

CIMELIA

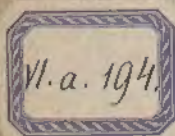
0

339

~~1882. I. 3.~~

Teolog

6349

339

CIMELIA

Práva
Práwego
Chrześcijanina:
przez

BENEDICTA
Herbesta / Káznodzieie y
Kánoniká Poznań=
skiego / nápisána.

A **XX** Bo poyteczne są cztowieko=
wi Chrześcijanstwu te Kiegi; parz
ná drugieg stronie: zaiste są iakoby
CORNYCOPIAE (i) w
nich wšytkie potrzebne rzeczy
nabydzie cztowieka Chrze=
scijanistiego

XX
Przedmowa też iáśnie y dowodnie pokáże;
fi ora iest práwa Wiara Chrześcijansta.

Z Regestem dostatecznym.
W Brákwie y Mattheusá Siebe=
neychberg. Roku 1 5 6 6.

Bożptki tych Xiąg.

- I. Ktoby miał taką wątpliwosc / o Wierze Kościola powszechnego ; po woli / każda rzecz osobna niechay czyta: o: a / za taśka Bożka / Prawde.
- II. Bspiecznie może być w domiech wśystko czytano skąd y Wiary grun townieysze poznanie będzie; y miłość Bogoboyności wietśa proście. Lepiey sie tym bawić / w Swieto ; niż czym innym.
- III. Czego kto będzie potrzebował; z Regestu naydzie. Jako / gdy sie albo na Spowiedz gotuje; albo do Świątosci ktorey Kościelney; albo dla czego co jest, w Kościele. ac.

HOC Opus proderit pluris
num & Sacerdotibus; maxime
qui docendę plebis munus susti
nent. Horum namq; habuimus
rationem, in multis. Admoniti
autem ijs, quę in margine notan
tur, facile poterunt dilatare
suas Conclones.

Lim. D. 339

UNIVERSITY OF

LIBRARY

2
Kii Wielmo-
żnym y Szlachetnym
Pánom / Rádzie y Ry-
cerstwu Krolestwa
Polskiego /
PRZEDMOVVA

A W stołskie
Kiaże, Piotr S.
miedzy innymi zbá-
wiennymi Láu-
kami / ktore dawal swym E-
wiczkom, od sámege Pána
Christusa sobie zleconym / tetez
iedne pożyteczna nam zostáwil.
Poswiacaycie (powieda) Pá-
ná Boga w sercách wászych.
A ii a badz.

*z Petri 3.
Kánta.*

Przedmowa wywodzi

wyklad
staufi.

á badźcie gotowi záwždy od
powiedzieć każdemu, wás za
dáiacemu/około tey, ktora w
wás iest/ Nádziecie y Wiary,
ále o Lichoscia/ y z Boiáznia
Poważné to iest/ Wielmożni
y Sláchetni Pánowie/ Páste
rza Owczárnie Chrzescijańs
skiey nápominánie: w którym
on dwurzeczy osobnych nas vs
czy; ábyśmy y swietobliwie s
práwego sercá żyli/ y przystoy
nie pytáiacym nas, skromnietez
á boiázliwie odpowiedáli. A
nie bez przyczyny/ tála y Opo
wiedz y Pytánie chćiał mieć.
Abowiem y Pan Christus nie
odpowiedział nic Herodowi:
á o rzeczach wielkich, y táiem
nicách Królestwa Niebieskie
go/ kto ma gádác, trzeba temu
zála

bede: iáko / dnia szostego / gdy Li 131
 zaśnat ná Krzyżu / z Bożu 308
 dáma Nowego wystąpienia Gen. 2.
 Oblubienicá, y zbudowaná jest
 (táť mowi písmo) Żoná iemu;
 te rzecz / y wiele inich przytymy
 niechcę teraz wspominać: to
 tylko / co iásniey Pánu Chrystu
 sowi, niż Adámowi, náleży /
 chce námienić. Mowił Pánu Gen. 1.
 Bog o Adámie: Uczynimy Czł
 wieká / ná Obraz y Podobień
 stwo náše. Ktore słowá izali nie 2 Cor. 4.
 doskonałey temu przystoia; Kto Col. 1.
 tego Páwel S. Obrazem Bo Ioan. 1.
 ga niewidomego zowie. Gdy
 Syn Boży stat się Człowiekiē:
 w ten czás osobliwie Pan Bog
 uczynił Człowieká / ná Obraz y
 Podobieństwo swoje. Dáley; Gen. 1.
 Ten Człowiek / powiedá / nieś
 chayma

Przedmowa wywodzi.

chay ma Przełożenstwo nād
Rybami morstimi/nād Ptaká
mi Niebieskimi, y Zwierzętá
mi/nād wšystkú tez Ziemiá/y
cołowiek ná niey żywie. co iž
lepiey iści sie w Nowym/nížli
w starym, Adámie; sam Pan
tymni słowy nam wykłada: Daná
mi iest moc wšystkú/ná Ziemi/
y w Niebie etc. Dawid Swie
ty/nie o Adámie pišac/ále spro
stá o Człowiecze/ dziwuie sie te
mu; iž go przełożył nād wšyst
kimi sprawámi rąk swoich/nād
Zwierzety/Ptakámi / y Rybá
mi. á ktoryž to iest tak mocny
Człowiek? záisteć prawdziwiej
y doskonálej ten; w którym sie
wypełniło ono/támže nápisá
ne/Protoctwo iego: Z wst nie
mowiących y pierśi śacich, wży
nites

Matt. 28

Psal. 8

Mat. 21

Bruntowna Wiára

miles chwale doskonała. Po-
 stąpmy ieszcze daley; á tym iuż
 teraz zawiążmy. Adám Sta *Gene. 2.*
 ry, y Ewá, iáko są dwoie w ie-
 dnym cieł; trudno to w nich
 pokazać: ale Nowy Adám,
 Pan náš; Jezus Christus, táł
 dwie náturze ma w iedney Per-
 sonie; iż niedármo / rozbiéraiąc
 te rzec; on Apostoł / ktory był
 do trzeciego Tiebá záleciáł, táł
 o tym nápisáł: *Eph. 5.*
 iest wielká; w Chrystusie / mo-
 wis / y w Kościele. Táł rzec; *Dáwiáš*
 objaśniwszy, czelnieyszymi przy-
 kłady przodku y końca oboiego *zaniewy*
 Zakonu / Adámem y Christu-
 sem / Janem y Eliášem / Anty-
 ochem y Antichristem / obácz-
 myś dawne Przeznáczenia y
 przepowiedzenia Wiáry Chre-
 ściáń

Przedmowa wywodzi

Wiary
Chrze-
scijań-
skiej
w ma-
łom
w Śta-
rym Za-
konie.

scijańskie; dla pewnego (iako
powiedział) iey vgruntowa-
nia/przeciwko ludziom niewie-
rym. Wiara naszą Chrześci-
jańską na czym iest; Aposto-
wie nam w Kredzie / Krotko
opisali. Wierzymy w Bogá
Oycá, Syna, y Duchá Świ-
tego: wierzymy też Świety
Kościół powszechny; yco inne
go (iako wiecie) przy tym. A
przetoż gdyby nas kto spytał
Czemu wy Chrześcijanie wie-
rzycie w Troycá Świętą / y w
Christusá vkrzyżowanego? tak
mu náprzód odpowiemy: Wiá-
ra naszą (Turku / álbo Tatars-
kynie) ugruntowana iest /
przed kilką tysięcy lat; Przepná-
czoną iest rzeczą / y Przepowie-
dzianá słowy / w Starym Za-
konie

Gruntowna Wiara.

Konie Bożym. czegoć dowodzis
 my Kiegami nieprzyaciół nās
 głównieyſzych imienia Chrzes
 scijańskiego/rospromionych dla
 tego po wſzystkim świecie. A
 gby my tak to uczynimy: kali
 nie słusznie muſi milczyć każdy
 człowiek niewierzacy? Abo Troyca
6.
 wiem iż Pan Bogieſt ieden, a
 przed ſie trzy ſa; a ci trzy ied
 nym Bogiem ſa; na to mamy
 ſigury, y piſmo. Deut. 6.
 ſraclu; Pan Bog nās, Bogieſt
 ieden: tak Moizeſz napisał. a
 Prorok Ezaiaſz, iednego Pa
 nā, Boga zaſtepowa, wspomni
 nając, trzykroć mowi: Swie
 ty, Swiety, Swiety. Eſa. 6
 Abrahām także Pátryarchā trzech Gen. 18.
 widział: a do iednego mowiac
 iednemu dał chwale. y na po
 B   czatku

Przedmowa wywodzi

Gen 1. z początku pierwszych, Księga Moizesz
szowych / nie darmo tak Pan
Bóg mówi; Uczynimy człowieka;
i w tych słowach; Iż po
zaczętku stworzył Bóg Elohim iż
bo y ziemi; co za Tajemnica iż
Troycy Świętej / wezonym to
zostawiam. Jeden tedy jest P.
Bóg Chrześcijański / Ojciec,
Syn, y Duch święty / w Sta
rym Zakonie przeznaczony y o
powiedziany, a iż nie pierwszą
Personą, ani trzecią, ale wto
ra tylko miała przysiąć Człowie
czeństwo; y dla tego też / Syn
Boży nazywan jest Emanuel;
tego okazując Tajemnice Pro
roka Dawid / tak na jednym mie
scu pisze: Błogosławże nas, Bo
że, Boże nasz / Błogosław nas
Boże, Emanuel, wyłtada się
Bóg

W
Ch
sci
ści
ma
w
w
ry
kon

SVT
Boży.

Esa. 7.
Esa. 66.

Gruntowna Wiara

Bog śnami : przeto też drugiey
 Personie Prorok przydał: Bog
 nasz. Nie Ociec tedy / ani D.
 swiety stał sie Człowiekiem / ale Ioh. 1.
 Słowo Boże, Syn Boży wto-
 ra w iednym Boskim Ciele.
 a nie bez przyczyny: iako S.
 Augustyn wywodzi. Albowie Questio.
 Diabeł / chce być rowny Bogu 117, ex ka
 nawysssiemu / po Bogu Oycu troq; Tes.
 chciał być Bogiem: y teraz iest
 cze o tym chodzi. lecz to nie iest
 gorzecz iest; a e Syna Bożego
 go: który po Bogu Oycu, wto-
 rym iest / nie s strony Przyro-
 dzenia; ale s strony Porządku.
 [Filius Dei post Patrem Deū
 secundus est, non Natura sed Or-
 dine] Pierwsza bowiem iest
 Personá, Ociec / druga, Syn /
 trzecia, Duch Swiety / w ied-
 nym

Przedmowa wywodzi

dnym Bóstwie. iedney mocy y
chwaty. Baczymy iuż metyl-
ko grunt Wiary o Troycy swie-
tey: ale też / iż druga Troyce
Swietey Osoba, miała s sobą
złączyć nasze człowiecza natu-
re: iako też sa Przeznaczone y
Sprawy Syna Bożego / ktore on w
swoym człowieczeństwie wypeł-
nił; y temu sie króciuchno przy-
patrzymy / wziawszy Księgi od
Żydow, Kąsarzow naszych.
Gene. 1. Stworzony iest pierwszy A-
dam, mocą Bożą / s czystey a
nieprzetleley ziemi: y wtory
nasz Adam poczał sie sprawą
Ducha Swietego / s czystey a
niepokaloney Dziewicy Mary-
i. co iż tak być miało; Prorok
Ez. 7. Kłaniał iasnie przepowiedział.
O Smier

Gruntowna Wiara:

O Smierci Krzyżowej, by
 syny nie inego mieli / w Sta
 tym Zakonie; iedno Kap. 53 te
 goż Proroka / 621, 30, y 58 Psal.
 Królá Dawidá: dosyćby nam
 ná tym. wśakże y Abel, zabity *Gene. 4.*
 od brata / przeznaczył Pána
 Chrystusa, od swych nieprzyjez *Gene. 22.*
 tego: y syn Abrahámov Izá
 ak / drzewo ná sobie, ná Gore,
 ku Ofierze noszący / te miał oso
 bliwa w sobie Tájemnice; iż nie
 Bóstwo Syná Bożego / ale
 Człowieczeństwo tylko Barán
 ká niewinnego / w Ciernie iest
 wplecione; á potym / ná drze
 wie zabite / Pánu Bogu ofiaro
 wane. W Człowieczeństwie
 cierpiat Syn Boży / od Oycá
 swego miłego, iednak ná smierć
 wydány; á Bóstwo nie cierpieć

B iij   niemo

Przedmowa wywodzi

- 1on. 2. niemoгло. Jonás Prorok iás-
 snie też. przefigurował / y sta-
 pieme do Pieklá / y Zmartwych-
 wstanie, dnia trzeciego : á Da-
 wid toż. przepowiedział / y
 gdzie indzie / y w Psál. 15; we-
 dług wykładu S. Piotra. Tu/
 Act. 2. Jozeph on miły / od bráciey
 swey wzgardzony y przedány/
 Ge. 41. 42 izali niebył figura wyniesienia
 Páńskiego na Práwice Bożá;
 gdy sie temu wszyscy z brácia
 iego klániali / iáko pierwszemu
 po Krolu / nád wszystkim Pánc-
 stwem Zegypckim przelozones-
 mu : Bo s strony swego Człó-
 wieczeństwa / podmesion iest
 Phil. 2. Pan Chrystus iáby ná imie JE-
 SVS / klániało sie kázde kó-
 láno. očym też Proroctwa sa;
 zwaščjá w Psálmie 109 / y w
 Káp.

Gruntowana Wiara.

Kap. 7 Dánielowym: A iáko
też Jozeph był Sędzia bráciey
sworey/ y wšystkich Aegyptczy
tom: tak y P. Chrystusowi dał
moc Bog Oćiec; aby sadził oboy
narod ludzki/ y Żydowski, y Po
gáński. Kuczemu niepotrzebá jest
świádectwá iáśnieyszego / nád
ro Dánielowe: Ktorzy spia ró
prochu ziemié/ ocuka sie; iedni,
ná Żywot wieczny / á drudzy,
ná háńbe. Atoż mamy mocne
záperone vgruntowanie Wiáry
nášey Chrześcijáńskiej/ s X iąg
nieprzyaciół nášych głownych:
żaden narod ludzki/ przy swych
wymysłnych Wiárach/ tego nie
ma: nád Chrześcijáńską Wiárę/
która tak dawno jest Przezná
czoná y Przepowiedzianá/ we
wšyskim świecie, nic niemoże
B uń być

Dan. 12.

Żáwota
żanie.

1. 163

Przedmowa wymodu

2. Grun
tówny
Wymod
Wiary
Chrześc
ianst.ey.

Mat. 3.

Io. 14. 10.

być perwneyšego. do ktorego
pierwšego Wymodu P. Chri
stus przydał też drugi/niemniej
mocny y perwny. Przetoż gdy
nas spytáia Niewierni:stad wi.
Chrześcćjanie macie perwność
Wiary nášey: ták im odpowie
my: Naprzód s tad; iż iest/ przed
tílká tysiac lat/ Przeznaczóná, y
Przepowiedzianá: potym też y
stad; iż Cudami tými/ ktorých nie
może nikt czynić, iedno stímby
P. Bog był/ iest wtwierdzóná.
Tego drugiego Wymodu mo
cność y perwność, sam P. Chri
stus opowiedział; gdy ták ra
czył mowić/ nie tílko do Żydów
niewiernych/ ále też do wierza
cych Apostołów: Dla Sprach
moich/ wierzćcie; Cudom mo
im wierzćcie. gdy mnie wierzyć
niechćcie etć. Obácźcieś tu

iuz/

Gruntowna Wiara.

inż / Wielmożni y Sláchetni
Pánowie; á pilnie (proszę was)
obaczcie; iáko te dwa Dowody.
gruntownia nam Wiare Chrzes-
ciáństa: tymi dwiema dowiodł
nam Pan Chrystus / z Apostoly
swymi; iż on iest prawnym Chris-
tusiem, Synem Boga żywią-
cego: co obaczywszy / przystap-
my do ostatnich członków Wi-
ary Chrześcijańskiej; á zwłasz-
czą / do poznania Kościoła pra-
wego Pána Chrystusowego.
Wielka iest / poznać Pána Chri-
stusa; oprocz którego żaden nie-
bywa zbawion: to zbawienie
iż on w Kościele tylko swym dá-
ie; trzeba też o tym / iáko bysiny
w prawnym Kościele iego byli/
pilno nam chodzić. Jeden iest
Pan Chrystus, iedna Ciąta iez-
    B   v   dnego

Předmowa w wrodbi

1. dnego Głowa: Kościołowi też
 2. niemoże mieć wiele, ale tylko ie-
 den. Gdy nas pytaia, o pra-
 wym Chrystusie, tych dwu gum-
 rownych Wywodow/ Przepo-
 wiedzenia s Przeznaczenim, y
 Cudow/ dobrze sie trzymamy:
 także też / gdy bywa o Koście-
 le gadłá; ktorzyby prawym był
 Kościół Pána Chrystusowym;
 przec niemamy tych także y w-
 wac/ niżli ktorych innych; In-
 omylć nas mogą; te nieomyła-
 nigdy: żatkany tām gebe ży-
 dom / Turkom / y wšystim
 Niewiernym; y tu musi mil-
 czeć Kácerz. á iesli oni przed sie
 trwáia w swym Niedowiár-
 stwie; chocia y Wywody sa
 gruntowne: y Odświeżenie
 iesli będzie przekłádał swe wy-
 mysłne

Gruntowna Wiara.

myślne błędy / nād prawde Bos-
 za: dżiwować sie temu metrze-
 ba. żarżdy Pan Bóg ludziom ..
 pyśn / m á wpożnym rozum odel ..
 mune; y zastone ná ich twarz ,
 spráwiedliwie kładzie. Pytay-
 myś inż: ktory jest praw dżiwy
 Chrześcijáński Kościół: ie-
 sli Piłártski / Luter ski / Kál-
 wiński / Nowożyczeński / Troy
 bożáński etc. czyli Powśhechny
 ktory či nowi zowia Papie-
 skim: Wá to pytanie, słuszną te
 odpowiedź damy: Którymi
 Wywody poznáć Páná Chri-
 stusa: tymi też Kościół iego: Pó-
 ná Chrystusa znamy / z dawnego
 w Piśmie Przeznáczénia y Prze-
 powiedzenia / s Cudow táfże
 dżiwnych: á przetoż ktory Ko-
 ściół má to przy sobie / y Prze-
 zná-

Pytanie

Odpow-
 wiedź
 dawna.

Przedmowa wywodzi

znaczenie z Przepowiedzenie / y
s sprawy Bożey, Znak pierwszy:
ten ci jest / a nie inny / prawym
Chrześcijańskim Kościołem.

„Zajże potrzeba jest, pilno się
„ogladnać na te dwa pierwsze Wy-
wody: jeśli nasze zbawienie jest
nam (iakoś ma być) miłe. Kto
„nie lekce waży sobie Duszę swo-
„ją: i radzi temu, aby w te rzeczy
pilno wezrzał / o rozumie otwo-
rzenie Pana Boga prośać. Sa-
dzisz ludzie w Chrześcijaństwie,
tak niebogobojni, iż Cudá Bo-
że Beelzebubowi s. nieia przy-
pisować: ale ci chociaż się E-
wangeliami zowia / albo nie-
czytali Ewangeliey: albo roz-
umieć iej, nie dał im Pan Bóg.

Wtore-
dzienie
w drugiego
Wywo-
du.

Wielką rzecz miał za sobą P.
Christus przeciw niewierze zy-
dowskięj /

do-
tr-
ż-
czy-
ctu-
cy-
gel-
lis-
do-
tr-
S-
na-
fte-
iz-
ies-
S-
w-
sca-
S-
Ja-
w-

Gruntowna Wiara.

dowstiey / poważne świadc-
 two Janá S. Krzciicielá: á w-
 żdy on wietšym Dowodem
 czyni Cudá Boże / niżli świadc-
 ctwo Janowe. Nie Papieżni-
 cy to wynysłá; ale w Ewáng-
 geliey ták iest nápisano: Pošta-
 liście (mowi Pan do Żydow) ^{10dn. 5.}
 do Janá: wydał on świadc-
 two Prawdzie: wšákże ia má
 Świadectwo wietše / nád Ja-
 ná. Abowiem the Spráwy /
 ktore ia czynię / świadšá ómnie-
 iż mie Ociec posłał. Jáśnie to
 iest Ewángelia: iáwnić tu P. ^{10, 10, 14.}
 Spráwy y Cudá swoje (co po-
 wtorzył y ná dwu inych miey-
 scách) nád świadectwo Janá
 S. przekłáda A przec: iż tu
 Jan; tám Pan Bog: tu Slo-
 wa; tám Rzecz: Słowy łatwie
 zalecáć:

Zawia-
same.

Dowod-
zenie
Perania,
i Obo-
wiedzi
dowod-
ney.

Przedmowa wywodzi
zalecac. Rzecz sam Pan Bog
zaleca. A przetoż iáto Wiáre
Chrzesciánstka/ gdy nas pytała
o iey pewność / dobrze wywo-
dźmy onymi dwiema grunto-
wnym Wywody: tákże też/
któ chce pewnie poznáć práwy
Kosciól Chrzesciánstki/ słuſznie
sie do tych vda: ktore Pan Chri-
stus wtwierdził/ y sam ich vży-
wat. Aluże / spyta nas ktho:
Wáſzże Kosciól Papiestki; czy i
ktory iny / prawdziwym iest
Kosciólem Bożym? Bepiecz-
me to twierdźmy; iż opócz Pa-
piestkiego / to iest, Papięzá słu-
cháiacego/ żáden iny być niemo-
że práwym Kosciólem Páná
Chrystusowym. Przyczyna
thego tá iest: iż themu tylko
Kosciółowi: á nie ktoremu in-
szemu/

Gruntowna Wiara.

szemu / one dwa przereczone
Dowody gruntowne (o proś
inych niemáło) własnie przy
należa: Papiestki tylko Kościół
pod posłuszeństwem Łamiasz
Ktor Piotra S. trwáiaczy / Pre
znaczony y Przepowiedziany
jest, w Piśmie Bożym; á Cu
dami / Ktore w nim Pan Bog
czynił, y czyni / mocnie utwier
dzony. Co iżeby tak było; záiste
niebedzie trudno obaczyć / tym
ludziom: Ktorzy álbo bez áffek
tow sadza; álbo áffekty ná stro
ne odtoża. Pasterz Kościelny /
Piotr S. dáie nam znáć; á Do
Ktorowie Chrześcijánscy, zgo
dnie to twierdząc, tak wywo
dza; iż Korabiem Noëgo, prze
znaczony jest Kościół Pana Chry
stusow. Wieleby o tym Kora
biu po

Kościół
ta Pow
stanie
Ktor jest
pod Pa
piezem.
Przezná
czenie.

Korab
Noëgo.

Przedmowa wywodzi

Gene. 7

Lib. 12.
Cap. 19.
contra
Faustum.

De uoca-
tionib. Gē-
tium Lib.
2. Cap. 4.

biu powiadać: ale teraz na tę
jedną rzecz mamy dosyć; iż
każdego rodzaju zwierząt / w
nim były. Coż to jest; co? nie-
chay wyłoża starzy Doktoro-
wie Chrześcijańscy; nieia: Ja
ko zwierzęta każdego rodzaju
(tak S. Augustyn mowi) w
Korabiu są zamknięte: także
wszystkie narody ludzkie są w
w Kościele. [Quod cuncta
animalium genera in Arca clau-
duntur; sic omnes gentes Ecclesia
cōtinet] S. Ambrożego te sa-
wa: W onym, dziwnie wiel-
kim, Korabiu / w którym ka-
żdego rodzaju zwierzęta były /
znaczy się Kościół; który miał
każdy rodzaj ludzki ku sobie z-
gromadzić. [In illa miranda
capacitatis Arca, uniuersę generis
Anima

Gruncowa Wiatr.

Animalium receptrice, congregatura ad se omne hominum genus, Ecclesia figuratur] A Jezusom S. mecyto tymże sposobem rzecz w pŕelada; ale nād to / ktory jest ten Kosciol / iasnie wyznawa: Korab (powieda) Uoego, byt figura Kosciolā; wedlug swiadectwa S. i Pet. 3. Piotrā. iāto w Korabiu / byty káždego rodzaju zwierzetā; tak w Kosciele / wšystkich narodow y obyczājow sa ludzic.

Addersus
Lucifera
nos.

[Vt in illa, omnium animalium genera; ita in hac, vniuersarum & gentium & morum homines

sunt] Ja s Stolica Piotrowa in Epist. mam Obcowanie: nā oney O ad Daniela poce byt zbudowany Kosciol / sum; wiem. Ktośkolwiek me w tym Quoniam Domu ie Bārānkā; zniāżany „ uetus „ sto.

E iest:

Pried nowá wywodit

„ Iest: kto niebedzie w Korabin
„ Noego: zgine / gdy moc we
zine Porop. Ja tedy Pana
Christusa naprzecdmiey nasladu
iac / stoie przy swietobliwosci
Stolice twoiej: (Damas / Pa
piezu) Kto stroba nie zgroma
dza: ten rospassa: to jest / Kto
Christu ow nie jest / Antichris
tow jest. [Cathedre Petri co
munione consocior: super illam
Petram edificata Ecclesia, scio:
quicunq; extra hanc Domum,
Agnū comederit; profanus est;
si quis in Arca Noë non fuerit;
peribit, regnante diluuiο &c.]

Te sa słowa S. Jeronima: w
Ktorych on, y wykłada Korab:
y iakoby palcem / właznie go nā.
Kto tedy s Papieżem trzyma:
ma; s Christusem trzyma: Kto
w Pa

w Papiestwie jest Kościele: jest
 w Korabiu Noego. tak wy-
 znał S. Jeronim; gdy z Sy-
 rzy / zdaleka / pisał do Rzy-
 mu: a nie z Witalissem / ani z
 Meletissem / ani s Paulinu-
 sem / ale s Kościołem tylko Pa-
 piewskim / na wszelkim miejscu.
 Wiare trzymał / y tey Wiary
 meżnie bronił. Podobne temu
 miejsce jest, w S. Cypryana: *Li. I. Epi.*
 ktory pokazałszy też to / s swia- *6.*
 dectwá także S. Prokora: iż ie-
 den Korab przetrwał ieden
 Kościół: przy Papięzu ten być
 Kościół / przeciwko kacerstwu
 Nowatyanickiemu pisał / tak
 powiada: Kościół ieden / kto-
 ry y tam y tu być niemoże / iesli
 jest przy Nowatyanie: nie był
 przy Korneliusie: a iesli był przy

Předmowa wywodfi

Korneliusie / který porządnie
 był Wykupem po fábianie / y
 ktorego Pan Bog (oprotz cci
 Káplánskéy) Mleczénka tež
 korona vraczył; Nowátryanus
 nie iest w Kościele etc. Zámste
 powšechne to záwždy bylo / v
 Doktorow Chrzesciánskich /
 zrozumienie: iż Korab Moé-
 go / každého rodzáin zwierzé-
 rá máiacy / přeznáčzył Kościol
 Powšechny: á tákowým Ko-
 ściólem žádn iny býc nerozu-
 mieli: iedno / který pod poslu-
 šenstwem iest Stolice Piotro-
 wey. A nie bez přyczyny / ták
 Ioan. 21. bespiečnie oni to přáli. Ab-
 wiem (niewspomináiac teraz
 Přeloženstwa Pástherstieho:
 ktore Pan Christus iásnie dal
 Piotrowi) přypátržywáli sie
 m 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

Gruntowna Wiara.

też Taimmiam Łodki oney; Łodka
ktora była Piotrowa. Jako on Piotro
Korab Wołgo; tak że też Łodka wa.

Pamięta/ Kościół jego przeznac
czyła: w tej Łodce był P. Chri
stus; w ktorej byli Apostolo
wie przy nim: w Łodce Piotro
wa wstąpiwszy/ s niego Słowa
swego nauczał. aby/ oprócz Ko
ścioła Apostolskiego / nad kto
rym jest przetożony Piotr swie
ty / innego nikt sobie nie szukał.

Matt. 8.
Lu. 5.

Widział to dobrze S. Ambro
ży: y przeto Łodkę onę wytkła
dając: Towarzyse/ powiada/
z drugiey Łodki do Łodki Pio
trowey / to jest, do Kościoła/
przyšli. [ad Nauē Petri; hoc
est, ad Ecclesiam] A wyśsey
trochę przed tym/ tak o tym Ko
ściele piše: W tej Łodce / pływ

In finelib.
4. in Luo
cam.

Ciż wa

Předmowa wywodzi

„wa Mladrość: niemaš Liedo-
 „wiáršná; Wiára powiema.
 [in Naui Petri, Prudentia nau-
 uigat: abest Perfidia: Fides aspi-
 rat] ná ta Roda byt przeto-
 „žony; ná štorem jest vtrvier-
 „dzeme Košciolá. [is præerat;
 in quo Ecclesie firmamentu est]
 Muze/ mamv už přeznaczenie
 Košciolá: Powšechnego / y A-
 postolského: á tego / dla Sto-
 lice Piotrowey / Papiestkiego:
 patrzymy tež Proroctwa. Trze-
 báchy tu už, rozšerzyć sie / á
 gruntownie to y dostatecznie
 wymiešć: iž Košciol tylko Pa-
 piešti/ štorego Wiára, jest Po-
 wšechna / y przy štorem Sto-
 licá trwa Apostolská / jest od
 Prorokow dawno přepowie-
 džány: ale iž o tym bude gadať
 šero-

Košcio-
 la Pow-
 šechne =
 go Prze-
 powie =
 dzeme.

Gruntowna Wiara.

Seroce/ częśc w tey Nauce prás ^{Lic. 83.}
 wego Chrzescijániná/ á wiecey ^{Lic 90.}
 w Odpowiedzi ná Confessia ^{etc.}
 Husitow; rzecz dluga/ á wiel.
 ka/ ná swe mieysce lepiey odlo-
 żyć: tām wšystko dowodnie po-
 każe: á ná zle Argumentá tych
 Niewowiernikow/ zá pomoca
 Boža/ słuszny dam wšedzie od-
 por. wšakże ieden tylko Psalm ^{ps. 44.}
 Dawidow, bárzo krotko tu
 przypominie. Zaden Chrzesci-
 jánin niewatpi; iż Psalm 44 ná-
 pułany iest Duchem Proroctw/
 o Pánie Chrystusie/ y o iego O-
 blubienicy, Kosciele Swietym.
 Opisal tām Prorok Obiubie-
 nicá Pięknego/ Wdzięcznego/
 Mocnego/ Narodowy ludzkie O-
 pamiatacego/ wiecznie w Bo-
 stwie Kroluacego/ Prawde,
 C niy Położ

Przedmowa wywodzi

Pořore, y Bogoboynořć miłus-
iacego / a d'a tego teř, Oleiem
wejolym pomázanego / náostá-
teř w Száćiech womnych, á w
Domách biatych á iářnych, zá-
wřdy sie kocháiacego: opisał teř
wnet tegoř Oblubienicá Mat-
řonke / Krolowa, ná Práwicy
řtoiacá / Wdřienie bryzowane
máiacá / opuřciwř y oycá swes-
go, s Tyru dáry nořacá / y Pán
ny zářoba, z rozmáitých kráin
wabiaca : opisał nářoniec swie-
tego zřaczenia Oblubienicá s
tař Oblubienica swiete potom-
řtwo. á coř zá Pothomřtwo !
Řiařetá wřřystřiego řwiátá / od
rodzáin do rodzáin Páná Bo-
gá chwálace : Syny / ná miey-
řcá swych Wycow wřřepuiace,
y prze the przycřyne / narody
ludřkie

Gruntowna Wiara.

ludzkie nawięki Páná Boga
 chwalace. Kto tu iásnie niewi Wyklad
 dzi Kościoła Powſzechnego; á
 tego Papieſkiego? Umarli oni
 napierwſzy náſzy Oycowie /
 Piotr S. y Páwel: ná ich miey
 ſcá wſtapili Sjnowie; Clemēs/
 Anácleus/ Ewáriſtus/ áſz do
 Papieżá terážnieyſzego Piuſá
 Piatego: tych uczyni P. Chri-
 ſtus ſiażetámi / po wſſytkim
 ſwiećie: pámietáia ci (P. Bog
 ták przez Proroká powiedźiał)
 ná mnie Boże / od rodzáni do
 rodzáni; y dla tego teſz lud Ko-
 ſciola Papieſkiego wiecznie cha-
 wali Páná Boga. Rozwaſz
 ſobie / co ono ieſt; Oblubieniec,
 narody ludzkie Opámmiacy: roz-
 waſz y ono; Odźienie bryſo-
 wáne / y Pánty, z rożnych tráz
 C v in/

Przedmowa wywodzi

in/ Przy Oblubienicy : á to na-
 pślniey / y nawiecey rozwaś :
 Książetá / po wśem świecie / z na-
 rody ludzkimi / káżdego rodzá-
 iu, ná Jmie Woże pámietácc.
 y niema te czym tu cieszyć Ká-
 tholik : a żaś me osobliwe to / á
 bázro iásne / rgrunthowanie
 Wiary Papieśtiey : Niemogli
 trwác śnám wiecznie Świeci
 „ Apostołowie : wiechy mż (tak
 „ ná on Psal. m S. Augustyn mo-
 „ wi) miał spustośeć Kościół / po-
 ich śmierci : Miásto Dycow /
 to iest, 2. póstolow / mamy Sy-
 ny : to iest, Biskupy : iż Piotr á
 niewidzi Kościół / ani Pátrá :
 nie mż przeto / (tenże Doktor
 tak piśe) spustośony będzie etć.
 Tén Psalm ieden chciałem te-
 raz p. zypomnieć : dla obaczenia
 Kościoła

August.

Słowa =
 30 me.

Koś
 tocr
 inśe
 Stá
 komu
 á do
 nego
 St
 sekt
 to sad
 Bog
 Bech
 Por
 natr
 nas
 go á
 ná n
 Pán
 daw
 śnyd
 Op

Gruntowna Wiara.

Kosciola Papiestkiego / w Pro-
roctwiech przepowiedzianego:
inſe, bärzo też iäſne piſmā / tak
Starego, iäktoreż z Liowego za-
konu / nā ſwoe mieyſce zachowā:
ā do onego wtorego gruntow-
nego Wyvodu, iuż przystapie.

Stuchaymyſ pilnie / ā bez äſ-
sektorw, według Pānā Bogā,
to ſadźmy; iäktimi Cudāmi Pan
Bog utwierdza Wiārę Pow-
ſechna Koſciolā Papiestkiego.

Powiem Cudā niektore / imi
näkrocey też bede mogł / nie od
nas zmyſlone: āle od zāwołāne-
go ā mādrego Doktorā / ktory
nā nie ſwym ökiem pātrzał / y
Pānu Bogu dla tego chwale
dawał / we włäſnych ā powa-
żnych iego Kęgach, nāpiſane.

Opuſzczam / co piſa imi Jer-
nim,

II Gł
towny
Wywod
Koſcio-
ła Pow-
ſechne-
go.

Předmowa w wrobsl
nim/ Ambrozy etc: janiego Antre
gu, tyná iedno Kapitulum, ná 3g
ten čas przywiode. iest co wi
dzieć/ y czytać: może sobie ni
nietestnic/ ná dluha podobno, u
ta Předmowa: á rzeczy te
wielkie / zwałażczá które má
Przeciwniki / niemoga być lá
dá iáko odpráwiáne. Augu
styn tedy/ pišac przeciw niedo
wiádstwu y bluźnierstwu Po
gáńskiemu / rzeczy tu wierze
niu niepodobne (które on zo
wie Incredibilia) trzy osobli
wie przypomina: iedne, iż Pa
Christus Zmartwychwstał,
w Ciele/ y w Niebo wstąpił,
Ciałem: á druga: iż to Zmar
twychwstanie y Wniebowsta
pienie iego/ rzecz rozumowi
niepodobná/ świat wierzy: á
trzeciá

Gruntowna Wiara:

An trzecię; iż od ludźi prostych y w
 , na zgárdzonych / rzeczj ták tu Wie ,,
 w wżeniu niepodobne / zá napew ,,
 nifi meysza prawde, y wielčiey nás ,,
 bno, ułi ludźie przyieli. A coř zá
 y tej Dowody były tych rzeczj, tu
 máis Wierzeniu niepodobnych: nie
 c łai inře / ále teř; ktorem ia teraz ^{ib. Cap. 7}
 ugiu wřiał przed sie: Czytano (po
 uceda) řwiádectwa przeřtych ,,
 a po Prorokow; przystapily do tego ,,
 erze przedřiwne Cudá: y zátyia Pra
 i 30 wda iest przyietá. [Legeban
 obli tur pręconia pręcedentiũ Pros
 Pap phetarum; concurrebant ostens
 stat; fa Virtutum; & persuadebatur
 pit, Veritas.] Ten tedy Dořtor
 mar; řwiety, a dobrze wćzony / grun
 ořtat tniac ták Wiare Chrzesciřń
 nowi řka, náprzećiw Pogánom / nas ^{ib. Cap. 8.}
 zy: a przod im odpowiada ná to py
 zećia: tónie;

Przedmowa wywodzi

tanie; przeczby za czasu iego, o
ne też cudá / które czynili Zpo
stolowie / niedziały sie: á potym /
co sie też za niego działo / y przy
czym on sam był / niekrótko wy
licza. Jest tam v niego / ná ie
dym miejscu / XXvj osobnych
spraw Bożych dziwnych: sa ro
zmaite Choroby v zdrowione:
Dyabelstwa wypedzone; V
márli strzeżeni: wśakże tym
chciał zamknąć: copię / o siedmi
bráciey, y trzech siostrách ro
dzonych / od mátki własnej prze
kletych. Jeden Dzw jest; któ
ry v nas (Słowa sa iego wła
sne) uczyniony / tak jest iásny: iż
żadnego niemaś, w Hipponie
(tego miásta on był Biskupem)
mieśkáiacego; żeby tego álbo
niewidział / álbo niewiedział:
żadne

Q. S. bna
Z. 1. 1. 1.
a. od 5.
Aug. xj
p. 1. 1.

Gruntowna Wlars.

żadnego: ktorzyby mogli to kiesz-
 dy zapomniec. Było siedmi brá-
 dziey ze rzemi siostrami/ w Cez-
 saryey Kappadóctey/ rodzám
 nie posledniego: ktorzych matka/
 Erzywde od nich mając, wnet
 po śmierci meża swego/ rozgnie-
 wałszy sie, przeklęta: y tak ie-
 był Pan Bog starał się wśyscy/
 po członkach swoich/ bázro strá-
 pliwie drżenie cierpieli. Ktozey
 fromotney káźni Bożey, á poz-
 glądania ná sie sasiad swoich,
 sćcierpieć niemogac / tuláli sie y
 tam y sám / práwie po wśyszt-
 kim Páństwie Kzysmłun. Przy-
 szło też do nas dwoie/ brát s sio-
 stra: Páwel/ y Pálládya: ktor-
 zych/ dla oney ich mizeryey/ ná-
 wielu mieyscach, już znano. á
 przyšli/ przed Wielką Włocą,
 práwie

Przedmowa wywodzi
prawnie we dwie Wiedzieli.

Przyšla też po tym Wielka
Noc: zarań w Wiedziele/ gdy
sie już wiele ludu zešlo / wpadł
on iſty Miłodzieniec: y tak le-
żał; iakoby spał: wſzakże już
(co przed tym y spiac czynił) nie
drżał. Krótko mowiac/ wpał
zdrowiuchny: y ná the/ ftoży
ſie mu przypátrzáli/ on też pá-
trzał. A króć ná ten czas ſtrzy-
„ mał ſie, od wychwalánia Bóże-
„ go! wielkiey rádoſci pełen był
Kóſciół: do mnie/ (tak wſyt-
ko ſam S. Auguſtyn piſze: acz
dobrze ſerzey) gdym już miał
iſć kázáć/ ieden zá drugim przy-
bieżał: á káždy ſnich/ iakoby nie-
vbieżał go żaden/ one počieſna
nowine powiedał. Wielka rá-
dość y mnie zdiela: ſerce moje
dżięko-

Gruntowna Wiara.

Dziękowało Panu Bogu: przy-
szedł do mnie y on v zdrowiony:
wpadł v kolan moich; a ia pod-
niosłem go, pocałowałem.

Wziąłem go potym ná obiad
do siebie: y tam wszystkie nam
powiedział Historia oney swo-
iey niedzy: przetoż też náza-
łem / obiecałem; a dma trzećie
go / kazałem czytać, wypisana
one wszystkie sprawy. co gdy inż
być miało; y Brata v zdrowione
go / y przy nim siostrę ięgo mi-
zerna, ięscze wszystkie ciężko-
brząca / postawiłem ná stop-
niach Stola Káznodzieystie-
go: aby każdy człowiek / co z
miłosierdzie Pan Bóg ná zdrowi-
wym uczynił / z oney, ięscze nie
vzdrowionej, mógł obaczyć.

Przeczytawszy Historia / ka-
D załem

Priehmowa wywodźt

zatem obudwom ziść z oczu ludu
pospolitego : a o rzeczy oney
początem pilniey gadać : aś ci
miedlugo potym / gdym ieſzcze
kazał / nowa radość po Kościele
tak gruchnęła : iż Kazanie też
„ opuſciwſzy / poczęło ſie gárnać
„ poſpolstwo tu oney niedzimey,
uż wzdrowionej . Pytałem ;
skadby ona nagła radość ! nie
ſłowy ; ale rzecz / one wzdro-
wiona przedemnie przywiodo-
ſzy / danomi odpowiedź . Mily
„ Boże / iaka radość ! oboia plec/
„ dżiwuiac ſie dżiwonym ſprawa
Bożym / po Kościele taki głos
s płaczem wypuſciła : iż prawie
bez końca to było . [Vox, con-
tinuata cum lachrymis , non vi-
debatur poſſe finiri] Utwierm
iako kto : ja zaſte / gdym to s
Kia g

Gruntowna Wiara

Ksiąg Augustyna S. pisał/wiel
ka (za co Panu Bogu dziekuie)
wzjalę stad pocieche y radość.

Abowiem iest co rozważać:
dżiwne to ja Dobrodziejstwa
Boże /w Kościele Porzecz-
nym. Płonnym rzeczy ten nie-

pisał; ktoremu wszystko Hippon

Pewne
Cuda

kie miało dawa świadectwo:
a Beelzebubowi też to przyczy-
tawac/co Pan Bog swa moca,

Boża
moca
sprawio-
ne.

s swey dobroci czynić raczył/
zaiste onemu duchowi przystoi;

ktorym miewierni a niewdżie-
czni żydowie / przeciw Panu

Chrystusowi, nadywali sie. W
perwosci tedy Cudow / ktore

S. Augustyn dowodnie opi-
sal/niemoże nie wtopić:am bez

dzie smiał (iesli namniey ma w
sobie boiaźni Bożej) Dyablon

D u i ch

Przeto
reze
Wierze
rzez

Ib De Ci-
uit. Del,
Cap. 8.

Przedmowa w wrodzi
ich przyczynać: przeto już wsty-
stka rzecz na tym stanela; przy-
ktorey Wierze Pan Bog one
Cuda czynił: y tego już podob-
no odemnie/ abym to pokazał/
każdy czeka. Wielkich zaś ihe
XXVI Cudow S. Augustyn
wypisał: wzdrowiony iest Slez-
py/ w Medyolanie; od Doktor-
ow rzezany / w KARTHAGINIE;
Cancer maiaca/ Podagre cier-
piacy / w tymże miescie: dwa
Paraliżem zaraził/ iedn, wiel-
kie strachy od złych Duchow w
swym domu cierpiacy/ trzy O-
petani/ ieden Kráwiec wbożu-
chny/ slepy, oproc onego pier-
wszego, drugi/ drugi też, ktory
miał być rzezany/ ieden, Rá-
mień mniacy / ieden, Wiara
Chrześcijańska brzydzacy sie /
dwa

Gruntowna Wiara.

Dwa Podagrycy ieſzeże ci wſy
ſcy poſadane otrzymali wzdrowie
nie y poćieſzenie: Pami iedz
na zacna, imieniem Petronia/
ktorey Medykowie nie niepo
mogli, dżiwne też wzięła zdrow
wie: a ſeść Dmártych/ktorym
żymot ten ninieyſy był przy
wrozon; na mieyſcu onym w po
mina S. Auguſtyn. Niemato
tu wielkich Cudow/za czaſu ie
go: było y wiecey; gdyby chciał
był wſytkie piſać. przy ktorey że
Wierze: przy Luterſkiej/Kals
romſkiej/Pikarſk. ete. czyli przy
Papieſkiej: Trzy rzeczy ſa oſo
blowe/Wielmożni y Eláchetni
Pánowie:ktore záwždy w Ko
ſciele Papieſkim trwáia/a ci ſie
im ſprzećiwiaia: ieſt Miſa/
Swieci/ y Cżyſciec. a przetoſ

D iij ieſt

CVda
p. wne
od S
Aug wſ
piſane,
przy Wie
rze Now
ſ. d. p.
Bog wa
czynt.

Předimová wywodit

Jeśli one Cudá, przy tcy Wierze
Pan Bóg czynit: gódzie y Ciáto
Pánstie Ofiánia/ y Swietych
o przyczyne proša: (Vmárte
teraz opuścizam) Kościół Pa-
piełki pewnie jest prawnym Ko-
ściołem Pána Chrystusowym.

Sluchaycież/ á pilno (proše)
sluchaycie: co tám S. Augustin
sam o tym piše. Kto Prawde
„ zechce młowác: iáśnie ja. oba-
„ czy: kto niechce zasłony zrzucić:
„ ná sie potym będzie biádał. Al-

Groby
S.

bowiem ślepy on napierw był
(przy czym był y Cezarz Chrze-
ściánstwi) v grobu S. Protá-
zego y Gerwázego / w Medy-
olanie / iest wzdrówion: [ad
corpora Martyrum, Protasij &
Gerwalij, illuminatus est cæcus]

Káncer zginął/ ná przeżegná-
nie

Gruntowna Wiara.

niek Reżyż S: [loco signo 2135 s.
 Christi signato, confestim tania
 tas secuta est] przy Reżie, sa
 niektorzy wzdrowieni: Miha/ ena.
 Et oramiat ieden Kapłan/ Dy
 abelkie strachy z domu wygná
 lá: [Presbyter obtulit Sacrifi
 cium Corporis Christi: & cessas
 uit illa Spiritum malignorū ves
 xatio] ieden zarażony Paralis
 żen tam ozdrowiat; góże był
 zbudowany Kościołek/ przy ża
 łopaniu Świetey z Jerusálem
 żemie: [Paralyticus orans ad ^{Siemk}
 eum locum sanctū, ubi terra sana
 eta de Hierosolymis allata in
 fossa fuit, & factus orationū lo
 cus, continuō saluus abscessit]
 we wsi Wiktoryañskiej / przy
 pamiatce S. Gerwazego y Pro
 tázego/ gdy spiewano Niepor/
 Duń y Pán

Przedmiotowi wywodzi

Przyczyna
na S.

y Panny Załonne tam sie mo-
dliły/ za przyczyna Swietych,
ieden opetany y slepy wziął za
drowie: [in villa Victoriana,
vbi est memoria Mediolanensiu
Martyrum 'Geruasij & Protas-
ij, quum ad Vespertinos hym-
nos Sanctimoniales intrassent,

Oley.

Sanctoru Orationibus fugatus
est Dæmon; oculoq; lumen red-
dicum] druga theż pomázána
Oleiem/ tżami Káplánskim po-
třopionym/ wnet stala sie od
Dyabelstwa wolna: [Oleo
peructa, cui pro illa orans Pres-
byter intibillauit lachrymas su-
as, mox a Demonio sanata fuit]

Swiecl.

Kráwiec on ubogi/ imieniem
Florentius / stárzec nabożny /
XX Meczennikow (ktorych
w Hypponie sławna jest pámia-
tká)

Grbncowna Widre.

ttá) glosno o sútnie prošil : y
 džiwnie vprošil : [quidam se
 nex, Florentius, homo religio
 sus, ad XX Martyres (quorum
 memoria apud nos est celeberris
 ma) clara voce vt vestiretur o
 ravit; vestieruntq; eum Martyres
 viginti] á oštatek námienio
 nych Cudow džiato sie/w Ko
 scielech S. Szczepaná/ ná ro
 zmáitých mieyscách : y oných
 dvoie / Brátá s Sioštra / w
 Hippokřtím Kosciele swietego
 tež Szczepaná/ gdy sie dorchne
 li Kráty Kápličney, á do S.
 Mecienniká modlili, [ad san
 ctum Martyrem orare perrexer
 rat, & cancellos attigit] tak dž
 wnie Pan Bog przez tegož S.
 Szczepaná vzdrowá. Osobneč
 sa y te słowá/ tu vtrwierdzenius

Przech
 ná S.

Przedmowa w wiodit

Wiary naszey Papiestkiej / s frow
ny Swietych Boszych : gdy iak
S. Augustyn piše : Elegancie
właśc / gdy Proiectus, Philo
Bosci s. Tybilitański, niost Bosci S.
Zwiatki Szczepana / Reliquiey dordne
ła kwiatkami : y przyłożywszy
do oczu swoich / natychmiast
przezrzęta : Eucharysta Kaa
plan s Hispániey, iuż rmarly
Pomoc S. leżac / za ratunkiem przereciecia
nego Męczennika / [Opitula
tione memorati Martyris] gdy
s Kościoła tego przymiesiono
Sufnia knie onegoż to Káplana, y nań
włożono / wstał zmarłych :
Martialis, człowiek zacny / a
bárzo sie brzydzący Wyra
Chrzescijańska / gdy mu zięcie
go podłożył pod głowę Kwiaz
Zwiatki tki / ktore był wziął z Oltarz
w Kó

Gruntowna Wiara²²²

w Kościele S. Szczepana / ię-
 ęże przed świtaniem począł
 Krztu wołać : y otrzczony bez
 dac, słowá ostatnie S. Szczepa-
 pana / ktorých nigdy nie słychał /
 po ę żył był (á niedługo po tym
 umarł) miał w swych rękach :
 Dwa Podagrykowie / á jeden
 s nich miał obciwienie / przez Obci-
wienie
 tegoż Męczenniká sa ród- Pomo-
S.
 wieni : [pereundem Martyrę
 sanati sunt] Mátká položyla
 umarłego syná / gđże była táż
 pániatka tegoż Świętego : y
 Ociec z drugim táżże uczynił ; á
 ożyło oboie : Zakonnická jedna / Suknia
 táż iáko námiemionyuz Káplá /
 z martwych wstála : Bássus te-
 ę przy Hipponie / tymże obyčá-
 iem ogládal z martwey żywa
 córke : Jreneusá nieiákiego syn-
 Oleiem

Przedmowa w wrodbi

Oley.

Przyczyna
na S.

Oleiem tegoż Męczennika pos-
mazańcy / ożył także : Petronia
naostatek, zacna y słacherna me-
sczka Káthaginśka / za Przyczynę
na tegoż Świętego / który w
Syná Pánni menaruszoney wa-
wierzył / y przez którego tak
wielkie Cudá Pan Bóg czynił
od niej wielkiej é długiej cho-
roby wyzwolona była. (Mar-
tyr ipse, quo impetrante illa sana-
ta est, & per quem tanta fiunt,
in Filium permanentis Virginis
credidit &c.) Miałci i-ść co
wiecey pisać S. Augustyn: tro-
ze Cudá vzdawiające chwale-
bny on Męczennik czynił: nie-
máto Księg o tym mogł był na-
pisać : ále do tego / o czym w o-
nych sławnych Księgách swoich
gada / musiał się kwapic. A pre-
to ma-

Gruntowna Wiara

to mamj inż Cudá perwne / przez **Zámek**
 Swiate Boże od Pána Boga **nienie**
 dźwone czynone: czynone ja **gruntow**
 me przy iney; jedno przy Papie **nych**
 Kiey á Powſzechney Wierze. **Wywo**
 coſ tu rzecze niedowierny / y **dom Bó**
 dla tego teſ Poganinowi podo **ściolá**
 bny / Macerz y Odſzczepieniecz **Powſe**
 Niyć daley poſtapić niemoże **chnego**
 my; gdyby kto tak iáſney Pra **z**
 rodzie wierzyć niechiał: ia rá **z**
 dze / niechay wierzy; komu ieſt **z**
 Duſá milá. bo iáko Zyd / piſmo **z**
 teſ czytáiecy / gdy áni figurá **z**
 áni Proroctwom, áni Cudom **z**
 wierzyć niechce / muſi zginąć **z**
 takſe teſ ten / który s tychſe Do **z**
 mowom niechce poznáć práwy **z**
 Koſciol Chreſcijáński / perwne **z**
 (niechay mowi / co chce) Duſa **z**
 ſwa zágubi. Takci Pan Chri **z**
 ſtus.

Przedmowa wywodzi

stus swoie Nauce zalecił: tak
Ewangelia Apostołowie roz-
siali: tak onym dziwnym rze-
czam, ku Wierzeniu niepodod-
bnym / świat wšystek pewna
dal Wiare. ia radze / y dla Pá-
ná Bogá proſe; aby ten / kto
zabawienie ſwe miluje / w the-
rzej pilno chciał weytrzeć. A-
le ſczyrym ſie chlubia Słowem
Bożym. A y kogoſ iest to tá-
kie Slovo Boże: y Lutrá po-
dobno: niepozvoli Kálwin. y
Kálwiná: niepozvoli Luter. y
Huſytow: niepozvoli ámi Luter /
ámi Kálwin. y Nowoſtr-
zeńcow / Trojbożánow / Wies-
ložonow / álbo Obrzeżáncow:
wšyscy niepozwola. Co mi to
zá Slovo Boże / tak odmienn-
ne; y ſámo s ſoba tak niezgodne!
Gdzie

Gruntowna Wiara.

Gdzie jest Przeznaczone: gdzie.
Przepowiedziane: ktorym Eu
dy potwierdzone: Wierzcie mi:
Panowie mili: iż to Cud jest báz
go wielki / a nigdy w Chrześc
ianstwie nie słychany: Marcin
Luter, Mnich żonaty, światem,
zblaznił. A za niewiemy, iż Szczę 2 Cor. ii.
tan umie się czynić. Aniołem
światłości: umie allegować Pi 1. Matt. 2.
smem: Zgodą / Jedność / Mi
łość: rzeczyśa Bożkie: Wiara
niezgodna, różna, y rozterkow
pełna / od Boga być niemoże.
nieodmienny P. Bog, ma Wiara
nie odmienna; a te powstęch
na: Wiara nowa a łatna, pe
wnie jest od onego Ducha: ktor
y wiechrzeć tylko umie. Kto
by chciał pewnym Wywodom
wierzyć: nie byłoby potrzebą
przydać

Przedmowa wywodzi

Mat. 19.
Wyklad

Li. 345

3 Am
Filenie
Przed
mowy.

przydawać Słońcu światłości
 a jeśli wierzyć meche / ani Pis
 smu / ani Znaćom ; musi być al
 bo Poganinem / albo Kacerzē .
 a Kacerz iż jest podobien Po
 gannowi ; y Uwierzy / y Ba
 wochwałstwo stroi . Aza th
 nie wielkie Uiedowiarstwo /
 mehcćie tym Dowodom dā
 wać Wiary ; ktorými jest vgu
 rowana Wiara Chrzesćiań
 ska / od Pána Chrystusa / y od
 Apostolow iego : a Bawoch
 wālstwo w tym jest pewne : (co
 na swym też miejscu dowodnie
 pokaze) iż wymysły Słowā
 ludzkiego / za pewne a sczyre
 Słowo Boże , Odsczepienicy
 maia . A przetoż gdy Pasterz
 Oćiec Pána Chrystusowych .
 Piotr S. vczy nas : abyśmy
 tym /

Gruntowna Wiara.

tym/ktorzy nas o to żądają/słu-
 bne dawali przyczyny Wiary
 naszej: my/ktorzy jesteśmy Ká-
 tholikami, poslušnymi syny
 Kościoła Powszechnego / przy-
 stopyniemyśnych á gruntownie-
 śnych dać niemożemy / nád the-
 ktorými jest okazána pewność
 tego wszytkiego / co, y w co
 Chrześcijanie wierzą. Chłubić
 się zgola śczyrym Słowem Bo-
 żym / każdy Kácerz może: tak
 záwždy Kácerze czynili: y dziś
 czynić nieprzestają: ale Kościół
 Przeznaczony y Przepowie-
 dziany / á Cudami zá tym w-
 twierdzony / ci tylko pokazać
 mogą: ktorzy pod iednym Pá-
 sterzem / w Kościele Powsze-
 chnym / zgodnie á nieodmiennie
 trwają. Nádziecie co sie doty-
 cze: kto- 72 A.
dyela

Przedmowa wymodzi

cze; Która też Piotr S. wspom-
 mała na czym ie st; na swe mie-
 sce wyjszcie rzecz odładać. y
 o Porwacaniu Pána Boga w
 sercach naszych/ nietylżba mi w
 Mitose tej Przedmowie gádac; z Mi-
 łosci Bożej a Bliźniego / gdy
 przystępnie do Wiary y Młodzie-
 ie / ta swietobliwość pochodzi
 te trzy główne Chrzescijańskie
 Enozy / o których dal znać w o-
 nych swych słowach Piotr S.
 Pasterz / tatem ia chciał w tych
 Kiegach moich (za laska a pomo-
 ca Boża) wyłożyć; iż nie co in-
 szego napilnemy / iedno to Po-
 swiacanie Pána Boga w ser-
 cach naszych / gdym to pisał/
 chcialem mieć przed soba. Kto
 tedy będzie chciał sie nauczyć te-
 go; te Nankę Prawego Chrze-
 scijaństwa

Bu cji =
 mu il e
 Kiegi
 ida.

Wzrost wiary.

Ściśniania tymi wmysłem / aby
 swietym mogł być Przybytkie
 Bożym / po woli niechay sobie
 czyta. Wszakże iż ta Przedmo
 wa do was / Wielmożni y Ślā
 cherni Pánowie / dana jest o oka
 zaniu pociesnych nam Tāiemnie
 Pijmā Bożego; ona osobliwa /
 Etora też Chrzescyjanom w Ko
 ryncie Páwel S. rozważał / to
 zbawienie serc naszych Poswia
 tanie, zawniażmy. Abowiem
 Ktokolwiek jest wjwiedziō z nie
 woli Dyabelskiej / y przeprowā
 dzon przez Morze Kzrtu swie
 tego; ná Puśczy swiatā tego /
 chcac sie Swietobliwie cho
 wać / wiele miewczāsow musi
 wżyć: Nieprzyaciol zerwad do
 syć: jedna pokuśa idzie za drugā:
 Wiary mocney w Pánā Bogā /

1 Co. 10.

Ex. 12, 14
 7c.

15 11

Por

Przedmowa wywodzi

- Postuſzeńſtwa we wſem goto
wego/ y pełnienia Woli Bożej.
trzeba ieſt na wſełkim mieyſcie.
Zaiſte ſtráſliwy ieſt on Panotá
S. rozſadek/ o onej ludu niegdý
Bożego ſigurze: wſyſcy przez
iedno Morze przeſli: wſyſcy
„ iedne Mánne iedli / y Wode z
„ Opoſi pili: á wſzdy wiele ſie ich
„ Pánu Bogu niepodobáło. perw
nie, dáleko mniey/ niſli podobá
Matt. 22. to. táłżec teſz y miedzy Chrzeſcia
áńſtweim / iſz wiecey ieſt. Wez
wáných / niſli Wybráných: iſz
Mat. 7. wiele ich chodſi Przeſtrona dro
ga/ á Ciáſna ſcieſka máto: dla
tey przyczyny/ trzeba zaiſte pil
nie przeſtrzegáć, ſerc náſzych
winnego Poſwiacánia. Wiel
Ex. 12. káć to ieſt rzecſz: 600 tyſiecy, ſá
mých tilko meſow, wyſſlo z Aeg
gyptu

Gruntowna Wiara.

gyptu / y przešlo przez czerwon^{Nie. 14.}
 ne Morze: opócz dwu / zmarli^{32. St.}
 wszyscy, ná Puśczy. Potuto-
 walić niektorzy; y sa zbáwieni:
 ále / Pan Bóg wie / iáko wiele
 tych było. y mi temu S. Moize^{Ex. 20.}
 sowi z Alaronem / dla ich niezu-
 pełney nie iáko Wiary / zá ktora
 nie sfoiećili Pána Boga przed
 ludem iego / docześney řáźni P.
 Bóg nie przepuścił. Pámc Boże
 rácz drogi náše sprawowác: ten
 vmysł, y te spráwe / ráczy nam
 dáć; ábyśmy / w práwey Wier-
 ze Kościoła Powšednego sta-
 le trwáiac / á wiernych Obiez-
 tnic mocna Wádzicia czeťaiac /
 vczyli sie, Pána Boga w sercách
 nášych poswiecáć. Amen.

¶ W poznaniu / przy Tumskim Ko-
 sciele / w Post Wielki; Roku Pań-
 skiego M. D. LXXI.

Do Pánow Adieſzeżan / y do wſzyst- kiego Wospolstwa Chrze- ſcijanſkiego / nápo- minánie.

W Adrzy Lekárze,
w leczeniu Chorob
cieleſnych, ná dwie
rzecz y oſobliwie
báczyć ſyć wykli: aby
naprzód chorobe, co ſac ieſt, pozna-
li; a potym lekárſtwa potrzebne da-
wali. co teſ w chorobách duchow-
nych, ma być obacżano pilnie. Gdim
tedy piſał Odpowiedź ná te Confeſ-
ſia, która pod tytułem Bráćie y za-
komu Chriſtuſowego niedawno wy-
dano;

POBOZNOSC ZALECA.

dano; chorobom naszym, Chrześcija choroby
 ianie y Bracia mili, ktorzych iest nie rase.
 mało w Polsce, przypatrzywałem
 się spulności: y proszę o to Pana
 Boga; aby, z łaski swej, raczył do
 tego iakie lekarstwo pokazać. A-
 bowië namnięyszego Rozumu Cisko
 wielk. może to obaczyć: do czegośmy
 już przysli. żąście, tak s strony Ko-
 ściola Bożego, iako też, posp. Rzecz-
 czy, k temu wysytko idzie; czym P.
 Bog Lud swoj niewdzięczny grozi.
 kazać, v Esaiassa Proroka: Oto. Esa. 3.
 (powieda) Pan Bog zaś powo-
 mie wam każde posilenie Chleba, y
 każde posilenie Wody; y Mocne-
 go, y Walecznego, y Sedzkiego, y
 Proroka, y Dowcipnego, y Stare-
 go, y Piędziesiętnika, y wzięcia
 Osoby, y Poradnego człowieka, y
 B. iiii.   mądrego

NAPOMINANIE,

madrego Budownika, y bacz nego
 W tymowce T aiemnie Bożych: a
 dam dzieci P any ich; y Niewie-
 ściuchowie beda nad nimi panować.
 Tak zaiste, z wietsey częsci, y nas-
 sie dzieci iako Pan Bog przez Pro-
 roka grozi: dla złości naszych, odcy-
 muie nam dobre Przełożone; a ta-
 kie, iakowych iesteśmy godni, dać.
 a coż za tym poydżie? to: co tamże
 przysłał Prorok: Wpádnie lud: o-
 burzy się młody, náprzećiw Stare-
 mu; a nie słachetny, przećiw Sláche-
 tnemu &c. Gdzieć się nie maś częym
 posilić, ani Cblebem, ani W uoda;
 Choroba za tym musi być pewna: na
 ktora co za lekárstwą nam potrze-
 ba; Páwel S. do Tymotheusza pi-
 śac, pożytecznie nam oznaymił. bo
 tak mowi; Cwicź się (CbrześciJa-
 ninie)

Lekár-
 stwo.

1. Tim. 4.

POBOZNOSC ZALECA.

nitie) w Pobożności: Pobożność
na każda rzecz jest pożyteczna; y
ma obietnice terażniejszego y wie-
cznego żywota. *Atosť mamy zdro* VVykład
we lekárstwo, Chrześcijanie mili:
tym nietylko chorobie uleczyć; ale
też w dobrym zdrowiu zawiądy sie
chowac, każdy człowiek może.

Cwic sie (powieda) w Pobożno-
ści. Coś to jest Pobożność? Grec. Pobożno.
kie słowo *εὐσεβεία*, a Łacińskie *Pi-*
etas, iakoby własnie po Polsku ie-
dnym słowem miało być wyłożone; ia-
niebacże: wszakże co by znaczyćło;
Graccy Doktorowie, Chrysoſtom
y Theophylactus, na to mieysce S.
Pawła opisali. *Abowiem znaczyć*
Vitae castae, y Zywot dobry.
[*Fidem puram, Vitamq; res-*
ctā, nomen Pietatis significat]

Wu prawy tedy w wierze, y w
 swietym zyciu Chrześcijańskim,
 trzeba się nam zawsze ćwiczyć: to
 Ćwiczenie Duchowne: tak jest Pa-
 nu Bogu miłe, iż y na tym świecie do-
 cześu, y potym: bez końca, osobliwie
 Obietnice temu raczył uczynić. Ta-
 kowiem Pobożność, do ktorey nas
 Apostoł wiedzie, y tu miemiasz
 Bożę, y chwalebne wiecześnie na-
 gotowaną: nad co: żądacie żadna rzecz
 wietśza, pociesniejsza, y roskosnier-
 sza być niemożę tym: ktorzy zbawie-
 nie swoje milują. Ogdybym nas by
 Pa Miłosć tę, ktora Paweł S. nam
 zaleca, Pobożności: nieodwracał-
 Esd. I. by dżis Pan Bog oblicza swego od
 Modlitw naszych; ani by na nas to-
 co widżimy, a coś cięśszego się boi-
 my, dopuścić raczył. A dżi-
 yna

POBOŻNÓC ZALEĆA:

wnarzęc. iż, chociaż widziemy nad ^{Niedba-}
 sobą gniew Boży, niemamy się nic ^{poscianaś.}
 do winney naszej Pobożności: Po-
 czniemy na czas: a coś po tym? usta-
 niemy wnet: nie długo tesknimy so-
 bte: cieszkie nam iest święte to Cwi-
 czenie. Skądże wżdy iho idzie, ^{Przyczy-}
 Chrzescianie y Bracia mili? a skąd ^{iatry Nie}
 ma iest iedno iż nie tak, takoby
 potrzeba było, w tym postępujemy.
 Abowiem nie uważamy i go b' sie-
 bie: co za Przeciwnika naszym Przeci-
 wniemu mamy: iako on żażwody ^{pełnaś.}
 o nas chodzi. iakiey też nam Zbro-
 ie do tego trzebá: podobno albo nie-
 wiemy; albo niepamiętamy. Prze-
 ciwnik nasz Diabeł iest, iako Lew
 około nas krążacy: s tymi, y z tego
 mocną hordą, z Mocarzmi y s Xia ^{Pe. 5.}
 żety ci mności. światá tego, z Du- ^{Eph. 6.}
 chy

NAPOMINANIE,

chy subtylnymi złośliwymi, wstawi-
 cżna mamy walkę. a tak wiele na-
 zastrza. nas maia sideły zastrzałowi; gdzie
 by. kolwiek postąpimy; wszędzie się trze-
 ba obawiać zdrady. Tak Szatan
 przeciwno nam zawsze idzie. a my,
 iako? gotujemyli się ku potykaniu?
 Zbroiā. Ktoć zbroie niema; ktoraby się za-
 „ stawiaiac bronił, y nieprzyjaciela
 „ też poraził: goło na harc trudno ma-
 „ wyieść; wnet wstąpić musi. A
 przetoż potrzeba nam ieś bāżo pil-
 no oney zbroie Ricerzā Chrześci-
 iāńskiego; która tenżc Apostoł na-
 Eph: 6. dobnie wypisał: Stać potrzeba na
 plācu; nie drżymać: a stać mamy
 przepāsani, gdziekolwiek potrzebāc
 obrocić się y postąpić gotowi. Czym
 że się przepāsāć? a co przepāsāć?
 Biodrā nāszc przepāsāć mōy; a
 przepā-

POBOŻNOSC ZALECA.

przepisać Prawda. bo Wiara pra-
wdywa Chrześcijańska fundamen-
tem ma być tey naszey przeczci Szła-
tanowi obrony. Kto tego fundamen-
tu niema; lida wiatry przeleknie się:
mocnemu gruntowi nawietś wiatry
nie wadzi. Trzeba też nam Pance-
rzy Bogoboyności y Swietobliwo-
ści: według Nauki S. Páwła: do-
prawy Wiary trzeba dobrego ży-
wota. Y nogi nasze mamy obuć w
skornie, aby nam żadne śmno nie-
zamądziło: gdyby Ewangelia Po-
koju roskażała do kad wędrować.

A iż Dyabel rozmaicie na nas
strzela: Tarczę Wiary zaśtawia-
my się mocno, pamiętając na to: co
za Obietnice nam uczynił Pan B.
Za Wiara idźcie ta Nadzicia: i
pożyjcie w świecie (da Pan Bog) we-
zmie my

" NAPOMINANTE, "

Zmieńmy z bawienną Koronę. prze-
 toż też rozkazał nam Apostoł bron-
 nić głowy Przyłbicą Zbawienia.
 Nu, mamy już czym się bronić: trze-
 bą i jeszcze Miecz; którymbyśmy
 zabić mogli głównego Nieprzyja-
 ciela naszego. ten Miecz? Słowo jest
 Boże, y wstawiczą pilna Modli-
 twa. Abowiem potrzeba się mo-
 dlić, przeżywać wszystkie Modlitwy; nie
 odmawiać tylko Pacierze: trzeba
 .. każdy Czas, w Duchu, w Czuyno-
 .. ściach, y w Trwałości, do Pana Bo-
 .. ga wołać aby nas nie dopuścił w wo-
 Zawiązać dźić w Pokusę. Tać jest Zbroja
 nie. dobrego Rycerza Chrześcijańskie
 1 Pe. 5. go, w Wierze stałego, ciało swe ka-
 1 Cor. 9. rzącego, y Duchowi w świętą nie-
 wola poddającego: tać kto się broni;
 .. Duchy się zwycięży: kto ię nie ma;

POBOZNOSC ZALECA.

goſe ciało łada ſtrząsa przebiję.
 Niedziwuy cieſz ſie, moi mili Chryſcie Moc Prze
 ſcijanie; iż Kuſiciel moc dſis w ſia ciwniká
 wielka; iż Kácerſtwa doſyc, á. Po- náſego.
 bożności mało: Zbroie potrzebney
 niemamy. Abyſmy tedy poprąwi- Przyczy-
 li ſie ná tego złego Adwerſarjá ná ná wypi-
 ſzego: tymi przerzeczonymi dwiema ſania Ná
 Naukami Páwła S. gruſſony, gdim uki prá-
 one przeciwko Huſytom Odpo- wego
 wiedź czynił, ſkloniłem ſie teſz do pi- Chryſcie.
 ſania tey Nauki práwego Chryſ-
 ſcijanina. Dla poſpolitego człowie-
 ká nawieccy, podiałem te prace: „
 każda rzecz ku tey Pobożności, w „
 ktorey potrzeba nam wſtáwić ſię „
 ćwiczenia, wiode yſtácżam. Kto pozytek.
 będzie rad ſie uczyć; co by miał
 Wierzyć, á iáko ſie rządzić: pra-
 ce m. ten (iáko ſie ſpodziewam)
 ją w

spósob pi **Is** w dżecine przymie. Cobykol
 sama. wiek też tu się opuszcza; naydziej
 namięnioney. Odpowiedzi, iako o
 Świętoscich, nie tu prawie nie ga-
 dam; ale tylko Ceremonia ich opi-
 suie: tak że też o Słowie Bożym, o
 Sprawiedliwieniu, y o inszych ar-
 tykulach potrzebnych, wszystkie prá-
 wie rzeczy (co wkaże Liczba, na
 króciach znaczone) odkładam do
 onych Xiąg inych. **A** bowiem
 niechciałem się nadto szerzyć sta-
 Nauka Chrześcijańska: wielem
 rzeczy na inſze miejsca odkładał:
 skracałem rzeczy; im nalepiey być
 mogło: a nie takiego, co jest pożyte-
 cznego y potrzebnego Cżowiekowi
 pospolitemu, niechciałem opu-
 ścić. Kto przeczyta; iż tak jest,
 obacz, na ten czas, cokolwiek do-
 brego

POBOŻNOST' ZALECA.

bręgo naydźcie; Pánu Bogu niechay
za to dziękuje: á wo śyby te ś trā-
fiło mi sie podchnąć; ná krewkosć y
niedoskonałosć ludzką niechay pá-
mieta, á Pána Boga za mie prost;
Pánu Bogu was porucżam,
Bráćia w Pánie Chrystu-
ście Namilśy.

Przyczyny słow/potrą- iach znaczonych.

- I. Aby sie baczył Porządek rze-
czy; co ku czemu należy.
  - II Kto zechce wziąć co w pą-
mieć; łatwiey tak będzie.
- Wyrozumienie Słow- łatwie
sie obaczy; z rzeczy.

O Punktach.

W czytaniu trzeba napilniey
patrzyć dwu Punktow tych:
albo jednego tego. bo te inż
zupełna rzecz zamykają. In-
sz, dla lepszego rzeczy obja-
śnienia y rzeczy roznych
dzielenia, są przydane.

CAVTVM est SAcrae Regie
MAiestatis Præilegio: vt qui libri
nouī antea nūquam in lucem editi tam
Latini, Polonici, Germanici; quam
ex Latino & Germanico in Polonicū
translati, per Mattheum Siebeneych.
fuerint impreſti: ne quis Typogra-
phus seu Bibliopola, cuiuscunq; ſtas-
tus & conditionis exiſtat, in Regno,
Ducatibus, dominijs, ditionibusq; nos-
tris ad Viginti annorū decurſum im-
primere, vel imitari, impreſſosq; alijs
unde adducere, & vendere, ſine per-
miſſu eius, audeat. Quod ſi quis ad-
uerſus præſens præilegium eos libros
impreſſos, aut præter voluntatē eius
impreſſos aliunde adductos, intra id
tempus præſcriptum, venales habue-
rit; eum libris iſtis priuari; mulctam
quoq; duodecim marcarum auri puri
pendere irremiſſibiliter tenebitur.

Nauka prawe go Chreścijanina.

KAPLAN Y MIE SZCZANIN.

Rozmowce.

MIESZCZANIN. Proste cię / Kaptanie mi- Liczba
ty / napiś nam Książka ta należe
cie: żebyśmy to / czego nas do Rege
wciś / tym lepiej pamiętali; a Pánu stru. Pa
Bogu tym pilniej służyli; y tym na bo- gestrze.
żniew jego chwalili. KAPLAN. Książki
Książek polskich mnie się pisać nie chce: polskie /
MIE: A dla czego? KAP: Jie o Wiesz
Stowo Boże ma być w wieczności: rze/nie
21 21 a nie no pisać

O Xiaščach

1 Przy= á nie ládá gdje / áni láda iáko / ma býť
czyna. powiedámie. Dni 3 Xiašč Polskich

thať wiele kazánia wrosto ; iáto wiele
karczim y bieśiad. M. Tedy nie wolno

O pá= mówić o Pámie Bódze? K. Wolno /
nie Bo= y trzeba mówić ; ale z bólaźnia wiełta ;
dzemo= á przystoynie y wéćciwie trzeba mówić ;
wić. Nłowić (mowić) trzeba ; nie swarzyć

fi. Abowiem y nogi maia býć chedo
Rom: 10. gie tych / ktorzy przepowiaǳa E wan
geliá : to ieśť / y od matych grzechow má
ia býć prośni ; ktorzy Słowa Boiego
naučǳa. A my dñś / podpirośy sobie
dobrze / na imię I E S V S niekłekaiać /
na wéćciwość imion Boiych nie niebá
baiać / o Wierze przy bieśiadach roza

2 Przy= mawianiy. Druga / nie kómu inemu /

17. 14. iedno samym Kaptanom / ŻaŃon Bo

Mat: 2. 37 ieśť zlecony: Ż vñ Kaptanśkich (nie
z Xiašč) lud pośpolity ma szukać woś
ley Boier. M. X megodjiś sie nam /
miec piśanych Xiašč? K. Gdeby nieś
brto roznyc w Bośćiele / a Kacyrze
iadem swych Xiašč lud niezaraźali ;
lepiejby daleko byto / v samych Kápta
now ŻaŃonu Boiego słuchać ; ale nieś
my do

Polstich.

A gdyby iescie to/co iest w Kiaszack/
 Kaptani w Kosciele wykladali: zaiste
 bylaby Chrzescijanie naszy y wcieńszy
 mi/y bogoboyneyshym. Trzebaciest
 Chrzescijaninowi umieć / iakoby mogli
 przyczyne dac Wiary swojej; y Pisino
 swiote / y Doktorowie starzy tego nam
 pozwalaja: tylko aby kazdy panietal
 na to; cym iest / a na ktorym mieyscu.
 Infa iest, być Pastersem y Kaznodzie
 ia; infa, Owca y Sluchaczem: infa,
 w Kosciele; infa, doma uczyć: Ka
 ptan niech naucza y kaze; Gospodarz
 niech sie uczy y slucha: a doma coby też
 kolwiek naucziat / syna / corki / cielads
 nika / sasiada / towarzysha; aby tylko
 tego/ciego Pasterz uczy / tu bogoboy
 nosci im wyczat. M. A gdyby gadat
 o Wierze / mialac dar Boiy do tego; co
 by na tym? K. Zadny niema sie tym
 parac / na co wysadzonym nie iest: iest
 tu wielkie w tym niebezpieczeństwo:
 wiele y dobrych Chrzescijan / ciego cja
 sem nierozumieia / bezpiecnie o tym
 gadaia. za tym pospolicie chodzą pro
 cha / hardość / wpor / Bozych slow nie
 A iij wczyność /

Trzeba
 uczyć B
 chediz
 mu / na
 kazaniu

1 Pet: 3.

Niez
 strona
 pilna.

1 Cor: 7.

Rom: 10.

1 Cor: 14.

Pospeli
 ty czlo
 wiek nie
 ch nie
 gada o
 Wierze.
 1 Do
 wod.
 2 Dow.

O Książkach Pol.

ucieczność / y co innego takiego. M.
 Two dobraby rzeci nam prosta kom /
 opisana mieć Naukę Chrześcijańską:
 gdybysmy z Krystu naszego niewystepo-
 wali. K. Dobra / y wiele pożyteczna.

M. Raczej tedy / Orye miły / rzeczy
 nam potrzebne pisać: będziemy pamię-
 tać / y na ucieczność Słowa Bożego / y
 na powinowactwo nasze. K. Lecz nie
 obiecać; ale trudno ziszcć: widzi / co
 Książki takowe zbudowały. M. K.

Gal. 6. „gdy swe brzemie poniesie: Ztych sie vira-
 „wanie niech dobrym niewadzi. K. A.
 Gdyby niebyła tego potrzeba: dla la-
 du Kácerskiego: nigdy bym ja tego nie
 wciynit. nu / w imie Boże; gdy tego
 cał pragniesz: Panie Boże day to / aby
 tym vmyśłem to było czytano; ktorym
 będzie pisano. Niebada ja tei nie przy-

Rzekł
 sposob
 pisania
 tych Ks
 ick.

Nauce Chrześcijańskiej / pisał; iedno
 co potrzeba jest ludu pospolitemu wie-
 dzieć / o Wierze / o Władzei / y Miłos-
 ści. a tego pisania mego ten sposób bez-
 dzie: aby naprzód każda rzeci dowod-
 nie wyłożona była: a potym / iakie sład
 Pojęci / albo Nauki / odnosić mamy.

A ije

Chrześcijaństwo.

wiemy Pogańskim! M. Xgoiſe nays Rozwa
die miedzy nami/ niſ miedzy Pogany. żanie.

K. Jeſt co optać zaſte/ moy mity Nekt 7
ſynu/ieſt: biady wuſſey mebeda miec/ do wody

iało ci nieprawi Chrzeſcijanie. M. A Pſalm: 47:
czemu to? K. Ji żadnemu Narodo
wi ludzkiemu chał Pan Bog nie wciży
nił; iako wciżnił Chrzeſcijanſkiemu.

Jeſli dał nam iedynego Syna ſwego: Rom: 8.
iako nie wſyſtkie rzeczy ſnim ſa nam da
ne!

Wiecey tedy bedzie ten karan y Zawia
ſurowiey; Kcore^o wiecey dobrze czynio zanie

no: ieſli bedzie danych dobrodziejſtw ma^o
niewdzięcznym. a niewdzięczność na Wkład

ſa w tym ieſt: gdy my/wybawieni z rał niewo
Szantańſkich/ Zbawicielowi naſſemu dzięcz

nie ſłużymy w ſwiecoblwoſci y w bo noſci.
goboynoſci; a gdy na tym ſwiecie nie Luc 1.

żyjemy w trzeźwoſci / w ciewſchoſci / y Ti: 2.
w pobožnoſci: By wiedzieli y rozwa

żali ſli Chrzeſcijanie / iak ogromne ieſt Rozwa
to ſłowo Pańskie; Nie znam was: za żanie wo

ſte byliby pilnieſzymi powinowacw chorego
ſwego / a wdzięcinieſzymi dobrodziej dowo

ſtwa Bożego. Nie moieć żadnych mał du.
chał okrutnych na ſwiecie niſt wymie

ſcie;

Práwy

ślić ; iákie iest Piętko / egień wiecinego
 siurodu y ciemności ; a wiody tcho iedno
 słowko Pana Chrystusowe / Nie znam
 roas ; bedzie (iako piśe s. Chryostom) Hom: 24
in Matt. tym Chrześcjanom cięjsze ; mili tysiac
 Pięcielnych mać. **M.** A coi mamy
 cięnić / abyśmy od Pana Chrysta ias
 stawie byli poimani? **K.** Zna on tych / 1 Ti: 2.
Mat: 4.
Mat: 6. i tory sa tego : tch Parci S. mowi :
 Wadymy si tego ługami ; nie Szatan
 łoni miewolnikom : tego wola cięń
 my ; nie nasze / ci Szatanśka. Cokol
 wiet kiedy słuchamy / albo też podciś
 cięćamy ; wsiśtko do tego / żebyśmy by
 li prawymi Chrześcjanym / pilnie wiedza
 my : nie niema być na wietśym staras
 nim naszym ; ićto zbawienie nasze. Byś
 wsiśstek swiaty wstát / a dusze stroćit ;
 nie to nie iest pożyteczno : tch sama
 Prawda mowi / Pan nasz Jezus Chry
 stus. Panie Boże raci nam dac to ; a
 byśmy między prawymi stanieli Chrześ
 cjanym. **M.** Amen. **K.** Słuchayze
 już / o coś niedawno pytat ;

Co ma vmieć práwy
Chrześcjanin. Abos

Art: 1 Kreda.

Chrystusowego / przed dwanaścym ro- 8.
 kiem nieodchodzili od Jeruzalem. tak
 o tym napisał święty Apollonius / Do Euseb: li:
 ktor y Mieczennik zacy / około putro 5. Ca: 1.
 ra sta lat po Wniebowstapieniu Pań Niceph:
 skim. M. Ciemie tak długo tam mie li: 4. Ca:
 skali? K. Były tego słusne przyci- 25 & 26.
 ny. jedna; aby ludu Bożemu wybra- 1 Przy-
 nemu Żydowskiemu naprzod, była prze czona;
 powiedana Ewangelia. Abowiem nie mieścił
 wszyscy byli niewdzięczni daru Bo- ma Apo-
 żego; wiele Żydów wwierzyło; y Apo- stolo-
 stotowie / y Paweł S. z pokolenia byli stwie.
 Żydowskiego; a ktorzy wierzyć nie chie-
 li; od tych, prawie za niewolę odesłi
 Apostotowie. Aby tedy wymówki nie
 mieli / a tych niewdzięczność dobrym
 nieškodziła; to nie krótkie Apostotow
 w Żydowskiej Ziemi mieszkane / raczył
 był Pan Chrystus sprawić. Tha też 2 Przy-
 druga była osobna tego przyciyna; aby
 Panna Marya, matka Syna Bożego
 / uciwiew była rekami Apostolskimi
 pochowana. Abowiem stało się to /
 po Miec Pańskiej roku iedenastego. Niceph:
 tak też o tym świadczy Eudodius; ktor y li: 2 ca: 3.
 był

Wierze w Boga 2c.

Przychyna. byt klasu Apostolskiego. Na ostatel dla poiytku swego Kosciota/ na gro madzie miał Pan Chrystus Apostoly/ aż do roku dwanaściego. Abowiem na ten czas/wespolet z sobą mieścić w Jeruzalem / a po Zdeświe tylko ka żać / ku zgodney Wierze y porządkowi

Wstawy Apostolskie.

9.

Kościelnemu wiele dobrego postanowił: ktorych rzeciy część jest napisana; a część bez wszelkiego pisania podana. Jako pilne a długie Modlitwy Apostotowie miewali/ przy Ofierze Chrześcijańskiej Ciąta y Krwie Pana Chrystusowej; S. Jakub, jeden z Apostotow/ Biskup Jerozolimski / we Listy swey opisał dostatecznie. Jest też Księga ośm / od Klimunta napisanych / o Wstawach Apostolskich : są y Kanony niemateyliczy Apostolskie: cho wszystko od nich na on czas wyszło ; acz nie wszystko od nich samych napisano.

Zawieszenie.

A przeto y o Kredzie Apostolskim możemy przystoynie wierzyć ; je na on theż czas / miżli na wszystko świat posli / dwanaście głównych czt. : Now Wiary stojli. Młatoć nam na tym kiedy / a

gdzie

Art: i Kreda.

gdzie / tho słożyli: ale iś od Apostołow
nasze Kreda wyšlo; na tym nam iest
wiele. M. Wytożsie mi iui / oycem
ty / napierwsza cztść Kreda Apostola
skiego. K. Każde słowo trzeba tu
rozbiierać: aby wszystko dobrze byto ro

zumiano. Gdy mówisz **Wierze** : Wierze.

nad te rzeczy / które Wierzysz / niemasz

mieć nic perwnieyszego. Nie iest podobna rzecz rozumowi; aby z nisciego **Przytędy 2.**

miat być ten Świat stworzon / Nieś

bo / Ziemia / morze / y cokolwiek iest na

Niebie / na Ziemi / y w morzu: a wiżdy

my temu wierzymy mocno; iś na iedno **Gene: 1.**

słowo Boskie / estato się wszystko. tak

że też / aby Bog miał się wcielić / y z Pan

ny narodzić / rozum nasz tego niepeda

ie; a wiżdy tak / a nie ma / Pan Bog

nasze przez Syna swego zbawienie spra

wił. Potym zaś gdy wyznawaś; **W Bos**

Wierze w Boga ; trzy rzeczy po

trzebne wierzyć: napriod; iś Bog iest / **W Boga.**

a ieden tylko Bog iest: potym; iś wies

zys Panu Bogu / y wszystkim słowom

tego: a na ostatek; iś temu Panu Bos

B gu iednego.

Ps4: 148.

10: 1.

W Bos

ga.

Trzy rze

czy wies

zamy o

Bodze.

Wierze w Bogá i.

gu iednemu / ktorego wſzystkie ſłowa
 ſa iſta prawda / cześć Boſką maſz wy-
 rządzić / onego maſz chwalić / iemu ſa-
 memu ſłużyć y duſzać / w nim nadzieje
 poſtadać / od niego wſzystkiego dobra
 ciekąć / á zaty m ze wſzystkiego ſerca ie-
 go miłować. A toć nam roſtazuje cię-
 nić pierwoſte Boie Przykazanie ; o kto-
 rym cjaſu y mieyſca ſwego : teraz tylko
 trzy rzeczy pamiętać ; Wierzyć Boga /
 Bogu / y w Bogá. Jie Bog ieſt ; y dy-
 abli temu wierzyć muſſa : głupi tylko
 moie myſlić ; Nie maſz Boga. Pana
 Boga teſz wiernego być w kaſdym ſto-
 wie / Piſmo nam ſwiete zaleca : on ieſt
 Prawda : iemu wiäre mamy dawać.
 A iſe teſz w niego ſamego wierzyć ma-
 my ; tego przypierwſzym (iżom obie-
 cał) Przykazaniu Boiyu dowodzi.
 Rozumieſſie co powiadam? M. Nie
 rozumiem ; ale wierze : y będe pamię-
 tał. K. Wierz mocnie ; nie me waćp.
 WYŁ. Wierząc w Bogá przydaieſz ; Gheć
 á tym iuż ſłowciem duelimy Chrzeſcia-
 nina / od Żyda / Turka / y Tatarzyna.
 Abowiem y Chrzeſcijan tylko ieſt Bog
ieden

Domoz

dy.

14: 2.

Pſal : 13,

52.

Pſa: 144.

10: 14.

10.

WYŁ.

Art: I Kreda.

Jeden

ieden: a ten Bog ieden, iest Ociec / Bog w
 Syn / y Duch swiety: ieden Bog Istno- Istno-
 scia; a trzy iednego Bostwa Osoby. sci; a trzy
 M. Jakoz to? K. Na Kreda pas Osoby.
 mitay: wierzye nasz; a nie rozumem
 dochodzić. Ji Bog iest ieden; Pisma
 iest o tym dosyć: a iże ten ieden Bog, 1. Doz
 iest Ociec / iest y Syn / iest y Duch swie mod.
 ty; tego nas Pana Chrystusow y nasz Deut: 6.
 Chryst / zwolte też iegananie Krzyżem 7.
 swiety m Chryścijanizm / iasnie nam Mat: 3.
 e. aia. Ktemu / Ociec zawdy był zna Mar: 16.
 czyn od stworzenia swiata: Syn Boiy, 2. Dow.
 przez swoje wcielenie iest objaśniony: Lidz: 13.
 Duch swiety / przez zesłanie na Aposto- Ad: 2.
 ty / y ustawiczne Kościoła rżadzenie / 10: 14.
 innym od Ojca y Syna iest okazany.
 A gdy ieden iest Najestat Boiy / Bo
 ga Ojca / Syna / y Ducha swietego; ied-
 dna Wola / iedna Moc / iedna spras-
 wa: zatym to iuz idzie; (gdy w Panie
 Bodie niemaż przypadtych rzeczy) że
 iedna iest Boska Istność / w trzech Os-
 sobach. Krórego Pana Boga, iedney
 Istności / a trzy Bostwa Persony / Ko-
 ściół 3 Doktorzy swiety mowie Trojca Trojca
 B i j swięta; S.

Wierze w Boga i c.

swietta; albo Pána Boga w Troyce ied
dynego. A wierzyſcie temu? M. Boże
uchoway / aby inaczej miato być. pa
mietam na ono; że Prawy Chrzeſcia
nin; Koſciotem ma trzymać. A ieſta
że iaka roznoſć Boga Oycy / Boga Sy
na / y Boga Duchu ſwietego; nie trzech
Bogow / ale Boga iednego? K. Sa

Właſno
ſci trzech
Oſob ie
dnego
Boſtwa
Wyklad

właſnoſci tych trzech Perſon Boſtwa
iednego; Ktore rozdziat ich od ſiebie
ciyma: Ociec ieſt Oycem; Syn S
nem; Duch S. Duchem ſwietym. M.
Jako to? K. Ociec ani od Syna nie
ieſt / ani od Duchu ſwietego. Syn ieſt
z Oycą narodzony / bez ciaſu y pocia
tu roſſeltie^o: tymie teſ obyciaiem Duch
ſwiety, y od Oycy / y od Syna iego /

Śawia
zanie.

II.

1 Dow.
10:14,15,
16. &c.

wiecinie pochodſi. Taci ieſt właſnoſć
Oſob Troyce ſwietey: Ociec od nikogo
nie ieſt; Syn ieſt od Oycy; od obudwu
Duch ſwiety. y przeto w Piſmie ſwie
tym / Ociec nigdzie nie ieſt wyſtany:
Syn ieſt poſtany / od ſamego tylko O
cā; a Duch ſwiety / ciaſem od Oycy /
tōtraſer ciaſem od Syna. M. Ciemu? K. A.
mo: Aria: Dacie tego Auguſtyn ſwiety przyczyne /
3 naſzey

Arti: i Kredá.

i nášev Wiary Powšechney wieta /
 te : i; Syn jest od Oycy / Duch święty
 od obudwu ; a Ociec od żadnego. Tak 2 Sowa
10 : ibidē.
 że tej y słowa / y sprawy swe / samemu
 Oycu przypisuje Pan Chrystus , Syn
 Boży ; a słowa y sprawy Ducha święte-
 go / częśc Oycu / częśc sobie. Że Syn 3 Sowa
Psal : 2.
 jest od Oycy narodził ; y Dawid wo-
 spomina / y sam Bóg Ociec wyświadc-
 za. M. A gdzie? K. Przy Krzcie / Mat : 3, 17
 y na Górze Tabor. M. Pamiętam.
 A coż mam rozumieć to Narodzenie
 Syna Bożego z Oycy? K. Dwójakie Náro-
dzenie
Syna
Bożego
Esa : 53a
 jest Narodzenie Syna Bożego , Pa-
 na Chrystusa ; iedno Wieczne / drugie
 Czasne : oboiego niethylko wypowie-
 dzieć / ale ani poiać niemożemy. Wszak
 że mamy to wiedzieć po prostu : i; Nár-
 odzenie Syna Bożego Wieczne , to
 jest ; ie on Bóstwo swe y Bóstwa Istność
 ma od samego Oycy / sobie równego /
 y z sobą wiecznego. Tę tedy Syn Bo-
 ży / tak dziwnie z Bogą Oycy bez po-
 ciątku narodził / pod czasem przysłał
 nasze cztowięczeństwo : iako to niżej w
 Kredzie wyznawamy. M. A pocho-
B iij   dzenie

Wierze w Boga i c.

Pocho-
dzenie
Ducha
S.

dzienie Duchá swietego od Oycy y Sy-
na, co iest? K. Niewiem. M. Widy-
mie naucez / iako mozesz. KA. Jako
Syn Bosta swa Istnosć od Oycy ma:
tak też Duch S. swa Bosta Istnosć /
y swoje Bostwo / ma od Oycy y od Sy-
na. to sprosta rozumiey, Wieczne Po-
chodzenie Duchá swietego; iako też
Wieczne Narodzenie Syna Boiego.

Roznosć.
Náro-
dzenia j
Pocho-
Tra: 99.
in. 10.

M. Jestie iaka roznosć / między Po-
chodzeniem Duchá swietego / y Rodze-
nim Syna Boiego? K. Co tamza ro-
znosć iest w tym; (tak mowi S. Au-
gustyn) y dlugoby szukać / y smiatoć
wielka o tym gadać. Abowiem barzo
trudna rzecz iest / namniey to rozumem
iako skolwiek poiać: a choćayieby ro-
zum nieco poiat; iżytkowi barzo iest
trudno wytożyć: by też byl kto nawit
szym Doktorē / y nadowcipnieyszym wcz-
niem. M. Wierze tedy wierze; choćay
nirozumiem. K. Żeby od Oycy po-
chodził Duch swiety; sam Pan Chryś-
tus o tym mowi u Jana S. w Ewān-
geliey: a żeby pochodził rownie od Sy-
na / iako od Oycy; na to dwa sa iasne
dowody

2.2. Kreda

bowoby z Łowego Testamentu. Albo Rom: 8.
wiem Duch S. jest Duchem / y Wyco Galat: 4.
wym / y Pana Chrystusowym: dla tego Otwierz
tej / dając Ducha s. swym Apostołom / dzenie.
widomnie rchnał na nie Pan Chrystus. 10: 20.
Druga / jeśli Syn Boży ma wskrzesko / 2 Dowi
co Wście; y jeśli on jest wtora Osoba w 10: 17.
Trojcy naswieśney: tedy Duch s. ro- 66.
wome od Oycy y od Syna podobni. inas
zey; y niebyłyby wskrzeskie rzeczy Wy
cowskie Synowskiem; y Duch święty
takby wtora był Persona / iako y Syn.
M. Czemże w tchym ludzie Greckiey Spdzić
Wiary bładzą: czemu Ducha S. od błedu
Oycy tylko pochodzącego wierzą? K. Greckie
Starzy Grekowie z Porosłchnym Ro go.
sciotem trzymają: nowi / którzy po sta- Dowod
rych nastali / te. - rone bładzili oko 3 Podod
to Pochodzenia Ducha świętego; iako bież
ci nowi Ewangelikowie / nauką starą stwó.
gardząc / bładzą okoto Wsprawiedli
wienia czworiecznego. Rzekł Pan Chry
stus; Duch święty od Oycy pochodzi: 10: 15;
ale nie rzekł; Od samego Oycy pochod- Ro: 3, 4.
zi. także tej S. Paweł napisał; Wia- 66.
ra wsprawiedliwia: ale nie napisał; 66.

為 賦

Wierze w Bogá i c.

Ptwierdzenie
Sowodu. Sámá Wiara vsprawiedliwia. M.
Mnie prostakowi tak sie widzi; ie ten
wyklad jest bário glupi. Bytem wczorá
v sasiada mego / ná wieceierx; ale
nie sam: gdybym komu powiadał; wie

Zawiazanie. czytałé wczora v sasiada; iialiby mogł
rozumieć; iakobym ja sam tylko, tam
był? K. Takci medrkowie nowi / kro
ry gardza stárymi / poglupieli Dámy
im pókoj; swego teraz pilnujemy. M.

Uzámienienie. Iní bede wiedziat / iak to rozumieć;
Wierze w Boga: Owe: pierwsza iedne
go Bostwa Troicy switchev Osobe,
mam Boga Owea rozumieć. K. Osta
teczne pierwsze^o árextutu słowa, sa te:
**Wsechmogacego Stworzycie
lá Niebá y Ziemi. MIE.**

**Rozlasczenie
słow.** Ale my nie tak słowa te roztaczamy:
pierwey mowimy / Owea wsechmogac
cego; potym / Stworzyciela Nieba y
Ziemi. K. Dobry rozdziat czynicie.

Sowod
13. Abowiem y niżej w Kredzie / Oweá
Wyklad
tych
słow. Wsechmogacego zowiemy; y w Ros
sciele czesto tak śpiewaia. wśakże y
ku Stworzycielowi to słowko / Wsech
mogacego /

Art: i Kreda.

mogącego / moje być przytaczane. Gdyby T Ored
 tedy Boga Oycę Wśzechmogącego Wśech.
 znamy być Stworzyciela Nieba y Stwor.
 Ziemi: wierzymy sercem / a wstyśmy
 znamy; iż Bóg Ociec swa wśzech-
 mocnością stworzył wszystko świat / y
 cokolwiek jest na świecie / w niebie / y
 na ziemi: ale stworzył słowem swoim /
 y Duchem wst swoich; iako Dawid mo Psalm: 22
 wi. A tuć nam daie znać Prorok; iż y Wyklad
 Syn Boży / (ktorego słowem Piśmo Dowos
 zowie) y Duch święty / jest wśchemoc- du.
 nym Stworzycielem. Abowiem spras- Wwier
 zy Trojce świętej (iakoś niedawno zenie.
 powiedział) są nie rozdzielne. M. Cze- Lic: 10
 mu Sina Bożego zowiemy słowem: Słowo
 K. Ji przezeń wszystkie rzeczy / iakoby Ociec, 1
 za wyrzeczeniem słowa jednego / Bóg Wśech
 Ociec wszystko stworzył; y wola swoje mocny y
 przezeń osobliwie / z wielkimi a gło- Stwor.
 bimi tajemnicami / nam objawił. A i-
 też Oycę tylko zowiemy Wśchemoc-
 nym / y Stworzycielem: wszystko to dla
 tego / comci niedawno powiedział; aby
 nam Osoby Trojce świętej były oznay-
 mione. Pierwsza bowiem Persona była

B v naznacze

Wierze w Boga i c.

Syn Bo
że O d
kupiciel

Duch s.
Poświę
cił.

Śanie
nienie.

Lu: 1.

14.

Stwo=
rzciel
jest K
dca y O
patrzy=
cielem.

naznaczeniysia / przed wcielennym Syna
Bożego: za czym słusnie Ocu przypis
ujemy Stworzenie wszystkiego stwa
ta. Syn Boży wziął na sie Ciałowies
cieństwo / y w nim nas odkupił: dla tey
przycym / zowiemy go Odkupicielem:
aczkolwiek zbawienie y odkupienie nas
sie, jest tej sprawa Trojce świętey. Na
ostatku iż Duch święty zesłał jest wido
mie na Apostoły; aby ich poświęcił / y
słumi na wieki mieszkał: przeto temu
oobliwie daliśmy Poświęcanie Ko
ścioła Chrześcijańskiego; y Świętym
go w Kredzie mianujemy: aczkolwiek
iż y Ociec / y Syn / sprawa jedna me
rozdzielna świętymi nas czyni. **M I E.**
Niewiem co by tu więcej pytać: wie
my to dobrze; iż y Pana Boga Wśle
chmogaćcego / żadna rzecz y żadne sło
wo nie jest niepodobne: y przeto tej pe
wnie wierzymy; iż Pan Bog, z niczego
go wszystkie rzeczy stworzył. **K.** A iż
wność ktoć dać? Kto cie karmi / y prze
odżiera? **M.** Pan Bog. **K.** Czemu
tego w Kredzie niewyznawać? **M.**
Ktoć jest Stworzycielem; ten też jest
Opatrz

Art: 1 Kreda.

Opátrzycielem: kto świat stworzył; ten 1 Dow
 też światem rządzi / wszystko opatrza wod.
 ie / y wszystkie potrzeby daie / tak rozum
 innym iako nierozumnym rzeczom. K.
 Dobrze mówisz. Wierz temu mocno / 2 Dow.
 co Dawid piśe: i; gdyby Pan Bog oś Psal: 103.
 patrząność swa od nas odiał; wszystko
 by wniwecz poszło. Pan Bog karmi 3 Dow
 ptaki: Pan Bog przyodzuwa ziółka: Mat: 6.
 czemużby nie P. Bog miał opatrzywać
 człowieka / nazacnieysze po Aniołach psal: 8.
 swe stworzenie? Przeto ma tu wiesz
 rzyć człowieka Chrześcijański; i; od Paś
 na Boga wszystkie dobra mamy / Ku
 ciatu y ku duszy należące. Niepodob
 bnać rzecz jest rozumowi; aby słowem
 jednym miał Bog wszystkie rzeczy stwo
 rzyć; aby miał y dziś każdej rzeczy dać
 ować bytność; a o każdej rzeczy / od sie
 bie stworzoney / miał mieć pieczę; ale
 gdyż jest Bogiem / a Bogiem wszech
 mocnym; na Wszechmocność jego pa
 trząc / mocno a pewnie temu wszystkie
 mu wiare dać mamy: i; tak łatwo jest Augu: in
 Pánu Bogu, wszystkimi się opiekac / lib: Con
 iako jednym; tak jednym, iako wszystki
 mi,

Wierze w Bogá i c.

mi. M. Widze zaście niematy pożyte-
tey pierwszey części: iedną Wszechmoc
ność Boga / abych niegmyrał w taise
mnicach Chrześcijańskich / wiele do-
brego mie wzy. K. O gdyby też pa-
nietał Panowie Bogacze na to; i w
wszystkie skarby / wszystkie swe imiona /
od Pana Boga maia: nigdyby ich w
skryniach tak mocno miezamykali; aby
15. niemiaty być w bogim a potrzebnym /
2 Dow. na wszelki czas otworzone. Szafarzmi
Luc: 16. nas ma Pan Bog: on nam daie: naszą
rzecz iest / dobrze szafować skarby Bo-
żym. Pamiętając też na Opatrzienie
Bożie / niebawilibysmy się zbytecz-
nym pieczętowaniem: ale szukając nas-
za przed Krolestwem Bożego / w światło-
ści iżiac / a powinowactwa pila-
nując / wieceybyśmy na Pana Boga
zdawali; niżli robotami y pracami
światła tego / krotkimi dourtkami be-
dac / zbytek sie wiktali. Robić trze-
ba; nie trzeba proznować: ale robić ma-
my z Panem Bogiem. M. Coż to iest.
robić z Panem Bogiem? K. Abyś o
Wykład Pana Boga na przed pracy miał / y o
rzeczach

Art: i Kreda.

Rzeczach twoych zbawiennych; a o Bo-
 żym opatrzaniu / gdy co roboty dla slu-
 żby Bożej opuścił; / żebyś nie nie waz-
 pił: cokolwiek też da Pan Bóg / za po-
 bożną twoją pracę; abyś potrzebnym
 racym udzielał. **M.** A więc miły O-
 cze / niegodzi się która grzywnienki cho-
 wać; dla potrzeby? **K.** Możesz się go-
 dzić: ale tu wielkie ślida bywaia. Gdy
 mekaje Pan Chrystus mieć starania /
 o domu utrzymać; niezapomnieć której
 grzywnienki chować: zwtaścza iż też sam
 miał szafarzą / w mieśkach pieniadze
 dla potrzeby nośnego: ale gdy potrzeb-
 buie twoi bliźni / a ty sam niepotrzebn-
 ieś; tam grzywnienki niepotrzebą cho-
 wać. Miał Pan Chrystus mieśki; ale
 często prozno: miał Abraham dosyć
 inienia / dosyć dobytku; a wszdy często
 przed głodem / musiał y tam y sam wa-
 dować. Ci gospodarze dżiśy, tylko
 bacz na cho; ie też Świeci mieli:
 ale iako przegrzyny y ubogie w dom
 brali / potrzebnym wystętkim udzielali /
 szafowali / a sami często potrzebowali;
 na to baczycie mehcę. Trzeba tedy bac-
 sie tu

o Ndu
 16, O
 chowa =
 niu pie-
 niedzy.
 Przeci-
 wności
 wykład.
 Mat: 6.
 10: 12, 13.
 Pienie-
 dy nie-
 choway.
 1 Dow.
 Gene: 12,
 13, 20. etc
 Gen: 19:
 Zawlas-
 zanie.

Wierze w Boga 1c.

- sie tu śiódła wielkiego ; gdy ktora grzywa
 wienie / dla potrzeby chować chcemy.
 ij Dow. Zaisze Pismo nam tego / abyśmy chowa-
 Matt: 6. wali / nierozkazuje ; y onsem / żebyśmy
 niechowali / na ziemi nam śkarbić zaka-
 zuie : a Prorok też wychwala y zaleca
 Psal: 111. onego sprawiedliwość ; Ktory rozpro-
 2 Cor: 9. sywszy rozdał ubogim. Przeciwnie to
 Wykład sa rzeczy ; Rozprosyć / y zbierać ; Nie-
 Zámia= śkarbić / y Chować : przeto (za tym) ni-
 zanie. sma S. napominanum) nietylba tego /
 co Pan Bog rozdawać kaie / w ścieżce
 16. chować. M. Ciesćcie to na nas brzes-
 mie ; zwołaszá Ktory działki mamy ; y
 w rozmaitych potrzebach bywamy.
 ij Dow. K. Gdyś jest Szafarzem v Pana / al-
 bo v Krolá takiego : iżali nie według
 woli Pańskiej / śkarbem śasujesz : ma-
 czej ; musiałbyś wszystko wrócić y zas-
 płacić / co byś nad wola Pana twego
 śasował : a jeśli byś niem. at czym ; po-
 Zámia= wnie będziesz w Kłone. Jestli to tak i-
 zanie. dzie v ludzi : czym też nie v Bogu : czym
 2 Przy- niemasz tam dawać ; gdzie Pan Bog
 czyni 1c dawać kaie : Wszystko to nasze zte śa-
 go śafar śarstwo ; ze dwou przyczyn pochodzi : iż
 śtwa. baczyć

Który ma wiele dziatek; a Który mało /
 albo tej nie. Kto ma prowenty na Kąz /
 dy rok pewne; ten i esliby starbit / prze
 ciw woli Pana Boga swego czyni: y
 dla tryedney rzeczy / i; nie sąsue tak /
 iako Pan Bóg Kazał / zbawion być
 niemoże. Winna jest rzecz / tak sąsue
 wac; iako Pan Bóg opisał: Kto sie ma
 cey domysła; niech sie boi. Kto pew
 nych dochodow niema; ale rzemie
 stowym / albo Kupiectwem poboż
 nym / nabiera sobie żywności: ten i esliby
 by tej żadnych dziatek niemał; star
 bow chować niema. Kto dziatek ma
 witcey; moze / dla przygody / chować
 witcey; a Kto nimiey; ten tej nimiey. w
 śakie gdyby tego bliżni potrzebował /
 a on n. sobie niemał nagley potrzeby
 ma ratować potrzebującego / y dać v
 bogiemu. M Ale gdy zaś nań przy
 dzie potrzeba nagła / Ktoey sie nienas
 dziewał; skądże będzie wziąć? K A.
 Pan Bóg opatrzy / synu miły. Albo
 wiem tak napisano w iednym psalmie:
 Wtogo sławiony jest ten / Który wyro
 zumięra v bogiemu y potrzebnemu; w
 C dzień

Dochod
 dy rocz
 ne.

Dowod

Rzemie
 sto / al
 bo Ku
 piectwo
 18.

Dziatki.

i Prze
 ciwność

Odpow
 wiedź /
 ze 2 Do
 wody.
 Psal: 40.

Wierze w Bogá 1c.

- biteń zly (to jest / czasu ttorękolwiek
 przygody) wybáwi go Pan B G.
 a na drugim miexcu / thenie Prorok
 psal : 36. Dawid mowi: Niewiduatemia Spia
 wiedliwego opuśczonego / ani potoma
 stwa iego, chleba szukaacego ; to jest /
 Nádru= glodem ginacego. M. Trudne to ná
 ga Prze nas a cieśkie sa rzecy. K. Niema
 ti wnosć być trudno ś. farizowi / t. t. ś. farizować ;
 Odpo = 1. iáko Pan rośkazał, trudno tei jest / nieś
 wierz 1. acyym Opátrzynolci Bostiey : ale
 Odpo: 2. ktory pamietá ná to ; iétko dáł ciáto y
 Matt : 6. Dusze / ten tei dá żywnosć y odzienie ;
 a kćho karmi praśki / y przyodziewa
 Kwiatki / ten tei opátrzy potrzeby chto
 wiecie: kćto tedy ná to pamietá / a temu
 wierzy mocnie; temu nie mebedzie trus
 dno. A ten ná to wtyskuie ; kćto Ciebie
 Odp: 1. przed sobá niema: ale tym / kćtozymys
 Philip: 3. ślá o Ciebie / mito jest ziemskich ś. tró
 Odp: 4. bow niechować. Ratujesz ty blisnieś
 go; zatóiys v bogiego; ná karmisť iacze
 19. nacego; sobie. albo nie / albo niewiele /
 zostawisť : y minnász aby cie Pan Bog
 miał opuścić? dac za twóá Jalmuzinę /
 Mat : 25. biogostawienstwo wieczne Krolestwa
 mebieś

Art: i Kreda.

niebieskiego : dać (iak mowia święci
 Doktorowie) Niebo za ziemię : a nie Aug: in
 miałby dać pożywienia na tym świecie Psalm.
 doczesnego : Przestay iedno na potra Lekar
 wach / na wberze / na potrzebach / sta stwo.
 nu twojemu przystoynnych : a chciey też
 wszystko skromnie znosić ; co na cie Pan
 Bog dopuszcza / czym cie probuje / y
 dla czego wiecznać korone gotuje : cho
 ciay dwanaście synow bedziesz miał Gen: 35,
 Jakobem Patryarchą ; choćciay bedziesz 46. 7c.
 wchodził przed głodem ; panem, Jako Psalm: 104
 bowi podobnem, niedawno bedac :
 Pan Bog / (wierzmi) ktory żywił Ja
 koba onego z syny iego / y ciebie z dzia
 kami twymi wszystkimi tak pożywi ; ia
 koby z twoim / y dziatek twoich / du
 sznym zbawieniem bylo. M. Awo,
 Panu Bogu trzeba zawždy dusać : a Zawia
 Miłosierdzia / przeciw bliżnim naszym żanie.
 potrzebującym / nigdy nie trzeba zapas
 mietywać ; mato na przyszte przygodne
 rzeczy wglądu mając / ale ie Panu
 Bogu Opátzycielowi portucując.
 Niedtugo też wesela sie z tego potom iuż Do
 kowie ; co nad wola Bożą / skapie nas w od.

C ij bywamy.

Wierze w Bogá i c.

- Dwier. bywamy. Przypatrzcie jedno ludzkom/
 y domom bogatym: poszto; niemaś nic.
 y Dow. Na ostatek mitoby tobie byto; gdeby
 cie kto w twej potrzebie ratował? M.
 Mito to nam wyszłum. K. Ciemi
 Matt: 7. niechowaś Żakonu przyrodzonego? /
 ciemi tego niechceś drugiemu czynić; co
 Żadza. byś sobie iyczył? Panie Boże/racznam
 dać ten vmyśł; a byśmy iemu/y Opatrz
 nosci tego/ mocnie vřali; a na to naše
 śafarstwo / od Pana nad Pany nam
 zwierżone/ a byśmy każdy cias pamięta
 li. M. Amen. Byłoby kto/ dla tego
 wj Do = samego/ potępion; ie nad wola Boża /
 wod/ fu wánim pientadze chowa? K. Jesli słowu
 niecho = Bożemu wierzymy; iakoś wierzyć ma
 piemie = my: nie nad to nie jest pewniejszyego.
 dy. Matt: 7. A bowiem każde drzewo/ które nie cys
 ni owocu dobrego/ wycięte, będzie w
 20. ogień wrzucone: Stuge teś niepoży
 Mat: 25. tecz nego/ odia wřymu wyszłkie dobra
 dane / każe Pan wrzucić w gtebokie
 Rozwa. ciemności Piekielne. Nie dla tegoć nas
 śanie. Pan stworzył & a byśmy byli drzewem
 nieptodnym; ale a byśmy dawali owoce
 Ps: 1, 51. eřasu swego/ y Oliwa byli pożyteczna.
Pamięć

Art: 1 Kreda.

Pamiętajcie na ono Pańskie podobień Lu: 16.
stwo / o Szafarzu / dobra Pana swego
rospraszającym; a sobie za czasu / ma-
drze radzającym. M. Wieleś tych
jest dobr; ktorych jesteśmy szafarzmi?

K. Dobra są trojaki; Doczesne / Cies-
lesne / y Duchowne: wszystkichmi tak / ias-
ko Pan Bog chce / mamy szafować. a
jesli sługami niepożytecznymi będzie-
my: pewnie w ciemnościach (ktorych
nas Panie Boże wchoway) wiecznie
gorzeć musimy. M. Strach y wspo-
minać. K. Przeto lepiej za czasu w-
chodzić. Theraziatuy / żeś ile szaf-
ował; gdyś iś jest pożyteczny: po śmierci
szafować z tego szafarstwa / nagrup-
sych jest ludu: a iś iś iś teraz / gdy
czas jest / dobrze szafować pocini.

Stworzył cie Pan Bog / z Duszą y z
Ciałem: tenie twoy Stworzyciel opas-
trza twa Duszę y Ciało; rozum y bacz-
ność dawa; mocy y wrody wycza: nad-
to przydatci z łaski swej / Dobra Cze-
snego dostać: dla ciegoż widy dat nam
rozumna Duszę: dla ciego zdrowe Cia-
ło: dla czego wiele Mądrości. Jaa

C u j   to też

vi Eran.
fo; Wby
stym do
brem da
brze sz-
fuy.
1 Dow.
Mat: 22,
25.
Lekar
stwo.
Ezech: 18
33.
sap: 5.

Wylcz
nie do
brd 3.

Wierze w Boga 1c.

- 2 Cor: 5. Po tedyż Małenosci danych (com sly
roce wyrzodt) dasz li ci bi sroga Panu
twemu: tak też y z szafunku darow Du
snych / dobr takich Cieleśnych / musz
sie na Sadzie Bozym poćić. Jesli dat
Pan Bog wrode / moc / Zdrowie: nie os
bracayże tych darow Bozych / Ciatu
twemu danych / na prożność y marnosc
swiata tego / y na rozkośy iego ; ale os
broć (iako Samuel Prorok) tu stules
nin Panu Bogu twemu / y tu poiyctku
Duchow nego. Także też rozum twoy /
w niego. dowcip / baczność y mędrość wszelek /
Pro : 13, ktorzym Pan Bog dusze twoą osłacho
23, 29. etc. ciał / niezamiedbaway: w naukach pocze
ćiwych / pod wirga / zawždy sie ćwicz ;
a czasu darmo nietyray. co gdy bedzieś
21. czynił; pamietayże na to : abyś te nau
ki / kthorec Pan Bog dac raczy / nie
gdzie indzie obracał ; iedno tu chwale
1 Cor: 10. Bozey / tu obronie y budowaniu Ro
Eph: 5. sciota iego / y na vsługowanie rzeczom
2 Reg: 5. pospolitym: Nie dla ciegoć innego /
etc. 2 Dow. wrzucon jest sluga niepoiyteczny w cie
mnosci wieczne: iedno ti sunt sobie da
Mat : 25. ny / acz w cale zachowany / w ziemie
zakopat;

Art: i Kreda.

sąkopat; a Talar / którym miał Kup Lu: 19.
 cię / w facelit zawinał: a coż o tych Kozw.
 rozumieć mamy; którzy z tego / co wzię Janie.
 li / Panu niewracają? **MIE.** Zaisze
 strach na mnie wielki bę; gdy mi to po
 wiadaś. Abowiem to dziś u nas / ias
 Kobymie: tylko tego trochę patrząmy;
 iestliśmy ile nie uczynili: ale abyśmy z
 darow Boiych liczbę dać mieli / na to
 niewiele nas oglada. **K:** Jest sie
 czego lekać / moymu synu: Pan Bog
 igrać nie umie: co grozi y obiecuje / Lu: 21.
 wniezieci. Niedarmoć Paweł S. v. Phil: 2.
 pomine; abyśmy w bieżym dnie spras
 wowali nasze zbawienie: na Sad Bos
 zy sprawiedliwy kto panna; ma sie
 czego lekać. Szafarz on albo Wto Lu: 16.
 darz / nic z tego nieczynił; dobra tylko
 Pana swego rosprowadził: który gdyby
 wczas był sobie nieporadził: wieze /
 zle już o nim było. **M.** A iako pora
 dził sobie? **K.** Wdat sie do pokuty:
 ta wczas ubliagał Pana Boga: dary Wyklad
 Boiymi / przykładem Zachęsowym / Lu: 13.
 lepiey stawiać pociał: a grzechy swe Lu: 19.
 Jalmużnamy odkupować / z maletno

Wierze w B.c. Ar: i Kr.

Sam =
Imienie
Bafunku
dobr, pie
krem
przykła-
dem.
10: 11.

Lu: 7.

Lu: 10.
Mat: 27.
Kozwa-
kanie.

Lu: 9.
10. 12, 20.

sci Pana swego czyni sobie przyacio-
ty. Abym tedy Bafunek ten wſzystkie-
go dobra Boiego trotko zarzadzal ;
Marya Magdalene / napriod barzo
zle / a potym dobrze, dobrem danym
Bafuniaca / dam na przyklad. Byta tam
wroda ofoblwa : byl dostatek na wſys-
tkim : byta bacznoſc y rozum dobry :
czym wſzystkim iako przed tym Bafowa-
ta / tam obaczamy ; gdzie nam przed-
wona iey odmiane opisat S. Ewange-
liſta. Abowiem wtoſy ſwoimi / ktore
przed tym maglowata / nogi Pańskie
wcierata ; y wſty ſwoimi pokornie a na-
bożnie catowata : wſzystkie tej mi lata
ſwoie / na barzo pilne Stowa Boiego
ſluchanie / y Panu Chryſtuſowi na w-
Kozwa-
kanie. ſlugowanie / wſzystka obrocila. Koz-
wazze y ſiebie ; iaki tam zal byl / za zle
wrody panieńſkiey Bafowanie ; gdzie
tżami nogi wmywano ! Z miacenoſci
takie ſwoiey ſluzytá ſamemu Panu :
drogie maſci / ku mazaui nog y ciata
iego / kupowata ; a rozumem wſzystkim /
w goracey Miłosci Bozey / y w pilnym
ſluchaniu kazaui iego / wſzystka pra-
wie wli-

W Jez: Chr: 2c. Art: 2 Kr.

wie wspaniała. Osobny zaś jest ten
przykład E naświecz; takobyśmy śla-
sować mieli Dobrem Docieśnym / Cie-
lesnym / y Duchownym : abyśmy na on Rom: 14.
czas / gdy przed prawdywym y sprawie
dliwym Sed, iż staniemy / z liczby nas 1 Cor: 4.
siej dobrze wyszli. Day nam Panie Bo
że / być na nie gotowym. M. Amen.
Drugi c, tonet Wiary Chryścijań
siej ten jest :

W Jez: Chrysta / Sy-
na iego iedynego Pana
naszego.

W Ktożby coby wiedzieć potrze 22.
ba mnie prostałowi; ty / Ra-
planie miły / lepiej wieś. K.
O Synie Bożym / Który jest druga Os-
oba Trójce świętej / a iako się rodzi z
Boga Ojca / niżejci powiedziat: imię Licz: 1
na tyle to dwoie / IESVS CHRI-
STVS / na tym miewsen potrzeba
wytożyć. Ji Syn Boży dla tego sstał
się człowiekiem; aby nas zbawił od
grzechow

y w Jezu Chr. 2c.

- Lu : 1.** grzechow naszych : przeto Anyot imies-
niem Bożym rozkazał / dać mu imię
I E S V S . które słowo Żydowskie ,
znaczy Zbawiciela. Urząd tedy tego /
dla którego na świat sstąpił / imię to
pierwsze I E S V S nam opisuie: drugi
tej tego przemianek, racność a godność
CHR I. wielka nam opowiada. A bowiem to
S T V S. słowko Greckie CHRISTVS / a
po Żydowsku MESSIAS / wskaza-
da się po naszym Pomazaniec: a Po-
Leuit: 8. mazańce / w starym Zakonie / są Kas-
1 Reg: 9, płani y Krolowie. Pan tedy Jezus /
16 etc. Syn Boży / y Zbawiciel nasz / Duchem
Psal: 44. świętym w Cztowieczeństwie pomaza-
Esa : 61. ny / jest y Krolew y Kapłanem. Krol
Krol. lew jest wszystkich wien wierzących /
Luc 1. Końca niematać swego Krolestwa :
Dan: 7. który tej dla nas / naszym Kapłanem
Kapłan będąc / ofiarował Panu Bogu siebie
Esa: 53. samego. Kapłan każdy dla tego b. wra-
Psal, 109. stanowiący: (tak S. Paweł pisze) : by
Somon ofiarował Dary y Ofiary / za ludzkie
Heb: 5, 8. grzechy: Pan Chrystus że jest Kapłan-
nem / od Boga Ojca stanowiącym :
1 Pt: 2, 3 przeto miał tej Dar y Ofiarę pewną ;
którą

Art 2 Kreda.

Etoro sam za nasze grzechy ofiarowaliśmy
 a iże Dary y Ofiary starego Zakonu, ię-
 go samego znaczyły: przeto tej innego
 Daru y Ofiary / Etorobyiego samego
 własnie były / nad Ciato y Krew iego
 prawdziwą / my Chrześcijanie mieć
 niemożemy. Dwoie rzec; Kaptaniska Wykład
 wspominał Paweł S; Dar y Ofiary: 23.
 czyni tej chciw zmianę dwoiego Kaptan-
 ństwa / Aaronowego / y Melchisedekowego: Aaron Kaptan ofiarował Heb: 5, 7.
 Ofiary Krwawo bydłce; a Melchisedek Lcu: 9. etc
 Dary niekrwawo / Chleb y Wino. Gene: 4.
 Pan Chrystus tedy / naszym Kaptanem
 będąc / ofiarował Ofiarę na Krzyżu
 świętym, Krwawie; a Dar, niekrwa-
 wie / przy Wieczery ostateczney.
 Umarłszy raz na Krzyżu / wtenciuż nie Ro: 6.
 umiera; ale co na Wieczery swej uczy-
 nił / to na pamiątkę swoje razat czyni Lu: 22.
 nić. y dlatego Prorok o nim mówi:
 Tyś iest Kaptanem na wieki / według Psal: 109.
 porządku Melchisedekowego. A przeto
 co gdy słyszysz o Kaptanświe Pana
 Chrystusowym; dwoie stare Kaptan-
 stwo pomni / Aarona y Melchisedeka:

W Jezu Chrzc.

oboie i; przeznaczyle Pana Chrystusa;
oboiemu tej on dosyć wezmie / y Figury
wypełni. a te Godność tego Kapłan
sta / także tej y Królewsta / znacze nam
drugie to imię tego / CHRISTVS.
M. Panem naszym jest y Bog Ociec /
y Duch swięty? K. Jest. M. Czemu
że Jezusa tylko Chrystusa, Syna Boga
tego / Panem naszym tu zowie? K.

PAN
nás.

Przeżył J; on nie czym innym / nie srebrem ani
nád. złotem / ale Krwia swoia nadrojsia /
y Pe: 1. z niewoli nas Szatańskiey wykupił :
przeto tej / nie tylko sfirony Bóstwa /
(tak iako Bog Ociec / y Duch swięty)
jest wiecznie Panem naszym; ale y sfro
ny swego / Które za nas wcierspiało /

Dowód Ektowieczeństwa. Pisma o Państwie
Roz. etc. tego dosyć jest wskedzie: na początku
Listow Apostolskich / wnet Apostoł
jest Stuga; a IESVS CHRI-
24. STVS Panem. M. Coż za poirte?

Widuk; bede miał / tych tego swiętych Jmion?
Jmion K. Wierz mi / sennu mi; i; kto poćies
pańskich sine słowa te rozwaiz; aby prawym był
rozwa = Chreścjaninem / myśl swoje łatwie do
kóme. tego skłoni. Od Pana Chrystusa nas

Dowód

3009

Art: 2 Kreda.

zowa Chrześcijany: imiona tej Chrys- Wyliczyć
 tusowe; co macia/ do czego nas wio- nie roz-
 da/ co w nas zbudzać maia; pilnu- ważnia
 chno mamy rozważać. Wielkie to slo-
 wo iest / **Syn Boży**: wielka to a-
 niewymowna dobroć Boża; Syna
 swego / dla nas / na śmierć sromotna-
 w, dać: niedarmo / gdy w Kościele sro-
 wam; **Syn Boży** stał się **Słot-**
wiekiem; wszyscy na kolana padamy.
 Patrzcie patrzcie / Chrześcijanie; co to
 za dobrod- ieystwo Boże: iż on nam iłse-
 Synowi swemu nieprzepuścił; ale dla
 nas grzesznych / nieprzyjaciół swoich /
 Jedynaka swego wydał! A ktoż wy-
 dał? Pan Bog. czyiego Syna wydał?
 Syna Bożego / swego iedynego. A iestli
 Syna swego nam dał: iakoż nie wszy-
 stkie rzeczy nam dał / onego dawszy ied-
 nego? Kto to słowko tak przypuści
 do serca swego / y tak rozbierze; iak nie-
 gdy rozebrał Paweł S. Apostoł: pew-
 nie ten o Panie Chrystusie / który ws-
 bystkich nas umiłował / y za wszystkie
 umart / stymże Pawłem S. Aposto-
 tem r320

Wyliczyć
 nie roz-
 ważnia

SYN
 BOZY.

Ro: 8.

Trzy
 czay.

Wykład
 rozwa-
 żający.

Ro: 5.

Ro: 8.

Eph: 5.

Gal: 2.

y w Je: Chr. xc. Art: 2 K.

- Ro: 8.** tem rzecie; Pan Chrystus mnie umiło-
wał / y za mnie, siebie samego wydał:
pewnie zaiste tak wielką Młodość roz-
zarzy się też w nim; i żadna przeciwo-
ność / ani śmierć na ostatku / od Młodo-
ści Bożej / Która jest w Jezn Chrystie,
Panie naszym / tego nieodtacz. Kto
- Zawia-
żanie.** tedy za nas jest wydan; to imię **Gyn**
Boży / niechay nas wspomina; a iże
nikt inny niemógł nas zbawić / y z wie-
cznego potępienia wyrwać; to też imię
- 25.** **IESVS.** **IESVS** / ma nas wciżyć. Ktunkż
innego niemiałeś / Ktowiecże: zgina-
łeś był wicznie: ani Kaptan / ani Les-
wita / niemógł cię wleczyć; Pan Jezus
- Lu: 10.** tylko sam / Anyotow lic; by dziewięcio-
raka opuściwszy / na ramiona swoje
- Przyczy-
na.** wziąwszy zbawił ciębie. A dla czego;
żebyś zaśie zginał? żebyś Ktorego in-
nego Pana słuchał? Który jest Ka-
ptanem twoim / y siebie samego dla cie-
bie Ofiarował; ten jest y Krolew / y Pá-
- 1 Co: 6, 7.** nem twoim: Kupił on sobie ciębie: tego
też ty masz słuchać; iema słuić; iego
wola peimic; pod iego rzadem żyć: do

Który sie po. zc. Art: 3 K.

tego też przyciągaia ciebie, ostatecznie
przemianki iego the; **Chrystus** y CHRISTUS, PAN.
Stosowane.
Pan twoy. Misernaś jest kondycja
tych miernych a zginetych ludu; Kro- 2 Cor: 6.
rzy wola innego Pana y Króla słus-
chać / niżli Pana Chrystusa: iarzma in-
ne są barzo przykre / y brzemięna cie-
bie; okrutna jest niewola / pod nierzą- Apo: 19:
21 etc.
dem być Babilonu Szatańskiego / mia-
stu rządzonemu Pana Chrystusowemu
zawidzy przeciwnego: ale iarzmo y brze- Mat: 11:
mie Pana Chrystusowe / tym Krozzy ie-
go mituią / a na rzeczy niebieskie pogła-
daia / za pomocą Boską, jest barzo mi-
te y barzo lekkie. **MIE** Panie Boże Zadza.
daj to; abyśmy umieli te tak poważne
słowa sobie rozważać. **K.** Wszystko
było łatwie było; gdybyśmy nie wsty- Lekcja
stwo.
sali / ale pilnym też sercem / Kredo
odprawiali: Tu / trzeci artykuł Wi-
ry naszej, który jest: **MIE.**

**Który sie poczał z Duchą
Świętego; narodził sie z
Młarney dziewicy.** 26.

Ktory sie poczał. 2c.

Ciesci
Człofow
Wiary
Chryśc.
czm : 2

Wyklad

Samia-
same.

RAPLAN. Czem tego cztos
tu Wiary Aposto'skiej / i: ko
rej mszych / sa dwie czastec: M.
Ja mowiem. K. Ta jest (iak mnis
mam) tego przyczyna ; abyśmy / kto to
Kredo slozyl / pamietali. Zeiste wus
cey tu jest Ciesci Wiary naszey / mli
dwanascie : wsakie / ile bylo Aposto-
tow / tyle tej Apostotowie chcieli miec
Wiary naszey Artykulow. W tym
tedy Artykule napierwszym / Poczecie
jest y Narodzenie barzo dziwne Syna
Bozego / Jezu Chusta / Pana naszego.
Abowiem Duch swiety, mocą swa Bo
ska sprawil Pana Chrystusowe Cztos
wiecznistwo / w izwoicie Pamiestim :
y Panna tha / imieniem Marya / iako
przed Porodzeniem / tak tej przy nim y
po nim / Diewicetwo swoje nienaruszo
ne zachowala. dla tego tu mowimy ;
Narodzil sie z Diewice. Krotko mo-
wisc / trzy tu sa wielkie diwy ; Kterym
niemoze sie wydziwic przyrodzenie : i:
Bogstat sie Cztowiekiem ; i: Cztowie
cznistwa iego Poczecie. Duch swiety
sprawil ; a i: matka byla / y jest zawiody /
Panna

Art: 3 Kreda

Panna y Diewica. co wszystko iakto
 sie szalo / y ktorego czasu; Ewangeliz Matt: 8
 listowie swieci dowodnie nam wypisu Lu: 1, 2.
 ia. **MIE.** Jak rychto po stworzeniu
 swiata / sprawil Pan Bog pociesne
 Syna swego Narodzenie? **K. S** Pi Cz 401
 sma s. pewna mamy liczbe / od stworze
 nia swiata / do zbudowania Rosciota
 Salomonowego / lat 2923; ale do
 przyscia Pańskiego wiele bylo lat po
 tym / pewnie niewiemy. Niektory z hi
 storykow wiecey nad 5000; niekto
 rzy mniej niźli 4000 / od stworzenia
 swiata licza, do Pana Chrystusa. a
 tej nam mato na tym / wiele prawie
 lat bylo / wiedziec: to baczyć / iest rzecz i Wian
 pożyteczna; is merychto narodzil sie ka, z me
 nasz zbawiciel. **M.** A czemu tak me richlego
 rychto? **K. A.** Abyśmy wiedzieli; iak Naro
 brzytka rzecz iest / przed obliczem Bo dzenia.
 zym / nasz Grzech. Nie kto inny / iest 27.
 dno Syn Boży / mogl za Grzech dosyc Kozna
 uczynic: a nie zarazem to / ale w kilku same.
 tysiac lat / uczynic raczył. **M.** A co
 zaiste dobrze pamietac: abyśmy my nie
 lekce sobie wazyli przestępstwa Bożego
 D go Przy

Który się przejął.

3 *Trau*
fa; *Pos*
frzednik
ieś *Bog*
y *Czł*
wiek.
1 *Dow*
Chryso:in
1 *Ti: 2.*
Wykład

Odozje
nie.
1 *Zam*
knienie.

4 *Trau.*
fa; *Pan*
Christy
Bog y

Bog y Zbawiciel, Jezus Chrystus.
 Abowiem takiego trzeba było Postze /
 duiká / między Bogiem y Człowiekiem,
 Ekhoryby mógł mieć przystęp do obu
 stron / między sobą nieprzyjaznych. A
 iż Paweł S. do Tymoteusza piše; Je-
 den ieś Postzednik Bóży y ludzki /
 Człowiek Jezus Chrystus: tymi on sło-
 wy niewydziała Bostwa od Postzed-
 nictwa; ale tylko to / iż Człowieczeń-
 stwo za nas cierpiało / na onym mie-
 scu pokazuje. Abowiem sam siebie wyklá-
 daiąc / teżaráz przydaje słowa; Który
 dał odkupieniem siebie samego / za ws-
 syłkie. Ale te gádki nie są prostych lu-
 dzi: proslému dosyć ieś to wierzyć; że
 Syn Bóży / dla człowieka sstał sie
 Człowiekiem; a w swym tylko Człowie-
 czeństwie cierpiał / z martwych wstał
 ic. a iże to Bostwu też iego przypisue-
 my: to dla iedney iego a nierozdzielnej
 Persony / (iaćom teraz powiedziat)
 czynimy; y Pismá swietego dobrze w
 tym násládujemy. Trzeba y to proslé-
 mu wiedzieć; że iedną chwátą Bostá
 ma być chwalon ieden Pan Chrystus:

Art: 3 Kreda.

nie inſa Boſtwo/á inſa Cztowieczeńſtwo tego : abyſmy dwu Chryſtuſów nie czynili / ze ſtym Kacerzem Nieſto-ryſem. Tak go chwalili Medroſowie ; tak im ; tak y Apoſtoli / do Nieb ; wſtepujacego. M. Takie tei y w Koſciele / gdy Ciato Boie podnaſza / albo w Proceſſie ; Ciatem Bo-żym chroſia / cześć Boſka dobrze c. y. min Ciatu Bożemu. K. Jeſlić ieſt Ciato Boie : Bog / Ktożego Ciato ieſt / chwaty Boie ieſt godzien. Wtore-ſcie Wiare twoie Porówna ze wſech ſtron / ſynu miły : iedno Kredogdy roſtrzaſmeſ ; co wierzy Koſciot / wdyſtro w nim nardueſ ; nardieſtu y przetoienie Pamięſtwa / nad ſtan Wdowi / y Wiatienſki. Ji Syn Bo-ży / Duchem s pociecy / raczył ſie nardzić z Diewice ; wielkie to ieſt ſtanu Diewicego zalecenie. Ciwarty cztosnek Wiary Chreſcijańſkiej powiedy.

MIESZCHANIN.

Cztow-iednev
chwaty.
1 Dow.
2 Dow.
Mat : 2.
Lu : 24.
5 Nan-
ufa ; Cia
to Poñz
ſkie ma
bré ch-
wałone.
Dowod
Czama-
fniemie.
29.
6 Náo-
ká ; Pás-
meñ.
ſtrá za-
enoſé.
Dowod.

D iij Cierpiat

Cierpiał pod Półstym Wiatem / Krzyżowan / Umart / y Pogrzebion.

RAPLAN. A kto cierpiat?
 Dla nas **M.** Jezus Chrystus / Syn
 cierpiał **B.** Boży i edyny / Pan nasz. **KA.**
P. Chry: Dla kogo cierpiat? **M.** Dla nas grze-
 sznych / a przez grzechy zginetych. **KA.**
Symbolu Dla nas zaiste / y dla naszego zbawie-
Nicenum nia. On bowiem / ktory żadney zma-
Dowod na sobie niemiął / nośił grzechy nasze.
1 Pet: 2, Pisa o tym Doktorowie święci / y **Pi**
Isa: 53. smem tego dowodzą; iż kto sie poczy-
Dwier. na biegiem przyrodzonym / poczyną sie
Aug: De na biegiem przyrodzonym / poczyną sie
Fide ad Pe w Grzechu Pierworodnym: Pan Chry-
stru: ca: 26 stus iż jest poczyty / za wszechmocny
De Conf: sprawą Ducha świętego: dla tego / i-
Dist: 4 ; to jest poczyty bez grzechu; tak też grze-
Petrus chu żadnego niemiął: niedostatkę tyt-
Lob: Dist: to miał naszego Cztowięczeństwa; spra-
30 Li: 2. cowanie / łacznienie / pragnienie / boles-
Potrze = nie ie. **M.** A Panne Marya / zwo-
ile Dan łtym obyczajem poczyta / i-
ny M. wimy od tego Grzechu Pierworodne-
K. Pa

Art: 4 Kreda.

K A. Pánu Bogu / ktory dat ná nas Swobod
práwo pospolite / wolno iest dáwać
(komu by dać raczył) przywileie. Po-
święcił S. Jana / także też Jeremiasz
sá / w mátczynym żywocie: Pannie Ma-
rya / mátki syna swego / zaciętyšym
przywileiem wraczył: a Synowi swes-
mu to / że poczęty iest z mocy Ducha s.
nad inne wšyſtkie zachował. **MIE-**
piękny to zaiste iest porządek Bołkich
przywileiów. **K.** Wolno iemu dać /

Otwier.
Lu: 1: 2

co komu raczy. A niedarmoć to Pan
Bog w Kościele postanowił / przed
Kalwinowym bluźnierstwem: ktory
Cztowieczeństwou Pana Chrystusowes-
mu dla te^o Grzech przypisuje / y śmierć
poniewolną; iż (mowi) z Ciata Ma-
ryey / ktora sie poczyła w grzechu pier-
worodnym / swe ciato wziął Chrystus.
patrz Bluźnierce, nowego Ewans-
geliká. Zdawać sie być przedtym tą
gadką, iakoby prozna: ale Pan Bog
wiedziat; dla czego iż dopuścił do Ko-
ściota wtoczyć. Cierpiat tedy Pan
Chrystus / (abyśmy ku rzeczy przystapi-
li) za grzechy naše: grzechu swego i za

30.
Przyczy-
ná.

Kozwa-
żanie.

Záma-
nienie.

D iiii dnege

Cierpiat pod Poñ. 2c.

Pisar
Poñski.
Mat: 27.

Smierc
na drze-
wie.
Gene: 3.

Brzyż.

Deut: 21.

Io: 12.

Smierc
na cież-
sa.

Rozwa-
żanie.

31.

Psal: 21.

Mat: 27.

dnego niemiat. M. A co; to był za
Pisar Poñski? K. Starosta uedac
Jeruzolimskim / na smierc zdat Pana
Chrystusa : (dla tego , tu zmianke ies
go czynim) a był rodzić z Pontu / po-
dobno z Assey. Pontus , iest iedna w
Assey kraina. M. Ciem Krzyżowa /
a nie inna meke cierpiat? K. Jako
kto grzeszy ; tak ma dosyc czynić Spra-
wiedliwosci Bozey: Adam iż zgnieszył /
a my w Adamie / przez drzewo : dla tes-
go też na drzewie Pan Chrystus / za
nas / Bogu Oycu swemu sprawiedli-
wemu dosyc czynit. A iże Krzyż sobie
obrat: ta smierc , na cieżsa y nasromos-
tnieysza byla ; y przyciągnienie wšego
swiata / za rościagnieniem rat / iasnie
znaczyta. M. Czemie smierc nahanie
bnieysza y naokrutnieysza Pan nasz os-
brat? K. Abys wiedziat / y zerossad
obaćzył ; co iest Grzech przed obliczym
Bozym. Nie prosta smierc dla ciebie
cierpiat Syn Boży : po wielkich mie-
kach / po wielkim naodmiewaniu / ra-
tunku ; ni kad niemaiac / prawie iako-
by y od Boga opuśczoney / umart. M.
Dziwne

Art: 4 Kredá.

Dřívne vníjenie Pana niebieskiego :
 Który tak wciřtowie potym jest pogrzes Pogrzes
 bić od Jozepha / y od Witodema ; to bion.
 zawždy na Kazaniu Wielkopiřtko
 wym / w Kořciele ťluchamy. Coř za
 pojřtki stad? K A. Wielkie. Nlas
 przod niemamy łobie innej drogi / do 1 Nlas
 Kroleřtwa niebieskiego ťukać ; ale teř 1a; T. iř
 go toru , Ktorem wřředł Pan Chryřtus Chryřtu.
 do chwały Oycy ťwego / mamy ťie trzyř 1a; 24
 mać. Nie ťukał on řadnych tu rořkoř Cierpiał
 ř ; ale cierpiał ťromnie wřřyřkie prze
 řwne niewęzařy. Potym niema nam 2 Nlas
 to być przyřkoř ; gdy od řtych luřři co řa; 7 od
 cierpiemy / albo řadnem bywamy : tak řtych
 iřko Pan nař Jezus Chryřtus / iřta a řcierpmy.
 řcyřa dobroć / dopuřci ťie řadnić Poř
 řiemu Piřarowi / řztowieřkowi Poř 1 Pod
 řařřiemu / řatwochwaley / řci řyřkoř Dořřki
 řwieckey patřzacemu / a řařři řesarř Piřarř.
 řřey priřřřegacy. Gdy mowięř Kozřa
 Chryřřaninie ; Nie řalbymi / by od řoř řanie.
 go dobrego / řierpieć : na řho / iř Pan
 řwoy řromnie řierpiał nieřprawiedli
 wy deřret Pořřkiego Piřarř / řćiey
 pamieřać. wierř mi / gdy to iřřęřę przyř
 D v řařř :

Cierpiat pod Poñ. 1c.

10:19. **daß**; **je** nikt niema nad żadnym mocy /
 gdyby Pan Bogz nieba iey niedawał:
 wiele tym będziesz pocieszon. Potrze-
 3 **Nau=** cie niepatrz na to nic; co cierpiś / iako
 16; **Y** na cięskie więzienie / iako sromotne meki:
 ciejsze gdy widziś / y to wierząc wyznawaś; **je**
 rzeczy Pan twoy, Syn Boży / na ślabiemcy
 cierpmi. Krzyżowey nagi byt rozbity / przed
 Ukrzyżo- tym okrutnie vbiczowany / policzkowa-
 wan. ny / plwany. Przydzelić na ostatek
 4 **Nau=** gárdto dać: coż na tym? by tylko dla
 14; **Y** prawdy a sprawiedliwości / dla imienia
 gárdto Bożego / y dla Wiary Powoścehney ie-
 daymy. go: wszystko to będzie rzecz znośna pa-
 mietaiscym; i; Pan nasz Jezus Chry-
 5 **Umarł.** stus umarł na ostatek / w mełach Krzy-
 3 **Dow.** żowych. M. Miły Boże / dziwne dziś
 6 **Ukarża** vmyśły są ludzi Chrzescijańskich; dziw-
 nic. ne mmimania y sady. Gdy sie Pan
 7 **22.** Ziemiński na łogo oburzy / a nielaskę po-
 kaze: iakie z nowu zabiegania łaski! a
 coż / gdyby łkjem grożono? przydam /
 gdyby wsadzono / raniłono / albo łkjem
 dano? Mniemamy / gdy sie to sstanie;
 i; tego czteka wielkie nieszczescie potka-
 to; chociayby dla istey prawdy / a szczy-
 rey sprá

Arti: 4 Kreda.

rey sprawiedliwosci/ on to cierpiał.

K A. Zabrnęliśmy bardzo w świat my Przeczy
Chrześcianie, czasow dżisieyſzych: mar na nie =
nasciamy świeckimi y cielesnymi barz cierpie =
zominy sie wroktali: wybrnąć a wyrwa nia.

Etac sie snich/ iest nam barzo przytro:

ale gdybysmy pilnie rozważali sobie; na Letar =
co iestefiny powołani; co za obietnice stwozy z
namy/ iestli te cześne/ czyli one wiecza Dowod

ne: a gdybysmy do tego przytożyli moś
śny a poważyny przykład naszego Pa
na / Pana Jezu Chrysta: mamy za to;
iżby nam ten świat marny/ y to mizer =
ne ciato/ pretko omierzto. Żadnym też z Dow.

obyczaiem niemożemy, Światu y Bo Mat: 6.

gu wespotek służyć: samego Pana Chry
sta te sa pewne słowa. M. Tedy nieś
godzi sie, mieć co świeckich rzeciy: K.

Inśa iest, Służyć: a inśa, Miec: Wyklad

miat Abraham/ Dawid/ Job/ y inś

śy Świeci: ale mając, panowali tes

mu/ co mieli: nie służyli. Abowiem nieś

gdy sobie tego/ co mieli/ nadwola Bo

śta nieprzekładali. gdy przyśto do tes

go punktu; aby dla świata obrazić Pa

na Boga: tam oni gotowśy byli wśyś

śtko opua

Cierpiał pod Poń. 1c.

3434.

Spórzcie

1 Dow.

33.

2 Dow.

Mal:3.

2 Spór

cie.

Dowód.

3 Roz-

waż-

num.

stko opuścić / y wszystko cierpieć ; niżej
przeciw woli Bożej co takiego czynić.
M. Panie Boże daj nam taką me-
nosć, aleć łatwie było Panu Chrystus
sowi ; który był nie ciotowietiem tylko /
a'e tej y Bogiem. K. Dla tego ma-
przysłady świętych ludzi ; świętych A-
postolow / Męczennikow / Spowiedni-
kow / Panienek / Wdow / y Maltow-
kow. Jeden jest Pan Bóg / a nieo-
mienny / na wszelki czas : to dziś gotow
jest dać nam ; co przed tym dan ał mi-
nym : tylko badamy do wiecienia sposo-
bni. M. Ale świat daleko zaszedł.
K. Myśmy daleko w świat zaszli. wy-
możemy jedno ; świata : będzie wszystko
łatwie. Ktorzy są na Przedziech wy-
sokich / tak Duchownych / tak Świę-
tych / w wielkim y wśech ludzi zawo-
łaniu : czemu tym niecieśko bywa / dać
gardło dla prawdy ? M. Dziś tego
nie nabyje. K A. A dziś nabyje y
tych ; którzy w świat ymienia niezach-
dzą. Wielką rzecz jest / bogate mieć
Biskupstwo : niemata y to / Koronne
mieć Bancelerstwo : a wždy niedawno
w Ang

Art: 4 Kreda.

w Anglię / dwa zaci a wżenilubie / Anno 15
 Biskup Roseni / y Tomas Morus 35. 10. Co
 Rancler; / woleli gardła dać ; nżli chleus in
 Krolowi swemu zewolic / na rozwod Commet.
 niesłusny / y na Racerstana nauki. Oso Rozwa.
 bny to zaiste wieku naszego Mżenie
 stwa przykład : ieden y tenże diś jest
 Pan Bog : nad głowa świętego Biskupa
 pa ten diśw okazał ; który tej czasu Ażiwo.
 postolińskiego pokazować raczył. Na
 świecie y ci byli / osobney godności lu
 dze : ale w świat niewchodzili ; smego
 raciey wychodzili. M. A Jakoj mas
 my ; światu wymiś : K. Wywarimy Wyś'ad
 świata / iakobyśmy nie wywali : to jest i Cor: 7.
 Eretka nauka S. Pawła. M. J
 to : K. Tak wszystko miemy ; 3e Gen: 12.
 byśmy b... gotowmy / gdy Pan Bog Mat: 4.
 kaje / wszystko opuścić. M. A kiedy
 on kaje : K. Kiedy świat kaje , przes
 toić siebie nad Pana Boga. Wite
 śać jest , cierpieć ; nżli Bogactwa os
 pusić : iesli tego nie uczyniś / gdy Pan
 Bog kaje : perome y cierpieć dla niego
 niezachceś . a cierpieć ies wżmien ; przy
 kład Pana Chrystusow / y Świętych
 iego /

Cierpiał pod Poń. 2c.

Defar = tego / do tego cie wiedzie. Trzeba też
stwo dla jest pilnego ku Mieczeni^{stwu} gotowania:
korony trzeba Pana Boga / aby nam nie stre-
Meczeni sznego niebyto / pilnie prosić: ani też
 my wiedzieć to możemy; jeśli byśmy wy-
 trwali / albo wstali: gdy czas y godzina
 przydzie; wnie Pan Bog pośilać, tego
 prosiących / y temu duszających. **M.**
3 Spar Cieszkcie to widzi sie być brzemię. **K.**
zie. Tak sie widzi; ale nie tak jest. **M.** Wymy-
1 Dow. my jedno tego; który nas pierwey wni-
Gal: 2, tował / y wydał siebie samego za nas:
Ro: 8. młuszącym nie niebędzie ciężko.
Prwier: Patrz / co na sobie nośi cielesna mi-
dzenie. tość; iako iey czasem / ani woda / ani o-
 gień nie wadzi: a Mitości młuszącego
 nas Pana Boga ma wadzić śmierć /
 albo wstę / albo głód / albo nagoda /
 albo niebezpieczność / albo przesławo-
Rozwa: wanie / albo męci? **Ey /** więcej moje
żanie. Pan Bog / miłi Dyabet: w Panie Bo-
Phil: 4. dze / w Panie Chrystusie / który nas po-
 śila / Chrześcijanie wszyscy! o zmoc mo-
2 Dow. ga. A co ty rozumiesz o onych wiecz-
Cor: 2, nych zaptarach; iakowych nie tylko ani
 widziałeś / ani słychał / ale y wymyślić

niem
 na / p
 mas
 tość
 cego
 a ro
 sie: k
 niem
 Bog
 iakie
 nie
 nia;
 go!
 re m
 po z
 Pan
 go w
 skiey
 w z
 Sta
 dow
 nieb
 znoś
 mie
 piac
 żow

Art: 4 Kredá.

niemożesz : Masz zaptate niewymowa
na/ przez Pana Chrysta zgotowana : 3 Do 2
masz gotowy dar Ducha swietego/ **W** wod/ 3
tość Bożą w sercu troym rozlewając : Rozwa
tego: mituy iedno mituy Pana Boga : Janim.
a rośkośy przy nim wiecznych rozmituy
sie: ktore brzemie zda sie być nieznosne
niemituiacym; bedzie leguchne, Pana
Boga mituiacym. **M.** Dłtwna rzecz/
takie my trudności podeymuiemy / iá
kie niebespieczeństwa/ iakie gardowa
nia ; dla trochy tego imienia doczesne
go ! abyśmy żone / y dziatki nasze (któ
re mituiemy) pożywili; gardować / 35
po ziemi/ po morzu/ nie licniemy : a dla
Pana Boga / dla dawce dobrá nasze
go wszystkiego / troche niełaski Pań
skiej (ktory niedługo snami obroci sie
w ziemi) niemożemy scierpieć ! **K.** psal: 145
Stad tedy/ stych domowych przykład
dow/ wcz sie tego/ moy mity synu; abyć
niebyło nic ciężko dla Pana cierpieć /
znosić/ y gardować. Bedzieście już pa
mített; co to jest Pan Chrystus/ Ciera
piący/ pod Pońskim Pitatem/ Wkrzy
żowany/ y Vmarty? **M.** Bede/ za ta
ską Bos

Żawia
żanie.

Mat: 11.

Rozwa

żanie 3

Wskazá

num.

Żam

Enienie

Wlauk

Cierpiał pod Poń. 2c.

1 Wánz Sta Boża / pilniey te słowa zawždy ro-
to / 3 Po zważała: A Pogrzeb Pana Chrystus
grzebu sów, czego mi nauczysz? K. Paweł
Państ. e S. Który oko swe naostrzył w trzecim
go; aby niebie / ku przejrzaniu tajemnic w spra-
lme odz wach Pańskich / z Pogrzebu Pana
poczone Chrystusowego daie nam te nauki: a
li głęży byliny pamiętali; i; na krzyżu naszym /
nie: a to Panem Chrystem bywamy pogrze-
nam też bowani. dla Ktorey tajemnice / trzy
znaczy króć w pierwszym Kościele narzano
naß Brzeczono; a dziś trzy króć woda gło-
Brzeß. wa Brzeczonych polewaia; abyśmy na
Rom: 6. Pana Chrysta / trzy dni w grobie od-
 poczywającego / y na nasze snim pogrze-
 bienie / łatwiey pamiętali. M. Jas-
 koj mam rozumieć to Pogrzebienie na-
 ße z Panem naszym Chrystusem? K.
Wykład Po prostu tak rozumiey. Gdy wspomni-
 naß Pana Chrysta pogrzebionego; y
 gdy pamiętaß na troie przy Brzecie
 woda maczanie: wspomnienie sobie (Kto
 to mówiac) na one krótkie słowa E-
Isa: 1. zaiasłowe; Odpoczyńcie się czynić.
 Rozumieß to? M. Jeszcze nierozu-
 mem K A. Gdy dzieciątko trzy króć
 w Brzecie

w Br
 woda
 i; pa
 smierc
 ciego
 Brze
 zwier
 dlate
 woda
 schnie
 na ty
 woda
 y dla
 Smar
 Troy
 Imie
 mon
 tać na
 grzeb
 kie.
 smar
 staw
 na B
 chom
 żywo
 Pańs

Art: 4 Kreda.

w Rżcielnicy bywa narzane / albo też
 woda swicona trzy kroć potrapiane :
 i Pan Chrystus trzy dni w grobie po
 śmierci odpoczywał / y dnia potym trze
 ciego z martwych wstął ; to nam / przy
 Rżcie naszym / ta sprawa Roscielna
 zwierschnia znaczy. M. Ciemże dziś
 dziatek matych nienarzamy ; ale tylko
 woda ie leciemy? K. Sprawy zwiers
 schnie zacząsem moga być odnienione:
 na tym jest mało ; badź narzać / badź
 woda polewać ; tylko aby to trzy kroć /
 y dla Pogrzebu przez trzy dni / y dla
 Zmartwych wstania dzień trzeci / y dla
 Trojce chej Swietey / (w ktorey
 Imię nas krzesa) w Rosciele byto czy
 mono. Przy Rżcie tedy masz pamięć
 tać na trzy rzeczy ; na Śmierć / na Po
 grzeb / na Zmartwych wstanie Pań
 sie. Jako Pan Chrystus raz umarł /
 umarł pogrzebion / a zmartwych w
 stawszy ni; nie umiera więcej ; tak je też
 na Rżcie / każdy śnas umiera grze
 chom / ile ciynić odpociywa / y nowość
 żywota na sie obleka. Śmierć bowiem
 Pańska wszytkich nas potajemnie vpo
 mina ;

Narząd
 nie.
 36.

Trzy
 kroć.

Mat: ult.

Zdrwian
 zanie.

Rom: 6.

wisła

Cierpiał pod Poń. 2c.

mina; a byśmy grzechō vmarli: Pogrzech
iege; a byśmy od zlecynienia potoy mie-
li: a Żmartwych wstanie; a byśmy raz
vmarli grzechom/ więcej niegrzesyli.
1 Sam. 3. Tę nam opowiada w sprawach Pa-
niemi
2 Dowo na Chrystusowych tajemnice, Apo-
dy. stot nasz Świetły Paweł: tego też
zarōdy pilnie uczyli/ w Kościele po-
Beda cz w śechnym/ Doktorowie Chrześcija-
Aug: in., ser. Abowiem każdy Pána Chrystus
Epist: „sow, głowę naszę, uciynę/ jest nasz,
ad Ro. „ci onkōw tego, En dobremu wspomineł.
2 Dow. M Widział podobno y Ezaiaś te ta-
temnice / w Pogrzebie Pańskim/ gdy
nie sprosta mowi; Prześciancie zlecys-
Dzwier nie? K. Przeczyste oczy ja Proroc-
zenie. kie: wiōia daleko: niedarmo ich zo-
Wyklad wiemi Widzacymi. Moglibysmy też
ingy. snadnie wyłōżyć słowa te Proroekie;
Piszeczy Quiescite agere peruersę; Vspokoycie
nā. sie zlecynić. Abowiem wielkiego w-
spokoienia trzeba/ do zaniechania grze-
chow/ a cymienia cnoc swietych. M.
Wieleś mie tu do brego nauczył: Pa-
nie Boże racz to odptać/ y w swie-
37. tej pracy posilić. K. Gdyż tey pra-
ce mo-

te mo-
beze-
wym-
Chry-
griech-
ludzi-
śech-
y po-
tych-
ciego-
cia/ z-
sanie-
głęb-
mu r-
niey-
woan-
ciej-
dziej-
posp-
my-
ciest-
licie-
nym-
scija-
brzy-
Toc-

Art: 4 Kreda.

te moſey ieſt wozwiezen; powiemci ieſt
 Beze / przy Pogrzebie Pana Chryſtuſa
 wym / o wſciwoych Pogrzebiech ludzi
 Chreſcijanſkich. M. A ktorej ſa Po
 grzeby wſciwe? K A. Ktore czynia
 ludzie bogoboymi / w Koſciele Powo
 ſechnym, co abyſ tym lepiey obaczyt /
 y Pogrzeb ſobie gotować wmiat: na
 tych trzech rzeczach wſyſtko ſtanowit;
 czego nam ieſt trzeba / Przed ſmier
 cia / Przy ſmierci, y Po ſmierci. Przed
 ſmiercia gotować Groby / albo na Po
 grzeb nakłady / nie ieſt rzecz ku zbawie
 niu winna: Kagańcow ; Olerem pil
 niey ieſt potrzeba. Pamiętaſſ ona E
 wangelia ; Która / o tych Kagańcach /
 częſto w Koſciele czytana? MIE. W
 dzień pamiętki ſwietych Dnielc / te
 poſpolicie Ewangelia częſto ſycha
 my. K. Niedarmo (wierſmi) tań
 częſto brwa czytana: M. Tak poſpo
 licie nas przy niey wſza: i; Panny ; ſa
 mymy Kagańcami glupie, ſli ſa Chre
 ſcijanie ; a te, ktore maia Oley, ſa do
 brzy / dobrze na ſwiecie żyłacy. K A.
 Toć ieſt mądrość nawietſa / o tym za
 2. Wſta
 ſa; Do
 grzeby
 Chreſ
 móia
 być wſ
 ciewe.
 Epifan
 nie.
 3. Zeczy.
 1
 Przed
 ſmier
 cia po
 trzeby.
 E
 Mat:25.
 Rozwa
 żanie.
 Wyklad
 Roz
 wżan.

Cierpiał pod Poń. 2c.

- widymyślic; iakobyśmy na Pogrzeb za
 sneli/ mazać zapaloną Wiare Oleiem
 Miłości; kto bez tego zasnie; jest bar. o
 „ głupia Diewica; Nadry cztowiek pą
 „ trzy na rzeczy przysła / Ktoreby iemu
 „ na potym były pożyteczne; głupi le
 „ dwo to / co przed nim jest / widzi. a i
 Recl: 11. przy naszym zasniemiu, paść albo tam /
 albo sam / na wieki; albo wnieść na Go
 dy; Oblubienicem Panem Chrystu
 sem; albo tych God ostradac / a ciemny
 Mat: 22. Ogień wieczny cierpieć: patrzcie / iak
 25. wielka to jest a potrzebna Nadroś / na
 gotować z Olei na Pogrzeb Kagańce:
 O Gro M. A o gotowaniu Grobow, co rozu
 biech. mież? K. Niewiele byto Świętych /
 Który sobie groby gotowali; ale Oley
 do Kagańca, każdy Święty musiał
 Pátry = mieć. Patryarchowie świeci je to cys
 archos nili / do tego była ta wielka przyczyna;
 wie. aby ich ciała / przybytki Boże / z Po
 ganiłskimi tudżimi mieřane niebyły. cze
 Upomi- mu też (ieśli być może) winien zabie
 nienie. gać cztowiek Chrześcijański; aby ani
 38. z Pogań / ani z Kacerzmi / ciało iego
 nieodpoczywato. Piśa też o świętym

Arceyb

Arceyb
 nie J
 smier
 wa;
 miet
 zat so
 ciony
 wa y
 Przyc
 nazby
 Na
 Bog
 rad za
 be; K
 staro
 d, is c
 rok m
 ca bo
 Kob
 na se
 Chry
 mur
 Bog
 M.
 mur
 by to

Art: 4 Kreda.

grzeb za
Oletem
st bar, o
wieś pa
by iemu
tupi le
dzi. a iż
o tam/
na Go
hrystu
ciemny
ie / iak
rosc/ná
agańce:
co rozu
piętych/
ale Oley
musiał
e to cyy
zyczyn;
/ 3 Po
yty. cze
n zabie
aby ani
ato tego
świety
Arcybisk

Arcybiskupie Alexandryńskim / o Jas **S** Jan
nie Jatmużniku: iże dla tego / przed **Jatmuż**
śmiercią swą / dał sobie grob budos **śnik.**
wac; aby każda godzinie na śmierć pas **Eccle: 7;**
mierał: y przeto w każdą Swięto / ka
zał sobie przypominać Grob niedochoń
ciony. Ktora przyczyna, iest tej wczęś **Zawia**
wa y bogoboyna. Dla słusnych tedy **zome.**
przyczyn / Groby gotować wolno; ale **3 Popr**
nazbyt wigore niech sie niewospina. **wa.**
Na pokorę / nadot sie ni-aca / Pan **1 Dow;**
Bóg patrzy; wigore wniezionych nie **Psal: 112,**
rad zaiste widzi. Bole sie ia o re Gros **1 3 7.**
by; Ktora do nieba chce wstatać; stare **2 Dow;**
starych Otcow groby, nie trzcie / iakie **3 Dow.**
d. is czynia / bywały. Dawid tej Pro **Psal: 48.**
rok między innymi rzeczami / y to wyrzu
ca bogacom; iś sobie groby takowe / ias
Koby w nich na wieki mieszkać mieli/
na świecie budui. Patrzcie pilno / **Zdmz**
Chrzescijaninie; dla czego sobie grob **Enienie.**
muruięś; nie strzyięś sie przed Panem
Bogiem; na serce on twoie patrzy. **Psal: 7;**
M. Awo rychley podobno i grzeszemy, **Rozwa**
niadowaniem za żywota grobore; milu **żanie,**
by to nam miało tu zbawienia pomoce

K. iij

K. Trzeba

Cierpiał pod Poń. 2c.

Gen: 3. K. Trzeba się bać: chytry jest Dyaś

Mat: 4. bel; ma rozmaite órdła: pycha / a proś
zna chwałą / v bugacioro wiele ptuła.
a kto grobow sam sobie niebuduje; bys
wa bezpieczniejszym od żądania proś
zney chwały. M. A gdy kto po śmier
ci naszey to czym? K. To jest bezpie
czniejszy; wolałszy goy tego my nieprą
gniemy. M. Naładow na pogrzeb,

O Naś trzebałi przed śmiercią gotować? K.
Nadach trzebałi przed śmiercią gotować? K.
J Dow. Walepiey niegotować; tak iako S.
Jatmużnik czyni. Abowiem cierpiec
wi goraczki / przed śmiercią swoia /
Panu Bogu za to podziękował; i iez
den takto groś (ktory wnet kazał dać
vbogiemu) w swym skarbie nalaś.

Rozma M. Dziwnać to zaiste; grob sobie gos
żanie. tował; a na pogrzeb nic. K. Wiel
ka to Nadrość; wierz mi. Daj twoie /

39. „gdy twoie jest; (mowiła S. Jadwis
„ga) po śmierci / nie twoie będzie. v swi
„tego Jatmużnika te są słowa: By to
„mote byto; podobnym skapit; ale i jest
„Doje; tego roztazania mam w tym stu
„chac. Lepśa rzecz jest dać groś vbogim
J Dow. za żywota; niżli podobno tysiąc po
Prwiec. śmierci

Art: 4 Kreda.

śmierci. M. Ciemu? K. On greś
 teden, twoy jest; to, nie twoje. M. ^{Job: 1.}
 Jak; nie moje? K. Ażś nie nagim
 sie narodził na świat? Ciec nie wnieś 1 Ti: 6.
 ślismy na ten świat; ani tej s sobą wes Apo: 14
 śmieniy: uczyni tylko nasze za nami
 poyba. M. Ciymże pochowamy ciaś ^{Spór o}
 to? K. Albo nadyeś co przedać / ^{cie.}
 ciegoś za żywota wiywał; suknie / ko
 nia / rola / iacki / warstat / pięgizc, al
 bo Pan Bog / ktobyć sprawił pogrzeb /
 zjedna. A myniś / aby ciebie Pan ^{Dowód}
 Bog opuścił / po śmierci; któryś dla
 niego rożdat wszystko ubogim / przed
 śmiercią? M. W. dy cokolwiek scho ^{z Spóru}
 wac moie? K. Pamiętaj na one; ias ^{nie}
 to jest wolno ktora grzywnie chos ^{Liczy}
 wać: ta sie przygodzi na pogrzeb, ale ^{15.}
 komu pienieudy chować niewolno; bo
 ie sie / aby ten nakład Pietka niepryś ^{Rozwa}
 most. Naszym / polci nasze jest / śasos ^{zanie.}
 wac mam; to nam Pan Bog rożkazu ^{Lidzby}
 ie: ale niebyłmy nakłady na pogrzeb gos ^{15. 10}
 towali; tego on nam nierożkazał. Kros ^{10.}
 tko tedy zawiezuiać: Tak wiele na pos ^{Żam}
 grzeb możemy gotować; iako wiele do ^{knien}
 E uij puseja

Cierpiat pod Poñ. 2c.

In uita S.
Hilaria
misere
mita.

40.

puszcza nam Pismo pienieczy chować:
komu nie; niechay nie niechowa: komu
mu mato; mato; komu wiecey; wiecey.
Dawna rzecz piśe Doktor s. Jeronim / o S. Pustelniku Hilarione: iż
gdy mu ieden z Braciy przysłał swieszy
snop Tatarcki / sinrodu onego snopa /
ktory nie nie smierduat / niemogli scierpieć.
A gdy go pytano / skadby ono cuchnienie
miało być: Łakomstwem / po-
wiada / smierdzi tatarcka. [Non sens-
tis (inquit Hesychio fratri) putorem
tetrerrimum, in Cicere fecere Auaris-
ciam?] Dla czego doswiadczenia /
gdy iest dano bydłu / z rozkazania iego;
wnet / iakoby wściekle / rycząc się roz-
bieżato. Przetoż osobliwie nienawidział
on s. pustelnik Nnichow: ktory
albo rzeciom tym doczesnym zabiegał;
albo cokolwiek pienieczy chował.
To o Zakonnikach: im ci niech pilnie
patrza; iestli im wolno / albo niewolno /
co pienieczy chować. M. Już widzę
czego potrzeba iest Przed smiercią:
Przy smierci, co ma być gotowano?
K. Nie nam po stroynym y dostatecz-
nym

II.
Przy
smierci.
potrzeba
by.

Art: 4 Kredá.

nym pogrzebic; gdeby duša (czego Pa
 nie Boże vchoway) tam / gdsie jest on Rozw.
 Bogacz pąwotoczny y godniacy / miata Luc: 16.
 być pogrzebiona: przetoż wszystko na-
 še, staranie ma być / o pogrzebie nam
 zbawiennym. Potrzeba jest do tego
 Oleiu w Kągancach / (iako powie-
 szat) przed śmiercią: przy śmierci /
 aby nam ta Lampa iako nie zgasła / o Lampi;
 tym ma być nasze wszystko staranie. A. Przec-
 bowiem Szatan i swa orda / na then czyni.
 czas nawiecey / barzo dmucha na nie:
 aby ia mogł ktorymkolwiek obreziem
 zgaśi; o tym on naradimex / przy naszym
 skonaniu / chodź. M. Jakoż widr ia
 staniać te Lampe; aby nie zgasła? K. Spos-
 Krotko mówiac / tego trzeba pilno- sob.
 wa; abyśmy tak / iako S. Szczepan / w Act: 7.
 p. nie zasneli: Błogosławieni zaiste są; Apo: 14.
 ktorzy w P. Bóże zamirają. Osobniec Wskaz-
 Lampą S. Szczepana świecila: ofos z Roz-
 bna Wiara / w pierwszym Meczennis waz-
 ku Chryscijańskim; wielka Nadzieia; nim.
 diwna ku Panu Bogu Miłość: Bli-
 żniego też swego iak wielce miłował;
 jedną jego Modlitwą / ktorą za nieprzy-

Cierpiał pod Poń. 2c.

41. śaćioly swoje czynit / nam pokazuje. a
toć iest mieć Lampi goraiaca : to iest
Kaganiec / dobrej Oliwy pełny.

**Wpomi-
nanie.** Patrzącie iak dmuchat Dyabel ! iak
Żydy podżegat ! co mówiono ! co ciera-
niono ! wsakże zasnął w Panie S.
Szczepan ; a pilnie patrzał na niebiosą
otworzone / y na Syna człowieczego /
na Prawicy Bożej stojącego. Pogła-
dajcie y ty w Niebo : nie spuszczać oczu
twoich ; Pana Chrystusa : to czyniac /
wierzyć mocno ; iż żaden wiatr Szatański,
w Panie Chrystcie duszaiącym nie
zawadzi : a to wierząc mocno / tego się
też ty nadziewaj pewnie. W Niebo
otworzone patrzeć, iest / o rozkoszach
tylko niebieskich myśleć. Patrzeć na
Pana Chrystusa, iest / bronić się po-
kusom przez zasługę Młeki jego. a i w
Niebie są ; Panem Chrystem Anieli /
y wiśszy Słudzy ; aby za nami się przy-
czyniali / trzeba też to mieć na dobrej
pamięci. Dla tegoć ludzie Chrześci-
añscy / przytawşy potrzebne Światos-
ści Koscielne / przy skonaniu swoim nie
walaż na Młeki Pańskie ; aby na Pa-
na Jez

Art: 4 Kreda.

na Jezusa Chrystusa / za nich wkrzyżo-
 wanego / pilnie pamiętali: dla tego y
 Gromnice święcona konaiacy wręke
 bierze; aby pamiętać na światłość Pa-
 na Chrystusa / y na swoje goraiaca Läm-
 pe: dla tego ieście na then czas / albo
 Ewangelia czytali / albo Psalters
 spiewali; aby o rzeczach Niebieskich /
 w Piśmie Bożym nam ofiarwionych /
 serce wssytko nasze myśliło. Rzeczy to wtwier-
 sz nie nowe: y święta Martha miała
 przed sobą znak Mił: Pański: gorzą-
 ta przed nią światłość: czytało Psałm
 S. Łukasza: a gdy przyszło do onych
 słow; W rece twoie polecam ducha
 mego; gospodni Pańska dobrze zaśne-
 ta w swym Panie. Panie Boże / daj
 że nam też tym sposobem zaśnić. M.
 Amen. K. A gdy kto tak zaśnie; nie-
 żeli ciało tego / w i i ducha rozlaczone /
 zły pogrzeb mieć? M. Święty to jest
 pogrzeb: i i i ciało meci leży / gdnie chce.
 K A. Nie moie leieć / gdnie chce: ale
 tam / gdzie Pan Bog będzie raczył /
 będzie odpoczywato. Nie moie to cia-
 ło jle być pogrzebione; ktorego dusi

Lu: 10: 1

dzie nie-
Swy =
czaiu.

Luc: 23:

Luc: 10:
10: 11.

Żadza.

Rozwa-
żanie
Dogrza-
bu zos-
niech

w Pa-
Bodze.

42

pag

Cierpiat pod Poſt. 2c.

1 Dow. Pan Chryſtus do ſiebie przyiat: nie
indzie tej / iedno gdzie ieſt wola Bo-
ſka / ciało duſze ſwietey brzo pogrze-
biono. M. Dotego idzieſz podobno;

Lidſby. 37. coſ niedawno wyrzodzi: abyſmy nie o
Grobiech / ani o Naktadziech; ale ws-
zyſtko o gorących Lampach / na Po-
grzeb naſz, myſlili. K. Rzecz baczyſz.

2 Dow. A ſam Pan Chryſtus nauczył nas te-
go ſwoym przykładem: który acz nie na-
gotował był naſwietſzemu. ciatu ſwe-
mu / ani grobu / ani potrzeb żadnych:
wszakie za czas bardo krótki / wſzyſtek
pogrzeb doſyć był wzięciwie ſprawion.

1 Dow. To tej nądyzieſz w pierwſzym Mieczna-
niſku S. Szczepanie: ludzie bogobożni

4 Do wzięciwie, zabitego pogrzebli. y przeciw

1 Dow. wodzie / dla pochowania / ciała Me-
czeſkie ptywaie; y w morzu Pan Bog
groby ſwoim Swietym umie muro-
wać: weźmi to / a bardo durnie weź-
mi / Klimuntowi Papielowi / Piotra
S. w Rzymie namiſtkowi; Kaptan
Lib. 5. nom takież dwiema / ſwietym Zewala-
Cap: II. dom / umienia y nabożeńſtwa, iednego /
Eccle: od Pogańſtwa, w Saſkiej ziemi zebis-
Hiſt: An- tyum /
glorum,

tym
op
nik
lud
ym
czal
bra
to
wi
ſkie
od
bra
Bo
mu
reg
lei
go
ch
y
ci
T
ro
cz
B
te
do

Art: 4 Kreda.

tym/osobnie to sprawit. A iesliż tak on Żamie
opatrza pogrzeby ciat swoich Mieczan zanie-
mów/ w wielkim niepokoiu / między
ludźmi niewiernymi: ciem niebiedzie
umiął nam zjednać wieczny pogrzeb/
czasu pokoiu Kościoła swego / między
braćia naszą Chrześcijańską: Dosyć by 6 Dowa.
to Mistrzowi Walentemu Wroble-
wi / Raznodziei przy Garze Poznań-
skiemu; aby ciato tego do ziemi tylko/
od Kapłanów samych/ iako od miłych Rozwa-
żanie.
braciśków/było domesione: a coż Pan
Bog nad to sprawit! iaki pogrzeb jest
mu uczyniony! Wziął on z sobą to / co
tego było: z Kaganicem swym swoy Wa-
lei wziął: ciato/ którego on grobu nie
gotował / ani pieniędzy na pogrzeb
chował/ iak wieczwie jest pogrzebione/
y pamiętaś podobno; y pamiętkę wie-
czną/ w Kościele Poznańskim widzisz.
Takżeż też opatrzył Pan Bog wiecz- 7 Dowa
nym pogrzebem Raznodziei w tenże 43.
czas Tumskiego / Doktora Tomasa
Bedermana/ Kapłana też życia swie-
tego: Kanonik Poznański miał w Rozwa-
domu swym pieniądze / którymi miał żanie.
być

Cierpiat pod Doń. 12.

być pogrzebion; ale Pan Bog / przy
ludzie y Pany dobre / w pogrzebie przy
stojnym służy swego nieupośledził.

1 Dow: Podzi na ostatek do nanieczywstych
stryżkow / przy Kosciele albo w szpitalach
iebrzacych: nali ktorego smuch
Pan Bog opuszcza: za nie w szyscy bez
ciwy a przystojny pogrzeb nieważa?

Druter
dzenie.

Psal: 33.

Przygá
na.

Zli mogąc mieć szypogrzeb; ale dobrych
y namnięszka kofce p. Bog strzeje. Żby
tłi tej; nieprzystojne / za tym o pogrze
biech staranin / pospolicie ida: skapy w
kirkat w bieramy: pompy diwne po
gańskie stroimy: nieprzmacielom Krzy
ża switego y Koscioła Bożego, gora
szenie dajem: M. Tedy ani Kap /
ani Swiec nie trzeba? K. Swiec y

Swiez
ce.

1 Przy
czynę

2 Przy

Kap potrzeba; ale brygow y Kap nie
trzeba. Swiece daia swiadectwo o
zmartym bracie naszym; ie on w Swia
tłości Panie Chrystusie umart / a o
Lampie goraiaca staranie miał: przy
tym iesce nas / abyśmy na tej swia
tłości y na Lampie naszej pamiętali /
bardzo pożytecznie napominając. Co

1. Cor: 14

Polwiek czyni Koscioł w dobry sposób /
Tu pos

Tu
Bo
też
nag
kie
po
pog
cie
Pr
nie
dye
wie
ta
ćin
kie
mu
Pr
na
ied
roy
Je
gr
zdy
by
zat
niz

Art: 4 Kreda.

Tu poprawie Chrześcijaństwo ; Pan Phil: 4.
 Bog to wdziecie przymie. Kapy Kapy.
 też dla tego są dobre ; i; przyodziejawa Eja: 58.
 nagego. M. Opiszcie nam i; porad
 kien / Oycze miły : Których rzeczy jest
 potrzeba / Tu pocziwemu y pobożnemu
 pogrzeborowi. K. Sprawiofsy cho /
 ciego jest potrzeba Przed śmiercią y
 Przy śmierci / Po śmierci przysiąciele
 niech o tym staranie czynia ; o doprowa
 dzeniu ciała / o pochowaniu tego / a na
 więcej o zbawieniu dusze miłej. Cia
 ta zmarłej naszej braci omywamy z woz
 ciwością / dla tego ; i; byty są przybyc
 kiem Ducha świętego. Przy prowadze
 niu ciała / niech beda (jeśli mogą być)
 Procesie / Kapy / y Świece : a rofsy
 na ten czas / nic innego niech nieczynia ;
 iedno Pana Boga za umartym prosia.
 roimow ; doma trzeba zostawić. M. 44.
 Jestie potrzebna rzecz / iatobne na po
 grzeb odzienie ? K. Pan Bog zawo
 zdy na to patrzy ; Którym co wymyslem
 bywa czyniono. Gdybysmy dla tego w
 iatobach choduli / iatoby lepiej tu iść /
 niżli ję do Nieba przemieść ; iatobne
 go odzienie

i st.
 a Po
 Śmier.
 ci po
 trzeby.
 Omy
 wanie.
 Prowa
 dzenie.

44.
 Złobá.
 Roz
 dział.

Cierpiat pod Poñ. 12.

go odzienia mgdyby niedopuszczat Ko-
 sciot: ale ijesmy tych mitowali / ktorych
 Pan Bog snami rozstaczyc raczył ; dla
 nas samych (aby kto nierozumiał / że
 byśmy radzi być mieli przyjacielskiej
 śmierci) słusnie to czynić możemy. wo-
 śkat się koby żaloby niewywał ; niegdy
 by: y chobyć w żalobie y niechobyć /
 może być y źle y dobrze: dobrze / wymyśle
 dobrym ; a źle / złym. M. Smećcie się
 y płakać / może ? K. To też o śmierci
 rozumieć mamy ; co o Żalobie : na vs-
 wylad myśł Pan Bog patrzy. Zakazuje S.
 Paweł Chrzescjanom być smutnym po
 1 Th : 4. zmarłej braci : ale dla czego ? Tak się
 (powiada) nie smiećcie po umarłych
 iako ktorzy nadzieie zmartwychwsta-
 nia nie mają. Trudno niema mieć żalu,
 miłość powinna być przyjacielowi y
 dobrodzieiowi : wśakże trzeba w tym
 miary ; im najlepsza być może. Żal bys-
 1 Sdz : 20. to y S. Augustynowi matki swej Mro-
 2 Dow : 2. niki ; kora tego / że nie zginał wiecznie /
 Lib. 9. tżami y Pana Boga wprosił : ale on
 Cap. 12. na stronę odśedził / prawie wśystkie
 Confesj. tzy za maty czas wylat ; a potym wie-
 cey już

1 Sdz :
 wod /

2 Dow :
 prawa.

2 Dow :
 Lib. 9.

Cap. 12.
 Confesj.

cey
 pil-
 ma-
 me-
 Bl-
 wa-
 swa-
 za-
 ni-
 w-
 sele-
 sta-
 kie-
 pe-
 mi-
 pr-
 k-
 ny-
 by-
 dn-
 sp-
 cie-
 T-
 gr-
 K-
 w-

Art: 4 Kreda.

cey iuz nieptakat. Jeronim takze S. 3 Dowi
 pilnie upomina zawotanego domu Pa Super o
 ma/a potym w stanie wdowim zakon bitu Bles
 nicke/ swieta Paule; aby corti swoiey sille.
 Blesilli nieptakata: y dla tego wych
 wala osoblirnie silachetna tej pania/
 swieta Melania: ktora po smierci me
 za swego/ y wnetze dwu synow swych/ 45.
 niz ieszcze meza pogrzebiono / mestem
 wymyslem tak sie do Pana Chrysta wes
 sele umawiała: Wolniey bede ia tobie
 sluzysta/ Panie; gdyś mie s tak wiel
 tego brzemienia wyswobodził. [Ex
 peditus, inquit, tibi seruitura sum, Do
 mine; quia tanto me onere liberaſti.]
 Przeto ma być zwyciężana y natura: a Zawiada
 Eto by wdawał sie w ptacz dobrowola zanie.
 ny; bez grzechu być memoże. co ieszcze
 by gorzej byto; gdyby smutek był oblu
 dny. Wotanie y narzekanie/ iakie po
 spolicie czynia niewiaſty/ iadnym oby
 czajem chwalone być memoże. M.
 Tu inieszmy przyprowadzili ciało do
 grobu/ zatobnie y nabożnie spiewatac:
 K. Potrway potrway: dobrześ mi spo
 wniat Zato bne spiewanie: zatobny
 S Pogrzeb bne.

Pogrze
 by maia
 być zato

Cierpiał pod Poń. 1c.

- Pogrzeb Pana Chrystusow, teraz mi
1 Dow. na pamiec przyśled. Niedodsi sie tedy
miewoć wesołych Pogrzebow / przy
cłonkach Pana Chrystusowych; gdy
sam Pan Chrystus / Stowa naša / ja
2 Dow. tobnie jest pogrzebion. Jesliby gdzie
przystalo czynić wesoły pogrzeb; na
wiecey przy pogrzebach Męczenników
świotłych; a wiody napierwszy Męczenn
Aś: 3. nik S. Szezezan, iatobnie był od me
żow bogoboynych pogrzebion. Ciemi
tak? i; tak Stowa tej naša. ia mnis
3 Dow. mam / i; to niedarmo tak S. Łukasz
wod/al napisał. Godzi sie zaiste tych przytka
bo Dow. dow naśladować / y d'a tego wiecey; je
fytel. my ludzic grzeszni, musimy przez ogień
1 Co: 3. być pierwey oczyszczeni / ni;li wond;ie
Apo: 21. my do Królestwa niebieskiego: do kto
rego nie pomazanego wnieść niemóie.
Przytym tedy żalu našym / dobrze sie
modlić za zmarłego przyjaciela / y za
Korwa Chrześcijańskie dusie: zaiste Pan Bog
ganie. nasz wszystko nam w dobre obraca.
Wielkiey jest powagi v niego ta Mós
blitwa; kora i; płaciemy ze łzami i; sta
czona bywa; na ten czas gdy choramy
przyjacio

Art: 4 Kreda.

przyjacioty y dobrodzieie nasze / albo
 pamiatki ktorakolwiek ich czynimy /
 sama natura placzu nam dodate: nuż
 tedy to / do czego nas przyrodzenie ciał
 gnie / ku dobremu onego przyjaciela y
 dobrodzieia naszego obroćmy: ze łzami
 serdecznymi za nim / aby mu Pan Bog
 grzechy odpuszc / y do wiecznego od-
 pocynienia przemieść / Pana Boga
 prośmy. Niedarmo zaiste bywają ja-
 tobne spiewania / przy Pogrzebiech y
 Rocznicach jałobnych: dobrześ mi przy-
 pomniał Jałobne spiewanie. M. A
 ia dziekuję Panu Bogu; iem to od cie-
 bie wskazał. Po przyprowadzeniu ciał
 ta / takie ma być tego chowanie; a także
 tej o duszy staranie? K. Taka rzecz
 ma być oboja; taka nam podaje Ko-
 ściół. Niech będzie w grob włożone
 ciało: Ktorey Woda święcona kropić /
 y Kadzidłem przejeżdżanym kadzić /
 dobra rzecz jest. Albowiem wielka jest
 moc słow y modlitwy Kaptanów /
 przy święceniu stworzenia Bożego / Wo-
 dy y Kadzidła: Krzyża świętego / Kros-
 rego, mocą każdej rzecz Baptyzmu świę-
 3 4 ca / jest

Opomi-
 nanie.

Święta-
 zanie.

46.

Podob-
 nienie
 ciała.

Woda.

Kadzi-
 dło.

1 Dow.

1. Ti: 4.

2 Dow.

August.

Tractat

in 10:15

Cierpiat pod Poñ. 2c.

Chryſoſt: cħ / ieſt moc nierozumowna: tego Krzyſa
 Hom: 55 za ſwietego / ktorym ieſt raz porażony /
 in Mat. zawidy ſie leka Dyabel. Dawne to ſa
 3 Dow: rzeczy w Koſciele / w Piſmie Starego
 Num: 19. Zakonu oſobnie zalecone / y 3 rat A
 De Conſ: poſtołſkich nam podane; dla tych przy
 Diſt: 3; czyn. Naprzod / aby Szatan nieprzy
 Aquam. ſtepowat do ciał Chrzeſcijan zmar
 Exo: 3. tych; Słowo Boie y Modlitwa Ra
 etc. płańska / za mocą Krzyſa ſwietego / te
 Iacobus go temu niedopuszcza. potym te; Wo
 in Lur. da y Radzido, data t; ſwiadectwo
 Baſ. ciałom zmarłym: i; ſa ludzi / 3 Wody
 Chris. y 3 Ducha ſwietego otkreſzonych; a won
 2 Dr 19= ność Modlitw / y ogień Miłoſci Bo
 cħnã. ſey / za żywota ſwego, Pann Bogu o
 Apoſ: 8 3 Przyc fiaruiących. A moc tħedy ma Woda
 ſwiecona 3 Radzidem; y znakiem ſa
 rzeczy ſwietych. a to, wiecey iu; dla
 nas: abyſmy przykładem braci naſzey / w
 zachowaniu powa;noſci Krztu Chrye
 ſcijanſkiego / przez pilne Modlitwy, a
 goraca Miłość / w Panie Bogu wcy
 liſie zamierać. M. Awo trzech oſo
 bliwych rzeczy mam tu patrzyć; moc
 Słow poſwiacających / Swiadectwo
 o bracie /

Świa
 ganie.

Art: 4 Kreda.

o bracie / y Klante nasse. K A. Tak 47.
 Rosciot Powsechny / iako maczka pra
 wa / wsiedzie synow swych wsego do
 brego wcy. Te obrzedy zwierschnie
 sprawiwszy / trzemi potym rzeczami / Ob
 Ofiara / Modlitwa / y Jalmuzna / wod.
 zmarlych dusam w tym pomagac ma / Woda
 my ; aby z macz doczesnych / w ktorych po
 podobno ich trzyma Boska sprawiedli / Lidz:
 wość / byly wybawione. M. A iesli 57.
 sa / albo w Ciebie / albo (czego Boze Beda
 nikomu nieday) w Piekle: komu; to be quog;
 dzie poirtecino ? K. Dusam innym / Li: 4, Ca:
 w doczesnych mekach Cyscowych be 22, Ecl:
 dacy; y nam tej. Abowiem to / co Hif: Ang.
 Kolwiek czynimi / i; z Milosci czynimy ; Sowod
 Milosc, v Pana Boga bez odpłaty Luc: 7.
 byc niemoze. M. Ale sie diu z Cys 1 Pet: 4.
 scu smieia ? K: Kro ? M. Les Spac.
 piecy ty wieś / Kaptanie. K. Kro sie
 z Cyscu smieie ; niech sie Piekla boi.
 M. O Cyscowym ogniu tak powiad Ogien
 data ; i; jest daleko goręcszy / niyli ten Cysc:
 nasi. K. A S. Augustyn tak o tym Sowod
 pise ; i; ciejszy on jest Ogien / nad ws
 bystkie meli tego swiata. [Grauior In Psal:
 S iij erit 37.

Cierpiat pod Poń. 2c.

erit ille Ignis; quàm quicquid potest
homo pati, in hac vita. M. A. 122

¶ 1 D. K. Nas
twier. przod; Pisma s. łatwie to poiać: wiel
2 Cor: 6. ka to rzecz iest / nimieyszy czas łaski, iet
Kozma: ce sobie ważyć. Pewnie pozna surowosc
żanie. Sprawiedliwosci Bożej; ktorzy zanie
1 Cor: 11. dbat łaskawego Miłosierdzia; kto sie
bie tu rozsadyć niechciał; będzie tam
zaiste surowie sadzon. C. naymit też
¶ 2 V to Pan Bog swietym ludziom / dla po
twier. zytku naszego; y Doktor s. Beda / Dos
Lib: 5. ktor a historyk powazny / pewna o
Cap: 13. tym piśe historya; a czterzy nam miey
Ecc: Hist scą rozne po śmierci, pokazuje: iedno
Angl. mieysce / ciemne y ogniste / iest Potępio
4 48. **Niey**
scą, nych; drugie / w sumie a w goracu Cy
seorwym bedacych: na trzecim sa miedo
skonali Chrzescijanie / iakoby w Rayu /
albo na Lonie Abrahamowym: a kto
rzy sa doskonatymi; tych zarazem Ana
Dtwier. yeli do Nieba prowadzi. Zaiste tho
Apoc: 21. rzecz iest barzo zgodna z Pismem swies
1 Co: 3. thym: nie pomazanego nie wiodzie do
Krolestwa Niebieskiego; przez ogień
muśi

Art: 4 Kreda

musi być pierwszy oczyszczeni: bierz też Mat: 5:
 czystego ota trzeba; ktorzym mamy
 Pana Boga widzieć. Przeto ktorzy Zawsze
 schodzą z tego świata bez Pokuty / na zanie-
 wieczne ci niebożęta potępienie idą :
 ktorzy tu niewypokutowali / przez O-
 gień Czystowy będą zbawieni. a między
 Doskonalszymi / y ktorzy barwiąc się nie-
 co rzeczami świecłymi, Pana Boga
 niezapamiętali / aby taka była roz-
 ność; Sprawiedliwość też Boża chce
 tego. Jest jeszcze poznanie tych miejsc
 roznych niemających pożytek / tu rozsądze-
 nia tej rzeczy; ktorzy zarazem po śmier-
 ci iść mogą do Nieba; a ktorzy tam
 nie będą / aż do Dnia sądnego. **MIE-**
Wnieć mato po tym: sąd co jest Boży:
 tylko rączę nam dać Panie Boże / na
 drodze być zbawienney. **K.** Ziedney
 strony mato robie po tym; ale z drugiey
 strony / niezawadzi wiedzieć. **M.** Co
 to jest takiego? Jest Pisma nieco o
 tym; iakoby dusze Świętych miały cie-
 kać Dnia sądnego: są też inne Pisma ias-
 sne; w ktorzych / i; Święci idą po śmier-
 ci do Nieba / Duch s. nam pokazuje: y

i Poży-
 tek.

Hebr: 11.
 Apoc: 6,
 Augu: 11
 Psal: 36,
 Conc: 1.
 Abdias
 Libr: 7:
 1e: 14. 66

S   **uj**   **wiele**

Cierp: pod P. 2c. Nr: 4 K.

W od-
powied:
L: 205

Za wia-
zanie.

Eccle: 16.

2 Poży-
tek.

49.

Zawia-
zanie

Obcho-
du.

Spa-
sob.

Tob: 4

wiele ludziom Świętym, dat to Pan
Bog, na tym świecie widzieć; iako dus-
zę do Nieba / zarazem po śmierci / od
Aniołom byty prowadzone. Jako tes-
dy w innych rzeczach Koździat rostrzy-
ga te / Ktora się zda być / Pisma s. prze-
ciwność; tak też y tu ma być, Ktorzy o
samym Panie Bogu myśla / świata za-
pomniawoży; do Nieba tych dusze pro-
sto idą; ale Ktorzy tej doskonałości w
sobie niemamy; jeśli zarazem Pana Bo-
ga nie ujrzymy / Krzywdy mieć w tym
niebędziemy. Każdemu Pan Bog we-
dług zasług płać. To wiedzieć y baczyć,
jest tym pożyteczno; Ktorzy się bawia-
czytaniem Pisma y Doktorow świętych.
M. A mnie co po tym? K. Abyś
staranie czynił o żywocie nadoskonała-
byś; a na tym przedsię / coć Pan Bog
da / przestat. M. Nie wszyscy może-
my być iednacy. K. Przeto też potrze-
ba niektórym po śmierci, Modlitwo na-
syć / Jazmużny / y Ofiary. M. A ias-
koj dobrze Uczenni mogą być umarłym
pożyteczne? K. Jazmużna wybarwia
od grzechow / y od śmierci; bawienna y
święta

Stąpił do P. r. Art: 5 R.

święta rzecz jest / modlić się za umarłe: 2 Mach: 12.
 ofiarowanie Ciała y Krwie Pana Chry
 stusowey / nádroższą rzecz jest przed Pa Luc. 22.
 nem Bogiem: to wszystko iż pomaga
 umarłym /stad to idzie; że są Czkłotki 1 Cor: 12
 mi Ciała snami iednego. Ale o Umár-
 łych Pogrzebie / niechay będzie na ten Zam
 eñas dosyc. M. Dobrze to są a potrze
 bne. rzecz przy Pogrzebie Páńskim po
 wiedzione. Artykuł piąty Kreda A
 postolskiego / do Ktorego iuż podobno
 przystąpić trzeba / ten jest:

Stąpił do Pietła: trzeci Dzień Zmartwychwstał.

R A P L. Czemu nie mówisz.
 Do Piettow; ale do Pietła?
 M. Mówia też niektórzy; Do
 Piettow: co jest lepszego / radbym wie
 dział: K. Ma być mówione; Do Pie Do pie.
 tła. Ktoży bowiem; Łacińskiego wy tła.
 kładają; Do Piettow: wtaśności 1435. Doxod
 ka niebacza; ani na słowo Greckie wza
 gląd mają. Grecy iasnie mówia; Do
 S v Pietła;

Stąpił do Piektá. 2c.

Otwier Piektá: tak iest napisano y w Proroci
 dzie. twie Dawidowym / y w Dzieiach też
 P/al: 5, Apostolskich. o czym gadałbyym przy
 Act: 21 stoyniey s kim wezonym / niżli s tobą
 prostym. Gdy ty mowiś; zbroia: y
 Grek rzecze / Zbroia / ὅπλον: ale Ła
 ćinnik musi mowić; Zbroie / Arma
 Także gdy ty rzecześ; Ciemność: Grec
 kie słowo ἐκότης, zgodzi sie z Polskizy
 zna; ale Łaćinnik iakoby o wielu cie
 mnościach musi mowić / Tenelux.

Zawię
 zanie

Przeto gdyż y po Żydowsku / y po Gre
 cku / o jednym Piekle mowimx; do kto
 rego Pan Chrystus stąpił: Apostolo
 wietakże potwierdzala tego w Kres
 dzie / εἰς ἄδην καὶ ἄδύτα, do Piektá
 stepuiacego, wyznawiac: Choć iay
 50. Łaćinnicy, prawie po Łaćinie mowia /
 Ad Inferos; my iednak mowić mamy /
 Do Piektá; a nie / Do Piektew. M.
 Do ktorego; to Piektá stąpił Pan Chry

50. stus; a dla czego? K. Dusia tylko iest
 stąpił. go stąpiła: tak nam opowiada Pisano
 P/al: 15. swiete / y Prorockie / y Apostolskie.
 1 Pe: 3. Piotr S. na mieyscu przereczonym /
 Act. 2. przywo dzac y wykládając namienne
 Proroctwo

Art: 5 Kreda.

Proroctwo Dawidowe / to powiada Co tam
o Panie Chrystosie ; i i zbudzi go Pan czynit.
Bog / rozwiazałszy Boleści Piekiel-
ne. w ktorých słowach daie nam znać ; Wyklad
co Pan Chrystus w Piekle / do ktore-
go stapit / ciynic raczyt ; y Augustyn s. Epif. 57.
o Rozwiązaniu tych boleści Piekiel- 99; 6
nych / gada slyoko na niektórych miey Lib. 12.
scach. Żaisie medarmo stapit Pan Chry- Cap: 33.
stus do Piekla. Jesli Piekielne boleści De Gen.
rowiazat: ktore; to sa / albo byty / Bo ad Lit.
leści Piekielne? Obaczmy iedno rzecz Boleści
pilnie: wzyjemy tu (da Pan Bog) co rozwi-
dobrego. Albowiem te Boleści / ktore zane
Pan Chrystus rowiazat / albo byty w i Dom.
Piekle potępionych ; albo na Łonie
Abrahamowym. Do Piekla potępio-
nych ludzi , pewnie Pan Chrystus nie-
stapit : niemiat tam co ciynic v tych /
ktorym iego Miła nieieść pożyteczna :
ani te; tam / gdzie iest wieczny ogień / y Mat: 25.
skąd niemaß żadnego wykupienia / za- Esa: 66.
dných nierozwiazał Boleści. Z dru- Mar. 9.
giey strony / o Łonie Abrahamowym
świadeczy nam Ewangelia ; i; w nim
cierpienia żadnego niemaß: Łazarz /
tam

Stąpił do Piekła. 2c.

Nr 101
dzenie.

tam przeniesiony od Aniołow/ znalazł
pocieszenie. Augustyn także s. niechce
na to zezwolić; aby Lono Abrahamo-
we miało należeć do Piekła/ y być czę-
ścią jego: Zawždy (powiada) Piekło/
w Piśmie świętym/ słowem jest niepo-
ciesnym; a Lono Abrahamowe jest
miejscem tajemnego nieakiego odpo-
czynania. [Secretæ cuiusdam quies-
tis habitatio.] Jesli tedy Pan Chry-
stus stąpił do Piekła; a w Piekle
tym/ do którego stąpił/ rozwiązał Bo-
lesciemi też nierozwiązał Bolesciach/
w Piekle ludzi potępionych; (o czym
Hom: 22, daie świadectwo y S. Grzegorz) a Lo-
no Abrahamowe nieprzynależy ku Pie-
ku/ ale jest miejsce pociechy y Odpo-
czynania: zaiste/ za tym pilnym rzeczy
ter rozebrawim/ to snadnie idzie; iż do
Piekła mał Doczesnych (które zowie-
my Cyscowe) Pan Chrystus stąpił
y/ Bolesci niektóre w nim rozwiązał.
2. Dow. Abowiem y Augustyn s. mowi: Onych
ludzi Bolesci rozwiązał; ktorych/ we-
dług skrytych swej Boskiej Sprawiedli-
wości / godne być rozwiązania wie-
dział.

Art: 5 Kreda.

dzial, Grzegorz S. takie; Te/powia 51.
 da/z samkniemia Piekielnego Pan Chy 3 Dow.
 stus wyrwał; ktorych swoumi byc po-
 znał/w Wierze/ y w Uczynkach. M. at Zeme
 Tedy do Cyscu Pan Chrystus stopi. fniante.
 y stamtad dusze wybawit: K. Barzo Przezie
 do tego rzecz idzie. Mac Koscioł nasz wnosc.
 Powiechny dosyc dowodow z Pisma
 S. o Metach Cyscowych; ani teraz
 o Cyscu gadać mysle; ale i potrzeba
 to bylo wytozyc / do Ekhorego Pieka
 Pan Chrystus wstapit / y co tam sprá-
 wit; osobliwy stad Metkiiego nadroja
 bey poiztek / Rozwiazanie Bolesci Pie-
 ka Doczesnego / za lastkaiego, obaczysz
 listny. A stad tez wtwierdza sie swisty Zwre
 zwycazy Koscioła Powiechnego / Eto ciar
 ry wyptynat z Wstaw Apostolskich; i W Oda
 przy Mfy / (gdzie zaslugi Smierci Pa pewied:
 na Chrystusowej / przez Ciatoy Krew Licz: 57
 za nas wylana / osobliwie efiarujemy)
 dobrze pamietamy na vmarte / w me-
 tach Cyscowych bedace. M. A ony/
 ktorzy byli na Lonie Abrahamowym/
 mieli tez takie bolesci: K. Ewanges Lono
 lia mowizze Lázarz ma po iessenie. M. Arch
bez Bos
leci.
Dowod
Ale

Stapit do Piektá, 1c.

- Spár = Ale to wielka boleść jest / nierównie
cie. Pana Boga. K. Pisino s: miewie
to Bolescia / a: żadza. infa jest / Cier
1 Dow. pieć ; a infa / żadać a Pragnac czego.
Phil: 1. Żadat Paweł s. roztaczyć się z ciałem /
a brć z Panem Chrystem: mozem tej to
rozumiec ; i: wietřa żadza jest Swię-
tych, na świecie bowiacych / niŝli nã
Łonie iui Abrahãimowym qdpoczywã-
tacych. Jesli tedy swę żadze ku Pa-
żawia- nu Chrystusowi / nie żorrie Paweł S.
żanie. Bolescia : daleko mniey żadze onych
świętych ludzi / którzy iui peroni byli
żbarwienia / y którzy po smertkach docze-
snych mieli poćieszenie / moiemy zwać
2 Dow. Bolesciami. Żadza, niech będzie żadze ;
Rom: 9 Bolesć, bolescia. Bolato S. Aposto-
ta medowiarstwo Żydowskie. Bolesć /
powiada: dla tego mam wřawic: na nã
sercu moim; Bieda tej boleć w Dneŝi
1 Tes: 5. Źadny iŝi ludie: przydzie na nie nagłe
zgmienie / iako bolesć brzemienny me-
w. aŝte; wedlug słow Apostolskich:
Żawia. Infa cedr jest, Bolesć; a infa, żadza.
Źam: A przeto Piekielne Bolesci / które ro-
fnienie. wiŝat Pan Chrystus / nie mogą nale-
żeć

żeć
ha
ale
y pr
wat
to.
do p
fino
rzech
to / c
n: o
Ra
nia /
me t
nã i
K.
tych
Doc
zwia
to ŝe
mka
tem
Cys
ne B
czemu
peron

Art: 5 Kreda.

25

żeć (tak oia mnam) Ku Łonu Abrah
 hamowemu: w którym nie Bozenie;
 ale Żądanie tylko przyscia Pańskiego / 52.
 y pragnienie przeprowadzenia do ch
 roaty wieczney / w Świętych onych by
 to. M. A bytżecie w nich / gde stąpit
 do Pietra / Pan Chrystus? K. pi
 sino o tym nie wspomina: podobna
 rzecz / iże byt; a z swymi Wybranymi
 to / co nalepiej rozumiat / uczynit: albo
 na onymże miejscu ich miał; albo do
 Rnu / a; do swego Wniebo wstąpie
 nia / przeniośt. M. Czemuz spiewa
 me thać o nich; Wyce święte / od daw
 na iete; / odchtam piekielney wyrwat: 3 Łonę
 K. To ma być rozumiano raczey o 3 Abra: co
 tych Wycech świętych; którzy w mekach 3 uczynit
 Doczesnych / y w onych Bolesciach ro 3 P. Chry
 zwiazanych byli. M. Aaby godzi 3 stus.
 to się wać te Świętymi; którzy są w 3
 mekach Cyscowych? K: Jesli na 3
 tym świecie / gdzie często grzeszyli / y 3
 Cysciec też osobny miewamy / Wybra 3
 ne Boże Świętymi zowie S. Pismo: 3
 czemu onych / którzy już nie grzeszą / a 3
 pewnie są na drodze zbawienney / Świę 3
 tymi

Piesni
wykład.

Spór
cie.

Dowód
lac: 3

Psal: 65.
Ro: 11. etc

Stąpił do Piekiła. rc.

Żdwi: tymi zwać niemamy? **M.** Jezus
zanie. tedy w odchłani Piekielney / niemam
Dotrud podobno rozumieć Lono Abrahama
wyfla = we; ale Młki Eyscowe? **K.** Tak leś
du Pie= pier / y zgodliwiey z Pismem s. Abos
Int, wiem y Piotr S. o tych w Eyscu zda
z Pe:3. sie rozumieć; gdy tak piśe: Pan Chry
 stus / umarłwiony będąc ciałem / ale
 ożywiony Duchem / w tym też Duchu
 onym duchom w Ciemnicy będącym
 kazał; ktorzy nie wtedy byli nieposłuszny
 mu. Ciemnice te, teraz ty Odchłania
Wyklad nazwałś Piekielną; a w Kredzie / y
 w Pismie też s. uż wyłożonym / zowieś
 myia Piekiem. ktorzy byli w tej Cies
 mnicy / nie zawdy słuchali na tym swie
 cie Pana Boga; ani prawie a dostatek
 czynię temu / gdy nieczynili posłuszeń
 stwa / wierzyć mogli: potym za to pos
 łutniac / ale każś Docześną niedostate
 cnie tu cierpiac / dam są w docześną
53.
Mat: 5. Ciemnice. Onych tedy duśam / w Cies
Luc: 12. mnicy do nammyśłego kwartnika wys
Cyb: li: 4 ptacacym / Duch Pana Chrystusow
Ep: 2. (iako mówi Piotr S.) kazanie czynit.
Ambr: in Żaiste tensie zda być własny onych słow
Lu: 12.

Apostola

Apo
 kaza
 rzec
 tym
 blac
 mi,
 ki, re
 piek
 t: k r
 ścja
 d'a 2
 poiy
 Pan
 Doc
 M.
 do on
 Ani
 pror
 iefie
 cieka
 cieśc
 my vt
 Pow
 te bra
 mana
 mika

Art: 5 Kreda.

Apostolskich wykład. M. O czymże Janie
 kazat tam P. Chrysius? K. Podobna
 rzecz / że o Miłosierdziu rozu: na kto-
 rym one wieinie / którzy w Sprawie
 dliwości Bożej trzymali byli / wolny
 mi, przez Zasluge swej nadroźney Me-
 ki, raczył uczynić. Stąpienie tedy do
 Pieka Pana Chrystusowe, nalepiey
 t: i rozumieć; iakoż wytożył: zwa-
 szał dla tego w Ciemnicy kazania / y
 d'a Bolesci w Piekle rozwiązanych.
 pożytek Meki swej zarazem po-
 kazat Pan Chrystus wieinom / w me-
 doch doczesnych sprawiedliwie trzymanym.
 M. O Śmartwych wstaniu iego / po-
 doono mi trzeba wiel: wykładu. K. Śm-
 Ani wywodu tu trzeba: iasne są o tym
 Proroctwa; iasne figury; iasnieysza
 ieficze Ewangelia. M. Klauz tedy
 czekam od ciebie. K A: S pierwszey
 cieści piatego Artykułu / naprzod ma-
 my wtwierdzać Wiare naszą Kosciola
 Powołanego / skreśly Modlitw, za-
 te bracia umarta; która bywa za trzy-
 mana / y za grzechy doczesne karana / w
 mekach Cyscowych: potym niebedzie
 G my nie

Janie.
 Wykład
 Lu: 4.
 Esa: 61.

Żam-
 nie nie
 o Gra-
 pieniu
 do Pie.

Śm-
 tw-
 wstał.
 Aka: 2
 Mat 12
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

Stap! do Piektā:.

1. Wsu mynigdy tāt pyšnyimi / ani tāt nēdety
Pa; Vies mi; abyšny ineli godnyimi sie cymit.
3. Jazem jazem priemiesienia do Krolestwa nie
do Vies bieškego. Jadač y pragnač tego a pil-
ba. nie prosič mamy; ale niegodnozi na-
1. Dow. siey / i; rozmaicie Pana Boga gniemas
1ac: 3. ny / nie trzeba przebaczač. Wiecey das
110: 1. etc ie Pan Bog poornym / nišli sam pr. y
2. Dow. pisina sobie; ale pyšnym / a siey gos-
Luc: 9 dnosci dusiacym / y to co dat edevmus
Wmter 12. Mamy tego iacne przyklad / w os-
Wzenie. nym sławnym Setniku: Ktory mi nas
Luc: 7. wiecey sie niyl; tym wiecey jest od Pa-
3. Dow. na Chresta wystawion. Jaisie barzo
 to pr. ystot potorse Patryarchow swie-
54. tych; i; Jacob nā on c 26 / gde w smet-
 tach swych Stapienie do Piektā rozpo-
 minat / o tym Piektā E. scowym niegt
Gen: 37. rozumieč. Ktore słowa tego bar- o sa
Wmter. zgodne stymy naszym / w Kiedzie Apo-
 stolskim: Stapie (mowi) do s; na me-
Spāre. go placiac do Piektā. Pila dāš pospo-
 licie / a zwlašcia nowici Theologowie;
 i; Piektō / rēktem i; dowolkim / Grob-
 tei czašem znacy; ale kto te rzecz pilnie
 rozbierze / ā na potore swietego Jakō-
 ba we-

bā-
 dal
 Co
 34
 ocl
 Cy
 mo
 6.
 mi
 rac
 mo
 gen
 (1
 pr
 ma
 ieg
 mu
 to
 wie
 nar
 zar
 Sl
 o n
 y p
 (n
 kio

Art: 5 Kreda.

baweirzy/przytem tej figure obaczy ;
daleko snadniej to bedzie rozumiat o **Dowod**
Cyscia/nisio Grobie. Abowiem Jez
ze h/ ktorego iakoby zabitego ptakat
oiec/ nie w Grobie; ale albo w Piekle
Cyscowym / albo na Lonie Abrahams
nowym / mial byc. przeto; Jeronim **Dwier**
S. ktory dobrze tej Zydowski iazyk vs **dzenie.**
mial/ nie Grob tu rozumie; ale Lono
raczej Abrahamowe/ miesce (iako on
mowi) Ochtodzema. [Locum refri
gerii] M. Ciemus Augustyn S. **Lic: 50.**
(iakos niu wyisley powiedzial) niechce
przywolic aby Lono Abrahamowe
mialo nalezeć do Piekla/ y byc cyscia **Wyklad**
iego : K. Zda sie tak pisac s. Jero
nim; iakoby Lono Abrahamowe mia
to tej byc zwane Piekle: wstakze to
wiecey oinaymnie; ije jest v Piekla. co **Luc: 25.**
namy Ewangelia/ przy rozmowie La
zarza z Bogacem/ zda sie pokazowac.
Slova Jeronimowe te sa; gdzie gada **In Epita**
o mieszkaniu Swietych/ przed smiercia **phio Nea**
y po smierci Pana Chrystusowey: jesti **politani.**
(mowi) Abraham/ Izaak/ y Jakob/ **In Orati**
ktorzy nie zgrzesyli/ w Piekle; troj w **one Ma**
G ij Kroles na ssa.

Stąpił do Piektła. 2c.

Krolestwie niebieskim : Jesli Łazarz
na Łonie Abrahamowym / y na mieys
scu Ochłodzenia : co za podobieństwo ,
miedzy Piektlem y Krolestwem niebie
skim : Przed Panem Chrystusem / A
braham v Piektla ; po Panie Chrystus

Ad pau.

lam, sup

obitu Ble

silla.

55.

Gen: 3.

In Epist:

Queris

Darda-

ne; To: 3.

sie/ Lotr w Raiu. Na drugim tek
mieyscu/ tymi słowy pisze: Płakał Ja
kob syna/ mniemając aby umarł; do k
regu y on sam miał do Piektla stąpi/
mowiac: Stąpie do syna mego ptaciec
do Piektła. a to dla tego; iż iesze był
Pan Chrystus drzewi do Raiu niewys
bit; ani płomienisty on miecz Arria
swoją niegasił dla tego y o Abrah
mie Pismo: *świadek*, iż chociaż, e na
mieyscu Ochłodzenia/ wśakże v Piektła
był. Iesze, y do Dardana pisać; Zie
mie żywiacych/ mowi/ przed Przysciem
Pana Zbawiciela/ żaden Sprawiedli
wy dostąpić niemógł: y Abraham/ acz
na roznych mieyscach/ z Łazarzem był
widziany v Piektla; y Jakob/ sprawied
liwy człowiek; Śmierny y płaczący/
powiada/ stąpie do Piektla: Krew Pa
na Chrystusowa, ta jest kluczem do
Raiu

Art: 5 Kreda.

Raiu / do Ziemi żywiących. ie. Stych **Jawia**
 tedy slow Jeronima s ten wyklad ma **zanie.**
 my; i; stapić do piekła, iest / stapić na
 Lono Abrahamowe / y Piekła beda
 ce. ale dla Rozwiązania onych Bolesci
 Pieklielnych / y dla pokory S. Patryar
 chy Jakoba / wybornie to rozumieć mo **Czyszc**
 żemy o Cyscu. M. A bytje w Cys **S. Ja**
 scu S. Jakob? K. Podobna rzecz / **Łob**
 i; niebył ten; ktory smiertelnie nie grze **Dowod**
 był: a cokolwiek powszedniego byto; **Ps: 67^{et}**
 to w nim Pan Bog na tym świecie / ias **in Gen.**
 Foby srebro w ogniu / wypolerował;
 M. Ciemuż on mowi; Stapić do Pie
 kła? K. Nia mowi; podobno tam
 niebył: wśakże mogł być. Albowiem **Dowod**
 niemata rzecz iest / y powszednie prze **Apo: 21.**
 ciwo Panu Bogu grzeszyć: y to pierwey
 bywa oczyszciono / niżli przychodimy do
 wiecznego zgromadzenia Swietych.
 Ale i; podobnieysza rzecz iest / dla oso **Popra**
 bney swietobliwosci swietego Patryar **wa.**
 chy / y dla wyprobowania iego na tym
 świecie; je on na Lono Abrahamowe
 zaraz był przeniesiony: nie dla tego ia
 o Cyscu to wykladam / aby w nim był
 S. iij S. Ja

Stapil do Piektá. 1c.

- S.** Jakób; ile abym iego pokore / kunda
 sładowaniu nam przetojst. **M.** Stys
 ka lennia iednego szych nowyca; Chyż
 sejan / tak wykladał tego: Pan Chyż
 stus stapil do Plekta; to iest / do Gros
 bu. **K.** Apostotowie / im nakrocey
 mogło być / sumnie Wiary naszey w
 Kredzie zawiazali. Infa rzezi iest / po
 ciał sie; infa / Narodził sie; infa / Cier
 piał / Wkrzyżowan / Vmarł; infa /
 Zmartwychwstał / Wstapil / Siedzi /
 Przydzie; także tei infa iest / Vmarł;
 infa / Stapil do Piektá. Reo krotko
 piśe; iednym słowem óta wyprawia.
 Słowa thei trudnie; se wykladamy
 przez łatwieysze; łatwieyszać iest / po
 grzebion; ni;li / Stapil do Piektá.
- Zawia-
zane.** Uieśnito sie nigdy Apostotom; aby w
 ich krotkim a wztowatym Kredzie /
 miało być ktore słowko zbyteczne; roz
 ne rzeciy roznyimi słowy wztowacie
 oni / w Kredzie swym / opisali. Ale na
 wroćmy sie do pokory S. Jakoba:
M. Osobnie tego Pan Bóg na tym
 świecie nawiedzał. **K.** Jesli tego
 nawiedzał / ktory śmiertelnie nie gnieś
 byti. cze

byti:
 od n
 zara
 Pan
 cze
 prop
 M.
 tylc
 drob
 ma k
 gney
 Chr
 sey r
 towa
 rzym
 iest S
 wsta
 nad
 rozni
 wie /
 ale s
 Chry
 wsta
 to do
 Pań
 wlas

Art: 5 Kreda.

Kyt: ciemni; my / Który daleko jesteśmy
 od niego / mamy być lepszymi : czemu
 zarazem do Nieba chcemy przelecieć :
 Panie Boże day to / aby tak było : Jadza.
 czy ja sobie tego / y Pana Boga o to
 proszę ; ale godnym się czynić niechce.
 M. Niech będzie wola Boża słami :
 tyleż racz nam dać / Panie Boże / na Krotwa
 drodze być zbawienney. K. O tym śanie.
 ma być wszystko staranie nasze. W dru i Kłau
 giej tej części piątego cztonku Kreda Kreda
 Chrześcijańskiego / Grunt Wiary na Kreda
 śey mamy : y tu nam pokazuje Aposto Kreda
 łowie ; w takiego my Pośrednika wie Kreda
 rzymy. Wierzymy / iż Pan Chrystus Kreda
 jest Syn Boży : atoli mamy Śmartwych Kreda
 wstanie jego / takowy Bostwa dowod ;
 nad który być niemożę wieścić. Czynili Kreda
 rozmaite cuda Prorocy / Apostołowie Kreda
 wie / y i ni też Świeci : krzeszali innych ; Kreda
 ale siebie żaden : sam Pan nasz Jezus
 Chrystus, swa mocą Bożą śmartwych
 wstał. Przetoż Augustyn S. wywodzi
 to dostatecznie ; iż Śmartwychwstanie Kreda
 Pańskie, jest nawietszym znakiem / y Kreda
 własnym same^o Pana Chrysta cudem Kreda
Kreda

Wstąpił na Nieb. 2c.

Mat: 12. dla czego / gdy od niego cadażadano /
 104n: 2. nie inny dawał znać ; iedno J Onasī
 Zawia= Proroka / a rozwiązanie Kesciota Cia
 3mie. la swego. Pierwszy tedy pożytek jest /
 2150= utwierdzenie Wiary naszey ; ze Pan
 Fa; 119= Jezus Chrystus jest Synem Boga ży
 la wierz= wego: drugi pożytek będzie ten / wperw
 zmar = nienie Zmartwychwstania ciał naszeych.
 t wrych. Abowiem iesli wstała zmartwych G i o
 Dowod roa ; y ciotki także tey głowy pewnie
 1 Cor: 15. zmartwychwstana. O trzecim pożytku
 3 1111= niem wiśsey powiedziat / przypojta
 fa; 215= tach Meki Pańskzey: abyśmy przyklas
 by 36. dem Zmartwychwstania tego ; raz vs
 Rom: 6. marszy grzechom / wiecey duchownie
 mu / wydatac ciotki nasie ku swieto
 bliwości / wstawić nie żyli. M. Pa
 mietam. K. Day Boże cymie. M.
 Anē. K. Powiedz Artykul sostry. M.

Wstąpił na Niebiosā: sie
 dzi na Prawicy Boga
 Oycā Wszemogącego.
 K. O

Art: 6 Kreda.

R A P L. O Wniebowstąpieniu Pańskim iasne są dowody bosstwa Piśma s. zwłaszcza w nowym piśmie. Testamentie. Dnia trzeciego Pan Chrystus zmartwychwstał; a dnia po Zmartwychwstaniu czterdziestego / wstąpił na Niebiosa: iako zmartwychwstał swa mocą Boską; także też y na Niebiosa wstąpił. a pytać o tym; iako / a gdzie / Ciato Pańskie jest w niebie; i jest / a dworna y niepotrzebna [curiosissimū iako. & superuacaneum] rzecz jest. Albo Aug: De Fide & Symbo. wiem nie nasza krewkość Niebieskie tajemnice ma rozstrząsać; nasza rzecz jest / o godności Ciata Pańskiego rozsądek y iasne rzeczy rozumieć. [Non est fragilitatis nostræ, cœlorum secreta discutere; sed est Fidei nostræ, de Dominici Corporis dignitate, sublimia & honesta sapere.] M. Alto siedzi na prawicy Ojca swego wszechmogącego: iako w Kredzie wierzymy. siedzieć na Prawicy. K. Nierozumiey tego sprostą; żeby tak Pan Chrystus tam siedział / iako tu syn który wedle Ojca siedzi: ani też tego rozumiey / iakoby jedną to rzecz była.

Lu: 24.

Ag: 1.

Edzie

ist / a

iako.

Aug: De

Fide &

Symbo.

58.

Wstąpił na Niebiosa. 2c.

Dowód był; Wstąpić na niebiosą / i leż
 na prawicy mocy Bożej. infa jest / Po
 grzebion; infa / Stąpił do Piekła: tak
 że też / Wstąpił na niebiosą / Sied, i na
 prawicy Boga Ojca wszechmogacego
 go / różne są dwie rzeczy. M. Co: mam
 przez te Prawice rozumieć? K. Co
 kolwiek tu mówimy o Pannie Chrystus
 si; do Cztowieczeń jego natury należy:
 według ktorey, on mocą Ducha s. po
 czął się / y z Maryi dziewice narodził /
 y umarł / y umarłych wstał / y na Nie
 biosa wstąpił: przeto też y Siedzenie
 na Prawicy Bożej / y przysię na Sad
 żewych y martwych / jego cztowieczeńs
 twu ma być przypisano. Albowiem we
 dług Bożstwa swego / był zawżdy row
 nym Bogu Ojcu / y Wszechmocności
 swey przewał nad narodem ludzkim;
 ale według Cztowieczeństwa / y Sad
 roział od Ojca swego / y na Prawicy
 mocy Bożej wsiadł. Parwet S. wytkas
 2. Dow. da to jasnie / tymi słowy pisać: Dla res
 ty: 2. go / iż Pan Jezus Chrystus wniósł się /
 chowałac posłuszeństwo aż do śmierci /
 do śmierci Krzyżowej / Bog wyniosł
 go; y

Wskaz
 3. Roz =
 działem

10:17.

Symon

Andas.

1. Dow.

10:15.

2. Dow.

Phu: 2.

Art: 6 Kreda.

go y bawerat mu Jmie / Kr-re jest n' d
 woskie imie : aby na imie IESVS /
 kaide Kolano Złatale; Wiebiekie / Ziem
 kie / y piekie'ne : a kaizdy izyk cby m'z
 znawal; ie Pan Jezus Chrystus, w ch
 wa'z jest B'ga Oyc'a. T'c tei chwate ; Dow.
 swa spominal sam / tak mowiac do o
 nych dwu swych Zwoleownikow : J ali
 niepotrzeba bylo te rzeczy cierpiec Chry
 stusowi ; y tak wni'c do chwaty swey ? Lu: 24.
 Widzisz / takto protkie slowa P'nskie, Wyklad
 f'rzey nam wylozyt S. Pawel: ktorz ia 59.
 sme pokazue; ku takley mocy y zacnosc
 przyslo Pana Chrystusowe Cztowie
 czenstwo. A bowiem dana mu jest w 4 Dow.
 kistka moc / (tak y do Apostolow Pan Mat: 28.
 Chrystus mowit) na imie y na ziemi.
 Przeto; nie m'siego nie jest / Siedniec Pa
 nu Chrystusowi po Wniebowstapie
 niu na Prawicy Bozey; iedno i' tego
 Cztowieczenstwo, ma w c'snietwo mo
 cy y chwaty Bozey / Wostwu Syna Bo
 zego; Bogiem Oycem zarowidy rowney.
 dla czego my ini (takom te; darono przy
 pominal) slusnie iedna chwata chwac
 liny iednego Pana Chrystusa / Boga y
 Cztowiec
 z i j Cztowiec
 ly.

;

Lu: 24.

Wyklad

59.

4 Dow.

Mat: 28.

na imie y na ziemi.

Wniebowstapie

ni u na Prawicy Bozey;

iedno i' tego

Cztowieczenstwo, ma w c'snietwo mo

cy y chwaty Bozey / Wostwu Syna Bo

zego; Bogiem Oycem zarowidy rowney.

dla czego my ini (takom te; darono przy

pominal) slusnie iedna chwata chwac

liny iednego Pana Chrystusa / Boga y

Cztowiec

ly.

Wstąpił ná Lieb. 26.

- 1 Dow.** Cztowieká, Abowiemy pawet S. táł
Mat: Lu= powiedzał: na Zmie to / I E S V S / ma
ca 1. sie kłaniać ka; de kłano, ktore Zmie,
 Cztowieczeństwa Pańskiego jest imie
in Ps: 65. mem; według wykładu y s. Łilaryusza.
2 Dow. Dobrze tedy napisał S. Augustyn / w
.in fine jednym Kazaniu: Ja dla tego chwale
Serm. 58 ciato Pańskie / y owsem zupełne Cztos
De verbis wieczeństwo tego; i od Bóstwa przysie
Domini. że / y z Bóstwem jest złączone. czego
 Proby nieczym; wieczne śmierci káń
 odmienne. [Humanitatem, Diuinitati ve
 nitam, in vno Christo qui adorare cons
 templerit; eterne mortis prenam paties
Wyklad tur.] M. Ale jednak Cztowieczeń
in symb. stwo tego nie jest równe Bóstwu. K.
 Zawidy ona trwa reguła S. Achanaze
 go: Korony jest Pan Chrystus Oycu /
 według Bóstwa; a mniejszy od Oycá /
 według Cztowieczeństwa. dla tego m
 tej ja powiedzał; że ma chwały y mocy
 Bożey wiecznietwo: Ktore nam Apostos
 łowie macza słowem, Siedzenta na pra
Mat: 14. wicy Bożey; a iako Ewangelistowie
Luce 22. przydała / Na prawicy mocy Bożey.
3 Dow O tej zasności y praczem Cztowieczeń
stwu

Art: 6 Kreda.

słowa Pański go / doświadczenie pisać. Dos
 ktoromie Chrześcijańscy: Hilarius tak
 zaczę o nim trzyma: i iakoby nowe In Psal: 2.
v 53.
 tego narodzenie cym: Po śmierci (po
 wieda) w Jmie / ktore jest nad karde
 imie / Pa. Chrystus jest podwyżsiony
 i; w Boga, nad ktorego Jmie iadnes
 go imienia niema; / jest wnieiony: a dzień.
 temu prośacemu / aby w tej był zacho Ioa: 17.
 sci / ktora miał przed stworzeniem swia 60.
 ta / jest to darowane. [In Deum, in
 quit, quia nullum ultra Deum nomen
 est, prouehitur.] Ku temu te, prawe 4 Dow.
Act: 13.
 S. one słowa Boie toczy: Tró jest Syn Psalmo 2.
 moy: i; tam ciebie d; i; porodził. Abc
 wolno o Zmartwychwstaniu Pańskim /
 (gdzie es moc / prze śmierci zaśluzona /
 słutecznie wziat Van Chrystus) na o
 nym mierzew Apostol gada. Jeronim 5 Dow.
in Eph: 1.
 S. To (mowi) słowo / Siedzieć / Moc
 Królestwa znaczy: Augustyn, na wieś 6 Dow.
Ioa: 6.
 lu mierzewach przypominia on Sad / kto
 ry Pan Chrystus wziat od Oycy swa
 go: a tu tej Prawicy Boier rad go przy
 stołnie: Prawice (powieda) ro umiera
 cie Moc d; i; i; Cztowieczeństwu / od

14   Syna

Wstąpił ná Nieb. 10.

Lib 2: ad Syna Boiego przytemu; aby ten /
Cate: Ca: Ktorego sadzono / sad at: to tedy / co sie
7, 8 Lib: 3 Dawida narodzito / ták iest waczos
3 Ca: 75: et ne; iie iest v Panem Dawidowym 10.
in Ps: 109 Quod natum est ex semine Dauid,

ita honoratum est, ut esset & Dominus
Dauid 7 Koncylum na ostatet 12
7 Dom. pbenykie dostatecznie opisato te ch
wale p. nistkiego Cztowieczestwa; y
to / abyliny iednego Chrystusa (co Nie

13 Am storus iie czyni) na dwu medueli /
Foniez pilnie nam iakazato. A prieto w Kos
Modli= sciele Pomstiechnym / cat zawdy mowi
wa. my y spiewamy do Pana Chrysta; Chry
ste / Synu Boga żywego / smiluy sie nad
nam: a Boze vchoway mowic; Modl

Spódié sie za nami. A iie Parwet S. o nim pis
w Odp: se; Zastawia sie za nami: to tu inney
Liczy rzeczy nalezy. M. Rozumieniui nie
201. co / za taska Boza; co iest / ná Prawicy
Bojey siedziec; a iaka iest zacność pań

2 Náu= stiego Cztowieczestwa: radbrm tej
ka; Przy stad obaczyt in se Nauki potrzebne.
10: Me K. Meka Pańska, dzuwne wonas za
11 / zmar pala Nitość: Zmarwychowanie i
12: 7 go, nasze wtwierdza Wiarc; a Wniebo
Wnieo, wstapies

Art: 6 Kreda.

wstąpienie, wrośła i uduet. Albo ^{Dowód}
 wiem koby tego niemitował; koby
 dla was S^{ynem} B^{ogiem} bidać / na ^{Tim: 2.}
 śmierć haniebną siebie samego wydał;
 koby też w tego wierzyć niechciał; koby ^{Mat: 28.}
 ry siebie samego (co nigdy nie słychano / ^{etc.}
 ani przed tym / ani potem) iakoby ze ^{61.}
 snu zbudził: Jesli też głowa jest w nie ^{Coloss: 1.}
 bie; a głowa bez Ciałonków być nie mo-
 że: wielka zaiste radość / z pewney Na-
 dzieie roztaca / tym wszystkim też; koby
 ry są prawymi Słowami Pana Chrystu-
 sa Ciałonkami. M. Panie Boże / daj ^{Żadza.}
 nam tam być; gdzie jest Słowa nasza /
 Pan nasz Jezus Chrystus. K. ³ ^z ^W ^o ^u ^a ^z
 wnie b. dzieje: (tak mocna i ładzieja ^{ka; koby}
 morci) tylko badzimy świętymi Ciałon- ^{ka; koby}
 kami świętey Słowy. M. Amen. ^{ka; koby}
 K. Kto idzie w bitym oo Pana Chry- ^{ka; koby}
 sta gościncem; ten trafi do Nieba: a ^{ka; koby}
 kto nie; pewnie zabłądzi. Gościnniec ^{ka; koby}
 ten, acz bity jest; wśakie ciaśny. M. ^{ka; koby}
 Stychamy o tym częstokroć na ka- ^{ka; koby}
 mu iś ciaśna jest droga do Królestwa ^{ka; koby}
 niebieskiego. K. Inaczej nie / iedno ^{ka; koby}
 przezwiele frasunków wnieść do Nie- ^{ka; koby}

z iij b: tak

Witaj na Ciebie, etc.

1. Jan : 2. bóg : tak rościł Pan Chrystus Stową
 Mat : 16. y droga nasza : za nim / y tego torem / tes
 mu trzeba iść ; Kto chce do Ciebie tra-
 fić, Kto chce (powiada) zaima iść ;
 med'a : sie samego siebie zaprzy / y wejs
 mie krzyż / swoy / y miue z tym nasladu-
 ie. M. Ale ci się a przykrzy jest ten
 krzyż ? K. Wliet y ostod, al go Pan
 Chrystus : miluiacemu Pana Chrystu
 sa / w Panie Chrystusie nie jest cięż-
 kość. Chciejmy iedno ; a do tego
 myśl swoa wszystkie przytoimy : ciężko
 niebedzie ; a Pan Chrystus też nam do-
 pomoże. Wszystko może w tym / Kto-
 ry mi pośiła / Panie Chrystusie : ten /
 Ktoś Pana Chrystusa milował / S.
 Rozwa- Apostoł mowi. Byłci then pierwey
 zanie. bliźniere : barzo przesladował Pana
 Chrystusa / y Rozciot tego : a w, dy po-
 1. Ti : 1. tym / dla Pana Chrystusa : w tym Pa-
 Aś. 2. nie Chrystusie wszystko moje. A cze-
 mu ? i miał się sam do tego : opuścił
 4. Aś : wszystkie zawady : nad wola Boga nie
 5. Aś : nieprzekładał. M. A Prawica Boga
 6. Aś : niecigo nas nauczysz ? K. A ta nam
 7. Aś : tego potwierdzi ; co Paweł S. teraz o
 8. Aś : sobie

sobi
 pan
 Pa
 Bo
 Ch
 tnia
 dare
 Im
 aby
 swo
 stan
 sowa
 na :
 Ro ;
 Ow
 bat.
 sic ;
 prof
 stus
 niem
 twee
 cieł
 way
 feci
 iś p
 go / t

Art: 6 Kreda.

sobie powiedziat. Abowiem S. Szeze
pan / gdy go kamienowano / widzial
Pana Chrystusa stojacego na prawicy
Bozey; a nie siedzacego. Siedzi Pan
Chrystus / iako Sedua; ale stoi / iako ra
tnacy. Przeto osobliwy on racunek
daje tym / którzy za nim ida. gdy dla
Imienia iego cierpia / dla tego on stoi;
aby na iego Prawicy / po zwyciestwie
swych nieprzyjaciol / w piekney Koronie
staneli. Prawica tej Pana Chrystus
sowa, Prawice twoje tobie przypomis
na: abyś nie miedzy przeklętymi z tymi
Kozłymi stanal; ale pocieszny niewinnym
Owcam glos / na prawey stronie wysta
lat. O tym masz / Chrzeszczanie / mys
lic; o tym zawsze chodzie. Pamietaj /
proszcie cie; czego napilniey Pan Chrys
tus bedzie sadzil swoje wierne. Jesli
niemasz lutości nad niedza blizniego
twego / tak nad duchowna / iako nad
cielesna; Srogi glos (czego nas vcho
way / Panie Chryste) musialbyś wysta
sec; a iesli nakarmisz lacznacego / napo
isz pragnacego / nauczysz nieumieietne
go / bedziesz sie modlit za potrzebnymi

Domod
Art: 7.

Wyklad

62

5 Alas
fa; Na
Prawic
ce sie
cisa.

Mat: 25.

Kozwas
Janie.

Wylcz
nie.

z v y wses

Wsto: na V. r. Art: 6 K.

y refektie im dionym Miesiecie dzie oka
 jeſi; niewymowna rzecz / i t pocieſiny
 on glos taſkawego nam Siednego bez
 dzie! Chodzie / blagoſławieni Oyci
 mego; or dziecie dzieciacami zgotowa
 nego wam Kroleſtwa od poczatk
 swiata. Na oſtatek mney ieſcie nauke

- 6 Wdru
 Pa; Za
 slug
 wielkie
 ſa odpła
 ty.
 1 Dow.
 Wtawier.
 dzienie.
 Zatois
 zanie.
 2 Dow.
- ſwiatek mney ieſcie nauke
 oſobliwa / z Prawice Pana Chryſtuſa
 wey; (chrz był d uclwym tu drodze /
 do żywota wiecznego) i i barzo ſa obſi
 te zaſlug Wybrancy Bożych i aptocy.
 Odplacił Pan Bóg wnieſienie E Qua
 ſwego, poſadzeniem na Prawicy ſwey;
 oprocz tego / Zaſlugi tego nam wezmie
 zbawienie: tak ieſi i E wietych ſwoſ
 ich / z Synem ſw oim dzieciacacych /
 (do krorych / iako do Członkow / a ſy
 ſko i Giorwplynie) tak pewnie ra
 czy mnei zaſlugi; i i nietylko im ſamym
 ſa odpłatne / ale i theż innym członkam
 ciata iednego poitreczne. M. Dos
 bnie tedy w modlitwach ſpominać Za
 ſlugi Swietych / w niebie z Synem Bo
 ſym kroluiacych. K. Tak Koſciół czy
 ni; a dobrze czyni. Poſta pmyſliw; da
 ley: ſiodma czeſć Bieda powiaday. M.
 S tądje

Stadżę przydzie Sadżić
Zywe y Miarle.

R APLAN. Stad; to iest/ Stad.
Prawice Boiey/przydzie na
Sad. Rozumieście/co to iest?

M. Już się domyślam: Pamiętam/
zauwżył o. Augustyn Prawice Bo
ja. K. Ten tedy Syn Ertowieczy/
ktorego sadił Raiphass y Pitat/ bez
dzie sadił Raiphassa y Pitata: y to na

Licz: 60
Przy
dzie sad.

on cias Pan Chrestus Raiphassowi z
iego Rada przypominał; gdy mówił:
Wyrycie Syna Ertowieczego/przycho
dzącego w obłotach niebieskich. Przy
dzie tedy wsięstkich sadżić; a przydzie z

Sowod

Mat: 26.

Żawias
żenie.

oney/na ktore wsiadt/ Prawice Bo
zej. M: Ale też; możemy tak wykla
dać: Stad przydzie; to iest/ z nieba.

2 Wy
klad.

Abowiem wstąpił na niebiosą. K. 63.
Z Nieba/y z Prawice Boiey. M.

Alkiedzi ten Sad będzie? K: Sad

Sad 2.

Pana Chrystusow iest dwoiar: ieden
Osobliwy/a drugi Pospolity. Osobli
wy Sad bywa zarazem po śmierci;gdzie
každy z osobna bywa osadzony a pospo
lity na

Stadźe przydzie. 1c.

lię na on czas będzie ; gdy w mieście lu-
 dzie / czasu jednego / w ciębach swych
 zmartwychwstana. O Sadzie Pospo-
 litym dość jest Pisania . osobliwe ono
 jest miejsce w Martheusa świętego ;
 Pospolitego. gdzie sprawa Sadu Bożego / i to po-
 stawia się na Lewicy / a doór a pra-
 wy / jest nam opisana. Au Sadowi
 Osobliwemu należec może ono ; gdzie
 Pan Chrystus przypomina Ciurność
 pierwszą / y drugą / y trzecią ; miasto
 ciego drugi Ewangelista mianuje /
 Wieczor / Pulnoey / Rur pianie / y
 cza Zarannę. Abowiem przyste Ciny
 nosci / y Casy nocne / bardzo przysioznie
 rozumniemy Wieku cielowiecznego cza-
 se ; Dnie iustro / Młodzieńszo / Mł-
 stwo / y Starość . Pan et ces S. namie-
 niwszy Śmierć / przydat zarazem Sad :
 Razdy cztowiek / roziet a / raz musi
 umrzeć ; a potym Sad . Prieto i y Bo-
 gacz / y Lazarz / zaraz ro śmierci swej /
 meczekarac Sadu Pospolitego / wysi-
 zaplati : on cierpi mek Piękielne w
 płomieniu wiecznym ; a Lazarz wielka
 ma pociecht. M. Coż po Sadzie po-
spoleżym

spoli-
 zaraz-
 miec-
 trzeb-
 from-
 wdu-
 woli-
 zm-
 Spra-
 Bog-
 dat-
 ludu-
 zli ; k-
 woga-
 wby-
 ieli /
 Przy-
 osad-
 aby-
 naw-
 raz-
 beda-
 Wby-
 sniy-
 to te-
 odnie-

Art: 7 Kreda.

spoliczyn; gdy każdy bywa po sinterci ^{Saś Do}
 zaraz osadion? K. Ciemu tak chce ^{soolichy}
 mieć Pan Bóg; o jego tajemnicach nie ^{dla cze}
 trzeba się badać: będzie to na wieśta ^{go?}
 sromota niewiernym/ y tak Wójch nie ^{Rom: 11.}
 wdzięcznym; a wierni Bóg/ y według ^{1 Przy}
 woli Bóstwa żyć / wieśta srad wez ^{czyna.}
 zmiłobłogosławieństwo. Chce tego
 Sprawiedliwość Bóstwa / y tak Pan
 Bóg sprawi; aby wszyscy świat ogła
 dat niewdzięczność / y niewierzących ^{Ioan: 19.}
 ludu/ y nieprzystojnie żyjących. wyrza ^{1 Cor: 4}
 żli; kogo wstrzyżowali/ y co za Panem
 wzgardzi: wstrza też/ przed obliczym
 wszystkiego świata/ y dobry; kogo przy
 jeli/ a cichy Mandatoro słuchali
 Przy śmierci też każdego / dusza tylko 2 Przy
 osadzona bywa: przeto potrzeba jest; ^{czyna.}
 aby y Ciało/ przed Stolicą Pańską sta 2 Cor: 5.
 nawzajem/ wzięło swą zapłatę. Miał też
 raz Święci światy jedne: a gdy ciała ich
 będą wzbudzone/ weźmie stół drugą.
 Wszystek Ciałowiek/ y Dusza y Ciało/ Wziemi
 staj albo nieślij Panu Bogu: y Ciało ^{dzynie.}
 to też y Dusza ciałowicza / albo Pań
 odnieś / albo zapłatę weźmie. Nic
 statek

Stadźże przydzierać.

- 3 Przy = stąteł wiele iyrzych iastanie. Tak Pań
czona. ski / tak ztych / iako dobrych : dobrzy be
1 Thef : 4. da zachowcem w obłokach / naprzeciw
64. Panu Chrystusowi ; a zli też musza sta
Zywe. nać / gdzie Pan rośkaie. M. O tych
podobno iyrzych wspomniany w Kres
dnie ? K. O tych / aczkolwiek przez
Zywe, możemy też rozumiec Dobre ; a
przez Vmarte, Zle / na duij nie mierz
wiace : a to / dla Sadu namiercey Oś
Dowod blwego. Abowiem do każdego chto
wieka Pan Chrystus po śmierci przy
Lu : 16. chodzi / Prawice Boiey / y do złego Bo
Ro : 2. etc. demu wedlug wzruskow iaptacit. M.
A i : koi oni / ktorzy iastanie iyrzych
Wyklad Sad Pański / zemra ? K. Ich śmierć
bedzie barzo pretka / w odmiennemu
Heb : 9. onemu Statutowi / iś każde raz ma
Dowod vmrzeć / dosię sie ształo. W każdym
rzecz vmie Pan Bog ugodzić : roścha
mogacym iest : iako co będzie czynit / o
tym nie trzeba pytać. Czymy / co czynić
Ecl : 3. nam rośkazał : a co on ma czynić / po
tym nam mało. Wiedzie tedy / iś maś
vmrzeć :

Stadźe przydzie. 12.

jedney drzewa niewielkiego / y nieotrzy
 mat sie na boku onego dołu ; w iado
 withey bestyey wpadłby był paszeczka.
 Krotko mowiac / na oney roście / ko
 rey sie trzymat / byto troche miodu ; ale
 myśly korzeń drzewka onego podgryza
 ty ; na co nic niedbajac on mizerny cztow
 wiel / zapomniawszy Lwa nad soba / a
 Smoku pod soba / wolat onego miodu
 troche lizać ; ni;li o cym / iakoby stam
 tad zdrowym wyszedł / myślic. Co i
 sie podobat tego cztowielka rozum? M.
 Wielkie to iego / a temu szkodliwie /
 głupstwo : pilniey byto racunku wo
 tać / ni;li on miod lizać. K. A cwie
 goi racunku ; gdy niemasz niktogo? M.
 Psal. 119. Boskiego na ostatek : dase Pan Bog
 Psal. 20. tym / ktorzy do niego wolata / y Lwa
 y Smoka deptać : cytalem to w Psal
 Wyklad terzu Dawidowym. K. Cztowiek ter
 dy każdy / Echory ziemskie roskosy nad
 Niebieskie przekłada / a na ostateczne
 rzeczy wględu niema / temu głupcowi
 Hebr. 9. iest podobien. Dobrzeby pamiętać za
 Kiele. 11. w idy na śmierć / y co po śmierci będzie :
 gdzie drzewo upadnie tam leże : wiel
 kacie

Rozwa
 zanie.

Psal. 119.

Psal. 20.

Wyklad

Hebr. 9.

Kiele. 11.

Pać
 na
 wie
 go/
 W
 Po
 gdy
 bier
 ście
 ci
 Bo
 abyś
 sobie
 ba
 mie
 iste.
 w
 ci
 plac
 ni
 pote
 bed
 Bo
 y
 Ch
 wed
 Pam

Art: 7 Kreda.

Paćto iest rzecz ; albo tam / albo sam /
 na wieki. A baczyście / co to iest ; Na
 wieki? M. Końca nie będzie żadnego Wykład
 go / ani w Niebie / ani w Piekło. K. z rozna
 Wielkie iest miasto Poznań ; wiecpa Janim.
 Polska ; wiecby wśystek świat ; a wżdy
 gdybyś po części maluczkiej ziemi w
 bierał / raz tylko w rok / albo też y w ty
 ściać lat ; bytby temu koniec ; po śmier
 ci końca żadnego niema. M. Panie Jodza.
 Boże / dajcie nam w czas być mądrymi :
 abyśmy za czasu / czego nam potrzeba /
 sobie gotowali. K. A czegoż potrze
 ba? M. Bagańców z Oleiem ; iakoż Li : 37.
 mie dawno nauczył. K. Tak iest za Mat : 22.
 iście. Kto niema odzienia godownego ; 66.
 w ciemnościach ognistych będzie miał
 płacz wieczny / y gżytanie zebow. Kto
 niewierzy ; dla samey niewiary będzie Ioan : 3.
 potępion ; a kto wierzy ; z uczynków też
 będzie sadzon. Dosyć iest o tym Piśmą Psal : 61.
 Bożego / Proroctkiego / Apostolskiego / Rom : 2.
 y Ewangelistow Świtych ; iż Pan Apoc : 2,
 Chrystus / Siedzi żywych y martwych / 22. etc.
 według Uczynków zapłaci każdemu.
 Pamiętajcie na Sąd Pański ; y then Téma
 J mney Fniemie.

Stadže przydzie. 2c.

miey osobliwy pożytek ; tego artykułu ;
abyś był gotowym na Sad wszystkich
żywych / y wszystkich umartych. M.

Sedza. Amen: Panie Boże daj to; abyśmy nie
wieczna hańba / ale wieczna radość /

2. Wst. na on czas odmieśli. **K.** Ato chce nie
f ; **Ście** wznać posromocenia ; a tośnego / przed
śta rój oblicznością wszystkich świata / przed
my Pás Anioły świętymi , y wybranymi Boży
na Chry. mi ; niechaj się świat oczu z tej ścieżki /

Wielicz Błoga siedl Pan Chrystus / nigdy nie
nie / y spuści. Począł się Pan Chrystus z
Wyklad Ducha świętego / y narodził z Maryey

Dziewice : tak dziwnie poczęty y naro
dzony , żadnych rozkoszy nie wyczał na
świecie ; ale cierpieć pod Ponikim Pi
tatem / wżyciowan był na ostatek y u
mart. Tąd jest ścieżka ie^o na tym świe
cie: patrzyć do Tąd przez nie przyszedł !
Abowiem dnia trzeciego zbudzony /
rosta pirosy porum na Niebiosu / na
Prawicy mocy Bożej wsiadł ; y ostat
się Sedzia wszystkich żywych y mar

Korwa: twych. Dziwne to wraczenie Pańskie
Janie. go Człowieczeństwa ; osobna a pocie
śna to zapłata : y nam też / członkom
Pana

Art: 7 Kreda.

Pána Chrystusowym / dziwne záiste á
 roskošne Pan Bog zapláty, przez Pa-
 na Chrystá zgotował; gde nas syny swy
 mi uczynil / y tegož Krolestwa niebieš-
 škiego dziedzicami obrat. A za to nie-
 dziwne sa rzeczy! za nie osobnie Pan
 Bog / dla Syna swego / waczyt Człós-
 wieka! Zmartwych wstát Pan Chry-
 stus; y my tej zmartwych wstaniemy;
 wstapit on na Niebiosá; y my za nim
 porodziemy: vsiadł na Prawicy Božey;
 y my na Prawicy staniemy: iest on Sa-
 dzia żywych y umartych; my tej swiát
 Sadzić będziemy. M. Ale to dwa-
 nascie tylko Apostolom obiecat Pan Mat: 29.
 Chrystus: K. Parwet Apostol rošyš Luc: 22.
 stkim to Swiatym obiecuie / do Chryš-
 sešan w Koryncie pišac. M. Wite-
 my swiát mamy sadzić: K. Jabynto Rozwa-
 nigdymowić niesmiat; gdyby nie iasne-
 byto o tym Pišmo: ani tej moge rozu-
 mieć; iáko to ma być. to pewnie wiem/
 y temu pewnie wierze; iž miłosnikom
 swoim Pan Bog / ežego rozum wymy-
 ślić nie moie / nagotowač raczyt. Došyć Cor: 2:
 byto Człowiekowi / gdziekolwiek w tka

10: 1.
Rom: 8.

67.

Stofo-
wánie.

Luc: 22.
1 cor. 6

Rozwa-
žanie.

Stadźe przydzie. 2c.

- Apo. 2.   cie, być w Niedzie: a Pan Chrystus ed
 iemu daie! Kto/ powiada/ zwoyciezy/
 y do końca moich czynkow strzedz; bez
 dzie; dam iemu moc nad narody ludzki
 mi / tak iakom ia wziat od Oycy mego
 2c. Kto ma vcho / niech pilnie slucha;
 co Duch s. Kosciotom swym opowie
 da: tak tam vpomina Jan S. Ewang
 gelista / wielki Prorok nowego Testa
 mentu. O niebacnosci / niebba to ci / y
 niewodziaczosci ludzka; Ktora niechce
 sobie rozważać roskosy wiecznych / y
 niewymownych za mata robote zaplat
 Ktory Pan na świecie, na ci i sie gardto
 wania tak ptaci? Jesli tedy mata iest
 zaplata; niechay te; ciestka niebudue
 robota: chceś wiecznie krolować / y na
 Apo. 3.   Stolicę wsięć z Pánem Chrystusem;
 Luca 9.   chceś the; doczesne cierpieć / y trzys
 twoy nojic za Synem Bozym. Poze
 ty on iest z Ducha swietego; masz sie od
 rodzić y ty z Ducha Bozego: narodzit
 sie on z Marrey Dziewice; y ty Ducho
 wne Diewietmo masz záro;dy chować:
 2 Cor. 11.   iesli cierpiś / a od złych ludzi dla bogos
 Mat. 5.   boynosci cierpiś / by the; y do śmierci;
wszystko

Art: 7 Kreda.

wszystko to Głowa twoja / y Pan twoj /
 Jezus Chrystus Syn Boży / y wicey
 daleko cierpiat. Tę jest droga Pana Tama
 Chrystusowa / w żywocie jego nastoił tłumie.
 bym, zbawienie nam ubita: jest chęć
 droga inna przestrona; ale tej wstęga Matt: 7.
 przeciętna. Jesli / Chryścijaninie / Du
 cha S. niemaś; czystości winney nie
 chowasz; cierpieć nie nieracysz; gardło
 dać dla prawdy nie chcesz: ta droga z tym
 jest gościncem; na Lewice / nie na Pra
 wice / ten gościec idzie. M. Awo nie Joan: 15.
 ma być lepszym sługą / niżli Pan jego.
 K. Jesli chce tam / gdzie Pan jest /
 przyść: tak / iako on / ma się ciśnąć na
 Prawice. Panie Boże / nieraczej nas Zadza.
 od niey oddalać; a niedaj nam z cięści
 Niebieskiej / na gościec piekielny /
 nigdy sstepować. M. A gdy się trafi Zadza
 wbiadzić? K. Co rychlej zaś na zad: stwo.
 daleko niezachodzi: spracujesz się, na zad
 wracając. Tę są pocieszne Apostoła
 Jego Kreda sześć części / ku Panu
 Chrystusowi należące: osma / o Duchu
 świętym / która jest: MIE.

J uż Wierze

Wierze w Duchá świetego.

Wyklad

Świete
go.

Lic. 13.

Rom. 15.

etc.

1 Nauz

fa; Śluc

to bliwo

ści się me

prześ.

1 Dow.

2 Dow.

1 Cor. 4.

RAPLAN. Tu nie trudnes
go niemasi. Jako wierzymy w
Dyca / y Syna ; tak też y w Du-
cha świętego: Duch święty, trzecia jest
Troyce naswiętśhey persona. Świetym
dla tego jest zwany: i; on / z natury swey
będac ista światobliwością / Czyni
Pana Chrystusowe świetymi czyni : y
jest obfita wśelkiesy światobliwości stu-
dnica. Wtę tedy niema sam od siebie
żadney światobliwości ; od Pana Bo-
ga / y od Duchá świętego / który jest ies-
dneý z Bogiem Oycem y Synem istno-
ści / świetym się oścaie. Przeto pierwsza
to Nauka jest / przy tym artykule / na-
początku Kreda iu; wyłożonym : i; z
darow Bożych / y z światobliwości i; y-
cia swego / żaden niema się podnosić ;
ale Panu Bogu ma za to dziękować.
Jaka surowie takowych S. Paweł /
Last Bożych wielki wśedzie chwalcą :
Co masz / powiedać ; czego byś niewia-
dziu; naukę tu mamy ; i; Świete Bo-
że wy-

Art: 8 Kreda.

Je wychwalaiać / Ducha s. chwalimy; 2 Wdus
 a sprawy y żywoty Świętych zalecaiać / 2; święt
 Pana Boga w nich żywiącego wyśla- 2; móia
 wiamy. Czemu kto sie chce sprzeciwiać; 2; brę chwa
 wielka zaiste Panu Bogu / y Duchowi 1 Dow.
 świętemu / niewdzięczność pokazuje.
 Przeto y Medrzec nas do tego wie- 2 Dow.
 dzie; abysmy meze chwalebne wystawia Eccl: 44
 li; y Dawid Prorok nam rozkazuje; a Ps. 150.
 bysmy Pana Boga w świętych przybył 10. 8.
 tach jego chwalili; y P. Chrystus sam / Mat. 11.
 Abrahama / Jana tej Krzciela; Pa- Heb. 11.
 wel także s. wiele Świętych Bożych / 3 Dow.
 z cnot osobnych zalecaia. M. Nietyl- 29.
 ko Pana Boga w Świętych jego chwa-
 limy; ale tej przykładać św. św. św. św.
 cciu / smich bierzemy. K. Tak jest: ale
 ia na ten czas nic / jedno co tu Kredu
 należy / mechet spominać. M. Czemu 3 Wdus
 Apostołowie niezwia Bogiem Du- 2; Qu
 cha świętego / tak iako Oyca? K. 2; Qu
 Nietylko oni / ale ani Pismo święte / 2; Qu
 ani tej Kredy potym Konstantynopol- 2; Qu
 skie / nigdy Duchowi świętemu, Bożkie 2; Qu
 go mienia nie daia. M. Czemuż to? 2; Qu
 K. Abyś sie ystad nauczył: że nietyl- 2; Qu
 10 temu /

J uij Ko temu /

Wierze w Duchá S.

Potemu / co iest w Piśmie napisane; á
 le o czym tej Kosciót daie świadectwo /
 maś mocnie wierzyć. Pewnie ten iest
 Bóg: który iest iedney istności y ma
 Lic: 10. cy / 3 Bógiem Oycem y Synem; w kto
 Matt: 8. rego Jmá tak sie Brzćmy / iáko w i
 mie Oycá y Syná; y w ktorego takie
 wierzymy / iáko y w dwie pierwsze Troy
 ce S. osobie. M. Jestże co iestże ta
 kiego; czego bym sie mogł stać naus
 czyć? K. Nle takiego już niewidze;
 tylko zamýkając te Członki Wiary na
 4 Nás= szey / okółto spraw Boga Oycá y Syná
 tá; D= y Duchá swiętego / pilno siebie samego
 brodzicy y ciębie napominam; aby te Boże do
 stwa B= brodzieystwa / iż on świat stworzył /
 że zaw= stworzony odkupit / a odkupiony po
 309 roz= swięcił / nigdy nam z pamięci niewypa
 wazay. dąty. Diwne to iest a wielkie dobro
 Rozwa= dzieystwo Boże: iż inie wszystkie stwo
 żanie. rzone rzeczy / bez rozumu stworzył; á
 1 Ro= stworzył; á stworzył; á stworzył; á
 3m. stworzył; á stworzył; á stworzył; á
 Gene. 2. stworzył; á stworzył; á stworzył; á
 psalm. 8. stworzył; á stworzył; á stworzył; á
 2 Stwo stworzył; á stworzył; á stworzył; á
 rzenie. stworzył; á stworzył; á stworzył; á

on cie

Art: 8 Kreda.

on ciebie stworzył : nie zaśle. Tąże
 też i cie opatrzył potrzebami wszystkich Matt. 6.
 mi / obdarzył dary rozmaitymi / y po
 dła dzień zawide opatrnie ; wintenieć
 to był dać Pan Bog : a za co / proste
 ciebie : czymś sie przed tym / niżlić to Przećis
wność.
 był dat / temu zaśluzyt : Prawda iest /
 i gdy darow iego , z łaski danych , do Matt. 13.
 brze wywaś / y wdzięcznym bywaś / 25.
 i onich tobie przymnażać : a wśak 1 Cor. 15.
 i coś wielkie daie / z łaski daie : y to / że 70.
 ienne czego wywaś / z łaski iest iest
 i Łaski Bożej nicześ ty mieweś / Matt. 15.
 i co dobrego czynić moześ / Cztowie
 cie. Weyrzy w dziatki male / y w po Dwiers
dzenie.
 gańskie ludzkie : pamiętaj na mądre Phi
 losophy / wielkie Lekarze / zacne Wy
 mowce : przypatrz sie Pogańskim bo
 gactwom / państwom / mocym . Iżali ko
 ry smich te dobra Panu Bogu zaśluzyt :
 co dobrego czynić mogli batwochwal
 ce / nieprzyjaciele Boży : I onych te
 dy / w których iasnie iadnych zaślug nie
 widziś / miarkuy siebie ; a po Darach 3 Od
 Bożych / które maś z poganinem społ kupienia
 ne / przystap do Pana Chrystusa.

J v Czymś

Wierze w Duchá S.

- Gen. 3.** Czymś ty był; gdyć dano obietnice w
Lk. 10. Raiu : mizernie zraniony , niemogłeś
 sobie dać ratunku: ani Anioł / ani ktoś
 reinne stworzenie / niemogło ciębie rás-
 tować: iedynego Syna Bożego / Pana
 twego Jezuśa Chrystusa / do tego ra-
 tunku byto potrzeba / Cztowiecze. A
Wylica gdyż ciębie cierpiat Syn Boży / czyś
nie. meś był: przyiacielem tego : ualiś nie
 był niewiernym / w przodkach twych /
 poganinem : Jesliś był Żydowinem :
 alboś krzyżował Pana Chrystusa ; al-
 boś weń niewierzył ; albo zaprzawśy
 sie, vciekłeś od niego. Wadź to : ićś
Rom. 10. wierzył sercem : Marya Panna / y we-
 znawał wsty Wiare twoie : to wyzna-
 wanie Wiary , od ciębie test / czyli od
Matt. 16. Boga : Nie ciáto / ani krew / to nam
 daie; ale Bog Ociec / Który iest w nieś-
 biesiech / z táski swey obiawia. Poglá-
 dni na ktora chceś strone / w sprawie
Rom 4. 8. Odkupienia twego: wierzysz; ić wśytko
 Pan Bog / z táski swey / przez Syna swe-
 go sprawit. Naostaték przystáń teś
4 Po- do spraw Duchá s. á obacz pilnie spra-
swiaca- wy tego w tobie : co tam náydziesz zbá-
pie, wiennę,

Art: 8 Kreda.

wiennego ; czego by on tobie nie dał ? Roma. 8.
 Izali też wamie twoie ; jeś sie narodził z
 rodu cory Kościoła Powośedne^o : nie/
 zaiste. Osprawiędlwieme także napier
 wośe twoie / gdyś iest przymieśiō dziecia
 tkiem do Krztu / iadnych Zaslug v ciebie,
 w grzechu poczetym y narodzonym, Psal. 50.
 naleśc niemogło : z samey łaski a miłos^o
 sierdyna Bozego / w Wierze Kościoła Ephc. 2.
 swietego okrzyzony / iestes Osprawie^o
 dliwiony. Roma. 3.
 Na po Krzcie / poti dobrze Ec. 6.
 a przystoynie żyieś / maś Zaslugi : tak
 iest : ale kto ich w tobie czyni ? izali nie Galat. 3.
 Pan Chrystus : w ktoregoś iest obleczo Roma. 5.
 ny ? izali nie duch S. miłosć swoą w ser^o Psal. 63.
 cu twym roslewaiacy ? Idzieśli z enoty
 w enote : Zaslugac to bi dzie twoia ; ale
 z łaski Bozey tobie dana. Sstaieś sie 71.
 tej ; sprawiedliwego sprawiedliwym / Apoc. 22.
 a z swietego swietym / z dobrego lep
 sym : pamietay na cho / i Pan Bog
 twoy z swej natury iest swietym ; ty , z Mar. 10.
 daru Ducha swietego. A baczyście iuż /
 co za wdzięczność maś Panu Bogu Za wiqz
 potkizować / twemu Stworzycielowi / zámie.
 twemu Odkupicielowi / twemu Po
 swiećciow

Wierze w Duchá S.

świéćcielowi? M. Jest co zaiste ro-
 zbierać / y rozważać v siebie. K. A
 jest co rozważać; y winniśmy rozwa-
 żać: jest za co pokazywać winna Pana
 Bogu wdzięczność. Albowiem nie była
 to tymu dobrodzieysztwy swoymi / które
 nam już sprawić raczył / do tey wdzię-
 czności nas ciągnie; ale nad to osobny
 * **Od-
plate.** mi odplatami / a niewymownymi roska-
 szami / które nam w Ciebie nagoto-
Wyklad wał / bázwo pilnie wiedzcie. Patrzy iako
 * **Dobro-
żamni** na iednym mieyscu / wszystko zawiazał.
Ioan. 12. Prociuchno Pan Chrystus. Przektada
 naprzód dobrodzieysztwo Smierci swo-
 ierzi po sstąpieniu z Ciebie na ziemi,
 umartwionym będąc / wielki nam po-
 żytek przynosił, to przeto żyłszy / y nas
 ku sobie ta dobrocia skłonił / chęć
 chce wdzięczności po nas; abyśmy iemu
 służyli. Pytał bró z iako iemu służyć.
 Kto mnie / powiada / służy; niechay
 mnie naśladowie. Wieleć nas mo wi
 Służymy Panu Bogu: ale iemu służyć
 * **Ioan. 2.** ey / ma iego naśladować; ma tak cho-
 * **Petr. 2.** dzić / iako on chodził; ma tak cierpieć /
 iako on cierpiał; inney drogi do Kró-
 lestwa

leste
 dno
 iść
 my
 na
 tam
 be
 dzie
 leg
 W
 bor
 nie
 wir
 Je
 swo
 can
 Bo
 bie
 y d
 pol
 cie
 ob
 Pa
 bie
 wi
 Kiey

Art: 8 Kreda.

Iestwa niebieskiego nienaydziemy / też
 dno ktora Pan Jezus sied: za nim nam
 iść trzeba; y iego my naśladować ma-
 my. Patrzcie / iaka naostatek zapłate
 nam obiecuje! Gdzież ja / mowi / jest; Ioan. 12.
 tam będziey sługa moy: jeśli mnie kto
 będzie służył; weźcie y wracze go moy O-
 dziec. A słyszyście / co Pan swoym sługom /
 iego naśladowacym / obiecuje? M.
 Wielka a dziwna dobroć Pańska. A-
 bowiem kto czym jest sługa y niewola
 nikim; dla tego samego / i sługa jest /
 winien służyć: a Pan nasz miły, Pan
 Jezus Chrystus / nas służy swe, drogo
 swa krew odkupione / i takimi obietni-
 cami tu stażbie swey ciągnie! Miły
 Boże / iakie starania są nasze / iakie za-
 biegania / o koto miłości doczesnych
 y do wiecznych! iak gardłune rycerz w
 polu; ieglary na morzu; kupiec po świe-
 cie: Gdyby nam Król trochę ziemię
 obiecał: iakie usługowanie nasze! a
 Pan Wiebski oto nam Ziemię Wie-
 bska tam / gdzie sam jest obiecuje: a
 wiady my barzo gnuśni jesteśmy do ta-
 kiej / iakowey on chce po nas / iego słu-
 żyby.

1 Cor. 6.

72.

Mnieys
 za rzecz.
 Wylicza
 nie.

Wierze w Duchá S.

Personá. jby. K. Wiele na tym jest; takiemu
 Pánu słuca słuzy: dżwona rzec / i lu
 dżie sli wola Dyablu służyć; niżli Pa
 Ephes. 6. nu Chrystusowi. Coż mi za Pan / pan
 Roma. 6. Drabet! niema nic nadym; iedno ciera
 mność / iedno grzech: a ten grzech pta
 ci naostaték wiecznym goracym a ciera
 Matt. 22, mnym Piętkiem. Mityc mi Pan! mity
 25. zaptata! O głuposci a niebacznosci las
 dżka. Gdżie rożnymgdzie / ludziej Pan
 Stoszo
 wanie. zaszle naś, Pan Jezus Chrystus,
 Ioan. 2. Panem jest Światłosci / Panem do
 Ephes. 5. broci y bogoboyności: a kto iemu / w
 Ioan. 12. światłosci chodząc / służy światoblawie;
 tego on tam / gdżie sam jest / bierze; te
 go Ociec tego niebieśki wczci / y na go
 dżiech wiecznego Królestwa niebieśkie
 go wraczy. O niewymowna dobroci Bo
 Zám
 nic. ska: A coż jest / mity Panie / Cztowiek;
 Ps. 8. 143. iś tak nań pamiętaś! nieprzyaciel
 Roma. 5. twoy / Ktory od ciebie dżwono osłach
 Gene. 3. ciony, od ciebie byt odstát / coć takie
 go zaszły; iś tak nań takawo! iś i
 Zám
 Inienie. mu takie odptacy / po niewymownych
 dobrodziejstwach twoich / gotnieś!
 Twoje to są miłosciwe dary / Panie:
 z łaski

z ł
 Jes
 bie
 ty m
 z ad
 sym
 że; k
 tko
 si to
 pra
 ney
 mu
 przy
 wid
 kie
 faia
 nąg
 nie;
 dżi
 od m
 zali
 kogo
 Pan
 goda
 swoje
 blog

Art: 8 Kreda.

z łaski twej wielkiej / dla Syna twego 41 Adm
 Jesu Chrysta / ty raczyś to czynić: to-
 bie za to mech będzie cześć y chwata :
 ty w nas tę wdzięczność / które po nas
 żadaś / raczy sprawić. Rozważaymyś /
 synu mój miły / te dobrodziejstwa Bo-
 że; które nam święci Apostołowie kro- 5 Wła-
=
 tko zawiązali / w Kredzie swoim. Je- fa; Bre-
=
 śli to rozmyślanie, w nas nie wzbudzi da roz-
 prawey w Pana Boga Wiary / moc ważnie
 ney w nim Ładzie / y gorącey ku nies wzbu-
=
 mu Miłości: co innego mia toby nas dza Wi-
=
 przystoymey do tego przywieść; ia nies re / Wła.
=
 widze: a zwłascza / iż ku temu tak wiel Mit.
73.
 kie zapłaty swoim wiernym / sobie du-
 faćcym / y siebie miłującym / łaskawie i Wiary
wzbu-
=
 nągotować raczył. Rozważ iedno pil- dzenie.
 nie; iż Pan Bog stworzył wszystko / rza-
 dzi wszystkim; iż dobrą wszystkie masz
 od niego / cielesne / doczesne / y duszne:
 izali / to rozważywszy / będziesz mógł w
 Boga innego wierzyć; iedno w samego Wierze
 Pana Boga: Przyjdzie na cie żła przy- w Przy-
=
 goda którakolwiek: rzecześ z Jobem Godach.
 świętym; Niech będzie imię Pańskie Job 1.
 błogosławione: rzecześ y z Dawidem; Ps. 33, 102
Właśnie

Wierze w Duchá S.

Na każdy czas / duszo moja / Pana Bó-
 ga błogosław. A czemu? iż wierze w
 Pana Boga / wszechmogącego Stwo-
 ryciela y Rządcę nieba y ziemi. Pan
 Bóg mnie stworzył: Pan Bóg mnie
 rządzi: Pan Bóg włoś moje policzył:
 Pan Bóg dać mi zdrowie / rozum /
 bogactwa / działki: bez woli Bożej nie
 spadnie włos z mojej głowy: co mnie
 jest zbawionnego / on lepiey wie: ani
 Szatan / ani Człowiek / oprócz jego do
 puszczenia / niemoże mnie nie uczynić;
 ani działek pobić / ani imienia pobrać
 y spalić / ani wrzodem y chorobą zara-
 zić, iako tedy Pan Bóg raczył: tak się
 senina stała: iego imię niech będzie
 błogosławione. I widzieli co to wie-
 rzyć w Pana Boga? M. Prawieś
 mi teraz, oczy otworzył: Panie Boże
 zapłać. Jakimi narzekania czynimy;
 iako do bab / do gwiazdarzów / do pra-
 ktykarzów / do Lekarzy pierwej / niż
 do Pana Boga / zabiegamy; gdy nas co
 takowego potka: Przyda nocnie; wo-
 nie, nie do bab: odcyna krowom mleko;
 wnet do czarów: zginić cokolwiek; pra-
 ktykarza

Ety
 wie
 Zar
 rza
 pa
 ba;
 cac
 nap
 fxi
 wa
 scio
 aby
 sie
 cie
 Gr
 ia p
 ne a
 ctus
 Ra
 row
 ne re
 poży
 Trz
 nie
 żyć.
 gdy

Art: 8 Kreda.

Łykarz! szukamy: zaboligtow!; pier-
 wiey do Łekarz! / ni!zi po Kaptana.
 Zai!ste takowi ludzie, !lowy tylko wies-
 rza w Pana Boga. K. Rzeczy od Sp!dzicie
 Pana Boga danych / gardzi!c metrzes Ecl: 38.
 ba; i!ako Łekar!kiej nauki / przy niemo-
 cach y chorobach; ale od Pana Boga 74.
 naprzod pocz!ac; y temu pewnie / !e w!
 !y!tko za wola y dozwole!imiego by-
 wa / wierzy!c mamy: Roz!azuje to Roz-
 !ciot Łekarzom / a dobrze roz!azuje;
 aby ten / !ktorego ma!a leczy!c / pierwey
 !ie Panu Bogu sprawit. Abowiem 1 Dow.
 czest!o!ro!c choroby na!zey przyczyn! Conciliu
 Grzech bywa: y przeto pamiet!ac ma! Later.
 ia panowie Doktorowie na ono pews-
 ne axioma; i! Non sub!ata causa, effe-
 ctus tolli non potest. Pierwey tedy ma Cap: 22.
 Kaptan wleczy!c du!e; potym Do!ko-
 rowie !iato; in!aczey / pr!epostero ordi-
 ne res agitur; y dla tego, czest!o!ro!c nie Dzwier.
 po!yteczne bywa!a lekar!stwa. M. dzenie.
 Trzeba nam zai!ste wiecey Wi!ary: Pa loan: 5.
 nie Bo!e / !ktory! dat / racz przymno-
 zy!c. K. Tak!e te! na druga !trone / 2 Dow.
 gdy nam fortunnie w!y!tko poydzie / Z!dzia.
 w!y!tko Wierzy!
nie.

Wierze w Duchá S.

- wszystko dobre Panu Bogu przypiso-
wać będziemy; sobie nic / tylko grzech
nasz: jeśli w Pana Boga prawie wie-
rzymy. Abowiem Pan Bog jest Stwo-
rzcicielem y dawcą wszystkiego dobra:
Każdy datek dobry, od niego z meba wy-
chodzi: on nas przez Syna swego odku-
pił / y zbawił: on nas omył / poświę-
cił / y usprawiedliwił / uwielbił;
Jako tam z Jobem y z Dawidem / za-
przeciwne rzeczy dziękujemy / dla tego;
iż krom tego dopuszczenia / nic niebywa
nigdzie: tak też tu / w rzeczach fortun-
nych / iż on nam swe dobra rozdaje / z
Pawłem S. mówić mamy: Błogosła-
wiony Pan Bog / y Ojciec naszego Pa-
na, Jezn Chrysta / ojciec miłosierdzia /
y Bog każdego pocieszenia etc. Wiare
w Boga / Oycá, Syna, y Duchá S. tak
wtrwierdziwszy / perona a mocna w Pa-
nie Bódze Należyta stać wroście. Ab-
bowiem iako wierzyś; iż od niego jest
wszystko / zle / (opócz grzechu) y do-
bre: tak też Należyte mocna / iż on mo-
cen jest thobie wszystko dać / będziesz
miał v siebie. Jeśli rzecz będzie zbaw-
ienna;

Rozwo-
żanie.

1a. 1.

Roma. 8.

2 Cor. 1.

¶ 2 Należy-
dzieli w-
zbudze =
nie.

¶ Roz-
dział.

Art. 8 Kreda.

wienna; pewniec da / w niego samego
wierzacemu / y Wladzieie w nim samym
maiacemu: ale iesli dobra potrzebuiesz
doczesnego / albo cielesnego; rzeczesz z
onym Tredowatym: Jesli chcesz / Pa-
nie; mozesz mie widrowic: rzeczesz y z
Panem Chrystusem; Nie moja wola /
Boie Oycze / ale twoja, niechay bidzie.
We dwu tedy osobnych rzeczach / Wla-
dzieia twa ty sie twierdzi: iedna rzecz
jest / sstrony Pana Boga; a druga /
sstrony ciebie. Sstrony Pana Boga /
ta jest twoja w nim Wladzieia: i; od te-
go samego / ktory ciebie stworzyt / od-
kupit / poswiecit / karmi / przyodzies-
za / opatrza / rzadzi / zbawia / masz do
bra wszystkiego czekac; w nim samym
Wladzieie pokladaiac / od niego same-
go masz dobra wszystkiego iadać. Pzes-
klety czowiek jest; ktory Wladzieie swa
Wladzieie w stworzeniu: sam Pan Bog
jest Wladzieia nasza. Sstrony zasie cie-
bie / ta jest twa w Bode Wladzieia: i;
niebedziesz wacpit nic aby Pan Bog /
tak ku tobie dobrotliwy / ktoryc wsr-
stko dat z takawego miłosierdzia swes-
go / nie-

Matt: 8.

Matt: 26.

etc.

Jawia

zanie.

Wyklad

z Rozwa-
zanim.

Psalm. 10,

30. etc.

Iere. 17.

75.

A i

Wierze w Duchá S.

go / niemał wysłu hać žádania twego:
 twoia tylko rzecz iest, tego pilnować;
 abyś rzeczy potrzebnych y zbawien
 nych, dobrze a przystoynie prosił. **M.**
 Coś to iest / Dobrze a Przystoynie pro
 sić? **K.** Rzeczy zbawiennych proś
 zgoda; iako Odpuśczenia grzechow /
 Bogoboyności / Cnot swiatych / y chwa
 ty Królestwa niebieskiego: ale rzeczy
 tych / które są y z tym y dobrym pospo
 lite / tym masz sposobem prosić; iesliby
 to wola Boża / y z zbawieniem twoim
 brło. Toć iest Przystoynie prosić, a
 iac 4. etc Dobrze prosić masz / czystym sercem /
 im nalepiey y napilniey. Ale o Modlit
 Spárcie twie na swym mieyscu. **M.** Powiesz
 dziatęś / Oycze mity; iż od Pana Bo
 ga mamy wszystko czekać / y iego o
 wszystko prosić: czemuż tei Modlitwy
 do Swiatych czynimy? **K.** Aż się
 modlimy do Swiatych; iako do daw
 1 Sow. ców każdego dobra? Now modlitwa
 Dwier. do Panny Maryey. **M.** Swieta Má
 rya / matko Boża / modl się za nami
 Wyklad grzesznymi: Amen. **K.** O coś prosiś
 Panny Maryey? **M.** Aby się modlitá
 za náś.

Art: 3 Kreda.

za nami. K. A oto; tej Pána Boga 2 Dow.
 ga prosisz: do kogo; będzie się modlit
 za toba Pan Bóg? Świętych tedy Zámia-
 prosimy; aby się przyczyniali za nami 3anie.
 do Pana Boga / który jest dawca do-
 bra wszystkiego: a Pan Bóg / iako ma 3 Dow.
 dać / kiedy ma dać / y przez kogo ma
 dać; jeśli przez Anyota / albo przez
 Świętego / albo przez Czowieka / al- 76.
 bo przez Zwierzęta / albo przez Zi-
 kę / albo przez inne stworzenie swoje; on
 temu wszystkiemu lepiej rozumie / y we
 wszystko dobrze bez naszej rady vgodzić
 umie. Strzeże Pan Bóg sprawiedli-
 wych, przez Anyoty; tak strzeżę Jakos Dwier.
 ba s. Patriarche: czyni wiele dla Da- psal. 90.
 wida; inż smartego: wleczą niemocy, 4 Reg. 19.
 przez Lekarzy: dają żywność / przez Ko-
 niki / Krowki / owieczki: apteki z zioł przy Chryso: in
 prawione, wiele ludziom pomagają: sine Hom:
 przez wojska mocne a rzadne, zamki y 2, in Ps. 50
 miasta biorą: y owszem gdziekolwiek
 obrociś oko twoje / do którychkolwiek
 datków, tobie danych; Pan Bóg / przez
 poszrodek stworzenia swego / prawie
 wszystkie dobra daje. skład, między stwo-

Wierze w Duchá S.

rzenim Bożym / wielka zaiste roście Mi-
 łożć. Co może być wietszego nad zbaw-
 ienie nasze? a widy dat tho światu /
 przez rybików proste Apostoły: y dziś
 przez rybaków Wiary wci / Krści / Świę-
 łości / Koigrzeża / y Niebo otwarza: iez-
 dno przez Kaptany swoje. W Panie
 Bógże tedy samym, Nadzieia jest na-
 sza; iż on dawca jest wszystkiego dobra,
 rożnactwem obyczajem: a Świętych iż
 o przyczynie prosimy / dla dobrych os-
 trzymania; dla tego Nadzieie w nich /
 tak iako w Bógże / nieładziemy: y pre-
 to / ieslibysmy Anyota prosiłami: ne-
 wić / aby nas przeciwko Siar. noni
 bronit; albo też ktorego Świętego,
 aby nas od złego wybawił: nieładli-
 bysmy tak Nadzieie w nich; iako w sa-
 mym Bógże. A czemu? iż to wiemy / że
 przez Anyoty Pan Bóg nas bronit / a
 przez Święte / za modlitwami y za stu-
 gami też ich / od złych rzeczy nas wyba-
 wia. Gdy tak Anyotom y Świętym
 mówimy / nie co innego mówimy; iez-
 dno / aby za przyczyna ich / co Pan Bóg
 przez nie zwykt sprawować / mogli by-
 (my grze-

Przyczyna.

Mat. 16.

Rom. 10.
Ec.

Zawia-
zanie.

O Obro-
ne proś-
Anyo-
low y
Świe-
tych.

Domod.

Wykład

Art: s Kredá.

smy grzeszni otrzymać. iako gdy Lecz Dodobię
 rzá prosisz / albo Sasiadowi mówisz ; two.
 ratuy mie w mey chorobie / y w mey
 ztey przygodzie; to tedy gdy mówisz / co 77.
 inego mówisz; iedno / abyć Pan Bog/
 ktory iest Nadzieja y Ratunkiem two
 im / przez Leczarza, albo Sasiada twee
 go / raczył dopomóc? Iżali w ciowiek Rozra
 cze pokładaś nadzieie / gdy to Leczarzo żanie.
 wi y Sasiadowi mówisz ; a dobrze y
 przystoynie mówisz? Dława rzecz ; co
 Prorok Eliasż mówi do Elizeusza : 4 Reg. 2.
 Proś / (powiada) co chcesz ; abym ci
 uczynił / niżli bede wziet od ciebie.
 Naostatek y to przyjacielowi twemu
 (gdy dobrym wmysłem będzie mówio Nadzie
 no) mówić moiesz / w twej potrzebie ; ie mieć
 W tobie ja mam nadzieie. A bowiem w czło =
 Salomon mądry / ktory rozkazał mieć wiecze .
 wśanie ze wśytkiego serca w Pana Bo Dowod.
 dze / ten w tymie Capitalum tak napis Prouer. 3.
 sat : Umysł złe twemu przyjacielo
 wi ; gdyi on w tobie ma wśanie. Jedne Wyklad
 słowa slyszysz / y s strony Pana Boga / y
 s strony ciowieka ; ale inaczej wśamy
 Panu Bogu / inaczej przyjacielowi na
 B iu s ym.

Wierze w Duchá S.

4 Dószym. M. Sitaś mie rzeczy dobrych
 wod/ Fu tu nauczył. K. Jako mówis; iam
 spárću / nauczył : aza nie Pan Bog jest Vczy-
 3 Rozwa cielem naszym : za nie od niego samego
 žánim. jest nauka dobra : za nie Duch Prawo-
 Sap:9. etc dy, prawdy vczy : M. Pan Bog przez
 T Sam- ciebie / mowie. K. Patrzcie / iako
 fnienie, Pan Bog wszystko dobre daie ; ale
 przez swe stworzenie daie. Pismo star-
 Exod. 2, rego Żakonu powiada ; i; Pan Bog
 3. etc. rozmawiał sie z Moyżesem : a Szczes-
 Gene. 7. pan s. wyktada ; ze to czynił przez Ans-
 yota : znać ; i; y to / co samemu Bogu
 Pismo przypisue / on przez zriadzone
 ku temu swe stworzenie czynił. Od Pa-
 Psalmo 7, na Boga jest każdy nasz Ratunek : a
 120. etc. wiedy Daniel Prorok wspomina Ra-
 Da. 10. 12. tunek s. Michała. Pan Bog strzeże
 Psal. 126. miast; y iego osoblwie / aby nas strzegł,
 Psalm. 16. iako żrzenice w oku / Dawid s. prosi : a
 psalm. 90. wiedy tenie Dawid tego doktada ; i;
 Anyotom swoim Pan Bog te strai zle-
 ca 10. iakobyć tak rzekł: Pan Bog strze-
 że ; ale przez Anyoty / y strzeże / y broni
 z Mitó: 10. A ieslić jest mito / vczyć sie Wiary
 wzbudze w Pana Boga / y Nadyjeie w Panie
 nie? Bodze :

Art: s Kredá.

Bóg: nad Wiara y Władzie, wiets i Cor. 13.
 Śa jest Mitosć. Wcz sie staż pilnoś
 ścia / przy Kredzie Apostolskim / y Mi-
 tości Pana Boga. Wmitował ciebie Rozwa-
 Pan Bóg / przed stworzeniem świata: Janie.
 wmitował przy stworzeniu / przy odle Eph. 1,2.
 pieniu / y przy poświęcaniu: niebe-
 dzieśże chciał odmitować takiego mi-
 tośnika twego? Jeśli mitujesz też przez
 Krocę on swe dobra dać: czemu nie Stofo-
wanie.
 wieciey tego samego? Mitujesz rodzi-
 ce / Mistrze / Raznodzieta / Przetożo-
 ne: dobrze czynisz; y winienes czynić:
 wiele oni dobrego tobie czynia. mituj-
 że daleko pilniey tego; Któryć przez nie
 dobrze czyni. Jeśli patrzyś dobro Rzecz.
 dziełstw; od niego wszystko sa: jeśli pa-
 trzys na persone / Ktora mitujesz; nad Persona
 Pana Boga niewymyślisz nic zacniey-
 śego. Mitujesz bracia twoie / siostry Natura.
 twoie; i; samo przyrodzenie do tego cie
 wiedzie: czemu; niebedziesz miał tego 78.
 s przyrodzenia; abyś Pana y Stworzy-
 ciela wśego stworzenia, nad wszystko
 wieciey mitował: M. Adam nasz
 podobno skazit. K. Adam skazit; ale Spárcie
K v Pan

Wierze w Duchá S.

PAŃ CHRYSTVS nápráw

Roma. 5. wił. Mocen był Dyabel / przez Adas

2 Dow. ma / ku skáieniu : czemu teſ niebedzie

mocen Pan Bog / przez Syna swego

Jeſi Chryſta / ku náprawieniu : M.

Skąd ie wſdyta naſa gnuſność ku Ni

Przeczy: toſci Boſey : K. Ji za ſtarym Adá

na choro mem iść wolimy / niſi za nowym Pa

by. nem Chryſtuſem. Ciem miſy był krzyſ

Dowod Piotrowi / mieci Pawłowi / woda Kłi

3 rozwa: niuntowi / ogień Wawrzyńcowi / beſ

ſzani. ſzye Euſemey Panne / ſirſaly S. Se

baſtyandwi ; iſerzeſy takowe , ciemu

były imie innym Swiętym : podobno

ci Pana Boga miłowali / wiecey niſi

Matt. 10. oycá / matkę / ſiony / brácia / ſioſtry / do

my : M. Perwie. K. Perwie teſ

Prhef. 4. ſtoſywoſy z ſiebie Adama ſtarego / w

Roma. 13. nowym chodzili Panie ſwym Chryſtuſ

Philp. 4. ſie : ten im ſtoſyſy cukrowat Miłóſć

Matt. 22. Boſe : s tym / y w tym / omi Pana Bo

ga miłowali / ze wſyſtkiego ſerca ſwe

go ie. Poſi kicho nieſtoſy z ſiebie A

dama ; poſy nie bedzie mogł Pana Bo

Podobie ga miłować : iako poſi kto kwaſne iá

ſtwo. bliſe ; poſy ma na ſiebiech oſkomine.

Chceſ /

Art: 8 Kredá.

Chceś /abyć zasje poczał chleb smáka? August: in
 wac? przestani twasnych iedć iabtek. Psal: 48
 takie też /abyć smakowata Mitość na
 wyższego y napierwszego Dobrodzieia
 twego /niepożrway kwasu starego czto
 wieka. Nie zarazem po otkomnie smak
 czuieś w chlebie; ia czasem to przycho
 di: takie też słotkość Mitości Bożej
 za czasem przydzie; tylko kwasu zamie
 chaw. aczkolwiek daleko mocniejszy jest Poprzą
 y skuteczniejszy Pan Bog / mi przyro wa.
 dzenie: co tam zmienagła bywa; Pan Zawia z
 Bog nagle sprawić może. M. Awo zani.
 miłość Świata y Ciata / Ktore Pan
 Bog zakazuje mitować / Mitość Bo
 ża s nas wypędzala. K. Trafieś.
 Wlana jest w serca nape Mitość Bo Roma: 5.
 ża: my ia sami wylewamy; gdy myśl na
 że ku Ciatu y Światu nachylamy. Mi
 tuieś pieniądze / pompe / nieczystość /
 imienie / stroie / bryje / skarby: tych rze
 czy mitość, Panu Bogu jest przeciwa Wystr d
 na: zakazał on ich mitować: Szatan te z Wolica
 miłość zaleca. niemożesz tedy stymi nim.
 rzeczami / woli Bożej przeciwnymi /
 Pana Boga mitować; Opuść mitość
1 Ioan: 2.
Zawia z
zanie.
one;

Wierze w Duchá S.

Rozwa-
żanie.

Dobro-
dziej-
stwo.

79.

Pismo-
sta.

Osto-
wa.

Chryś Hō:
im Ps. 50
et 83 in
Matthai.

one; łatwi przystęp będzie do Miłosci
Bożej. Miłować musiś cokolwiek;
bez miłosci być niemożesz: czemuż niele-
piej miłować Pana Boga / niż kogo
innego? czemu nielepiej tego / niż kogo
Ciebie dawno wmiłował? czemu niele-
piej nataszkawszego do brodzienia two-
go? czemu niewieczey y nie wprzekimney
tego Pana twego; kłhory dla ciebie z
Nieba sstąpił / cierpiat / vmiezon / y
na Krzyżu vmart? Do tych iedno sko-
weł myśel twoie przytoś; Narodził
się / Cierpiat / Wkrzyżowan / Vmart:
wkrzyż / iako będzie patać miłosc; tyl-
ko przepań kwasiu. Podobno dla tego
miłujesz miłkę y orca; i tak widziś: w
Panie tei Chrystusie abyś tym łatwiey
mógł miłować Pana Boga; owoć pod-
ziałona widonia / Ciato y Krew niewi-
doma zostawit. Miłujesz matkę / że-
cie karmila mlekiem; a nie każda / ani
sawidy karmi: Pan Chrystus Ciato
swe nastwiercie pokarm / a Krew nas-
drożsia napoy / sawidy daie tobie: cze-
muż tego memiłujesz? czemu na drogę
Vponunet niedbasz? czemu z widomey
pamiątki

Art: 8 Kreda.

pamiatki / niewidomego Odkupiciela
 twego nie wczysj sie mitowac ? M. Lefars
stwo.
 Proste cie / moy mity Oycze; day mi po-
 rzadna nauke / ku nabyciu y zachowa-
 nnu tey Bozey Mitosci. radbym zaiste
 tego wszech nas dobrodzieia mitowal ; Ioan . 14.
I Cor : 2.
 wiem / co tej on swym mitosnikom os-
 biecat ; Kocham sie w tym / co mituias-
 cym siebie zgotowal : ale niewiem dos-
 tatecznie; iakoby ku tey przyjsc Mitos-
 sci. K. Kto domu poprawia / nizli Podob e
stwo.
 sie obali; latwiey go ratuje; ale gdy sie
 lui obali; trudno zaraz wyniesc; po ies-
 dnym drzewie znouu musi wkładać.
 Wiele tej jest na tym; iesli zarazem po-
 ciniess budować / nizli drzewo zgnije;
 albo iesli gnić drzewa dopuscisz. Tak Roma: 5.
Ephesi: 2
 zeć tej iesli Mitosc / tobie na Arzcie
 dana / w cale zachowasz ; budowania
 duchownego latwie podpierac; ale ie-
 sli bys on Ducha S. przybytek zmasat,
 podobno nie zarazem bedziess go mog-
 och dozyć. Jesli sie nie menachylito;
 w cale jest w ciebie dom Bozy: iesli sie
 nachyla / ale podpierasz; mieszka ieszcze
 Pan Bog: iesli sie obalito; niemasz gdzie
 mieszkac;

Wyklad

Wierze w Duchá S.

mieścić; domu niemaś: jeśli budujesz
 znówu/niśli; ignije; łatwiey y przydey
 zbudujesz. jeśli tu; prochnie; co rychley
 z prochnem precz: ale jeśli naostatek
 wsiętko sprochniało; z czegoś będziesz
 80. budował: i uści tu samego Pana Bo-
 ga trzeba/ Stworzyciela wszechmoco-
 nego; aby z niegoś iasie co uczyni.
 Śawia = Przeto byś też wsięstek sprochniał / y
 3. a. ne. nadalśkim byt od Nitosci Bożej; nie-
 waćś nie o Panie Bódie: mocen on
 Psal. 148. jest, rzec; y ośtanie sie wsiętko: a iś
 3. 2. twóm jest Dobroć uielem; będzie rad
 1. Ti. 2. chcial, to uczynić; M. Jakoś w tym
 budowaniu nowym; ośtapi z K. Por-
 2. Epolob rzadny to jest Ciesla: porzadek nituiet;
 porzadku/ktory raz postanowił / strze-
 że. przeto czego ty sam uczynić niemó-
 żeś / on tobie znówu stwacza: z samego
 tu; prochna / dalec diewo; ale / za wi-
 na twoia / ienice nieco sprochniało:
 ktore abyś mogli ocieszać / y ociesiane ná
 nowy iemu Kóscioł obrocić; on ratuje
 tak długo ciebie / aż brś iasie pierwośy
 iemu dom zbudował. Ludnie zaśli w
 grzechach przez czas długi / miała to pa-
 mietać:

Nápomi-
 nanie.

Art: 8 Kreda.

mietać: a niechay sie niedziwować temu;
 że skoro niemoga swoich serc Boża Mi-
 łosć zapalić. Niechay dziś, cielec
 prochna oćieśa; iutro druga: niechay
 po jednym drzewie w sciane wktadaia;
 za ratunkiem Bożym / beda moc przyść
 kiedy ku pierwowsemu budowaniu. ale
 iesli prochnieia cych grzechow tżami nie
 ochedojamy; ani enoty ku enocie / przez
 odnowienie życia / przyktadać chcemy:
 peronie nic niezbuduiemy; y Pana Bo-
 ga od ratunku odpędzimy. Już sie o-
 statka domyslay; iako zachować / y kto-
 rym porządkiem nabyć / Miłosć Bo-
 ża. Niewinność krętu swietego pilnie
 choway: grzechu sobie lekce nieważ:
 iesliś upadł; długo nieleż; im dłużej le-
 ieć bedziesz; tym nierychleż wstanieś.
 M. Panie Boże racz nas ratować.

K. Gotow on jest to uczynić: my też
 na każdy czas / swego pilnujemy powin-
 nowactwa. Abowię wielka rzecz jest /
 dom Boży z młodu chędogim zachow-
 wać: wychowanie dobre / nauczyciele
 uczeni y bogobojni, wiele pomagają:
 y sami co czynimi / y dziatki nasze komu
 zlecamy;

Ps. 6. 81.
 Roma: 6.

Tżema
 knie nie
 Lekars-
 twa.

Zadna.

Nleuś /
 o wecho-
 woniu
 dziatki.

Wierze w Duchá S.

1 Dow. zlecany; pilnie mamy baczyć. Niedár
Pr:22, 23. mo Salomon Wirge zaleca: sita ztes
go ta skaz; a wiele dobrego naprawi.

Rozwa-
żanie. Jesli co inzego; o Szkoły zaiste nawie
czes / a o dobre w nich Preceptory / tak
Duchowni iako Stwieccy winni czynić.

2 Dow. Młoda rośnie; łatwie nachyli / gdzie
chce: Które dzieciątko z młodu nauczy

81. sie Panu Bogu służyć / y Pana Boga
miłować; łatwie potym iemu wszystko

Upomi-
nienie. bywa. Rodzice też mają pilnie prze-
strzegac; aby tego / co w szkole mistrz
naprawi / doma niepsuli. M. A ias

Rozwa-
żanie. Koi to? K. Biada synom matkom;
które z młodu dzieci swe pieczęją y ko-
chaia: biada też y oycóm; którzy długo
spiać / a w bryzach y miłkim odzieniu
chodzić / synom swym y córkom dopu-
ścić. Ociec / matka / Mistrz / albo
kaza / albo naprawia: M. Ale ztemu

Spáć nie niepomoże. K. Ztemu / pokł nie
młodym / wiele pomoże. Prawda / iże

Gene:25. Izau w dobrym był wychowanu; a

Luce 7. Magdalena, podobno w niedobrym;
wsak iże wiele jest na wychowaniu cás

Re:2, etc Kim; iakie miał Samuel Prorok / Pana
na Młá

na k
ciae
aby
nega
yeli
wi
stom
czas
bora
niep
Kap
daci
nych
go p
Wrz
ktor
ich p
tośc
tośc
beda
zas
Bo
tko
nied
ie w
niem

Art: 8 Kreda.

na Marya / Jan S. Arzyciel / y dzies Nicepho:
 ciatko (dla naszey nauki) Pan Jezus : Li:1. Ca:7
 abym na ten czas nieprzypominat pilu Euseb: Li:
 nego o tym starania S. Jana Ewan: 3, Ca: 23.
 yelisty. A wieś co sie stało Kaptanowi 3 Dow.
 w Helemu ; Ktory swe syny rozpustne , 1 Re:2,4.
 słowy tylko karat ? M. Stycham
 czasem na kazaniu ; 3 stołka spadłszy mes
 boras starzec / złamat być. K. A to Rozwa:
 nieprawie zty był ojciec / y menagorśy janie.
 Kaptan : zaiste przygany inney iemu
 dać niemożemy ; iedno i synow zbytecz
 nych niekarat. Niechay sie boia sie te
 go przykładu Rodzice / Nauczyciele / C Zdra
mienie.
 Wziednicy / Panowie / y Gospodarze :
 Ktorych maia pod swą opieką ; niechay
 ich pilnuia / cwicza / y ku Bożey Mi
 łości wiada. M. A coż iest ta Mi
 łość ; y po czym ja poznać ? K. O tym
 będę na swym miejscu gadat : na then Odrośe
nie.
 czas / przy rozważaniu dobrodzieystwo
 Bożych, w Kredzie Apostolskim kros
 tko napisanych / niech ciałem tego za
 niedbac ; iakobyśmy Wiare y Władzie
 ie w Pana Boga / Miłość także ku
 niemu / rozmyślanie niewymownych
82.
L Dobro

Święty Ko: Pow.

dobrodziejstwo jego, mieli w sobie zbun-
 dzać. M. O czymże daley? K. O
 tym / który w Kredzie wyznawamy /
 Kościół Bożym; oprocz którego ja-
 den mieć niemoże prawey Wiary / pra-
 wey Władzie / y prawey Miłości. Pan
 Bog abowiem jest Miłością: Pan
 Bog w Kościele tylko swym / przez ta-
 kę swą, mieszka: Kto w Kościele nie
 jest / pod rządami Ducha S. w sercu ie-
 go swey on Miłości nie roślewa: niedar-
 mo zaiste / po wyznaniu Wiary Troycy
 świętey / y po artykule Ducha Świę-
 tego / wierzymy a wyznawamy

1 Ioan: 4.
 Psalm: 110.
 Ioan: 14.
 Roma: 5.

Święty Kościół Pow- szchny / Świętych Obcowanie.

MIE. My proszą tak mówimy;
 Święty Kościół Chrześcija-
 ński: czemuż / Ojczy / inacy?
 K. Własność słow ma być zachowa-
 na; a własność, w których co jest os-
 bnego.

Powiesz
 chę.
 1 Dow.

bne-
 iest
 Gre-
 scija
 cinn
 mog
 gdy
 znał
 cy/
 snie
 te
 zna
 Vn-
 nale
 wien
 cini
 aby
 Sw
 Co
 Duc
 ian
 Sw
 Pan
 y ka
 nie
 iest

Art: 9 Kreda.

bnego. Kredo Apostolskie, po Grecku 2 Dow.
 iest od nich napisane; dla pogańskich
 Greków / nawrócey na Wiare Chrzes-
 scijańska naprowad przystających, po Ła-
 ćinie tego go przetłóczył; i a niemniej;
 mogli to y sami Apostołowie uczynić;
 gdy tej Rzymianie Pana Chrystusa po-
 znali. Jakożkolwiek byto: naszym Polas-
 cy / Racerstwy przymusił / co wła-
 śnie teraz poceli mówić, Powśzechny; to
 tej Greckie słowo, Katholica, właśnie
 znaczy. Co to jest / Katholika; z naszych Wykład
 Vniuersaloro / które wszystkim wobec
 należa / możemy tej zrozumieć. Albo-
 wiem. Katholica, wyklada sie po Ła-
 ćinie / Vniuersalis. Przeto dobrze jest / Żądanie
 aby tej y prosci uczyli sie tak mówić;
 Święty Kościół Powśzechny. M.
 Co za zrozumienie jest tych słow? K. Święty
 Duch Święty (co wszyscy wiemy; y
 iam tobie powiedział) o swej natury
 Świętym jest: od którego i; Kościół 13 / 68.
 Pana Chrystusow bywa poświęcany / Rom: 15.
 y każdy z nas na Krzcie to poświęcać 1 cor: 6.
 nie bierze; dla tego tych słow to właśnie
 jest zrozumienie: Wierze; i; Kościół
 L ij Boży

Święty Ko: Prow.

Boży y Pana Chrystusow, iest Kosciot
tem Swietym. To wiedzac / chceciabyś
wnet pytać ; A ktoryż ten iest ? Kosciot
Swiety ? na co odpowiadala tak A
postolorwie ; Powiechny Kosciot iest
Swietym. A przeto tak wyznawasz wo
tex dziewiatex części Kreda Apostoła
skiego: Kosciotem Swietym / od Du
cha S. poświęconym / ten być wierze ;
ktory iest Powiechnym. A tu inż pil
nie obacz / proste cie / mox miły senu ; iż
Powiechność / Kosciota Chrześcijan
skiego iest naperwierszym znakiem ; y
przeto nas / dawne Chrześcijany / zawa
żdyżwano Greckim ięzykiem Katho
likami ; y Koscioty tej nasse budowane /
gdziekolwiek byty miedzy Kacerzmi /
zawždy to imie , Katołika , mieli. Pa
trzażcie ; iak pilnie ten znak iest obwa
rowan Pismem swietym / przed dwie
ma iestcie chryścacy lat / niżli Kosciot
sstał sie Powiechnym. Abrahamowi
tak Pan Bog powiedział : Wsystkie
narody ludzkie beda błogosławione w
Twasiemu trocim / tak wielce rozmno
żonyin ; iako wiele iest gwiazd na nie
bie /

Art: 9 Kredā.

bie / piasku w morzu / y prochu na zie- ^{2 Dow.}
mi. V Dawida tego dosyć / prawie bez ^{Pf: 18. 44}
liczby: y po wsem świecie posiany / y na ^{67. 7c.}
wszelki czas rostacy / Kosciot Pana ^{3 Dow.}
Chrystusow Dawid iasnie a czesto opi- ^{Esa: Da: 2}
sue. Ten Kosciot iest ona Gora / do ^{4 Dow.}
ktorey wszyscy ludzie ptyna; y onym ^{104n: 12.}
Krolestwem / ktore niemu narodowi ^{Wtwiera}
dane niebedzie. Dnia zaiste namby nie- ^{dzenie.}
stato / ku wypisowaniu tego w Pismie ^{Ser: 109.}
swiadcetwa; ktore nam opowiada Ko- ^{De Tem-}
sciot Pana Chrystusow Powsechny. ^{pore.}
Czas gdy sie przyblizal ku wypetnieniu ⁸⁴
Proroctwa / pragneli Pogan widziec
Pana Chrystusa: za czym wnet on / lich
be Wierzacych maluczka na on czas
majac / Proroctkie potwierdzt Obie-
tnice / tymi slowy mowiac: Ja / gdy be-
de podniesion od ziemie / wszystkich do
siebie przyciagne: Ziarno zboza vmara-
twione, wiele owocu daie: Piekne sa
slova S. Augustyna / ku tey rzeczy na-
lezace; ktore ma w iednym Kazaniu:
Koziane iest (powieda) nasienie Kwie-
paniskier; s tad wrost Kosciot. [Spar-
sum est semen Sanguinis; surrexit leges

Światey Ko: Pow.

z Dow: Ecclesie.] Powiedzcie mi / syn umiły;
 Ocy. Baczysz ty teraz, taki Kościot / we ws
 Sed Minor szech narodnych ludzkich? M. Ko
 hic est; ściot Piłarski (iako słychamy) w Cie
 Mator chach niedawno się poczał; a Luterski,
 praceffit. w Wittenbergu. K. Przed tym też
 żaden iny Kościot niebył po wszystkich
 światcie; iedno ten / który Ocy świates
 go Papieża słuchał. M. Stupstwo
 z twa = tedy jest, inego szukać Kościota. K.
 zonie z Rozwa: A ślepotą jest wielką. Abowiem w
 Janum, wierzyku iednym dwie rzeczy proro
 wał Dawid; Wniebowstąpienie Pań
 skie / y chwata Syna Bożego Powie
 chna; dwa kroć mówiac tymi słowy:
 Psal: 56. Bądź podniesion na Niebiosą / Boże;
 y po wszystkich ziemi, chwata twoja.
 Wyklad Spytać Odświepieńca; Wierzyś / iż
 podniesion jest Pan Chrystus na Nie
 biosa? Odpowie pewnie / chociaż tego
 niewidział; je iuż tak się s stato. Spy
 tay zaśie; Wierzyś iż po wszystkich zie
 mi jest Syna Bożego chwata? Coż od
 powie? pewnie zanulezy; iako niegdy
 Mat: 22. Doktorowie Żydowscy. Abowiem iestli
 56. odpowie; Jest: czemuż nam Bawo
 chwale

Art: 9 Kredá.

chwałstwo przypisane : czemu Wierze Rog.
 Powołechney przygane dane : a iestby
 chciał tego / na co świat wysztek pász
 trzy/zaprzeć: iużby nie nam; ale Pismu
 Bożemu / przymowka byta. Patrzie
 niebáczność wielka; iako tam wspomí
 na S. Augustyn: Wierza. Záczerze / In Ps: 56.
 czego niewidneli; niechca wierzyć/ ná
 co okiem patrza: wierza/á niewidzeli
 tego; i; Pan Chrystus wstápit na Nie
 biosa: widza áa wierzyć niechca; i; prá
 wa chwata Bóia w Kościele iest pos
 wołechnym: [O Hæretica infania, pres
 cisa á compagine Ecclesię Christi, Par
 tem tenens, Totum amittens; quod nō
 vides, credis mecum; quod vides, ne
 gas? Credis mecum exaltatum Chris
 tum super coelos; quod non videmus;
 & negas, gloriam eius super omnem
 terram; quod videmus?] Gdy tho
 przepowí dali Prorocy/ o naszym Ko
 ściele Powołechnym: máto ich proroz 85.
 kowato; á wiele sie ich s Proroctwa Ser: 109.
 smiato. [Quando dicebatur, Eccles
 ia Christi futura per totum orbem ter
 rarum; dicebatur á paucis, & ridebas
 2 iij tūr á

Śwıety Ko: Pow.

- Wyklad** tur a multis.] Abowiem niepodobna rzecz byta / v ludzi zwlaszcza Pogańskich; aby ich batwochwalstwo / ktorego wśedzie byto dosyć / miało kiedy wstać. Wypelnito sie tedy: spadł Rzymień; Gory Niebieskiej / bez rat sprawy ludzkiej odciety: zdruzgał Krolesstwa batwochwalstwie / y w niwecz obrócił: a to gdy tak sprawił; wrosła wielka Góra śniego. Gdy był znaiomy Pan Bog / tylko w samym Tródstwie; nie dźwio / iż wiele sie ich na onym Kamieniu potykało: ale Gory ktoby miał widać / albo na niej noge miał sobie podspocić; tego ślepocie niemoże sie wydziwić S. Augustyn / wielki a gruntowny obrońca Kościoła Powśedniego / przeciwko wszystkim Katom Rzymian, cerk. [Quis tam cœcus est, inquit: vt offendat in Montem?] Bytć te rzeczy (powieda) trudne / pości sie nie wypelnity: ale teraz nietylko Literat / na Kiegach Boich; ale też nawietŝy prostak / na wśrętkim świecie, może to czytać. [Liber tibi sit, orbis terrarum: in toto Mundo legat & idiota.] chay
- Daniel 2.** wstać. Wypelnito sie tedy: spadł Rzymień; Gory Niebieskiej / bez rat sprawy ludzkiej odciety: zdruzgał Krolesstwa batwochwalstwie / y w niwecz obrócił: a to gdy tak sprawił; wrosła wielka Góra śniego. Gdy był znaiomy Pan Bog / tylko w samym Tródstwie; nie dźwio / iż wiele sie ich na onym Kamieniu potykało: ale Gory ktoby miał widać / albo na niej noge miał sobie podspocić; tego ślepocie niemoże sie wydziwić S. Augustyn / wielki a gruntowny obrońca Kościoła Powśedniego / przeciwko wszystkim Katom Rzymian, cerk. [Quis tam cœcus est, inquit: vt offendat in Montem?] Bytć te rzeczy (powieda) trudne / pości sie nie wypelnity: ale teraz nietylko Literat / na Kiegach Boich; ale też nawietŝy prostak / na wśrętkim świecie, może to czytać. [Liber tibi sit, orbis terrarum: in toto Mundo legat & idiota.] chay
- Kozwa.** Bog / tylko w samym Tródstwie; nie dźwio / iż wiele sie ich na onym Kamieniu potykało: ale Gory ktoby miał widać / albo na niej noge miał sobie podspocić; tego ślepocie niemoże sie wydziwić S. Augustyn / wielki a gruntowny obrońca Kościoła Powśedniego / przeciwko wszystkim Katom Rzymian, cerk. [Quis tam cœcus est, inquit: vt offendat in Montem?] Bytć te rzeczy (powieda) trudne / pości sie nie wypelnity: ale teraz nietylko Literat / na Kiegach Boich; ale też nawietŝy prostak / na wśrętkim świecie, może to czytać. [Liber tibi sit, orbis terrarum: in toto Mundo legat & idiota.] chay
- Psal: 75** wstać. Wypelnito sie tedy: spadł Rzymień; Gory Niebieskiej / bez rat sprawy ludzkiej odciety: zdruzgał Krolesstwa batwochwalstwie / y w niwecz obrócił: a to gdy tak sprawił; wrosła wielka Góra śniego. Gdy był znaiomy Pan Bog / tylko w samym Tródstwie; nie dźwio / iż wiele sie ich na onym Kamieniu potykało: ale Gory ktoby miał widać / albo na niej noge miał sobie podspocić; tego ślepocie niemoże sie wydziwić S. Augustyn / wielki a gruntowny obrońca Kościoła Powśedniego / przeciwko wszystkim Katom Rzymian, cerk. [Quis tam cœcus est, inquit: vt offendat in Montem?] Bytć te rzeczy (powieda) trudne / pości sie nie wypelnity: ale teraz nietylko Literat / na Kiegach Boich; ale też nawietŝy prostak / na wśrętkim świecie, może to czytać. [Liber tibi sit, orbis terrarum: in toto Mundo legat & idiota.] chay
- In Ps: 45.** wydziwić S. Augustyn / wielki a gruntowny obrońca Kościoła Powśedniego / przeciwko wszystkim Katom Rzymian, cerk. [Quis tam cœcus est, inquit: vt offendat in Montem?] Bytć te rzeczy (powieda) trudne / pości sie nie wypelnity: ale teraz nietylko Literat / na Kiegach Boich; ale też nawietŝy prostak / na wśrętkim świecie, może to czytać. [Liber tibi sit, orbis terrarum: in toto Mundo legat & idiota.] chay

Art: 9 Kreda.

chay nam w kaja ci Nowowiernicy i^o /
 kie Pismo ; ieby Wiara Powsechna Spdzicie
 miata sie kiedy skazic: my tysiac miesc
 wkajemy; i^e wieczna ma byc / ode Dnia 10:14. etc
 do dnia / od Zarania do wieczora / od Ps: 95, 64
 Rodzaju do rodzaju ic. A przeto nie 47. etc.
 niema^s nad to pewniejszyego ; i^o Ros C. 3. m. 3.
 sci^ot Chrzescijanski ma byc Powsechny : tak Prorocy prorokowali ; tak
 Prorockie widzenia przeznaczily : co^z
 przepowiedzial Pan Jezus Chrystus ; 86.
 y dla tego / swe Apostoly na wszystkie
 swiat poslal: rzecz naostatek sama ko
 le Kacerze w oczy ; y Gora ta wielka /
 Miasto tej wielkie na Gorce wielkiej / Matt. 5:
 w glowe ich bije. A i^o ten to Rosci^ot Ps: 30, 47
 Powsechny / na Fundamencie Proro 59. etc.
 ckimy Apostolskim dawno zbudowa^s Ephes: 2:
 ny / iest Pana Chrystusowym Rosci^os
 tem ; a nie ktory inny / w Kacie nieda
 wno od Kacerzow Luterskich wtleco
 ny : dla tego tej iaden inny / iedno ten
 Powsechny / niemoze byc Swietym. y
 przeto dobrze mowimy z Apostoly ; Wie
 rze / Swietym byc Rosci^otem Powse
 chny Rosci^ot. M. Zaisze y ja widze
 L v swym

Święty Ko: Pow.

swym okiemto ; z czego sie zle śmiano /
 gdy dobrze prorokowano : widze Ko:
 1o Jo: 21. sciot i: den / pod lednym Pasterzem / po
 Mar: 16. wshystkim świecie / Kosciot Powstacha
 etc. ny : wierze tedy / wyznawam / y s tym
 Rom: 10. umieram ; ie ten sam / a me inshy / iest
 Święto Kosciotem Świętym. K. A teć tego
 bliwosc Ko: Po. Św: tobliwosc na oko ieszcze pokaze.
 1 Doro. M. Rad barzo slucham. K. Święs
 ty Wojciech, w wielkiej Polsce / a w
 Niemey, S. Stanislaw / S. Jadrwiga,
 w S. S. / pewne sa Świętymi : (a
 w Niemey sam Pan Bog / przez Cuda re
 szyla im pewne swiadectwo pe
 roney ich swiadectwa) tak se tej w
 Niemcach / w Wigrzech / we Włos
 zech / w Hispamey / w Grecyey. ci sa
 Świętymi ; ktore sam Pan Bog pew
 nie byc Świętymi wyznal : ci wshyscy
 dyteli: snami nasze Powstachna Wia
 re ; Wshy: miowali ; Wshy: sluchali ;
 Swi: tych wyznawali ; Wmarlych nieprze
 pominieli ; na iedney Osobie Sakra
 mentu przestawali ; y inie wshyskie Os
 brzoey Kosciota Powstachnego trzy
 Wylicza = Zawa =
 me. zanie. mali. gdy tedy Święta ich / dawno
 przed

prz
 swi
 Po
 wsh
 ia
 tne
 Kar
 ter
 win
 K.
 rze
 tej
 kto
 tych
 nyd
 kaz
 go
 Śn
 my
 sob
 y o
 nafi
 Ka
 po
 Ko
 na

Art: 9 Kreda.

przeb nami wstawione / po wszystkich
 świecie święcimy: izali nie na oko / że
 Powoſſechny Koſciot ieſt Świętym /
 wszyscy baczymy: a Kacerze gdzie ma-
 ia ſwe Święte / w nowey ſwey Po-
 tney Wierze poſwiecone: M. Pi-
 łarci, ſwiętym czynią: Juſa ſwego; Lu-
 terani, Lutra; Sakramentarze, Ka-
 wini: krótko mówiac / każdy ſwego.

K. Patrzyć / iaka roznoſć w Wier-
 rze! nietylko dla nas / ale dla ſwoich
 też roznić / mieliby nam poſtawić; gdzie
 który z onych ich roznych nowych Świę-
 tych / w Wierze ſ ſobą bårzo niezgod-
 nych / Świętym ieſt od Pana Boga po-
 ſtawiany. Nie ten / kto ſie zaleca; ale ko-
 go Pan Bog zaleca / ieſt chwalebnie
 Świętym. My ſwiadectwa Boże ma-
 my; oni tylko ſłowa. niech ſie ie ma-
 ſobie; my rzecz trzymamy. Abowiem
 y oni ſwięci Doktorowie / y Koſciota
 naſzego Meczennicy / których naukę ci
 Katnicy ganią / ſ Koſciotem trzymali
 Powoſſechnym: w tym ſa poſwiecent:
 Koſciot Powoſſechny być Świętym /
 na oko widzimy. A tho ieſzcze wielka

Stoſo-
wanie.

Spárkie
2 Cor: 10:

2 Dow.

87.

Rozwá-
rzech-
janie.

Święty Ko: Pow.

rzecz do tego; iż kanonizowanie naszych
 Świętych/ nie zarazem po śmierci ich/
 za pilną examinacyą / jest sprawione.
 aby kto takich affektor ludziom / na
 on czas będącym / przypisować nie
 śmiał. **M.** Śmieia to czynić ci łos
 worwierney. **K.** Wolno teraz wysy
 ſtko : ale napotym zaſtkodzi. **M.** Ja
 ko ſie im thamwidzi : wole ia wierzyć
 Koſciotowi Powſzechnemu. A co też
 za znaki ſa / na tym świecie / ludzkiey
 Świętobliwości ? po czym ia poznać ;
 radbym wiedział. **K.** Pewnie wie
 dzieć niemożemy / kto prawnie ieſt Świę
 tym / po ki ta ieſt ; gdy ſie łatwo wpaść
 w odmiannę moję: wſſakże z znakow pe
 wnych / y poznać Świętobliwość ni
 nieyſſa / y nadzieli o niej dobrą mieć ,
 możemy. Kto pilnuie życia ſwiętobli
 wego ; ma Ducha Świętego : oprocz
 niego / żaden niemoże być ſwiętym. Z
 Darow tedy Ducha ſwiętego / które ſa
 Zbawienne / znać nieiało Świętobli
 wość. **M.** Ktoż ſa Dary Zbawiens
 ne ? **K.** Dary Ducha S. ſa dwoi
 kie : iedne, dobrym tylko Chryſteſia
 nom

1 Cor: 6.

Źnaki
 Święto
 bliwoſci

Reguła

Coż
 dział.

nom
 drug
 Zaw
 S. w
 zawi
 Pog
 store
 Karza
 uſa p
 kach
 ryć to
 wiek
 ale to
 wien
 ſwiec
 dziey
 nas
 Mor
 ieſt Z
 Zjar
 is / o
 Abo
 wym
 Duch
 Moc
 ſtwa

Art: 9 Kreda.

nom własne ; (a też są Zbawienne) a
 drugie , y z tym y dobrym spocznę .
 Zawszy ona Światłość / Ktora Jan
 S. wspomina / w ciemnościach świeci : *Ioannis 1.*
 zawsze Pan Bóg dary swoje , i ludzkom Wykład
 Pogańskim obficie rozdać : nad Arystotelesa
 Philosopha / nad Galena Lekarza / Cicerona Wymowcę / Wulgusa
 Poetę / y po dziś dzień w tych naukach
 wczesnych , podobno niema . Dary
 też te są Ducha Świętego : cokolwiek
 dobrego jest ; od Pana Boga jest :
 ale takie dary , same przez się nie są Zbawien-
 nymi . Wiele dziś jest wczonych na
 świecie ludzi ; y między nami Różno-
 dzieywu naydzie też wzone : ale mało
 nas (niestety) światobliwie żyć .
 Mówimy pospolicie / iż siedni Darów Wylicza
 jest Ducha świętego : że Prorok opisał *nie.*
 Ezaiaś : s tych możemy brać Należy *Esaie 11.*
 iż / o niniejszej naszej Światobliwości .
 Albowiem iako na Pana Chrystusa
 w tym Człowieczeństwie odpoczywał
 Duch Mądrości / Rozumu / Rady /
 Mocności / Umiejętności / Nabożeń-
 stwa / y Bogobojności : tak też w pra-
 wych

Święty Ko: Pom.

wych cztonkach iego / jeśli jest Ma-
 drość zbawienna / Rozumie. a nawie-
 cey Nabożeństwo z Bogobojnością ;
 Wypisá, perwne tej tam Duch Święty, przez ta-
 nie. kę swoą odpoczywa. Jestci barzo syro-
 kie zrozumienie tych Ducha S. siedmi
 Darow ; aby ku wszystkim ludziom / y
 ztymy dobrym / (bo wszyscy mają Da-
 ry Boie) mogły należeć : ale gdy o Zba-
 wiennych a Świetobliwych tylko La-
 skach Bożych gadamy ; tak ie będziemy
 rozumiec. Nadrość, jest Dar Du-
 cha świętego ; przez który te rzeczy / k-
 re są ku zbawieniu potrzebne / pozna-
 wamy. iáko poznać ; co jest Bog ; który
 Koscioł iego ; co czyniac otrzymamy
 żywot wieczny ; o ktorey Nadrości ja,
 Rozum. na ten czas stoba gadam. Rozum po-
 tym, jest też Ducha S. Łaska ; przez k-
 ra wszystkie myśł nasze krey przeczczos-
 ney Nadrości śtaniamy : Kada zabie-
 ga temu ; iáko byśmy nabytex teyże Ma-
 drości nie utracili / w pokuśach na tym
 świecie rozmaitych / y w roznościach Ká-
 cerstkich nauk : Mocność trwa stale w
 Umieiet. prawey Nadrości : Umieietność umie-
 zachoo

zácho
 zum
 obtu
 woln
 nośc
 Pán
 Przy
 y M
 Mat
 wien
 nośc
 wien
 droś
 mieś
 Kad
 pła
 ry / ob
 wśec
 cerzu
 gobo
 Bog
 swia
 dbai
 moze
 sci na
 nam

Art: 9 Kreda.

zachować y Statość / y Kade / y Rozum / y Mądrość : Nabożeństwo nie-
 obtudnie / pilnie / chutliwie / y dobro-
 wolnie Pánu Bogu sluży: a Bogoboy-
 ność / ostateczny dar Ducha świętego /
 Pána Boga sie boi / chowając tego
 Przykazanie. Niedarmo zaiste prorok
 y Mdrzec napisał ; iż Początkiem
 Mądrości jest Bogoboyność . Albo
 wiem gdzie jest prawdziwa Bogoboy-
 ność ; tam iuż naydzieś Zbawienne prá-
 wie wszystkie Dary Boże / aż do Mą-
 drości: jest tam y Nabożeństwo / y Va-
 mielność potrzebna / y Mocność / y
 Kade / y Rozum. Bogoboynego chle-
 pka zbijay ty , ktorymi chceś , wykres-
 ty / od prawey Mądrości Koscioła po-
 wszechnego ; nie mu nie uczynisz / Ka-
 cerzu: Początkiem Mądrości jest Bo-
 goboyność : mdrzy jest ieden chłopek „
 Bogoboyny / náw wszystkie wszystkiego „
 świata Philozofy / o Pána Boga nie „
 dbające. Nie skład tedy inąd lepszą „
 możemy mieć nadzieię. o Swietobliwo-
 ści naszej; iedno z Bogoboyności. Gdy
 nam co rozkazuje Szatan / Swiat /
 Ciato

Nabeż-

Bogo-
boynosc.

Rozpra-
żanie.

Psalm: 110.

Pro: 1, 9.

89.

W Dzy-
klad.

W Dzy-
klad.

W Dzy-
klad.

Święty Ko: Pow.

Ciało; a pan Bóg inna y przeciwna:
 tego raczy słuchać wolimy; rzecz zwo-
 ęta to pokazywać. Jeśli od woli Bożej
 odstępujemy; niemaż w nas Bogoboy-
 nosci; a jeśli ją przekładamy nad wszy-
 stko; dobry to jest znak mieszkańcego
 w nas Ducha świętego. M. Co jest
 ta Bogoboyność; a w czym należy;
 radbyim o tym szyzej słyszał. K. Be-
 dyieś słyszał o tym / da Pan Bóg / niżej:
 ętu Świętym Bożym Kościele Powo-
 ęchnego, teraz się nawróćmy. Tak o-
 wych abowiem Ducha S. Darow / kto-
 re są zbawienne / oni pełni byli: pisma-
 ich / sprawy ich / iasnie to pokazywa: nie
 darmo iako za żywota / tak thej y po-
 śmierci / wzieli od Pana Boga świadec-
 ctwo swej Świętobliwości. Żna Pan
 Bóg swoje / kthore poświęca. M.
 Tedy nie w innym Kościele / ledno w
 Powochnym / Duch Święty mieszka:
 K. Jeden jest Pan Bóg; ieden Pan
 Chrystus; ieden Duch Święty: Pan
 Bóg ieden, niemożie (abowiem nie-
 psal: 65. chce) tylko w jednym swym Kościele
 mieszkać: ieden Kościół swoy Duch S.
 poświęca

ę Roz-
 dział:

Odożez
 nie!

ę Sam-
 ęnienie
 Święto-
 bliwości
 Ko. Po.

2 Ti: 2.

Rozwa-
 żanie.

1 Cor: 8.
 12.

psal: 65.

poświę-
 le swo-
 M.
 w tym
 trwac
 moy n-
 ga pr-
 dno n-
 Świ-
 jest /
 spote-
 Świ-
 Ab-
 Ko-
 Świ-
 świ-
 Don-
 giel-
 vcy-
 dzy-
 mo-
 win-
 ban-
 dob-
 w-

Art: 9 Kreda.

poświęca; jedna Stowa / w jednym cie Ephes: 5.
 le swoim / członki jednomyślnie oirwia. Eph: Col:
M. Ręczę nam dać / Panie Boże / 1. Gr.
 w tym jednym a świętym Kościele wy- Zadza.
 trwać / aż do śmierci. **K.** Trwamy / 90.
 my miły synu; a o to pilnie Pana Bo-
 ga prosimy: niegdzie indziej narodził / ie-
 dno w tym naszym Świętym Kościele / Świes
 Świętych Obecowanie. **M.** Co to ho tech Ob
 jest / Świętych Obecowanie? **K:** Jest cowa-
 spoteczność v pospolitowanie / chał nie.
 Świętych ludzi / iako Świętych rzeczy. Wyklad
 A bowiem kto trwa w tym Świętym
 Kościele Powołanym: ma spoteczne
 Świętych rzeczy wzwanie; iako Krztu
 świętego / Świątosci innych / Stowa v
 Domu Bożego / Ntse / Modlitw / Po-
 gniebnic; ma też spoteczność dobrych
 uczynków Świętych ludzi; v temu dru-
 dzy pomagają; v on drugim. Gdy sie Domob
 modlimy Panu Bogu; wszyscy tak mo Matt: 6.
 winy: Oryc nasz; Opuść nam; Wy-
 baw nas: nie tylko nam samym, rzeczy
 dobrych prosimy; ale też v braci naszej
 w Panie Chrystusie. Przeto gdy mies- Zawie-
zanie.
 śkamy w Świętym a Powołanym
M Kościele;

Święty Ko: Pow.

Kościele; Modlitwy Świętych ludzi/
 iatmużny/ posty/ ciata trapienia/ me-
 si/ zaśluzi/ y wszystkie ich sprawy do-
 bre / społecznie nam bywała pożytecz-
 ne: gdybykolwiek / y któregokolwiek
 czasu/ ci Święci Kościoła Pomoc
 nego byli; ani czasu ani mieysce/ niemoż-
 e rozłączyć od siebie iednego Ciata Ko-
 ścielnego. Stadci ptyna Zaśluzi Świę-
 tych/ w niebie iżi Kroluacych/ nam tu
 pożyteczne; rad ich Modlitwy za nas/
 gdzie bywamy wdziaczni/ wiele nam
 pomagają. dla tego/ co y my za Umarte-
 czynim; wielki to im pożytek przynosi.
 2. Pow. Albowiem są członkami Ciata śmiat i-
 ednego: a w ciele iednym/ y smutek y we-
 sele wszystkim członkom iest społeczne.
 3. Pow. Umimam/ Racem; aby darmo Pan
 Chrystus wolat/ gdy członki iego prze-
 śladowano; Ciemu mię przesładujesz?
 4. Pow. Dzwuły się Spoleczności Słowy z czoł-
 kami/ Pána Chrystusa z Chrzesciány:
 te tej Spoleczność w iego członkach
 narodził. M. Ale tego/ coś powie-
 dział o Świętych y Umartych/ niechca
 nam pozwolić ci Nowowiernicy. K:
 Takci

Takci
 zawo-
 Pan
 ci/te
 mu/
 ry i-
 wani
 przo-
 cowa-
 dy b-
 m;
 belk-
 bo sa-
 od i-
 prze-
 ktor-
 zina-
 z K-
 Rus-
 dlu-
 na C-
 ce/
 i m-
 za
 od
 Dy

Art: 9 Kreda.

Takci Szatan iad rozrywa iedność : Lu: 10: 12
 zawody on rzeczy złaczone rozprasa ; a
Pan Chrystus złac a : medytowa ; ie 91.
 ci / którzy me są w Swietych Obcowas **E**d Sw
 niu / swieta iedność kaia. **M.** Ktoś iedn: ch
 ry iescze są od tego Swietcy Obco **E**b. om.
 wania wyłaceni ? **K.** Poga ni nas wyłacza
 przyod / y wszyscy niewierni / nie są w **E**b
 cowaniu Swietych : i nie są / ani kie **P**ogani.
 dy byli / cytonkami Pana Chrystusowy 2 Cor: 6.
 mi ; ale są Belialowymi ; co iest / Dya
 belskimi. **B**acerze a Odsczepieńcy, al **B**acerze
 bo są od. tei ; albo sami sie odrywają /
 od iedności Kościoła powszechnego :
 przeto tei / i nie są przy Głowie / od
 której cytonki biora żywot / żywiąc są
 zmarłymi. **A** którzy tei Chrzescijanie / **B**łeci.
 z Kościołem powszechnym dzierżąc /
 słusnie bywają **B**łeci: **K**latwa sprawoie 1 Cor: 5.
 bliwa, odcina ich od Głowy / od Pa **1** Tim: 1.
 na Chrystusa ; y tak / iako Odsczepień
 ce / oddawa ich Szatanowi. **W**ierz mi / **R**ozwa
 i nad te kasi wiekła być niemoże. **A** **J**anie.
 za moze być co ciebiego ; iedno odciąć
 od Pana Chrystusa ; a podać w moc
 Dyabelską : **M.** **A** ktoraz iest **B**la
 27 ij **t**erw spras

Święty Ko: Pow.

Klatę sprawiedliwa? K. Która brawo
 for: wie: dana od Biskupów / mierśca Apostołów
 dla: Nie trzyma: acych; albo dla iawnych
 1 Cor: 5. Śmiertelnych występów / albo dla
 Mat: 19. Nieposłuszeństwa. Nieposłuszeństwo
 1 Reg: 17. iat wielki jest Giech; Krolowi Saulo
 w Odp: wi surowie Pan Bog okazał: aro Nie
 Liczby: posłuszeństwo w czym należy / y gdzie
 156. ma być czynione / nie kto inny ma wstąpić
 dać; jedno Święty Koscioł Powstaje
 w Odp: ny / (ktorego Pan Chrystus karał słus-
 Lic: 45. chać) y Przytożeni jego. M. Wstara-
 Wstara: żała się dziś pospolicie / na zle Klatę
 nie. wydawanie; iż czasem niesprawiedli-
 wie klna / a tylko dla pożytków swoich.
 K. Wiele Klatę jest sprawiedli-
 Wstara: wych; przeciw którym mówią niepos-
 niepre: łusni ludzie: rzeczy poważne a wiel-
 éw D= kie, barzo lekce dziś sobie ważymy; a
 Wstara: na rzeczy / zbawieniu naszem škodli-
 nu. we / barzo mało dbamy. Skępił się
 Odpo= świat / miasteczko. Nigdy ia tego n ech-
 wiedz. wale; gdzieby Duchowni z Kręsu swes-
 92. go występowali: na co d i a Klatę wyda-
 waia; widnie / i słusnie dawcia: nad
 to lefcze / gdzie iej potrzeba jest pilno /
 tam

Art: 9 Kreda.

eam być podobno zamiebbawia. ¹ Jie ² Błatem
 Elna o Dnieściny / y o poiytki ine / nie ³ o Dnie
 o swoje / ale o Koscielne ; toć oni sta ⁴ ścieciny.
 śmie / y za swym powinowactwem cys ⁵ 1 Cor: 1.
 ma. Abowiem brać to / co nadano Ko ⁶ 1 Dow.
 sciolowi / pewnie iest Swietokradz
 stwo. Ka: ai klac Pawel S. o mniey ⁷ 2 Dow.
 betawne grzechy ; iako o Pijanstwo / ⁸ 1 Cor: 5.
 o Zakonitwo ; ktore tylko personam
 grzeszacy miodza / a rzecy pospolitey
 gwaicu nieczynta ; ka: ai tei klac Dra
 piecci: czemu niema być klety ten ; kto
 ry soote przywlaszcza dobra Kosciela
 ne : Dnieściny sa vgrancowane sta ⁹ 3 Dow.
 rym y nowym Pismem / y ustanowionym ¹⁰ Nurt. etc
 a porosiecznym zwyczaem Kosciola ¹¹ Matt: 10.
 Powosiecznego / y Prawem naostatek ¹² etc.
 przyrodzonym. Abowiem y bydleta na
 ſe / ktore nam robia / karmimy. czemu ¹³ 1 Cor: 9.
 robiacy w Kosciele Bozym / niemaia
 miec swey irownosci : Od ofiarowania ¹⁴ 4 Dow.
 bydlat wybarwi nas Pan Chrystus ; y
 wolnych czyni Ewangelia ; ale nie od
 Dnieściny : tak S. Klimunt z wstawy ¹⁵ Lib: 2. Ca:
 Apostolskiej pise. M. Ja zaiste nie ¹⁶ 29 ; De
 chce być nigdy przeciwko temu ; co iest ¹⁷ Cōst: Ap.
 M iij wo Koscielz

Święty Ko: Pom.

2. Wskazanie.

w Kościele Pomiechnym: ale dla dwóch przyczyn osobliwych, jest dui skarga na Kie:z pospolita / okoto tych Dziejst: cun / y infych dochodow Kościelnych: iedną / i: z Dochodow Kościelnych, swoe wtasne sobie czynia; a druga / i: pożyte

Odpowiedź.

Et biorac, sami nie ro:ia. K. Obota skarga jest słusna: ale tylko starzemy y obmawiamy; a co trzeba s tym czynić / nieczynimy. Kaptan y Pratac kazdy, z Dochodow Kościelnych nie wtacy niema / sobie wtasnego; iedno frwność y przyodzianie / stanu Kaptanśkiemu przystoynne: nad to cokolwiekbv trzymal; i: todisieystwo jest / drapiestwo / y swieto:kradistwo: cał napisat iednemu Kanonikowi / rodzi:u Szlacheckiego / a na iednym Beneficiu przestajacego / bogomyślny Doktor. S. Biernat.

93.

[Quicquid de bonis tuę Prębende, ultra necessarium victum, simplicemq; vestitum, retinueris tibi, tuum non est; furtum est, rapina est, sacrilegiu est.]

Przewiezienie /

Lic: 17.

Przeto y Pismo s. gadat ac o robocniach Kościelnych / tylko to wspomina; aby mieli Żywność. M. A kiedy to bogaci

Art: 9 Kreda.

bogaci przyiacio i swoje; albo na mierz Nie bacz
 ne rzeczy obraca dochody Kościelne; wanie.
 co za to? K. Biada temu wiecna/
 y tym; ktorzy to hamować mogą / y
 winni będą / niehamują. Poradźcie się
 dziś wszystko / tak w rozdawaniu / i
 w szafowaniu, Chleba Duchownego:
 nie tylko Krolowie / Panowie / Słusz-
 cha; ale y wy też Mieszcianie / O-
 taczmy ptacicie za sługi sługami waszymi
 i Beneficya Kościelne, sa Oczyszc-
 Pana Chrystusowa / y Chlebem wbo-
 gich; wszyscyście tego zapamiętali: że
 czyni, wszystko też zle do Kościoła w-
 chodzi. Wiele wotara na Jezusa / y na
 zle dochodów Kościelnych szafowa-
 me; a do tego / aby zle nie szafowano /
 ktorzy winni / niechca się przyłożyć.
 Nie tymci naprawiać trzeba szafunek
 dobry / nie dawając Dueszcin: nie
 Swiętokradstwem naszym zbywać,
 z tego innych szafowania: Urzędnicy / od
 Pana Boga wysadzeni / gdzie tego mie-
 sce jest / niech o to mówią y czynią; aby
 to / co jest nakazano / poprawione było.
 Trzeba by tu zrzucić wszystkie affekty /

III iiii powinno

Święty Ko: Pow.

- powinowactwa / krewności : dla tego
1 Dow. Pan Chrystus / w sprawach Ojca swego
go Niebieskiego / nigdzie nieznat mat:
Lu: 10: 2. i siwoiey ; ani w Kościele / ani przy Cu
Matt: 12. dach / ani w Kazaniu / ani na Krzyżu :
Ioan: 19. dla tego / mówi / on matki swej nie
chciał znać / Niewiasta 19 w sprawach
94. Bożych zowiąc: aby my też / w rzeczach
Bożych y Kościelnych / nieznali ani brā
ta / ani synow / ani siostrzeńcow / ani za
śluzonych / ani ktorego inego przyjaciela
Wysłab stwa. Jeśli jest godnym: daj y krewne /
y zaśluzonemu. ale daj tylko dla tego :
aby sam robił / y dobrze sáfował. Jes
ca. 6. Si y ty dajesz za zaśluzę : y on bierze za
Quesi; wyśluzę : y tobie y temu będzie wielka
Ordinac biada / na sprawiedliwym Sądzie Pań
ones. skim. Dla tegoć Urzędy są Kościelne /
2 Dow. y owšem wbystkie godności Chrześcia
niskie; abyśmy służyli / a; do picia Kie
Matt: 20. licha: tak swe krewne / za ktorymi mat
ka się przyczyniała / Pan Chrystus nie
zamgdy odprawit. Prieto gdy się wskaza
knienie my, na złe dochodow Kościelnych sáf
owanie : w tym niegrzeszymy / czyniac
to z miłości. 13 Dajemy niedatemy; w
Święto

Art: 9 Kreda.

ŚwietoKrad;stwo wpadamy : iż na
 Błacwoy niedbamy ; cieżey grzeßymy /
 y cieżßy gniew Boży na ſię garniemy.
 Przyskoenie naprawmy / co poprawić
 trzeba : daley nie ſię niemażmy : aby co
 dobrego przyßto ; ſię czynić niemażmy. Roma : 3.
 Dobrzeć to co trafiło Trydentßkie Kon Koncelia
 cillum Powoßechne: tegoby nam woßyß um Try.
 ſßkim , we woßyßßkim ſluchać : ſtama
 tadby y druga ſkarga / okolo brania a Brac / 6
 nierobienia / latwie yßtala. Winiem nierobić
 každy robić na tym ; i czego ma opatrze 2 Th: 3.
 nie: tych tylko / ktorzy robia / broni pra
 wo Boßkie / Koßcielne / y Przyrodzo
 ne: y S. Grzegorz Papiß ; tym / ktorzy Home : in
 biora a nierobia / wielki gniew Boży Ca: Lu: 10
 przektada. Ogdybyßmy rozważyli ſobie Rozwa
 my Duchowni / co to ieß ; być Duchoß żanie.
 wnym ; ießć Chleb Duchowny: to iedno
 ſłowko / Duchowny / wiele nam truß 95.
 dnoßci zada ; gdyna ſrogi Sad Pañßki
 przyd. ie. Wiechwaie ia tedy tego ; czeß
 go ſię kto wywa: ale tei żadnego / ktor
 ry ſię dnie odcinać od Obcowania Błat.
 Świetych (co my kłać zowiemy) nieß
 wyprawiam. Day ty ; coß dać winien :

Świety Ko: Pom.

- Hebr: 13.** Kto czego zle wywra / i kto zle wywodzi do
puszcza / mogac y winien bidać tego
miedopuszcac ; da s tego liczbe Panu
Bogu. A iako w tej rzecz y iedney / os
Koto dochodem Kościelnych / Prietos
żem sa czynnymi: Panie Boże day to;
Zadza. aby też y w innych iaronych zlosci Karas
Odłose mu / byli zarosze czynni. co iż do nich sa
nie. mych nalezy ; im to my zostawmy: na
sa rzecz iest, naszego pilnować za Przes
Galat: 6. tożonych naszych mieszać: każdy swe
y Dow. brzemie ponieście. Wszak y poddani da
ia swym Panom ; co sa dawac winni:
choć iay wiele Panow barzo nie dobrze
dobrem swym / od Pr na Boga na dos
bre danym / zwykli cze sem sa fowac.
W Stach **M.** Już widze troiaki rodzaj ludzi /
Powręsz ktorzy nie sa w Świetych Obcowaniu;
chufom Niewierne / Odsieczepieńce / y Klite:
iekie iest iżi Chrześcijanie / w Powręszonym Ko
Obcom: ściele thrwajacy / ale w Grzechach
Świet. Śmiertelnych leżacy / miali też the
Dowod Świetych Spoteczność: **K.** Żyjm /
a Świetym być / rzeczy sa przeciowne:
Podobie tak iest ztemu być / w Bożym Koście
stwo. le; iako martwemu członkowi / w na
szym

Art: 9 Kre. dā

fym żywym ciele. M. Martwemu
 ciałonkowi żywe ciałon i nie niepomaga
 1a. K. Tak re; grzeszaczemu; po ki iest
 grzeszaczym / Swietych Obcowanie nie Poprda
 niepomaga; Wszakie latwiey moze być wa,
 ozywiony ciałonk martwy / ktory iest w
 cieło; nuli odciuty / albo oderwany / ala
 bo nigdy niebedacy w cieło. M. To
 w Kościele Bozym tylko sa święci a y zli y
 dobrzy? K. Prawda iest / i; do Bo dobry /
 sciot i prawego zli nieprzynaleja; ale w Kośc.
 tylko dobrzy / przybytkami Ducha S. 1 Cor: 3.
 bedacy: wszakie i; ten Kościot swoy /
 ktory iest prawie Swietym / sam tylko 2 Ti: 2.
 Pan Bog zna; y sam tylko wie / ktory
 sa wlasnie iego; i; tedy to iest Sad Bo 96.
 ski: po ki iestefny na tym świecie / w
 Kościele nam znacznym y widomym /
 to wyznawac musimy; ze Kościot na Matt: 13;
 tym świecie PowŹeczny / ma PŹenice 25.
 y Kąkol / Ziarno y Ptowe / Ryby zle y
 dobre / głupie y mądre Panny. co i; Nauka /
 tak iest; ie ili sa między dobrymi; ie dla etch
 sam Pan Bog tylko zna swote; i; ie merry-
 ztego dnia, moze być jutro dobry: dla chodź s
 tych przyczyn / my tak daleko niemamy Kościot
sie got.

Sweity Ko: Pow.

sie gorzyć z tym żyćim Chryścijańskim /
a zwołać za Kaptaińskim; abyśmy dla
złych, dobry Kościot mieli opuścić /
y z Świętych Obcowania wychodzić.

- 1 Dow. Ty, sam sobie škoda. mien: sładuy zte
- 2 Dow. go: tobie nie niezaškodzi. Kościot Pa
Pr: 21, 34. na Chrystusow jest Kościotem wiel
Matt: 5. Kun / Miastem wielkim / y Do
Roma: 9. mem wielkim: a w wielkim domu, sa
2 Ti: 2 rozmaite sady; y srebne / y gliniane; y
3 Dow. chodogie / y niecudne. byś te; naswiete
Gene: 7. Byłbym chciał być gdzie indziej: oprócz wiel
1 Petr: 3. Kiego Korabiu Kościota Porosłechne
Kozwa: go / wronieś. Le medarmoc Pan Chrys
Janie. stus mowi Kościotowi temu; w kto
rym wezmie Pastyrzmi swoje Aposto
ty / a nad wszystkich przelożył S. Pios
Matt: 18. tra: kto (mowi) nieślucha Kościota;
jest jako poganin / y iawnogrzešacy.
¶ Zam: Bedzieście mi baczyl; ktore jest wronie
nieme tego artykułu duemiatego :
wykła = M. Wierze Kościotem Świętym
du. być Kościot Porosłechny; y w tymie
Kościote być Świętych Obcowanie /
wierze: to jest; żaden iny Kościot nie
bywa poświęcany od Ducha Świętego /
ani

Art: 9 Kreda.

ani gdzie indziej Święte ludzkie znają
 dat; jedno w Kościele / po wszech nas
 rodach ludzkich rośnianym; a każdego
 wieku od Ducha S. rządzoneym; w któ-
 rym też Kościele / y święte rzeczy Ko-
 ścielne / y święte sprawy dobrych Chre-
 ścijan / tak żywych, iako umarłych / są
 społecznie pomocne wszystkim / w tym-
 to Kościele powszechnym bogobojnie
 trwającym. **K.** Dobrześ zawiazał
 wszystkim rzecz niedlugimi słowy: chwa-
 ta Panu Bogu; że niedaremna jest mo-
 ja praca. To tedy zda się być własne
 zrozumienie tego dziewiątego artyku-
 tu: którego pierwszą część, moje the-
 brę tym sposobem wykładana; iż Ko-
 ściół, jest y Święty / y Powszechny:
 Ten wykład jest w Kredzie Nicejskim
 y Konstantynopolskim; które przyśpły-
 w Kościele śpiewamy: w którym cze-
 rzy są osobne a pewne znaki prawego
 Kościoła B. O.iego; iż jest Jeden / y
 Święty / y Powszechny / y Apostolski.
M. A niechcecie / miły Ojcie / y tech-
 nych znaków mi nie wtłóżyć. **K.** Na-
 iny czas to odłożę. acztoż wiek y tego /

W wy-
kład.

97.

W Cda
po. Licz
93. 36.

Święty Ko: Pow.

coś tu słyszał / mojesz iuz obaczyć ; Ktoś
 Jeden / y Apostolski. Jeden / y Apostolski.
 B. y A. Pod jednym Pasterzem, jedna jest Wia-
 postolski. ra / y jedno rzeczy zbawiennych zrozumie-
 nienie : a ten jeden Pasterz ma Stolicę
 Apostolską / Stolicę jednego Paste-
 rza Piotra S. Apostoła : przy nim są
 Koncilia Apostolskie y Biskupie. przy
 nim / a nigdzie indziej / jest Nauka A-
 postolska ; y Pisana / y Podana. M.
 Nau- Nauczęcie mnie iuz powiartow tej dziewia-
 P. / Ko: cher ciści Kreda. K. Kościołowi
 Powie- swemu / Który za Kazaniem Aposto-
 chny nie. skim o stat się Powołanym / obiecał
 bładź. Pan Chrystus dać na wieli Ducha S.
 Dowod Ioan: 14 ; a co obiecał ; to ziszczył w dzień Świa-
 10an: 14 ; tec. nr. y o sobie też samym powiedział ;
 A 1uż 2. że ma mieszkać z Apostoły swoimi (a toć
 Mat. 28. jest mieszkać z Kościołem Apostolskim ;
 Który jest Powołany) aże do skończenia
 tego świata. Za Którymi obietnicami
 pierwszymi / y za wypełnieniem ich ias-
 nym / to ma Kościół Pana Chrystusa
 swój Powołany ; iż bładzić nigdy nie-
 moje ; ale zarwidy jest słupem y utwier-
 dzeniem prawdy. A iż Kościół niemoże
 nigdy

Art: 9 Kreda.

nigdy być na iedney gromadzie; dla te-
go, persone tego na sobie noszą Koncy-
lia Apostolskie / y Biskupie. Za tym też
dyktanowieniem Pana Chrystusowym /
y obławieniem powaźności Kościoła iego /
Ez. 18, Chreścijanin ma być Kościoła
posłusznym, a kto słuchać nie chce; ginie.
Abowiem co persone Apostolskie tu wia-
ża; wolać iest yw niebie; co rozwią-
ża oni; y Pan Chrystus rozwiąże. Tey
moce / sobie od Pana Chrystusa danej /
Kościoł nigdy śle wyzwać niemoże.
Dekrety wola Koncyljum Porofech
nego, są Dekretami y wola Ducha Bo-
żego. Zawidyludzie święci (tak piše
S. Augustyn / w Kazaniu niektorym)
y Pana Boga imiła Oycę y Kościoł,
za Młakę; nigdy / ani one^o Oycę / ani tey
Młakę swej / bogoboyni Chreścijanie
nieobrażili. [Talis est via Iustorum
et Sanctorum, tenentiū Deum Patrem,
tenentium Ecclesiam Matrem; nec il-
lum parentem, nec istam offendentes
&c.] Abowiem dwa nas rodzące wro-
dzili na śmierć; Adam / y Ewa; dwa też
nas rodzą na żywot wieczny; Pan Chry-
stus /

2 Vidn =
sa / Bos:
Porofe^o
słuchay.

1 Eo w.
Dwier.
Matt: 19.

Spárćie

Act: 15.

2 Dowo.
Serm: 109
De Tema
pore. -
98.!

Wyklad

Święty Ko: Pów.

- 3 Dow. stus / y Kościot. tak tamie piśie S. Au-
gustyn. A koby zaśie niechciał mieć /
na ziemi / Kościota Matka; ten niebe-
dzie miał / w Niebiesiech / Pana Bo-
De Simp: ga Oycem: tak y Cypryan S. w Kie-
Prelat. et gach iednych napisat. [Habere non
Augu: De potest Deum Patrem; qui Ecclesiam
Symbolo. non habet Matrem.] Patrzącie / iaka
4 Dow. to Matka iest nasza! iako ona / o synow
swych zbawieniu / pilne ma staranie! rze-
czy zbawiennych rozmaitym nas oby-
cziem wciy / nietylko na Kazaniu; ale
też w Obrzędzie y porządku spraw Ko-
ścielnych. Nie co innego nasz Kościot
zawždy nam przepowiada; iedno Pana
1 Co: 1, 2. Chrystusa wkrzyżowanego: tego wciy
každy rok / każdy tydzień / każda Nie-
dziele / na każdy dzień / każda naostatek
Dziwie- godziny. co żeby tak byto; ja tobie im na
dzenie trocy będzie mogto być / rad połaż:
Srokcie ty słuchay pilnie; a świętym sprawam
Dowoz- Kościelnym diwuy sie. Duch S. Ko-
u4. ściotem rządzi: po rzemieśle znać Kie-
Kof. miesnił: przeto też po rządzie Kościel-
Adwent nym, Rządźce poznaway Ducha S.
Obrzędu Kościelnego sprawy, pocza-
tek ma

Art: 9 Kreda.

tel maia od Adwentu; gdy Stońce Pa
 nam sie przybliia: na ktory czas / do
 czego Matka nasza swe syny wiedzie / y
 k czemu ich gotuje; same Koraty nam Koraty;
 pokazac mogą. Pragneli bowiem dzien Luce 10.
 wnie starzy Oycowie, widziec dzien Pa
 na Chrystusow: ich sa one slowa / w
 przemyśladzie pełne; ktore na począt
 ku Korat / z Eziaka wziete / na Nisy Eziak 45.
 śpiewamy: onych tedy pragnienie / kto
 rzy Swiatlosci Pana Chrystusa czeka
 li / y ten nocny czas znaczy; ktore^o / Zwia
 stowanie Anielkie do Panny Maryey Noc.
 wspominaiać / Koratna Nisa śpieś Luce 1.
 wamy. Sama tedy rzecz / z cudnych Ces Dożyn.
 reimoniy Koscielnych / tego nas uczy; Lu: 1, 3.
 abyśmy Panu Chrystusowi / dla oświeś
 cenia ciemnosci naszych narodzonemu /
 droge naprawiali. Tymi zaiste slowy
 Matka nasza / Swiety Kosciol powo
 łechny / do nas, swych synow; w ten Kożwa
 czas mowi: Uwazcie to w siebie / moi Janie.
 miti Synaczkowie; co za dzien przed
 soba macie / Dzień Pana Chrystusow Lu: 1bid.
 wego Narodzenia: abyście Pana Jez Matt: 3.
 zusa / do was zawitaiacego / wczynie
 N przyja

Święty Ko: Pow.

pryśli; abyście iemu przybrzeżi sere
waszych, pięknymi cnoc świętych opo-
nami obili: o tym teraz chodźcie; na to
Ioan: 8. sie vdaycie. Pamitaycie / co tho za
Dzień idzie! pamiętaycie / iakie byto w
Matt: 13. Oycach świętych tego Dnia żądanie!
wiele Królów y Proroków / co wy już
widziacie / chcieli widzieć; a nie widzie-
li. A będziecieś nierodziczym dobro-
dzieństw tych / wam przez Jezusa Chrysta
danych, które nie są dane Królów y Pro-
roków / y wiele Bogobojnym lud. Iom
29. będziecieś gnusnymi w przytęciu Pana
sweo / Odkupiciela swego / Zbawiciela
sweo. Jesteś niemoście, iawidz tak być
gotowymi; iako jest potrzeba: jeśli wa-
ś się potrzeby domowe, czasu innego wam
zarządzają; i nie tak / iako się godzi /
wielkość dobrodzieństw Bożych rozwa-
Roczniz żać: wjdź na ten czas ieden / kiedy rocz-
ca. nie czynimi Narodzenia Zbawiciela
naszego / im napilniej ty trzy słowa ro-
Ioannis 1. zbierać; **S W B O Z** A stał się
Cłowiekiem. Tak na ten czas mowi
do nas, osobnie wymowny świętych o-
brząd Adwentowy: na ślicach też
Kaznos

Art: 9 Kreda.

Kainod. ieyfikich / o Adwencie y Przy
 sciu Pańskim, nawiecy w on czas po
 wiedzia: piękny jest do tego tych / Eto
 re przy tym bywaia czyste / świętych
 Ewangeliy porzadek. A głaſze tam /
 y groi nam Koſciot: głaſze w pier
 ſa Niedziele Adwentowa / taſkawym
 pierwoſym Przysciem Pańskim: Eto
 go Eto by wdzięcznie przyiać niechciał /
 ani temu drogi naprawney gotował;
 tego drupa Niedziela ſrogim wtorym
 tegoi Pana Przysciem / przez przyſto
 na ku temu Ewangelia / ſurowie pro
 mi. Niechceſli dbać na Obietnice; do
 ſie Paſmi: niechceſ niegrzeſzyć z Mit
 ſci; dla Karania ſie nieczyń: iako Pan
 Bog / Ociec naſ; taż y Koſciot / Ma
 tka naſia / roznaitym naſ ſpoſobem do
 Pana Chryſtuſa wiedzie. A coż to za
 Pan ieſt, Pan Chryſtus? ten Pan ieſt;
 Eto tego przyſcie przepowiedali Pro
 cy: to nam trzecia Niedzielnia Ewan
 gelia Adwentowa / gduie Pan Chry
 ſtus iſci Proroctwo; Ezaiaſa / iſmie
 piſute. Naſtatek ieſli chceſ obaczyć;
 co to za Pan / dla naſ ſie narodził: Ja

Ewangelia
 gehe Ad
 wento s.
 we.

1 Nied.
 Matt: 21.

2 Nied.
 Luca 21.

Etoſo
 manie z
 Rozwa
 ſaniem.

3 Nied.
 Matt: 11.

4 Nied.
 Rozwa
 ſanie.

N 9 nowi

Święty Ko: Poro.

- Lu: 1, 3.** nowi S. Krzycielowi / dziwnie pocze-
 temu / w żywocie matki swej Duchą
 Boiego pełnemu / cudzy dziwnymi przy
 Chrześcjanu ośławionemu / nad zwoy-
Mat: 3, 11. czay ludzki dziwnie na puszczy niestę-
 iacemu / nad którego między syny me-
 wieści wietszego niema / temu ta-
 kiemu Janowi pilnie sie przypatrz; a
 brzajacność tego Pana / którego Nias-
 rodzenia roczna pamiatki czynimy /
 mogli tym lepiej obaczyc / ty Chrześcjan-
 nie. Jesli tak zacny Posel; a widy nie
IOAN: 1, godzien jest / y rzemyl v bota rozwią-
 zac Panu swojemu: co o Panie tego
 masz rozumiec? Thoc nam przeklada
 czwarta Niedziela w Adwencie / y S.
7. 11. 12. Ewangelia jego: a ty pilnie to twej
 Matki cwičenje / lesliś jest synem wo-
 daczynym / chcesz rozbierac v siebie.
100. Masz sprawe krotka Adwentu swiate-
 go / tu Narodzeniu Pańskiemu nas
 pilnie gotujacego: w dzien same^o Nias-
 rodzenia, co Kosciot czyni / a czego nas
Narod- rodzenia, co Kosciot czyni / a czego nas
zenie rodzenia, co Kosciot czyni / a czego nas
Pańskie. wczoraj dniacki mate / po Koledze bies-
Koleda. garace / dobrze o tym wiedza. A ja nie
 rozedzie w ten czas śpiewaia; **CHRI**
stus

Art: 9 Kreda.

STVS sie nam narodzil: y nā vliā
 cach w on czas nic inšego nie brzmie;
 Ono Dzieciatko Pan Chrystus / dla zbā
 wienia nāšego nam poćiešnie naros
 dzion. W Kościele te; / poczyniwszy od 1 Mga,
 putnocy / y słowa Anielskie, wesela Luce 2.
 wielkiego pełne, nā pierwošey Mšy z
 Ewangeliey słychamy; a sa te: Oto os
 powiadam wam (tak Anioł do Pas
 terzow mowi) wielkie wesele / wšysta
 kie narodowi ludzkemu sprawione;
 ii narodzil sie nā dziś Zbawiciel / Chry
 stus Pan. Wnet nā drugiey Mšy / 2 Mga,
Luce 2.
 przy drugiey Ewangeliey / wesela sie
 Pasterze / Dzieciatko narodzone nalaz
 wšy; y Panā Bogā s thego osobliwie
 chwala: do thego te; swe syny wiedzie
 Matka / święcy Kościół Powoščchny,
 patrze nā Ewangelia trzeciey Mšey; 3 Mga.
 tak poważne ona rzeczy opowiada! IOAN:1.
 Ten (mowi) Zbawiciel narodzil sie Rozwae
 nam Chrześcijanie: Który poczatku nie janie,
 maiać / Bogiem iest prawdziwym; Kto
 ry rzeczą stworzonym żywot daie; Kto
 ry y w ciemnościach rozumow Pogańs
 Rich świecił dla Ktorego poštany iest za
17 iii   wolamy

Święty Ko: Pom:

wotamy on Przesłaniec S. Jan Krzys-
ciel. Jesli ciemnosci poganstkie Pana
tego niepoznały/ami iemu winna chwa-
te dany; iesli Świat swego niechciał
poznać Stworzyciel; iesli od wtajnes-
go ludu swego/ do własności swej przy-
fiedwoży/ iest wogardzony: ale my/ moi
mili Synowie/ ludzie Chrześcijańscy /
(całkowon dzień Kosciot do nas mowi/
przez vsta s. Ewangeliey) miewobyt-
cznymi być niechciecie; Pana Ewam-
zar-
wotatacego/ Dwieciatko dla was naro-
dzone/ Syna Bojzego wam danego/ im
naweczciwoicy przyymiecie. A bowiem
za co da on wam moc; iebyście byli Syn-
ny Bojymy: a iesli Syny Bojymy; pes-
wowiey Dziedzicami niebieskimi. M.
Wdzie- Ktozecie wdzieczności Zbawiciel nasz.
czność. Pan Jezus Chrystus/ chce po nas?
K. Tey chce; Ktora iemu Święci ies-
go pokazali: na co przykłady masz godo-
we; Świat/ z Narodzeniem Syna Bo-
iego złączonych. A iie naprzod pamia-
tki czynimi S. Szczepana / wnet nazá-
wutrz po Narodzeniu Pańskim; Me-
sjeństwo/ dla Pana Chrysta podute/

Isaia 9.

Roma: 9.

Wdzie-
czność.

Dzień f.
Szczepa-
na.

101.

Art: 9 Kreda.

nadb inę sprawy Chrzescijańskie wynas
 samy: Szczepan tej S. dla tego / i; jest Aduu 7.
 napierwszym w Chrzescijaństwie Mę-
 czennikiem / zaslużył sobie v Pana Chry-
 stusa ten wiego Koscielo przywilej.
 Po Męczeństwie jest Panieństwo: to
 nam zalecił Pan Chrystus w tym / Kto Jan 8.
 rego nad inę miłowat / Janie S. 10: 13. 21.
 wangeliscie: Ktożemu tej / iako Pannie /
 sam bedac Panna / Pannie Maryi,
 matki swa, zlecił. Krotko mowiac /
 tey chce narodzony Pan Chrystus po-
 nas wdzięczności: abyśmy niewinność
 one / Ktora nam jest na Krzcie dana /
 iemu zachowali: do czego nas wiedzie Mt 104
 Kosciot przystoynym przykładem Dzia dy, afo w
 tek niewinnych / Korona tej Męczeńska Mat 2.
 y Panieństwem osładcionych. Ba Zawet 4
 czyście piękny porządek w Świeciech Janie.
 Kosciota naszego: M. Należy mo-
 że baczyć: iasne to są rzeczy: rzecz sama
 rzeczy swiete zaleca. K. Niechce ia Odroż-
 na ten czas wdawać się o toba w gte nie.
 bokie Zwiernich spraw Koscielnych
 tajemnice: tylko to / skąd by się prosi lu-
 dzie poprawiali / im nakrocey moge /
 N iuf przypo

Święty Ko: Pow.

Święta przypominam. M. Owieś czemu święta / w dzień S. Szczepana? K. Aby a
 smy pamiętali; w jakim pałacu raczył
 się narodzić ten / który y bydłatka rosy-
 stkie karmi / Stworzyciel wszystkiego
 światła, Abowiem narodził się w sta-
 ni; gdye było choroja: tak nam S.
 Win. opisuie Ewangelia. Wino czemu chej
 świecimy w dzień S. Jana; wieś? M.
 Abdia: Lis Na pamiatkę onego / który S. Jan
 pit / iadowitego trunku: tak nas wza-
 na Kazaniu. K. Dobrze: daley idie
 Odrze = my. Narodzone Dzieciatko / według
 zanie. Zakonu Bożego, osmego dnia jest o-
 brzezane: przeto tej świecimy dzień O-
 brzezania iego. a z Świętem zawždy
 się zgadza Ewangelia / przystośnie ku
 Świętem każdemu stosowana. M. Cze-
 mu w ten dzień, Nowy Rok poczynas-
 my? K. Rozządzenie Niesiecy dwa
 nacie w całym roku, wzięliśmy od Rzy-
 miánow: w nich porządek roku ten był
 dzień pierwszy Niesiaca Stoczna; kto-
 ry nam jest Obrzezania Pańskiego pa-
 miatka. A i w ten dzień dano jest na-
 we imię IESVS. Dzieciatku nowo
 narodzo-

Art: 9 Kreda.

narodzonemu ; nie ile y my Chrzescija
 nie / w ten czas pospolicie nowy Rok
 poczynamy: aczkolwiek Kosciol / w spra
 wach swych Koscielnych / od Adwens
 tu (jakomci mi powiedzial) Rok swoy Licz: 98
 ma. M. Tego czasu biegaia tej dzias Nowe
 tki po Nowym Lecie / y przyjaciele da Laty
 ia sobie Nowe Lato; a wstawia Pa
 nowie slugom / Bogaci ubogim: Skad
 to? K. Czynili tej to Poganscy Rzy
 mianie / winsulac sobie na nowy Rok
 wsego dobra: to Kosciol w lepszy spos
 sob obroci. Abowiem wspomina tym
 niewymowny on dar Bozy; i swego
 Syna iedynego / a snim wsi sklo / z las Roma: 8.
 ski a z miłosierdzia swego nam dać ras Ioannis 3.
 czyt. ktoremu dla nas vnionemu / ije Koleda.
 winnismy nasze kolana naklanac; (ia
 ko Pawel S pise) dla tego / od kolan Philip: 2.
 naszych Panu Chrystusowi dania / mo
 zemv snadnie wyktadac Polskie slowo,
 Koleda. Takci S. Szepean koledos Actũ 7.
 wat: te Koleda winnismy dawac wsi 2 Cor: 8.
 scy Duetiatku / dla nas ubogiemu: do
 tej Koledy napilniey / do rozmyslania Pozytek.
 Koledy z nieba nam zestaney / y do wy

Święty Ko: Pow.

- chwalańia Dzieciatka z nieba nam da
nego / Kościot nas przez swa Koleds
wiedzie: y przeto ia poczyńa / od same
go Narodzenia Pańskiego; a kończy/
w dzień Oczyszczenia Panny Maryey.
a to / przez tak długi czas / dla tego / czy
m; abyśmy darow Bożych / tak wiel
kich / nigdy niezapamiętali. **M. W.**
Spółce jak wstaie Kolada / w dzień trzech Kro
low. **K.** Pienieina może wstać / w las
dii; ale Duchowna nie wstaie / w Ko
ściele: aż do samych Gromnie / Kościot
Koledwie Dzieciatku nowo narodzone
mu. Osobnie jest nam pociesne to nas
wiedzenie Bożie / przez Narodzenie
Syna iego milego: iako Pasterz trzo
de swa chora; tak on / na ten czas / nas
nawiedził. dla czego też Pasterze, do
swych owieczek po Koledwie chodzą; a
przytym / iako sie każda śmich chora /
iako sie ma / iako wdzięczna jest Boże
go Narodzenia / pełnie obaczywają.
Trzech Nie trzeba mi tu już wspominać; co w
Krolow. dzień trzech Krolow Kościot czyni: y
Matt: 2. dzień Oczyszczenia Panny Maryey, dla
Oczyszc. czego jest wystawiony / samo słowo o
Luce 2. znajmy

Art: 9 Kreda.

znaymnie: co tyleo przydam; co niekąd 103.
 żywie. Abowiem przez ony wszystkie Dzień 8
 Swiata / Ekhorefa od Bógiego Nasz 10
 rodzenia do G R Omnie / wszystkie 11
 historia spraw Pana Chrystusowych
 dziecinnych wyprawia Bościot. Nas
 rodzenie / w dzień Narodzenia iego;
 Obieranie / w Oktawie; Zawitanie
 trzech Mędrcow / albo (iako mówis Psalm: 7.
 my pospolicie / dla słow zwastęja Pro Eja 60.
 rockich) trzech Krolow / dnia po Nas
 rodzeniu trzynastego. Thęgo bowiem Matt: 2.
 dnia oni cześć Panu Chrystusowi da
 li / y dare iemu ofiarowali. Po trzech
 Krolach iest Swiato Oczyszczenia Pan
 no Maryey / dnia po Narodzeniu Pań
 skim czterdziestego: przy ktorym Oczys
 zczeniu co sie duato; iako Ofiare za Luca 2.
 Dzieciatkiem rodzice wzięli; co za
 świadectwo dal Dzieciatku starzec S.
 Symeon / y Anna Prorokini; iako sie
 temu Joseph y Panna Marya dawa
 wali; tego wszystkiego cześć wyprawia
 Bościot, w dzień pierzecony Oczys
 zczenia / a cześć, w Niedziele pierwsza
 po Narodzeniu Pańskim. Po stawie
 nu

Święty Ko: Pow.

niu Dzieciątka w Kościele Bożym Je
Matth: 2. rozolimskim / do Egiptu Panna z Dzie
 ciątkiem uciekała; a potem Herod dya
 tki niewinne pomordował: oboley tey
 rzeczy pamiatki czym Kościół / w dzień
 Miodziankow, Jako potym Karat An
 yot Jozephowi, nawrócić się z Dzieci
 ątkiem y z Matką iego / do Ziemie Żydo
 wskiej; thego w Wigilię trzech Kro
zám: 3 low / pamiatka bywa. Awo iadnej spia
knienie. wy Dzieciństwa Pańskiego nieopuszcza
 Kościół; Ktoreyby nieprzypominał
 czasu przystoynego: y to / co we dwana
 ści lat dyato się w Kościele Bożym /
 w pierwszą Niedziele po Odkrowie
 trzech Krolow, rozzytawą. Co też za
Niedziele tajemnice są w Niedzielach / Ktore by
le po 3 waja przed starym Zapustem; pilniey
Brolach trzeba słuchać. M. Bedy, barzo rad.
 K. Trzy osobliwe cuda przypomina
1 2 3 my we trzy Niedziele / po dwana
Niedz. stym Roku Pańskim; przemienienie wody w
Ioannis 2. wino / Trędowatego wzdrowienie / y
Matth: 8. Nawrótności morskich wśmierzenie: te
 trzy cuda, trzy znaczą rok; Ktoreych
 Pan Chrystus Bostwa swego z Oycem
 y Duz

Art: 9 Kreda.

y 3 Duchem S. spoleczność, okazat.
Jesli sie trafia długi Zapust: o Klasie 4 Nied.
niu y Katołu, dla tego przydajemy *Ła* *Matt: 13*
wangelia; abyśmy metykł na Cuda /
ale też na Kazanie Pańskie / pamiętać
li: a pamiętaćac, nie złym Katołem,
ale dobra Psemca / abyśmy byli. Zgore
w ogniu Katoł. M. A Psemca iak:
K. Te Pan Chrystus schowa do gu 5 Nied.
mina w Niebie; takowym / ziarna czy *Matt: 11.*
stego biedacym / Pan Bog Niebieskie
okazuje tajemnice: to nam też druga / w
długim Zapuście / Wiedzielną *Łw* *Łw*
gelia znaczy. Przyśledt tedy Pan Chry 11 Zima
stus na świat; Cuda czyni: Słowo swe *Łw*
rozsiwał: a to wszystko, dla tego; aby
przez Śmierć swoje, wszystkie zbawił.
Patrzajcie / co zaś ma w sobie Zapust *Stary*
stary! to ma / com teraz powiedział; i Zapust.
dla wszystkich ludzi / każdego wieku bi
dacych / Pan Jezus Chrystus umarł. 104
Abowiem pierwsza Niedziela starego
Zapustu, pierwszy wiek znaczy od Adama *Wiek*
ma do Noego; druga, wiek drugi / od *Łw*
Noego do Abrahama / albo do Moys
jesza; trzecia, trzeci od Abrahama do
Dawida;

Święty Ko: Pow:

- Dawida: czwarta Niedziela, (Echora
 jest pierwszą Postną) czwarty wiel
 znamienne / od Dawida począwszy aż
 do Niewolstwa Babilońskiego; piza
 ta, piaty / aż do Pana Chrystusa Na
 rodzonego: a przez kosta znaczy się czas
 wststet; Echora będzie do skoniczenia
 świata. Ewangelia Niedziela Śca
 rozapustney, cudnie ku pierwszemu wie
 Powi należy: od pierwszey godziny po
 czawssy / naymnie Gospodarz robotni
- 1 Niedz.
 Matt: 20. E do swey Winnice. W druga Nies
 2 Niedz.
 Luce 9. dziele / ledwie czwarte Nasienie na do
 bra ziemi pada: od Potopu tej wssy
 Licz: 96 steł świat zginat; samosiny tylko Noe
 był zachowan / w jednym Korabiu.
- 3 Niedz.
 Luce 18. Trzeci Niedziela Ewangelia, M
 te Państwa opowiada one; Echora y A
 braham iasnie widy al / y Nożes ro
 4 Niedz.
 Matt: 4. znacie przeznaczyl: a wczwarta / po
 kusy Państwa dla tego slychamy; i Da
 wid thej Prorok / figura bedac Syna
 Bożego / a wiele potus od Saula Kro
 5 Niedz.
 Matt: 15. la cierpiac / wststetle zwyciężet. Piaz
 tej Niedziela / Echora jest w Post dru
 gzy / opitana od Diab. a, znaczy przy
 stojnie

Art: 9 Kreda.

Stojnie niewola Babilońska: przez tyś 5 Nied.
Dzień tej w Niedziele / wiek przyscia Luce 11.
Pańskiego znamienia / o wyrzucos
nym Wyabelstwie niedarmo bywa E
wangelia: iako y Niedziela Srodopo Srodoz
sina / przez ktora Nasycenie nasze w ch. post.
wał: Bożey rozumiemy / nie bez przy Ioannis 6.
czyny o chlebie w Ewangeliey gada
Wieczne bowiem Niebieskie ochłodzi
nie tym obietcy; którzy za żywota swo
go / ktoreykolwiek godziny poczyni /
w winnicy Bożey robili. dla czego w
ten czas / abyśmy tej w robocie y po
ściech naszych nie wstawali / a z niebie
skiego Jeruzalem pocieszenie mieli / z
Organami początek Nssey odprawia Introit
ia. M. Czemuś niedtugo to wesele? 3 Orga
ny.
K. Abyś pamiętał; iż iestcie masz ro Matt 20.
bić: po robocie w wieczor ptaca. To
przeznaczwszy Matka nasza Kościot
rowy / do rozewartowania pilnego Me
ki Oslubienica swego przystepuje; y
wskrzest on czas dwu Niedziel / ktore
sa przed Wielką Nocą / dla iatobney Niedzie
Naszej Pańskiej, iatobnie obchodzi. la Nsfi
Już na ten czas maż się do kamienia Pański
Żydos Ioannis 8.

Święty Ko: Pow.

- Mat: 21.** Żydowie: przye, dza w chrozień Pan
Passie. Chrystus na osleciu, do Jeruzalem:
 Passie wszystkie / od czterech Ewange-
 listow napisane / w on Wielki tydzień
 nasz odprawia Kościół: Nierzeba o
 tym wiele powiedzieć: y naprosty / co
 się w ten czas dzieje / widzieć może: Pa-
Ładza. me Boże day nam to; abyśmy tak / iako
 105. o tym wszyscy wiemy / wszyscy też świe-
 ta rocznicy Śmierci Pana y Zbawicie-
 la naszego świętobliwie obchodzili.
Wielka M. Amen. K. Pożatobne spamięs-
Noc. tce żatobney śmierci Pańskiej / Wiel-
 ka Noc mamy wesola wesolego Zmar-
 twychwstania jego: które przez dłu-
 że czterdzieści / aż do Wniebowstąpie-
 nia / z weselem wielkim Kościół obcho-
 dzi. Co się dotyczy S. Ewangelii / Pro-
Ewán = re przez on czas w Święta y w Tydzie-
gelie le czytane bywaia; te / odprawim się ws-
Wielko, wszystkie Historya Zmar twychwstania /
nocne. z Wielko; wartkowego osobliwie Ka-
Mar: 16. zania Pańskiego są wyiete. W dzień
Luce 24. Zmar twychwstania / do grobu Nies-
ibidem. wiasty idą; nazajutrz do Emaus dwaj
 Żwoleńnicy: we wtorek / iako widać

Art: 9 Kreda.

sie Apostolom / zmianka o tym bywa; Ioan: 20.
 a w Oktawie / iako y Tomaszowi. Dru-
 giej Niedzieli po Wielkiej Nocy / o Ioann: 10.
 Pasterzu Pan w Ewangeliu gada; a
 trzeciej / Mały czas niewidzenia siebie Ioann: 16.
 przypominia: czwarta Niedziela opo- ibidem.
 wieda sprawy Ducha świętego / Apo-
 stolom przy Wieczery obiecanego; a ibidem.
 piata / Ktora zowie my Krzyżowa / Ku
 Modlitwie przez Jmę Pana Chry-
 stusowe, nas upomina. M. Skąd Brze-
 te Krzyżowe dni prosy; : czemu ie tak we Dni,
 z wiemy? K. Razda rzecz w Ko-
 ścielach / z słownych jest przyczyn wysta-
 wa: y te w Krzyżowe dni Proceście / y
 Ktora czynimy w dzień S. Marka / z
 wielkich potrzeb prosy: Ktore my też /
 za stanowieniem Kościelnym / ku nas Pożytek.
 szym potrzebom naszym obracamy;
 a Pana Boga / o rzeczy zbawienne / y
 Których nam zawidy jest potrzeba / w
 sobie zgodnie prosimy. Nie zwykł po- Post.
 ścieć Kościół / czasu pamiatki wesolego
 Zmartwych wstania: wszakże w dni
 Krzyżowe / i Post jest dobry Modli. Tobie 12.
 swa / miernego postu wywa / w od-

Święty Ko: Pow.

- niu też niekoſtównym chodząc: Przeb
Processiami co noſi / wieſz: M. No
ſi chorągwie; znaki też Wmęczenia y
Zmartwychwſtania Paſkiego. K.
Imie. Od Krzyżow tedy noſzenia / dni Krzy
żowe zowieimy. iſ po Łacinie zwano
Spárćie. teſ on czas, Cruces nigras. M. Dwie
rzeczy tu gania w nas Nowowiernicy.
K. Ktore? M. Ji Świętych w
zywamy; a od Koſciota do Koſciota z
Processia chodzimy. K. O Świę
Wodp: tych / czasu inego: to chodzenie z jedne
L: 200. mieyſc: S. na drugie, czemu ganić ma
iſ? M. Wſiedzie / powiedaia / Bog
ieſt: nie trzeba go ſukać. K. Nasby
o to pierwey pytać mieli; czemu to czy
Luce 6. nimy: zakazał ſadzić Pan Chryſtus.
Dowod. Nie Pana Boga my ſukamy; Echory
Pſal: 139. ieſt na każdym mieyſcu: ale gorące w
nas Modlitwy tak zbudiamy; iako nie
kiedy Pan Chryſtus do ſwoych mowit:
Ioan: 14. Wſtańcie / podźmy ſchad; czynimy y
Luce 22. modlimy ſię ie. Po trzech dni Krzyżo
Wniebo wych / Wniebowſtąpienie Syna Bo
wſtapie: żego wierwamy: o tym też wſpomina /
nie. Mar: 16. Ktore w on dzień czytamy / S. Ewanga
gelia.

Art: 9 Kreda.

gelia. a iż w przysta po mney Niedzie-
le / przyscie Ducha S. Pan Chrystus w 10: 15, 16.
Ewangeliey obiecuje: abysmy serca na 106.
se Duchowi S. gotowali / y Swiatki
one sroietobliwie swiećli; dla tego to
Zosciot tak; dobrze stanowit. Gdy Swiat
Swiatki przychodzi; dnia pierwszego 11
opisuje nam Ewangelia sprawy S. 10an: 14.
Ducha: w Pomiedziatet / jedni przys-
pusa do Swiatosci; a drudzy przys- 10annis 3.
pie niechca: Wtorek też nam Pastes 10an: 10.
rza / drzwiami wchodzącego / w Ewan-
geliey zaleca. M. Ktorejsa one sprá-
wy Ducha S. w Ewangeliey Swia-
teczney Niedzielney? K. Trzy sa o: 1 Dzień
sobliwie: iż on wzy wszystkicho Aposto-
ty Pańskie; on wszystko na pamięć przy-
wodzi; on też ten / Ktory Pan Chrystus
zostawit / Pokoy czyni. Chceś sie stad
nauczyć; co zawadza Duchowi S? M.
Barzo rad / dla tego; aby też we mnie-
iakię zawady niebyło. K. Mitowa 2 y 3
nie Ciemności / i na se^o Powinowactwa Dzień
opuszczenie / te dwie rzeczy Ducha S. Swia
do nas nieprzypuszczają. Niedośc jest teczny.
na tym / z tego ani czynić, ani mitować:

O iż trzeba

Święty Ko: Pow.

Ł **Śam=**
Enemie.

S. Troy
ca.

Ł **Łoan 3.**
Łoan 3.

Ł **Łiata**
Łiata

trieba te; W; edowi swemu dosze cyw
mie. Niemiluyze Ciemności; a swego
Pasterstwa / y w domu twoim / pil
nuy; Pokoy wrobie Duch S. latwie
sprawi. M. A to dobra jest Wauk.
K. W; edzie zbawiennych Wauk dos
lyc ma Kosciot: Matka dobra / tu dos
bremu swych synow cwieczemu / zarody
wiedzie. M. Im daley / tym lepiey to
widzie; a takż Boż. K. W; aści sum
me Wiary twoiey / w; edieñ Troyce nas
świetskay: Ociec / Syn / y Duch S. jest
Bog ieden: Ociec zawiody był znako
mity: Syna ie^o poznał; od Adwentu do
Wniebowstapienia; i Ducha S. w dni
Światoceiny: chociaż inſy jest Ociec / z
Synem swym cuda czynia cy; inſy iego
Syn / z W; eba oſtapiwoſy, amierć na
driewie cierpia cy; inſy the; Duch S.
prze; Wode; Krzew S. w; eſt ie odra
diaa cy: (co nam przykłada w on dni
Łewangelia) w; ſkacie Bog Ociec / Bog
Łiata Syn / y Bog Duch S. iednym telko ſa
Bożego. iedney J; ſnoſci Bogiem. Otkarwe po
Łoan 6. tym chwoalebna Łiata Bo. ego miewa
my; o Ciele te; swym gada Pan Chry
ſtus w Łewangeliey. M. W; ed

Art: 9 Kreda.

po S. Trojcy / maia tej co poirtecinie / Niedziela
le po S.
Trojcy.
 go / w porzadku vstawionych Ewan-
 gelij: K. A barzo maia: trzeciej cno-
 ty Chreścijańskiej / ku zbawieniu nam
 potrzebney / pięknie wcz. A bowiem na Powro-
 uciwszy nas Wiary / y w wierd uciwszy rzenie.
 nasze / Nadziei / Miłosci potom poras-
 dnie Powstachny Kosciol wcz. Co
 wierzyć maś o Pame Bódze / Ocu /
 Synu / y Duchu S; Świeta prier-
 czone naucirły: Nadziei nasze w pierw-
 diaia dary Boie / w dzień Świataciny
 ciotkom, snami ciata jednego, zesła-
 ne; y Głowa też nasza / w Niebieskich
 in, siedząca: Wiare maiać y W-
 dzie / Miłuyse Pana Boga twego / Czo-
 wiecz; miłuy po nim y Bliźniego twee-
 go: na tym wstętek Zakon y Prorocy.
 Pierwsza y II po S. Trojcy Niedzie-
 la / co zaradza Miłosci Bożej y Bli-
 żniego / daia nam znać. A bowiem i tak
 w Bogaczu onym, który o Łazarza nie
 medbał / iako też którzy sie od Wiecz-
 rzej wielkiej wymawiaia / trzy głowa-
 ne Grzechy baczmy: Pyche / Łakom-
 stwo / y Cieleśność: tego kto pierwey

O uij z siebie

1076

Napomi-
 nanie.
 Matt: 22.

1 / 9 2
 Niedz.
 Łuk: 16, 14.

Święty Ko: Pow.

- z siebie niewykorzeni; Mitosci Bożey
w sercu swym posiać / iadnym mebe-
dzie mogł obyczajem. M. Jakoż to
zte wykorzenie? K. Przez Pokute:
- Luce 15.** Pokute nam zaleca III Niedziele E-
wangelia; w ktorey Pan Chrystus gze-
sine ku sobie przyiete / przeciw Phary-
zeuszom broni. M. Cemu IIII E-
wangelia przekłada nam Uczynki Mi-
tosierne? K. Aby przestawły ile czy-
nić / dobrześmy potym czynili; a dobrze
czynić poczęli od Uczynków Mitosier-
nych; iesli chcemy Pana Boga y Blis-
kiego prawić mitować. V Niedziela
dla tego o Łodce Piotra S; gada; iż
oproc; tey iedney opoczyszey Łodki / do-
brze czynić nie niepomogę. Czyniac do-
brze pod iednym Pasterzem iedney O-
wczarniey, Piotrem / ku doskonałości
mamy iść Chrześcijańskiej: o tho nas
- Matth: 5.** V I Niedziela wspomina / Doskonałość
Chrześcijańska przekłada iac nad Żydo-
wską, a iż niedosyć iest począć; gdybyś
- Marci 8.** medożonat: VII Niedziele Ewange-
lia zalecać Chleb; ktorymbyś ty / iebyś
nie ustat / był posilony. M. Ducho-
wny

Art: 9 Kreda.

wny Chleb rozumieć: K. Tak; Stos Wykład.
 wa Bożego y Świątosci Kościelnych,
 święty Chleb rozumien: który ma brać
 lud pospolity z rąk Apostolskich; nie z
 rąk Kacerstich / na miejsca Apostols
 kie gwałtem się ciśnących. M. Dla
 tego też podobno w Ewangelicy *Math: 7:*
 dziele VIII / fatecznych Proroków
 kaze się strzedz Pan Chrystus: K A.
 Rad to słysze; iż pamiętaś Niedzielne
 Ewangelie. M. Ociec mój tego mnie *Pamięć*
 uczył: sam też ie wniat na pamięć / nie
 będąc Literatem. K. Tak czynia
 bygomysłni ludzie. M. Liczba IX
 Niedziele, ku czemu idzie? K. W *Luce 16.*
 czym nas przestrzega; iż ze wszystkiego
 liczbe dać mamy. po ktorey iako iatoś *Luce 19.*
 sne będzie z tych potępienie; płaczem
 swym / w Niedziele X Pan Jezus prze
 znaczył. XI potym Niedziela, Spras
 wiedliwych podwyższenie opowiada /
 spominając Usprawiedliwienie y *Luce 18:*
 wyższenie iawnogrzeszającego Celnika.
 A daley ieszcze / z porządku Ewangelii
 Niedzielnich / piękne mogą być Nau
 ki: Iżesmy wysłiz Pogaństwa / a przy *Marci 7:*

Święty Ko: Pow.

- Luce 10.** Dziemy do pociesznego Syna Bożego
widzenia; to nam znaczy XII y XIII
Niedzielną Ewangelią: ale prostego
nie trzeba w tak dalekie tajemnice w
Drugie wodzić. M Coż widy o drugich Nie
Niedzie
le. dzel Ewangeliach mam rozumieć?
K. Ciego wcz; tego sie wcz pilnie:
wcz sie zewszad/nad wszystko Pana Bo
gą miłować; a Bliźniego swego/ iako
Luce 17. siebie samego. XIII Niedziela E
wangelią Trędowatego oczyszcza; y ty
Matth: 6. strzeż sie Duchownego Trądu: XV
zaleca nam Boską Opatrność; a od
Łakomstwa / y od Myśli frasowli
wych nas odwodzi: XVI Młodzie
Luce 7. niec zmartwychwstał; abyś y ty wstał
Luce 14. od grzechu. Niedziela zaś XVII/
choć wydrabia w Sobotę Pan Chry
stus; abyś y ty, Święta święcić/dobre
a świetne sprawy czynić: XVIII o
Matth: 22. Miłosci Bożej y Bliźniego gada; a te
na Panu Chrystusie/ iako na fundam
Matth: 9.encie/budwie. Wyzdrowion jest potym
Matth: 22. Paralizem żarąiony: odzienia Godow
nego niemający, wrzucon jest w Cie
Joannis 4 minosci: Krolit synowi swemu zdrowia
wprow

Art: 9 Kreda.

wprosil: nieodpuszczajacy Pan Bóg Matt: 19.
 nieodpuszcza: Boskie rzeczy Bogu; a Matt: 22.
 Cesarskie / maia być dane Cesarzowi; Matth: 9.
 y Uwieroiłste od niemocy Pan Chrystus
 potym wybarwia: Dniemecze zmarła
 na ostatku skrzepa. Ta jest ostateczina w
 naszym Kościele Ewangelia; gdy Uie
 dzieł po 6. Trojcy mierzamy XXIII.
 M. A iesliby ich było więcej? K.
 Grodopostna na ten czas Ewangelia Ioannis 6.
 powtarzamy: i; nam Chleba / po ki ies
 stesmy na drodze / zawsze jest potrzeba;
 Miał iui opisana sprawa wssytkiego Świata z
 roku / według puktne go zaisie y porzą zanie.
 dnego Obrzedu Kościelnego: skład y
 naprostszy może rozumieć; w cym w
 ssytku naleiy Wiara Chrześcijańska: a
 metylko Wiara; ale cokolwiek potrze 108.
 ba jest wiedzieć / y czynić każdemu czło
 wiekowi Chrześcijańskiemu: aby mógł
 przyść do chwaty Trojce Świtey / do
 wiecznego Królestwa Niebieskiego.
 M. Ciemu; / mity Oyce / iedne Świe Świate
 ta są wesole; a drugie, smierne? K. czemu
 W obchodzeniu tych Świat / w kros smierne y
 rych czynimy pamiatki rzeczy rze wesole;
 0 v slych/

Święty Ko: Pow.

śtych / przez Pana Chrystusa nam sprá-
 wionych / tego trzeba przestrzegać; aby
 taka była Pamiątka rzeczy / i taka była
 Regula. Rzecz sama. Abowiem wszędzie Ko-
 Epist: 23. ściot chowa one S. Augustyna Regu-
 W Odp: 14 / o Pismem S. zgodliwa: iż Pami-
 Lic 157 ene znaki miała mieć podobieństwo z
 Rzeczami; których są Pamiątka. [Sac-
 cramenta debent habere quandam si-
 militudinem earum rerum; quarum sac-
 cramenta sunt.] Jesli dzień Wielki
 Pański był wesoły / y głowie Panu
 Chrystusowi / y cztokom jego, Wy-
 branym Bożym; będzie Wielki Pias-
 1 Sow. tek / y każdy w Piatek / w Chrześcian
 wesoły: ale iż Rzecz była smutna; y Pa-
 miątka ma być smutna. Smieć się
 Pan Jezus Chrystus w Ogrodzcu / po-
 Dwier-
 dzenie. Wierzy się ostatnie: poimanie ie-
 go / od Judaśa wrodanego / zaiste nie-
 było wesołe: uciekli precz z wielkim stra-
 chem Zwolennicy: nasmiwano się o
 Pana / policzkowano / plwano / bito;
 pierw w Annasza / potem w Kaipha-
 szu: trzy kroć zaprzat się Piotr Pana
 Chrystusa / przysięgając / y przeklinając
 się /

Art: 9 Kre.dā

sie / w Domu Biskupa Żydowskiego : z
 Stowa naša : taż sprawa była / v Pi-
 tata / v Heroda / y zaśie powotore v Pi-
 tata : biczowano / Koronowano / mordo-
 wano / posyſkowano / posmiewano /
 krzyżowano / iotcia napawano / bez pře-
 stanku natrzaſano sie : smetny byl w
 ſystem dzien Młeki Pańskiey / y Panu /
 y Matce tego Martyey / y Apostolom /
 y wſystem namnieyſzym mitosnikom
 Pańskim ; Żydowie, nieprzyjaciele Bo-
 ży / a katorwie, Pana krzyżuiacy / ci w
 on dzien smetny mieli kochanie y ro-
 ſkoſ. Boże tedy nie day tego ; aby pa-
 miatka Młeki Pańskiey / w każdy Pia-
 tek / a nawiecey w Wielki / miata być
 wesota : chakie wnetrza ; iako cheż
 zwierſchu / y w odzieniu / y w potra-
 wioch / byl zawždy w Roſciele, y ma-
 być, znaczny dzien Młeki Pańskiey.
 Z Żydy / s Pogany / mech tańczenie / gra /
 godnie ; kto chce : prawy Chrzeſcijanin z Dom-
 tego nie wezyni ; ani to kiedy ſtychac by-
 to w Chrzeſcijanſtwie. Zatozne dni
 Młeki Pańskiey / a wesote Zmartwych
 wſtania iego / y s. Apostolow bywały :
Dnio

Stoſo
wanie.

Żawia-
żanie.

Święty Ko: Por.

Li: 7, Ca: Dale to im świadectwo S. Klimunt 7
19 & 20. S. Piotra Pamiastek y wcieli: wos
leniut takie S. Jana Ewangelisty S.

Epist: ad Ignacrus / abesmy porządkiem tak os
Paul: p wym megardził / pilnie o to, przed put
torem tyżacem lat, upominat. Jako
tede Wielki Piątek brywa smetny; dla
smetnego dnia onego / w ktorzy Pan

Chrystus na Krzyżu cierpiat; tak zaś
Wiedziela Wielkonocna osobliwie jest

Niedzie
la Wiel: wesola; dla niewymownie wesolego
wesola. dnia onego / w ktorzy Pan Chrystus

1 Dow. Zmartwychwstał. Potem wiedzielo
o Zmartwychwstaniu Pańskim; poty
smetek przeszły nie wstawat; egładac

Ioan: 20. sy Pana zmartwychwstałego / wchylcy
sie wweselili. Ale ktorzy z ktorzy sie

Stoso =
wanie. przed tym smetali. Abowiem Zydowi /
ktorzym Wielki Piątek był wesoty /

2 Dow. Wielka noc była iatosna. Tak tak zaś
widzbywa: gdy wesola / albo smetna

3 Dow. jest Stowa; za ma cztonki i da. A Ana
Matt: 23. yotowie w on czas / tak na oblicu / iako

etc. wodniemu / wielkie pokazowati wesele;
aby tej ludzie Chryscijańscy Aniels
kiey radości / a nie Żydowskie^o smetku /
w dzień

Art: 9 Kredz

w dzień pamiątki Zmartwychwstania
 Bo, ego / wesele nasładowali. Szła do Dwóler
dzienie.
 grobu Marya Magdalena / chcąc ma
 ściami ciała Pańskie pomazać / z innymi
 niektórymi niewiastami, Pana Chrystusa
 tej miłością: nikt się dowie
 dzał o tego Zmartwychwstaniu /
 śmiertku doświ: błaga Magdalena do Ioan: 20.
 śmiertnych Apostołów; mniema / żeby w
 trądono ciała. Piotr z Janem / przy
 siedzi do grobu / s tym tej mniemanim
 odeszli: śmiertni są wstęscy / po i Pana
 nierozumia; ani o Zmartwychwstaniu
 wiedzą; ale gdy się naprzód okazał Ma
 rry Magdalena; co za wesele / miły Rozw
żenie.
 Boże! iaka radość! iaka niewymowa
 na rozkosz! także tej na drodze gdy był
 widział od Pań onych / Echore były z
 Magdalena; wielce ich wweleli. Toż Luce 24.
 rozumieć o Pietrze / o Jakubie; to 1 Cor: 5.
 ry; osobna / pierwszy mi, in / pocie
 szyć raczył: Piotra / i dla grzechu ro
 wnie płakał; a Jakuba / i; od wielkie
 go piątku do Zmartwychwstania,
 chleba iść nie miał. Śmiertni tej
 idą oni dwa do Emaus; ale poznali
 Pana

Rozw
żenie.
 Mat: 28.

Luce 24.
 1 Cor: 5.

Luce 22.
 Abd: Li: 6
 Hier: in
 Catal-

Święty Ko: Pow.

- Luce 24.** Páná w tamániu chleba / w skóć ná-
 zadz weselím biega: a wnet zatým Pan
 Chrystus wšytkich, o nim gadaia cych /
 stanawšy miedzy nimi w pośrodku /
- Ioan: 20.** perwnejšego dodał wesela. Thomáš,
 dnia osmego nie mniejša wziął ra-
 dość: odnowił to Pan Jezus / przyie-
 sierze Galilejskim; ktore zwano Tyber-
- Ioan: 21.** ryadys: y na gorze w Galilei / y gdzie
- Matt: 28.** kolwiek indziej / Zmartwych wstanie
 Pańskie oprocz osobney radości nieby-
 to. dla czego też w Kościele Porwsech-
 nym wšytkie czterdzieści dni / aż do
- Św. =
 zanie.** Wniebowstąpienia; wesółym śpiewa-
 nym brywaia obchodzone. Dzień takje
- Wniebo
 wstapie-
 nie. 2c.** Wniebowstąpienia / dni Świąteczne /
 z Oktawami swymi / niemoga być śmie-
 tne od Chrześcijan święcone; ponieważ
 byty osobliwie pocieszne / y osobnego
 wesela a radości pełne. co że też mamy
 rozumieć o Narodzeniu Pańskim / kto-
 rego dnia Anyoty śpiewaiace słyszano;
- Spárte** żaden Chrześcijanin o tym nie może wa-
 tpić. M. Stysiatem od sasiad moich;
 ktorzy ieżdia Poscie na Jarmark do
 Frankfortu: iż w Wielki Piątek / No-
 wowie

Art: 9 Kreda

wowiernicy sprawiają gody / mięso wá 110.
 rza / tańcują / śpiewają; a na Wielką
 Noc / na wżgardę naszemu Kościołowi /
 ryby warzą. K. Szatan s Panem Dowód
 Chrystusem nigdy się zgodzić nie chce:
 Pantak; a on opak. J. Wielki Piasz Zawia-
 tek maia wesoły; pierwsi ci członkami zanie / z
 me są Chrystusowymi. Kościołowi po napom-
 wstęchnemu ta wżgarda tak zawadzi; namem.
 iako wadziła wżgarda Żydowska Pa-
 nu Chrystusowi; ale onym niebożetom /
 którzy świętym rzadem gardzić śmie-
 ia / wieczna bida będzie. Wszak ieden Dziw-
 Niemiecki ich Minister śmiał się wás na śmiasz
 żyć / kazać w dzień Wielkonocny Pas- toś.
 śia. O gdyby rozumiał ten Chorowier Dowód
 ny Minister; co to jest / Vna Sabbat; Lu 24. etc
 a iako dzień wesołego Zmartwychw- Aklw 20.
 stania, jest tajemnica Dnia onego 1 Cor: 16.
 onego / wiecznego Sabbasu y Odpo- Basil: De
 czynienia pełnego / w Królestwie Nie Spir: Ca:
 bieśkim: nigdyby on nie śmiał się być te 27.
 go nierządu waić; aby z dnia Zmar-
 twychwstania Pańskiego / dzień tego
 Meki czynił. Takci tak być musi / moy Zamu-
 wity Synu: kto rzadem gardzi; musi Eniemie-
 mieć

Święty Ko: Pow.

mieć nierząd: my panustaymy na one
 słowa Doktora wielkiego / y na porząd-
 dek Kościoła Powołanego; Pami-
 atki maiz się zgadzać z Rzecz: tak
 Rzecz byle; wesola albo smutna; taka
 też y Pamiątka ma być. Ale Świę-
 to Bożego Ciała niewamy wesole; te-
 go ta jest przystoyna przyczyna: abyśmy
 z pożytkow Miłki Pańskie / Ktorey jest
 Luce 22. pamiątka sakrament Ciała Pańskiego
 Iohannis 6. go / nasze wesole w wszystkich okazowali; a
 w onym Chlebie Niebieskim / Którym
 nas tu Pan Chrystus karmić raczy /
 wielce się kochali. M: Czemu to być
 niemoże w Wielki Piątek? K. Dla
 porządku Kościelnego / w którym ona
 przerzeczona Regula S. Augustyna
 ma być chowana / to być niemoże. na ser-
 cu naszym / wnetrznie, y duchownie / mo-
 żemy każdy dzień y weselić się, y pisać:
 Galat: 4. z tej strony niemaż v Chrześcijan za-
 Coloss: 2. dney rozniice, między dniem a dniem:
 1 Cor: 14. ale porządek Kościelny / Który ma być
 1 Przys- pilnie zachowany / ma iść swoim stry-
 sład. chem. Gdy słyszy w Wielki Piątek
 smutnego Pana / dla cwoch grzechow
 cierpię

Art 19 Kredo

cierpiacego; ma sie smacze twoie serce:
 ale gdyć powieda **K**to nadzieia / i iez
 steś wybawion z macy. **D**yabelskier /
 przejdzie smacna smierć Pańska; aby
 serce twoie niemato sie weselic w **R**zy
 zu Pana Chrystusowym / to też niema
 ani może być. Takie też przeciwnym 2 Przy
klad.
 obyczajem / gdy na Wielką Noc sty
 byś / o zaciężnym sercu **J**ydows
 kim; albo w dzień **B**ożego **W**stapie
 nia / o **S**trogim przykrym; **P**rawie **B**o
 że **S**adnie Pańskim; albo też na **B**oże
Narodzenie / gdy w przychyne wzięcia
Synia **B**ożego powładania; abyś ty / be
 dać wybawion od grzechow / więcej
 grzechom nie sładysz: gdy tedy w **S**wie
 ta wesote słuchasz / o **K**ażni ludzi grzes
 szących; a ty czuiesz też co takiego do sie
 bie: serce zaiste twoie / jeśli zbawienie
 swe mitujesz / w then czas musi riewnie
 płakać. **P**rzeto niechay serca nasze, też 3 Zmia
nienie.
 ra; płaczą / a wnet zaś wesote beda / y
 godziny jedney dnia jednego: wolno to
 jest **C**hryścijanom / od rozności dni **J**y
 dowskich wyzwolonym: ale porządek
 pospolithy **R**osclota **P**owsechnego /
p
w pias

Święty Ko: Pow.

111.

Czas Do
kuty.

Bodź.

w pannoatce smetnych y wesotych rzes
czy/aby niemiat być porządnie chowa
ny; tego nam żadne Piśmo Święte/
ani Doktorowie święci nigdy niepoż
wola: A przeto niemoże się weselić Ko:
ściot w Wielki Piątek/n Apostołom y:
wszystkich Chryścijan zawżdy smetny:
aby y ona Reputa wcale była; y przy
czyną Śmierci Páńskiego/która jest
nasz Grzech/aby wesota nie była; y czá
sowi pospolitey wszystkich Pokuty/któ
ra w Wielki Post wszyscy czynimy/ab
by to skutnie przystało. Wtén czás/
bowiem (i ákó wiész) wszyscy w obec
połutować mamy: a przy rzeczym to
zamyślaniu Wtęki Páńskiej/grzechy nás
sę z wielkim Pożytkiem n aśym optá
kujemy. M. Dobra Wtátka dobry
rzad czyni wśmoini domu: w tym rza
dzie Kościot: Poroszechne^o, day nam/
Panie Boże/zemrzeć: y porządek pieś
tne rożu całego/y przyczyny skutku dń.
a Świat rożnych/ takem i teraz oba
czył: że chociażbym nie słuchał Kaza
nia / a ná ten Porządek tylko pamię
tał; y Wiary/ y Bogoboyności mogł
być

Art. 9. Kredo.

bym się naniecy. **R.** Zetle w sypstkie z
 go spratoy. nie ksydy cztowiel. prosty
 pamietat mose; patrzyte / i takoby kasy
 dy tydzień / i takoby dzień / y takoby godzi-
 ne / Matka nasia rzecy; Bawiennych
 nas swym porządkiem; wcz. Czerzy Tydzień
 dni w tydzień są osobliwosci; i zore nam
 Nieke Pansta / y tego Zmartwychw-
 stanie / zowdy wspominaia : na czym
 dwoina w sypstka jest Wiara / y w sypstko **Roma. 4.**
 Zbawienie nasze. Umart borem Pan
 Chrystus / i takoby Cztowiek / dla Grzes-
 chow naszych; a Zmartwychwstał / i takoby
 Bog / dla naszego Wsprawiedliwie-
 nia : atohz masz w sypstko . ze czterzech
 dni / Cztowiecze prosty / wcz sie w sypstka
 kiego. Gdy poscis Szode; pamietay / **Szoda.**
 i w Szode przedał Judaś Pana
 swego y twego; poscis Piatek; w Piaz Piatek.
 tek foscit twoy Pan / i ciebie / na Rzy-
 zu; a i Sobota przydaies; smetny iez **Sobota.**
 feze Wybranyim Bozym on dzień / kto
 rego Pan Chrystus w grobie odpoczy-
 wał / przystoynie wspomina. Po tych
 tedy trzech dni postnych / wescisz sie w Niedzie-
 Niedziele. i; Pan twoy w Niedziele. **L.**
 P ij wescoty

Świety Ko: Pow.

112.   wesoty zwyciężca smartwychwał :
Proces-   na czego też pamiatke / y dla Process
sią.   sji do Grobu czynionych / bywa w Ka
Każdy   żda Niedziele Processja z Chorałgwi
Dzień.   mi. A przez tydzień tedy ieden / Wiary
                  twoiey moieś sie nauczyć. Ale co mo
                  wie / Przez tydzień ? Każdey dzień / y Ka
                  dey godziny / rzeczy zbawiennych wcy
                  nas Świety nasz Kościół Pomieć ny:
                  a czym to różnym sposobem / dla tego ;
                  abyś z każdej strony / iakoby na Kie
                  gach napisane , twoje Zbawienie wi
                  dzał. Idź iedno / w którykolwiek chceś
                  dzień / y Procekolwiek godziny / do Ko
                  ściota Chryścjanow starowiernych :
                  Proś sie Woda święcona : zegnay sie
                  Krzyżem świętym: patrz na sciany / na
                  Oltarze / na Obrazy: pogladay na swia
                  to / w Kościele każda godzinie goreia
                  ce: pojrzy;ktory w posrodku jest Znak /
                  od ziemi podniesiony: słuchay co cys
                  taia; albo co śpiewaia; awo ze wszystkich
                  kich stron moieś zawidy / w Kościele
                  naszym / droge zbawienną baczyć. M.
                  A do czego; nas te rzeczy wiada ? K.
                  Do Pana Boga / przez Pana Chrysta ;
                  ktore

Art: 9 Kreda.

Ktorego ustawicznymi mamy być naślą
 dowcami. A bowiem Woda święcona /
 Ktorey sie Szatan zaiste boi / Krzest
 nam też przypomina: abyśmy na Wia-
 re nasze / na Dary przy Krzcie wziete /
 y na Sluby tam uczynione / zawždy pa-
 mietali. M. A skądie ma tye moc
 Woda święcona; aby sie iey Czarch
 miał bać? K. Z Modlitwy / y z sto-
 wa Baptarstego. Za niepamiętaś;
 comci przy Pogrzebie wywołot? Do-
 brać rzecz iest każda; ktora Pan Bog
 stworzył: a widy y Pan sam Jezus Chry-
 stus pierwoy pokarm jęgnat / niżli go
 roidawał; y Paweł S. zaleca stworzo-
 nych rzeczy poświęcanie / przez sto-
 wo y Modlitwe uczynione. Przechy
 moc swoje ma Woda święcona / z Mo-
 dlitwy a z Przejegnania; y nad to iest
 przystoynym znakiem / Krzest nasz nam
 wspominaiącym. Potym gdy kłetaś na
 Modlitwe / jęgnas sie Krzyżem świę-
 tym: prawda / i tam masz summe Wia-
 ry Chrześcijańskiej / y pilne rzeczy ieba-
 wiennych przypomnienie? MIE:
 Wiem / co znaczą trzy palce; ktorymi /

Woda
Święco-
na.

Licz: 46.

1 Tim: 4.

Marci 9.

1 Tim: 4.

Przeje-
ganie
Krzyżem
S.

P iij

od

Szalety Kościoła.

113.

Rozważanie.
Matt: 75.

Rom: 10.

Galat: 6.

Obrząz.

Gymod: 2
Luc.

od Czota na Dot / część. Krzyż: cze-
nie; a druga zaście część. / Lewey na
Prawa strone: pamiętam: przeto na
S. Trojca / y na Jezusa Chrystusa, Sy
na Bożego; ktory; Ciebie zstąpiwszy
w Żwot Panny Maryey / przeprowa-
dził nas; Lewice na Prawice. K. Za-
cie iui; przeprowadzić. M. Przepros-
wadzi; da Pan Bog. K. O thymie-
miejpraca. Na Prawice abyś namiey-
stał; pamiętaj; tamie stał; tylko
mitosierni. Dobra the; rzecz jest / je-
gnać się na Czele / na Usclech / y na Ser-
cu: abyś Sercem wierzył; / ku Spra-
wiedliwości; Wsty Wiare wyznawał /
ku twemu Zbawieniu; a na Czele Znał
twego Pana nosząc / wiego Trzyje a-
byś się wesełit. M. Za to Bog zas-
pić. K. Gdy też pogladnieś na O-
brząz / albo na Krzyż / po ścianach y
po Oltarzach; żali nie będziesz miał os-
sobliwych y ośhad nauk zbawiennych;
widzisz / iako mordwia święte Mecz-
niki; a iako wesele oni Krzyż swoy za Pá-
nem noszą: ku Miłości Bożey stał się
zapalić; zaiste moję. M. Obrząz, sa-
ruga

Att: 9 Kreda.

xiegani nas prostackem. K. Bazy
 czonych wiele dobrego naucza ; gdy
 tym wymyslem / abyśmy co w nas napras
 wili / na nie pogladamy. Swiece Kos Swiece
 scielne, Pana Chrystusa / ktorzy jest Ioannis 1.
 Swiatloscia, nas oswiecajaca / przed
 oczu nasze klada, za tym / abyśmy przed Matth: 5.
 ludzmi, dla dywaty Bozey, dobrze je
 rac swiecili / do tego nas wioda : a Co O gien.
 gnia, ktorzy z Kosciota nigdy wycho Leu: 6.
 duc niema / aby na sercach naszych zawo
 zdy psalata! Nitosc / to puste jest zna
 monowanie. Ale niedzy wszystkim Boze D
 Znakami nadsobliwosci jest ten ; ktorzy / meenie.
 wposredku Kosciota zawieszony / po
 srednicstwo Panstkie nam przypomina.
 Gdy pamietasz / Cztowiecze / na Pana, Rozwa
 dla ciebie rosciagnionego ; y to pilnym janie.
 w siebie sercem rozwarzaj : co / mniwasz /
 w tobie stad wroscie ? M. Niechay
 mor. / Eto co chce : mnie / za taska Bos
 za / Znak Meki Panstkiej tak czasem zru
 szaj, onniac na to / co Syn Bozy dla
 mnie cierpiat / osobre miwam gize Pozycji.
 chow chydzenie / rzewne a serdeczne za
 grzechy platanie / y niemate Nitosci

Swięty Ko: Pow.

- Ku Panu Chrystusowi zruśenie. **K.** Wierż mi; iś niedarmo na ten Żnak Pań-
ski, Dyabel sie gniewa. Ludzie my ies-
steśmy: Żnakow zwierschnich nam po-
trzeba: y na prostsza babka / co iest Żnak /
a co Rzecz znaczone / wie barzo dobrze.
M. Dłwona rzecz / iś ci Nowowiernia
cy niśca Boże Vmeczemia; gdziekols-
wiek ich widza; alboć nie sa Chryścija-
ny! **K.** Żnac / co za duch iest, ten Duch
nowy: starzy nietał czynili; ale zawždy
ten Żnak czcili. **M.** A w polu niemy-
biegaty sie Boże Meti. **K.** Jeslić sie
tego wazyli w Koscielech: a coż w po-
lu? Patrząyie; iako nas Kosciot po-
wśechny / y po drogach, Pana Chrystu-
sa wkrzyżowanego wcy! **M.** Przy
Szpitalach tej, wśedzie sa Boże Vme-
czenia: y ia sam / w Domu swoim / na
ten Żnak rad patrze. **K.** Wśystko to
sa swiete starych Chryścijan wyczaie:
na kaźdym Miejscu / w kaźdym Domu /
nietylko w Koscielech / stary Kosciot
wcy Pana Chrystusa: y niemi Kazno-
dzieie / w Kosciele Powśechnym / w
miei; / Każac o Panie Chrystusie wkrzy-
żowanego

Art; 9-Bredá.

iowanym. A ijes mi przypomniał Szpi 114.
 tale; tego też dobrego wyczaiu / który
 przy naszych Kościelech mamy / nie-
 chce zamilczeć. A bowiemy ci Vbodzy / Vbodzy
 którzy przy Kościele siadali / od wiele przy Ko-
 ztego nas odwodzi; a na wiele dobre-
 go radzą. Jesliś jest y ty ubogim; na 1 Poży-
 ubożsie pogladnawşy / łatwiey winna-
 ćierpliwosć zachowaś; a iesli nie takie-
 go ciebie niedolega; abyś sie niepodno- 2 Poży-
 sił z darow Bożych / Vbodzy bracia-
 twoi mogą cie hamować; naostatęć az 3 Poży-
 byśmy sobie Niebieskie Królestwo kus-
 powali / y zpiemiedzy doczesnych przy-
 zacioty wieczne czynili; v dziwi Kościel-
 nych siedzący / a miserya tego świata
 nam ogłaśiaacy / zawżdy nas vpomi-
 nali. M. Ale zbytecznych wiele by-
 wa miedzy tymi Zebrakami; którzy sie
 od Kościota do Kościota wtoczą. K.
 Aby takowych niebyło / Wszak tego
 ma dogladnać: my to za pewne więdza-
 my; że nas vbodzy przy Kościele, wiele
 dobrego przykładem swym wczą.
 Słyśiaes iuż o Znakach Kościelných; Pototo-
 o Wodzie / Obraziech / Zegnaniu / rzenie.
 P v Ogniu /

Święty Ko. Pow.

Ogniu / y o Bożym Umeczeniu ; które
 rzeczy ucza nas y Wiary / y przystoynes
 go życia Chrzescijańskiego: **Spiewanie**
 także Kościelne / y przy Mszy / y przy Go
Spiewanie. dzinach ; barzono nam iest pożyteczne.
Jutrznia. Abowiem gdy śpiewaia w Kościele
Jutrznia. Jutrznia ; nocna one Godzina / której
W Odp. Pan nas dla nas byt poiman / a niewcz
Li: 193. ciwie u Annasza y Kaiphasa często
Pz. mś. wan / nabożnie wspominaamy : Prima ,
1c. znaczy nam pierwsza Godzina ; której
 Pan do Pitata odwiedzion / y niesprawiedliwie byt oskarżon : Tercia , przy-
 wodzi na pamięć Godzina trzecia ; której
 Pana biczowano / mordowano / ko-
 ronowano / pośmierowano / naostatek
 na śmierć Krzyżową zdano : Sexta ,
 daie nam znać / o przybyciu na Krzyż /
 około południa y Godziny szestej ; y co
 sie z Panem naszym / aż do dziewiatej
 godziny / działo na Krzyżu : dziewiatej
 Godziny iż dat dusze swoje Bogu Oj-
115. cu ; One dla tego mówimy / y w Ko-
 ścielie śpiewamy : Wieśpor , znaczy z
 Krzyża słożenie / przed wieczorem nie-
Komple: daleko ; a Kompletu, Pogrzeb / przed
1c. samymi

Dzięć Kłębów

świątym zachodem Słońca sprawiony.

Przeto gdy do Kościoła przychodzisz; Zawsze
nabożnie się miły przy Godzinach / te zanie.

rzeczy święte rozważaj. a gdybyś tu

chciał miły rady posłuchać: mógłbyś so

bie stać wiać w ustawie my myślarz,

osobne i to słow. M. A tak to cho /

miły Kłębów: rzeczy dobrych a zba-

wiennych nierad bym opuszczać. K.

Wstawiać rozmyślać i te Pańskie /

rzeczy jest niewymownie pożyteczna: prze

to iako Kłębów i te Godziny mówią;

także i naucz się ty / pierwszy godzin

te Pańskie rozmyślać. Wierzę; i

poznaś skutek i te iego w tobie / sta

tego rozmyślania. Gdy rozważysz w

siebie niewymowną tu rchobę i tość

Boja / y Syna iego iedynego, Pana Je

zusa Chrystusa. nie będzie to być mogio;

abyś z tym niemiał sobie hrdzić grze

chow / y Pana Boga poczynąć pilney

mitować. za którym i te Pańskie ro

zmyślaniem / ani. frasunek taki / ani nie

bezpieczeństwo / ani miecz niofatek / od

Włostei Zbawiciela swego, ludzi swoi

tych żadnym obyczajem niemogli od

wieść.

Włostei z

Godzin

Bożych

nych.

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

Św. Ko: Pow.

Gdzie, wieść. **M.** Ale nie zawidy moge być
 w Kościele **K.** A doma / za warstas
 cem / albo nastrone odśedży / to czynić
 możesz. **M.** A którymś słowy mam
Jako, co mówić? **K.** A którymś będziesz w
 „mat. 6. „ o ko duchowne / Pan Bóg patrzy. W
 ten sposób / iako cie Pan Bóg nauczysz /
 pewnych godzin umawiaj się do niego:
Modli = Dyktuję tobie / miły Panie ; iż za nas
two. raczyłeś cierpieć : daleś się poimać w
 egrocy ; wodzić od iednego Siedzięgo
 do drugiego i c. Raczy / miły Panie /
 mnie grzesznemu to dać : abym ja two
 rey za nas Mięki był wdzien ; abym
 sobie grzechy / dla którychś ty cierpiat /
 brzydził ; abym ciebie / tak wielkiego
 Dobrodziecia mego / prawie mitował i c.
 Raczy / miły Panie / w naszych proś
 bach nas wysłuchać : day rzeczy te do
 cześnie / według twej woli nastrut się ;
 od Niebieskich tylko Radosci / któreś
 ty nam przez Mięke twoje zaślizył / nie
 rącz nas oddalać / nasz miły Panie Jes
 zu Chryste. Amen. **M.** Radbyśmy na
 każdą Godzinę / której co Pan Chrys
 stu

Art: 9 Kreda.

Istus cierpiat / pilnie każda rzecz rozmy: I I 6.
 słat. K. Wielki zaiste weźmieś strą
 pożytek. A o Nisy co rozumieś? y tam Nisa.
 nie przez Boga naszego, drogę pokazues
 my do Boga Ojca; iedno przez iednego 2 Tim: 2.
 go naszego Pośrednika, Pana Chr: Łuca 22.
 istusa: Który wydawszy siebie samego,
 dla odkupienia nas wszystkich / na pa
 miatke swoje zostawił nam czystą a nie
 krwawą Ciało swe^o Ofiare. M. Prys
 to radbym ia miał pewne Modlitwy;
 Którychbym przy Nisy / y przy Godzi
 nach / czasem y w powszedni dzień / a za
 wdzy na każde Święto / mógł wzywać.
 Prostać niewie; iako co ma czynić.
 K. Czasu mego / za taska Boża / po
 myśle o tym; i aby to mieli czynić pro
 sba: prosicie iedno za mnie Pana Boga.
 M. Czemu; ci nowi Chrzesciianie swoie
 te rzeczy gania: czemu y Nise / y Go
 diiny / wyrzucaia z Kościołow? K.
 Zły dobrego nigdy niechwali: day zle
 mu pokoy; gdy dobrym być niechce: Pa
 na Boga / aby mu dat myśl lepszą / nie
 przedstaway prosić: inacy trudno maś
 tego zwyciężyć. Powiedzialem ci już / Powied
 Synu rzenie.

Święty Ko. Pół.

Syhu miły, tego nas dziś rozświeca
 nasz powstanie / nie tylko przy Ko. /
 ale na każdy Dzień / na każdy Dzień /
 y każda Godzina: nie tylko w Roscie /
 ale y w Doiach / y w Szpitalach / y na
 Polu / y po Drogach: tak z Imieniem
 domych / z Cerkoni / y z Obiedu Ko-
 ścielnego / iako też ze Niesz / y Godzin /
 wcy nas Pana Chrystusa otrzymawa-
 nego; ucy powinney tu niemu wdzię-
 czności / i miłości / y woli jego przestrze-
 gania. Patrząc / coć iesieczkoma przy-
 kłada: i iako każda rzecz eufuiera być
 może przytę / ani niepodobno / iarz-
 mo y krzy Pana Chrystusow na sobie
 nosić. Utwoszpominani iuz onych Obra-
 zow Świętych; ktore nas tu chowania.
 Bolego Przykazania wzruszają: Świe-
 ta same / na pamiatke Świętych Bożich
 ustawione / dżiwie zaisze nas tu Pa-
 nu Bogu wzbudzają. Jesli chce / moy
 i Dość = miły Chryscjaninie / w Wierze Chry-
 tek / Wi- scjan / być utwierdzonym: patrzy-
 ra. że / co to za Wiara / y co za moc tej Wi-
 Liczba ry jest; dla ktorey / niewymowna liczba
 Świe- ry jest; dla ktorey / niewymowna liczba
 ry. Świętych / wśystko opuściwszy / rozli-
 czne

Matt: 11.
16.

Lic: 113.

Święta
Świe-
tych.

117.

i Dość =

tek / Wi-

ra.

Liczba

Świe-

tych.

Art; 9 Kreda.

czyne a wymyślnemeli, z wielką ochotą
ta cierpieli! a cierpieli/nie raz/ nie raz **Czas.**

dnego wieku/ nie na jednym miejscu;
ale y od tego y od owego Tyranna/ od
Krolow/ od Cesarzow/ przez czas nie-
maty/ na wszystkich czesciach swiata!

Czymie zwalczyli świat nasz Chrześci- **Brew.**
ianie; a czym sobie podbił Pan Chrysto
okrag ziemię? Krew on sam wylał swo-
je: Studzy tego wylał i tej swojej: wylał

niem krwi swej (rzecz niestychana)

nasz zwyciężyli. Nie tak ci Krolowie

swieccy ziemię y Krolestwo dobywają: **Grosz**

nie oni dają swoje krew wylewać; ale

cudza wylewają. Zásie, gdyby nie była

z Bogą Wiara nasza Chrześcijańska:

izaliby/ za tak okrutnym wielkich Ty- **Grosz**

rannow morderstwem / musimiata

przeko była wstać? **Woc** Boja to jest/ **Rom: 1.**

Chrześcijaninie: nie cztowiek ktory /

ale sam Pan Chrystus/ tak umie zwycię- **Zamie.**

dzając. Przeto gdy Bościot wspomina

Swiat: Boze; ktorzy krew swa Wia- **Zamie.**

re Chrześcijańska pieczętowali: izali

bedzieś mógł wątpić o przeności Wi- **Zamie.**

ry chwoję? izali nie iśnie wiryśi to

swietych

Święty Ko: Pow.

Przestro
84.

Libro I,
Epist: 4.
W Op:
Li. 122.
167.
Ambr: Li:
L Cap: 41.
Offic:
Tomo I
Conc: etc.

III.

świątych Męczennikach; ię Wiara nąs
sa, Boia moc iest ośobliwa: Ale patrz
tu zaśie pilno; Ktorego Kościota Wi
ra krowia Męczennika iest potropiona.
Nienaydziesz thu Kacerza żadnego /
Matki Powsechney nieposłusznego :
i tylko sami / Ktory z Powsechnością
dzierzeli / Wiare Powsechną gardły
swymizapieczetowali. Miewat Misa /
Ktorey swym pisanem brom / Biskup
S. Cypryan : S. Sixtusowi Papieżowi /
przed Thelesphorem bedacemu /
S. Wawrzyniec Dyakon u Otarza słu
żył: Thelesphorus / od Piotra S. Pa
pież siódmy / trzy Mise w dzień Taro
dzenia Pańskiego wystawił: Alexander /
piąty po S. Pietrze / Wode rozkazał
świecić: insy theż Papieżowie / czasu
Apostolskiego y wnet po Apostolech
bedacy / a krew swoje dla Pana Chry
sta wylewający / dzisiaj porządek
Kościelny nam podali: Klimant S.
náostratek / (abym wszystkich niewyli
czał) pewny Piotra S. Namastek /
sprawy Kościota Apostolskiego , i nąs
szymi dzisiajszymi zgodne / y w Lisciech
y w Xii

Art: 9 Kreda.

y w Kiegach swych dowodnie nam op
pisuje. A nieby kto prosty tego tak spro
sta nierozumiał ; iakoby Mieczennicy
tylko do Pana Chrysta należeli : maś
Swiucha y Spowiednikow swietych ; Spowia
ktor y sercem wierzyli / a wsty wśedzie dnicy.
rozumieli / nasze Powśedchna tej, Wiare Rom : 10.
Chrześcijańska. Wiemy ; co za galka Sulp : Li: 3
ogniśta byta nad S. Marcinem / Mśa
przy Otcaru młaiacym : co napisał S.
Augustyn / Jeronim / Ambrosy / Chry
zostom / inu także Doktorowie Greccy
y Łacinscy ; to y dziś w Kiegach ich czy
tamy : tak Mieczennicy / iako tej Spo
wiednicy / po Apostołach swietych / pe
wne data świadectwo pewney naszej
Wierze Chrześcijańskiej ; a nie iney / ie
dno tej naszej / pod iednym Powśedch
nym Pasterzem Piotrem opoczney.
Idźcie na ostatki do Paniątek y do M
ieczenniczek swietych : iaka tam w mto
dich leciech stałość ! iaka / w młaych
a w młaych siłach / męžność ! Kto i te
go boiowania nauczył S. Agnieszka / Wylcz
Dorota / Apollonia / Matgorzeta / Ka
taryna / Barbara / Lucy ; y innych
Q wiele

Św. Wia
żanie.

Panny.

Wylcz
nie.

Święty Ko: Pow.

wiele Pamiątek a Mieczenniczek tak
 wych / w Kościele Pomiechnym każdy
 czas sławnych : Jest / y brwa zaiste /
 wielkie Wiary naszej w nasposilenie ;
Wierzenie, gdy w dni Świętych Chrześcijańskich,
 dżwone sprawy Boże / y w młodziuch
 nych Pamiętkach / bywaia nam powie
 dżne : sposób lepszy ku utwierdzeniu
 Wiary naszej / trudno by kto miał wy
 naleść : przeto tejż Kościoła Pomie
 chnego / nigdy niewychodziła pamiętk
 ta Świętych ; a zwołajęz Apostoloro /
 y Mieczenników. Za utwierdzeniem
 Wiary / bierze też swa moc Nadzw
 nasza. Abowiem jeśli bracia nasi / idac
 ścieżka od Pana Chrysta ubita / już
 s Panem Bogiem kroluta : my też / o
 nych naśladowac / y dla tego żywoty ich
 rozczęcaiac / ku i b towarzystwu (da
 Pan Bog) przyduemy. Jeśli też onych /
 do siebie wolaacych / Pan Bog wysłu
 chał ; ze wszystkich smertkow wyrwat :
 czemu y my pewnie a mocnie tego nie
 mamy sie spodziewać : Krotko mo
 wiac / s strony wszystkiego dobra / chał
 wiecznego iako doczesnego / wielka w

Wierzenie

Wierzenie

Wierzenie

Wierzenie

Wierzenie

Wierzenie

Wierzenie

Wierzenie

Art: 9 Kreda. Kreda

nas s tad Wlad iela roscie ; i; talierzo /
 iakiego my tei sobie szczyimy / Swieci
 Boiy Pana Boga mieli. Wielka Wlasz 119.
 Dzieia nasa s tad; i; mamy iu; Głowe
 nase w Niebie: a co; gdy thei sa przy
 Głowie, iedne snami iednego Ciata z Pocz
 cztonki: Mitosci naostatek tu Panu 1et / M19
 Bogu y bliżniemu / Etoro sama swiete 101c.
 od nieswitych tacy / Swieta Swiet
 tych snadnie nas naucza. Andrzej S. Swieto
 Ecorego Pan Chrystus Rybitwem lusz Andrzej
 ckm weym / wkrzyjowan iest w mies Matt: 4.
 scie Greckim, w Patrach: S. Barba S Bara
 ra / Panna sstawy sie madra / rekami bára.
 wotashnymi oycy swego Poganstkiego w Matt: 25.
 Nikomedey iest ścieta: Mikotay / Bi S M12
 skup w Liczey Mireński / z dziecinstwa Fotay.
 swego Post mituiacy / Suntem sobie Matt: 25.
 zleconym y w ten czas dobrze szafowal;
 gdy trzy cortki cztowieka w bogie / przez
 swa szcudrobliwosc zachowal przy
 enocie. Dilen Poczecia Panny Mas Poczecie
 rvey / s Ecorey sie narodzil Pan Jezus P. Mas
 Chrystus / osobny Przywiliety zaleca ; rvey.
 Echorym Pan Bog niepokalona spras Matth: 1.
 wil droge maci Syna swego: a Tho Psalm: 17.
S Tho
masz masz.

Światey Ko: Pow.

- Ioan: 20.** maż S. ieden ze dwunastu / krory dos-
tknowy sie wwierzył / iako w Indyey
w locimiami jest przebity; to nam w ies-
go Świate przypomina Kościot. **O**
Lic: 100 Bożym Narodzeniu / y o inych przy-
nim Światech / iużemci powiedzia: :
niewiem / ieslibyś chciał co ieść. e przy-
tem pytać. **M.** Dla nas prostray /
Kościot ma e: emonie: przeto radbym
Grom: nie świec: cenie. Wost. wiedzia: dla ciego świeca Gromnice /
w dzień Oczyszczenia Panny Maryey.
K. Wost kład bywa; w eż? **M.** Z miodu.
K. A miod iako robia pieszczoty?
M. Dżwone: prawie przeciw przyro-
dzeniu, owoc swoy z siebie daia. **K.**
Luce: 2. Takieć tej Panna Marya / nie dla tego
była w Kościele Salomonowym
Lec: 12. oczyszcana; iakoby według biegu przy-
rodzonego, pociąć y porodzić miała:
Dżwone słodki owoc / z pięknych a won-
nych kwiatkow za sprawa Boia zebra-
ny / ona z siebie wypuszcza. Wost tedy
żaleca nam czystość Panieńską / w mi-
S: wia: uost. tce Syna Bożego. **M.** Światłość
Gromnic co ma w sobie; podobno ie-
domyslam. **K.** A. A kład: **MIE:**
Z Kwiatk:

Art: 9 Kreda.

I Ewangelii. Pan Chrystus bowiem Luce 2.
 jest Swiatłoscia każdego narodu ludz-
 kiego. **K.** Przystapie y ty/ swietnie Ephes: 5.
 do tey Swiatłosci; tak iako Symeon
 bogobojny/ y Anna, s Rosciotą nies-
 wychodząca. **M.** Czemu te Gromni Zapala-
 ce w domiech zapalamy; gdy sie blyska/ nie Grom-
 y gdy cytowiek Chrześcijański kona? mnic/ przy bly-
K. Stowa Baptańskie z Modlitwa/ przy bly-
 szej swieceniu Gromnic/ y przeiegna-
 nie Krzyża S. sa przeciw sedom Dras-
 belskun ważne: iakomci iuz na tyla
 miejscach powiedziat. Przy konaniu Przy Bo-
 chei cytowiek ma pamietac na Swias-
 tość Pana Chrystusa; y o to/ aby S.
 Symeon switym byt spuszczone w po-
 koju/ napilniey w on czas ma prosic.
 A przeto Gromnice y swiadectwo Zawis-
 nam o rzeczach swietych data; y nas rze-
 czy swietych uczy; y przeciw niebesple-
 czeństwu Szatańskun pomagaja.
M. Weto ci; snac coś takiego y Po-
 ganistwa? **K.** Tho Rosciot w lepszą Spárlie
 obroci; a, wyciaw batwańskiego,
 swieta rzecz wezmie Chrześcijańska.
M. Nie chwala teo Nowowiernicy. 120.
 Q. ij K. 2

Święty Ko: Pow.

- 1 Dow.** K. A co nam do nowey Wiary? my po staremu dzierżymy. Nie dla tego już Żydowie niemeli Ofiar czynić; iż takie swym Batwanom czynili też Pogan:
- 2 Dow.** nie dla tego my niemamy śpiewać Pánu Bogu / y iemu sie modlić; iż do swych Bogów toż Niewierni czynia: także też nie dla tego maia być złe / w dobry sposób świecone / Gromnice; iż swoich; też batamutnych zabobonów / na początku Miesiąca Lutego / Bóg wochwalce wywali. **M.** Awo każda rzecz / w dobry sposób Kosciół czyni.
- 3 Dow.** K. Ku naszemu wszystko poiretku. Aco złe wyklada rzeczy dobre; biada temu. **M.** Podśmyś daley. **K. S.** Święta Agnieszki Panny / zanego rodu Rzymskiej mianki / osobnie świecila Lampa; gdy dla Pana Chrystusa / dla kchorego **Mat: 25.** blubienica Staroscicem wygardzila / wielkie a sromotne rzeczy cierpiac, cnota jest na koniec. **M.** Dziwne męstwo
- Święty w Pannie!** **K.** Przeto trzeba go wy **Paweł.** sławiać. y **Paweł S.** dziwnie sie nawo **Akt: 9, 22.** rocił; a z blusnierce wielkiego, **Sadem** **1 Tim. 3.** wybornym / z prześladowce Kosciela nego,

Art: 9 Kreda.

nego, trzynastym siał sie Apostolem /
 dla Pana Ch: sta wszystkim opuszczajac
 cym. Dorota S. nie głupie poczeła so-
 bie / w leciech bedac młodziud nędz-
 zgardziwszy ten świat / y wszystkim ro-
 sossyiego / do God wiecznych scietha
 wešla : co chej o Apollonney Pannie /
 ktorey zabr wszystkim naostatek wybito /
 ma być rozzumiano. Swiata S. Wal-
 lenczego / Biskupa y Mieczennika / kto-
 ry niemiec chrzcił, imie od niego vras-
 mairaca, vdrawiat / na ten czas niew-
 spominam / z infami Swiety Porofe-
 dnymi. M. Zwyceli ludzie z naboiejsz-
 stwa polcic / ku S. Apollonney / y ku s.
 takie Walentemu: coć sie podobala te
 Posty: K. A dla czego postciz: M.
 Aby ich Pan Bog vdhorał / przez przy-
 czynę S. Apollonney / od bolema z-
 horz; i przez zasługi S. Walentego / od
 chrzcielney a okrutney niemocy. K.
 Dobrze czynia; i; z Modlitwa Post-
 zlaczaia: takowa Modlitwa rad wy-
 sluchawa Pan Bog. Prawda iest; i; Popra-
 od tey S. Walentego niemocy / y od be-
 lenia zebow / moze nas Pan Bog vdro-
 uij wic /

Matt: 19.

S. Dos-
 ród.

Matt: 25.

S. Apo.

S. Wal.

Posty fu
 Swiet-
 rym.

Popra-
 wa.

Święty Ko: Pom.

221.

wić / y za inych the; Świętych modli-
twa: wśa kże rozmyślaiac sobie; co cter-
piata osobliwie S. Apollonia / y co za
moc osobliwa Pan Bog dat był S.
Walentemu; dobrze ten; wyczał ludzic

Mat: 6. . . . . prosci chowala. Co dobrym wymyslem
Hic: 35. . . . . bywa; chwali to Pan Bog: y wina z do-
brey woli niepic / iako z dobrej woli po-
ścić / iest rzec; mila Panu Bogu. Ale

Święty idmy dalej. S. Maciey Apostol / na-
Maciey. zacnym Wziedzie serca pokornego / od

Aktu 1. Żydow naprzod iest wtamionowany; a

Matt: 11. potym / obyczałem Rzymskim / siekiera

Żwiast. ściety. Żwiastowanie Panny Marye;

Luce 1. co iest za Święto; iasna iest o tym Eo

S Woy wangelia: y S. Wociecha / dobrego

ciach. w Polsce; e Pasterza / Arcybiskupa Gnie

Ioan: 10. źmieńskiego / od Prusakow wtaczni

Święty przebitego / my Polacy dobrze znamy.

Philip. Widiat S. Philip Boga Oca w

Ioan: 14. Synie tego: tey Wiary dlugo po Asiey

uczac / w miescie Jerapolskim iest ucz

Święty ciwie pogrzebiony; a Biskup Jeroma

Jakub. limski Jakub święty / Apostol y brat

Galat. 1. Pański / od Żydow iest wtamionowa

ny / y kżem okrutnym dobity. Krzyż

też

Art: 9 Kreda

też S. Waleziemia dzień, dla tego święte S. Brzy
 ciny: i; tak nam przypomina wryżo- za.
 wane^o Pana Chrystusa; iako on Waż/ Ioannis 3.
 kchorego podwyszył Moysiś na pus Numc:21.
 śczy/ i; egdytch tego Śmierć prze, n^e
 cyt. M. Co cho jest za Walezieme
 Krzyża Świętego? K. S. Helena/ E stotia
 męka dobra Cesarza Dobrego Rona
 stantynusa/ d; i; wnie znalazła Krzyż on;
 na którym Pan Chrystus wiśiat. M.
 Tu/ ścham o tym to Kosiele: y cho Węści e
 też pamiętam; ie dla Pana Chrysta / wole.
 który na Krzyżu cierpiat / Krzyż S.
 ma być w oś olimey v nas wcz. wości.
 K. Wierzm; i; męcyłko ten Krzyż/
 na którym Pan Jezus wiśiat; ale kazo
 dy znak Krzyża S. jest y był zarosze Słowod
 wielkiej męcy: me dla tego/ i; znak jest;
 ale/ i; onego, który Krzyżem zwyciężył
 nam znaczy. Tym znakiem obromieni
 są Żydowie od zabij: cza pierworod- Dwier.
 n: ch dziatek: tym zwyciężył Moysiś Ex:12, 17
 Amalechity: trzy sta rycersow przy Ge lud: 7n
 deonie b; dacy/ dla Krzyżowey Greco Augustin
 kiej Litery tau, pole wygrali: Etohy Iśa m: 57
 thej niemił na ciele swym Chau T Ezech: 9.
 Q v Żydow
 ai

Święty Ko: Pom.

Zybowstkiego; biada temu wiecna.
 Niceph:li: Prieto y Konstanty Cesarz w tym Zna
 7, Ca: 47. ku swoje zwyciężył nieprzyjaciół; y lu
 7c. due te; Chrześcijanicy / tak na osobno
 Chry: Hō: sci / iako we wszystkich sprawach Ko
 55 in Mat. ścielnych / Znaku Krzyża S. nauki A
 Aug: Ser: postolskiej wywala. M. A'le sie Oda
 181 De Tē ściepieniec o Krzyża święte. K. Bła
 fore. da temu / kto się śmieie: płatać będzie
 Trakt: 50 na wieki. Śmieiać się om y z Świętych
 in le. 7c. Boich: y S. Stanisław Męczennik
 S. Stanisław. Polski / (iakowch Pasterzów racz
 1041: 10. nam dać / Panie Boże) niema przed ni
 Rozważanie. żanym pokoiu. Diwona ślepotą ludzka!
 Polacy. Azaby nasi Polacy dopuścili kiedy
 Brol. liżć Króla świętego / Króla walecznego /
 y na Walkach fortunnego; ci mówią
 nasi Polacy; echorzy Panom swoim
 zawżdy powinna wiara chowała: Kro
 lowie Polscy z aliby tej zeliwosci kie
 dy dopuścili: zaby na swoy Krakowski
 122. Zamek / ciasto S. Stanisława s Skato
 ki przenosili: grob srebrny y złotem o
 prawiali: Rosciot Krakowski: k ob
 7c. 122. ście nadawali: Barozumieć tu nie
 7c. 122. maś / Polacy mili: obaczcie się / dla
 Boga /

Art: 9 Kreda.

Boga / wy; co je nowych Wiar chwytacie: w Polsce jest to rzecz napewna meysza; i; S. Stanisław / Biskup Krakowski / dla prawdy Roku 1079 jest zabity; a potym / blisko we 200 lat / tak pewnie (zachowawszy rozność S. Ewangeliy od Historii ludzkich) swojej świętobliwości / od Stolicy Apostolskiej / świadectwo odniósł; iako pewnie S. Jan: Jan S. Krzyciel / dzieciątko diwne Ioannis 1. poczęte y narodzone / przy wiele sąsiad y przyaciół, jest obrzezany. Tak iestże Święty Piotr. to iest prawda; iako prawdy wie opiera trze Rzymiskim poczynają wątpić. M: Co to iest takiego? K. Powiedziała / y bez wstydu twierdzi; iak chorzy Nios wotierney; iakoby Piotr S. w Rzymie nie umarł. a wszyscy Doktorowie / Dowody. wszystkie poważne Historie / wszystkie powołachny Rósciot / i; iaka mowia: rzecz naostatęk sama / wszystko Niebo y ziemią / na to wolała; y Piotrowi świętemu / dnia iednego (choć i; nie iednego roku) z Pawłem S. (który święt iest) wkrzyżowanemu / i;e był Pasterzem y Pasterzem Rzymiskim / i;asne świada.

Święty Ko: Pow.

Przeczy. świadectwo daia. M. Czemuz oni
 na. śmieia, kazać kłamać wśystkiemu swia
 Genesis 3. tu? K. Szatan zawidy jest przeciw
 Psalm: 71. niemi / Potwarca / y Kłameca. Wieś
 Ioannis 8. o co im idzie? M: A o co? K. Jie
 Mat: 16. Piotr święty / w rozmaitym mniema
 niu ludzkim / prawa o Panie Chrystus
 Ioann: 21. sie wydat Confessia: y dla tego / z Ery
 Luc: 22. mona Piotr wczymony / sstał sie Pa
 sterzeni Koscioła opoczystego; przeciw
 ko ktoremu / dla obietnice y Modlitwy
 Syna Boiego / żadna moc piekielna
 nigdy nieprzemoe. M. Niedarmo
 (widzi) cał pilnie bja na Rzymkiego
 Sowod. Piotra. K. Bie moga; ale nie zbja.
 Wśyscy Kacerze mi zbili sobie tby o te
 123. Opoka ona przed sie trwa / wiecey mi
 nieli pultora tysiaa lat; y bedzie trwā
 ta / a. do dnia Sadnego. O Wawies
 Wawies dzemu Panny Maryey toż mowie; com
 dzc. Don powiedzial o Zwiastowaniu. M.
 ne Mar. Panu tam piękna a wcieśna o thym
 Luc: 1. Ewangelia: y Odpusty w ten czas mie
 Odpustj wamy osobne. K. Wieście co sa the
 Odpusty M. Dla tego mi ie w spos
 mmat; abyś mi nauczyl. K. Pospos
 lite

Art: 9 Kreda.

lite v wšyřtřech Doktorow Kořciela
 nech tho iřt porozumienie / ořoto tych Co řa.
 Odpustow ; iř řurowa ona Pořuta /
 řtora byla w pierwsřym Kořciele choř Zmie.
 wana / bywa tam odpuřczana. y dla
 tego / Odpuřty od Odpuřcienia řowieř
 my. M. Proře abyř mi iřsney tho
 wyřtořy. K. Ařto iřawnie grzeřyt ; Wyřlad
 iřawna Pořuta czynil: a w tey Pořucie
 czas niematy trwařac / nieryřto byř
 przypuřczany do przymowania Swię
 tořei; wedlug mnieyřego albo więřře
 go przeřteřpřwa / y zgorřema S. Ko
 řciotř. Ařto řie zřpřziat Pana Chryřtuř
 řa / albo nř meřach / albo dobrowoľ
 nie; wedlug perřon / y wedlug wyřteřp
 řu / 3 5. 7. y 13 lat, winien byř pořutoř
 wař. Tak ře teř za ine Grechy Jřawne /
 Pořuta Jřawna perřonych řilka lat byř
 řa uřřawiona. Gdy řhedy bacřono w
 řim prřaw Pořute / albo niebeřpieřa
 nōř zřdrowia ; dľuiřy czas w řrořřy
 obracřiac / y Pořuty, w Kanonach
 opisaney, vmmieřřaac / Odpuřt mu
 cřeniono: a ta moc iřwidy byřa przy Bř
 Kupiech / ř przy Porōřednym nawieř
 ceř

Rufinus
 Lit Ca. 6.
 in Ec: Hi.

Świety Ko: Pow.

Jawna
Potutá.

Złosci
przezy-
na.

124.

ieś. 9, Ca:
3, de Rec
for.
bardia =
janie.

cey Pasterzu. M. Czemu takowey
Potuty dziś memaś? K. Za niedbal-
stwem podobno Pasterkim / a za nie-
chutliwością Chrześcijanow / (ktorym
mito jest, grzeszyć; a nie mito, pokuto-
wać) škodliwa sie w tym odmiana osta-
ła. Albowiem stać dziś swa wola / y
niewstyd grzeszenia / w Chrześcijań-
stwie wrosty; stać niegodne Świąto-
ści przymowanie: my Pasterze na to
spimy; a wy podobno temu radzi. Wa-
stydać sie czynić Potutę Tajemną: a
coi; gdyby wam dano Jawna? Klaos
starek wszystko Luter skazil; gdy samey
Wiary proznedufanie podał. Wszak
widzimy; co stey nowey Ewangeliey
wrost omyślny wodzy popuszczali / wie-
cey niżli byto trzeba; a Marcin Luter
wszystko rospuscit. M. Tobys ty chwał-
lit Jawna Potutę w Kościele? K.
A Koncilium Trydenńskie pragnie te-
go: sitaby zbytkowtym sie zahamowa-
to. Rozumieście in / co sa the Odpu-
sty? M. Sa odpuszczeniem Jawney
długiey Potuty. K. Cierzyłko Jawa-
na Potutę / przez kilka lat / odpuszczasz

Art: 9 Kreda.

ta: ale cokolwiek winien był cytowiel
czynić / opisania Łaźni Kosciola S. po
wszechnego. M. To dobrze, na Ods-
pusty chodzić? K. Dobrze, dobrym
sercem a skruszonym: skruszonego tylko
serca ludzom. Odpusty są pomocne.

M. A na mitosciwym Roku / co są Mitoski-
za Odpusty? K. Tam naobfituje łaski we Łtato,
wychodzą od Stolicy Apostolskiej: od
wszystkiej onej surowości pokuty / kto
rabyśiny winni przez długie czas czynić /
na Mitosciwym Roku bywamy wypu-
szczeni. M. Stychatem ja też o Mes-
kach Cylicowych; ii na Odpuszczeniach / y
na Mitosciwym Roku / bywają nam
odpuszczane. K. Jam tobie tylko to
chciał powiedzieć: na co się wszyscy do
Piotrowie zgadzają: co jest ta rzecz jest
wzajemna / a perome od Kosciola nie
ustanowiona, to my tym / Pctorym cho-
nalei / porucimy. Pierwa rzecz jest; Domod;
ii nad te moc duchowna / ktora ma s.
Piotra Namiaszek / iaden na świecie
wielkiej mienia: Piotrowi z osobna dał Mat: 16
nie są Klucze Królestwa Niebieskiej
go / y moc Związania a Rozwiązania:

Święty Ko: Pom.

**Święta =
same.**

125.

**Kozwac =
3: mie.**

Ioan: 20.

Oktawy

S. Mat

gorz. 16.

Mat: 25.

tą moc iesli sie sciaga tej y do Cysien;
Pan Bog sam o tym lepiey wie. Nam
przyslusia pokornie Odpusty przymo-
wac: Kluc: om Koscielnym / kto sie do
nich pokornie wciela / wielka zaiste dat
moc Pan Chrystus. a te Klucze, same
takto pokutniace rozwiezunia; w grzes-
chach leżącym iadne Odpusty nie nies-
pomoga. Patrz / co to za moc! Jako
mi poslal Ociec; ia chej was ale. 1c.
Prieto gdy slyszysz o takich Odpuszczeniach
w Koscie'le; serce mney skruszone / y i-
wor: twoy odmiesz: tak / a nie in: cey / nie
szmiesz wielki pożytek Odpustow. Sa
Odpusty osobliwe / przez Oktawy Na-
wiedzenia Panny Mary: (coś ty przy-
pomniat) tej sa y przez Oktawy Ciata
Bojzego. Dobrze zaiste sa Odpusty / dos-
brze s:ufowane / a dobrym chej sercem
przymowane. M. Nawroćmy sie
do Świąt Koscielnych. K. Świec-
gorz. 16. tej Matgorzaty Nadrość, w tym
nam zaleca Kosciol; i: do God Per-
Chrystusowych / mamce s:uzac / a Sta-
rosta Olibrysem gardzac / nieomiesz
skata wniość za s:rexy m:edosci; Ko-
d:ielez

Art: 9 Kreda.

dzielenie tej Apostolskie / którym moe Apostol:
 y kazać y choroby wydrawiać dat Pan rozdział 4
 Chrystus / nam Polakom iest pocies leme.
 sine / dla oney Walki; na kchorey Pan Luce 9.
 Bog Krola Władysława / Młkcy do Przyczyna.
 końca przed potykaniem pilnie słuchas
 iacego / dziwnie obronić naprzeciwko
 Prusakom raczył. M. Procesie w
 ten dzień czynimy; y I e Deum laudas
 mus, po Młkcy śpiewamy. K. Dobra
 rzecz iest / być wdzięcznym tu Panu.
 Bogu; y za dobrego / temu dziękować:
 pamiętka tej ta / w iakiej Wier Pożytek.
 że Pan Bog dawa dziwne zwycięs
 twa / nas Polakom wcz; a to słowo
 wierni; barzo kole w oczy. Wiemy; I 26.
 co za pole wygrał Jagello / po Młkcy;
 a ci co Młkcy gardza / kogo zwyciężyli?
 panie Boże daj im wzniesienie: zawład
 Polacy / za taką Bożą / mieli rozum: Polacy.
 niechaj się ci dziękują nieczynią med
 frami. W bogie duchem, a potome Chre Matt: 5.
 scjany, Piśmo święte chwali: takim Luce 1.
 Pan Bog swoje dary daie: O Święt. I Petr: 5.
 tej Magdalenie też piękna czytamy S M^g
 Ewangelia / ludziom pokutującym gdelena.
 R Luce 7.
 pocies

Święty Ko: Dow.

- Luce 8.** poćieszna: dawna Miłość w niej by-
ta; dżiwne Panu Chrystusowi wstugo-
wanie! niedziw też; i po tym Pan
Chrystus żywił ta na puszcy, pokar-
mem Anyellum. **M.** Prawdaż cho-
ci jest? **K.** O Pana Boga nie niepodo-
bno: rozmaicie on dary swymi ka-
fanie: iest też też podobna historia, v zacne-
go historyka Sulpicyusa / o jednym
Pustelniku; który przez 50 lat / na górze
Syna / bez pokarmu ludzkiego nie-
stał. Miłość ile nie myśli; ani na górze
za stroni wyklada. Dajmyż rze-
czy moje Pan Bog / w piśmie Świę-
tym: a kto wie; gdzie on chowa / a iako
chowa / Enocha; Eliaszem? Przysto-
nieć iest, wierzyć temu / co nam po-
daje, Koscielne zwłascie, historie;
mżlibysmy kłamstwo / w rzeczach v Pa-
nā Boga podobnych / mieli komu za-
dawać. **M.** Wszak y nas Pan Bog
dżiwnie karmi! dawne z ziarnka v
martwionego / y przez jime w ziemi le-
żącego / chleb nam daje. **K.** S. Jan
Ev. / syn Zebedeuszow / y brat S. Ja-
kuba. na Ewangelisty / Zwich Panstwu

Art: 9 Kreda.

ob Heroda sciacy. M. Wietszym Ja Admistr.
tubem podobno my tego zowiemy?

K. Lepiej go zwac Starzym. i. w
leciech byt starzym; y pierwey / ni, li
brat on Paniski / Zwolennikiem obraz
ny. Dyakon Rzymiski, S. Wawrzy
niec / prawym bedac Dyakonem y Stu
ga Pana Chrystusowym / przy Otca
zu wiernie temu stalyli; a potym tam /
gdzie Panna Marya podobno iuz jest
z ciatem / z toja ognistego jest przesien
sion. M. Coz watpisz o Wniebo w
nieciu Panny Maryey? K. Ji dusza

Matth: 23
S. Wce
wzaniec
Iohann: 12.

terwiz jest w Wiebie; o tym ja nie wat
pie: a ieby tej ciato uwielbione bylo; o
tym, przystoynie; Rosciotem wierze.
M. Coz to jest Przystoynie wierze?
K. Rzecz watpliwie / tu rozsadek
Boiemu naleiace / na lepsza a przysto
nieysza strone Rosciot wyktada. A be
wrem gdwci Ciata Panny Maryey nie
masz nigdzie na niem; za pewnym pes
wnych historyi swiadectwem: kali nie
jest przystoyna rzecz, wierze; i. Syn
Boiy / ktory matke swa zawidy cicit /
chcial tej (iako y mogl) tym Wnieb

Wnieb i
P. Ma
recy.
I 27.

Przysto
nie wu
rzc.

Nicphoz
Lib: 2, Ca:
21 & cat.

Lib: 15,
Cap: 14.

Hiero: 6
August: m
Sermo. 44

Assump.

X ij dowozu.

Świfty Ko: Pow.

bo wzięcia przywileiem ia obdaryć
 Takie też przystoynie wierzymy / o nie-
 potalonym teyże Panny ciata pocze-
 ciu: Ktora sobie Markę obrat, przed-
 stworzeniem świata / y Ciato pochył
 swoje z iey ciata wziął; ciemubym nie-
 miał chcieć, to ciato zachować / y od
 pomazania / y od każdego skazenia? M.
 Ja z Powołanym Kosciołem trzymam.
 K. Ten Koscioł y S. Barto-
 miejowi dale świadectwo; ze wżgardzi-
 wszy państwo Krolestwo świata tego /
 z Ormiańskię naostatęk ziemię, ciasto
 się wciśnat do Krolestwa lepszego.
 M. Stycham o tym; ię jest żywo tupio-
 ny. K. Nie przez rokoszy, do wiecz-
 nych rokoszy przychodzi. Aż ma ro-
 koszy on; nad Ktorego niebył wiet-
 szy / między syny niewiescimi? na żądanie
 zley niewiasty / człowiek (z rozsądku
 pańskiego) na wiet-
 szy sciet jest w cię-
 mnicy. Panny potym Maryey / córki
 Dawidowej / obchodimy Narodze-
 nie: z Ktorey się narodził Krol y Ka-
 ptan; ta miała Joachuma oca, z Kro-
 lewskiego / a matkę Annę, z Kaptan-
 skiego

Art: 9 Kreda.

Miego rodu. y przeto Elzbieta / 3 Poko Luc: 1.
 lenia Aaronowego bedaca / byla kre-
 wna Panny Marrey. M. Ale per Epist: ult.
 wiadala nam na Kazaniu; i; z jednego
 Pokolenia poymowali sie / w starym
 Zakonie? K. Dla pewney przyczyny. 128.
 Prawo to bylo dane: ktora i; niemia
 ta miesca w Pokoleniu Baplańskim / Num: 19.
 z Ofiar Koscielnych y Dziesiecim żywo Epiphan:
 nosc mialacym; dla czego bylo wolno Lib: 3, cō-
 pokoleniom tym dwom / Arolemskie tra Her:
 mu y Baplańskiemu / spolnie sie poys- 78.
 mować: y sam narowyiszy Baplan Aa- Exodi 6.
 ron, z Pokolenia Juda wziat byt sobie
 żone. M. Przebaczytem pytać okoto Swiece
 swiecenia Ziot / przy Swiecie Zielney ma Ziot.
 Matki Bozey. K. Toć waży swiecen-
 nie Ziela; co inych rzeczy od Pana Bos-
 ga stworzonych; Modlitwy / 3 Stowa / 1 Tim: 4.
 y z Krzyża / Ziot y Owocow wszystka
 moc wychodzi. A niew dzień Wniebo- Czab.
 wzięcia Panny, Ziota y Owoc swięcia-
 my; ta jest tego przyczyna: abyśmy on Esaie 66.
 piękny a wonny Kwiatek / y przec sto-
 sły Owoc / ktorzy s tey Panny wynio-
 snat / naszym zawsze kochaniem mieli:

K iij y tego

Święty Ko: Pow.

y tego rostkofnie wiywali. M. **Pries**
 A Zwon nowofwie baczytem tej pytao o Zwonach; czemu
 cenie. 16. ie kreza. **KA.** Zwony nie kreza; ale
 swieca. Ka;da bowiem rzecz/ktora na
 Koscielny pożytek obracam; / bierza w
 Koscielu swiecona. M. **Czemu?** K.
 Przyczyna. Abyśmy tu wiecznowaci duchownymi
 100. sprawom/ktore sie dzieła w Koscielu/
 przez te zwiershnie byli wzbudzeni.
 Jeśli Zwona w Koscielu nie wiywala/
 iedno swieconego; tak je chej innych rze-
 cy/ na Oltarzach, y gdzie indzie, w
 Koscielu bidacych: iako; ty/Chrzescio-
 Leuiti: 9. annie/dla ktorego nauki rzezyw nieme,
 Nu: 7. etc. z rozkazania Bożego swieca/ smiesz do
 Kosciota chodzie nieposwiecony? cze-
 mu niechowaś winney swieciobli o'ci?
 Zwonie a jeśli sie vbrukaś: czemu sie zarazem
 nie na nie vmyeś? A iże na burza w Zwonny
 burza. zwanaisi; co dla tego/compowiedział
 Lic 1 19 przy zaieganiu Gromnic/ dobrze bier-
 wa. Uciech sie/ iako chce / zły Rocz-
 Kap: Li: z rzeczy dobrych smiecie: Zwonow Ko-
 1 Cap: 16. scielnych sa tej inffe tajemnice / y ow-
 De Br: Of. nowactwo Raznodzieystkie pieknym os-
 byczatem wypisujące; ale ia teraz tho-
opu

Art: 9 Kreda.

Conficiam / kwapiac się ku nassey rze-
 cy. Po Narodzeniu Panny Mary-
 ey / Powyśszenie bywa S. Krzyż. A-
 bowiem on Krzyż / na którym Pan
 Chrystus był od ziemi podniesion / y
 które^o Znak będzie iasneysszy nad Słoń-
 ce / diuwnie Pan Bog wybawił przez
 Czarza Heraklusa / z mocy Króla Per-
 skiego Rozdrośca: thego dobrodziej-
 stwa Boiego my pamiętkę czynimy /
 wciac się przy tym zbawiennych y po-
 trzebnych nauk. S. Mattheusz / ze Cła
 na Apostolstwo powołany / w Mus-
 ryjskiej ziemi, przy Oltarzu Nřsa
 mający, jest mieciem przebity. Ktora
 śmierć wolał on dla Pana Chrysta pod-
 łać; niżliby miał być pozwolnić Królo-
 wi Hirakusowi / Panne, Bogu posła-
 niona, wziąć sobie za żonę. Swięta
 ta / w Krakowie zwłaszcz / dzień Prze-
 niesienia S. Stanisława / osobnego
 Patrona Polskiego. M. Coż to jest
 Patron? K. Patronus, Łacińskie
 jest słowo: po Polsku wyklada się, O-
 brońca. Patronami tedy naszymi zo-
 wemy, one Swięte; którzy osobliwie o-
 nas

S. Krzyż

ja.

Ioann: 12.

Matt: 24.

Chrysoſt

in Mat.

S. Mat

theusz.

Matt: 2

Abd: Li: 7

129.

S. Scla

stawa.

Patron

co.

Art: 9 Kreda.

jest y w Niebie doskonalszy porządek.
 A S. Michał Archanioł / w Niebie
 zawidz twarz Bożą widzący / osobnym
 jest Ratownikiem ludu na ziemi Bo-
 żego. M. Dziwna to zaiste / y nas tu
 ratował / y w Niebie Boga widzieć.
 K. Niedarmo S. Piśmo świadczy; iż
 rozum lud; ki niemoże ogarnąć chwały
 Niebieskiej / miłośnikom Bożym nago-
 towaney. M. Skąd to Święto S.
 Michała powstało? K. Jest pewna o-
 tym historia; która w ten dzień powie-
 data: dla rozmyślamy thei dobro-
 dzieystwo Bożych / które Pan Bóg nam
 przez Anioły daie / słusnie a pożytecz-
 nie to Święto Kościół ustawił. M.
 Którei są te dobrodzieystwa? K.
 Aniołowie nam wstępują: oni nas
 strzegą y brenia: nasze Modlitwy Pa-
 nu Bogu przenaścają / za nami się mo-
 dła: dusze tei nasze / do Raju / do Nie-
 ba / y na Łono Abrahamowe / oni pro-
 wadzą. M. Dziwnie Pan Bóg pra-
 czył Cytowięcą: dziwna rzecz / słudzy
 Pana wśzystkiego stworzenia, cztowie-
 kowi służy! Jestie przy każdym cztos-

S. Michał.

Matt. 18.

Danie. 10.

12.

Rozwa-

żanie.

1 Corin. 2.

Przyczyna.

130.

Hebre. 1.

Psal. 90;

Gene 48.

Tobie 12;

Daniel. 9.

10; Zac. 1.

Luce 16.

Rozwa-

żanie.

K v   wiecze

Świfty Ko: Pow.

Strof. wiecze Anysol? **K.** Jest przydany Eda
 Hier in E. idemu; ale grzechem bywa odpędzan:
 J: 1, 66. memoze on/ ktory Pana Boga zawoży
 Bas. in Ps. widzi/ na złość naszą patrzeć. **M.** O
 37. Cze. niedbatosci ludzka; ktora takie? **Stro**
 Napomn ia od siebie odpędzaj. **K.** Przestanie
 nome. grzeszyć / Chrzescijaninie: iesli d'ceff;
 Math. 4. aby Anysol dobry / z tego odpędzimy /
Wyklad. tu sobie przystapit. **M.** Dsiwna cho
 v mnie; i; Anysolowie ofiaruj nasze
 Modlitwy Panu Bogu. wsak Pan
 Bog wie wszystko. **K.** Przez swoje
Licz: 79 stworzenie Pan Bog wszystko rzadzi:
Chore powiedzialem mi o tym. **M.** Powie
Anielsk. daia; i; dziewiec jest Chorow Anysol
 E a 6, 37. st. ch. **K.** Wielki tam jest / w niezli
 Ps 17, 79. czyni husie / porzadek: sa namizsy / sto
 Col. 1. etc. dni / y namizsy: ten tez rzad d'ce miec /
 w swym Kosciele wielkim / Pan Chry
Sadza. stus. **M.** Panie Boze / day nam byc
 wdziacznyimi tych dobrodziejstw two
 id; ktorecy nam / przez two Anysoly /
 tak zagne nas niegodnych slugi / czynic
At Sam raczys. **K.** Cokolwiek ches Anysolo
faence. wie czynia; i; osobney tu nam Miłości
 2ph: 1, 2. czynia; i; ktorych Pan Bog wmitowal
 przed

Art: 9 Kreda.

przed stworzeniem świata; oni też mi-
 aia: y dla tego słusna rzecz jest; aby
 od nas Aniołowie byli cieżeni / waie-
 ni / śanowani / y mitowani. O Świę-
 tym Franciszku / dobrem okiem serdec-
 nym Panu Bogu służącym / y wszystko
 swoje dla niego opuszczającym / mierz-
 ba wiele powiadać: z Bernardynow
 Zakonników / ktorzyiego Regule trzy-
 maia / y nac S. Franciszka; iako on swia-
 tem gardził. Jadwiga cheż S. Perte-
 koscowna w starbie Niebieskim obra-
 wsiw sobie / ku czystosci chowania y mie-
 sa swego przywiódla / Kieżna bedac
 Słaska. M. Kieftowita. (iako sly-
 chamy) wżgardziła: a nam cieżko by-
 wa, materzeczy opuszczac! K. S.
 Symon / y Judas / (nie on Jheriot,
 zdrajca Pański; ale brat rodzony S.
 Symona) w Persiey wespolek kazali;
 y tamie obadwa / w miescie Swanto-
 rze / dla Wiary Pańskiej sa zabici. A
 nie wiecey jest Świętych w Niebie / m-
 zli dmi do roku: dla tego pospolitia W-
 fesch Świętych pamiatke czynim; a
 ktorz sli droga / y ktorego Błogosław-
 cienstwa

S. frón
 ałst.

Matth. 6.
 12.

S. Jada-
 wig.
 Matth. 13.

S. Si-
 mon / y
 Judas.
 Ioann. 14.

W fesch
 Święt-
 ych.

Matth. 5.

Święty Ko: Pow.

- Sześciu Zaduszny.
 10annis 6.
 131.
 1. Pożytek.
 2.
 3.
 Dowód.
 Ecclesi: 7.
 4.
 Święty Marcin
 Luca 12.
- wieństwa pragnę / pilno w ten dzień
 przypominamy. Nazajutrz modlimy
 się za Umarle; ktorzy tu Pan Chrystus /
 takojkolwiek y niedyskolwiek do
 siebie przychodzących / przez nieodrzuś-
 cił. Wielkie y stać Kościół ma pożytek.
 M. Kto: K. Niewiele umar-
 tym nasze pomagają Modlitwy. Opa-
 ry / Jazmużny / y Posty; my chęć mi,
 przykładem ich tego się uczymy: nas-
 zrod / iż wszystkim nam umrzeć; po-
 tym; iż mamy zmartwychwstać. dla
 czego / przy każdych Obchodziech ra-
 dusznych / zmianka bywa Smierci y
 Zmartwychwstania naszego; tak w K-
 pistotach / iako thej w Ewangeliach.
 Dobrze, pamiętać na ostatnie rzeczy:
 y Świętych Obcowanie, w te dwa dni
 Kościół obiasnia. Abowiem Ewieci
 w Niebie, nas ratują; my zaś / wespo-
 tek z Świętymi / w mełach Cysce-
 roych będące. S. Marcin / biedra swe
 przepasawszy / czuł z zapaloną Pocho-
 dnią, na przyscie Pana swego: do-
 brym był Rycerzem; dobrym Zakonni-
 kiem; dobrym z Zakonniką Biskupem:
 Pa nie

Art: 9 Kreda.

Pánie Boze/ daythatick Káptanow
 wiele. Elżbieta S. pilnie tej chodzi Świate
 ta o tym; takoby/ dobra Ryba będąc/ Elżbieta
 w sad Niebieſki była na wieki ſchowaſz Matt: 13.
 na. Abowiem miała oycę, Króla Wiś
 gierskiego: potym za Kiazę wydana/ w
 obójſtwie dobrowolnym s tego ſwiata
 zeſta. A wychowania Pánni Marye Ofiaro-
wanie
P. Mdr.
Matth. 1.
 ey/która będąc pokolenia Dawidowe
 g, w trzech leciech oddana ieſt do Ko
 ſciota / niechce przepominac Koſciot.
 aboſmy ſię wzyli y my, z mtodu ſluyć
 Panu Bogu. Teć ſluzbi Bożę przelo S. Katar.
ryzna.
 żyta tej nad wſzyſtko S. Katarzyną /
 Panna wrodziwa/ ſławna/ bogata/ w
 naukach bieſta / a w rymnawiecy
 Madra; li Paná Chryſtuſa, nad wſzy Matt. 25.
 ſkie nazacnieyſzego Oblubienica, ſo
 bie wybrałſzy/ y dla nie^o gárdta nieli
 tuac/ na Gody wieczne z nim, do roſko
 ſnego gimachu weſta. Te ſa Świate Zám-
nienie
Świat.
 oſobliwe a wroczyſte/ w Koſciele Pow
 ſechnym: rozmaithe maſz wzory / w
 Światech Bożych / pobożnego życia
 Chreſcjanſkiego: obierayſe iuz ſobie/
 moy miły Synu/ w tey ſwiecey gromá
dzie/

Święty Ko: Pow.

132. **Owoce:** Sukay / Kto reykolwiek chce /
 Enoty Chrześcijańskie: czegokolwiek
 potrzeba; w czymbykolwiek chciał na
 1 Cor. 11. śladować Świętych / tak iako oni na
 śladowali Pana Chrystusa; i wszystko w
 Wyliczanie nich naydzieś. Enoty wszystkim tu
 zbawieniu potrzebne / naydzieś we ws
 Enothy Kościoła
 Kształce
 ne. wszystkich; iako Wiare / Nadzieie / Mi
 łość / Pokorę / Cierpliwosć / i. a iestli
 oni / ludzie też nam podobni / Enot zb
 wiennych przestrzegać umieli: czemu
 my umieć nie chcemy? Mniemasz podob
 2. Spierać no / Chrześcijanie / iazmo Pana
 Chrystusowe być cięskie / y ludziom ias
 Matt. 11. koby nieznosne: czemu oney niesłuchamy
 Philip. 4. liczbie Świętych byto znosne? Mogli
 oni wszystko w Panie Chrystusie: ciesz
 2. Lektarstwo. mieli ty niebiedzie; mogli? Niebawimy
 Hebr. 11. się iedno światem / ani ciałem; co oni
 Psalm. 38. czynili: badamy tylko tu dozwierkami y
 pietgrzymkami; iako oni byli: wszystko
 2. Enoty będzie takwie nam / w Panie Będzie na
 na dobro być. 2. Kto też miłuje Enoty wysoko /
 wola do na dobrej woli naszej zostawione; iakie
 ne. jest dobrowolne Dobrestwo / Duerwie
 Panem

Art: 9 Kreda.

Panieństwo / Wdowia albo tei **Mat: Matt: 19.**
 żeńska czystosc; y cokolwiek takiego / **1 Cor. 7.**
 Tu doskonałemu i wrotowi nalezace
 go: w oney niezliczney Swietych gro
 madzie, naydzie powaie do tego przy
 ktady / y osobliwe pobutki. Abowiem
 rozmaicie nieodmienny Pan Bog / na **Malac. 3.**
 rożelci czas / rozmaitymi tażkami swoy
 mi Swiete swoje oddarzył: y onym sa
 mym / y nam z nimi / dobrze czynit: o
 tym; aby cnot swoich zapłaci mieli: **1 Kor.**
 nam; abyśmy swietego ich życia nasła
 dowali. A to rozczyszczanie i wrotow **Sparc.**
 Swietych, tu chwale Bożej idzie: gdy
 nie Swiete same / Echry i siebie nie **Psal 150.**
 niemieli; ale w Swietych Pana Bo
 ga / dary swe onym rozdajacego / wino **Rō. 1 Cor.**
 nie wysławiamy. Ktoż tedy moie ga
 nie, chwał swiete a porządne Obrzedy **Żówa**
 Kościoła powożeknego: Pana Be
 ga w Swietych wychwalamy: Wiare **ronie**
 naste / Nadzię naste / Miłość także **Kozwa**
 naste / z ich przykładow w nas wtiera
 dia ny: Echoi co mądry będzie gami:
 wier: mi / Synu miły: li wyrzucac i
 woty Swietych; Kazania / wielkie jest
 sielo

Święty Ko: Pow.

2 Dow. sioło Szatańskie. Wszak y sam Pan
 Licz: 68. Chrystus / y Apostołowie jego / w Za-
 zaniu y w Pisanu swym, Święte wy-
 Przyczyna. sławiali. Ciemu: i przykłady Świę-
 tych, zdrowym są przeciw naszemu Le-
 Lidsby nistwu lekarstwem. A iże Święta S.
 75. 20. świecac / prosimy ich o Modlitwę; na-
 tym Panu Bogu nie przeszkodzi. Nad-
 133. te Święta wszystkie / ku chwale Bo: eż,
 dla pożytku naszego, ustawione / jest i-
 szcze iedno niepospolite; które Poswias-
 caniem Kościoła zowiemy. M. Rad
 y tego słucham. K. Święto Poswias-
 cania Kościoła, jest pamiątka onego
 Co iest. poświęcania; które czynią Biskupi.
 Ciemu. M. Dla czego; Kościoły świeca? K.
 Dla dwu przyczyn osobliwych: naprzod;
 abyśmy poważność tych rzeczy / które
 się dzieją w Kościele / pilnie baczili; a
 potem; abyśmy z tajemnic spraw Zwier-
 schnich / potrzebne każdy czas Naukę
 i Przy- mieli. Rzeczy / które w Bożym domu
 czyną ma- sprawujemy / y które mają być w wiel-
 4. rzeczy. kiey u nas powadze / te są naprzedniey-
 se ceterzy; Słowo Boże / Modlitwa /
 Świątość / y Ofiara: a the / nie gdzie
 indziej

Art: 9 Kreda.

Indyie; iedno w Koscielech / (oprocz
 Potrzeby) maia być sprawowane. aby
 winna y przystoyna ich wziętość, w
 cale byta zachowana. Wielki cho iest
 dar Boży / wielki kleynot / Słowo Bo-
 że: y nogi maia być omyte ludu tych /
 Ktory Ewangelia kaza; y miesca we-
 ciwe / Słuchaczow bogoboynych / Sto-
 wo Boże potrzebne. Gdy miał Pan
 Bog dawać stary Zakon; wieści podo-
 bno / iakiey chciał ludu swiego Cys-
 stosci. M. Wszak Pan Chrystus nie-
 chyłko w Kosciele kazał. K. X A
 postotowie także: ale tego byta / na on
 czas / potrzeba; A za niewidzimy; iaka
 bywa wziętość; iaka pokora; gdy w
 domach kazał imie B O Z E / imie
 J E Z U S / w iakiey tam bywa po-
 wadze! M. Tego w tych słowowiers-
 mow doijc: Bogą maia sobie iakoby
 za brata. K. Ba y w naszych nieba-
 cznych powstęch mow to naydzie: bär-
 zosimy sie zbratali z Panem Bogiem; a
 co iest Proch y Ziemia / przeciw Panu
 nad Pany / często zapominaamy. M:
 Jako cho; prosie cie. K. Naprzod
 S tego

1 rzecz,
 Słowo
 Boże.
 Rom: 10.

Exod: 19.

Spárcie
 Mat: Lu:
 5. 27.

Sowod.

Philip: 2.

Eccle: 10:

Święty Ko: Pom.

Domo = tego chwalić niemoge; i; my Kieja po
 we: Ka = domiech każemy / potrzeby do tego nie
 zania. maiać: a tym domowym Kazaniem, y
 w zgarde y niewdzięczność Słowo Bo
 że wprowadzimy. co na ten czas bywa; gdy
 dla śladat Matjejskiego / do Szlachty
 to dom iezdimy. M. Chwalisz te ty
 te Matjejsstwa domowe? K. Na
 swym miejscu o tym, trochę niżej; o
 słuchaniu y powiadaniu Słowa Bo
 żego wczciwym, na then czas gadam.
 Śwota = Wiedząc tedy pewnie; iakiey Pan Bog
 zanie. chce przy Słowie swym o. wczciwości;
 134. domowego naprzód Kazania nie chwa
 le: a potym po naszych / którzy do Bo
 ściota naszego chodzą / radbym wietşa
 y ochotniejszy wczciwość widziat.

Exapki Prawda iest; i; Pan Bog na dusze p
 ydermo = try: ale patrzy też na ciato; y chce po
 wanie nas widomey thej wczciwości. Gdy z
 pre: Ka = Krolem gadaś / albo słow Brolewo
 zania ślich słuchaś; prawda / i; zdermuieś
 a Domo. czapkę? M. My wczciwie wstawimy
 na List Broleowski; gdy go na Ratuszu
 nam czytaia. K. Tak też bywa w Ro
 ściele; gdy Kapłan powie da Ewange
 lię.

Art: 9 Kreda.

113. A głowy odkrywacie / Brolewa
 szych Mandatoro słuchacie? M. Czy
 nimy y to; dla wieczności ku Panu swoe
 mu. K. Czemuż też tego czynić nie
 mamy; gdy nie Brolewskie / ani Cesar
 skie / ale Boga nawrisciego / Stowa w
 Kościele brzmią? M. Zinnio czasem 1 Spas
 bywa. K. Ale mroz nie zarzdy bys cie.
 wa; a często też y goraco bywa. M.
 Sami Kriza crapek nie zdeymuiaz; ci / 2.
 Ktory Kazia. K. Prawda: my podob
 bno, ztego poczatkiem. wskazuje nie co Matt: 23:
 Kaptan czyni; ale czego wcz / wiecey
 maß przestrzegac. Tak napisal S. Pas 2 Dow.
 wet: Razdy maß / modlacy sie / albo 1 Cor: 14.
 prorokuiacy / gdy to czyni zakryta glos
 wa; ospeca glowe swoje. Proroctwo Wyklad
 to / o ktorym Apostol mowi / jest, czy
 tanie Lekcy Pisma swietego / y przes
 powiedanie Stowa Bozego. M.
 Ale my Laikowie tylko słuchamy; nie 1 Spas
 spiewamy / ani Kazemy. K. Co po
 wiedziano o czytających y wczających; to
 też rozkazano słuchającym: tak ma
 czcić Stowo Boze / ktorzy go powiadaz 2 Spas
 iako, Ktory słucha. M. Niaty to po
 S 4   do bno

Art: 9 Kreda.

Razat Pawel S. nie zakrywać głowy. Luce 17;

Jesli sie ty nie modlisz: modla sie dru Ioannis 2.

dy; modli sie Kosciot: w domu Mos

dlitwy / przystoyna rzecz jest, myśle z dey

mówać. Obecności Bożej (Echory w 2 Dow.

Kosciele / przez osobliwa tańce swa / 3 Reg: 8.

miejska) y Ciąta także Bożego / y Ana

yotow swiętych / na ten czas nie wspom

iniam: jest zaiste przed kim w Koscie

le, w Domu Bożym / zawždy czapkę

składac z głowy. Takem ia zastał / y 3 Dow.

tak nas w Szkole uczono; i; potisimy w

Kosciele byli / na głowie nie niepostas

to. Pokazity sie dziś Szkoły: a my po

prawić nie chcemy. Oycow naszych / 4 Dow.

Boże uchoway byto y za stot sieć, z

nie odkryta głowa. Tho przy chlebie

Cieleśnym pokorą czym; co; przy Du

chowanym: A przeto ma być słowo Bo

że w wielkiej u nas uciążliwości; gdy go Zawia z

my powiedamy / y wy słuchacie: dla

tey pierwszej rzeczy Biskup / dom słu

bie Bożej posługuiac / Koscioty pos

ługuiac. Ey / powiame sa te słowa Pań Rozwa

skie; Duch Oycy me^o przez was mowi: żanie.

y one też Apostolskie; Legatami jeste Matt: 10.

S iij

smy

2 Cor: 5.

Święty Ko: Por.

śmy Pana Chrystusowymi i. Wielka
 rzecz iest, Legatem być Bożym: nie le-
 da kto przed tym na tch był wybieran.
Matthai Legacya: Apostolski a Biskupi wlas-
Mar: ult. śny iest ten urząd: Panie Boże racz dać
Ładza. twoie Legaty Kościołom lepsze / a pos-
 rożniejszy: niż my niegodni iestefmy /
 młodszy / i / a nie wmeritni. **M.** Pa-
136. nie Boże day to. Zaiste czasem lepszy
 by milczeć / niżli źle kazać: wiem / co
 mówię; ale nie moja rzecz. **K.** Cies-
z rzecz; godnimy lepszych. Druga rzecz, pos-
Modli: ważna / dla Ekhorey Kościoły święc /
Ład. iest Modlitwa / poważney swiętobli-
 wosci godna. Etera w czym należy / a
 o kim rozmowę czyni; przy Ładziei bę-
 de o tym gadat. **M.** Wszak wolno
 się modlić na każdym miejscu. **K A.**
II Ko: Modlitwa Pospolita, w Kościele ma-
Ład. być czyniona; do Ead się wśyscy spolecz-
1 Cor: 11. nie schodzimy: Osobliwe Modlitwy,
 wolne mają każde miejsce. Wszakie le-
1 Tim: 2. piey to / gdy może być / czynić w Kościele.
Popr: **M.** A czemu? **K.** Ła przod; iż wola-
Ład. myśba / y dla te^o pilniejszy tam / niżli w
2 Przy: domu własnym / może być Modlitwa:
Ład.

a pos

Art: 9 Kreda.

A potym; iż Biskup / przy poświęcaniu
 Kościoła / z Kaptany y z ludem wszy-
 stkim prosi; (co tej, każdy rok, czynimy
 w Święto poświęcania Kościoła) aby
 w onym Domu Bożym osobliwie / Kto Kozwaa
 czego żąda / mógł vprosić. Wielkiej żanie.
 jest powagi Kościelna Modlitwa: ta Aclm: 12.
 wybarwita z wzięcia Piotra S: they 1 or 2
 sie zalecaia osobnie y sami Aposto- Thes: ult:
 wie. Ku Stowu Bożemu / y ku Mo- sc.
 dlitwie / przyday sady Last W- z rzecz.
 kthore Świętościami zowiemy: oba Święto
 czyś / iż dobra rzecz jest Kościoły świę- ści.
 tć; aby nas y miejsce samo świecone,
 ku czceniū rzeczy świętych, wiodło.
 Świętości tych / iako y Stowo Boże / Gdzie.
 w Kościele thylko mają być dawane;
 gdy niemają potrzeby. M. Ci Kto Spáćie
 wowiernicy po domach kręca. K.
 Samá rzecz v tych pokazuje; iż ani pra- 137.
 wego Stowa Bożego / ani pożytecz- Dowod.
 nych Świętości / niemają v sobie. A
 bowiem gdyby mieli: (co być niemoże)
 wczciwieyby tym śafowali. Daymy im
 pokoy; samych siebie patrzymy. A za tei Nalfe
 ymy w Kościele rozdawamy Święto- stwa do
S iij sci: more.

Święty Ko: Pom.

sci: za nie pełno ich po domach / bez ja-
 dney (według Pana Boga) potrzeby:
 1 Dow. Co za potrzeba być moje / Świętość
 Matyjska dawać domą; a nie w Ko-
 stofo = sciele: Dzieciatko chore, bywa w domu
 wanie. Trzcionie: niemocni, doma sie spowieda-
 ia / Cito Boże przymuia / Oley także
 Rozwa- ca / co za choroba maia: Jestci choro-
 żanie. ba; a wielka y ciężka choroba: ale nie
 z Dow. każdy ta bacz; ani chce baczyc. Co jest
 przystoynieyszego; tobie do Pana two-
 go iść / czyli Panu do ciebie: y matak
 1 petr: 5. to choroba: Pokornym Pan Bog swe
 Nápomi taski date. Chceśli miec / Oycze, Mat-
 nanie. ko / w diatkach swoych Matyjsstwo
 takie; iakie byto Tobiaszowe z Sara:
 Tob: 7, 8. niechayie ida do Kosciota; wkorza sie
 Spárćie Panu Bogu; a o taskę pilnie prosa y
 pokornie. M. Ale przed Vbiory, do
 Kosciota trudno. K. Tym gorzej.
 M. Siłachci nasza ma Indult. K.
 8eß: 3, De Then Indult skazito iuz y Trydeniskie
 Reform: Koncylum: w Kosciele tylko / y Swia-
 Matrim. tosci inße, dawane; y Matyjsstwa /
 Matt: 19. dla otrzymania daru Bozego, Nito-
 sci w

Art: 9 Kreda.

ſci w nierozdzielnym towarzyſwie / mia Zámia-
 ia być złączane. Przy te też Koſcielne zámie.
 Swiatoſci / ktore potrzebuia ſerdecz-
 nej przyprawy / Koſcioty ſwieca Kie-
 za Biſkupi. Na oſtatek co może być za-
 cmeſſego / nad Ofiarę Ciata y Krwie ^{4 rzecz}
 Pańſkiej ; ktora Miſſa zowieſmy? Jeſli ^{Exo: 40.}
 dla ofiarowania bydła / y dla ſigur ^{Leviti: 8.}
 rzeczy przyſtych / Pan Bóg kazał ſwieca ^{Deutr. 12.}
 cię Koſciot: czemu niewiſcey dla tego; 3 Reg. 9.
 ktory koniec wſyſtłim ſtarym Ofiarom ^{ioann. 19.}
 uczynił? Ulechey tey rzeczy teraz dłu-
 żej ſyrzyć: namienić thylko chciatem ^{¶ Zám-}
 czterzy Koſcielne ſwiete kleynoty; dla ^{Przy-}
 ktorych pięknoſci obaczania / y wcześ- ^{ny}
 wego dotykania / Dom chwaty Bożej
 w nas ſwieca: a tego Swiecenia my ro- ^{138.}
 czynia pamiatkę czynimy / w dzień Po-
 ſwiacania Koſciota. Druga przycho-
 na Koſciotow ſwiecenia, ieſt nauka czyni-
 naſza. Abowiem te Ceremonie / ktorych
 Biſkup przy Poſwiacaniu używa / wie-
 le dobrego nas ucza: ucza nas Przy-
 ſtych / Umięſſych / y Przyſtych, zbá-
 wiennych rzeczy. M. Ktorych? K.
 Inſze ſprawy zwierſchnie opuſzczam:

Święty Ko: Pow.

to tylko / na co każdy dzień patrzymy /
 Ceremo: krociuchno przypomnie. Przy świece
 nie. niu Kościoła / Woda świecona Dom
 Boży kropiono: Krzyże na ścianach
 malowano; y Świece przy Krzyżach
 stawiano. patrzajcie; co te Przypadki /
 Przeglę: a zawždy widome, rzeczy wcz. ! Przy
 rzeczy. pominaią naprzód rzeczy Przeglę: 15
 2 Cor: 6. Pan Chrystus, ten Kościół poświęcił;
 1 Ioann: 19. który Krwią jego Krzyżowa jest odku
 1 Petri 2. piony / Woda, z Boku wylana, omy
 1 Timiey 3. ty / a Świętością iasł a darow jego,
 3. z ciemności wytey. Rzecz 1 Timiey 3
 3. ge: na tym iest: abyś ty / Chrześcijanie /
 10: 3 etc. raz; Woda na Krzcie omyty / tzn. sers
 Psalma 6. decznymi zawždy sie pokrapiał: Krzyż
 Mat: 16. twoy abyś na sobie nosił; a to dla swie
 1 Petri 4. cności dobrych czynków / skromnie czy
 Przeglę. nit, co iesli tu czynić będziesz: do onego
 Apoc: 21. potym Przybytku Wiebieskiego / w pos
 swiacaniu wiecznym z Panem Bogiem
 Mat: 5. trwajacego / tak przydziesz; iako Świa
 Lucz 6. ci Boży / przez płacz ustawiczny / y przez
 cierpienie przesładowania dla Boga
 3. boyności / za ratunkiem Bożym przy
 3. gli. Baczysz; czego nas Marek napá
 3. ganie. Powiesz

Art: 9 Kreda.

Powſzedna wcz / przy rocznym Poſ
ſwiacaniu Koſcielnym: M. Wſat
Každy dzien widze cho w Koſciele: pa
miam / czegoś mi wyſſey nauczyl.

Lic: 112

K. Poſwiacanie tedy Koſciola, dla
nas bywa; nie dla cegiel / ani drzewa /
ani murow: Poſwiat: Pan Chryſtus
Koſciot: my też poſwiacanie duſz na
ſzych chowaymy: będzien porym (da
Pan Bog) i Swietymi Krolować. M. Biera
Amen. A my więcej myſlimy o Kiermaſi.
maſu; niſli o duſz naſzych poſwiacaniu.

139.

K. Właſnie ta czynacego, tcho ieſt
dobry Kiermaſ: tak / w te dni oſobnie /
ſtarzy oycowie czynili: niedarmo y w
martych w ten czas pamiatka bywa.

M. Coi wiſdy za roznoſć ieſt Poſwia
cania Koſciola, w ſtarym Zakonie / od

Roznoſt
Poſwiaz.
cania.

tego naſzego: K. Sakramenta / to
ieſt / ſwiete ſwitych rzeczy Znaki / the
maia w Starym y w Nowym Zakos
nie roznoſć: iſ one, przeznaczyły; a na
ſe, przypominaią ziſcione rzeczy ſwiete.

[Hæc annunciant; illa prænuſciant.]
Przeto; Poſwiacanie Koſciola Salos
monowego przeznaczyło nam iſtak Pan

Auguſ: 12.
Pſalm.

Chry

Święty Ko: Pow.

Chrystus, żywy miał poświęcić Ko-
ściot: v nas zaśie spominamy wypetnio-
nie iu; ono poświęcanie; a przytym ku
zachowaniu w nas Świątobliwości /
(iako mci pokazał) samych siebie w: bu-

Sowod. dzamy. Ta jest różność Starych y Now-
rych Ceremonii: takie Ceremonie
1 Cor: 11. Chrześcijańskie naydujemy y v S. Paw-
ta: y ono odrywanie głowy w Koście-
le, ku temu należy. A przeto gdy; Ko-
ściot Porosłchny tak pilne ma staran-
ie o zbawieniu naszym; cały Koł / ka-
żdy Tydzień / Dnia każdego y Godziny /
w Kościołach w Domach / y po Dros-
gach naostatek / nie innego nas nie vs-
czac; iedno Pana Chrystusa wkrzyżowa-
nego / Wiary w Panie Będzie y Wła-
dzie / a Miłosci ku niemu y ku bliźnie-
mu: słusnie zaśie y sprawiedliwie nie
będą mieć Dycia w Niebie / Pana Bos-
ga; ktorzy niechca na ziemi słuchać Na-
tki / Świętego Porosłchnego Kościo-
ła iego. Kto chce każda rzecz wykla-
dać / bez Szatańskiey przeciwności, y
Drabelskiej potwarzy: wszystkie rzeczy
w Kościele Porosłchnym / z Piśmem
świętym

¶ Zám-
Falemie
z. Nau-
fi / przy
liczbie
27 dānej

1 Spár-
cie.

Art: 9 Kredá.

światym zgodliwie nadyje; i drożnego 140.
 nie. co iesliby gdzie byto: nie Koscioto-
 wi to; ale ztemu, i tych albo niewnie-
 tnych person, wywaniu / ma być przy-
 pisowane. ² Tak byt tu niemaß nic; gdzie ² Spá-
 romantym sposobem jedna rzecz / a ta ^{ci.}
 jest. Zbawienie nasze / brwa nam przez
 Etadana; Jesli jedna Ceremonia nies ^{Wyklad}
 wybudi; ciotwieka; moje go zrušyć du-
 ga / trzecia / y dziešata: a iesli komu ta
 romantóšć niepomaga; ten siebie sá-
 mego / swoje medbatošć y niewdzi-
 nošć / niechay winnie: w Kosciele Bo-
 žym / w Kosciele Światym / w Pow-
 ſechności Chrzešćjańškiey / niema cze- ^{Rozwa-}
 go ſlušnie ganić y winować. Ten ci jest iame Po-
 naosobniešy pożytek te^o dziewiatego żytku.
 Artykuł Wiary Chrzešćjańškiey; a
 byšiny mocnie przy Światym Koście-
 le / Który jest (według wykladu ſamych
 Apoštolow) Powſechny / a; do gardł
 našych (gdzieby tego potrzeba bytá) ^{Summa}
 ſtali. A tho wierzy w Pana Boga / w ^{Zbáwieš-}
 Trocy iedyneho / w Oycá / Syná / y ^{nia.}
 Ducha ſwiatego; Kto te; trzyma w ſeſta-
 to; Kosciotem Powſechnym; a w bo-
 goboye

S. Ko: Po. Nr: 9 Kre.

goboyności żyjąc, Postuśenstwo chow
wa: ten / by też nawietśm był prośa
kiem / bez wątpliwości będzie zbawio.

Wykład

Iacobi 2.

M. Krotkoś zawiązał; ale wężłow
to. K. Prawda. Na Wierze / a na
Postuśenstwie należy wszystko: Wier
ni a Posłusni, prawi są synowie Abra
hamowi. Żłaczcie / moi miły Synu /
Piśma świętego trzyktóre miejsca / te
trzy namienione rzeczy nam rozkazuja
ce; Pana Boga przez prawa Wiare
poznamie / w Kościele Powołanym
Świtych Obcowanie / a Boże y Ko
ścielne Postuśenstwo: w tych trzech
rzeczach wszystko nąydziesz twe zbawie
nie. M. Rad się nąuczcie tego od cie

Sowod. bie / moi miły Oycze. K. Te są słowa
samego Pana Chrystusa / na roznych
miejscach od S. Ewangelistów napis

Joann: 17. sane: Ten jest / Oycze / żywot wieczny;
aby poznano ciebie samego, Boga ży
wego / y ktoregoś zesłał, Jezu Chry
sta. a Pocięściciel Duch S. ktorego na
wieki mieścićć zesłamy / będzie uczyć wa

Matt: 13. ślektiey prawdy. Ktoby też nieśluchał
Kościoła; jest iako poganin / y bezbożny
cysto.

Grzech: Odp. Art: 10 Kr.

człowiek. Kląostatek, jeśli chcesz wnieść Matt: 19.
do żywota; chowaj Przykazania. Tę Żywota
jest summa zbawicennych rzeczy / w Kró. zanie.
ciuchnych słowach Pisma Bożego:
wierzyć trzeba / słuchać / czynić: tego
zaświdy nas wzy Kosciot nasz Powśech-
dny; iako dobra Matka. M. Pra-
wda jest; iż ta dziewiąta część Kreda
Apostolskiego / o Świętym Kościele
Powśednym / y Obcowaniu Świę-
tych / była przydłuższym: ale iż rzeczy
potrzebne są w niej opisane; niestęknis-
tem się słuchać. Dziesiąty Artykuł
ten jest; Wierze

Grzechow Odpuszczenie. 148

B APLAN. Kcho grzechy
odpuszcza? M. Pan Bog. Esaie 41.
K. Gdzie? M. W Świę- Gdzie.
tym Kościele Powśednym. K. Dla
tego wnet za Kosciotem Powśecha-
nym, Grzechow Odpuszczenie wierząc
wyznawamy. A przez tego Pan Bog Przez
grzechy, w Kościele odpuszcza? M. tego.
Apo

Głzechow Odupszcz.

Joann: 20. Apostołom dat te moc. K. Ale iuż
Matu: 19: oni pomarli? M. Wszak nigdy nie

Jako.

umiera. K. Chwała Panu Bogu;
iż mam dowcipnego słuchacza. Jako
Pan Bog grzechy odpuszcza / przez Bap-
tany Powołanego Kościoła? M.
To iuż na mnie prosiła przytrudnię-
szym. K. Napierwey, przez Chrysta /
raz: potem przez Połutę / ilekroć po-

Aktu 2.

trzeba. Do Krystu trzeba Wiary / y
Łucz 24. Żalu za grzechy: działki małe krzemy
W Odp: w Wierze Kościelney; a rozumni lu-
Łu: 130 / dzic / za grzechy żałować, przez się sami
137. 26. wyznawają Wiare. Tedy iuż miał
gadać / o Świątosciach Kościelnych ;
które też należą ku Świętych Obco-

W Odp:

wani: ale to na inny czas zachowaw-
Łu: 135 / sz / ich Ceremonie tylko / które wam
176 / prostym potrzeba wiedzieć / trochę wy-
180. 26. toż. M. Gardza dziś tym Słowem

i Ceremonie. K. Ażto gardzi porząd-
kiem Apostolskim / od samych Aposto-
łów nam podanym; jako dobrze czyni /
któsci nie w czas nieborak pozna: rzeczy do-
Koście. brych niż dobry mebedzie ganit. Jezu
Kozwa. by te Ceremonie / które są przy Świą-
tościach

Art: 10 Kreda.

tościach Koscielnich / z wielkiej części
 od Apostołow wysły: Kto stare Dokto 1 Dow
 ry czyta / a im woli, niżli sobie, wierzyć;
 ten o tym niemoże wątpić. Prawda; i 2 Dow.
 Pan Chrystus mogł każda niemoc i
 dnym słowkiem wzdrowić? M. Na y
 wzdrowiał wiele. K. A w;oy y śle
 pe / y głuche / y nieme wzdrowiał; / Ioannis 9.
 spraw zwierzęcych wyciął. M. Cies 10
 muż on tak raczył czynić? K. Dla 11
 naszej nauki: a zwłastą dla zalecenia 12
 Ceremonii tych; Których wyciął Kos 13
 ciot Powołanych / przy świętych Świąto 14
 ściach. Słota bowiem cielesna / tak 15
 że też nie widome choroby, znaczą nam 16
 niemoc niewidomą Duchowną: tego 17
 wśędzie jest dosyć, v bogoboynych a 18
 vezonych Doktorow starych. Jako też 19
 dy Pan Chrystus niektóre miał Cere 20
 monie / przy leczeniu chorób cielesnych;
 także też Kosciot czyni / przy wzdrowia 21
 niu dusz naszych / przez święte naczynia 22
 tak y darow Bożych. M. Dla czego? 23
 tedy / przy Świątosciach / zwierzęnie 24
 sa Ceremonie? K. Dla dwu osobli 25
 wych przyczyn: dla Uczciwości / y dla 26
 T. Klauti:

1 Dow

2 Dow.

Ioannis 9.

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

O Swiatościach

1. Drzewo
cym 1.
104m 3.

Nadki: ona, ku Swiatosciam; a ta,
z nam nalezy. Zaste potrzeba jest, wcz
ciore przystapic do tej Wode; z ktorey
y z Ducha swietego, odradza nie czlo
wiek: a barzo dziwne tam Odrodzenie
bierze / z wielkim zbawiennym po
ziem swoim. co chei o mych Swiatos
ciach / przy ktorey kazdey osobna dana
bywa taska Boza / maa rozumiec. M.

2. Drzewo
cym 2.
104m 3.

Czego nas wcz te Ceremonie? K.
Czego mi odemnie sluchay: pojde po
za ociem / trocho rzecz wyprawiaac; a
poczne od Krstu swietego / od Swias
tosci napierwszey y napotrzebnieyszey.

A zebys tym latwoiey mogl pamietać /
co zaciot powiedchny zwykt przy
Archie czynić: wiedz o tym / i z ceterzy
tu i osobliwiezeczy; Exorcyzm / Ba
rehyzm / Woda / y Swieca. M. Co

Ceterzy
Exorcyzm
Barehyzm
Woda
Swieca

za slowo jest, Exorcyzm? K. Grec
nie / w Kosciele y w Doktorow S. zwy
czayne: po Polsku zaklinaniemowie
my; ale wlasney wytlada sie Poprzy
szeniem. Poprzyiega borem y za
klna Reptan duznego Ulepzyacie
la / w imie Ojca + y Syna + y Ducha +
swietego

Przy Art: 10 Kre.

świętego; aby z onego prworzenia Bos
 żego / które ma być krzżone / wyszedł y
 odstąpił. **M.** A boisi sie Szatan też ^{1 Dow.}
 go? **K.** Pana Boga / w którego imie
 Kapłan to czyni / musi sie bac: A Krzyż
 S. którym jest temu głowa: starta / bar
 zo go na ten czas parzy. Wierż / Synu ^{2 Dow.}
 miły / nie mnie; ale S. Augustynowi: i
 wielki co jest na Szatana ogień; y wiel ^{In Ps: 65.}
 cego pali. A bowiemi czemużli Ducho
 wie często wołają; Górej: (tak mowi
 Augustyn S.) jeśli ten Exorcyzm / któ
 ry bwa przed Krzżeniem / ogniem nie
 jest? Po Ogniu tedy Zaklinania, do
 Wody Krżu S. przechodzimy: tak ^{143.}
 tenże Doctor o tym Exorcyzmie pise.
 [Post Ignem Exorcismi venit ad
 Baptisum.] **M.** Ktoż sa rze
 cy, przy tym Exorcyzmie Kościelnym?
K. Gdy ma być ten krzżony / który ^{Przed}
 Krżu S. żada; z nim / iako z synem ^{Bosko}
 gniwa Bożego / przed Kościółem sta
 waia: zatem wywiedziawszy sie Ka
 ptan; jeśli krzżone, albo niekrzżone ^{tem.}
 w domu Dzieciatko, dwa tylko / a nie ^{Ephes: 2.}
 więcej / przypuszcza Amotyz: jeden by
 wa

O Świątościach

2 **Amo:** wa z męzczyzny / a drugi, z biatych głow;
trowie. **M**ogać im stać przy nich / dla wzięciwo
ści; ale więcej **A**motrow być niemo
że / jedno dwa. **MIE.** Dwu rzeczy

2 **Pytá** chciatbym tu pytać; dla nas prostych /
nie. **E**torem to potrzeba wiedzieć: iedne /
okoto **K**rzeczenia **D**zieciatka w domu;
a druga / okoto **A**motrow. **K.** **P**ra
wda; trzeba iest, to wiedzieć prostym.

Krzese
nie w
domu /
za po
trzeba.
L. 155 **J**i **K**rzest **S.** iest napotrzebnieysza, w
Rosciele **S**wiątości; dla tego / czasu
potrzeby / **E**torykolwiek człowiek może
krzcić **D**zieciatko; może to czynić y mas,
y niewiasta / y **J**yd, albo **P**oganin nas
komiec; gdy tego iest pilna potrzeba.

M. **K**toraz iest taka potrzeba? **K.**
We dwu przygodach to bywa; gdy ala
bo chore iest narodzone **D**zieciatko /
albo o śmierć iego / boia sie przy poro
dzeniu. **M.** **C**oż z tym czynić? **K.** **O**
drugiey przygodzie / komu iest trzeba /
(a trzeba w szym podobno matkom)
niechay pyta swych **P**asterzow: ia na
ten czas tylko o tym / gdy barzo chore
bywa **D**zieciatko / dam naukę. **J**esliby
sie obawano; aby młode **D**zieciatko piero

Przy Art: 10 Kre.

wey niewmarto / nieliby do Krztu do
Kosciota doniesione byto : Maś , albo
Ktewiaśta Ktorajkolwiek / y Matka
sama naostatęk , albo Ociec / (iesliby
niebyto obcych person) tym go sposo-
bem ma Krzcić : Ma polać Woda swie-
coną głowe Dzieciatku ; iesli swiecona
mieć moje : a iesli niema : Woda pro-
sta : y te/a nie inſze, ma przy tym słowa
mowić : Ja ciebie Krzczę / w imię Oys-
ca / y Syna / y Ducha swiętego ; Amen.
Oprocz Wody / a tych tylko słow / (w
ktorych dwu rzeczach , wſzystka iſtota
Krztu S . należy) niema nic wiecey
przydawać ; ani Dzieciatka niema mia-
nować : a raz tylko, słowa przerzeczony
ma mowić : Woda moje polać głowe /
albo raz / albo trzy Kroc , a to ma czynić
tym umyslem ; iż ma go wolać Okrzcić.
M. Jesliſz crafi ſie to uczynić : coż da-
ley ? K. Już Kąptan będzie wiesz-
dział / co z tym czynić : ludzie proſci ma-
ją tego pilnie przestrzegać / y opowie-
dać ; iesli Krzczone w domu Dziecie ; y
Kąptan o to naprzód winien pytać.
Abowiem Krzeſt , raz tylko bywa da-

T iſ ny; iſ

O Światościach

Świa- wy; iako y Bierzmowanie / y Kąptańa.
tości nie- ski wrząd: inſe Światości Kościelne /
powta- ile proć bwa potrzeba / powtarzac mo-
rzane. żemy. **M.** Czemu tak? **K.** Tak
 trzyma Kościół Powſzechn; y Piſmem
 S. moglibyſiny tego potwierdzić; ale
 proſtemu doſyć ieſt wiedzieć tylko; iż
 am Kież / am Bierzmowanie / niemā
o Amo ia być powtarzane. **M.** Tu / przy-
trach. ſtąpmyſ do Amotrow. **K.** Amot-
 try niedarmo zowiecie Oycami Brze-
 ſnymi dźiatek waſzych; wielka ma być
 y oſobna miłość a weźciwość / tak od
 was, iako od ſynow y corek waſzych /
 przeciw Amotrom, y Krzeſnym Oe-
 coin y Matkō: y oni też winni ſa ſtarać
 ſie, z wami weſpotek / o zbawieniu Kie-
Nowi: ſzych ſwoich ſynow y corek; ile im na-
nować leży / a zwoyczay Kościelny dopuſzcza.
two ich. Sa oſobliwe ſłowa S. Auguſtynā;
De Cons. D. 4; ktorými on Amotrom przekłada ich
D. 4: 4; ktorými on Amotrom przekłada ich
Vos ante powinowactwo: Was (powiada) na-
omta. przod / tak męje, iako niewiaſty / ktorzy
 macie Krzeſne ſyny / vpominam: aby-
 ſcie wiedzieli; iż za te / ktore dźierżycie
 przy ſwiecey Studnicy / reczyſcie Pa-
nu

Przy Art: 10 Kre.

nu Bogu. A przeto zawidy ich nápo-
minaycie; aby Czystosci strzegli / Bo-
goboyność mitowali / Mitość zachowali:
a nawiecey y napilney, Kreda z
Pacierzem y wy sami umieyście; y wasie
siny Krzesne weźcie. Tak wypisat po-
winowactwo Amotrow S. Augu-
styn. M. Zawždy na Krzcie obcy
ludzie trzymali cudze Duatki? K.
Cytamy o tym; iż to czasem sami wia-
sni Rodzice czynili: ale teraz Kosciot
tego medopuszcza / dla tey osobnie pra-
czyni; aby sie Mitość w Chrzescijanach
byrzyła. S przyrodzenia dyatki mitu-
ia swoje rodzice / a mituiac fanura:
aby też wezyli sie czyić y mitować inych
ludzi; przeste swą ustawę, zaiste dobrze
nancza Kosciot. Mitość Chrzescijan-
ska, iest nad wszystko: bez tey iaden zba-
wion być niemoże: w they iest Zakonu
Bożego wypetnienie: do tey nas wie-
dzie krzzenie dyatek od Chrzescijan,
nam niekrewnych. A iże Pan Bog za-
kazat Matzeństwa, miedzy przyrodzo-
na. Krewnośc; dla tego Krewnośc
też ta Duchowna / kthora bywa przy

T iij Krzcie,

Bronté
fro.
Agutun
hpyt: 23.
Przeczy-
ne.

I 45.

Kozwa-
żanie.
I Cor: 13.
Rom: 13.

Leniti: 8:
Krew-
nośc Du-
chowna

O Świątościach

Krzcie, y Bierzmowaniu / zabrania
 Społecznego poymowania. **M.** Rado-
 bym wiedział; między którymi perſo-
 nami ta Krewność Duchowna bywa
Coc: Tri: **K A.** Z s strony Krztu / y s strony
Ses: 8; De Bierzmowania / te ſa osoby, Duchow-
reforma: nie z sobą Krewne; ten, którego Krzest
Matrim: y Bierzmuia / Rodzice tego / Amotro-
Cap. 2. wie / y Kaptł Krzczacy, a Biſkup Bierz-
 muiaacy / ci tylko ſa w Duchowney z so-
 ba Krewności. **M.** Mojeſz też być ie-
Amotr: den Amotr? **K.** Moje / chać na
 Krzcie / iako na Bierzmowaniu; albo
 Amotry meſczyzna / albo pteć niewieſcia. Uad-
 być nie- to wiedzieć maia rodzice; co za ludzie
 mogą. proſza w Amotry. **M.** Jako cho-
De Cons: **K.** Żaden Niewierny Amotrem być
Distin: 4; nie może; Pan Chryſtus y Belial nie-
In Baptis zgodza ſie z sobą: nie może then / który
mate. niewierzy / prawdziwie za Dzieciatko
1. odpowiadać; Wierze. Odszczepieńcy
2 Cori: 6. ch iſie niemoga Dzieciat przy Krzcie
11. trzymać. **M.** Wſak jedno z nami
 Spierkie Kreda wyznawania. **K.** Z Żydowie
1 Dow. ieden z nami maia ſtary Zakon; ale ma-
2 Dow. czey Piſmo ſwiete wykładają. W po-
 wſzechneſ

Przy Art: 10 Kre.

wŝechnego Koŝciota Świętego Wies
rze, każdy ma być krzczony: Powŝecha
nicy tylko, iako wŝty wyznawaiia / tak
tei y ŝercem trzymaiia z Koŝciotem Po
wŝechnym: przeto do nie obłudnego
wycinania te^o Artykułu; Wierze Świe
ty Koŝciot Powŝechny; trzeba Kmo
tra, z Koŝciotem Powŝechnym dzier
żącego. Zakonnicy teŝ niemają być
Kmotrami; takŝe y Zakonniczi. M.
Czemu? K. W Kłaŝtorze Panu Bo
gu tym przystoi ŝluzić; a za potrzebą
tylko, miedzy lud wychodzić. Nieo
krzczonych nioŝtatek (iakowi ŝa Ka
techumen) y Wierzymowanym, wys
tacza od Kmotroŝtwa Koŝciot: y me
ŝa i ŝona wŝpotek; y krewnie wŝŝyŝkie.
M. Tho ŝuŝna ieŝt; ieby ten / ktory
ŝamokrzczony nie ieŝt / drugiego krzcić
niepomagał: ale Okrzczoney / z Koŝcio
tem Powŝechnym dzierżący / chocia
y Wierzymowanym nie ieŝt / czemu
by nie miał być Kmotrem? K: Koŝciot
tak roŝkazuje. M. Koŝciota ia bede
ŝuŝat; ale rabbym iednak wiedziać tego
przyczyny; ŝwolaŝcŝa iŝ niewoŝŝedzie ŝnac

Zawia
ŝanie.

III.

Przycz
nā.

Duran.

Li: 6, Ca:

83, Nū: 38

III.

V. VI.

Przycz
ny.

Kmotr

ma być

Wierzm,

O Świątościach.

146. **sa** Chrzescijanie Bierzmowani. **K.** Czemu być niemająca? **M.** Podobno za niebacznością ludzi prostych; a boday theś nie za niedbalstwem Pasterzskim: **K.** Te ia mniemam być osobliwa przyczyne Kościelnego Dekretu tego; aby ludzie Chrzescijańscy / umby narzyczliwymogło być / Bierzmowanie bra

Przeczy
na.

W Od:
L. 140.

Mąż
żona.

L. 145.

li. Abowiem jest nam potrzebna thą Świątość / dla zwyciężenia wstawiecznych nieprzyjaciół naszych. **M.** A mąż żona czemu niemoga jednego trzymać Dzieciatka? **K.** A za nie baczyś; iż by Duchowne Bzewnymi sobie byli; a Bzewność Duchowna rozłącza małżeństwo. Gdyby chcieli chować do śmierci czystość; toby im wolno uczynić. **M.** Ostatka tej już sam sie domyślam. **K.** Aż Ead? **M.** Pamiętam, coś mi niedawno nauczył; iż Bzewność Duchowna, mnożyć ma w Chrzescijaństwie Młodość; przeto też nie swożie; ale obce ludzie, za Bmotry bierzemy. **K.** Nawróćmyś sie już tam; od Ead odstąpiłśmy. Gdy przed Kościołem staną Bmotrowie z Dzieciatkami / mążczy

Przy Art: 10 Kre.

mężczyzna ma go trzymać; jeśli jest syn:
 a jeśli dziewczyna; biała głowa będzie
 dźierać: mężczyzna ma stać na prawej
 stronie tego / który chce się Krzyżić; a
 niewiasta na lewej. Albowiem g'owa
 niewieścia ma; jest. Kapłan potym /
 tak przeciw Dzieciatku stojać / naprzod
 tchnie trzy króć na oblicze tego / Krzyż
 S. znak + czyniac. wieść dla czego?
 M Łatwie się domyslić temu; kto pa
 mita na Wiare Trójce Świętej / a
 moc Krzyża Pańskiego wyznawa. K.
 Tchnienia te; żaden niemoże ganic; co
 czyta o tchnieniu Kapłana / w Ewans
 gelii / nawyższego. To Kapłan spra
 wiwszy / y Dzieciatko mianować kaza
 wi / poczynając tak Ewangelizm mówiac:
 Opstap / przetleć Diable / za rozpaza
 niem Bożym / od tego obraza Bożego;
 a wstań Bogu żywemu y prawdziwe
 mu. M. Wielkiego Pana to Mian
 dat; pewnie muśi Drabet włożyć. K.
 A pieczęć Krzyża S. + która Kapłan
 pieczętuje czoło y pierś / y którym nad
 Dzieciatkiem czyni / barzo Szatana przy
 ściąka; aby wstał Mocarzowi, nad sie
 daleko

Trzymać
 nie Dzie
 ciatka.

1 Cor: 11:
 Tchnie
 nie / y
 Krzyż
 S. znak

1048: 20.

Ewangel
 izm.

Krzyż
 S. znak.

O Świątościach

daleko mocniejszyemu. przy czym osobli-
we jest Upominanie do tego / który ma
być krzyżony; y osobliwe za nim Modli-
twy. **M.** Coż potym Upominaniu;
gdy Dzieciątko rozumu niema? **K.**
A rozumni czasem bywaia Arzezi. a
my też do lat rozumnych przyszedły / i
na to pamiętać mamy; dla tego niedar-
mo bywa czynione to Upominanie.
M. O coż tam napomina Bapta? **K.**
Aby Wiara przyiawszy, takowych był
obyczajow Chrześcijanin; żeby mógł
przybytkiem być Ducha świętego; a w-
szedłszy do Kościoła Bożego / matkę
świecką wiecznej śmierci wyszedł / żeby z
światłością poznat; żadnych już Bala-
wanow niechwalac / ale Bogu tylko
jednemu służac. **M.** Panie Boże
daj to; abyśmy tego Upominania
przestrzegali. **K.** Tego jest potrzeba;
dla nas Kościół to wszystko czyni. **M.**
A w Modlitwach czego prosi Ba-
pta? **K.** Na tym jest wszystko rzec-
zonych Modlitw; aby Pan Bóg serce
takie / i takiego do Krzyża potrzebą / ra-
czył sprawić; wszystkie zawady, przez
tę

Upom-
nianie

147.

Modli-
twy.

Przy Art: 10 Kree.

Łaskę swą oddaliwszy. Potych Modli-
 twach Kładzie w usta Sol Swieconą.
 M. Co ta Sol znaczy? K. Znaczy Sol c.
 Pokarm niebieści, Słowo Boże; Ktoś
 tym Chrzescijanie zawsze maia być Kar Matt: 4.
 mieni / y przeciw każdemu Kąszeniu so- Marc: 2.
 leni, to nam słowa Kąptańskie / Ktore
 w then czas mowi / pokazuje. Trzeba
 jest Soli Mądrości / cho jest, Słowa
 Bożego / do Krztu. Wiara bywa; Colof: 4.
 słuchania; a słuchanie, ; Słowa Bo- Rom: 10.
 żego. Sol tak odprawiający Kąptan, Modli-
 prosi Pana Boga; aby onemu / Ktory twó / 3
 ma być Krzczony / raczył dać strojem Exorciz-
 Anioła: a Szatana wnet już pilniey / zmien y
 trzy Kroc iedną rzecz powtarzając / y Krzyż
 znak + Krzyża S.ná czele Kładac / mo-
 ca Boża zatłina y odpędza / prosiac
 ieszcze przy tym Pana Boga; aby serce
 onego / Ktory do Krztu przystępuje,
 albo przyniesiony bywa / przez łaskę swo- Zawia-
 ie przyprowadzić raczył. A tuć już Koń- zanie.
 czy sie Exorcyzm; przez Ktory bywa du-
 bny Nieprzyjaciel z cztowiek wypo-
 dzon. M. Ciemuż tak długie czynią
 to Zatklinanie? K. Gdy jest gwałto-
 wna

O Świątościach

Stugie wna potrzeba; biewa trociuchne. Prad
 go. Pro: wda jest; i; na jedno słowko Boże mus
 cezmu y ai Szatan wstąpić: wstąpię medarmo
 przed Ko: Kościół powszedniy tak długo Siatą
 le o: sta= na w: pedia; a chwile przed Kościołem
 ma, przy stojac do Krztu S. nie zarazem przy
 czyną. stępuje. Chce bowiem iako prawa
 148. Macie / pilnie nas rzeczy potrzebnych
 wzyć: dla nas iedne rzecz, raz y drugi y
 trzeci powtarza. Abowiem trzeba / Sy
 Rozwa: nu miły / pilnie to rozważać w siebie; co
 żan. c. jest, w niewolstwie być Siatą / z
 Hebre: 2. Kościoła Bożego wyrzuconym; trze
 ba też y na to pamiętać; iak o: sirojni /
 1 Petri 5. prze: w rozmaitym połusom Dyabela
 skim / E: dy czas być mamy: trzeba nas
 Colos: 1. ostatek Panu Bogu z dobrodziejstw
 tego / ze nas wyrwanych z mocy Dyas
 bellikier, do Królestwa Syna swego
 przemoi / wstawicznie dziękować. Dla
 30m. c. tych osobliwych przyczyn / nie lada iak /
 ani zarazem / do Wody Krztu S. przy
 Marc: 16. stępujemy: niewymowna moc tej Stu
 dnie / z ktorey cerpamy, za stanowien
 Actu 2. niem Syna Bożego, na foch odpuszcze
 nie Grzechow / winni jesteśmy rozpá
 mietá.

Przy Art: 10 Kre.

międzywac. Masi chędy powaiane tych *Exorciz-*
 dingich *Exorcizmo*w przyczynty: stare *zmo z wa*
 to sa/ z wstaw Apostolskich pynace / *starey As*
 swiete Obzedy Kościelne. M. Radz *posiada/*
 bym słyszał które świadectwo starych *tańce też*
 Doktorow/ dla tych zwłascza *Tchuc=*
 wierzący; którzy sie waia swietymi *nie przy*
 Ceremoniami Kościelnymi gardzić. *nich.*

K. Augustyn Stał piśe o *Exorciz* De pecca
 znie/ y (które przy nim bywa) o *Tchme* to Orig:
 nin Baptaiłkim: Sakramenta (mo *, contra*
 wi) Kościelne/ które on z Poważności *, Pel. et*
 tak dawnego Podania sprawnie/ do *, Cel. 4:2*
 stacecznie to pokazuje; i; *Dziatki ma* "Ca: 49.
 te/ by też narychley po narodzeniu ich/
 z niewoli Dyałelskiej łaski Boia wy
 bawia. A bowiem oprócz tego; i; na od
 puszczenie grzechow/ nie przez omylna,
 ale przez prawdziwa tajemnice/ bywa
 ia krzzone; pierwey też Zaklinana ro
 nich y Wodmucha bywa moc Dya
 belska: [Exorcizatur in eis & Exusa
 flatur potestas contraria.] którey też
 om, przez słowa Bieżnych swoich Oys
 corow, Odrzekłai sie. Na drugim także z Dow,
 mieysen, tymi słowy piśe: Ktoby po
 wiedział;

O Śwatościach

DeNapt: wiedziat; ieby Dziatki mate z mocy Dy

Conc. abelskiey / gdy bywała krzyczne / nie

Lib: i Ca: miały być wyrwane : tego zbija praw

20. da Kościelnych Sakramentow; ktorzych

„ żadne nowiny Kacerkie / w Kościele

„ Pana Chrystusowym / igitadzić, albo

„ odmienić niemoga. Prawdymie tedy /

á nie omylme / moc Dyabelska brwa

Zakleta w matych Dziatkach: [In ve

ritate, non infalitate, potestas Diabo

li Exorcizatur in Paruulis] y tey Wd

149. rzekaia sie oni / przez serca y usta (gdyż

przez swoje niemoga) Krzesnych Wy

Colof: i. com, ich dzierżących, aby wyrwani z mo

cy Ciemności / do Królestwa Pana swe

3 Dom. go byli przeniesieni. A gdzie indzie ie

Ibid: Li: ście; Od tey (powiada) Wiary, Apo

2, Cap: 17 stolskiej y Powsechney, naprawdzo

18. ſey y nągruntowioneysy, Pelagiani

odstepuac / mienia; nie być podane

Dyablu te / ktorzy sie rodza: aby Dias

teki mate nie byty mesione do Pana

Colof: i. Chrystusa; dla wybawienia; mocy Cie

mnosci / y przeniesienia do Królestwa

„ tego. á tak winuia Kościot / po wśy

„ ſkim świecie rozlany: w ktorym wśe

dyle /

Przy Art: 10 Kre.

Dyle / nad wszystkich Działkami mądry ;
 mi ; które maia być Krzesone / nie dla
 czego innego Tchnienie bywa cymione ;
 [Baptizandi Infantuli Exufflantur]
 Jedno aby ; nich Kłaje tego świata było ^{Ioann: 12,}
 wyrzucone ic. A to ; ma i S. Augustyś Zowią
 na świadectwo o Erorcyzmach ; które zanie.
 Kosciot przy Krzcie z staradawnego
 Podania chowa. [quæ tam prisca tra
 ditionis Authoritate concelebrat Ec
 clesia.] Grecki też dawniejszy Doktor ^{4 Rom}
 Cyrillus, Biskup Jerozolimski, tymi ^{w Odo:}
 słowy moc Koscielných Erorcyzmow ^{Lic: 39.}
 opisał: Chuchwie (powiada) przymu ^{In Proca}
 Erorcyzm: wieczność (Chrzescijani ^{tiches.}
 nie) przy Erorcyzmach zachoway: zdro
 wa tobie jest ta rzecz. [salubris est tibi
 res ista.] Abowiem iako niewypra
 wione, albo też zfałszowane złoto / o
 gniem tylko wyprawione bywa; tak bez
 Erorcyzmow, dusia postąpić niemoie.
 [absq Exorcismis anima progredi
 nō poterit] Sa bowiem Boskie / y z
 Pisma Bożego zebrane, ic. Jako też
 Stotnicy / subtylnym naczyniem ogień
 Poddmuchajac / y złoto w piecu poleś
 w
 ruiac /

Podoz
 biestwo.

O Świątościach

Echciez nie co znacze przy Bracie / gracie / nie nacz.
150. rusac / naydniez cho; czego chce: takie tez Exorcyste / ktorzy Exorcyzm mowia / przez Ducha S. strach ciyma; a w cieie / iakoby w piecu dusze zapalaja: y wcielalo ten czas nieprzyjaciel Dyabel; [Fugit tunc inimicus Daemon] a przystepnie zbawienie / y Nadzieia wiecznego Zyciota .ic. Ale co trzeba o tym wiele mowic: iz od Apostolow samych sprawoy te wysly; y zwyczaj Kosciota Powsechnego poświadczia / y Doktorowie starzy iwieci (ktorych slowa miety przyrodzi) pewne daja nam świadectwo: theraz nawroćmy sie do Katechizmu; ktory wnet po Exorcyzmach bywa. **M.** Coto iest, Katechizm? **K.** Tym slowkiem Greckim znaczymy Uczenie; ktorey przy Bracie / za pytaniem Kaptanistum / wyznawaa nie bywa: a ta w sobie samyła, Pacierz z Zdrowa Marya / Bredo Apostolskie / y Przykazania Boze. Abowiem każdy rozumny / ktory sie chce Bracie / winien iest co pierwoy umieć: a Świątości male, w Wierze y w Katechizmie Brzesnych oycow swych, bywają Krze-

Przy Art: 10 Kre.

ne; według staradawnego zwyczajn
Koscielnego / y niepisanego Podania
Apostolskiego. M. Odkądże poczys
na sie cen Katechizm, przy Arzcie
K. Od Ewangeliey, Dziatki małe Ewange
zalecającey: te Kapłan czyta / Stote Gela.
prawa ręką na Dzieciatko włożywszy.
M. Czemu tak? KA Ji Wiary
Chrześcijańskiej / ktorey potrzeba jest
do Arztu / Ewangelia nas uczy. Po
Ewangeliey mówią wszyscy Paćierz / Paćierz
Zdrowe Marya / y Bredo. i. Wiara, 12
darem jest Bożym; o ktory trzeba piln
no prosić. Przeto też Kapłan / imie
niem ymoca Bożą rozkazywszy iście
Siatanowi wyznać / (aby Stowa Bo
żego z serca niewymyował) ma je Sto
tem vsy y nos onego; ktory ma być Krz
Luce 9.
czony. Wieś iako Pan Chrystus przy
Dg y
wrocit słuch głuchemu? M. Trochę
Wosk
pamiętam. K. On zaiste nam te za
Marc 7.
lecat Ceremonie; ktory / ta wierzeniu, Li: 141.
y Wiary zrozumieniu / serca nasze oewie
Luce 24
ra. Trzeba tedy słuchać Stowa Bożego
Luce 11.
go / za darem Pańskim; y tego wona
ności, nadwysztkie rozkosy wdzieczne,
D 4 , trzeba

O Świątościach

Gene : 3. trzeba przekładać; aby napotym / Eto
 2 Cor : 2. rzy jesteśmy ziemią a błotem / miłą by
 Rozważanie. libysmy Panu Bogu wonności. Toć
 nam znaczy pomazanie wś y nosa. M.
 Święte to są świętych rzeczy znaki. K.
 Święty Kościół Powołachny, Duch ẽ
 świętym rządzony, niemoże nic mieć nie
 świętego. A thu zaśie każą Dyabłu
 Woda f. precz wciekać, dla czego też święconą
 Stola. Woda Dzieciatko kropia : a zatym wa
 net do Kościoła / dawşy mu Stola w
 prawa rękę / tymi słowy w wodza; aby
 zostawşy świętym przybytkiem Bos
 151. zym / byto w towarzystwie iego Wybra
 nych / ku Prawicy należących. To nam
 daie Stola; to iest, Krzyż Pana Chrysto
 wu S. wu : bez Stoly Kaptan / dla tego
 nie w Kościele nie czyni; abyśmy na
 moc y zaśluge Krzyża Pańskiego / Eto
 ry nam Stola znaczy / we wszystkich
 sprawach pamięteli. Wşedşy w Kos
 111 Wo ściół, idą do Krzciłnice / do Wody
 da Krz Krztu S : a tam gdy Kaptan naprzod
 zu S. spęta; Jakoć dzieiać dorostę, sam przez
 3m. 6. sie; a Krzesni oycowie, za Dzieciatko
 mają odpowiedzieć. Wnet odrzeka sie
 Szata

Przy Art: 10 Kre.

Szátana / y wšytkich wczynków a Pom Odrze-
 py tego. bo żaden dwu Panom niemoż-
 że służyć. Po tym Odrzeczeniu, Wia-
 ry wyznanie bywa ; a żatym pomazanie Matth: 6. Wiarą
 Oleiem świętym / na pierśiach, y na rás Oley 6.
 mionách. M. Coż to jest za Oley świę-
 ty? K. Katechumen / to jest, ktorzy
 umieją Wiare Chrześcijańską / po wys-
 znaniiu ier, Oliwa święta pomazani by-
 waia : y dla tego po Łacinie zowiemy,
 Oleum Catechumenorum. M. Aż Dowód
 czyiey to wysto wstawy? K. z Apó- dy.
 stolskiej: niżej dowiodę tego. Wszak Łu: 159.
 y w Nowym Testamencie mamy zale- Marci 6.
 cenie Oleu ; ktorego używali Aposto- Iacobi 5:
 owie. M. Co nam znaczy to, na pier- Co zna
 śiach y na ramionach Pomazanie? K. czy Olej
 Ato wierzy w Pana Chrystusa ; ma ser- Święci.
 ca pilnie przestrzegać: aby iako Szatan
 z niego niewyiał na siemia Słowa Bo- Luce 8.
 żego. mathej / Arzyż swoy y Pańskie Matth: 16.
 iarzmo na sie wstawy / naśladować 11.
 Pana Chrystusa ; ktorego Wiare przy- 1 Ioan: 2.
 iat y wyznał. Sama Wiara thego nie Galat: 5.
 zbawi ; ktory po Arzie. z Miłości do-
 brze nie czyni. Po trzecie spytawšy Ka-

O Świątościach

plan; Jakoc dzisiaj: trzy kroc tej pytasz
 Imiona Chcesz sie Krzcić? M. Coś potym o
 pytanie. Imie pytania? K. Imiona musza
 być dane; dla rozeznania ludzi: wskaza
 że ono Imie przy Krzcie / o ktore tak
 152, bywa pilne pytanie / ma w sobie iakąś
 osobną tajemnicę. M. Ktora? K.
 Te podobno; albo ktora ma taką: :
 Galat: 3. iż na Krzcie, nowe Imie od Pana Chry
 Eph: 4. sta wziały / nowego tej na sie Czcio
 wieka przyoblekamy. M. Pamięć Bo
 Rom: 13. że day to; a byśmy raz i ino uami / nigdy
 Wola. go z siebie niezwlekali. K. Wola
 tedy obaczmy tego, ktory ma być
 Krzeson / (abowiem iadna Świątość /
 aby skutek swoy wzusta / niema być po
 niewolna) Bąptan za tym święconą
 Woda trzy kroc leie głowę, mówiąc:
 Krzest. Ja ciebie Krzest / w Imie Oycy / y
 Syna / y Duchu Świętego: Amen. y
 Pozdras. wnet go pozdrawia zwykłym pozdra
 wieniem Kościelnym; Pokoy z toba.
 Pierwa bowiem to iest; iż przystornie
 Krzeszony, ziednat sie z Panem Bo
 gotw. giem: Tamże Krzesny Ociec y Matka
 nie Dzie dotyczy sie Dzieciactwa / znając sie do
 trakt.

syna

Przy Art: 10 Kre.

syna, albo do corti swojej / z Wody y
 z Ducha S. odrodzoney : a Kaplan Brzy
3mo.
 Krzyzmem swietym, na wierschu gło-
 wy / piękna Modlitwe mowiat / Krzy Czepek.
 ża S. + Znak czyni ; y wnet ktadać na
 głowe Czepek / o zachowanie Szaty
 białey, swietey, & niepomazaney / pil-
 nie wspomina. Abowiem w Ciemno- Matt:22.
 ściach być temu ; Pro nie iest Godow-
 nym odzieniem oblecion. Te są rzeczy Wolicz-
nie.
 należące ku Wodzie / ku trzeciey cza-
 ści Krzyżu Swiethego ; opowiedzenie
 Imienia / Odrzekanie Szatana / Wi-
 ry wyznanie / Oleiem S. mazanie / w
 Imie Troycy S. Woda w Duchu S.
 okrzestzenie / Krzyzmem znaku Krzyża
 S. wymalowanie / y Czepek na głowe 1111
 włożenie : czwarta sprawa przy Krzyżu / Swie-
ca.
 y ta ostateczna / Swieca iest ; ktora Ka-
 plan barzo pilnie odprawia. Abowiem
 dawno ja w prawą rękę theme / ktory 153.
 iest Okrzestzon / pilnie trockimi słowy
 przypominanie czyni ; aby / Krzyżu S.
 przestrzegając / z Lampą gorejącą Pa-
 nu swemu zabiegał / y z nim wsiadł na
 wieczne Gody. M. Ona to iest Lampa

O Świątościach

Brzyż-
mem mą-
żanie.

Rozwa-
żanie.

Świąto-
ści Bóg
cerkwi

pá; która mamy gotować na Pogrzeba-
o tej metrzeba w; podobno wicey gas-
dać: ale o Pomazowaniu Chrześcija-
now; i kad wrosto / y co znaczy; radbym
co pewnego wiedziać od ciebie / Ra-
planie miły. **K.** Zauważy z wielkim to
jest podziwieniem, y ludu bacinych /
pokornych / bogobojnych; i; ci nowi
wieku naszego Doktorowie, na stare y
Apostolskie rzeczy śmieli się targnać:
ale kto się temu pilno przypatrzy ołie
duchownym; dziwona w tym sprawie Bo-
ża / a sprawiedliwe tych pyśnych zasle-
pienie / może obaczyć. Abowiem sami
oni rzeczy nie to wyznawali; iakiey was-
żności y mocy są ich Świątości. Gdyby
Krzesć ich był Sadem takki Boiey /
przez którą cztowiek odpuszczenie grze-
chow bierze; tych Rosciota Powożcha-
nego Ceremonij / które od samych A-
postolow wyśły / mgdyby od Krztu ś-
me odrzucali: ale i; odrzucili; znać / że
tam nie Apostolski jest Krzesć. co też y
z tego ducha / kchory ich po przyećiu
Świątości nadyma / ten, kto ma oko
duchowne, baczy. **M.** Tedy y Apos-
toliowie

Przy Art: 10 Kre.

łowie pomazowali Krzyżem i Oleiem
 świętym Chrzescijany: K. Naprzód
 niema tcho być nikomu dziwno: gdyż o
 takich Ceremoniach słyży/ albo też sam
 czyta/ w samey Ewangelii. Mogłi
 Pan Chrystus udrwić Stuchego /
 bez kładzenia palców w uszy; y morze
 Niememu przywrócić/ bez mazania ła-
 zycia błotem: mógł y Wieczersza swoje
 ostateczna odprawić/ y wmywania nog
 zaniechawszy: y innych wiele spraw swo-
 ich / a zwoławszy chorob udrwianie/
 bez znaków zwierschnich mógł odpra-
 wiać: ale chciał nam te/które albo sam
 Apostołom podał/ albo Apostołowie
 postanowili/ Przypadłe rzeczy zalecić;
 dla znamionowania rzeczy duchow-
 nych/ y dla takich spraw zbawien-
 nych/ przy wejściu w Sadach rozmaitey sa-
 si Bożej. Jeśli nas rzeczy dobrych nie
 bota te przy Krzyżu świętym Ceremo-
 nie/ ani iadnych w sobie tajemnic nie
 maia; y my ich latwie odrzucimy; ale
 jeśli wielkie w nich są Tajemnice, y
 Nauki; czemu rzeczy świętych, nam po-
 danych, wejść nie chować niemamy?

Pomóż
 zowanie
 od Apo-
 stół
 wysło.
 Dow.
 Marci 7.

Ioann: 13.

154.

Przeczy-
 na / or-
 wierdzą
 iaca do
 wod.

Rozma-
 żanie.

V   szkola

O Świateściach

Papież = ażebykolwiek Potęra y Posłuszeństwo;
 winna jest wszystko trzymać; chociaż
 żeby nie wszystkich rzeczy Tajemnice
 mogli byśmy wiedzieć. Chrześcijanie,
 od Chrystusa imie maia; a Chrystus /
 od Chrystusa imie maia; a Chrystus /
 co jest Pomazaniec / od Pomazania :
 pomazany jest on Duchem S. niewidomym;
 a my / na znać Pomazania Ducho-
 wne / widomie mazani bywamy Krzy-
 żem. (które słowo Greckie, Chry-
 sma / po Polsku wyktada się, Pomaza-
 nie) Chrystus tedy, od Krzyżma jest
 nazwan; a Chrześcijanie, od Chrystus
 sz. Pomazany jest Pan Chrystus; iako
 Król / y Kapłan: nas też / na znać Kro-
 lestwa y Kapłaństwa duchownego /
 które na Krzyże bierzemy / z wstawy
 Apostolskiej, Krzyżem S. maza.
 Tedy bowiem rodzą ludzi byt mazani
 Krzyżem, w Zakonie starym; Kapła-
 ni / Króle / Prorocy: iako przypomina
 y dowodzi / na pewnym miejscu / Jeron-
 nim S. Baczysz osobna Tajemnica po-
 mazania Krzyżem; iż ostatek się Ba-
 ptyzmem y Królem duchownym : pas-
 trzysze / iak puka tej ztąd wejmiesz
Flauks i

Przy Art: 10 Kre:

Klauze! Jesli jest Krol; panuyse y Klauze:
 roslauy jad:am grzechow twoich: ies Roma: 6.
 sliś Kaplan; na ofiary Duchowne pas Hebr: 13.
 mitay, a ja nie dobrze sie veyt thego;
 Krzyzma: Wlad cho czemuć wiersch
 twey gtowy maja: izali nie dla tego;
 abyś o rzeczach Niebieskich męslil / y Colof: 3i
 rzeczy wśotkich sokaic M. Acoby Rozma-
 kolwiek stanowi te Ceremonie / ktore zanie.
 nas swietych spraw vczu / y nam pewis
 nowactwo nasze przypominata; godzi
 toby sie ich vczicwie chować: (abowię
 y obyczajom dobrym, y sprawiedliwym Dowod.
 Statutom ludzkim / winna vczicwość
 dajem) a co; iesli to ob samych Apos-
 stolor wyslo: K. Tak iest; nie inak:
 dowiodi tego pewnie: pospolita iest v 155
 starych Doktorow zmianka, y mych przy
 Krzcie Znakow widomych / y Olein a
 Krzyzma switego. Augustyn S. tak
 o Krzyzmie piše / przy pomazaniu Pás 2 Dow.
 na Chrystusowym: Pan Jezuś tej / iā De Trimz
 ko ciworiet / wiał Ducha switego; y Lib: 15.
 dla tego mowi Pismo o nim: Pelen tas Cap: 26.
 ski: Pomazal go Pan Bog Duchem S. Ioann: 1.
 nie Oleiem widomym; ale daren) tasi: Ad: 220.

O Śwatościach

a ten Dar nam znaczy Pomazanie wś-
 dome; Którym Kościół Otrzone ma-
 że. [Donum gratiae visibili significas-
 tur Vnguento; quo Baptizatos vngit
 3 Dow. Ecclesia.] Jeronima S. to mieday
 Adversus tej o tym bedzie świadectwo: Zbawie-
 Lucifer. nie Kościelne na godności najwyższego
 W Od: Kaptana należy: Który gdyby nie miał
 Li: 142. daney mocy / z niskim niespoteciny / y
 nadwyszystkie wistsey; [exors & ab
 omnibus eminens potestas.] Chyby
 wiele byto Odświeżeniśwa w Koście-
 le / iak wiele Kaptanow. Skąd tej ro-
 idzie; ti bez Krzyżma, y rozkazania Bis-
 „ kupiego / ani Kaptan ani Dyakon
 „ Krzyż nie mogą: co czystość / gdyby
 „ tego byta potrzeba / y pospolitym lu-
 duom bywa wolno. [sine Chrysmate;
 neq; Presbyter neq; Diaconus ius ha-
 4 Dow. bent Baptizandi.] A dawnieyszy nad
 Libro 1. te S. Cypryan, Biskup a Męczennik,
 Epist: 12. tak zaleca świecenie Krzyżmo: Potrze-
 ba tej jest pomazać tego; Który bywa
 Krzyżony: [Vngi necesse est eum; qui
 Baptizatus sit.] aby wziarosły Krzy-
 „ żmo / cho jest, Pomazanie / Pomazanie
 cem

Przy Art: 10 Kre.

tem Bożym być, y także Pana Chrystusa
 w sobie mogt mieć. a ten Olej /
 którym otrzeczone mamy / na Ostarzu
 święcimy; iako y Ciato a Krew Pańs
 ka. Patrząysze / Synu miły; iesli chab
 dziś Kosciot Porosieczny czyni / iako
 ci Doktorowie starzy y dobrze uczeni
 pisał. aza nie przy Mszy / w Wielki
 Czwartek / y Krzyżmo y Olej święcimy?
 Ten Koscielny zwyczaj iasniey opisał
 tenże Doktor S. w onym o Krzyżmie
 Kazaniu; w którym wspomina y wyli
 cza Wielki Czwartek Koscielne spra
 wy: Ten (powieda) Dzień / dla rozma
 itych Tajemnic / iest uświęcony: tego na
 przód Dnia zalecone iest nam tamanie
 Chleba: 1c. dziś Pan Chrystus nogi
 umył Apostołom: 2c. dziś w Kosciele /
 z innymi Pomazowania sprawami, ku
 poświęcaniu ludu wybranego / dla
 wiecznietwa i Godności i Imienia, świę
 te Krzyżmo bowa sprawione. [in par
 ticipationem Dignitatis & Nominis
 sacrum Chryisma conficitur, cum ceter
 is Vnctionibus; ad populum acquisi
 tionis Sanctificandum.] w którym
 Krzyżmo

Rozwa
 żanie.

S Dow.

Wielki
 Czwartek.

Krzyżmo.

O Świątościach

157.

Rozwa-
żanie.

Śrofo-
wianie.

iało Przodkowie nasiy od S. Aposto-
łow wielu / y nam zostawili .ic. X wnet
zasie, trochę niżej ; To od S. Aposto-
łow (mowi) y od Namiastkow ich ws-
zielisiny / y wam trzymać rozkazyemy :
strzeże tego Święty Kościół Rzymski,
y Antyocheński / od czasu Apostolskie-
go ; Jerozolimski, y Efezyński / także :
krorymi Kościoły rządzą Apostolow-
wie / tak nauczyliz. Obaczaycie ; iako
te świadectwa wszystkie, zgadzają sie z
Kościółem powszechnym / w Wielki
Czwartek Krzyżmo przy Nsy święca-
cym ! M. Ciemu ; czemu niewierzą
ci Nowowiernicy ? K. Jsiest przes-
złocho ich nowym wynysłom. Poznają
niebożstą nie w czas ; co to jest , stało-
wać Kościół powszechny / y porządne
Pasterze a Doktory jego. Co mi za lu-
dzie, święte Biskupy y Mieczenniki sa-
dzą ! co za żywota ! z iakimi cudy ! Pa-
nie Boże / daj im w czas wyzwanie. W-
szak y Namiastkowie Apostolscy / kto-
rzy naukę biali od samych Apostolow /
the przy Krzcie sprawy nam opisali.
M. Ktoryż ? K. Dyoniziusz Areo-
pągita

gita
Zw
oba
wsp
scija
nia
Zeg
tra
nie
Pro
zy /
ca /
wie
prze
trzy
przy
cier
go
wsp
Ba
nas
wy
ra c
S
Ap
Coj

Przy Art: 10 Kre:

gita, uczeń S. Pawła / y Clemens;
 Zwoleński a Namiaszek S. Piotra /
 obadwa tej Męczennicy: Dyonizys
 wspomina te rzeczy, przy Arzcie Chry-
 scjańskim; Himny Kościelne / Pyta-
 nia y Odpowiedzi / Wkładanie ręki /
 Zegnanie / Wpisanie Arzzone^o y Rmo-
 tra / Modlitwy / Odzienia ziele / Sta-
 nie z Zachodu Stońca / Zaklinanie trzy
 kroć / Wyznanie trzy kroć po dwa ra-
 zy / Wprowadzenie na Wschod Stoń-
 ca / Modlitwo powtarzanie / Stogosta-
 wienie / S. Olejem mазanie / Wody
 przez moc Krzyża S. + Swiecenie /
 trzy kroć Woda Okrzczenie / w Szate
 przyodziejanie / swietym Krzyżem zna-
 czenie / a naostatek do Stotu Pańskiego
 przypuszczenie. M. Choć prawie
 wszystko wzięliśmy od Apostołow. K.
 Za wiecy jeszcze tam tego było / niż y
 nas; iako y przy Mszy. A nietylko spra-
 wy te S. Dyonizys opisał; ale tej / kto-
 ra co znaczy / chanie wyłożył. M.
 Skądże on to ma? K. Spodania
 Apostoelskiego: tak sam wyznawa. M.
 Coż widać na to ci Nowowiernicy mo-
 6 Dow:
 In Eccl:
 Hier: Cda
 pite 2.

E

wig:

Litur 3.
 Iacobi.
 ECCL:
 Hier: Cda
 pite 1.

O Świątościach

Spadacie wie? K. A co mówili Pharyzeuszowie; gdy ich Pan Chrystus prawdę spierał? M. Młodzi. K. Bądźciecie. 158. Ii; stworzycieli; kłamstwo zadawali / Beelzebubem naosłatek potwarzali. In Cap: 22 Math. Wierz / Synu nity / S. Jeronimowi: iż złośliwa i zdość, jest niewstydlawa; a może być zwyciężona / ale trudno w spokoiona. [Malevolentia & liuor nutrit impudentiam: venena Inuidie possunt quidem superari, sed difficile conquiescere.] M. Coż omnia to? K. To; czym każdy może wygrać. M. A iako? K. Niepisał tego (mówią) S. Dionizyus. tak ich jest mądra odpo wiedź. O miły Boże; tego Dionizyus niepisał / co Kościół Powszechny trzyma; y czemu starszy świeci Doktorowie (iako młotko namienil) świadectwo dała? A chociażby tego nie napisał: iednak Papię Fabian / Biskup Cyprian, y Augustyn / Zakonnik y Kapłan Jeronim / Kościół tej Powszechny powszechne świadectwo dał tej powszechnej Tradycy Apostolskiej. Coż chceś więcej Kacerzu? Powiadaś ty: iż te

Księgi

Przy Art: 10 Kre.

Księgi nie są Dyonizysowe. a czym tego
 go dowodziś? Prawda / i; Odsieczepień
 cy umieia mówić, y ludzie proste wro- 2 Słow.
 dzić; gdy im nie odpowiedziada; ale od
 powiedział im na to dobrze, ieden wzo-
 ny cztowiek / w swej Apologicy; Proga-
 za tymu S. Dyonizysa Księgami wzy-
 nit. o czym mnie teraz z toba nie trzeba Odłoże-
 gadać: tobie y każdemu nieswarliwemu
 mu, na tym ma być dosyć; i; nie samie-
 den Dyonizys Ceremonie Krztu S.
 opisał. Opisał ie y Clemens, (com nie- 7 Słow.
 dawno przypomniał) Piotra S. Klau- Lib: 3 Ca:
 masteł: Ktory też / iako y Dyonizys, 15. cikat.
 y on Cyryllus Alexandryński / O Kricio- De Cōst:
 nie zowie Oświeconymi. [po Łacinie; Apostol.
 Illuminati, illuminandi, Illuminatio.]
 Ktore iedno słowko wielce też utwier- Dwier-
 dza; godo tych starych Doktorow, wys- dzemie.
 czaie Apostolskie Kościoła Poroszech-
 nego wypisuiacych. A wykład tych
 Znakow naydzieś v S. Klimunta; acz Capit: 17.
 daleko krocey / niżli v S. Dyonizysa.
 A przeto nie myli sie nic Bazylus na Dii Do-
 tym; gdy nam też, o tychże sprawach wod.
 przy Krzcie, daje świadectwo swoje / Ca: 27 De
 X. ij 3 przez Spiritu s.

O Świateściach

W Odp: z przereczonymi Świadectwy zgodne/
Lic: 98. tymi słowy pisać: *Klauki/* (powieda) /
 które Kościół chowa y uczy/ część z O-
 pisania mamy, a część z Podania A/
 postolskiego/ do nas w Tajemnicy przy-
 mesione/ wyśliszmy. *ic.* Stąd tedy swie-
 ćmy Wode Krztu/ y Olej ku Poma-
 zaniu. a mazańia Oleiem / iako they y
 sposobu Krzczenia / która nas nauka
 Pisana uczy? Iali to nie idzie z mlecz-
 nego y tajemnego Podania? [*nonne
 à tacita & arcana Traditione!*] Trzy
 Proć też narząć cztowieka/ z kąd iest?
 Także inſze rzeczy / które się dzieją przy
 Krzcie/ (iako, odrzekać się Szatana y
 Aniołowi jego) z którego są Pisma?
 Iali nie z they nieogłoszoney a skrytey
 nauki; która Oycowie nasi, w nie-
 dwornym milczeniu zachowali? A do-
 brze to oni czynili; iako ci/ którzy wie-
 dzieli: iż Tajemnic wieczność a powa-
 żność / milczeniem zachowana bywa.
 [*Myſteriorum reuerentia & autho-
 ritas silentio custoditur.*] Abowiem
 na co się niegodziło ani patrzeć Nie-
 wierzącym; iako tych rzeczy nauka, mia-
 ła być

159.

Przy-
czyną.

Przy Art: 10 Krei

ła być na piśmie okazowana: The sa
 słowa S. Bazyliusa, Doktora y Bi
 skupa Greckiego: ktory co też tam po
 wieda, o Mądrości Moysesowej / Ku
 tym naszym sprawom należącey; Et ho
 chce / niechay czyta: mnie dosyć jest na
 ten czas, to pokazać; iż te Krztu nasze
 go Ceremonie, od Apostolow wyśły;
 a iako zawždy wieczne były w Koście
 le Powołanym / y za czasu Aposto
 lskiego. Ten rozdział Nauki Chrześci
 ańskiej naydzieś też y w S. Dionizy
 sa: y tego / że są wielkie tych Znakow
 Tajemnice / a iż nieczysti ludzie (iako
 wiśa Niewierni) niemogli tych Zna
 kow ani dotknąć się / on niezamieszat.
 Już tu obacz / Synu mity; iak barzo
 na tym myła się ci Włowowiernicy: Kto
 rzy nic innego niechca mieć przy Krzcie;
 (co też w inych wielu rzeczach, niema
 drze czynią) iedno co by napisano byto
 w Ewangeliu. Rzecz sama / w Ko
 ściele Powołanym / dwois Naukę
 nam zaleca; Pisana y Podana: mamy
 na to świadki wezone / stare, y świeże
 Doktory Kościelne: Paweł też S. ro

W Odp
 Lu 100.

Dwote
 dzenie.
 ECCL:
 Hier: Ca
 pite 2.

Zam
 knienie
 Rozwa
 żaniem.

2 Nau
 ka.

2 Thes: 2.

Æ iij Skazat;

O Świątościach

160. **Kazal;** abyśmy trzymali Tradycye dwoi-
 iakie. Kto chce niezbłądzić; nie tylko
 Sposob na to / co jest rozkazano w Ewangeli-
 sprawo-
 wania ma się oglądać: ale też na drugą rzecz
 rzeczy ma baczyć; którym to sposobem / co ro-
 rozkaza-
 nech. skazuje Ewangelia / ma być w Koście-
 Przy-
 kład. le Ewangeli-ey napisano; Kto się nie-
 narodzi z Wody y z Ducha / do Królestwa
 Ioannis 3. Niebieskiego wnieść niemoże: jest
 y na drugim miejscu rozkazanie; Szed-
 Matt: 28. ły na wszystek świat, nauczaycie wszyst-
 Mar: ult. kie narody ludzkie / Krzcząc Wierzą-
 ce, w Imię Ojca y Syna y Ducha S:
 jest tedy cho napisano y rozkazano; iż
 mają się Krzcić Wierzący / w Imię
 Trojcy świętej: ale iako ten poważny
 Adu 2. Krzest (który nas wprowadza do Kró-
 Galat: 3. lestwa Niebieskiego; którym bywamy
 Krzczeni na odpuszczenie grzechow;
 przez który oblekamy na się Pána Chry-
 stusa / y Dziedzicami stajemy się jedne-
 go z nim Królestwa) ten tedy Krzest,
 tak zbawienny, iako miał być w Koście-
 le dawany; tego nas Duch S. przez po-
 danie Apostolskie / w Kościele Powo-
 łanym

Przy Art: 10 Kre.

bechnym wcz. iako zaleca nam też E. Podo-
 wangelia Post; y opowiada / że Apo- biskwo.
 stotowie mieli Poscić: ale w które cza- Mat: 6, 15
 sy / y iakiego pożywaiac pokarmu / ma-
 ia Chrzescijanie Poscić; y to też niepi- w Odp:
 saney nam iest podano A Postolstey Lic: 97.
 Klauki. A przeto wielka to iest a sło Rozwa-
 dliwa smiałość / smiec liyc y psowac janie.
 Ostawy Apostolstey; okrutna a niezno-
 śna pycha / Apostolskim Kosciota Po-
 wsechnego porządkiem gardzić. Wy
 też co inego niebyto : z iednych Swia- Znak
 tosci / co za Ducha ci sa petni / napro- Ducha
 stsy czlowiek moze obaczyc. Zaisze oso- Luter-
 bliwa to ieszcze iest taśta Boża nad nas- skugo.
 mi; iś on tak znacznie / kto wysłał Mar-
 cina Lutra, z iego Ministry / nam po-
 kazować raczy. Abowiem nie z kad Znak
 inad rychley poznać możemy cztonk: człkow
 Swietego Kosciota Powsechnego / ciata ied-
 który w Kredzie wierzymy; iedno z ro- dnego.
 zdawania y z przymowiania iednomysla
 nego Swiatosci Koscielných. Ktore iś w Odp:
 sa naczyniem darow y taśt Bożych; dla Li: 130
 tego bez nich Kosciot Pana Chrystus 135.
 sow być niemoge. Niechay thedy Ka- Zawia-
 X iij cerz same.

O Świątościach

cerz czyni / co chce / z swym wiecznym
złym: my w Duchu Pokory y Posłuszeń
stwa / takiego Krztu dźierzmy się i ias
AA: 17, 15 Powy nam podaje Kościół powość
Ioan: 14. ny / Ustawy Apostolskie dźierzacy / y
Wylicza Ducha S. Rządźcie mający. K czemu
nie. idzie Eporcyzm / Katechizm / Woda /
Świecá / y sprawy ku nim należące; po
dobno iuż baczyś: wielka z tad wczta
wość roście Świątościom Kościoła
nym: osobnych Tajemnic, y Nauk zbaw
wiennych, sprawá Krztu powośćne
go pożytecznie nás wzy: także tej sprá
wá y sposób inych Sakramentow tegoż
Kościółá Bożego, żadney daremney á
niepożyteczney niema Ceremoniey.

161. M. Podobno chciałbyś iuż / Bapta
nie mity / daley postąpić? K. Do
Bierzmowania. M. Ale ia mam ies
zcze nieco przy Krzcie; o cobym cie py
tat: rzecz iest nam prostym potrzebná.

O wy K. Co to iest takiego? M. Wywo
wodzi dmy ion naszych. K. Tu / dobrze.
pytayie, co chcesz. M. A co inego
mam pytać? co o nich rozumieć mamy;
tego mi naucz / Oycze mój Duchowny.

K. A

Przy Art: 10 Kre.

K. W wrodzenie do Kościoła rodzący niewiasty / a przy tym błogosławieństwo ich Kaptanów / nie jest w Kościele powszechnym nowe. tak o nim pisze S. Ambroży: W dniu porodzenia swojego / y w wiele innych dni niektórych / W niewiastę rodzącą niemożę ofiarować Ofiary; aż przystoynym a zwoy tym obyczajem z nieczystości oczyszczenia będzie. [Mulieris quæ generaues rit dies partus, & plerique alii, à Sacrificio feriati sunt; donec legitimo ritu foeda mundetur.] **M.** Skądże ma być tak nieczystość? **K.** Aż nie wieść; iż wszyscy poczynamy się y rodzić my w grzechu? A samo rodzenie ma pomazanie swoje: tak tenże Doktor s. na tymże miejscu pisze. [& ipse partus habet contagia sua.] Prawda / iż dobre jest Matężstwo; a czyste toż, jest ztaceniem świętym: wszakże nie pilnne Modlitwy / też Matężstwy pilnne sprawy; według nauki S. Apostoła. [Non vacat Orationi; qui eo tempore vsu[m] corporeę conventionis exercet.] Te są słowa S. Ambrożea

Sawne
sa.

1 Dow.
In Apola-
gia Da-
uid, Ca: II.

Wykład
psalm: 70
Ephes: 2.

Spáście
Hebr: 13.
1 Cor: 7.

O Świątościach

go; w których on daie przyczynę Czysta-
 czości Ciewieskiej / od ktorey za Ká-
 ptańskim Błogosławieństwem oczys-
 1 In Homil: sciona bywa: y Chryzostem S. także /
 2 De Adam nie na Matjeństwo; ale na Pojadli-
 3 Eua. wość cielesna / te wine składa. bo tak
 pisze: Dobrze są Matjeństwa / y swie-
 Gen: 1, 9. te / y od Pana Boga stanowione; aby
 Psalm: 50 ludzie rozmnożenie brali / y ziemi na-
 petniali: ale Pożęcie ciata, bez Poja-
 dlowości cielesney niebywa. [ipsa car-
 nis conceptio sine carnis cupiditate nō
 fit.] Nie godzi mi się tey rzeczy syryżć:
 1 Cor: 7. Eto będzie pamiętać, na przywiedzione
 2 Rod: 19. y temu przyłaczy Boże przy Zakonie
 3 Roma: 7. danym Rozkazanie; ten / nature ciata
 swego poznawszy / pokornie przymo-
 2 Sow. wac będzie Błogosławienia Kaptania-
 3 Leuit: 12. skie. A w starym Zakonie, bytyć chedo-
 gie toż Matjeńskie: a wiady P. Bog /
 nie bez przyczyny / rozkazał się Ciewia-
 3 Sow. stom oczyszczać. Patrz / Kacerzu / na
 3 Roz- Pokorę Panny; ktora niebyła Zakono-
 3 waż- wi powinowata. Jesli Panna z Pa-
 3 niem. nem nie gardzi Błogosławieństwem
 3 Luca 2. Kaptania

Przy Art: 10 Kre.

Kapłanśkim: czemu twóiz żoná / Etos
 ra nie nie iest tu Panne / Kaptanem
 śmie gardzić? Oznacze nadetego Du- Zawias
żanie.
 cha pyche: pokora bogoboynych lu-
 dsi / y swoje nature znaiac / y na powa- Nume: 6.
Regu 1.
 żność Błogosławienia Kaptanśkiego
 pamietaiac / barzo rada porozie wywo-
 dzić sie do Kościota. M. Wiechce 162e
 ia medrśwym być / niż Swietcy Kościot
 Pomśechny: przeto rad ius bede słu-
 chat; co przy tych Wwodzinach spra-
 wie Kaptan. K. Naprzod to masz Etos
 wiedzieć; iż ani Wierzadnie / ani przy rich nie
 rodzeniu umieraiacych / ani ktorzym od- w wo
 chodzą dziatki / Kaptan do Kościota dza.
 nie w wodzi. M. Dla czego? K. Ji
 matka nieczystego toja / Echorey ptod sapien: 3.
 iest bezecny / Kościot gardzi; temu sie
 nikt niedziwuje: ale iż prawe też Mat-
 żonki / albo gdy rodząc umieraią / albo
 dziatki nie żywe rodzą / Kaptan nie w
 wodzi obyczaiem zwyktym; to może być
 z meiatim vChrześcián podziwieniem.
 M. A mnie to iest dziwno. K. Bez
 ituśney przyczyny nie nieczym Kościot.
 Ja mniwam / iż to czyni dla tego; aby
 stadta

O Świątościach

Przychy
 ná. śladła Matzeńskie, w boiaini Boſey
 byty ſtączane. Aczkolwiek Sady Boie
 bywaia nam zakryte; y prze co P. Bog
 Psalm: 35. tego nawiedza / rozum ludzki memore
 tego pewnie dochodzić: wſakże gdy P.
 Bog te dwie kazni dopuſzcza w Sta
 dle / naſza rzecz ieſt, z Koſciotem y z Pa
 ſmem S. poſkornie wyznawać; iſ to on
 Psal: 118. ſprawiedliwie / á przed ſie barzo taſka
 Tobie 3. wie / dla grzechow naſzych, raczy czynić.
 Wykład Matzeńſtwá oſobliwie ſa dla tego:
 Tobie 6. áby Pan Bog dziatki dał porodzić, y
 wychować / tu chwale ſwey ſwietey: te
 go gdzie on niedaie; trzeba ſie bać grze
 chu / y niegodnego Świątoſci Mat
 żeńſkiej przyiecia / albo teſz niebogobo
 nego Matzeńſtwá wzywania. Jeſli
 Rozwa
 żanie. gdzie trzeba być ludziom oſtrożnym:
 nie mney w Matzeńſtwie. Przeto aby
 Zám =
 knienie. z wielką Poſkora / y z oſobnym Nabo
 żeńſtwem / do Matzeńſkiej Świątoſci
 Matjónkowie przyſtepowali; y w Sta
 dle w; Matzeńſkim będąc, aby ſie za
 wždy bogoboynie ſprawowali / na dni
 Świete y Poſtne pamiętaiac: dla te
 go tych / które podobno Pan Bog prze
 grzech

Przy Art: 10 Kre.

grzech karze / Kosciot przez Kapłana
 w wodzić nie dopuszcza. aby za nawie-
 szeniem Boskim / y za tym Kosciota s.
 naponinaniem / przez Połutę Pana
 Boga Matieńkowie vbtagalí. A w Spółko-
 tcy tedy sprawie / Kosciot nie Matień-
 kowi agani; ale grzechu sie obawia. M. 163.
 A iesli grzechu niema? K. A kto co
 wie? Boski cho Sad jest: náša rzecz
 jest / nie ná Pana Boga skazyć; ale „P/140:
 samych siebie przed niem oskarżać. M. Rozwa-
 Wielka záiste rzecz jest, wiedziec stu-
 żanie.
 fna Koscielnych spraw przyczyn.
 Zdada sie być nieiaka niemitość / Mat-
 zonek, od Pana Boga náwiedzonych,
 do Kosciota nie w wodzić: a cho z wiel-
 kiey (iako widze) Mitosci Kosciot czy-
 ni. K. A za Matka dobra moze być Matka;
 za 11 lacocho? Karzeć y matka dzia-
 ki; ale karzac mituie. Dla słusnych te-
 dy przyczyn / nie każda niewiasta Ka-
 ptan w wodzi; a przez te káin Kosciela-
 na / do Połuty wkazuie. M. Co? czy-
 ni w ten czas Kaptan? K. Prosi za Sposob
 niewiasta Pana Boga; abyia ze wšy-
 dzienia.
 stkich grzechow y nieczystosci, raczyt
 oczyścić:

O Świątościach

ocyszczyć; a dawszy iey swe Błogosławieństwo w Kościele doczesnym; do wiecznego Niebieskiego aby ia potym wwieść raczył. na Modlitwach, y na Błogosławieniu, ona wszystkie rzecz jest. Potym pokropiwszy niewiastę swieconą Woda / y Stole w prawą rękę dawszy / iuż ia wprowadzi do Kościoła; a przy tym za nią drugi raz się modli. Widac tedy oczyszczenia, przez Modlitwy y Błogosławienie Kościelne / idzie na Ofiarę: y catur naprzed Bł. Ści. Boga f. święte; a po tym Kiegi. M. Czemu gardzą Kościłami Świętych ci Nowo wiernicy? K. Pan Bóg słusnie ich karzac, nam pokazuje; iż oni do Świętych tego nie należą. Przybytki Ducha S. czemu czcić y catorować nie mają? wiednego Proroka Elizeusza Kościł okazac Pan Bóg raczył; wias Kiey sa y niego poważności. Zawszy w Kościele powołecznym Chrzestowanie, Święte Boże mituiacy, kochali się w Pożytek. Kościł Świętych: a Pana Boga przy tym / aby też nasze ciała sstały się przybytkiem iego / prosić nie zaniechali.

Dla

Woda f.
Stola.
Rz. 151.

Ofiara f.
Boga f.

1 Dow.
2 Cori: 6.
2 Dow.
4 Reg: 13
3 Dow.

Pożytek.

DL
wr
giz
mi
cho
gel
fo
flo
St
sta
tey
A
sta
pre
wa
Te
nu
dyl
na
K
ies
tyc
wi
ny
wi
da

Przy Art: 10 Kre.

Dla tegoż tej Niewiasta, do Kosciot^{164.}
 wwieczona, swiete Kosciotanie; aby/
 grzechy y nieczystosc swoje oczyszczy/
 mieszkane w sercu swym sprawila Du
 chowi swietemu: a Egi/albo Ewan<sup>Prag ca-
lowanie</sup>
 gelia / dla tego iey daia; ieby sie tak / ias
 to ona swieta w rzeszy Niewiast^{Luc 11.} /
 slowie Bozym kochać czyta. **MIE.**
 Gdy; niema ty jest pożytek tego Stogo
 stawienia Kaptan<sup>Wymos-
dziny w
domu,</sup>skiego; dobrze / dla
 tey rzeszy / w domu brat Kaptana. **K.**
 A zwlaszcza / gdy chora jest Niewia-
 sta. Abowiem na ten czas bedzie y o to
 prosił Kaptan; aby ta Pan Bog zdro-
 wa raczył do Kosciota przywrócić
 Teni sposob jest Wywodzin po rodze-
 niu Niewiesticich; gdy niema Inter^{Inter-}
 dyktu: ale gdy Interdykt bywa; badney dykt.
 nad Niewiasta Modlitwy nie mowi
 Kaptan. **M.** Cemu to? **K.** Wielka ^{Co jest,}
 jest kaza Koscielna, Interdykt; gdy do
 tych tylko Swiatosci / bez ktorych zba-
 wion być niemoze czowiek / Chrzeszczⁿⁱ
 ny Kosciot przypuszcza: przeto też / dla Cemu
 wielkich grzechow / na Kosciot bywa bywa,
 dane to spraw Koscielnych Zakazanie.

M. Cies

O Świateściach.

- M.** Ciężko się widzi ludziom bogom boynym; gdy do służby Bozey niebywają przypuszczeni. **K.** Przetho Pana Boga niechaj proszą; aby they na nas i Dow. Łasni przepuszczając nieraczyt. Kosciot i; nieznosne grzechy surowie karze: kto sobie grzech nie lekceważy; pokornie tego Łasni przymuie. Wielkiey bowiem ranie wielkiego a pilnego potrzeba le 2 Dow. Karstwa. Karze nas też Pan Bog czas sem słusnie; dla grzechow / y dla nie szczynowosci naszej, przy służbie iego.
- Spáńcie** **M.** Szemrze więc na tho pospolity cztowiek. **K.** Ato szemrze; Pana Boga / ktory swiatem rządzi / więcej gniewa; nie szemrać / gdy Pan Bog karze / trzeba; ale przez pokute, gniew iego ubłagać. Wieście; czego w on czas, wi nien się wiarować pospolity cztowiek?
- Czego** **M.** Niewiem. **K.** Aby niewysta pit naprzeciwo Interdyktowi; ma też sie wola rować. go pilnie / iako syn posłusny / przestrzegać. bo grzech jest śmiertelny, nie słuchać Kosciota / okrutne grzechy srodze karzacego. **M.** Coż mamy czynić? **K.** Ani do Kosciota wy nie macie
- rchoś

Przy Art: 10 Kre.

wchodząc; ani też / na którymkolwiek
mieyscu / chwały Bożej przysłucha-
wać; ani przez spary do Kościoła pas-
trzać: na Kazanie tylko, wszyscy ludzie
iść mają. a nie tylko wam (iako mówią
my z Greckiego języka) Laikom; ale
ani tym Klerykom / ktorzy niemają
przy Kościele urzędu iakiego / nie wol-
no tedy być przy służbie Bożej. M.
A gdzież się mamy Panu Bogu mo-
dlić? K. Doma; albo gdzie indziej. 165.
Do Kościoła też / gdy jest w nim mi-
czenie / wolno jest każdemu, na osobli-
we wnieść Modlitwy. M. Podmyś-
nij dalej / po tych i on naszych Wywo-
dunach. K A. Drugiey Świątosci
Kościelney / Ktora Bierzmowaniem zo-
wiemy / dla tego jest każdemu potrze-
ba; iż wnet po Krzcie, Ruściciel do nas
zwykt przystępować. Kto bywa Krzcho-
ny w rozumnych leciech; ma co narach-
ley do Bierzmowania przystąpić: a
duakćmate; gdy do lat bacznych przy-
chodzi. aby tak naprzeciw pokusom
Dyaabelskim / darem Ducha S. wszyscy
byli uwierdzeni. Przystojna rzecz jest: Modli-
twy.
Bierz-
mowa-
nie.
w Odp:
L1: 140:
ic.
Math: 4.
Biedy.
Dura: Li:
6: Ca: 84.
aby

O Świątościach

Na czeo. aby na czeo ta Świątość była przy
 Szo = mowana / Spowiedz przed Kaptanem
 wiedz czyniwszy : y jest na tho osobny Dekret
 De Cons: Koscielny. Abowiem do przyścia Du
 Dist 5; Vt cha S. trzeba sie tak gorować; iako na
 ielent. dzień Świąteczny Apostołowie czynia
 Luc 24. li. Raz Bierzmowany, nema tej po
 Actiū 1. wtaczać Świątości: Kmotrem przy
 Ex Pontificali. Bierzmowaniu niemoże być Krewy,
 Kmotro y Ktoby Bierzmowanym niebył: Alcy
 wie, także ani sam niemoże przyjąć tej Świa
 tości: a trzem tylko nawiccy / przyie
 dnym Bierzmowaniu / głowę maia za
 wiązać Kmotrowie. M. Czemu nie
 wiccy? K. Dla rozmnażania Chre
 scijańskiej Witości. M. Pamiętam;
 Li: 144 coś powiedział przy Krście: y z tamtąd
 Sposob mi ostatek sie domyslam. K. Xiędy
 Bierz = Biskup tedy / gdy ma Bierzmować /
 mowās naprzod Pana Boga prosi; aby na
 nia. one / ktorzy sa odrodzeni z Wody y z Du
 Modli = cha S. y odpuszczenie grzechow iui wo
 cwa. zeli / Duch S. siedmioraki estąpił / za
 Psal 11. przeiegnaniem Krzyża S: a potem wo
 Ame. nec / pytaiac własnego Kaźdemu imie
 Bzizm. nia / Krzyżem Czoło mąże, tymi słow
 wy mo

Przy Art: 10 Kre.

wy mowiac: **V.** Pieczętuie cię znakię Słowo.
 świętego **+** Krzyża / y potwierdzam cię
 bież Krzyżem zbawiennym / w Imię
 Ojca, y Syna, y Ducha S. Amen. to
 wyrzekłszy, daie Policzek / y mowi: **Pos** Policzek.
 Koy zroba; Amen Za tym tedy Znakie Wykład
 widomym / który iest, Pomazanie czo-
 ta Krzyżem / przytaczyszy do niego
 przerezione Słowo, które Biskup mo- 166.
 wi / wielkie dary siedmiorakiego Ducha
 S. ten bierze; który niema żadney na-
 fercu zawady. **M.** Tęż zawada co
 iest? **K.** Grzech śmiertelny / a nie Zawada.
 przystoynę do Bierzmowaniu gotowa-
 me. **V.** Nie trzeba się cisnąć do Świąto-
 ści; ani dla siedzenia, chodząc do Kościo-
 ta; pokleknawszy, trzeba nabożnie Pa-
 ną Bogą prosić; aby Duchą S. raczył
 w sercu nasze zesać. **Acho chce żyć na Rozwa-**
 świecie bogobojnie; ma rozmyślać ianie.
 wa Wiare / y dla niej, wszystko skro-
 minie cierpieć. na co potrzeba iest tej /
 która nas przy tej Świątosci Bierz-
 muie, y mocnych czyni / Duchą S. taści.
M. Wiem / iż do tego idzie dany **Pos** Policzek /
 liczek y pomazane Czoło; abyśmy y cię y Czoło.
 R ij pieh /

O Świątościach

- W Odp:** **L:** 142. **piełi / y Krzyżu Pana Chrystusowego**
A: 9. 19. **niegdy się nierozdali: tak o tym na Ka-**
Duran: **zaniu słycham. K.** Ten też policzek,
Num: 6. **jest miasto Wkładania Apostolskich**
Chustka. **rał; które S. Łukasz wspomina. aże**
Li: 155. **kolwiek y mazanie Czołc, bez rąk wło-**
Duran: **żenia być niemoże. M.** Przecż chus-
Num: 9. **tkę Czołc zawieszają? K.** D'a S.
2 Przy- **Krzyżu, aby się nierozł ietato. Pa-**
czyny. **mietay; wiaktę wczciwości zawidy by-**
to święcone Krzyżmo. M. Jak ry-
chto ma go zetrzeć Kaptan / y ziać chus-
tkę z Czołc? K. Dnia siódme^o. **M:**
Czemu tak nierychto? K. Kląprzoc,
dla znamionowania / który przy Bierze-
niomowaniu dany bywa / siedmiorakiego
Ducha S: a potym / abyśmy się nieroz-
stali, ani przymowania Świątości Ro-
sparcie **ścielnych / ani wyznawania Krzyża y**
Wiary Syna Bożego. M. Niektorzy
zarazem zścierają. K. Daig znać nie-
bożeta po sobie; i iet Duch s. zewnietrz
niepomazat. M. Kieja w tym podobno
winni; którzy omywają Krzyżmo. K.
Galat: 6. **A Kieży iet nierozmarzają. Ka, o-**
swie brzemie ponieść. Po Bierzmo-
żaniu sprawionym, tak nałomiec mo-

Przy Art: 10 Kre.

Oli sie Biskup/ Racz powstać / Pánie Modli-
 Boze: a niech rozpierzchła sie nieprzy- rwa.
 iaciele twoi. 2c. ty / miły Pánie / Ktoryś Psalm: 67
 dat Ducha S. Apostołom / a przez nie Aktu 2.
 y przez Namiaszki ich, innym dałeś wie Aktu: 8. 19.
 rzacym / wejrzawszy na pokorna służbę
 naszą, raczy to dać: aby serca tych / Ktoś
 rych czota pomazaliśmy Krzyżem po- I 67.
 święconym / y zapieczetowali Krzyżem
 świętym / tenie Duch S. sprawił sobie
 wiecznymi przybytkami. 2c. A Błogosł. Błogosł.
 sławieństwo na ostatek daie Bierzmo sławie-
 waniem Xiadz Biskup. M. A naszymie.
 co rychley Kwapia sie z Kościoła. K.
 Tak też weźma Ducha S. E. / trzeba Rozwa-
 sie do tego pilnie gotować: Duch S. janie.
 Ktory jest ścyrą Dobroć y Świecoblis-
 wość / we złym y skradym domu nie Sapien: 1.
 mieszka. M. Coż będzie czynić; gdy
 kto nie przymie Ducha S. ale Znak tyl-
 ko widomy? K. Powtarzać metrze-
 ba niepowtarzanych Świątosci; Po-
 kutować trzeba, za swoje niedbalstwo
 śmiertelne: tak zaśie on dar Ducha S.
 Ktoryśmy naszą niegodnością odpedzi-
 li / do nas przystępuje. Trzecia Świa-
 2 iij toć

Lekar-
 stwa.

O Świątościach

III tość Koscielna, ktora jest: M. Po
 Świąt dobro poŁuca. K. Ktorzy nie Krze
 tość. cza dorosli; tym y po Krzcie zarazem,
 CiaŁo y moie być dana Świątość Ciata y
 Krew Krwie Pańskiej. Abowiem Dyomizya
 p. us święty, Pawła S, Zwolenik, cha
 ECCL: nam daie znać; iż Biskup / czasu Apo
 Hier: Ca stolskiego / zarazem po Krzcie / a podo
 pite 2. bno y po Bierzmowaniu / Ciało Pańs
 kie dawat Okrzezonym ludziom doros
 Śm. Tym. Czasu tedy dłuſiejszego / gdy Ká
 zanie. ptani wszyscy poſpolicie Krzeza / Świa
 tość Ciata Boiego moie być w doros
 łych, druga po Krzcie Świątością.
 Abowiem niewidzi ia żadney przycy
 ny; dla ktoreyby niemialo być dane Cia
 2 Dow. ło Pańskie temu; ktory sſtat ſie na Krze
 1 Cor: 6. cie, omytym y ochodożonym Ducha S.
 Poprą mieſkaniem. Wſzakże gdyby ſami Bie
 wó. ſkupi ludzie Krzćili dorosłe: mogliby
 Okrzezone Bierzmować / pierwey niſi
 do Stolu Boiego przyſtapia. A prze
 3 Sam: to w dorosłych, Świątość Wieczerey
 4 Knie. Pańskiej moie być czasem druga / czas
 sem trzecia; ale w Okrzezonych Dłata
 łach / gdy do rozumu przychodzą / trzec

Przy Art: 10 Bre.

Ta jest Połuta. M. Powiedzże mi
 tu sprawę Połuty świętej. K. Przy Połu
 niey niemaś prawie żadnych Ceremon
 niy. na tym tam jest wszystko rzec; aby
 Baptań leczył duchowne choroby /
 y dał sprawiedliwy o Połutniacym
 Koszadek. Jako się też ma kto ku niey Odołze
 gotować / y iako do niey przystąpić; o
 tym będzie gadał niżej / przy opisanu
 Mitosci. Wszystko abowiem Połuta
 na tym jest; żebyśmy z grzechów naszych
 usprawiedliwili się Panu Bogu. O
 Ceremoniach też rozmaitych, a także
 osobliwych / które w Miży, przy Sa
 kramencie Ciała y Krwi Pańskiej
 zawżdy widziś / będzie (da Pan Bog)
 pisał w Książkach; w których / iako Książ
 dy dzień Prawy Chrzescijanin ma się
 rzadzić / myśle pospolitemu czciwiec
 wi sprawę opisać. M. Panie Boże/
 raczciś dopomoc tego: K: Amen.
 Po przejściu przereconych czterech V y V I
 Świętości / iedni wdaia się na Baptań Swia
 stwo; a drudzy, do Matiejstwa: co się toć.
 Dziele przy Baptaństwie, nazacniemy
 Bym y najwyższym stanie; tego tobie wie
 R III Dziec

Połu
ta.

Ad cym
est.

Odołze
nie.

Odołze
nie.

169.

W Odp:
L: 156

16.

O Świątościach

Mat 1 dzieć niepotrzeba : Matzeństwo twego-
żeństwo pilny; y sprawy te / Ktore przy nim by-
 waia / pilnie obaczuy: Byto przed
 tym roztazanie Kościelne / y teraz od
sef: 8, ca: Koncilium Powośednego w Tryden-
1; De Re cie jest znówione; aby ci / Ktoryy maia
for: Mat. wziąć Świątość Matzeńską / pierwey
Polute / Polute; Spowiedzia wczymli / y Sa-
y Ciała krament Ciała Pańskiego przyieli. a
Pańskie sa do tego słusne a wielkie przyczyny.
Przyczyna. Abowiem iesli gdzie indzie; w Stanie
 zaiste Matzeńskim nawicey / nawie-
 se bywaia niebezpieczeństwa : od Kto-
 rych żeby Matzonkowie (wedlug wo-
 li miłego Boga) albo wolnymi byli /
 albo ich skromnie znosili; trzeba do te-
1 wtwier go osobliwey łaski Ducha S. Wiele
dzenie. 1 Cor: 7. zawiazał Apostoł, w tych Krotkich slo-
2 wtwier wach; Bieda mieć frasunek ciała: le-
 piey ty z żoną twoją wieś o tym / y le-
 piey to czuieś; niż ia wmiem wyłożyć.
Wylicza M. A wie Pan Bog; iak wiele jest nę-
nie. szych Matzeńskich przygod! Jedni sie
 z sobą nie zgadzają; z Matzeństwa dru-
 dzy występują; przychodzi niemocy y
 choroby długie; na drodze dyleka mu-
 czasem

Przy Art: 10 Kre.

czasem odiechać: y co inego takiego, na
nasze Matienstwa czesto przychodzi.

K. Przeto na tym jest wszystko rzecz
z Matienkiego Stanu: aby naprzod
godnie Swiataść Matienstwa oboje
przyieli; a potym w boiażni Bożej być,
Każdy czas pamiętać, czego mił inyleś
piey nauczyć niemoże/ iako mądry Kaa
ptan; a nie gdzie też indziej przystoyniey/
jedno na Spowiedzi. Trzeba tedy do
brym a bogobornym Matienkom, pier
wey sie Spowiedać wszystkich gzechow
swoich/ przed Kaptanem; niżej na Slub
do Koscioła poyda. M. Czego; Kaa
ptan ma tam uczyć? K. A co tobie
do tego? naucy go Pan Bog; co bi
dzie trzeba. M. Z strony Matienstwa
tylko, czego by miał uczyć; o to pytam/
dla tego: abyśmy dziatki nasze w czas
wzyl; iako sie mają do Matienstwa
gotować. K. Bā y tego/ iakiem je
y żony mają im obierać/ potrzeba wā
rodzicom wiedzieć. MIE. Naucze
nas/ Kaptanie mił; czego nam potrze
ba. K. Dwie są Zawady/ iaki Bo
żey do Matienkow nieprzypuszczające

Leśda
stwo.

Zawia
zame.

169.

Nam
ka msta
niacem.
w Saa
doo.

X V

jedna

W Świątobliwości

2 Żarów jedyną medopuſzczą ztaczania Dufy i
 dzie ta = Panem Bogiem; a druga, ztaczania
 ſie Bo = Ciąta z cztowiekim: napierwoy ona;
 jcy. napierwoy ma być adruſcona: onę jeſt

3cy. potym ta, ma byc odrzucona: ona jest
pospolita wosyftkim Swiatosciom; a
te, samemu tytko Matiejstwu. Jako

Dowód tedy człowiek ma taś: Bo ja przyznał
ieństwie wprosić; gdy sam w grzechu
10 annis. leży: Grzeszących Pan Bóg miślucha-
Śamia = dla tego potrzeba iest oczyścić temu sus-
żanie, mnienie: Pro chce otrzymać Dar Boga

zanie, mienie; kto chce otrzymać Dar Boży/ przy Świątosci Matieżńskiej. Teżawadi pierwszą odrzuciwszy, za takąyratunkiem Bożym/ do drugiej trzeba przystąpić: aby nie było takiej przyczyny; ktoraby Matieżstwo nie dopuściła

ta. Albowiem są niektóre rzeczy / które
złazyć niedopuszczają ; a niektóre roz-
taćają, iuż złazione Matzeusza. M.
Bracie te są : K. Jest ich niemało :
wszakże te trzy wam prostym są napo-

Epizje ra. M. Czemuż S. Abraham miał
Gen: 20. krewną żonę, Sáře? K. Inša spias
na była onego wieku: y Potrzeba, y
Tajemnice dopuszczaly, tego S. pa
tryar

Przy Art: 10 Kre.

eryarchom: syhoxie Adamowi własne *Genesis 4*
 siostry musieli poymować: ale potym *Leuit: 18.*
 sam Pan Bóg tego zakazał. M. Jak
 daleko Krewnosc broni Natienstwa: *Krews*
 K A. Tego trzeba sie od onych wzyć: *nośc.*
 ktorzy Duchowne Prawo umieia: pro-
 stym dosyć jest z prosta powiedziec: a
 byście tego naprzod / żeby niebyło takie
 Porównawstwo / pamiętali przestrze-
 gać. Słab jest dworak; Boski, y Ludzki *Slub 2*
 Ei: iaden Zakonnik / iaden Xiadz / nie w Oop-
 moje poiać zony; iadna rei Panna, Bo *Li 2 i 3.*
 gu poslubiona, za maż iść niemoje. *ic.*
 Paweł S. potepia Wdowę / po slubie i Dow-
 Bozym za maż idaca: a coiby rzekł o *Tim: 5.*
 Kaptaniech, y o Zakonnikach! Diew Rozwa-
 tho jest / moy mily Synu / w Koscielo janie,
 Bozym; po Kaptanistwie chcieć sie je-
 mć: takich cudow duś na świecie dos-
 syc nąptodili ci piatey nowej Ewange-
 geliey Ministrowie. M. Jesli ia Las-
 ik niemoge mieć insey zony / iedno kto- *2 Dowi*
 rey weymiem Slub: choć iay sieby za-
 chorsata / albo też nieptodna byta; a
 ia bym w czystosci iść niechciał: daleko
 wiecey ci; ktorzy samemu Panu Bogu
 slubor

O Świątościach

- 170.** **Slubowali.** K. Patrząyie / iaka śle-
pota ludzka; gdy zbiegłymi ślinichom y
Xieżej, corek swoich niewstydzia sie da-
wać! Co sie tyczy Slubu ludzkiego;
Slub który też roztacza y medopuszcza Niat-
ludzki. żeństwa: then ku temu idzie; aby ani
Panna / ani Panie / nikomu przed tym
Prześtro inemu nieślubowali. A wiele jest na-
gá. tym; którymi tho słowy czynią: iesli /
Weźmiecie; albo / Biorecie; za żonę /
Przye za męża. A bowiem samo zezwolenie,
czyná. wiąże Matżeństwo. dla czego przestrze-
Żawia gajcie w czas dziaćki wasze / y sami w
żanie. tym ostrożnymi bądźcie; abyście komu
Obietnice iakiey niebaczenie nie wzię-
Wiara li. Trzecia rzecz / która Matżeństwo
rozna. roztacza / y która każdemu potrzeba
wiedzieć / Wiara jest rozna. A bowiem
żaden niema dawać corek swojej za
1 Dow. Odświeżenie; który / z rozsądku Pań-
Matt. 19. skiego / podobien jest Poganinowi. Co
2 Dow. za zgoda y Miłość być może / między
1 Cor. 6. Panem Chrystusem, y Beliatem: mie-
3 Dow. dzy Świątością, y Ciemnością: mie-
dzy synem Bożym, y Drabełskim: Ka-
cerzami Świątości Bożelnych niemo-
że przy-

Przy Art: 10 Kre.

Je przyiać; ani, Matienstwo być Swia-
tością, chce wyznać; ani Pasterza ie-
dnego / od Pana Chrystusa ustanowio-
nego / słuchać niechce: przeczye temu da-
jeś / Oyce / za maż corkę miłą twoię :
czemu owce porucasz wilkowi ? Jaki
ta jest miłość oycowska ? tak ty waiyś
sobie Dusze corki twoiey; albo też y sy-
na twoiego ? Pan Chrystus powie-
da : Swiat wszytek niestoi za iedną czt-
wiecez duszę : czemu y ciebie tak jest ta-
ma dyatek twoich Dusza ? Biadaś to-
bie będzie, Oyce / y tobie Matko; kto-
r y za cieśne dobre mienie / Dusze dy-
atek waszych przedawacie : biada y nam
Kisier; ktorzy takowe Matienstwa
złaczyc smiemy. M. Ale; gdyby obie-
cał trzymać z Kościołem Powsech-
nym ? K. Niechayże pocznie trzymać
pierwey / niżli mu daś corkę twoię : do
Baptana Powsechnego pierwej niech
idzie na Spowiedź / y do Swiatości Ko-
ścielnych przystąpi. to gdy uczyni; dać
możesz / z boiaźnią Boia : po ki nieuczyni;
zbawienie duszne nad wszytek swiat
przełoż. M. A co wiedzieć; moje po-
cyn

Ioan: 21.

Kozwas-
żanie.

Matt: 16.

Spas-
cie.

O Świateściach

- 2 Spór. tym pozyskać go Panu Bogu. K.
 1 Reg. 11. Mądry Salomon dat sie wwieść: nie
 jest miedrzy syn twoy / ani córka twoja
 2 Dow. ia. Trudniej zwieść na złe; niż na
 Gene: 8. wieść na dobre: ku złemu skłonne są
 3 Dow. syny sycytorwiecie. Niedarmo zakazał
 Exod: 34. Pan Bog roiney Wiary Matienstwa;
 2 Ef: 13. y sirowie karat trześciece tego Przy
 3 Spór kania swego. M. A gdy / w Mat
 cie / albo ienstwie iu; bedac / iedno sie obładzi;
 Pytanie co z tym czynić? K. Infa to jest: ca
 kie Matienstwa musza trwać do smier
 1 Cor: 7. ci. Mojeć byc Ro: x od: (bo wiecfa
 jest Duchowna / niżli Cieleśna, Niez
 czystość) ale infex, albo infego / pok
 oboie irowo / z obu stron potac niemo
 Rozma. ga. Patriarze y tu; iako trzeba got
 hanie wać sie do Matienstwa. co dziś za cza
 sy są / i iaka w ludzech odmiana; wsfysey
 Zám. na o to widimy. A przeto mądry Kaa
 Intenie. plan / wyrzuciwszy Zawady wsfytkie /
 do tego bedzie wiodł Panne z Panis
 1 Wspo. cem, na Spowiedni; aby ono ich Mat
 minanie ienstwo / przez osobliwa taśka swoje /
 Matt: 19. Pan Bog złaczyc raczył. Przetoży im
 2 Wop. pilno; przecz w Stadło maia wsfepo
 Gen. 1, 9. wać:

Przy Art: 10 Kre:

K : wać : dla wychowania Działek tu chę 1 Cor: 7:
 nie wale Bożej / y dla wwiadowania Nie
 woś czystego grzechu / aby Matjeństwa jas
 ną dali ; przytaczamy do tego chwalebny
 e sa przykład Tobiasza y Sary / będzie ich Tobie 8.
 szat spotecznie napominat. Niezamilczy y z Nepo
 wa; tego ; iako beda mieli iyc w Matjeń minanie
 rzy: stwie: aby / cokolwiek czynia / w boia psalm: 33.
 at: jni Bożej wczciwie a przystoymie czyni
 di; li. **M.** O gdybysmy tak sie gotowa Zedza
 ta: li / na ten Stan niebezpieczny, y frasn
 nier kow pelny : podobno by lepsze bywaty
 tfa Matjeństwa nasze. **K.** Thegoć jest
 les potrzeba: sam Pan Bog jest rzeczy do „ lac: 1.
 oki brych sprawca : według niego, trzeba „ Phil: 2.
 mo: rzeczkazda poczynac / prowadzić / y ko
 to: nac. Ale przystapmy iuz do tych spraw: 172.
 cza Etre przy Matjeństwiech bywata w
 yscy Kosciele. **M.** O Rekowinach rada
 ka bym naprzod slysat. **K.** Tu, gdy
 ie / tak chceś / wszystkie sprawy Matjeń Spraw
 inia sta na czterzy czesci rozdzieli: na Reko Mat
 at: winy / Matjeństwo / Swiatość / y Ta, ieńst:
 ie / iemnice. Rekowiny / albo Slubiny / sa 4 czesci:
 im obietnica przyszlego Matjeństwa. Przy I Re
 po: ktorych iesli tak mowia: Wezme cie za kowiny
 ac:

O Swiatościach

żone, y za meza; własnie sa Rekowinda
mi: ale iesliby tak moriono; Bierecie
za żone, y za meza; użby z tych Reko
winstato sie Matzeństwo. Abowiem
Matzeństwo na samym Jezwoleniu na
leży: y maia go wszystkie narody ludz
kie; ale Swiatość Matzeńska, w sa
mym tylko jest Powsiechnym Koście
le. M. Rad to słysiec bide; w czym
jest rozne Matzeństwo od Matzeńskiej
Swiatości. K. Dla tegom rozdzie
lit wszystkie sprawy Matzeńska na czte
rzy części: Rekowiny domaczynicie; os
statek bywa / y ma być, w Kościele.
Zapowiedziarszy tedy Stadto Mat
żeńskie trzy kroć, w dni Swiete / (aby
jakiey Zawady niebyto) stawia Bapstan
Oblubienicę, na prawey / a Oblubie
nicy, na lewey stronie; y pyta naprzod
o własnych obudwu Imionach, aby lu
dziem ono wiadomebyto Matzeństwo.
Wola. Potym mowi; Chcesz miec Matżeń
stwo z tą / a z tym? a to dla tey przycz
ny; iż dobrowolne maia być Matżeń
stwa. Potrzebie; Nieobiecacieś (po
wieda) ani ty nieobecataś, tego inego
mie;

Przy Art: 10 Kre.

mieć Matjonkiem : przy czym pilna
 jest przestroga; aby co Matjensztwa nie
 przekazyło. Zatem wnet / na znak Mat
 jenskiej Wiary / Pierścienie, albo Wiesz
 Wieszce, przemienia Kaptan; y słowo, nuc.
 ku temu należące, mówi: po których 173.
 tej zarazen / Prawice ich staczysz / Slub.
 y Scote przyłożysz / Oblubienie
 Oblubienie za żonę bierze; ona też ie
 go za męża: oboje ślubują, nieopus
 kzać siebie aż do śmierci; y Pana B
 ga, z tego Świętymi / o ratunek pro
 szą. A tuć już masz prawe Matjens
 stwo / za spólnym zezwoleniem uczynio
 ne. M. Śmieja się ci z tego; gdy mo
 żemy: Tak mi Pan Bóg pomaga / y nek Bożi
 Święci tego. K. Niech ay się ży / ia
 to chce / śmieie: ty pamiętaj na ono; i
 Pan Bóg, swą mocą / a Święci tego, w Odp:
 Modłtewami nas swymi ratują. Po Liczby
 staczeniu y wtwierdzeniu Matjens
 stwa / tymi zaraz słowy Kaptan daie III
 Światość już Matjenska: Których Świa
 (powieda) Pan Bóg staczył; czoł
 wiek niema roztaczać: Matjensztwo, Mat
 przez was przylete, ia potwierdzam / ienszt.

O Świątościach

w Janie Oj + cą, y S, + na, y Duchą
 + Świętego; Amen. Za tymi tedy słow
 Wykład wy Bożymi / które ku złączeniu Pra
 wie przydaje Kaptan / dana bywa ta
 ska Boża Matjontowi; gdy ja od sie
 bie nieodpędzają / serca mając do tego
 przygotowane. a są te słowa z Ewanges
 lię wyjęte, słowa samego Pana Chry
 stusa. M. Ktoraj taśka Boża ch
 bywa dana? K. Ktoś w Mat
 Mt: 19. żeństwie jest potrzeba, aby Towarzy
 Eph: 5. stwo między dwiema było nierozdziel
 1 Tu: 2, 5. ne / y powinna miłość Matjenska / y
 działek w miłości wychowanie / y co
 Polwień dobrego za tym idzie; to Duch
 S. daje, serca czystego Matjontom. a
 choć tei, złączenie Prawie / widomy
 Znak y rey Świątości / przystoynie mas
 czy. M. Ciemuż ci mówią; iż Mat
 żeństwo nie jest Świątością. K. J
 174. m Pan Bóg rozum odiał: w kupi ro
 znie rzeczy wiła; a Kordnalu przysto
 nego czynić niedca. Inśa jest, (iako
 Kora widuj) o Matjenskim gadac; inśa.
 Dział. o Matjenskiej Świątości: Matjens
 stwo y w domu czasem sprawione by
 wa /

Przy Art: 10 Kre.

wa / za zgodnym dwu zezwoleniem ;
 (Ktore Kaptan potym podzwierdza)
 ale Matjenska Swiatosc sam tylko
 Kaptan w Kosciole daie. Tak tedy iuz
 Matjensstwo zlaczymy / y Swiatosc
 Matjenska podawmy / pilnie prosy Pa-
 na Boga ; aby on dobry Matjontkow
 wymysl / ktory przed sie , z tego nadchmies-
 nia wzeli / za tego rei racunkiem , cho-
 wać mogli : a cho przez naszego Pana
 Jezu Chrysta ; Amen. Komec za tym
 wssytkiego bywa w Kosciole. M.
 A gdzie jest czwarta ona sprawa ?
 K. Pawet S. nietylko z inych zwierz-
 schnich prostych znakow / ktore zowie-
 my Ceremonie ; ale tej z samych Swia-
 tosci Koscielnych / przez ktore taka Bo-
 za dana bywa / zwykt nas uczyc zbawie-
 nych nam Tajemnic : nietylko Zakry-
 wanie y Odkrywanie glowy , v niego-
 ma Naukt zbawienna ; ale y Krzest / y
 Ciato ze Krwia Paniska / y Matjens-
 stwa takze Swiatosc / bez osobney nie-
 sa Tajemnice. Wspomina Pogrzeb
 nasz ; Panu Chrystusom / przez Krzest /
 na Smierc ; aby my tej iako p. Chry-

Modli-
wa.

IIII
Tajem-
nica.

I Dow.
I Car Mat.
L: 134.

2 Dow.
Roma: 6.

3 4 . . . . . stus

O Światełściach

- stus wstał z martwych / tak w odmies
 Libro 3. niemu życia chodzili: a Klimunt S.
 Caput 17. Wstawy opisując Apostolskie / Strycy
 tymi słowy dołtada tego: Krzest (mo
 wi) dawan bywa / na Śmierć Pana
 Jezusowi; Woda / miasto Pogrzebu;
 Olej / miasto Ducha Świętego; Pies
 ciec Krzyżowa / miasto Krzyża. i. c. M.
 Wierozummem ia prawie tego. K.
 Wykład Tak maś rozumieć: Krzest, znaczy
 Śmierć Pańska; Woda, Pogrzeb;
 Olej, świętego Ducha; a Znak Krzy
 żowy, Krzyż Pana Chrystusow. dla
 Dzienie. czego tak niżej / sam siebie wyłtadać /
 piše: Ponorzenie znaczy / iż z nim wmie
 ramy; Wynorzenie / iż powstaemy.
 [Demersio significat, quod commorimur;
 Emergio, quod resurgimus.] M.
 175. Jus bacze / za łaską Bożą. K. Tak
 3 Dow. że tej Chleb y Wino / pod których Osob
 bami Pan Chrystus dat Braw y Cia
 1 Cor: 10. to swoje / to nam y S. Pawła znaczy;
 iż my wkręce, iednego Ciata Duchow
 nego iestemy cionkami: iako ieden
 Chleb iest, z wielu uarn; a iedno Wino,
 z wielu gron. Jest tedy Krzest Świa
 3 swiaś
 3anie. cocię

Przy Art: 10 Kre.

toscia; iest y Cialo a Krew pańska,
 miedzy wshystkimi narozp: a przedie
 oboia ta Swiatość, ma osobne Tales
 innice takie tej Mat, enstwo / y Swia
 toscia iest; y Tajemnica / a przy mcy
 zbawienna Nauke / zamyka w sobie.
 Panistaw iedno na one porzadna S. Wyklad
 Augustyna Regule; Sacramenta / to Lu: 108.
 iest, swiete znaki / maia by podobne
 Rzeczam / ktore znacza: a zatym słu
 chay podobienstwa, miedzy Swiato
 scia Matienista; y miedzy cha / ktora
 znaczy / Tajemnica: iacwie; tad wys
 rozumieš S. Pawla pisanie. Abowiem Stoso
wanie.
 iako Mat; gtowa iest Niewiescia; Ephe: 5.
 (słow Pawla S. wiywam) tak Pan
 Chrystus gtowa iest Koscielna: iako
 Zona poddana iest Meżowi; tak Kos
 ciot Panu Chrystusowi: iako Meżo
 wie maia mitować swe Zony; tak Pan
 Chrystus milnie swoy Kosciot: iako
 tam iedno Cialo; tak y tu: iako tam /
 opusciwszy Oycę y Matkę / Mat; przy
 staje do Zony; takie tej Pan Chrystus /
 wyszedłszy od Boga Oycę / z ktorego
 bez Matki wiecznie sie narodził / pod
Ioan: 16.
Psalm: 2

O Światościach

ciałem ztaczyl sie z Kosciotem swoim.
Rozważanie. Baczyście mi / z słow S. Pawła / wiel
 ka Tajemnica; która jest w Koscielney
 176. Światości Matzejskiej: Przez tye
 Grosoz Światość ztacza Duch S. dwu w ie
 wanie. dno Ciało: dwie naturze też w Paniu
 Chrystusie, w iedne ztaczone są Osoby.
 Dziwujesz się; iako dwa / Mai, y Żona /
 są iednym ciałem: witcey się dziwny / a
 dziwny tylko / nie rozumem dochodzi;
 iako w własnoscach Boiego y Cztos
Symbolu Nicanū. wieczego Przyrodzenia, ieden jest Pan
 Jezus Chrystus / prawdziwy Syn Bo
 ży y Cztowieczy. **M.** Piękne to są rze
 czy: acz ja im nieprawie do końca rozu
 mem. **K.** Prostemu niepotrzeba do
 statecznie wszystko wiedzieć: dosyć jest
 temu baczyć; iakie są błędy y niewiast
Lucas. tność tych Nłowowierników; a iako
 Powośedny tylko naś Kosciot wie Ta
 jemnice Królestwa Boiego. Parabos
 tyć to są u nich; co ja teraz tobie wy
 kładam: zgubili niebo ieta wzroś; gdy
 cheą ostrzey / nad Kosciot Powośedny
 Mał patrzyć. Stuchajcie iedno; co daley ja
 żeństwa ta przydzie Tajemnicę. Gdy w żywo
 wesole, cie

Przy Art: 10 Kre.

cie Panny Maryey, Pan Chrystus swe Dowod:
 Bostwo z naszym Cztowieniem August: in
 ztacyt / y Głowa Koscielna swe Czt Psal: 44.
 wienie czynit; iakie nam z thad
 wesele wrošlo! iakie nie osobliwie nam
 wesele sa te Gody: M. Podobno tej Gody.
 dla tego, tak zowiemy dzien Syna Bo
 zego Narodzenia. K. Tak jest: po
 waine sa starych Drow naszych slowa: Kozwa
Janie
 wiedneli tej om Tatemnice Krolestwa
 Boiego. Wesołość tych God Pań Luce 2.
 skich, Aniolowie y pieniem swoim oka
 zali / y objawili Pasterzom. A przeto Zamias
zanie
 jest Gody Pańskie byty swiete a wes
 sote: Matzenstwa tej Chrystyjańskie
 maia być swiete a wesote. Czemu? i
 Sakramenta maia być Rzeczam swym
 podobne. Wesoła rzecz jest, Gody Pań
 skie; wesole thei niechay beda Gody
 Matzenkie. M. Toć medarmo za
 kazuje nam Kosciot Matzenstwa / w Mat
zenstwo
 om Smetne y Postne? K. Dobrze / nie zawa
szyma
miesca
Kozwa
Janie
 i; to baczysz: tak jest; y tak ma być.
 Kto sie Pana Boga boi / y Koscielny
 porzadek mituie; ten zezwoli na to: a
 Kto Kosciola porzadnego sluchac me
 z chce:

O Świateściach

- chee; niechayże za swymi tam nierządy-
 Tobie 6. idzie. W. meś iedno/ Mule y Dale/ wa
 1 Dow. zgorę (iesli mojesz) oko duchowne; ros
 Exod: 19. zwai sobie rozkazanie Boie/ przy Go
 1 Cor: 7. rze Syna; y nauki Apostolska/ dla pil
 Lic: 6 1. nowania Modlitwy z Postem, dana;
 na swiecie porządne Ustawy Kościel
 ne/ktore z Pisma S. wypłynęły/ niebe
 2 Dow. dyleś się lada iak oburzał. Ukaj ich
 nimie w Pismie świętym; gdzieby Mat
 177. żonkowie cyskoscii niestrzegli / czasu
 10el 2. Smetnego/ Postnego/ Pokutnego/ y
 Modlitwam pospolitym słusznego. A
 mnimaś; aby Prorok Joel (gdy wie
 dyleś iud do Postu, y do Pokuty) dars
 mo mowit; Niech wynidzie Oblubie
 nec z swojej tojnice/ y Oblubienica z
 przybytku swego; Pewnie y Lud Ży
 10el 3. dowski Pokutniacy / y Umwocytos
 wie, Boży gniew obtagacy/ rozkaza
 ma słuchali raczey Joelowego; niżli
 2 Reg: 11. Lutrowego/ albo Pitarzkiego. A
 ryasł dobry a bogobojny Rycerz/ gdy
 Bracia jego na Wojnie byli / medars
 3awia= mo niechciał iść do żony swojej. Ji res
 3anie. dy Matjęństwa Kościoła Powośche
 nego.

Przy Art: 10 Kre.

nego, wielka są tajemnica wesotych
 God Pana Chrystusowch / y dla tego
 go mała być wesote; a wesotym rze-
 ciam czas tej wesoty przystoi: słusnie
 Kościot / tak Matienstwa oddawa-
 ma / iako tei powinowactwa tego / w
 te dni brom; ktorych się wszyscy Po-
 kusa / na Święta gotui / Pokuta
 sa / y według Pana Boga, Smieca.
 M. Ktoż te są ci? K. Od Ad-
 wentu / do trzech Królów; a od wstę-
 pney Grody / do Oktawy Wielkonoc-
 ney. Chęć dziś rozkazało Trudenkie
 Koncyljum / złości lud; ktę folguia-
 ale przedtem przydawano ktemu Sta-
 ry Zapust / y dni Krzyżowe, aże do
 Świątek. Takie też w każda Groda /
 w Piątek / y w Sobotę / (i są dni Po-
 stny) niema miejsca Matienstwo; ani
 żadne biesiady. M. Chwalito (pa-
 mietam) naszym Oycowię; dziś wszystko
 sobie lekce wazają Groda / y w naszym
 Powołanikow / Postem już prawie
 nie jest. K. Kto im dał na to roz-
 grzeszenie? Ja nieradzę nikomu, lekce
 wazyc sobie wstawy Kościelne / w dobry
 sposób

W Odp:
 Li: 98 /
 211.

Ciały
 za bro-
 mione.
 sek; De
 Reform:
 Matrim:
 Cap: 10.

Groda
 Piątek
 Sobo.
 i Sow.
 We śro-
 de pościć

Sowod

O Świątęściach

- W Ody:** sposoby ustawione; a Erode s. m. **Apo**
206 / stotowie poscić rozkazali. Dofyć nam
208. folgune Rozciot; i dopuszcza pożywać
Rozwa- nabiātu, we Erode / y w Sobote: da-
żanie. ley nieposcićpurmy. **M.** Ale maia
1 Spór śnadi; Mazowskiane Indult Papiestki.
cie. **K.** To nie my. a też trzeba pilno pa-
trzyć; ić kotani prośono / y przecz da-
Rozwa- rano; Aco pamitta / i Jabłko; Ka-
żenie. lu Adama wygnalo; ten / w dni zakaza-
Genesis 3. ne / Musi iść nieb dnie. **M.** A gdy
2 Spór ryb niemaś we Erode? **K.** Ale iść
cie. chleb: iść zawidy co infego przy chle-
bie. **M.** Awo nie iść mięsa we Ero-
Świąt- di? **K.** Połi Indultu niemaś, po-
żanie. rzadnie opowiedzianego w Rozciote:
178. poty ani Matieżstwa niemaia być oda-
dane we Erody. Gdyby niebyło we
Roz- Erode Postu; tak / iako w inne dni mi-
dział. śne / bytoby to wolno: ale połi Post
iść; wolno być niemose. co daie znać
2 Dow. dawony Papie; Innocencyus / o Posci
Piatkowym y Sobocnym pisać. A
Can: 4. bowiem gdy mowi; 3 Podania Roz-
ścielnego, w Piatek y w Sobott, Świa-
tości niebywaia; sprawowane; [Tras-
duig

Przy Art: 10 Kre.

ditio Ecclesie habet, isto biduo Sacra-
 menta penitus non celebrari. I in
 Swiatosc / oprocz Matzeistwa / nie
 możemy rozumieć. A za niebaczymy ias Dzwienie
 snego Podania Koscielnego ; i w za-
 den Post / w żadną Wigilia / Matzei-
 stwa w naszych Oycow nie oddawano :
 a to osobliwie dla porzadney oney Re- Przyczyna
 guty ; aby Matzeiska Swiatosc mo- na.
 gla przystojnie być Tajemnicą weso-
 lych God Pańskich. M. To nie nie-
 wolno czynić / w te dni zakazane ; coby w dni
 należało tu Matzeistwu ? K. Re zakaza-
 łowin bez sprawowania Kolacyey / y ne , co.
 Zezwolenia tylko Matzeiskie / każdy wolno .
 czas dopuszcza Kosciot ; by też y w wiel-
 ki Post tego była potrzeba ; ale Swia-
 tosci Matzeiskiej dawania / God spr-
 rowania / y Żony przeprowadzenia /
 żadnym obyczajem niepozwała ; dla za-
 chowania porzadku , wielkich Taje-
 nic pełnego. M. To y my / w Mat- Matko-
 zeistwie będący / na te dni pamiętać kowie.
 mamy ? K. Tak jest. M. Ale tru-
 dno. K. Odstepuy od ognia ; a prosz z cła-
 Pana Boga ; Baptyzmatu tej Błogos- stwa,
 sławie

O Świątościach.

Śławieństwo przymuś poformie / y wielka
ce wai b' siebie. A b' wiem sa przymu-
pitne / Modlitwy / z Pisma S. wzięte:

Odleże- M. Przyślubie to b'wa? **K.** O-
nie b'to: s'obne. **M.** A iako? **K.** Nauczycie
głosam: twoy pasterz. bo ten wie; iako to ma
Bapci: być. A Wywodz: nam i niegardz: mas

ia nowe Matjontk: przy ktorych prac-
wie toś b'wa; co przy wwozieniu do
dziny. Kościota Sześciu latet. **M.** Pa-

Li: 161. muktā. **K.** Przeto tej ia porzuczę
Zam: niechce. Odprawiłem in: / za taśka Bo-
pnie: ja / w' ciwy sposob prawego Matjens-
Wylczā: stwa Chrześcijańskiego: co sa Rekon: in: /

nie, co Matjensiro / co Świątość y Ta-
lemnica Matjenska / a iako z Taremma
ce tey plyn: zakazane tu Matjensiru
Czas: y to wszystko / im natrocey mogło
być / tużem wyprawu: niebacz: me taś-
kowego; co by iest: potrzeba pospoli-
temu czlowiekowi wiedziec. **M.** Ja
za te prace barzo dziekuię tobie / Kaa-
planie miły: y bede (da Pan Bog) za
ta nauka twoia / ostrojmey sie miał w
Stadle naszym Matjenskim. **K. A.**
Nie moia to iest muktā; ale Kościelna:
wspodzie

Przy Art: 10 Kre.

wiel
y num
ete:
O
y cie
o mi
mas
prac
u do
Pa
rzać
a Bo
zien
iny/
Tas
mna
siru
oglo
c tas
volis
Ja
Kas
) za
at w
A.
lna:
dzie

wszystkie Kosciot Powstachny jest do
bra Wtka / nieomylna droga do O
ca Niebieskiego nas wiodaca. Nie
myli sie nie na Krzcie / na Bierzmos
wanu / na Swiatosci Ciata y Krwie
Paniskiej / na Pokucie / na Matelni
stwie / na Baptyzmie: porzadnie /
przystojnie / wscitwie / y zbawiennie,
Kazda Swiatoscia sasiuie: przyostatez
czney takie Swiatosci / ktora Swies
tym Oleiem, albo ostatecznym Pomaz
aniem zdrowimy / nie zdrowego nie
mas; wszystkie sprawy sa swiete / po
kornym a bogobojnym Chrzescijanem
bardzo pocieszne. Abowiem Baptyz
naprzod mowi / idac do Niemocnego /
Dawidowych siedni psalmow potn
tuacych; y Modlitwe / ktora prosi
odpuszczenia grzechow / do tego przy
daie. pyta potym Niemocnego; iesliby Wola
zadat ze wszystkiego serca, Swiatosci
ostatecznego Pomazania. co gdy on po
kaze; Baptyz mowi Litania. M. Co Litania.
to jest, Litania? K. Grecie iest slo
wo; a znaczy prosbe, y Modlitwe. A
bowiem prosi tam Baptyz Pana Bo

Kozwas
zanie.

179.

S. O

ley.

W Odp:

Liczba

177 16.

7 Psal
mow.

Wola.

Co Litania.

Gr.

O Świateściach

gą, o Miłosierdzie; a Świętych, o Przy-
 czynę: do tego też wiedzie Niemocne-
 go; aby swoy wyrzł z Kaptan'skim star-
 Modlitw. Przy Litanię sa thei ośobli-
 we Modlitwy, za Niemocnym: Pro-
 Spo- rego wysłuchaw'szy Spowiedzi, kaje-
 wiedź. mu przepróścić kogoby ro gniewał; y
 znowić za tym Pacierz/ Zdrową Ma-
 rya/ y Kredo. Też sa sprawy / Psal-
 my, Litania, Modlitwy, y Spowiedzi/
 przed Podaniem ostatniej Świateści:
 Pomazanie. tja Świateść tedy bywa dana; gdy
 mając świętym Oleiem oczy/ w'szy/ nos/
 wargi / y ręce / (dla p'iaci Smysłów
 Cieleśnych) do Żnaku widomego te sło-
 wa przykładą Kaptan: Maże cie Ole-
 iem świętym / w Imię Ojca + y Syna
 + y Ducha świętego + Amen: Przez to
 święte Pomazanie / a przez swote nala-
 skaw'sze Miłosierdzie / raczci odpuścić /
 Panie Jezu; coł olwieł zgrzeszeń przez
 nierządne Widzenie / Słyśnienie / Po-
 wonienie / Wkuszanie / y Dotykanie, y
 dołłada potym; Pełny zroba. M.
 Spóćcie Ciemuż ci niechca świętego Oleju:
 180. K. Podobno sa świętym; niegrzesza-
 piacię

Przy Art: 10 Kre.

piacta Snyflow cielesnych. M. O
 coc niegzesza! K. Panie Boze/dar
 im vyznanie. Ostatek czasu trawi Ka
 ptan na Modlitwach/ Błogosławiac
 chorego/ y Nápominania zbawienne
 czyniac. Abowiem napomina go pil
 nie; ku rozmyślaniu Neki Państey,
 Znak Krzyża S. przed nim Ktadac; ku
 skatosci w Wierze Swietego Koscio
 ta Powstehnego/ i czystym mowieniem
 y rozmyślaniem Kreda; ku wesolemu
 oczekawaniu Przyscia ku sobie Pana
 Chrystusowego; ku wyznaniu y iatowa
 niu za grzechy swoje / przez Dopuscze
 nie ztego/ a Opuszczenie dobrego; ku
 prawemu Potutowaniu, y żywota po
 lepszeniu/ za przywroceniem, i woli Bo
 zey, zdrowia; ku odpuszczeniu wsty
 kich win winowaycom swoim: a naos
 tatek/ i niemocze, iedno przez Zaslu
 gi Neki Pana Chrystusowego, zbawion
 byc niemoze; tho Niemocnemu Ka
 ptan pilno przeklada. Przeto aby po
 ktadat wstykt swa Nadyeta w Naa
 droisier Niece Państey/ y temu sie pos
 lecat/ niewatpiac nie w Nitosierdnu
 Bozym

Modli
 wy Sto
 goslawo.

Nápomi
 nanie.
 Galat: 2.
 Psalm: 26.

2 Ti: 111.

Pt: 50. cte:
 Bzic 1.

Ioan: 7:

Matt: 19.

Ioan: 14.

Akt: 4. cte

O Światełościach

Odeszcie. Bożym; tym na koniec zawieźcie Ką-
 plan: a odchodząc od Niemocnego /
 porucza go Panu Bogu wszechmogą-
 cemu / Pannie Marycy / Świętym Bo-
 żym / y Aniołom świętych obronie. *rc.*
Rozważanie. Abowiem na ten czas / przy ostatecz-
 nym i Dusznym Nieprzyjacielem potę-
 kaniu / trzeba nawrócić^o ratunku cylos-
 wiekowi: przeto też y przyjaciele tego /
 którzy w Niemocy leży / te rzeczy zbias-
 wienne mają napilniej onemu przygo-
 tować. **M.** A iesliby umarli; albo os-
 adrowia: co czynić z Oleiem świętym;
 którym jest pomazany cyłownik Nie-
 mocny? **K.** Chyćli one / którymi za-
 mazał Kaptan pomazane członki /
 dnia trzeciego brwata odwiazane y spa-
 lone: a iesliby wstat z niemocy; omywa-
Isr. fcy woda pomazane miejsca / woda na
 ogień ma być wolana: iesliby umarli; dla
 świeżego pomazania / ciato niema być
Odkożenie. omywane woda. Ale w tych rzeczach,
 radzić się Kaptana; któremu przystoi
 omywać członki, pomazane Oleiem
Olein f. damas ale. świętym. Kaptan też nauczy y powie;
 kiedy / w których leżących / często / a
 w iakiej

Przy Art: 10 Kre.

w iakiey chorobie / dawane ma być O-
 stateczne to Pomazanie. M. To 3 Pomá
 nieraz marami bywała Chrześcijanie 3anie
 K. Trzykróć po policie; na Arzte / Chrześ.
 na Bierimowaniu / y na Pomazaniu
 ostatnim. czego piękna była figura, w Dowod.
 Dawidzie Krolu; który doczesnym swo-
 im Krolestwem, dnieyce Krolestwa
 wiecznego osobliwie przeznaczył.
 Trzyćciyl on Krola Saula / za pierws 1 Reg: 16.
 sym; nieprzyiaciele rodzaju swego / za 2 Re: 2, 5.
 wtorym; obcy pogański lud rozmaity / 1 Par: 11.
 za Pomazaniem trzecim: y nam trzeba
 zawidy w. le: yć, nie z iednym Nieprzy- Ephes: 6.
 iacielem / ale ze trzema; 3 Szatanem, Galat: 5.
 tego swiata Kłajęciem / 3 Ciałem nas 1 Io: 2, 5.
 sym, nam towarzyskim / y 3 Swiatem,
 Odrodzeniu nowemu przeciwnym: a
 tych Nieprzyjaciół naszych napilniey
 trzeba sie strzedz, przy Konaniu. Ties 3 Jams
 chce syroko rzecz rozwodzić: pokorni 3nienie
 ludne, postuśni, y bogoboyni / wdzies Swias
 cime y wczynie przyyma Swiatosci tości:
 Roscielne / z tymi swietymi przy nich Rozwa-
 sprawami / Tajemnic y Nauki 3bas 3anie.
 wojenney pełnymi / a nabożnymi Kroz

Olitwa

Grzechow Odupuſzcz.

blitwami Kapłanſtwa y Błogoſławieństwem przychodzonymi: Kacerze nad ci, iſi, i nie godn; gdy ſmiera. Co ſciotę Powſiechnym gardzić / y ſtare Zaſtawy Apoſtołſkie niſzczyc; co za co odmoſſa / nie w czas pomaia. to pewna Dzeſteſt i eſt; i: Odupuſzczema Grzechow / Ktore do Arty. w tym dzieſiatym Artykule wierzymy / fułn 10. by go tei napewnieſz ſobie obiecowali / oprocz Świtego Koſciota Powſiechnego, iadnym mieć obyciaiem nie mogą. Na tym miey teraz deſć / o ko to ſpraw y Ceremoniy Koſcielnych, y y

W ius Świateſciach. **M.** Coż za Powſiechna / Śc. bede miał, z tego dzieſiatego czołku ray ſie o Wiary Chreſcijańſkiej? **K.** Pa Grzechow od miſtacy zawiſdy na ſłowa Prorockie; iſi puſzczesz Błogoſławieniſa / Którym Pan Bog nie. odpuſcit grzechy. Abowiem grzeſzacy Pſalmo 31 cztowiek, odrzucony ieſt od oblicza Bo Pſalmo 33 jęgo: nie pogląda nań ſwym taſkawym a miłoſiernym okiem Pan Bog; ale ſrega tylko twarz tym / Który ile cztwa / ſprawiedliwie pokazuje. Ji tedy Rozważanie. przednieyſza to rzecz ieſt ku Błogoſławieństwom; a nie inſzym / iedno Kto

Art: 10 Kreda.

tym są odpuszczone grzechy / Pan Bóg
zbawienne swe łaski daje : dla tego wo-
łający o tym / iakobyśmy zawždy mieli
odpuszczone grzechy / napilniey mamy
chodzić. M. Coż czynić potrzeba ?

K. Nie leżeć nigdy w grzechu ; gdy
się trafi zgrzeszyć : ale zarazem wdac się
na Połutę / y grzech swój optać. Lekara
swo.
Ps. 6. 7c.

Jako Pan Bóg niedba o ludzkie grzes-
zanie / y iakoby ich nie zna ; sami Apo-
stolowie / tu w Kredzie swoim / dają
nam znać. Matth: 7.
25.

Abowiem począwszy wzywać
nas Wiarę o Duchu świętym / od wys-
znanieć, że a grzeszne ludzkie wyta-
cili. Dobry tylko Chrześcijanin, od
Ducha świętego bywa poświęcon ; do-
bry tylko jest w Obcowaniu Świę-
tych / y ma Grzechów Odpuszczenie / a
naostatek (co na końcu Kreda wierzy-
my) Żywot Wieczny : zły a grzeszny / po-
ki prawdziwie nie Połutuje / a nie od-
mienienia żywota swego / by też y tysiąc
kroć przez dzień te słowa mówił ; i
bnał on ani Świętych Obcowania /
ani Grzechów odpuszczenia / ani Ży-
wota Wiecznego / mieć niemoże.

Ciała Zmartwych.

3im = Stárayze sie pilno zarzdy / moy mily
 fmenie. Synu : abyś na ten czas (gdy mówisz ;
 Wierze / ii Pan Bog / przez Ducha
 Świętego / w Wierze Świętego Ko-
 ściota Powołanego Otręzionym / y
 w cymże Kościele Pokutującym / da-
 ie Grzechów odpuszczenie) był tym /
 który mógłbyś otrzymać twoich Ods-
 puszczonych grzechów. Poeym co wie-
 rzyś? MIE. Wierze

Ciała Zmartwych- wstanie.

182.

R A P L. Wiessie; dla czego
 iamykamy Brede, wyznaniem
 Zmartwychwstania Ciała / y ży-
 wotem Wiecznym? M. Uwierem;
 ani moge baczyć przyczyny tego porząd-
 ku. K. Summa wszystkich Wiary
 naszej, ta jest: Wierze w Boga / Oycę,
 Syna, y Ducha Świętego : Oycę da-
 ieniy Stworzenie świata ; Synowi,
 Odkupienie ludzkiego narodu ; a Du-
 chowi Świętemu, Poświęcanie Ko-
 ściotá

Porząd-
 dek y
 Sum-
 ma Bre-
 de.

Art: ii Kredá.

sciota Powstehnego. M. Już wiem
 y bacze, iako to idzie / az do Odpuszcze-
 nia Grzechow : daley baczyć niemoge.
 Abowiem Zbudzenie Ciat naszych (ile
 ja pamiętam ; Razania) Panu Chris-
 tufowi / ktory przydzie sadzić żywe y
 umarte / przypisujemy : a tu w Kres-
 dzie / po sprawach Ducha Świętego /
 Zmartwychwstanie Ciat Apostołowie
 potoyli. K. Prawda jest; ii / aczkol-
 wiek sprawy Trojce S. ja nierozdziel-
 ne / osobliwie to daremy Synowi Bo-
 żemu : na głos Syna Bożego, wszyscy
 wstać y ożyć mają : przed stolicą Św-
 dziego, Pana Chrystusa / wszyscy sta-
 nąć muszą. wszakże niedarmo święci A-
 postołowie, Ciat naszych Zmartwych-
 wstaniem y Żywotem Wiecznym, swe
 Kreda zamknęli. M. Wierzę temu ;
 iż niedarmo : y rad tego słucham. K.
 Trzy rzeczy winniśmy Panu Bogu ;
 Poznać tego / Chwalić / y Słuszyć ie-
 mu. Poznanie tego maś w Kredzie ;
 iż on jest w Trojcy jedyny / nasz Stwo-
 rzyciel / Odkupiciel / y Poświęciciel ; za-
 czym on tylko sam / iako dawca wsego
 a iij dobra /

Licz: 1 i
 Ioannis 5.
 2 Cor: 5.

Ioann: 17.
 Roma: 1.
 Matib: 4.

Licz 9

Ciąta Zmartwych.

- dobrá / ma być chwalon; y temu zároveň
Dzieki / a przy dziełach Modlitwy /
maia być czynione. a tych dwu pot. zes-
bnych zbawiennych rzeczy, Poznania y
Chwalenia Pána Boga, vczy nas Wiá-
ra w Boga Oycá / Syná / y Duchá
Świętego; z pilnym tych spraw Bos-
zych rozmyśleniem / Stworzenia / Ods-
kupienia / y Poświęcenia. M. A
183. Stujyc Pánu Bogu, iako sie náucze
z Kredá: K. Przy Personie Boga
Licz: 73. Oycá / tego sie náuczysz: abyś Stujba
iego / ktory cie Stworzył y Razdzi / tak
w fortunnych, iako y w przeciwnych
rzeczách / nad wszystko przekładał; a
Licz: 20 dobrem tej tego / ktore on tobie zlecit /
abyś według woli tego, śafować w-
miał. Przy personie potym Syna Bos-
zego, Pána Chrystusa / y Robote mas-
tej Stujby, y Zapłata: Robotá jest;
Licz: 66 Odnowienie z Duchá Świętego / Dzie-
wiectwo záwždy duchowne / Cierpienie
od nagorszych ludzi, aż do Śmierci: a
Zapłata; Zmartwychwstanie / Wsta-
pienie w Niebiosá / ná Práwicy śas-
ne / y Sądowna Stolica. Także tej
personá

Art: 11 Kreda.

personi Świętego Ducha, tey nas Słuz
 3by Bożey wezy: „byśmy wola Swoię Liczby
 tobiwość zachowali, w Kościele trwa 86.26
 rac Święcym; Który jest Powstęchny.
 a tego nikt mieć niemoże; polki nie jest
 w Obcowaniu y w wezłh. ctwie Swię
 tych: Ktore nam Duch S. dawać y przy
 wracać z łaski swey raczy/ przez Grzes
 chow naszych Opuśczenie. **MIE.**
 Wezy; iako jest wszystko, w jednym
 Kreda: **K.** Dawne jest misterza
 stwo spraw Ducha S: Masz tedy znać Zdwoła
 Pana Boga; poznawaj, masz go Chwa 30.16
 lić; a po nianemu y chwalonemu, sro
 toliwie a ciępliwie y pożytecznie Słu
 żyć. co abyć cięsto niebyło; na Ciał Ciała
 Zmartwychwstanie/ y na Zrwor Wie Zmar
 ciny / iako na ostatnie ctwie dobro/ o twor.
 gladać się. Omity Boże/ strach wiel Rozwa
 ki wspomnieć: iakie Zmartwychwsta żanie.
 nie będzie tych/ Ktore tu niema. Od 1 Cor: 15.
 pusczenia grzechow: z drugiey zaśie
 strony niewymowna jest pociecha; gdy
 na wcielbione Ciała / częśc Stońcu/
 częśc Wnieścawu/ a częśc Gwiażdom
 rozmaitym podobne / z Pawłem S.

Ciała Zmar. Art: n K.

Dowod. wspomnamy. Nie trzeba wiele gła-
 dac / o Ciał naszych Zmartwychwsta-
 niu: na wszechmocność: Boże to jest;
 i: śmiertelność obroci się w nieśmier-
 telność: iako w innych rzeczach / tak y
 tu / na wszechmocnego Stworzyciela
 Nieba y Ziemi baczyc mamy: Wier-
 zyc tu trzeba; Wswodowo nie trzeba.
2 Dow. Dosyć jest nam na tym; iż Słowa nas-
 za Zmartwychwstała: za Słowa tej-
 ida / y poyda własne ierztonki. Wier-
 zyc tedy trzeba; a pilnie gotować się
 184. trzeba. Panie Boże / nie dawaj nam sta-
 nać na lewicy. Jako na Prawicy, pie-
 Stofa. śne a przezrocyste ciała bida; tak zaś
 wanit. na lewicy, plugawe y śmrodliwe: a z
 Matt: 25. tym na wieczny idć ogień ciemny / kara-
 4 poc: 21. ći, robactwa, y wiecznego igrzyska
 7c. zab pełny. **M.** Vchowajcie nas tego /
 Marci 9. nasz miły P. nie Jesu Chryste; a tchu
 Matt: 13, nam raczy dać Grzechow odpuszczenie
 22. pierwej; niżli nas na twoy sprawiedli-
 wy Sad pozowieś. A będziesz tej roz-
 Rozność. ność między ciał y potępionych; tak / ias-
 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2

Zywot Wiecz. Art: 12 R.

bry/ według swych Deynkow zaplatę 1 Cor: 15.
weime: każdy zmartwychwstanie na
swym miejscu; na którym tu boiowat:
któ tu gorzej na świecie żyje; poczuje
też okrucieńskie męki Piekielne: tak cię
ta pociepionych beda iedne nad drugie
plugawosie / beda y smrodliwosie; iako
ciata blagosławionych / niektóre Stoi
cowi / niektóre Miesiacowi / niektóre
roznym własności Gwia:dom / Apo
stol S. przypodobat. M. Kiedyż be
due to Zmartwychwstanie wszystkich
Ciał naszych? K. Sam Pan Bóg
to wie: a tej nam nie po tym. dosyć jest
nam wierzyć; i pewnie będzie: dosyć
wiedzieć o tym; i takie będzie: dobrym
będzie pocieszenie; a złym iatofne. Z tad
my Pożytek niemamy / a pilna na przys
pie czas przestrzegać mieć możemy.
M. Wierze tedy naostatek

Cyda.

Matt: 24.

Pożytek

Zywot Wieczny. Almen.

R APL. Wierz / moy miły
Synu; i; wszystkim Chryescijan
Wysład
a v nom /

Żywot Wieczny.

nom/ z Świętym Kościołem powoła-
 nym Wiara i dżerjącym, y Świętych
 Obcowanie mającym / którzy ta droga
 Pana Chrystusowa ida, a dary Bo-
 żymi dobrze s. faja / nagotowany jest
Niepo- Żywot Wieczny : wierz to pewno : y
minanie wyznawaj mocno : a tedyedney rzeczy /
 abyś w Kościele y w Świętych Obco-
 waniu trwając, z Odpuszczeniem wo-
 szych Grzechów z tego świata sędzi /
 napilniej przestrzegaj. gdy wezmiesz / co
 z ciebie jest : także Borey / nie ślami
Nie-żie- twoim duszając : perona i mocna w. **Tia**
ła. dzieła, onego Żywota Wiecznego /
 przez Pana Chrysta Wybranym zgo-
 towanego / na każda godzinę czekaj.
Śmierć. Ciężkiś kiedy ten żywot, stwoy wezmie
Luce 12. koniec : i koniec weźmie / i ho pewno
 wieś : na on tedy Żywot Wieczny : nie
 na ten Dołotrzny / patrz y ogladaj sie.
Spórte Bidać tej miżerni ludzkiej potępieni żyć
Psalm 48. y w Piekle : ale coś po tym wciąż : wołasz
 liby umrzeć : gdyby to być mogło. A be-
 wiem bida sobą robić niebojaka na-
 wiek wiekom : iako baram wiązani /
 za ruce y za nogi / w ciemnym ogniu
bida

Art: 12 Kreda.

biada gorzeć: w ogniu, (niestetyś) śiars Apor: 19.
 ti y smrodu petnym; gdyż ani ogień nie etc.
 zgaśnie / ani robacy, ciata rozczy, m Marci 9.
 gdy nie zdechna. Będzie tam ptáczu dos Mat: 24.
 syc / narzekáma dosyc, wiecznego y w Ap: 1, 19.
 stáwiczego: mizerne miasto Babilon,
 zlych ludzi kochame, na wieki wpadnie
 w ogniste a sinrodliwie Piekto. M.
 Strach tego y sluchać. K. 2, na mie Rozważ
 strach bñe; gdy to z Pisma S. wspomiz żanie.
 nam: a coż za strach będzie, patrzyć na
 to! co za strach, cierpieć to wiecznie!
 Uchoway nas tego / náš mity Boże: tu Zadza.
 Karz / tu biczuy / moy mity Panie / wes
 dlug twej naświetśey woli; tylko ná
 wieczny on czas, nieróć zachować ná
 szego Karania / náš namileyśy Panie.
 Cuska rzecz wspomnieć na Smierć Smierć.
 one wieczna, nigdy niezmierájąca; w
 tosy na gtowie nam od strachu wstaś
 ia / Piektoelne miki wspominać: a coż Piekto.
 oglądać przy tym, nasurowśa w ten Twarz.
 czas twarz na taśkawśego Pána Chris Pánsta.
 tusa! Tyśiac Piekto (mowi s. Chry Hom: 24.
 zostom) tatwiew będzie ścierpieć pora in Mat: 4.
 pionym; niźli ieden on nie, taśkawy gtoś
 Páña

Żywot Wieczny.

- Matt:25.** Pański: Nieznasz was; Przec obesz
 7. mnie/złoczyńce. Ality Boże/ iakie do
Choro- Lekarzow bieganie; gdy głowa zabo-
ba. li! dla małego zdrowia docieśnego, a nie
 pewnego / iakie czynimy starania! O
 daleko by lepiej było/ oń Wieczny Ży-
 wot Niebieski zawždy mieć przed so-
 ba. Dla trochęy ziemi / Którą czasem
Żiem- pierwoy opuścamy, niżli też dostatek
skie imie my/biegamy po ziemiach/ptywamy po
nie. morzu/ na wojnę iedziemy; gardzimy
 my; niepogodę/Deficy/pluć cierpimy:
 aleby niewymownie lepsza rzecz była, y
 wietksza a pewniejszy madrość; vdać
psalm:26. te vprzemy gardłowania/ na osiągnię-
 nie Dziedzictwa/ w Ziemi Świętych,
Persony. zawždy wiecznie żywiących. Patrzą-
 że/ a rozważaj/ z kim żywiących! z Pa-
 nem Bogiem, w Trocy iedynym/ Oj-
 cem / Synem/ y Duchem świętym; z
186. Jesu Christem, Panem y Bratem
 naszymi; z Angioty Bożymi, osobliwie
 nam przyjaciłnymi; z Świętymi wśyst-
 kimi, nášego z soba złączema zawždy
 Mieysce pragnącymi. A na którym to mieyscu?
 w którym Żywocie Wiecznym? gdzie

Art: 12 Kreda.

ani łączna / ani pragna / ani żadnego Ap:7, 21.
 niewczasu mecierpię ; w Mieście nies-
 wymowne kosztownym / ze Złota, i Ka-
 mieni drogich, y z fciżrych Perelzmu-
 rowanym. Niemaś tam iuż nocy; nie-
 maś ani Stońca / ani Miesiąca : sam
 Pan Bog wszechmogący wśystkim
 mieśzanom Wiebieśkim świeci. *Zámia
 knienie.*
 Kto rzeć niewymowna zamysłájac / tak
 rośkosne są w Wiecznym Żywocie ro-
 śki ; i takowych ani oko niewidziało /
 ani ucho nieśłysiało / ani serce ludzkie
 nigdy niewymysłito. Wymyśl cy / iakie
 chceś / wesela ; wieśse są Wiebieśkie :
 zmyśl sobie / iaki chceś / naroskosniey-
 sy żywot ; Żywot on Wieczny wśystkie
 wymysłne Kochania przechodzi. *Żadze.*
 od Kto-
 rego Żywota Wiecznego / Boże Ojczy-
 e wszechmogący / nieróćcie nas oddalać ;
 przez Jesu Chrysta, Syna twego iedy-
 nego, Pana naszego : Który za nas
 cierpiał / y na Prawicy twojej
 siadł / przez Ducha Świętego,
 Święty Kościół Porosłchny
 poświęca na wieki. M.
 A M E N.

AMEN;
 L: 221.

O Nias

Władzienie/ p. Páćierzu.

KAPLAN. Wytoży-
temci uiz / moymity Sya-
nu / Rosciota Pomiecha-
nego Wiare, we dwynas-
ócie cztonkach Apostol-

skiego Breda wozłowaćie zámkniona :
a to nie tylko dla tego uczynitem / abyś

Przyczy- ia rozumiat : ale wiecey / abyś wdzia-
ná Wy- cność ku Pánu Bogu w sobie zbu-
kłada. dzał. Matyc jest pożytek, rozumieć
Breda. tylko Wiare Chrześcijańska ; y owsem

ciżey ten / który umie, a wdziczym

Lucas 12. nie jest / będzie karan : ale gdy kto, ze

z 6 7. wszystkich stron, wzbudza swoje myśl

ku Pánu Bogu ; takowe Wiary Chře-

scijańskiey zrozumienie, y swietce jest / y

swietego czyni Chrześcijanná. czego iż

Przyczy- my sami od siebie mieć niemożemy : dla

na Mo- tego Pan Christus / ku uśtawiczoney

dlu. Modlitwie częstokroć nas upominat ;
Lu: 11, 18. y którym sposobem mamy się modlić /
Matth: 6.

Prosto

O Wład: y Modli.

Prosto także / ale także / toż / nie / natus
 cix nas raczył. Ku Wierze tych wo
 siestich r ecix / ktore mamy w Kres
 due Apostolskim / Władzią zawidy
 ma przystąpić: przez ktorey / tak iako
 przez Wiary / iaden ciowiek zbawion
 być nie może. M. A co jest Władze Co ie
 ia: K. Jest Dar Ducha świętego / y
 osobliwa ci Cnota Chryścijańska ;
 przez ktora tego, co Wierzymy, y Wła
 dzie wamy się pewnie / y mocno czeka
 my. Ktoby Władzie nie miał ; ten ro
 spacia : a Kospaci, przeciwna Wła
 dzie, wtraca zawidy do Pieła. Wy
 znawał to w Kredzie, pewnie wierząc:
 i ten ciowiek / Który wierzy w Boga
 Oycę / Syna / y w Ducha świętego; Kt
 óry wierzy / Świętym Kościołem być
 Kościół Pomocny / w Pomocnym
 tylko samym Kościele być Obecowanie
 Świętych / w nim samym Odpuszczenie
 Grzechów / w nim samym Ciał na Zys
 wot wieczny Zmartwychwstanie ; ten
 tedy ciowiek / Który tak sercem wies
 rzy, a wstrzymawsza / nie będzie miał
 Zywot Wieczny / to w Kredzie wierząc
 wyzna

¶ Wła
 dzieia .
 Roma: 8.

Co ie
 Co: 12. 3

Ti: 1. 2.
 3. 6c.

Gene: 4.
 Matt: 27.

Wyklad

Rom: 10.

O Nádzieiey /

wyznawasz: ale na tym twey Wiary wy
znaniu nie jest dosyć; abyś mogł zba-
wienie wieczne otrzymać: Nádzieie pe-
wona a mocna masz przyłożyć do tego.
Abowiem i; ty / za taśka Boża / jesteś
jednym z onych; którzy tak wierzą: prz-
to / za taśka ta; Boża / masz też być ie-
dnym z tych; którzy tego / co wierzą / z
Nádzieie czekała. Wierzyście temu /
com teraz przypominat / a przed tym
byrzey opisał; i; z Kościołem tak wie-
rzacy, będzie miał Odpuszczenie Gre-
choro / chwalebne Ciała Znawców
wstanie / y naostatek Żywot Wieczny.
M. Tak to wierze; i; nic nad to nie-
mam perwiościgo. K. Tę, jesteś
tak wierzącym. M. Da Pan Bog;
jestem: mam o tym Nádzieie pewna y
mocna; ponieważ nic inego do siebie
nieczuję. K. Jeśli jesteś takim / za
świadcztwem sumienia twego: mierz
Nádzieie pewna; i; / za taśka Boża /
będziesz miał naostatek Żywot Wiecz-
ny. Ale to świadcztwo sumienia na-
śkiego, ma się zgadzać z wola Bożą, aby
miasto Nádzieie, proznie nie było Du-
famie:

Św. 1.
Św. 1.

Maioz,
zawody
pewna.

Minor,
na roz-
sadku
i; si Bo-
żym.

Li: 2. 1.
Conclusio

**Popr-
wa.**
2 8 8.

y Modlitwie.

fanie; Ktore Łacinnicy Presumpci 30. Li: 200.
 wa. Tak tedy wierzac / y z Wiary pe-
 wney Władziei mocną maiać / przy Modli-
 Władziei maś pamietać; iż czego sie na-
 dziewaś / tego v Pana Boga maś pro-
 śić. Abowiem do tego nas wiedzie P-
 Christus, tak mówiac: Proście; a we-
 śmiecie; szukaycie; a naydziecie: Kotac-
 cie; a będzie wam otworzono. Takie
 też na innym mieyscu pilnie przypomina;
 abyśmy sie zawsze modlili / a nigdy nie
 wstawali. do czego daie nam osobne
 Przykłady: iż y zły Sedzia / ani Boga
 sie nieboiać / ani ludzi niewstydać /
 wprzeczym do siebie wotaniem bywa
 zruśiony; y dobry Przyiiciel / na pilne
 Kotatanie sasiada swego / wstawy z
 pokoju, dosyć mu śi uczynić żądaniu
 iego. M. Czemuż Pan Bog wiele
 rzeczy daie y tym; ktorzy go nieprośa?
 K. Dwoiakie są rzeczy; ktorych ludzie
 dobrzy od Pana Boga prośa / z nauki
 Piśma swietego: iedne są, Pospolite
 złym y dobrym; a drugie, Własne sa-
 mych tylko dobrych. Stoićce tedy wi-
 dome / tak złym, iako dobrym wśchodzi
 b

trwa /
petrześ

bna iest

Matt: 7.

Luc 11.

Luc 18.

Luc 11.

Spółnie

Koz

dział.

Matt: 7.

y ówice

O Nádzieiey/

Lucie 1. y świeci; ale Stońce niewidome, Pan
 Apoca: 1. Iesus Christus, tylko dobrych sercá
 Matt. 5. oświeca: tak je tej spuszcza Deszcz ten
 Ps. 64: 67 zwierchni Pan Bog, na wszystkie spo-
 teczme; ale wnetrzym Didzem, Wyo-
 branych tylko swoich / Ktorzy sa dzie-
 dliczna uemna tego / dusie potrapia.
 Przyczyna. Aby dobro. ia swoia Pan Bog skloni-
 ku sobie lad niewdzieczny / y wszelka um-
 wymowka odia; y zlym, y nieprosa-
 189. cym, docześnie dobrze czyni: ale rzeczy
 zbawiennych / y tej docześnych zbawien-
 nie / nie od niego nie bierze; iedno kto-
 ry dobrze prosi. M. Co to jest, Do-
 dobrze
 prosić. brze prosić? K. Wiele jest na tym
 iednym Słowku; o ktore teraz pytasz.
 bo Pan Bog czestokroć naszych Mo-
 dlicw niewysluchawa, dla tego; i; nie-
 dobrze prosimy. Proście; (mowi Jas-
 Iacobi 4. kub S.) a nieodnoście: nie jle prosi-
 Psal: 79. cie. Gniewa sie Pan Bog czesto na
 Epsal: 1. Modlitwy nasze: gdy wolamy; niechce
 słuchać: gdy rce wynasiamy; niechce
 Rozwa- am pogladać. Przeto wiele jest na tym/
 żenie. o ktore pytasz / Dobrym prosienu: pier-
 wey trzeba umieć, Dobrze sie Modlić;
 nżli

y Modlitwie.

niżli na Modlitwie idziemy. Pátrząy d
 słuchay; co S. Cyprian piše: Dla tego
 (mowi) Káptan wspomina; Wígore
 serca; aby odpowiedział; Myśli; Mamy tu
 Panu; nie inego niemyslał; iedno o
 Panie Bóże. 2c. Szczyrym wmysłem
 Pana Boga ma prosić, nie głoś; ale
 serce. A co za gnusność to jest / Cztos
 wiecie; na ten czas / gdy sie Panu Bos
 gu modlisz / o rzeczach nieprzystoynych
 y niestwoitnych myślic; y masz; co takie
 go / o czymbyś miał wiec; myślic; niż
 li / iakobyś; Pánem Bogiem rozmó
 wić chym; Jako ty chcesz / aby cie Pan
 Bog wysłuchał; gdy sam siebie niestw
 ożysz; chcesz / żeby Pan Bog na cie pa
 mietat / gdy go prosisz; a ty sam zapá
 mietawaś siebie samego? Toć jest, prá
 wie niestrzec sie Nieprzyiaciela: toć
 jest / gdy sie do Boga modlisz / Maie
 stat Boży niedbátoscia Modlitwy os
 brazac. 2c. [hoc est, quando oras De
 um, Maiestatem Dei negligentia Or
 rationis offendere.] Tę sa S. Cypria
 na słowa, sąiste barzo poważne. M
 Nauczcie mi / Káptanie miły / Dobrze
 b ff Pana

Sermo. 6;
 De Orat.
 Domin.
 Sursum
 corda.

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

O Nádzieiey /

Náin Pána Boga prosić: **K.** Gdy odrzu-
Pa / o Do ciś od siebie / co škodzi Modlitwie;
 brze pro łatwie przydzieś do tego / abyś sie Do-
 ſemiu. brze modlit: ale po ki tego nie uczyniś;

190. daremna będzie Modlitwa. **Brocko**

2 **Ja** = mówiac / dwie rzeczy wadza Dobrey
 wádzic. Modlitwie; Grzech y Niedość.

ioann. 9. Grześnych Pan Bog iś nierozstucha-
Li: 199 wa; dla tego **Łzaiaś** Prorok / **Zatulaś**

203. nych **Wś** Bożych, y odwroconego iego
Esale 1. Oblicza / te dacie przyczynę: **Recz** (po-

wieda) wasze, pełne są kłw; to iest /
 sprawy wasze są mierzone y plugawe.

Zawia = Przeto naprzód potrzeba iest, Grzech
 zanie opuścić; a dobrych Uczynków pilno-

pierw = wać. Przestaniecie (mowi tamże) y od-
 ſey **Ja** = poczynicie złe czynić; a uczcie się dobrze

wady. czynić: za tym wszystkie grzechy wasze /
Lic. 35. by też naczernienie były / beda iako

Druga śnieg bieluchne. Druga rzecz, Modli-
Zawa = trwie wadzaca, iest Niedość, która

dá. metylko w tym należy / gdy się nie pilno
 modlimy; ale / gdy też powinniśmy na-

Epátlic szych Modlitw nierozumiemy. **M.**
 Ale my na to prosiacy. **K.** Wtuc też

prosiacy niech po prostu rozumieia / co
 maig

y Modlitwie.

maia rozumieć; a od Kaptanowoy Pa-
 sterzow swoich / słuchając zawidy Ka-
 zania / niechay sie wesa. Ktoby rad co
 wmiat / a do tego przyść niemoże; temu
 niezawadzi nic, niedostatecznie zrozu-
 miąna Modlitwa: ale ktoby mogli sie
 wczyc / y miał od tego / a niechce; ten u
 Pana Boga żadnym obyczajem wymo-
 wion być niemoże. Kto sie niedbale
 modli / tylko wargami migając / a wsty-
 spejąc; temu one słowa przynależą:
 Wargami tylko mnie czei; (tak sam *Isaie 29.*
 Pan Bog mówi) ale serce jego daleko *Matt. 15.*
 jest odemnie. Do zrozumienia też Mo-
 dlitwy; należą one słowa Apostolskie:
 Będzie śpiewał głosz wypuszczaniem; *1 Cor. 14.*
 będzie też śpiewał y zrozumieniem.
 Augustyn S. przyrównawa tych / nie- *in Ps. 121*
 wiedzących; co śmiesz / ptastron os-
 nemu; które też umie świegotać kilka
 słow rozumnych. takowi są Drozdos-
 wie / śpacy / krucy / sroki. ic. Umie,,
 ście (powieda) śpiewać, z woli Bo-,,
 żej dano jest naturze stworzezy. [sci.,, 191,
 enter cantare naturæ hominis Divina
 voluntate concessum est.] A przetoż Zawsza

O Młodzieicy /

gdy idziesz na Młodlitwe / weźrzy na
przod w twe sumnienie; iesli niemasz w
sobie iakiego Grzechu Śmiertelnego :
Powśednie / za nabożnym zmowieniem
Pacierz / bedać odpuszczone . porym
wday wśyſtkę myśl swoie do tego ; co
do Pana Boga mowiſz : a ſtaray ſie za
widy pilnie o to ; abyś mogł im nale-

Rozważanie. piey rozumieć , co mowiſz . Żebowiem
iesli ſie gotuięſz pilno do Pana ſwieca
kiego ; iakobyś twoie z nim rozmowe
weźciwie odprawił / y rzeczy tobie potrze-
bne v niego vproſił : z Panem Młobies
ſkim czemu nie pilniey maſz rozmowe
czynić? czemu niemasz rozumieć ; za co-
mu dziękuięſz / y o co proſiſz? Nie z ta-
ſzabyś odſzedł od Króla; gdybyś plotł
dwie po trzy : a v Pana Boga / mnie-
maſz / abyś leda iak ſobie taſte miał

Rozwaga. ziednać? Młodlitwa naſza , ieſt rozmowa
z opisz = wa z Panem Bogiem ; w ktorey albo
ma Młobies
dliwy. temu dziękuiemy / iego wychwalamy y
wyſławiamy ; albo / czego nam potrze-
ba / nabożnie a pokornie v niego proſi-
my . Patrząyie tego ; abyś wiedział / z
kim mowiſz : pamiętay / że nie mowić

tylko

y Modlitwie.

tylko masz / iako bezrozumna Pápuga;
ale pilnie y rozumnie masz sie modlić /
iako rozumem obdarzony Cytowiek.

Takowec Modlitwy gam Pan Chri-

stus / wielomowne tylko, bez nabożeń-

stwa: ale nabożne długie a wystawiczne
Prośby, y rozkazat nam czynic; y przy-

Etadem swoim / barzo długo modlac
sie, czasem caka zupełna noc / nas ra-

czyt nauczyć: dla czego y Paweł S. v-

pomina; abyśmy przez przestanku na
Modlitwach trwali. M. Ale tego

cytowiek zawždy czynić niemoże. K.
Co może; niech czyni: im naczyście y

nadtużey może; niechay sie modli: wierz
mi / iż długa a czysta Modlitwa, wiele

dobrego od Pana Boga odnośi. Mo-
gta sie modlić zawždy Panu Bogu świe-
ta Wdowa, Anna Prorokini / z Ro-

sciota niewychodzaca / a Posty y Mo-
dlitwami, we dnie y w nocy, temu słu-
żaca: czemuż my tego czynić niebądźes
my mogli? M. Jakiż ona zawždy

była w Rosciele? K. Myśla a ser-
cem / była zawždy; rzecia a skutkiem /
im naczyście y nadtużey być mogło:

Spójście
Math. 6.

Luce 18.
6, 21.

1 Thes. 5.
Klauz

ta / o
dluż

gich
Modli

twach.

192.
Luce 2.

Wyklad

O Władziciey /

Spójście tak też ty czyni. M. Czemuz ci nowi
 Chrzescijanie zakazuia wiele Pacierzy
 mówić? K. Niechay zakazuie Sza-
 tan poddanym y naszymu swemu po-
 katemu; ty / członkiem bedac Pana
 Chrystusowym, w Rosciele iego po-
 wszechnym / Pana Chrystusa naśladowy
 y sluchay: Sluchay też y naśladowy S.
 Apostolow, Brat iednego Oycy bra-
 cia. O Salemi a niewodziecni nowi lu-
 dzie. Pan Chrystus kazie sie modlic du-
 go; oni trocko: Apostolowie, bez prze-
 stanku; ci, raz tylko: iako oni ro-
 wali; tak też czynili. Kogoż lepiej słu-
 chać? Wład to / zawždy nam p. Bog
 każda godzinie dobrze czyni: czemuż ie-
 mu zawždy niemamy dziekować? che-
 mu nie bedziemy każda godzinie iego
 wychwalać? czemu bez przestanku do-
 brze nam czyniacego? / aby czynić nie-
 przestawał / niebedziemy prosić? Bła-
 dżicie bierz / Racerze / nierozumiecie
 Pisma. Patrzązcie; co mi za pokora w
 Racerzu! ani pokleknie na kolana. a
 iestli pokleknie: iakoby oni naśmiewce
 Pansey / pokleknie, Co za przyczyna; i
 niechay

Dowód
dy.

Rozwa-
żanie
Dowód =
dowód.

Luce 18.
1 Thes. 5.
3 Dowód.

Matt. 22.

Matt. 27.

Mar. 15.

y Modlitwie.

niechaj / ani kaja, wiele Pacierzow
 mowic! Gdybysmy (powieda) wiele 2 Spda
cie.
 Pacierzow mowili: wacpilibysmy o
 wysluchaniu Modlitw naszych. M. Lu. 6, 21.
 Tedyby/ wedlug nich/ y Pan Chyrtus
 wacpit; ktory cala noc (iakos przy
 pomnia) trwat na Modlitwie? K.
 Nie dla tego; mydlugo y czesto sie mo
 dlimy; iakobysmy w wysluchaniu Bos Przycz
ny.
 zym mieli wacpic: ine sa tego slusne
 przyczyny. Zawidzy nam Pan dobrze 1.
 czyni; zawidzy tej dla tego trzeba Mo
 dlitwy, y Dziękowania: siedmi Proć 2.
 Sprawiedliwy grzeszy; o Grzechow Prou. 24.
 odpuszczenie ma tej zawidzy prosic: nie
 wiemy naostatek; ieslibysmy godni ta
 3. Ecclef. 9.
 si Bozey/ albo nienawisci: przeto aby
 smy w tasce byli; o cho trzeba pilnie w Odp:
Lic. 6 1.
 Nadjiecia Boiazliwa prosic. Trzeba
 do Modlitwy serca zapalonego, y rze
 4.
 wnie czesto placzacego: za jednym Pa
 tierzem/ podobno ludnie Doskonali tyl
 5. Rozm
Janie.
 ko, moga to miec: a widzy onym namil
 sa rzecz jest, im nadluisza z Oycem
 Wiebiestym miec rozmowe. Mita
 nam jest dluga rozmowa z Panem
 b v   Krolom

O Władziecy /

193. Ktolem: czemu niema być miłsa / by
też nadluzsa byta / Panem Bogiem ?

Podobieństwo. Kto w drogę idzie; im daley / tym spo-
rzej y chutliwiey idzie: takie też maia
być nasze Modlitwy. Jesli tego niebas
czy w sobie cielesny Racerz / albo ktoż
kolwiek my, ile sie modlacy: niech sie
wzry / iakoby tego nabył / od prawych
Chrzescijan; ktorzy za ten dar / w Ko-
ściele tylko Powołanym / Panu Bo-

Spowiedź ga dziekują. **M.** Ale tej rychley wsta-
nie; kto albo pretko bieży / albo wiele
mil wdroje. **K.** Ba y ten wnet wsta-
nie; ktory niechce sie wprawiać w dro-
gę. Barzo temu droga przykra; kto nie
,, nie nauczył chodzić: a kto przywył; y
,, pretko idac / y wiele mil wchodzac / nie-
,, cesłm sobie. Jakoż rad ten będzie sie
modlił; ktory myśli, co rychley precz z

Dopowiedział. Koscioła? Wszakie aby słusna miara
w naszych Modlitwach byta; dla kre-
wkości naszej / y dla mych pobożnych
przyczyn: tego też nam nieco pozwal-
ia słowa twoie / przy tym Podobień-
stwie teraz namienione. **M.** Choć

Pewna liczba Pańskich
dobrze mieć pewną liczbę Pacierzy /
dla

y Modlitwie.

dla bliźszego modlenia: K. Dobrze
 jest, ale modlmy się; a metryko mówmy: Li. 189.
 serce takie/ i takiego Pan Bog chce/ na
 Modlitwę przynosimy: modlmy się
 czystym sercem/pilnie/bacznie/naboż-
 nie pokornie. M. Pokora ma też być Poko-
 zwierchnia? K. Zwierchnia tylko ra Zw-
 mech niebedzie; ale z Zwierchnia W- iersch
 netrzna/a napierwoy Wnetrzna. Po- ma przy
 kore Wnetrzna sam Pan Bog widzi: Modl. Modl.
 z Wierschniey mają się drudzy popras Pożytek
 wiać/ y ieden od drugiego takoby za-
 pałać. Te Pokore okazował Jawno- Dow.
 grzeszny Celut: gdy stojąc z daleka/ nie Luce 18:
 chciał ani oczu swoich w Ciebie wyno-
 sić; ale bit pierś swoję, Miłosierdyja
 grzechom swoim prosiac. Pan Chris- i Dow.
 tusa także sam Pokore Zwierchnia za- Luce 22.
 lecił/ pierwoy na kolana kłekać/a po Matt. 26.
 tym na swe oblicze święte padać: to
 też czynili Apostołowie: y Kościół Po- Aktu 9,
 wszechny tego pilnuie. A jeśli stania- 20, 21
 me kolana, zaleca nam Pismo: skł- i 94.
 dania
 też ręk niemoże mieć ganić: y wyznać
 ręce na znak krzyża świętego / przytę-
 dem Mojżesowym/ rzecz jest dobra. Exod. 17:
Li. 121.

O Władziciey /

co Káplani, u nas, przy Miſſy czynią.
 1 Cor. 11. Odkrywać też głowę meſka / gdy ſie mo
 2:1:134 dluny / A poſtot S. każe. M. Pamię
 tam. K. Dobrze / iſ panietas: ale
 mnie na tym mieſcu / trzeba to powto
 iſ Dow. rzyć. Kroćko tedy mówiac, to powie
 dam; y ſama natura dodate nam tych
 geſtow. Každy abowiem znedzony, a
 miłofierdzia proſtacy, dziwnie ſie wni
 ą; rzece ſpada; na kolana pada: Každy
 dobrodzieiom ſwoim dziełnacy, niſto
 rad ſie kłania. 1c. A iſe Paweł S. ods
 krywania głowy meſkiey / a zakryw
 nia niewieſciey / oſobne opisał Taiem
 nice; oprócz tego / iſ z przyrodzenia,
 2 Przyr. rzecz to ieſt barzo przyſtoyna: Koſciot
 czenie także Powſzechny, tymiſe Duchem S.
 foraw rządzony / Ktorem ono napisał Apo
 Zwierni = stot, y co inſzego w Kozyńcie ſtanowit /
 ſchnich / dwoiſe tej rzeczi przedſie bierze, w ſprá
 pzi Mo wach Zwiernich przy Modlitwie;
 dluw. Przyſtoynoſć / y Taiemnice. Taiem
 nice tu rozumiey, Znak ſwiety; Który
 nam rzecz taká ſwiała przypomina / ala
 bo nas iey uczy. iako Zakrywanie gło
 Wy niewieſciey, znaczy Zakrywanie
 1 Cor. 11. chwały

y Modlitwie.

chwaty meſkiey; a Odkrywanie głowy
meſkiey, znamionuje Odkrywanie ch
waty Pańskiey. Apoſtołſkie ſa te Sa
kramenta y Tajemnice: Których ieſli
Słowowiernicy nierozumieją; nam nie
do tego: Koſciot Powſzechny/ Ktoreſ Matt. 13.
mu to dano ieſt / iż rozumie; dla tego
też / w takowych ſprawach zwierſch
nich/ſwiatych nas rzeczy rad wey. Mo
dlicie ſie czasem ſtoiąc; czasem kłeczac:
ſa tajemne wſyſtkich ſpraw Koſciola
nych pewne przyczyny. Których iż ma to
potrzeba wiedzieć proſtym; dla tego
ich w ciebie / na ten czas / niechce wyli
czać. Doſyć ieſt proſtemu; aby ſie w Kłauſ:
tych Sprawach Zwierſchnich przypa
trywał inym: a choć iayſeby ich zanied
bał / Wnetrzney Pokory y nabożeń
ſtwa pilnować; na tym ma to grzeſzy.
Skąd moje napilniey zbudzić w ſobie
nabożeńſtwa; bądź ſtoiąc / bądź (co 195.
częſciey ma być) kłeczac / bądź też na
oblicze padać: za ſercem dobrym y Math. 5.
okiem proſtym, wſyſtko poydzie do
brye. wſiakie ieſli by chciał rozmaitość
tych Ceromoniy przeſtrzegać; zwlaſzcza
iżby

O Nádzieiey /

- abyż tad był naboimieyšym / á ná Mo-
 dlitwie trwałšym y pilmejšym: (abos-
 wiem na ten poýtek / v pokoruych y
 naboíných / ta Rozmaitość) ia iemu /
 z nátki Koscioła Powšedhnego / te
 osobliwše reguty do tych Spraw
 Reguly. Zwerschnich dati. Czasowa dni wes-
 solych / dla pamiątki wesela Niebie-
 Ap 4, 14. Źiego / gdué Pana Boga z weselem
 Święci chwala / stoiać zwykł Koscioł
 Colof. 3. Modlitwy czynić: (aby tei y my sercá
 nátké tam / gdué Święci Bożysa / przy-
 tych Znakach Zwerschnich, podnášas-
 li) wšakże dla Pokory / stoiać gtow ná
 Bafil. Ca. chylata ludzie naboimi. Przeroi od
 27, De Wielkiey Nocy, až do Świętek / w ká-
 spirit. s. ida tei Niedziele / také y w Świętá
 Hier. ada przedmiejše / ten przerzeczony sposób
 uersus Lu Modlitwy chowany bywa: oprocz tes-
 cifer. etc. goi iž ná okazanie Ciata y Krwie Pań-
 Rup. Lib. Źkiey / przez caty Kanon / pokornie pos-
 Cap. 10. trzeba kłeczeć. Psalm y tei Dawid-
 Dará. Li. we / przez te przyczyny / stoiać bywala
 et Cap. 5. spiewane: iž znaćza (dla Psalterza / to
 Hierony. test / dla Regatu widomego) dobrze W-
 er Augu. czyniti náše: "tore maig być / w Nitos-
 in Ps. 67.

y Modlitwie.

ſci Chrzeſcijańſkiey / z ochota czynione: 1 Cor. 13.
 wſſatje w których Pſalmiech ſa Mo-
 dlitwy / zwtaſzczą grzechow odpuſzczes-
 nia proſſace / moga być kłeczac mówio-
 ne: aby iako ſtanie weſelu; tak tei Ale-
 kantie iatobie, przyſtojne było. Wy-
 chwalamu Pana Boga, y Duet iemu-
 czynieniu, ſtanie przyſtoj. dla czego /
 hymny (w których Chwała Boſka po-
 ſpolicie bywa) Koſciół ſtożac ſpiewa.
 Modlitwy tei do ſwiałych, przeto ſto-
 żac mówimy; iż om na gorze / w chwale
 Króleſtwa Niebieſkiego / (co ſta-
 niem naſzym znaczyćmy) z Panem Chri-
 ſtusiem króluią. M. Czemu; dſis tei Spół-
 go zwyczajni niewiſimy w Koſciele?
 K. Ktorzy Baptyſmi te Tajemnice
 wiedzą; Sprawy ich Zwiérſchnie / w
 Koſciółach ſwoich / nie łatwoie opu-
 ſzczą: v Zakonników niektórych / zwta-
 ſzczą v naſładowców S. Grańciſka, y 196.
 S. Dominika / naydziemy chwałebne te
 zwyczajie. M. A co wiſdy lepię; ſto-
 żac / czyli kłeczac / modlić ſie? K. A. Kłęk,
 przyſtojność / która Łacinnicy zowią „
 Decorum / wielkie ma ſzaleceme, y w 22.
ſpiał

O Władzieley /

sprawach Boskich. M. Ależ ja naś
wykt, kłeczac wśystkie Modlitwy swe
odprawiać. K. Jeslić / za tą rozno-
scią, y Spraw Żwierśchnich odmiana /
nie nieprzybedzie nabożeństwu; y iesliś
byś wietśe miał mieć nabożeństwo /
gdy kłeczysz: czyń tak, iakoś nawykt.

1 Dow. Abowiem Sprawy te Żwierśchnie, dla

2 Dow. Wnetrznych są ystawione. a też mamy
jednę do tego regule S. Augustyna: iś

Duran.in co nie iest przeciwko Wierze / ani prze-
sine L. 5. ciwko Obyczaiom dobrym; to może być

Capit. 2. roznym obyczaiem chowano. [Quod
neq; contra Fidem, neq; contra bonos
mores esse conuincitur; indifferenter

Żawia- habendum est.] Modl sie tedy żwierś-
ganie. schu / iako cie Pan Bog nauczy / z naś

wietśa Połora y Wabożeństwem: a
to wśystko / dla wybudzenia ciebie sa-
mego ku goracey Modlitwie / nie dla
prożney chwaty ludzkiey / zserca niech

Spdzicie pochodzi. M. Ale diśś hypokrytaś
mi żowa takowych. K. A kto? Pis-

karci; czyli Luterani? M. Bā y Poś
wśechnicy podobno niektorzy. K.

Luce 6. Tłechay nieśadzą; aby niebyli śadzeni:
ant

y Modlitwie.

ani potępiana; aby tej niebyli potępie-
 ni. Młodość złe nie myśli; na lepszą ras
 czej stronie, rzeczy wacpliwie wykładają. 1 Cor. 13.
Luce 22.
Matt. 26.
Luce 18.
Exod. 17.
1 Cor. 11.
Matth. 5.
 Tochy y Pan Chrystus; ktory plekat,
 y na swe Oblicze padat/ byt v tych ży-
 pokryty; y oni Swieci Boży / ktory
 stali/ rece wynasiali/ głowe odkrywali.
 li. 26. A czemu niema świecić światłość
 nasza; aby Pan Bog z dobrych uczyn-
 kow naszych, byt chwalon? Jesli kto
 nabożniejszy bywa/ bez Spraw tych
 Zwierschnich: niech nasładnie zwycię-
 zu swego; a onych/ ktorzym Sprawy
 Zwierschnie są pożyteczne/ niechay nie
 gami. Zaiste v ludzi nabożnych / wiele
 jest na Sprawach Zwierschnich. Albo
 wiem pilnie przysrzegają tego; ieby tyl-
 ko zwierschu nabożnymi niebyli. a i
 myśl naszą / ktora na Modlitwie
 przystka ma być z Panem Bogiem / czy-
 sto gdzie indziej zabiega; Gestami tymi
 Zwierschnimi/ aby sie niebłakata, gdzie
 niepotrzeba/ może być w pominana po-
 żyteczne. Naostatek ja niewiem dla
 czego by niemiast modlić się Panu Bo-
 gu w wszystkie czasy; ktoremu w
 wszystkie

Zawiaz-
zanie.

iii Dos-
wod /
Zwier-
schnia
Dokore
zaleciana
cy.

197.

v Dow-
d

O Mád: y Modlitwie.

Wier 3 ciatemy y z ducha / zawody winien słus
zenie. żyć. y przeco, chwalił pismo S. naprzod
psal. 119. Modlitwy serdecznej; y też, że wypysta
psal. 20. kiego serca wot iace, chce napilniey;
z Re. 12. wstał ie gdy do S. ei co przystapia wsta /
 kłękamie / na ziemi leżenie / y co niego
 Zwierśchniego; : teżeczy co; Pismo s.
 1. cięstokroc wychwa'a Bez serca, teżec
 2. cy nie nie sa; ale przy sercu, sa dobre;
 z sercem zaleca ie Kosciot Powożcho
Żym ny. Pamietajcie / mox miły sinu; co
Enienie. to jest / Dobrze sie modlić: wiedz; do
Rozwa tego przystępniesz z Gracya; baci pila
żanie. nie; dośialkiego Pana rzecz maś czynić.
Powto Gcayć naprzod samnienie twoie, od
żenie. maćkut wszelkich Grzechow: pilnie po
 tem, bacenie, a rozumnie / y Sercem y
 Wsty modl sie Panu Bogu: modl sie /
 im nadlucy y naczesciey moiej / do
 twego Dobrodueia, tobie na każda go
 dzine dobrze czyniacego: tak Wnitry
 na, iako y Zwierśchnia Potora / dla wo
 gruszenia ciebie samego / dla naprawie
 nia Błumiego / y dla winney sł. by Bos
 żej woskstekiego czlowieka / niech przy
 twoy Modlitwie będzie. na co abro

O Paćierzu.

tym lepiej pamiętał; przykłady ludzi
 Świętych, dobrze Pana Boga prośa-
 cych, rozczycaway sobie: naydzieś w
 nich prawie to wszystko; czego ja cie-
 bie na ten czas wczyt. Modlitwa świę-
 tey Anny, świętego Samuela matki /
 ktora Pan Bog wysluchal / opisana
 jest w pierwszych Księgach Arblew-
 skich; opisał y Dániel Prorok swoje /
 Panu Bogu miła / serdeczna y pokora
 na prośbie: w psalmiech także Dawi-
 dowych / dla ratowania wszystkich po-
 trzeby y doległości naszych / Modlitwy
 gotowe nayduemy; tylko na Dawida /
 abyśmy temu chcieli być podobni / pil-
 nie pamiętamy. Ale co mam o tym
 wiele mówić: Modlitwa Pańska tego
 nas wszystkiego wcz; czego jest nam /
 aby nas Pan Bog wysluchal / każdy
 czas potrzeba. Krotkać jest w slo-
 wach; ale poważna w rzeczy: dobry a
 mądry ja Mistrz słożył; y wszystko w
 niej / czego nam prosić potrzeba / wo-
 złować się zamknął. Vniat on dobrze
 w to vgodzić; nić inytał. Stuchajcie /
 moymu Synu / pilno: Paćierz (mo-
 cny)

Łódź s
 swo.

Reg. 1.

Daniel 9.

Prześlo-
 ga.

Zalece-
 nie Pa-
 ćierza.

z Do-
 wody.

198.

Napomi-
 nanie s
 Rozm.

O Paćierz.

Eván = wie) słuchaj / iako Ewangeliey: z Ewangeliey Paćierz nasz Chrześcijański jest wyiety. Wieś / y bacysz; iaka wieczność zoyłt czynić Bosciot święty Ewangeliey: z iaka też wiecznością mamy się Paćierza weyć / y Paćierz do Pana Boga mówić; z cad tylko / i Paćierz jest Ewangelia / obaczymy.

Cuſier. Paćierzem wſytkie inel Modlitwy czytujemy / y na przodku / y na końcu: iako bez Soli iadna Ofiara niebywała / w starym Zakonie; tak też u nas / ani Ofiara Ciata Pańskiego / ani inſie Ofiary nasze Duchowne / Modlitwy, Chwały, Dziękowania, Jasniny etc.

Świas zanie. bez Paćierza niebywała. A solimy, y słodimy wſytko to / ktorey nas Pan nasz Jesus Christus nauczył / Ewangeliey świętey Modlitwa.

Medbá loſi. Ach mieste tyſ na medbatość y niewieczność naszą; ktory sobie tego / co to jest, Modlitwe Pańska mówić / nieważamy; a Paćierze nasze / wie Pan Bog iako / zaiste cięstokroć lada iak / tylko odmruczamy. To ia / z ialem wielkim / dla tego mówię: aby się każdy dotknął; a /

co to

O Paćierzu.

co to iest Paćierz / v siebie aby rozwa-
żył. By nie inego na nas Chryścijany Rozwa-
niebyto; iedno zle mowienie Paćierza / zanie.
od samego Pana Jesu Chrysta Pożo-
nego: dosyć (czego nas / Panie Boże /
vchoway) Pietta. M. Lekam sie y
ia / moy mily Oycze / tych słow twoich,
iasnie prawdziwych. A bowiem znam
to do siebie; ii czasem Paćierz medbale
mowie. Nancze mnie przystowney swie-
tego Paćierza wczciwosci. K. Roz-
wa: ay iedno sobie każde słowo w Pa-
ćierzu: takwie winna wczciwość zachos-
two.
wasi. I przysrzegay tego zarzady: aby
ćiebie twooy Paćierz / gdy go mowisz /
(a winienes mowić) niepotępiat. Pan
Bog igrać niewmie: dosyć z siebie wczys Rozwa-
nit: dosyć nas / co nam zbawiennego zanie.
iest / dobrze nauczył. iesli kto bedzie na Esaię 5.
wieki biadał: na siebie / nie na Pana
Boga / biadać musi. Pisma swietego
wszystcy vmieć niemoga; Paćierz vmie-
ia wszyscy: w Paćierzu samym / czego
im potrzeba / wszystko wszyscy mają.
Poczniję iuż mowić Paćierz: a co za-
westy w nim są; pilnie ynabożnie słu-
chay. M. c iij Oycze

Oycze nasz ktoryś jest w
Niebieściech / Święc sie
Imię twe.

RAPLAN. Tá jest napiera
wła czaśta Modlitwy Pańs
kiej / Która Pacierzem zowie
m; i wy Święte było Imię Boie.
Wiesz co to za słowko jest / Pacierz?

Pacierz. M. Ji trochę po Łacinie wniem; do
myślam się. Pater po Łacinie / po Pola
sku, Ociec; przetoż od pierwszego podob
no słowka, w Modlitwie Pańskiej /
dano imię w nas Pacierzowi. K. Tak;

Licz: 7. tak (jesli pamiętaś) Bredowi. M.
Pamiętam. K. Pacierza tedy napier
sa prośba, jest ta; Święc się Imię
twoje; a początek Pacierza, nie jest
Modlitwa; ale nas / do kogo rzecz czy
nimi / potrzebnie wspomina. Stańże te
dno na pierwszym słowku Pacierza

Orcze Chrześcijańskiego; słknieś się tu wnet;
y pocieszysz. Raczysz ty Powość nie,
muśa się lekac; ale dobry dobra, i te
go miłego Słowka / Oycze / weźma pod
tuch.

Przemowa Pacierza

tuche. M. A iako to? K Weirzy Wyhad
 w sumienie twoie; a przy atrz sie te^{3 Kor}
 inu / cyle sprawy czyni: tam obaczy: ^{wazanie}
 testli twom Oycem / Ktoremu, Orye,
 mowi. Glat y gromi surowie Pan
 Chyrtus Zyd: gdy woli Bozey meczy
 niac, Boga sobie Oycem czyni: Wy
 (powieda) z Orya Dyabla testescie. a Ioannis 8.
 czemu: i z tego sprawy cwnicie. Prerz
 ze / Kacery: patrz / zly Powfednik u; ^{Stem}
 czynili wola y sprawy Boze. i sli me^{strach.}
 czyni: Pan Bog ciebie za Syna swes
 go mema; ani te, twoiego Pacierza slu
 cha. A to: trzeba bez Grzechu pynstas Li. 190.
 pic na Modlitwie: i atom cie na przoda
 ku wzyt. M. Widze. K. Z y tedy Lic: 189
 cztowiek gniewa wicey P. na Boga;
 gdy go Oycem / Ktorego Synem byc
 niechce / bez wstydu zowie. pierwszy
 bad; Synem Bozym / Chrzescijaninie: 200.
 potym mow iemu; Orye nasz. Czemu
 sie niewstydas / wsty miec Boga Ory Tit. 1.
 cem; a Dyabla zyciem twom wyznas Ioan. 15.
 waf: Cnoty swiete, sprawy sa Boskie; Genesis 3.
 Grzech stworzyl Szatan z Czlowie^{Ioann. 11.}
 kiem: i ednoc czynia z Synem Bozym,
 e uij Bozy

Oyce náš. 1c.

Luce 11. Boiſy ſynowie; a nie z Dyabtem roſpraſa-
 Dobrym ſaia / Pámie Kacerzu. Na druga za-
 pociecha ſie ſtrone oſobliwa ieſt pociecha tym;
Ioannis 1. Którym dat Pan Bog moc, być Syny
2 Cor. 6. Boiſymi / z Szatanem y z uczynkami ie-
 go towarzystwa niemającymi. Abo
Luce 11. wiem gdy ſyn Oycá proſi, o Chlebi; i za-
 li poda mu Kamień? albo miasto Ry-
 by / i za li da iemu Weża? albo gdy o
 Jaie proſi; i za li poda iemu Wiedza
Záwia- wiadka? Stad tedy / iż Pan Bog ieſt
zanie. Oycem náſzym / náſzym bez zaſtag ná-
L: 6 9. 1c ſych Stworzycielem, Odkupicielem,
 y Poſwiećicielem / nam Chrzeſcijanom
 mocna za iſte Władzieia roćcie; i z od
 niego (tylko dobrze proſmy) w proſ-
 bach náſzych pewnie wyſłuchani be-
Zám- dziemy. A przeto dwu rzeczy potrze-
nienie. bnych, iedno to napierwoſte Stowko cie
L: 1 87. bie náuczysz: abyś grzechy opuſcił; y Wła-
Rozwa- dzieie miał pewna. Wiedarmoć tho
żanie. Stowko Pan Chriſtus naprzod wyſta-
 wil: tym iednym daie znać: Których ſlu-
 cha / a Których nieſłucha Pan Bog, ie-
 go y náſz Ociec Niebieſki M. Czemu
Spárćie też ci mowia Pacierz: Który / w grze-
 chach

Przemowa Paćierzá.

chách leżac / Syny nie są Bożym: K:
 A Kacerzeć morowa ; ale darmo : Was
 dzieia ich, nie jest Nadzieia ; ale (wed
 dtud Stowka Łacinskich Doktorow) Li. 188.
 jest Praesumpcia, bo Praesumpcia o Opisa-
 biecuie to sobie ; czego Pan Bog czło- nie.
 wiekowi / dla grzechow tego / nie chce
 obiecać. A przeto Bogoboynych tylko 201.
 Powŝechnitow / ktorzy za grzechy swe
 pokutuiac, w Boiaźni a strachu zbaw Philip: 2.
 wiemie swoje sprawuia / prawa jest Na w Odp:
 dzieia ; y przyiemna Panu Bogu, ta Lic: 63.
 ich Pańska Modlitwa: ci dobrze mo-
 wia; Oycze nasz: zna sie do tych P. Bog/
 ktorzy są tego ; grzeszacych zlosnitow 2 Tim: 2.
 znać nigdy nie chce. M. A to drugie Luce 13.
 w Paćierzu Stowko / N A S Z / co N A S.
 tej ma w sobie : K. Naprzod wyta- Wyklad
 cza te / ktorzy sie źle modla / Chrześcija-
 ny: potym daie nam znać; 13 / ktorzy ię Lic. 90.
 stesmy w Swietym Swietego Kościo-
 ła Powŝechnego Obcowaniu / naszym
 tylko jest Pan Bog Oycem. dla ktorey
 Swietych Spotecznosci / nie tylko ká-
 dy za sie Pana Boga prosi; ale wszyscy
 spoteczne za wszystkich. Dziekuyie Pa- Zawsza =
 nu Bos- zanie.

Oyce náš. 26.

nh Bort za to / e niewynos sie ; f. d ;
 is Pan Bog jest Oycem twóim. M.
 Tobie niechay bedzie chwata / Oye
 w Ties: náš namilesy ; Ktorys jest w Niebie
 b. esiech siech. K. A: a nie wst. dzie jest Pan
 Bog? M. Wstedzie. K. Czemuz
 mowis ; Ktorys jest w Niebiesiech?

M. Tak w Paterzu mowimy. K.
 ps 2, 122. A Dawid ciestokroc mowi o nim / y
 Esai: ult Pisina Prorockie; ie on mieska w Nie
 biesiech / gdzie jest Stolica jego; a widy
 Psal. 135. iednak to: S. Pisino wyznawa; i on na
 kazdem jest miescu / Niebo y Ziemia
 napelniacy. Jakoz to bid. jest rozum
 1 Wos: mia? M. Ja prostał po prostu: e
 klad. rozumien; Ktorys stworzył Niebios
 sa / rzec; w widomym stworzeniu, na
 diwniejsia y napiskniejsia. K. A ten
 wyklad dobry jest: wsak je trzeba daley
 pogladać. A bowiem nietylko Niebios
 sa Pan Bog stworzył: stworzył y Zie
 mie, y more. M. Tymie nanez / Ras
 2 Wos: plantemily: daley ia niewniem. K.
 klad. Jako Pan Bog jest wstedzie; a iako też
 jest w Niebiesiech / y Ktorys te Nie
 bios: ; trzeba to wiedzieć. jest Pan Bog
 wstedzie /

Przemowa Pacierzka:

wŝedzie / iŝnoŝcia, moŝca, y obecnoŝcia Roŝa
 ŝwoia; ale przez iŝŝe ŝwa / y przez cħma dŝat.
 iel Naieŝtatu ŝwego, ŝobie niŝta a pŝze Apoc. 40
 iemna / cħko ieŝt (o cħm miŝey wŝta 21 Cħ.
 ŝyŝ) w Niebieŝiech M. ŝtad mam
 poznać; iŝ Pan Bog t. l. / i Poŝ mi poŝ
 wiedziać / ieŝt wŝedzie? K. Z ŝpaw Dowod.
 iego wŝyŝtech, to znać moŝeŝ. Tať on Auguŝ: m
 radu i kaidego; naŝ / iako wŝyŝte; a Conŝeŝ.
 wŝyŝte tať / iat iednego. Tego niŝt
 niemoŝe cħyć; iedno ŝam wŝeħmoeŝ 202
 ny Pan Bog / wŝeħmoeŝ ŝwa obec
 noŝcia wŝ. dŝie kaidey cħaŝ bedacy. A
 ŝlym, y dobrym, przez ŝpawy ŝwoie daŝ
 wa on n. c; iŝ wŝedzie ieŝt: a to ŝowo /
 Ieŝt / obecna Iŝtoŝ iego nam znaćy. Exodi 3.
 Roŝu n ludiŝi goyby tego / iako to być Spŝrkie
 moŝe / ĝciać doħodŝie; wŝtanie: wieŝ
 r. cħ trzeħa. M. Wierze iat moenie; iŝ
 wŝedzie ieŝt Pan Bog / y wŝyŝte baŝ Hebr. 4;
 cħy: y co / co my tħ; y to / co po wŝyŝtħm
 ŝwiećie wŝyŝcy ludiŝe cħyć, moŝia,
 albo myŝla / wŝeħmogacy Pan Bog
 wiŝi. K. Ieŝ wiŝi; przeto y kaŝe /
 y ptać: p. ać i dobre; kaŝe ŝie. co wŝyŝ
 ŝcy doma y ŝieħe cħuć moŝa. Ieŝ tedy ŝarŝa o
 Pan ŝame.

Oyce náš. 2c.

Pan Bog wšedzie / Obecnie, Istotnie,
 y Wšchmocne: iest tak y w Niebies
 siech; a nad to, iest tam przez Lasti swo
 Závía = ie y chwata. A przeto gdy wspominaš
 žanie. w Pacierzu, Niebiosá : nietylko rozu
 Niebio = miey te jasne stworenja Boškie / na kto
 sa 2. rych sa Planety, Stońce, Miesiac, y
 Gwiazdy; ale tež pamietay ná Niebio
 sa Duchowne / Niebieskego mieška
 nic, przez laste Boža, y na tym swiećie
 godne. M. Ktořez to sa? K. Swie
 ci Božy, sa Duchownymi / w ktořych
 1 Dow. iest y mieška Pan Bog / Niebiosami:
 In Psalmu cat Niebiosá čestokroć wyktadaia /
 19 2c. w piśmie swietym / swieći Doktoro
 2 Dow. wie. Mieška Pan Bog, y iest, ná Nie
 biesiech: mieškať y byl tenje Pan Bog,
 w swoich Swietych / Apostołach, Ne
 2 cor. 13. čennikach. 1c. przeto wšyscy Swieći
 1 Cor. 3. Božy, sa thež pištnými Niebiosami /
 nad te y Pana Boga wáznieyšymi.
 Rozwa, W tych Niebiesiech mító iest mieškač
 žanie. Pánu Bogu: te Niebiosá Duchowne
 104n. 14. osoblwym sa Kochaniem Božym: w
 Romá. 5. tych Niebios sěrcách Pan Bog dary
 šwe rozlewa: Chwata Boža, 3 Niebá
 Ducho

Przemowá Paćierzá.

Duchownego wychodzaca / iest Oycu psal. 68.
naszemu Niebieskiemu przyiemna. a iea
slitał iest / y tak miesta / w tych na
swiecie Duchownych Niebiesiech; Kto
re sie podczas zaciemienia: co; o onych /
prawie w; Kryształowych / masz roz
mieć! Przecó Pan Bog iest / y miesta
osobliwie w widomych Niebiesiech; i;
Swieci y Angiotowie iego, są z nim w
Niebiesiech: w Swietrych y w Angie
lech swoich / w Niebiosach Duchowa
nych / iest y miesta Pan Bog, przez
swa łaskę. z ich wst ona chwata wstawia
cina / Ktozey wedlug moźności, my naś
laduiemy / Pana Bogu iest przyiem
na. M. Panie Boże / ráczje nam dać,
tymi być Niebiosami. K. Modlmy
sie iedno dobrze. Oćiec nasz on iest: da
nam wszystko; / o co dobrze prosimy.
Rozwa; iedno y te Stowka; Jesteś w
Niebiesiech; y te chca po tobie; abyś
pilno sie modlit. Komu sie modliś?
M. Oycu naszemu. K. Gdzie iest
ten nasz Oćiec? M. W Niebiesiech.
K. Pamietaycie / i; to wielki iest Pan;
Który iest y miesta w Niebiesiech; Pan
to nad

Reg. 11.

etc.

Apoc. 21.

Przyczys
na.

Apoc. 4.

Zawra.

Łekar.

stwo.

Rozwa.

Janie.

Oyce náš. ic. Prze: Pa.

- Apor. 19. to nad Pany/ Krol nad Krolmi / w
pietnych tylko gmachach Niebieskich
203. meškaiacy. M. Wielka jest moc y
powazność trau słow; gdy ie robieras
my po iednemu. K. Chaczi bywa:
trzeba sie dogryzac smaku. Z tey red y
ukla, trociuchney Pr-emowe, cen wezmiesz
Lm 189. wielki Poiret; o ktorym ia sferofo mus
1 Dow. siat niedawno gadac: Wiodlic sie dos
brie Panu Bogu, z tad sie naucysz.
Abowiem gdy to roztrawisz; co jest O
ciec twoy Niebieski / przez Laski y Cho
wale swa, w Niebieskich tylko mies
skaiacy: gdy tei y onemu Boremu Ja
miemu; Jam Jest / ktorym Jest; w tym
Stowem, Jest, przypotrzysz sie pilno:
izali niebozylesz z nawietsha Potora, y
z gozicem Wlabozensktwem, tak racnes
2 Dow. go y swietego Pana prosit: Skladasz
rice przed Krolom: kladasz y padasz
przed Cesarzem: cieniu tego niemasz
czynic / przed Panem wosytstich Krol
low y Cesarzow: Wsytto tu naydziesz:
Zawia zanie. coś niedawno slykat / y co pisimo S.
Byrzesz indue zaleca: roigrzyść tylko a
roztrzasnac trzeba. Badoje Synem
Bojym.

Świeć się J. twoje.

Bóhem, twemu Oycu postępującym: za
tym będziesz onym *Ubiehem*; w którym
on rad miejsca: to imarowy / proz, co *Ioan. 15.*
chcesz: pewnie wprosił. Poc, nie uż
pilnie Ojca *Ubiehskiego* prosić. M.
Tak naprzód mowimy w *Pacierzu*;

Świeć się Imię twoje.

RAPL. Pierwsza część *Mos*
nawę pańską, od Pana Bo
ga poczyta: w której to prosił *Wyklad*
m, i tego pragniemy / iako prawi *Sy*
nowie Bóiz; aby Pan Bóg sam / a nie
kto inny / od wszystkich narodów ludzkich *Esaię 41.*
był chwalon; iemu samemu dyktę cze
stione / y część Bóstwa aby wyrządzana *Colos. 3.*
była. Abowiem z niego / y przezeń / y w *Matt. 4.*
nim są wszystkie rzeczy: iemu tedy ma
być cześć; iemu samemu chwata / na
wieki. On jest Stworzyiciel nasz / *Opas* w *Bre*
trzyiciel / *Rządca*: on nas odkupił; on *dyt.*
poświęca: żaden Angiot / żaden *Swoit* *Iacobi 1.*
ty / nie sam od siebie niema; wszystko
od Pana Boga maiz: przeto też tego
samego

Świeć się J. twoje.

- Isaie 6.** samego y tu chwalili / y dziś w Niebiez
siech trzy króć Świętego chwala. Kro-
tko mówiac / wszystkie Dzieki, y wszy-
stkie Wychwalania Boże, tu się zamy-
kają; y to jest tych Słówek dobre zro-
zumienie: Ocyce nasz Niebieski / gdyż
my wszystko dobre, y wszelką Święto-
blwość, od ciebie samego mamy: prze-
Ps. 116. etc to twoje nadzwietśe Imię / w nas, y w
wszech narodow ludzkich / niechay be-
Ephrj. 5. dzie święte: y chwalebne: tobie za wszy-
stko niechay zawždy dziękujemy / y cie-
Psal. 113. bie, Pana y Boga nasze^o, świętobliwie
wychwalamy: menam / Panie / mie nam;
ale twe^o święte^o Imieniu / niech będzie
1 Cor. 15, święta od nas chwala: my cokolwiek
10. etc. dobrego czynimy / iż od ciebie, za łaską
twoją, czynimy; ku twej chwale świę-
tey / racz dać / abyśmy czynili: chwoie
204. (mowie) Imię Boże Ocyce nasz / iako
dawce dobra wszystkiego / niech będzie,
we wszystkich Świętych twoich, od
wszech nas święcone / chwalone / wielo-
bione. 10. M. Sita tu rzeczy, w tych
Rozw. trzech słowach. K. Tak wiele; iż ja
śanie. wyliczyć ich nie umiem. Mitość ku
Pánu

1 cześć Paćierzã.

Pãnu Bogu / ze wšyſtkiego ſercã, du-
 ſie, ãt, y rozumu / zamyka ſie w tych Lucã 10.
 trzech ſłowach: ieſt tu troje pierwſze Exodi 20.
 Boie przykazanie: wšyſtkie Dueti / wš-
 yſtkie Chwały / y coſkolwiek ieſt tak o-
 wego, ku cici y ku chwale Bozey nale-
 żacego / co wšyſtko tu naydzieſz. Co-
 ſkolwiek Panu Bogu winniſmy czynić /
 y iakimi iemu ſie ſtawić; to abyſmy czy-
 nić mogli / za taſkã y dobremiego / tego
 naprjod żadamy. Przetoż te Słowa
 moga być rozu miãne / nietylko obyczã-
 jem Proſiãcym; ale tej Dziękuiãcym /
 y Wyſławiającym: im naſzyrzey mo-
 ży ie roſciãgnãć; tym nalepiey: wšy-
 ſtko to / co możemy wymyſlić ku nieo-
 garnionej chwale a cici Bozey / w tych
 ſłowach biedzic; y ieſzcze wiecey nad
 to zbedzie. Tak ſã weſtowane: 1. Rozwa-
żanie.
 droſć ie Boia ſtożyta; y wšyſtkie rze-
 czy, Panu Bogu od nas winne, krótko
 zamknuta. Coſkolwiek ieſt Pſalmow
 Dawidowych / panu Bogu za rozma-
 ſte dobrodzieyſtwã iego dziękuiãcych;
 coſkolwiek ich on napisał / Pana Boga
 ſam wychwãlając / y ku wychwãlaniu
 iego

Żelma-
fnienie.

Rozwa-
żanie.
Miſtrz.

Pſalmy.
16

Przydź Król: twoie.

jego nas napominając; przytacz; y przy-
to; w Kupę / cokolwiek chłbiego nasy-
dzieli w Żugach Morieskownych, Pro-
rockich, Apostolskich. w Ewangelich,
y w Historyach świętych: wszystko to
Pan Chrystus, w tych trzech Nowelach,
skręci a dostatecznie zawiązał. Pre-
to ten nasz miar z tad osobliwy a nas-
przedniemy Pożytek; abyś y Pana Bo-
ga prosił / y wszystko tego siebie tu temu
przyłożył; iebyś za dobrodziejstwa Bo-
że / (Ktoręch / niebiorąc n. daremno
z Cor: 6. Lałki Bożey / miał być wdzięcz en) i-
mu dziękował / tego świętobliwie ccił
y chwalił / a wszystko tu chwale tego
świętego Imienia czynił. M. Awo
Pan, Bog naprzód; y nad wszystko.

Apoca: 1,
O ulu.

K. Tak jest: od tego początek nasz
ma być: tym y dokonać mamy. Kie-
tedy Bóg naprzód przelotowski, c-
go daley prosić? M. Ta jest druga
cząstka Pałiera naszego;

205.

Przydź Królestwo twoie.

Wykład

KAPL. Summa tej prośby jest:
a ysyng

2 część Paćierzã

abyśmy niebyli oddaleni od wciśnienia
 two onego Królestwa; które nam Pan
 Bog / przez Syna swego iedynego / 3 TII: 2, 3.
 taści a z miłosierdzia swego / nagoro-
 wać raczył: aby tei nie kto inny / nie Szã Roma. 6.
 tanżłosił, ani Grzech iaden / ale sam
 tylko Pan Bog / w nas przemiesztas-
 wał y panował; y to / w tych krótkich
 słowach / wesołowało zawiazanie Pan
 Chrystus, nasz Włstrz Niebieski. To
 Boże Królestwo oboie / gdy y P. Bog Króles-
 w nas króluie / y my tej iestefiny dzie-
 śćkami Królestwa Niebieskiego / tu-
 sie pocyna, przez Wiare żywa; a po-
 tym końca w Niebie mgdy mieć niebe-
 dzie: tu przez Władzie Królestwo ma-
 my; potemie skutecynie (da Pan Bog)
 otrzymamy. Tho Królestwo Boże i; Rozwa-
 nam iest sprawione, przez Pana Chris-
 tusa; dla tego wysłszy Swięci, Króles-
 wie, y Prerocy / pragneli dzeń Pański-
 widzieć. ze nie bez przyczyny Pan wysła-
 wiał swych Apostolow Błogosławień-
 stwo: którym to wiedzieć, y to słysiec,
 dał Pan Bog; czego wprzemyie iada-
 iac, niewidziało ani słyszało wiele Spia-
 d ij wiedzia.

Przydź Król: twoje.

wiedliwych. A z tad my Chrześcijanie
mamy tym chutliwsi być / do nabycia
tego Królestwa Bożego; do którego
naprzód posel Pański, S. Jan Krzys-
ciel / potym sam Pan Jezus Chrystus /
na początku swego Kazania pilnie wo-
łających przyzywali, tak mówiąc: Po-
futurcie; przybliżyto się Królestwo
Niebieskie. Abowiem już się brt przy-
bliżył Pan Chrystus; który nam to Kro-
lestwo Boże raczył sprawić. Bywa to
pospo'icie; i rzeczy niewidomych pra-
gniemy widzieć / y niestęśanych słyszeć;
a potym / gdyśmy już widzieli y słyseli /
ma to o nie dbamy: ale dobry Chrześcia-
nin / aby takim wrzeczach zbawieni-
nych nie był / dobrze to ma opatrzyć.

Bożność Nie takie jest Królestwo Boże; iakie
są Królestwa ludzkie: o Królestwach
ludzkich im więcej słychać / a im pil-
nieć się przypatrywali; tym więcej wo-
stawicznych niewczasów, frasunków, y
niebezpieczeństwa / w nich nadywają:
ale daleko inaczej jest w Królestwie
Bożym. Abowiem tu y bezpieczeństwo
napewno się / y wczas osobliwy / y wczas
sela

Mat. 3. 4.

Wykład

Rozma-
żanie.

Bożność

206.

11:186.

2 część Paćierzá.

sela záwždy dosýc: im częsciey o nim sly
 symy, y częsciey na nie patrzimy / nie
 cielesnymy, ale duchownymi oczyma y
 wśkami; tym wiecey nam sie podoba /
 nas rośkosniue y wweślá. **Mizerya me** **Stośo =**
wolstwa Dyabelskiego y Grzechowe **wanie;**
go / (ktore też tu sie poczawszy, Końca **Lii 185.**
 w Piekle niema) w którym sa wśyscy,
 do Krolestwa Bożego nienależący /
 tak iest trudno wypowiedziec; tak trz-
 dno może niecyłko wsty wytożyć / ale też
 sercem wymyslić / radości y łochania
 Krolestwa w nas Pana Christusowe-
 go. **M.** O niechayże rychley do nas **Żadza.**
 przydzie twoie Krolestwo / Oyce nasz
 Niebieski. **K.** A wždy ludzie niektoś **Przygda**
 rzy sa tak mebaczni; iż prosząc Kroles- **na.**
 twa Bożego, niemają sie k niemu. Jes-
 li nam iest mite to, na świecie, w nas
 Krolestwo Boże; nad ktore nie przed-
 meyszego mieć niemamy: daleko wiecey
 ono spoteczne; Panem naszym Chustus-
 sem dziedzictwo, ma nam każdy czas
 być żadne. **M.** Styśatem te słowa,
 od niektorego Pana zacnego; ktory tu
 imienia świeckiego, y pieniędzy, miał
 o iij dosýc;

Przydź K. tw. a część P.

dosy: Aczkolwiek (mowu) w Ciebie
(takto powiedzia) barzo dobrze; ale
bym ja przestął tu na w. ekt. K A.
Świecki a Łakomy cyłowić tak musoi
mowić rzecznie; chocia by milczał w
stnie. Gdyby on d. at o Królestwo Bo
że: nierównałby Ziemię i Ciebie. Co
mi za rzecz, mowić; Przydź/ Boże Oj
ce/ Królestwo twoie: a do niego prą
wie nie się nie mieć! Przeto/ moy nia
ły Synu/ pamiętaj na to pitnie; abyś
to/ czego wsty prosił/ zawoływał na
tym sercu. aby nam przysła Króles
stwo Boże; aby Pan Christus w nas
Krolował/ nie Dżabet, ani Grzech; a
byśmy naostatku przysli do Chwały
Królestwa Ciebiekiego / gdy będzie
wola Boża: tego nam iest napilnić; y
dla tego/ po Pamię Bożej/ Królestwa
iego przysła naprzód prosimy. M.
A czego nam iest potrzeba; żebyśmy
to Królestwo Boże/ y tu na czas, y po
tym wiecznie/ otrzymać mogli? K.
Tego; czego w trzeciej części p. acierza
jądamy:

Zim-
nienie.

250

Badź twa wola / iako w
Niebie / tak na Ziemi. 207.

MIE. Podobno trzeba Wola Perza-
na, a petnić: aby nam przysło def.
Krolestwo Boie? K. Tego
trze... am nas Fa ier (10. o widu) Wyklad
tego poradnie wie. M. A ktoraż to
jest Wola Boia? K. Wola Boia
jest; abyśmy tego Boga Oycę poznali / Ioan: 17.
Ktorego Jmie naprzód, święto ołowie
wychwalać pragniemy: Wola Boia y
ta jest; abyśmy też poznali tego / Ktores
go Bóg Ociec zesłał / Pana Jhesuś
Christus; o Ktorego Krolestwie / żeby
w nas Bóg Ociec prze: Ducho: S. Pro
lował / po Chwale Boiey prośmy:
Wola naostatek Boia jest; abyśmy Matt: 26.
tak, iako on chce / nie tak, iako sie nam
podoba / pod Krolestwem tego żyli. y
dla tego mówimy: Jako w Niebie twa
Wola sie dzieie / Oycę nasz Niebieski;
tak też na ziemi / niech my współcy ciebie
jednego słuchamy. Wola tedy twoja /
racz dać / aby w nas była; nie nasza / Zawsz.
ani Szatanśka. Wiele rzeczy my cze- zanie,
d uż - stokroć

Bądź twa wola, etc.

StoProchcemy / Których Pan Bog nie
Serce 2. chce; a co on chce / my nie chcemy: gdy
Psalm: 72. wola nasze czynimy; Serce Krzywe
mamy: ale gdy wola swa, woli Bożej
poddajemy; w ten czas Prostego Ser
ca bywamy. Strzywił nas barzo A
dam; Pan Bog zawsze jest prostym:
przeto naszą Krzywość ma być napras
Zemia: szczana prosta wola Boża. Krotko
zanie. mówiac / abyśmy Przykazania Boże
Matt. 19. (w Których nam on swa Wola oznaya
mił) pełnili; o to trzecia część Paćes
rza prosi: tu chowaniu Prawa Bożeg
go, ta Wola Boża nawzajem należy.
w Ciebie. Abowiem przykładamy; Jako w Ciebie
bie. W Ciebie iść ani Wiary / ani
1 Cor. 13. Nabyć nie ma; sama tylko jest Mi
łość / a Miłość doskonała: 3 Miłości
rosta owoce dobrych Wczynków. aby
śmy tedy Pana Boga tak mitowali /
iako w Ciebie mitują; abyśmy z Mi
łości, co on każe, czynili / tak iako w
Ciebie wszyscy są jemu posłuszni; o to
Jako. właśnie tu prosimy. M. Ale my lu
dzie tak niemożemy, tu na ziemi; iako
Święci y Anieli, królując iuż w Ciebie
bie;

z cześć Paćierzã.

bie: czemu mówimy; Jako w niebie
 tak na ziemi? K. To słowo / Jako / 208.
 znaczy nam Podobieństwo; a nie Ro-
 wność: równie wolej Bożej chować
 niemożemy; ale podobnie mieszkać
 w Niebie, petnić ją mamy. To na nas Roz-
 Pan Bog kładzie / co my możemy vs-
 nieść; więcej nie: inka jest Doskona-
 łość, Świętych w Niebie; inka, na
 ziemi błądzących: tam już zwyciężony jest
 Nieprzyjaciół; a tu trzeba z nim wsta-
 wiecznie walczyć. M. Coi za Pożytek
 z rąk weźmie? K. Ten pożytek wiel-
 ki: Chceśli wnieść do Królestwa Bo-
 żego / o które prosisz; chowaj Przyka-
 zania Boże, inaczej niebędzie: iako pro-
 szysz; tak ci się stanie: sam Pan Chris-
 tus, Mistrz twój, tak ciebie y w Pa-
 ćierzu nauczyl. Patrzaj jedno, iakie to
 Mistrz! iako mądry Doktor! Niemas-
 ze Kazanie czynił, Woli Bożey na Go-
 rze uczyć: nauczyl nas Chrześcijańskie-
 go Błogosławieństwa: Zakon Boży /
 w którym jest wola Boża / nam wyka-
 dat: iakie mają być Jasniny, Mo-
 dlitwy, y Posty nasze / dokozyli; iakie
 o v

Roz-
 dział.
 w Odp.
 Lk: 87.

Mat. 19:
 Ła.

Rozm-
 Janie.

Matth. 5.

Matth: 6.

Paćierz

Bądź twa W. z część P.

Pacierz nas nauczyl : odwodził po-
 t : m od miłości Bogactwo / od Stuby
 D abe'skiej / y od myśli frasowliwych ,
 a nabywaniu potrzeb naszych ; a do slu-
 żenia Panu Bogu / y do Wiary a Na-
 dziei w nim pokładania / pilnie nas
 przywodził. to tedy wszystko zamyka-
 rac / iako nam : drży nasz Uczyciel / tak
 naostatęć powied. iat : Szukajcieś nas
 przod Królestwa Boiego / y Sprawie-
 dliwości jego ; to wszystko będzie wam
 Wykład Przydano. Trzy to rzeczy Pan Chris-
 tus wspomina ; Królestwo Boie /
 Sprawiedliwość jego / y Przydane po-
 trzeby : w tych trzech rzeczach pięknie
 : amknął już Pacierza swego / y wszy-
 stko nasze zbawienie. Albowiem w Kro-
 lestwie Boim / dwie są Pacierza nas
 pierwsze części. Jeśli prośiś o Króles-
 two Boie : co jest Bog ; pierwszy mus-
 aiś wiedzieć. Przetoż tu temu słowku /
 Bog / przynależy. Ewuc sie Jmiej twoje :
 Tu Królestwu wnet Bożemu ; Przydaj
 Królestwo twoje : tu Sprawiedliwo-
 ści Królestwo Boiego ; Bądź twa Wo-
 la / iako w Ciebie / tak na ziemi : a przy-
 daj nam

Chleb náš P. 4 część P.

danym rzeczom to natoniec służy; co-
miej w Pacierzu mówimy:

Chleb náš powszedni daj nam dzisiaj.

MI E. Miła rzecz, o Ciebie
mówić. K. Miła, w nim
być, ale pokis jest na ziemi;
Chleb: tej nieprzypominaj: potrzeba
nam Chleba. M. A takiegoś? K. Chleb.
Powszedniego. M. Jako dług? Dług.
K. Zawidy: przeto tej zawidy pro-
śba, tak mówisz; Chleb náš powszedni
daj nam dzisiaj. A bowiem pokis jest
sny na tym świecie; każdy dzień potrze-
buje pośilenia y Dusza naša, y Ciało: Chleb
ma swox Chleb Ciało; ma też y Dusza.
Cieleśny Chleb zamyka w sobie wszyst-
kie potrzeby, należące ku Ciału / Zmys-
łowe wszystkie, y Przyrodzanie. co z os-
niedzie słow Pana Chrystusowych / w
których wspomina Przydane rzeczy /
mojej obaczyć. A bowiem wspominać
nas / abyśmy frasem niewiele myśleli o
cym;

Chleb.

Dług.

Dzisiaj.

Chleb

2.

Cieleśny;

Matth. 6.

Chleb nasz Powſe. 1c.

tym; co byſmy iedli a pili / y wczymbyſ-
 ſmy chodzili; z tym wnet przydat: Szus-
 tawcieſz pierwey Kroleſtwa Boiego /
 y Sprawiedliwoſci iego; a te wſyſtkie
 rzeczy / to ieſt, y Żywnoſć y Przyrodzia-
 nie / beda wam przydane. Duchowny
 takiſe Chleb / coſkolwiek ku poſilemu y
 opatrzemu Duſze należy / wſyſtko to
 nam znaczy: ieſt Chleb Ciata Pańſkie-
 go / Słowa Boiego / Swiaćcoſci Ro-
 ſcielnych / y Laſk a Darow Bożych:
 wſyſtkie te rzeczy oſobliwie poſilaia
 Duſze naſze / tucza / y zdrowie duſzne za-
 chowywaia. Bez Chleba Cieleſnego,
 kilka dni czlowiek żyć moie; ale Ducho-
 wnego; wnego na każda godzinę każdy potrze-
 buie. wſzakże iſ przyrodzona rzecz ieſt,
 na każdy dzień Ciata naſze poſilać: dla-
 tey przyczyny, y Powſedniego / to ieſt,
 wſtawicznie potrzebnego / Chleba pro-
 ſimy; y tego też / a by Duiś nam byt da-
 ny / w naſzym doktadamy Paćierzu.
 Ten rozdział Chleba pamietając, pito-
 tnemu przypatrzay ſie porządkowi tych
 rzeczy; o ktore Pana Boga proſiſz. Jż
 na przod mamy ſukać Kroleſtwa Bo-
 iego;

Duchow-
 ny Chleb

Ioannis 6.

Math. 4.

Ioā: 4. 7.

Przyczy-
 na.

Powſe

dniego;

Duiś.

209.

1. Klauz

Fa / 3. Do-

czadka

Paćierza

Math: 6.

4 część Pacierza.

tego; tego też naprzód żądamy: iż Krolestwo Boże ludzicom tylko świętym,
 Grzechy niezmazanym, a przez Poku-
 te ochodożonym, bywa dane; pod Wo-
 la Bożego / tak iako w Niebie / chcemy
 być poddani: ale iż na tym świecie Sza-
 tan pilnie zabiega / żebyśmy tego słucha-
 li, miasto Pana Boga; dla tego naos-
 statek my / ktorzy z siebie nic dobrego
 niemożemy czynić / od Oycy w Niebieś
 siech pośilenia Duszam naszym każdy
 dzień prosimy. Ten jest chędogi po-
 rządek / z strony Chleba Duchownego /
 w pełnieniu Woli Bożej, nas pośilas-
 iacego: patrz tej porządku w Chlebie
 Cieleśnym. Albowiem niemaś go prześ-
 tadać, nad Krolestwo Boże / y nad
 Sprawiedliwość tego: pilnieysza jest
 Dusza / niżli Ciato; Niebo / niżli zies-
 mia: pierwey tej prośiś Krolestwa y
 Woley Bożej / niżli Chleba. Przecześ-
 dziś wiecety o troche imienia ziemskiego
 zabiegamy / niżli Woley y Krolestwa
 Bożego pilnujemy? Co za rozum / mi-
 ty Boże! Byś tej iyt na świecie / tak
 dlugo, iako Natchasilem / 969: iednak
 to nas

1 Petr. 5.

2 Cor. 3.

2 Klau

Ed / 3 tez

goż po =

rzadku.

Przygła

na.

Rozwaś

żanie.

Chleb nasz Powoż. 10.

to napisać o tobie; co też o nim napisać
 no: Żyt; y umart. Owieca komu Krol
 Starostwo; darmo kto wieś: i takie vs
 sługowania / dla iedney wioski! a Pan
 Bog ciągnie nas do tego; abyśmy dzies
 ducyli y krolowali / z iednym iego Synem,
 Jesusem Chrystusem, Panem naszym / nie tu na
 czas na ziemi / ale na wieki wiekom w
 Niebie: czemuż nie jesteśmy ochotnymi?
 czemuż nie piniemy Panu Bogu / niż
 Krolom / służyć?
 A przeto pierwej szukać mamy Krolestwa
 Borego / y Sprawiedliwości iego: potem / za
 matym naszym staraniem / Chleb: Powożednego
 każdy dzień tak twie nam doda Ojciec
 nasz Niebieski.
 A i nieprosimy Chleba rocznego / ale
 tylko Powożednego; a na każdy dzień /
 na każde Dnia (i tak rzekę z Pacierzem)
 tego Chleba prosimy: przeto też nie
 mamy skarbić na tym świecie / ani się
 fundować w imienie; ale mając żywność
 / y co potrzeba jest ku Odzianiu /
 na tym przedstawamy. Zaiste ludzies
 takowi, a niepotrzebnie skarbiący, sroga
 na się tu wydzia sentencya. Jesli
 prosi

4 część Pacierza.

prośiś łakomy Bogaciu / Chleba Po-
 wśedniego ; Ktorebyś Dnia był dany ;
 czemuś / co zbywa / ubogim a potrze-
 bnyim nierozdajeś ; prośiś Chleba dnia
 Powśedniego , od Pana Boga : cze- Luce 10.
 muś ; nie śafuleś / iako Bógym ; ..le wo-
 liś chować / iakoby cwe bytoż Wier- 210.
 mi ; ze z tych słow twoich / Kores wie-
 nien na każdy dzień mówić / b. dzieś po-
 tępion / Łakonie : z wst twoich / Ilugo Luce 19.
 ży a niepożyteczny / Pan twoi Sora Matt. 25.
 wiedliwy ciebie osadzi. A Pyjiny a 471
 pompaścystowiek / y opity a Obiarty Ło / nos
 brzuch / niechay sietych słow leka : a cze- przećw
 go prośiś ; iesli kosztownych a zbytnich Dośe / y
 potraw ; iesli picia rozmaitego a obfi- Obdar
 tego ; w czas niechay sie przypatry. Za- stwu.
 iście Kto pamięta na Chleb Powśedni ; Korwas
 skromność w iedle y w picu , y w goto- żanie.
 waniu potraw , takwie zachować mo-
 że. U nas tak sie dnia wśystko śażito ; Przegas
 tak kosztowne potrawy czynimi ; tak na Bołac
 sobie dobrze petnimy : i mogłoby was cyam.
 pić Pogański , i me Chryseu . i iści ctoś
 wiel ; iesli my naś Chryseu ański Pas-
 cierz kiedy mówimy : a gdyby sie dowie-
 dziale.

Chleb nasz Powś. 2c.

Dziat / ze widy mamruczym; i; z Bo-
giem igramy / a iakoby im sędzimy /
mogłby o nas rozumieć. M. X v
nas Mieszczan tych zbytkow, jest dosyć;
y my Pacierz lada iak odprawiamy.

K. Podsie y do Przyodziania; ktore
Przegą: pod Chlebem Powśednim, zamknat
na Vdio: tej Pan Christus: iakie košty na iedne
rom. łate! nie na łate; ale na co podle-
szego / iako wielki nakład! iako nieprzy-
stoyny / a prawie bez wstydu! Nie-
wiem co za wory y miechy wymyslaia /
rzeja / bramua / bryua. Na iedne
gtowe albo na syie / iaki nakład! iakie
łtroie! iakie bryje! iakie perty! iakie
tancuſki! Nie tak naſy Oycowie cho-
e. 10: 2, 4. dziłi. Tak tak Chrzeſcijanie nie ſą z
Hebr: 11. ſwiata: tak ſie gotować do Oyczyzny.
Kozwa: E y nie tegoć naſ vcy / Chleb naſ Po
łanie. wśedni: ten ieden nieprzyſtoyny zby-
tek w Vbierzach / wyzryſ iak wiele Pie-
kta nábroi: wierz mi; i; do takowych
Ioann. 15. Chrzeſcijan / ktory wygarde ſwiata w
Eccle: 10. nim nienaſladua / mgdy Pan Chris-
tus znać ſie niebedzie. Miżerny Pro-
chu / co ſie wynafaf: co ſie pyſniſ /
Dienio:

4 część Paćierzá.

Ziemió: Jeśli według stanu twoiego
 Chceś mieć łaskę; miejże łaskę wieczną;
 a pamiętaj pilnie; co za wybór twoie-
 mu stanowi przystoi. iako Chleba Pow- 211.
 szedniego; tak też Wybór Powszednie-
 go/ od Ojca Niebieskiego prosisz. M.
 To gamśń kosztowne Odzienia: K. Spárcia
 Nie odzienia ganie; pychą/ zbytek/ y
 nieprzystojność wyboru ganie. Abo
 wiem y Bester, święta Pam a Król Hest. 14.
 wa, miała też stanu swemu przystojny Aug. in
 wybór: ale ten ona tak miała; iako pta Psalm. 51.
 nawigardziensy. Włostatek/ z stro- 5 Włos-
 ny Chleba Duchownego/ też miej Wła- ta/ Chle-
 ną, bardzo potrzebna. Zarzody chy/ dem Wł-
 Cielowiczę/ Powszedniego Chleba Du chowni-
 chownego potrzebujesz: staraj się pil form. się
 no; abyś się tym Chlebem z daru Bo- cze-
 jego/ im naczestęiej karmił. Stuchaj
 ustawicznie, w każde Święto, Słowa
 Boiego: Spowiadaj się często, zarzody
 pokutniac: Ciato y Krwó Pańską/
 często też, a zwłastę wrocysie Świę-
 ta/ we: się nabożnie przymować: a na-
 wśelki czas/ aby Pan Bóg Łaski swey
 od ciebie nie oddalał/ żebyś jaczym w-
 czynies

Chleb nasz Powoż. 2c.

Korm. 7. czyniemiu tego Wolej nie wstaj / pilnie
 i nie. a pokornie żaday. Gdybyć potrocono
 i nie. troche ztota na stole; ciskałbyś sie do
 11. mego. 3a. niego: czemu; niedbaś o tego / na Sto-
 le Oltarzowym każdy dzień będącego;
 z którym wszystkie starby darow Bo-
 żych / do serca twoego przymułeś: Zbudź
 gnuśność a niedbatość twoją / Chryste
 ścynie: wstań; nie leż. bo jeśli cie opu-
 ści Pan Chrystus łacimacego; wstać
 Ephes. 5. muś: Chleba Powożedniego, na kąd
 Marc. 8. iże Dniś, tobie jest potrzeba. M. Wi-
 dza; iak wielki pożytek ma Pacierz, do-
 brze rozumiany / a pilno rozebrany.
 Zalece = K. Niedziwuy się: dobrego miał Nias-
 nie Pa- = terza: summe wszystkiego Pisma na-
 1. 2. 3. 4. lazłbyś w Pacierzu. Spomniatemci
 niedawno / iak wiele Psalmow Dawid
 uczynił, na pierwsze one trzy słowka;
 Słuchaj się Imię twoje: toż też rozu-
 miew o innych Pańskich tej Modlitwy
 Dziwot. czesściach. Trudno zliczyć / iak często
 Brolest: Prorok tego prosi; abyśmy w przybytku
 twoim. Tu Koscioła Bożego / a potem w do-
 Ps. 14, 16, mu Królestwa Niebieskiego / zawždy
 21, 26, 30, z Panem Bogiem mieszkał; to Króles-
 15. 2c. two

4 część Paćierza.

swo Boze / takich rostkosy Bozych jest
 peine / czestokroc on wyslawia : aby na
 wieczny czas mieścić w Doimie Bo
 zym; tego iednego Krol Dawid y pros
 si, y szuka. takie też / aby ani serca na
 złość nie wdawał / ani języka swego złe
 nie wiywał / ani chodzie po drogach
 Boich nieprzestawał / na wieln mieys
 scach on tego pragnie. Naostatek, iż
 Pan Bog nas wszystkich izwi / nas ws
 kszklich opatryja / y praśkami namnię
 bymi opieka sie ; o thym on niemato
 Psalmow sioyż : Chwalcie / mowi /
 Pana Boga ; iż jest dobry : dobrego
 Pana Boga wyslawiajcie : Panu Bo
 gu naszemu / gdyi jest tak dobrotli
 wym / spiewajcie : Dobry jest nasz Pan
 Bog y miłosierny : Miłosierdzia tego,
 na wiek wiekom trwającego, końca
 niema. M. W inszych Prorokow
 znalazłby też tego dosyć ? K. Nie
 darmo powiedział ; iż wszystkie Mo
 dlitwy Piśmna Świętego, w iednym
 Paćierzu naszym są zawiazane. Ale
 podmy daley. M. Powśedniego
 chleba prośmy / tak mowimy potym :
 • • • • • Opuć

Psalm: 26.

Boż

trwa

la: 26

Ps. 140,

16.

Chleb

noś Po

wśedni.

16.

Psalm: 103,

16, 146.

Psalm: 105,

106, 117,

136. etc.

Li: 204

212. Odsuść nam winy na-
sze / iako y my odpuszczamy
my winowaycom naszym.

Porta =
def.

R APL. po Chlebie, prosie
my Odsuśczenia grzechow /
dla tegoż i eslibysmy / ku Wo-
le, Boiey niepełnieniu / z Chleba Po-
rośednego nie brali pośilenia; do Mi-
łosierdzia Boiego, o Grzechow odpus-
szenie abyśmy sie wciekali. Miłosier-
dzia Boiego wszystkim nam jest potrze-
ba: każdy człowiek, y Powrośednie gze-
sacy, tego potrzebuie: dla tego też / y
grzechy swoje, y Karania za Grzech, o
Miłosierdnego Cyca Ciebieśkiego za-
widy odprasa. M. A ieslibysmy nie
odpuszczali naszym winowaycom: coż z
Matt. 18. tego będzie? K. Pan Bog też nam
nieodpusci: y to / co przed tym odpus-
scit / znouu będzie wyciągał. MIE.
Winy. Ktoż przeciwko nam przewinienia,
y nas rogniewania, my odpuszczając
mamy? K. Pan Christus żadnych
nie wyłącza: iaze wszystko odpuszczając, y
mate

5 cześć Pacierza.

małe Winy, y wielkie: tak / iako Pan
 Bog nam, y małe y wielkie Grzechy
 odpuszcza. **M.** A itoczysce iako karać? **K.** A Pan Bog karze; chociaż
 odpuszcza. Odpuszcza / i jest Miłosier-
 ny; karze / i jest Sprawiedliwy: odpus-
 zcza potutulaćym Kajni Wieczną; a
 Docześnym Karaniem albo on karze /
 albo ty sam karać musisz. Przeto / i-
 to we wszystkich sprawach; tak też y w
 odpuszczaniu / Pana Boga mamy na-
 sładować. Urzędnikom jest zlecona
 Sprawiedliwość / aby iey przysrzega-
 li; a każdemu z nas Miłosierdzie nale-
 ży: odpuszczając ty z serca wszystkim wino-
 waczom twoim; a Urząd mieczem, so-
 bie zleconym / niechaj, co ma czynić,
 czyni. **M.** Radbym to lepiej rozu-
 miał. **K.** Nauczcie się z przykładu. Wykład
 Gdy poimaś złodzieja / albo meżoboya-
 ce / albo cudzołożnika / albo którego is-
 nego złośnika; y chciałbyś go oddać /
 aby zły był karan / Urzędowi: mo-
 żeś to uczynić bez grzechu; ani to będzie na-
 przeciw tey piątey czyskiej Pacierza:
 tylko żebyś tego nieczynił / dla pomsty;

Łam.
 14 / o ka-
 raniu
 Słoczn
 co w.
 w Odp:
 Lic. 35.

Math. 5.

Rom. 13.

Luce 6.

Wykład

Odpuść nam Winy. ac.

Rom: 12. albo ktorym innym z tym samym: dla
i Petri 2. samey Sprawiedliwosci / aby dobrzy
meli pokoy / a zli swa zaplata brali /

Zawta: maż to czynić. Niestryteś sie ty przed
zanie.

Panem Bogiem: ktorym co sercem cze-
niś; Pan Bog widzi. przeto tej zserca
odpuść / iako naśladowca Bozego Mi-
łosierdia; a Wrednicy / ktore P. Bog
na miejscu Sprawiedliwosci swey po-
stawit / niechay czynia Prawo. A wi-

Rozwa: dajże; iako nam Pan Bog rozdał, y
same.

Sprawiedliwość swoje, y swe Miłos-
sierdzie: M. Zda mi sie; i wi (za las-
ka Boża) widze: my, z naszey osoby,
odpuszczac mamy; ale Urząd odpu-

Leui. 24. szac niemoże. K. Dla tegoć im Pan

Dent. 19. Bog pilno rozkazuje / w piśmie swym
tym; aby Sprawiedliwość czynić nie-
zaniedbawali: dla tego / gdy zleczyńca
do Urzędu bedzie odniesion / a o gars-
dło mu idzie / niemoże go w ten wyba-
wi; ktory dat wsadzić škodnika swego.

M. Ale poć niebedzie oddan Urzę-
dowi; możeli temu odpuscic? K. To

Roz- na twey jest dobrej woli. Jesli oddasz
dział. go Urzędowi / dla zachowania pospo-
litey

liczy

i część Paćierza.

lity Sprawiedliwości; nie zgryeszysz: a
 jeśli wyrpuścisz; lepiej uczynisz: a zwoła-
 szej w nadziei poprawienia / y za 213.
 grzech pokutowania. **M.** O słos-
 cyniech / których winien być. **Urad-**
 nu; wiem: ale te pospolite nadgniewas-
 nia, podobno winniśmy wszystkim zaw-
 żdy odpuszczać. **K.** Chybaż to / za-
 czym nam nie nieżydzisz; ale też Długi
 pieniężne, winniśmy odpuszczać potrze-
 bującym. Jeśli grzeszymy / gdy medale-
 my obogini potrzebujemy; a co gdy dus-
 szac mówimy: Wroć coś winien? **M.**
 A jeśli na też sam niemam? **K.** A jeśli
 on też nie niema? gdzieś ma wziąć; co
 być wrocić? Dzielny jesteś obadwa Pa-
 ni Bogu; że was w niedostatku mieć
 racij; nieś drugiemu dobrze uczynił / y
 pieniądze pożyczyl; a sam potym po-
 trzebujesz; z tego nie śmieć się; ale miej
 radość. A bawiem probnie cię P. Bog: Przycz-
 a za cierpliwość twoją / y za dziękowa-
 nie w niedostatku / wiecynać Korona
 gotuje. **M.** Awo cierpieć co Pan
 Bog przepuści. **K.** Święty to jest Rozwa-
 zylowiek; na którego Pan Bog / dla żar-

Nade-
gniewa-
nia.

Dłus-
gowo od-
puszcza-
nie.

1. Dow.
Sparcie
Lefar-
stera.
lob 1.

Przycz-
na.

Odpuść nam Winy. 2c.

- Tobie 2. Miłosiernych Dczyntow / niedostatek
dopusci. Cierp jedno skromnie / a dzies
- 1 Petri 3. Kuy. wytrzyf; dobrze bedzie. Cierp mies
- Galat. 6. dostatek z Bratem twym niedostatek
czynym: nos z nim tego brzemię: dla pos
ciechy onego / aby rzeczy przeciwne taś
twiey znosit / Pan Bog ciebie przydat
temu: pocieszayże jeden drugiego: a
- 1 Thef. 5. gdzie nie masz co wziąć / nie bierz. A prze
co mamy odpuszczając Długi, tem; tros
2. Dow. rzy nie maia / z kadyby wrocili. Jesli my
odpuscimy Długi nasze dłużnikom naś
szym; (tak wotafnie brzmią w sobie
słowa Paćierzowe) y Pan Bog nam
1. Dow. odpusci: inaczej nie odpusci. y owsem
- Luc 6. pozyczać mamy, niczego sie nie spodzie
wając: tak nam rozkazuje Pan Chri
stus. M. Wic y iścizny niewyciągać?
- Wyklad K. Gdzie jest co wziąć; wolnoć wy
ciągać: gdzie nie masz nic; y sam Pan
Bog (według pospolitey przypowieś
ci) tam nie bierze. M. Ciśkie tho
rzeczy widzą sie być. K. Widzą sie;
- Spadzie ale nie są: pamiętaj jedno na Szafara
Liczy 19. 26.stwo. Szafarzem iestś; nie Panem:
iako Pan kaje: tak szafuy: kaje pozyc
zając /

5 część Pacierza.

ciąc / y odpuszczając ; czynię tak : a co cię
 za tym potka ; od Pana przymuś teraz
 wdzięcznie ; wyrzysk czasu swego ; co / za
 wierne Szafarstwo twoie / od Pana Matt. 25.
 twego odnieś się. Bądźże skłonny / moy Sóms
 miły Synu / ku Odpuszczeniu miłośier Enienie z
 nemu : wypuszczaj y te ; którym o gary Napomi
 dło idzie : wypuszczaj y dłużniki z wieś naniem.
 zienia ; wszystkie Winy / tak mate, iako
 wielkie / bratu twemu odpuszczaj. jeśli
 chcesz ; abyć też Pan Bog odpuszczał : ia Rozwa
 radz / odpuszczaj. Abowiem on zabie żanie,
 żał nam w tym pilnie ; gdy na nas the
 Kondreya włożył : Opuść nam ; iako
 y my odpuszczamy. Weyrzyjże w siebie
 pilno / gdy Pacierz mówisz. jeśli nieod
 puszczasz ; a odpuszczenia przed sie 214
 daś : sam siebie wsty swymi na Smierć
 Wieczna skazuieś. Tle to nie jest / co
 ty odpuszczasz / przeciw onemu ; co to
 bie Pan Bog odpuszcza : za ieden maty
 twoy piemiadz odpuszczony / sto tysięcy
 tobie Pan Bog odpuszcza : choc dat
 znać Pan Christus / w oney Przypo
 wieści ; która jest u Matthaeusza S. 18 Matt. 18.
 wangelisty. Pierwey tobie Pan Bog
 e v   twoy :

Odpuść nam Winy. 2c.

twoy odpuścił / niżli ty Bratu twemu:
Zacow Piekielnych, y Ogma ciemnia
stego / i: to nie odpuścił / lekaj się. M.

Sadza. Panie Boże nas tych God uchowaj,
K. Przeto też się odpuszczaj. Pamięś

Luce 6. tak być Miłosiernym: chcieli też mieć
Pana Boga miłosiernym. M. Należ
je co przy tym wiecey / Zapłanie y Ory
ce miły; czego byś mi nauczył? **K.**

Własny / Winy To tylko; i: Winy nasze, wolaśnie są nas
ny są na d
se. Abowiem Pan Bog jest sprawca
wszystkiego w nas dobrego; a Grzechy, od

Słow nas są sąmych. Przeto Dawid Prorok /
z **Wier** który niemato psalmow pokutnia
mym cych napisał / te czasitke Pacierza roz
pyrac, czystotroć pilnie morow: **Mos**

Ps. 50. 31. ie Złość ja znam do siebie; y Grzech
moy zawidy jest przed oczyma moimi;
Mos Nieprawość bide ja naprze
ciw sobie, Panu Bogu wyznawał, 2c.

Własny / zanie. Nie trzeba tedy składać swego Grze
chu na nikogo; ani na Człowieka / ani
na Gwiazdy / ani na Dyabła: Dyabet

1 Petri 5. Kraść y poduszczać moje; przyniewo
lić / abys grzeszył / on niemoje; daleko

Genesis 1. umiey Gwiazdą, dobre dobrego Pana
Boga

5 cześć Paćierzá.

Boga nierozumne stworzenie. Trzeba Rozmas
tu zaiste nam barzo być ostroinym: iest żonie.

nam to pospolita; i radzi wymawia
my nasze Winy; a mamy to zdziwne
twá Adamowego y Ewinego. Abos Genesis 3.

wiem Adam grzech swor składał na
Ewie; a Ewa potym, na Węzo. awo,

oboie chciało z siebie stoić; ale trudno Aspekty.
y Pana Boga. Należy tedy Winy, Nás August. in

się; nie z tego też Aspektu. Kto ie na As
spekty składa; Pana Boga / Który Gwia Ps. 31. etc.

zdy stworzył / zdaleka winnie. Niepos Dowod.

dobna rzecz iest; aby Pan Bog miał
co stworzyć / Ku złemu, a nie ku dobre

mu stworzeniu: niewinujemy Pana
Boga; samych siebie winujemy: nie Czło

składamy na stworzenia / by też nagor wiek.

sięgo; Násza wina / Násza wina / Nás
sz. wina / trzy kroć; Kapłanem przy

Ofiarze wyznawamy. Jeśli Drabeł Dowod.

tużcie moje; ale przymiewolcie do Grzes
chu niemoże: daleko mniej cziowiek

zły, naczymie Szatanie, moje to wyna
nie. M. Zaiste częstokroć my w tym 215.

grzeszmy; a nie tylko Grzechy nasze; ale
też, inże Niedostatek / Nieumienie

czuć, słabi.

Odp: nam Winc. 5 część P.

eność, albo iakiekolwiek w słowie pot
knienie/radzi wymawiamy. aby po nas
ludzie niebaczyli niedoskonałości nas
zych, K. Ludzie wezeni mara tu być
ostrożni i y ci/ ktorzy na co innym radza.
Jesli sie w czym potkną: wine swoje
niech wynajia; a nie wymawiaia. M.
Tu/ inż Winy Klasę, sa wtaśnie nas

Klasa / Chleb Powołani przez zowieś
my Klasym? wśak Pan Bog nam go
daie? K. Klas jest; i nam bywa da
ny/ tu naszymu pojętku/ za wola y sta
ranieciem naszym. Inaczej Chleb, jest
naszym; inaczej Winy, sa nasze. Albo
wiem rzeczy dobre a zbawienne, y Bos
kie sa/ y Klasę: Boskie / i od Pana
Boga; Klasę / i za dobra Wola nas
za; ale Grzech, nasz tylko jest y Dyab
elski; a nie Boski: Dyabet poduszcza;

Prośba. my czynimy. M. Raczej / nasz miły
Panie/nasze nam Winy odpuszc; kto
rych my sami / a nie ty / ani żadne two
stworzenie/ iestesmy sprawcami: a iez
bysmy byli słonnymi y chutliwymi tu
naszym Winowaycom; ty Boże wśels
Kiego miłosierdzia/ raczej tu Braci na
szej miłosierne sęca nasze sprawić; A

A nie w wodź nas w Pokuse.

RAPL. Żywot nasz ninieyszy, ,, 1ob 7.
woiowaniem iest na świecie: ,, 2 Ti. 2.
iaden niebierze korony; iedno ,, Mat. 20.
ren, i cory zwycięzy: ani zaplaty moze ,,
sie kto wspominać, przed robota: co iż ,,
tak iest: niemojemy tego słusnie pro Wyklad
sić / abysmy niemieli byc kusiemi; ale / aś
by nas Pan Bog, nad sity nasze nieś 1 Cor. 10.
dopuszczal kuścić / tego pilnie żądamy.
M. Coi to iest pokusa? K. Pokus poku
la, iest probowanie y doświadczanie sa co iest.
Boże / w Wierze naszej / y w pełnem
Woley iego. Tak byt kusony Abrah Gene. 22.
ham; iesliby gotow byt / za rostkazaniem
Bożym / syna swego ofiarowac: tak S. 1ob 1, 2.
Job / y Tobiasz; iesliby skromnie rzeczy Tobie 2.
przeciwne znosili: tak S. Apostol Phis Ioannis 6.
lip; tak Wiara miał o Panie Chrystus
sie, cudami Bostwo swe okazuiacym:
y Pan Chrystus sam / dla nauki naszej / Matt. 4.
raczyt sie dopuscic Szatanowi kuścić.
M. A rośkat p. Bog wie; co za Wida
ra iest w nas / y iakie posłuszeństwo:
czemuż

A nie w wodź nas: 2c.

Przyty czemu nas probuje? **K.** Dla siebie
na puści Pan Bog nie czyni tego: wszystko rzec
nia. czy zawidy są temu odkryte. dla nas sa
Hebr. 4. mych, co czynic on re ci, y. abyśmy się y
Wyklad my sami / y ludzie nas, znali. Co za Wiś
 ra była w Philippie; co za Posłuszeń
 stwo w Abrahamie; co za Cierpliwość
216. w Jobie y w Tobiaszu; przed onym ich
 kuszaniem / ani sami niewiedzieli / ani
 my też niemogliśmy wiedzieć; ale po w
 czynionem doświadczeniu, a pilnym ich
 spróbowaniu / y samych siebie lepiej po
 znali; y nas / takó mamy w Pana Boga
 wierzyć / takó powolnie tego słuchać /
 takó rzeczy wszystkie za wodzieczne przy
 mówać / swym przykładem nauczysz.
Przyp Dla nas tedy; nie dla siebie / Pan Bog
dział Po kusi y doświadcza: a czyni to / y przez
pus. złe / y przez dobre: czyni w tym / co ma
Opabel. my; y w tym / czego niemamy. Nad D
Genesis 3. abta niemaß nic na świecie gorszego:
Luce 4. ten kusił Adama w Raju / Pana Chri
 stusa na puści / sam przez się: ale Jos
Job 1. bą, część sam przez się / ogniem owoc y
 pasterze jego pałac / dom z jego dwor
 kami wichrem obalał: y w ródem
 staroś

6 część Paćierzá.

Błaradnym ciało ie^o zarażając; á cześć
 przez Nieprzyjaciół, dobytek zabiera-
 jące, y pastersze mordujące; przez Dom łobz. etc.
 nałomiec/ y przez Przyjaciół. Dyabel zowią-
 tedy ma rozmaite śidla, y chytre for-
 zanie. tele/ do kuślenia ludzi; y sam postać na-
 sie rozmaite bierze; y ludzie nie bogos-
 boyne ku temu naprawia; y rozmaicie
 ku złemu jadąc cytowiecze poduszczą.
 Probowanie Abrahamowe, od sames p. Eeg
 go Pana Boga było, przez Angioly; á kuścały.
 Philippá Świętego, Apostola swego,
 sam Pan Christus doświadcząc ra-
 czył: przez ludzi tej swięte/ y przez Stu-
 gi swote/ moje to on czynić, Na tedy zowią-
 Pan Bog rozmaite sposoby kuślenia y zanie.
 probowania naszego: y ztego nacynia
 ymie on/ z swey niewymowney dobro-
 ci/ barzo dobrze wyciąć. Rzeczy Pro-
 re mamy, albo niemamy / sa troiatkie Rzeczy/
 dobra: y w tych rozmaite niewamy na w tych
 siebie pokusy. Osobna była miłość tych by
 Czystosci, w małżonce swiętey, Zuzan- wamy
 nie a w Pietrze zaś, y w Apostolach/ kuśleni.
 ciału miłki Pańskiey/ niebyło miłności: Daniez.
 Job 8, co miłki (á mił w szystkie do. Mart 26.
Job 1, 2.
 bra)

A nie w wodz nas. 2c.

Li: 118. **bia)** w tym byl kufonym: a Panny za
 Swiete Meczenniczki / obietnicami
 Krolestw swieckich, y chwaty a pompy
 ich / rozmaicie od Wiary Chrzescijania
 Zdm = skiey byly odwodzone. Patrzajze / moy
 fniecie mity Synu; iakowey nam ostroinosci
 z Rozwa na wszystkie strony trzeba: y przez dobre
 samem, ludzie, nas Pan Bog kusi; y zle na nas
 dopuszcza: y w tym / co nam dac raczy;
 y czego ieszcze niemamy / rozmaicie Wia
 ry naszey y Posluszenstwa doświadcza.
 A toj tu niebedzie chcial pilnie zawzdy
 wolać do niego; Liedz dopuszczay / mity
 Panie / nad bity nasze nas kusić. A to
 Wdus rzy Chrzescijanie czynia Wola Boga /
 Pa / 4 Do za posilem Chleba swego Powsta
 rzadku dnego; ci prosza Pana Boga, o wtwor
 Pacie = dzien w swym umysle dobrym: a kto
 134. rzy wpadaia w Smiertelne Grzechy / o
 to wprzeymie zadać maia; aby napos
 tym Szatanowi kufacemu niezezwa
 217. lali. M. Awo kazdemu / y zlemu, y
 dobremu / wszystek Pacierz jest potrze
 bny. Dla tego porzadek Pacierzowych
 Modlitw pokazuje; aby ie kazdy / ku
 pożytku swojemu / im nalepiey bedzie
 mogł /

6 część Paćierza.

mogł / przystosował umiał. Właśnie jednej 2 Stron
jakoby stronie są dobrzy, Wola Boga nie ludzi
pełniacy; a na drugiej, czystość cię-
sko grzeszący: oboja strona ma o co
prosić / przy każdej części Paćierza.

M. Czemu Pan Bóg tak rozmaite przy-
ma na nas Pokusy? K. Aby dobre „na roz-
koronował; a złe karał. Niemożę być „mó-
na nas / na tym świecie / surowość kazi „nich Po-
Boska; jedno gdy on dopuści zwycię- „luc.
stwo Szatanowi, y Pokusom jego / „Ro. 1.
nad ciowiektem: a czyni to Pan Bóg „
sprawiedliwie / za słusnym przewinie-
niem naszym. Abowiem gdy my Lasta
tego gardzimy / godnimy tego; aby nas
Pan Bóg opuścił. a to gdy on uczyni
sprawiedliwie; już Szatan moc bierze
nad ciowiektem, wielkim a misernym
swoim niewolnikiem. M. O niedo- Żadza.
puszczajże na nas / miły Pánie / tey me-
woley: nierócznie nas w tak cięstkie Pe-
kuszenia w wodzić. K. Bądźmy jedno 2. edra
wodzielnymi dobrodzieystw jego: Pe- stwo.
kusy wszystkie obroca się nam ku dobro-
mu. A przeto miej tu inż napierśńa te i Włó-
Włótki; abyś Pana Boga za to / i; on ukł / P.

A nie w wodź nas. 2c.

brem w
byłto tu
dobremu

Wybranyim swoim wszystko w dobre
obraca / zawždy wychwalał, y temu
dziękował. Cokolwiek on z nami czyni
z naszym dobrem czyni; wszystko te wie
tu naszego pokusy, nam są pożyteczne.

1 Dow. Abowiem naprzód sam siebie poznaj
wam; a poznawszy / co naszego jest / od
tego, co jest Bóstwie / wyłaczamy. po

2 Dow. tym jeśli wpadniemy / bywamy ostroż
niejszymi; a jeśli zwyciężamy; Darow
nam swoich Pan Bóg przynajmniej. na

3 Dow. ostatek, co za Koroni / gdy tu dobrze
walcymy / Pan Chrystus Sędzieja spra

218. wiedliwy nagotować nam raczył; S.

2 Tim. 4. Apostoł Paweł / gdy od niego był nie
daleko / pisanem swoim chciał nam o

1 wtórze znaczyć. Uznaj Piotr S. siebie
dzień. pierwej / niżli się Pana swego zaprzył;

światem swym dusząc, y na śmierć chciał
być gotowym; ale gdy się na swym o

bie duszaniu emylił; patrzy / iako ostroż
nie potym Panu odpowiedział! Pierze /

Joan. 21. milnieś mi? pyta Pan, a Piotr co na
to? Ty Panie wiesz; i ciębie milnie.

Wykład A czemu / Pierze / nie tak; iako przed
tym? czemu tak nie mówisz; Milnie /

Panie!

6 część Paćierza.

Panie / y na śmierć z toba poryd: Nie
 znał siebie przed tym Piotr; gdy nieba
 cina obietnice czynił: poznałszy siebie, w Odp: Lic. 6. 3.
 nie siebie już; dusza; ale wszystkich perny
 sumienia swego rozsadek, na Pana sa-
 mego zdaie: Thy (powieda) Panie /
 wieś; ty / nie ja: Odemnie jest / Panie /
 moja krewość; od ciebie jest moja mo-
 cność: ty Panie / który koronujesz zwo-
 cieżce / y wprzeczają sprawy nasze; y ra-
 tujesz; y do trysu życia wiecznego / przez
 łaskę swą / nas przywodziś. Jako Pan z otwier-
 Bog Darow swych przynajaz, Pokus dzemie.
 sy zwyciężającym; y w Jobie świętym / Job ult.
 z strony rzeczy doczesnych / raczył to po-
 kazać: ale daleko więcej są / które oko
 wewnętrzne widzi / duchowne w Wybrá-
 nych Boich łaski. Z cnoty w cnocie Psalm. 83.
 iść / Lest że za łaskę braci / nie komu ino Ioannis 1.
 mu przystoi; jedno swych Pokus zwo-
 ciecom. Ku dobremu tedy nasemu
 rozlicznemu / rozmaite na nas P. Bog Zawis-
zanie.
 dopuszcza Pokusy: jest mu za co zaró-
 biekwować / y dobroć jego zewsząd wy-
 chwalać. M. Czemu tak w. owimy:
 Nie w wod; nas w Pokus; ; gdyż nie
 f. ii Pan

A nie w wodź nas. 2c.

2. **U**au Pan Bog człowieka ku ziemi kuśi?
 Fa / Bez **K**. Dla tego tak; abyśmy drugi Po-
 Wolecy y żeteł tu obaczyli. Prawda jest / i; Pan
 dopuśc **Bog** na zte młogo niekuśi; y Szatan
 nia Bo- dla tego / i; ku ziemi wiedzie / Kuśi
 tego / nie cielem jest nazwan; ale Szatan nie czy-
 iacobi. nić / bez dopuszczenia Bożego / nigdy
 Math. 4. nad żadnym stworzeniem Bożym nie-
 iob 1. może: nietylko nad ztymi ludzmi / sam
 Rom. 1. z siebie mocy żadney niema; ale tej y w
 Matt. 8. wieprza wniść / po ki Pan Christus ie-
 mu niedopusci / żadnym sposobem nie-
 może. Moc wszelka na świecie, jest od
 Rom. 8. Pana Boga; nietylko Paweł S. to na-
 Psalm. 61. pisat; ale tej Dawid Prorok, od p. Bo-
 Zawia- ga mówiącego słyszał. Przeto maś tu
 zanie. utwierdzić mocno Wiare twoją w Pa-
 Lic: 73. na Boga, wszechmocnego Stworzycie-
 la y Rządźcę wszystkiego świata: ani
 Dyabła / ani Tyranna żadnego, nigdy
 się nieboży: nie żaden nad żadnym prze-
 moc niemoże; jedno to, co komu Pan
 219. Bog dopusci. **M**. A my lada pogro-
 żek boimy się. **K**. Ani Pan / ani kto
 inny, niemoże tobie nic wziąć; czego by
 jemu Pan Bog wziąć niedopuscił: a
 niedo-

6 cześć Paćierzã.

niedopasci nic na cie / po kł i emia busafi;
 tylko, co ma być ze Zbawieniem two-
 im. **M.** Daję nam / miły Panie / **Zadza**
 mocna w tobie Wiara; ty Boże Oryze
 nasz / bez ktorego wołey wloś z głowy
 nie spadnie / racie nam dać w naszych
 Pokusach zwycięstwo. **K.** Jeśli jest **3** **Wła**
 o co pilnie Pana Boga prosić: w Po- **ś** **ś** **ś**
 kusach naszych, zaście potrzeba jest nam **ś** **ś** **ś**
 wielkiej czuności. i; niedarmo Pan **ś** **ś** **ś**
 Chrystus, ku Modlitwie / aby niewo- **ś** **ś** **ś**
 śli w Pokusie / często swe napominał **ś** **ś** **ś**
 Apostoły. Abowiem gdy poirzymy na **ś** **ś** **ś**
 one przerieczone Pokusy / prze; rozma- **ś** **ś** **ś**
 ite persony / w rzeciach rozmaitych: dla **ś** **ś** **ś**
 strachu / stargnać się muai; cztowiek. **ś** **ś** **ś**
 A toby się spodziewał po świętym Da- **ś** **ś** **ś**
 widzie / ktore w prześladowaniu Sa- **ś** **ś** **ś**
 lowym nie upadł / y Duchem Proroc- **ś** **ś** **ś**
 kim wiele Ewangeliey napisał; aby **ś** **ś** **ś**
 miał być kiedy Cudzoćmińcem, y Nie- **ś** **ś** **ś**
 joboyca: ktorego Pan Bog obiał wes- **ś** **ś** **ś**
 ble myśli swojej, Dawida (mowie) **ś** **ś** **ś**
 bårzo pokornego; ten w wielką Pyche **ś** **ś** **ś**
 naostatek upadł / y surowie za to, po- **ś** **ś** **ś**
 wietrzym był karan. Tu, Piotrowi co **ś** **ś** **ś**

A nie wiodź nas. c.

sie ształo! co Apostołom też innym! las
cie wciekania od Mistrza swego! iatle
zaprzemia / przysięgania / prześlincania!

4 Dow. Na rozmyślanie tych rzeczy, włożył za

Reg. 3. iſte na g łowie wſtała, a coſ / gdy wſpo

etc. minny na Krola Salomona, Krola

Psalm. 71. na medrŕego, nabogatŕego, y na slawo

Mat. 12. mierzego; który osobiwa był Krol

3 Reg. ii: na frego, Pana Christusa, figura: Eto

ſie tu mieſeſnie; gdy oſtateczny wyrodek

iego sobie rozmawia: Origenes, Doctor

Nicepho: rozumu nabyłszy tego / który swa nas

Lib. 5, Ca. 12. mowa. Wieszcznikowi wiele uczyni /

3, 6, 32, mizerne naostatek vpadi. X. 1888. 1889.

co mówię? M. Strach mię idzie

wieści, K. Test/ wierz mi/ czego sie

lečać: meoarina s drienim u s boigima

Philip. z. mamy naŝe spriamomáč z bamienic: me

otus nominaria S. Dumt. T. 1

Kozwa: Ein Individuum, das sich nicht mehr

1. *Einigkeit, die Macht, die Zeit, die Welt*
 2. *Einigkeit, die Macht, die Zeit, die Welt*

nom / profito sic cūbito nraçc : a no

mielfich tallich Boirch (wissentlich)

Program: minac: Proj: naga nichi duc 60

lelaty Pro sie niedbranie, przed Wlasci-

statem Bojme Bojmeje reficet faba

Debra

6 cześć Pacierza.

Dobra twoie wszystkie / które masz ; Dobrá,
 przydaj y te / których od Pana Boga
 żadaś: aza / gdziekolwiek stąpisz / nie
 wśedzieś świdło: Jesli masz: abyś sie wy- 220.
 nosił / abyś sie wyrywał / w tym cie kuśi
 Szatan: iesli niemasz ; abyś zwyciężał /
 za biegał / przed kusicielem padał / za-
 wódz on do tego swoje wiedzie. Wierz
 mi / iż z obu stron ciasno : ciasna jest
 droga, droga do Królestwa Niebies- Matth. 7.
 kiego: nielża / jednożawotać z Aposto- Róma. 7.
 łem, onymi / które pisał do Rzymia-
 now / słowy : Nieście esny ia cztowiek ;
 Kto i mnie wybawi z ciała tego, sinterci
 poddanego : Na toć zawidy narzekać Wykład
 musi, z natury swej, cztowiek ; gdy za
 starym idzie Adamem : ale ogladając
 sie na łaskę Boią / która przez Pana
 Jesu Chrysta bywa nam dana / wielka
 zaści pociecha bierze. Tey tedy łaski Záme-
 Bożej / która wszystko zwyciężia / pilnie knienie,
 prośmy : ze wszystkich stron mamy na
 sie głowne Nieprzyiacioly : boiować
 nam wśedzie, na każdy czas, trzeba. 1 Cor. 9.
 Miałci też Angiola Szatańskiego y
 S. Paweł ; od którego był (iako on 2 Cor. 12.
 mówi)

Alle nas zbaw. 2c.

rom. 8. mowi) pogełkowanym: ale coż mu on
uczyni/ w tasce Pana Chrystusowey?
,,kali mogła ktora niebezpieczność, od
,,miłosci Bożej tego oderwać? Z nas sa
,,mych nie my nieumiemy/ iedno wpaść;
,,Pan Bog nasz ten nas wznaśa/ ratu
,,ie/ podpięra: on aby nas niewprowadził w
Potęś; taske swą, ku zwyciężeniu da
wsi; w Pacierzu iawizdy nabożnie o to
Zadza. mamy prosić. M. Nie dopuszczayie
nie na nas, nad moc sił naszych/ nasz
Oycze Niebieski;

Alle nas wybaw ode Złego. Amen.

R APL. Dajcho nam / miły
Panie: w ciebie wierzymy; to
bie ufamy; ratunku od ciebie
Amen. czeramy; y dla tego wśzystkiego/ Proś
kie słowko, Amen, nabożnie mówimy.
Zte/ co M. Ktore to jest te; od Ktorego pro
jest. śmy wybawienia? K. Rozumiey nas
przod Szatana, i horda wśystka jego;
a potom, cokolwiek złego jest/ eak du
chowne

7 część Pacierza

chowanego, iako cielesnego / widomego,
y niewidomego / na tym, y na onym
świecie. Zła rzecz jest, Zmienia Boies Wykład
go nieswiecić / niedbać o Królestwo
tego / Wolej Bożej niepełnić / śle wy-
wać Chleba Potrzebnego / Gzechow
nieprzestać / Potas niezwoleżać: ws-
zystko to, są złe rzeczy: każda z nich Pie-
kłem grozi. od tego tedy wszystkiego Zdrwio-
ztego / w słowach trockiego / ale rzecia-
szyrokiego / jadamy być wybawieni. J-
te wszystkie części naszego Pacierza 221.
są wzmowate; dla tego y na te też część
ostatnia / y która jest przed nią / niemas-
to narydziemy Dawidowych Psalmow. Psalm
Modli się on, przeciwko Szatanowi, na Pa-
bardzo pilnie; aby oczy tego Pan Bog-
oświecił; aby w śmierci niezamari; aby-
nieprzyjaciel duży mocy nad nim nie-
wziął: modli się y naprzeciwko ludziom
złym / niesprawiedliwym / zawady grze-
sacym; aby go Pan Bog od nich wro-
wał / obronił / y wybawił: we wszyst-
kich swoich Potusach / smutkach / fra-
sunach / niebezpiecznościach / serdec-
nie do Pana Boga dla tego wola; aby

Alle nas zbarw. 7 część P.

dobrze żyć nieprzesztat; tu ztemu nie był
stonn; a od wszystkich tego był wy-
swoobodzony. Nie kto bowiem iny od
tego wybarwia / iedno sam Pan Bog:
choćay on to czyni przez Angioły / ale
bo przez ktore Swiete; on iednak / a me
kto iny / od tego wybarwia. Do niego
tedy, w potrzebach twoich, wcieta-
sie / moy miły Synu: (ten też miew / z tej
łodmiej a ostatniej części Pacierza /
Pożretek) Pan Bog jest Wcieta; na-
sa / Moca nasza / y we wszystkich po-
trebach naszych, pewnym Rátowa-
niem naszym. M: Amen, co za słowo
to jest? K. Żydowskie jest osobliwe
słowo. Abowiem zamyka w sobie y
Wiare, y Władzeie. czego iż ani Gre-
ckie / ani Łacińskie iedno słowo niema;
ta też osobna przyczyna / iż na iny też
przełożone nie jest / dana być może.
Utwierdzamy tym słowkiem / ocośmy
prosił; y żądamy to otrzymać / czego-
śmy prosił. iakobśmy tak rzekli: Wie-
rzymy / Ocie nas Niebieski / y za pew-
na a ista prawda to mamy; że ty wszy-
skim, dobrze ciebie proszącym / o co
prosie

Záměnění Pačierzů.

prošiny / dať co raczyš; a my te / čiebie Minor,
 Ojca našego prošac / y pilnie tego, cie ná roza
 go prošac, pragnac / mamy o tym pe dku Bo
 wna Władzei; i nas, im nalepiey mo zym.
 žemy Modlitwy cymiacrch / i Mit Cōclusio.
 sierdžia twego / priei Jesu Chrysta Pa mocna d
 na n:šeg / i aszkowie raczyš wysluchac. pewna
M. Amen. **K.** Theć dwie rzeczy dnie
 w:elkie / a tu Modlitwie barzo potrze Li: 87.
 bne / zámýka w sobie, Amen: Wierzy 222.
 m; i Pan Bog jest gotow, nas wyslu 222.
 chać: a i kaidego z nas Modlitwa, jest 222.
 iemu przyiemna; perowu y mocna o tym
 Władzei mamy.

¶ Obaczuywaše pilnie / moy mily Sy Zámě
 nu w Panie Chrystusie; i ako powašny tieme
 jest ten náš Chrešcijanški Pačierz: kto Pačie
 remu im kcho pilniey przypatry sie; rza.
 tym wuſſe Pojtyki y Tajemnice w
 nim obaczy. Zauſſe gdybysiny niemieli Zálece
 nie inšego / iedno Pačierz; a ten dobrze nie.
 rozumeli / y przystożne gi mówili: ná
 tym samem bytoby nam doſyć. Tak
 to jest Pačierz Chrešcijanški; tak po Summa
 waina Modlitwa. Jest thu Wiary rzecz
 Chrešcijanškiey summa: Władzeia zbawien
 z nię nyſ.

Zámknienie

z niey roście: Miłość porządna ku Pa-
 nu Bogu, ku nam, y ku bliźniemu / pis-
 knie opisuie. **M.** Naucezcie mnie tego /
 moy mity Kapłanie; co wspominaś,
 abym pilniey mogt mówić, y rozważać
 sobie Pacierz. **K.** Maś naprzed Boga
 Ocea; ktoremu sie modliś: w Imieniu
 Bożym, Syna Bożego / ktorego theś
 Stowem Bożym zowiemy / moześ ro-
 zumić. To Imię Boga Ocea, Pan
 naś Jesus Christus / i; od Ducha S.
 iest obciśnione y osławione swiatu; dla
 tego w słowku tym / Swieć sie / na S.
 Ducha wspomnieć mojem. Przy Kro-
 lestwie Bożym także / na Troycę Swie-
 tą pamiętać mamy: iedno iest Kroles-
 stwo / iedna y Wola / iedno y dawanie
 Chleba / iedna y Moc we wszystkich
 sprawách / w odpuszczaniu Win na-
 bych / y zwyciężeniu Potus / y w wyba-
 wianiu od Złego; wszystkie te rzeczy, ied-
 nakto sprawuie Troycą S. Ociec /
 Syn / y Duch Święty. **M.** Ale nie
 każdy tego sie domysli. **K.** Niekaż
 demu dano iest, wiedzieć tajemnice Kro-
 lestwa Bożego. **M.** Bądź o Troycę
 Świętę

Wiara
 Troycy
 S.

Lic: 13.

Ioan: 16.

Lic: 10.

Luce 3.

Paćierz.

Świętey iako tako : za iednym wpo-
 mieniem / takwie to obaczyć ; coś teraz
 namienit : ale o Świętym Kościele po-
 wŝechnym / yo Świętych Obcowaniu ;
 nie ta niebacz w Paćierzu. K. Oba-
 czyŝ wonet / za taŝka Boia. Królestwo
 Pana Chryŝtufowe / ktore aby przyŝto
 proŝimy / ieŝli w Kościele Świętym
 Powŝechnem ; a moiełi być ono / oprocz
 Koŝciota Powŝechnego : M. W
 Świętym Kościele ieŝ ; (pamietam /
 iakoś mi to wywiódł) oprocz ŝwiecey
 Powŝechnoŝci być niemoŝe. K. Atoŝ
 maŝ Świętey Koŝciot Powŝechny , w
 Króleŝtwie Boŝym ; ktore aby przyŝto /
 proŝiŝ. Królestwo Pana Chryŝtufowe ,
 Diędziejtwem ieŝ wŝyŝkiego ŝwiata :
 to raz wŝem narodom ludŝkim dane ,
 inemu ludowi dane niebedzie ; ale ieŝ
 wieczne. Opuŝciam Chleb Powŝedni
 Duchowny : ktory iŝ z rak Koŝcielnych
 ma być brany , od Namiąŝtkow Apo-
 ŝtolŝkich / ona ŝprawa przeŝnaczył Pan
 Chryŝtus : iŝ Chleb , rękami ŝwoym ta-
 many , ŝwoym Apoŝtotoŝm dawał ; a oni ,
 ludu poŝpolitemu. Ani káŝać / ani
 ŝwiáć

S. Koŝ-
 ŝciot
 powŝ.

Liczby
 86.1c.

Pŝalm : 2.
 Daniel 2.
 Liczby
 83.1c

2230

Marci 8.

Zámknienie

Rom. 10. Światosci rozdawać, nikt niemoże; ieś

Marci 16. Ono kto bierze moc od S. Apostolow:

cał / iako oni od Pana Chrystusa wzię-

li. M. A Odpuśczenie tej Win na-

Li: 118. fych / ktore oproc; Swiętego Kościo-

26.

ła Powziętnego, dane być niemoże /

Porosied na Wiare nam przed oczy

kładnie. K. Ato / za iednym wpomi-

nieniem / y ty niemato się domyslaś.

M. Świetych Oocowanie tate:

Świec / bacisz. dla tego mówimy; Oyce nasz /

chrechi Daj nam / Opuść nam / Wybaw nas.

Obco. K. Chwata Panu Bogu; i; mam do-

Ciała brego y pamiętnego ucznia. A Ciała

Śmar / Śmartwychwstanie; Żywotem wrec-

twych. nym, gdzie są w Paćterzu? M. Po-

Żywot dobno nardziemy oboie, w drugiey cza-

Wiecz / ſcie Paćterza. K. A w ostatney naye-

ny. dyesz. Abo wiem kto będzie wybarcon

od złego; ten chej wcześniem będzie

Krolestwa Bożego; a w Krolestwie

Bożym / y Dusza bierze / y Ciało wes-

nie, wieczne błogosławieństwo. M.

Juz (chwata Panu Bogu) wsiſtko

Na / Aredo widzi w Paćterzu: Władzieie

o, iela. podobno okazywać mięrzęba dla tego;

i; ta

Pacierzã.

Iż ta własnie tu Modlitwam należy.
 Pamiętam, i twej nauki; i tego / o co Lk: 11 K
 wierząc prosić mamy / mamy się na dzie
 wać. K. Tu spatrzy; i est tej troja-
 ta Miłość z Pacierza obaczyś. M. Mi-
łość 3.
 A wszak Miłość tylko jest dwoiata.
 K. Miłość Bliźniego, może być na
 dwoiu dzielona. Albowiem nas samych
 miłujemy pierwey / niż Bliźniego: iako
 Pana Boga pierwey / niżli siebie sa-
 mych. M. Wola Boga jest; a byśmy Matt: 22.
Luc: 10.
 Pana Boga, nad wszystko / a Bliźnie-
 go naszego, iako nas samych, miłowa-
 li: przeto gdy prosimy; Bądź twa Wo-
 la: tam się zamysła wszystko. K. Do-
 brze. a gdzie ięszcze indziej? M. Dosyć
 to na mił prostota. K. Poglądni
 ięszcze na co iniego: obacz / tu którym
 personam Pacierz należy. M. A pier-
 woa, y druga, y trzecia Modlitwa, tu
 Panu Bogu należy: K. A tu nam
 samym. A za nie nam prosimy Brole-
 stwa iego: także też y Wolej iego.
 M. Prawda. Ostatek Pacierza po-
 trzebnych rzeczy nam prosit: tych my sa-
 bie życzymy. K. Bliźniem co? M.
A Bliż

Zámknienie

na wieczna Piękna biada niepamiętaś : a jeśli pamiętaś : czemuś nie tak Wierzyś / nie tak żyjesz na świecie ; a abyś za zła Wiare / y za złe Uczynki /

Twarz zley zapłaty nieroział? O byś widział
Boska. Pana Boga ; iako surowa twarz ; on

patrzy na złe Chrzescijany, Pana Chrystusow Pacierz niedobrze mowiac : wierź mi ; jebycie strach wielki popadł.

225. Zli ludzie, złe Pacierz mowiacy / tho jest / w Grzechach y w Zaczestwie leżacy, a za to niepokutniacy / gdy sie do Pana Boga modla ; sa zbiegowi one

Podobit mu podobni : ktory Pana swego zdras
stwo. dziwoży / a Przeciwnikowi jego potanie

mnie sie poddawoży / czyni sie przed sie sluga swego pierwszego Pana. Stas ranoby wnet takiego zdraycy ; aniby mu tey zdrady dlugo cierpiano ; a Pan Bog iednak cierpiec nam raczy, wrotacych do siebie czestokroc ; Pami Pami / Oyce Oyce ; a tego / co on kaie / niea

Lucz 6. czyniacym, ale iako tu nam, z Młot

Roma. 2. sierdzia swego, cierpi ; tak zasie surowosc Sprawiedliwosci jego / w dzien gniewu surowego Sadu / zli nie w czas

obacz 9.

Paćierzã.

obaczã. Nie smilune sie w on czãs Pan Psalm. 58.

Bog/ nad wšytkimi, ile czyniacymi:

potomi Pan Bog gtowy swoich nies Psalm. 67

przynaciot, by rei narowyšsey w štošciach

wymiešionych. M. Ale wšyšcy grzesz Spãrcie

šymy: ktoš bidzie zbawion? K. Wš

šyšcy grzeššymy powšednie; smiertelš

nie možeme niegrzeššyć/ za taškã Božã.

a iesli by sie trašito przestãpić Roškã

žãnie Bože: pierwey mamy Grzechy oš

ptãkã/ przez prãwã Poškut; potym

do Pana Boga, Oycã naszego, Paćier

rze mowić. A coš wolaš do niego / iãš Ioannis g.

tohy do Oycã; a ty, grzeššyć nieprzeššã

škã, Oycem maš Dyabla? M. Coš Pytã

tošdy lepiey/ w Grzechu Smiertelnym

lejeć, a Paćierz mowić; czyli dać mu

poškoy? K. Poškutowã zarazem, le

piey. M. To ja wiem; ale nie o to py

tã. K. Trudno sprosta rezežnac;

co ieš lepszego. Gdyby nieiaškã grzeššã Roz

niškã wwažãt/ co w Paćierzu mowiã iãš dział.

to sam nie niedba o to / czego proši:

podobno by lepiey mowić; (iž za časem,

Pan Bog lepszą myšãl y wpaćieranie

može dać temu) ale iesli šlow namniey

Zamknienie Pacierz.

- nierozważa; śnać lepiej przestać mru-
 1 Drzy= czeć. M. Dla czego? K. Ji wia-
 czyná. cey Pana gniewa on zdraycą / ktorzy
 Łu: 189. zdradzaiąc, wiernym czyni się sluga;
 mili / ktorzy iasnie od Pana swego od-
 stawšy, pod drugiego moc wcieta.
- 2 Drzy= Nad to / gdyby Pacierza niemowłł;
 czyná. wspomniawšy sobie / przecz to czyni /
 mogłby rychley Połatować: ale gdy
 2 26. iakokolwiek odmawia, mnima / cho-
 ciałay grzešy / iŝ by dobrze mowit. a ja-
 cym cho idzie; iŝ obtudna Swietobli-
 Rozwa= wość (iako S. Augustyn y Beda mo-
 Źanie. wi) grzešy dwotako / Obtudnoŝcia, y
 Nieŝwietobliwoŝcia. [simulata Ae-
 quitas non est Aequitas; sed duplex
 Iniquitas. quia & Iniquitas est, & Si-
 mulatio.] Dla tegoć Paweł S. każe
 Dmiers= płac / y sam teŝ płac / iatwie grzešace,
 dzienie. y w Wierze bładzące; a Błatew iŝ od-
 2 Cor: 5. cina od ŝpolnego teŝ modlenia; za tym
 1 Timo: 1. wŝtydem, Grzešnik tu Połucie przyŝć
 iatwiey moŝe. M. Ale gdy kto radby
 Poprą= Grzech opuŝcił; a nie moŝe? K. Nie-
 wa. chayŝe to optakuieniŝ niemoŝe; a to czy-
 niąc, Pacierza niech nie opuŝcza: Pan
 Bog!

Pozdr. P. Maryey.

Bog / Który jest moc nasza / będzie mógł Psalm. 17
 ratować. Toć jest napierwszy ku 2 Doz
 Łucie stopień, Grzech swój poznać; a wod.
 nie wymawiać. Kto zna chorobe do Dro-
 siebie; łatwo Lekarza poszuka: ale Kto cierdze
 Innima, być się zdrowym / chociaż bar nie.
 30 choruje; tego natrudniej Lekarz / by Matth. 9.
 tej najlepszy był / ma vleczyc. Takowa Luc 18.
 Swietobliwość, Pharizaysta jest swie
 toblliwość. M. Widze; iś dobrze, być
 ostrożnym: a Panie Boże nie daj tego; Żadza.
 abyśmy / Syny Bożymi niebedac / Pa
 cierz mieli mowić. K. Wolej tylko Lekar
 Dyabelskiej nieczynimy; a chcąc, y wies stwo.
 dząc niegrzeszmy: niedostatkł nasze nas
 milszy nasz Ociec takawie przebaczy;
 a posilone Chlebem naszym Duchowa
 nym, od pokus y od Złego nas wyba
 wić raczy. M. O raczy nam tho
 dać / takawo nas Oyce Two
 bieści. K. Amen.

Q Pozdro 227.
 wieniu Panny Maryey. g iij

Pozdrowienie

MIE. Za Paćierzem zwykło
siny Zdrową Maryą mówić :
radbym też o niey to słyszał od
ciebie / Kapłanie miły ; czego mnie po-
trzeba wiedzieć. K. Then zwyczaj

Pożytek. Kościoła Powośednego / i; przy Pa-
ćierzu Panne Maryą pozdrawiamy /
wielki zaiste pożytek nam przynosi. co
łatwie każdy obaczyć może, z wyroz-
mienia tych słow; które są, w Zdrowey
(iako wy mówicie) Maryey, osobli-
wie pocieszne y wesole. Wielce powa-
żny jest Paćierz, dla tego ; i; go sam P.
Christus słożył; y Pozdrowienie Pana-
ny Maryey ma być poważne; i; jest po-
selsstwem Troycy Świętey / y naucze-
niem Ducha Świętego. A bowiem sło-
wa Angielskie / Echorymi pozdrowił
Panne / Legacya są Pana Boga, w
Trocy iedyne; a co przydała Świę-
ta Elibiera, z Kościołem Powośeda-
nym; od Ducha S. co wyszło. Angiels-
kie słowa te są :

Zalece-
nie.

Luce 1.

Zdrowá bądź / Marya /
tasté

Panny Maryey.

Laska pełna / Pan z toba /
błogosławionas ty mie=
dzy Niewiastami.

MIE. Coż znaczy napierwsze Zbroś
słowo? K. Słowo Grec wa być
nie / χαῖρε / nie tylko pozdraś
wa; ale też Wesele, y myśl dobrą opoś
wiada. Abowiem pocieszna nowina
Aniot Pannie, na on czas przynosił;
gdy Bog Ociec Synowi swemu / za
sprawę Ducha Świętego / wesole Gos
dy sprawować raczył / Bostwo nierozo
dzielnie taczac z Cztowieniem.

Lu: 10: 1.

M. Czemu przybieramy; **MARJA?**
K. Abyśmy wiedzieli; kogo pozdraś
wiamy. Wszak y Aniot imię tey miłoś
nował; gdy te słowa do niey mówił:
Niebo y sie / Marya; znalazłas bos
wiem także y Pana Boga. Wieśże co
jest, **L A S K A?** **M.** Laska, Dar
jest Boiy. **K.** Tak! Dar Boiy; ktoś
ry Pan Bog, z szczyrey Dobroci y z Miłos
sierdzia swego, stworzeniu swemu
g iij dawać

MARIA.

Laska/
co.

Ro: 4: 11.

Pozdrowienie

- dawać raczy. M. przeczcie Angiot
 mowit; Nalazłaś także v Pana Boga?
- Wyślad
 Luce 1. K. Dać nam znać Angiot; iż Pa-
 na Maria tey także Bozey pilnie szuka-
 ła: wszakże cokolwiek miała; także za-
 228. ba nasze Człowieczeństwo; tego żaden
 Tu: 2, 3. człowiek Panu Bogu niezasłuiyt / ani
 Ephes. 2. Panna Marya: z śczyrey Dobroci a
 Miłosierdzia Bożego, y z samey także
 tego / Pan Bog nasze nam zbawienie
 sprawił. wszakże iż Panna Maria na-
 lazła te także; aby w iey żywocie począt-
 sie Syn Boży / y z niey sie synem iey na-
 rodził: to Pan Bog dać raczył osobli-
 wey iey Pokorze / y osobliwie wysokim
 Cnotam świętym. Z także sworey. Pan
 Bog zbawienne swe Obietnice ludziom
 czynił: wszakże oglądał sie na to zaw-
 idy; iesli tego oni v niego szukali. Wie-
 dzienie rzył / y Panu Bogu byt Posłusznym,
 Wyślad S. Abraham: przeto też przez Posłu-
 du. śną Wiare znalazł pocieśną, o Mesyas-
 Gł. 15, 22. śną, Bożą Obietnice. coż rozumiey o
 1 Reg. 13. Dawidzie; Ktorego Pan Bog miał we-
 2 Reg 7. dle myśli serca swego: y Piotrowi S.
 Matt. 16. 34 wyś

Panny Máriey.

za wyznaniem mocney Wiary / wielkie
 rzeczy Pan Christus obiecat. Przeto Zawla-
sanie.
 chociażby z łaski weyfrzał Pan Bog na
 Panne Marią: wśakże na potore iey
 (iako sama wyznata) weyfrzeć raczył.
 Dla pychy Adamowey, y Ewiney / Dowod.
 odwrócił sie byt od nas; a dla potory
 Syna swego, y Panny Máriey / obro-
 cił sie do nas. Łaski tedy była pełna Łaski
pełna.
 Maria: ale tej Łaski, y Pana Boga
 szukała. M. Ktożby sa te Łaski, w
 Panne Marią wolane? K. Co tam
 za łaski Boże byty; żad sie domyslay:
 iż (iako Angiot do niey mowit) tego
 poczęta w żywocie / y tego Syna swym
 porodziła; Który jest nazwany Synem
 Prawyśszego / y Królestwa swego nie-
 ma końca. M. Wielka to łaska, być Rozwa-
żanie.
 Matką Bożą: K. Przeto za tym to
 było; iż y Poczęcie Panny Máriey / y
 Narodzenie / y wszystkie Żywota iey Li. 127.
 sprawa / y w Niebo naostatęk wyście /
 byty osobliwe. M. Cile bez przyczyn
 ny rzekł Angiot; **P A N I 3 T O B A.** Pan
z tobą.
 K. Pozdrawiaci tej tymi słowy An-
 giot Gedeona: wśakże z nikim tak p. lad. 6.

Pozdrowienie

Matth. I. 3 Bog nie byl / przyz taſte ſwa; iako z ta /
 Luce II. 3 i E chorey **P A N I J E S V S**
E H X I S T V S narodzil ſie /
 Panna. Szczęśliwaſ to Matka; kto
 ra ſynem ſwoym ma Syna Bożego: toć
 tej Anioł opowiedział tymi ſłowy;

229. **Błogosławionaś ty mie-
 dy Niewiaściami.**

Niewi-
 ſta. **W**ieſcie: czemu Pannie przyro-
 wnat Niewiaſtam? **M.** Ji-
 byta płci Niewieſciey. **K.** A
 Genesis 2. Ewe, w Panieństwie ieſzcze będąca /
 zarazem po iey ſtworzeniu / Piſmo zo-
 Błogo wie Niewiaſtą. Wielkie to, za taſtą
 ſławio- Boża, ſczęſcie / mieć oboiego Teſta-
 naś. mentu Błogoſławieństwo: y Matka
 Pytanie być / y Panna. **M.** Ciemui w ſtarym
 Żakonie, rzadkie były Panieństwa?
 Iud. II. **K.** Diwna rzecz; iſy córka Jephthe-
 go, Panieństwo ſwe optała. **M.**
 i Przy- Przecie to? **K.** Dla tego; iſy iak
 czyną. wiełce Panieństwo Pan Bog mitwie /
 ieſzcze.

Panny Máriej.

Jesteż byt nam niepokazat. M. A kie-
 dy pokazat? K. Gdy ludzje pocze-
 sie z nowego Adama rodzić; a ten też
 nowy Adam / z nowey Łwy Panny,
 raczył swoje wziąć Człowieczeństwo.
 Lud to / niesprawione jesteż byty Go² z Przy-
 dy Synowi Bożemu: y przeto ludzje czyni.
 (oproc; mato Prorokow) nie mogli psal. 44.
 tak iasnie znać Oblubienica swego w
 Niebie / nierownie piękneyšego nad
 te; ktorzy są na świecie. ale gdy go po-
 znali / y mutość Pamięštwia w nim o-
 baczyli: dziwona rzecz; tak wiele ludzi / Kozwa-
żanie.
 oboley pćci / y z Krolewskiego stanu /
 temu Oblubienicowi Niebieskie^v czy-
 stość swa poslubili: Leczby niemał Apoc. 14.
 tym; ktorzy Matienštwia ziemskiego za-
 niechawšy / nową piosnkę nowemu O-
 blubienicowi w Niebie spiewała.
 Niemoga tey piosnki spiewać Mat. Spárac
 żonkowie; kthorą Panny spiewała.
 Prawda i; y Matżonkowie dobrzy, 2 Cor: 11.
 Pannu Christusowi są też poslubieni;
 ale nie tak zupełnie / jako Panny. Abo
 wiem tylko Dusza; a Panna, Dusza y
 Ciałem. Matżonka chce sie podobac y
Mejor

Pozdrowienie

- 1 Cor. 7.** Mężowi, na świecie / y Pánu, w Niebie; a Panná tylko onego / Który siedzi na Prawicy Bożej / z sercá miłuje: oná ma rozdwoiona Miłość; ta o iednym myśli. Błogosławiona tedy jest Panna Maria / (abym Angielskie iuz pozdrowienie zamknął) nad wszystkie Niebiašty; iż tu iednemu tylko Oblubienicowi / Który jest w Niebie / z dziecinštwá swego wielká Miłoscia zapaloná byta: a błogosławieńšta iešeże jest /
- Luce 1.** przeto; iż w żywocie swoim tego / Ktorego sie była bázro rozmitowata / dziešwieć Miesiącynosita; y tegoż metylko Oblubienicá, ale teŹ Matká będąc /
- Luce 2.** ná pocieche wszystkimu narodowi ludskiemu, w Dziewiectwie nic nienaruszoným porodŹła. M. O Źešesliwašto Panná. K. Przeto teŹ y S. ElŹbieta, teŹ do mney powtorzyta słowa Angielskie: a nadto przydała iešeże inše / z nádhcnienia Ducha Šwitego;
- Luce 1.**

W Błogosławion owoc
Żywotá twego.

M. my

Panny Máriej.

MIE. My doktadamy; I E.
SVS CHRISTVS. K.
Ten iest owoc Żywota Panny
Máriej. M. A iako Błogostawio-
ny? K. Dziwnie peten Prawdy y *Ioannis 1.*
Łaski/ wesołym Oleiem Dárow Ducha *Psal. 44.*
S. tak nad inie pomázany; i; z iego pete *Ioannis 1.*
nosci, wszelka Prawde y Łaskę my czer *Gene. 22.*
pamy. bo w tym Owocu żywota Pa *Psal. 71.*
nieńskiego wszyscy biora Błogosta *Luce 1.*
wieniestwo; y sama Panna Mária, zte. Wykład.
go Owocu żywota swego iest błogosta-
wiona. Błogostawione iest Cztowie-
czeństwo Syna Bożego / za osobliwie 23 O.
dziwnym złaczeniem Bóstwa z Cztos-
wieczeństwem: z tad też, iako z Stowy/ *Colof: 3.*
do nas, cztokow iey / wszystko płynie
Błogostawienie nasze. A choć iest *Żam.*
Pozdrowienie do Panny Máriej; ktos *Enienie.*
resmy od Angiola, y od S. Elżbiety
wzieli: za nim przydaie Koscioł Poma-
łechny te/ do teyże Mátki Syna Bo-
żego/ nam pożyteczną Modlitwę;

Święta Mária/modl sie
za nami grzesznymi:

A m. E. A.

M:

Modlitwa

Pierwszy na Modlitwy **W**IE. Przez sie modlimy do naświetley Panny: K. Ji Matka Boża wiele v Pana Boga, y v Syna swego, moze nam v prosić. M. Modliś sie ona za nami: K. Jesli nas miluje; iakoż miluje: (bo Miłość vstać nigdy niemoże) per 1 Cor: 13. wnie też nas nieprzepomni, w wiecznym Błogosławieństwie; Synem swoim im Eroluac. M. Jako ona wiedzieć może prośby nasze? K. A. Wszyscy Święci wiedzą; y w Panie Bóże woskresło widzą: wpili sie tam wszyscy Obafcoſcia Domu Bożego: zgubili nieśaśca. To/ w onym wielkim a niewymownym Math. 5. weselu/ nature ludzka; (iako S. Augustyn pise) a rozili Bóſka. [Quum in Psalmu accepta fuerit illa magna & ineffabilis eundem. læticia; perit quodammodo humana mens, & fit Divina. &c.] Wiedzieli serca y sprawy ludzkie Święci, iefseje 4 Dow. na tym świecie bidać; y przyſile rzeczy/ daleko przed tym/ Prorocy, ostro pą 5 Dow. trzacy, iſnie widzieli: rzeczy wieſie / 1 Cor: 2. ktorch ludzka myśl ogarnąć niemoże/ w Ciebie Pan Bog Wybranym swoim ną,

im n
go:
nat
wó
3 do
tu p
Cor
Ab
ta d
my
iem
odd
dſi
dob
ce;
pi/
cier
pia
nie
din
kob
rod
nen
kie
oga
ſwe

do P. Máriaey.

Im nágotowat, a coż Matce Syna swego Wielka.
 go: Wesele ztaczysz Pan Christus 6 Do w.
 nature nasie z swym Bostwem, w iys Luce 1.
 woże Panny Máriaey / na Krzyżu S. 23 1.
 z boleścią potym iakoby porodit, z bo- Genesis. 2.
 ku swego spiacemu sobie wyiera, the psal. 44.
 Córke swa; ktora iemu / tak iako Ewa Apoc. 21.
 Adamowi / y Córka iest y Żona: Cora Wylad
 ka dla tego; i; iego boku Woda iest o- myta / y
 myta / y Krwia odkupiona: a Żona; i; iemu
 iemu Oblubienicowi y Meżowi, iest oddana.
 oddana. Z Meja tej y z Uiewiastry ro- diti
 diti sie potomstwo, rodzicom swym po- dobne,
 dobne, y v rodzicow swych dziedzicza- ce;
 ce; a Żona tylko przy porodzeniu ciera pi / nie
 pi / nie Maż: takie tej z Bostwa nie- cierpiacego,
 cierpiacego, a z Cztowieczeństwa ciera piace
 piace / Pańska wysła piękna Oblubie- nica,
 nica, Koscioł ie° swiety; ktor / dla tego dijnowego
 dijnowego Krola Pana Christusa ias koby
 koby rodzenia / iest y Krolowa / y Syny rodzi
 rodzi Boże / y w Niebie z iednym Sys- nem
 nem Bozym wesele dziedziczy. Wiel- kiec
 kiec to są rzecy, a ludzimi rozumy nie- ogarnione:
 ogarnione: diwnie Pan Bog Swiety swe,
 swe, y Przyiacioly Syna swego, raczył praczyć

Ioannis 3.

Num ult.

Ioan. 16.

Ephef. 5.

psal. 44.

Ioannis 1.

Roma. 9.

Kozwa

Janie.

Ioan. 15.

Modlitwa

- Spółnie** wraczyć; a naosobliwie, syna swego
Matki. M. Wiecha tego baczyć ci
 Nowowierney. **K.** Chociażby chcie-
 li; baczyć niemoga: tym samym / ktorzy
 beda w Niebie / niewymowne rozko-
 sy Niebieskie Pan Bog poznać daie.
- Zawia-
 zanie.** Wzywanie tedy Swietych, zgodliwe
 jest z Pismem swietym: modla sie oni
 w **Odp:** za nas; wiedza, y widza wszystkie spra-
Liczby wy nasze **M.** A ktorzymi oczyma cho-
 200. 10. widza? **K.** Tym; ktorzymi na Pana
Wyklad Boga patrzy. Duch jest Pan Bog: dus-
 3 Roz- chowane też oczy mają Swięci. **M.**
 ważóni
Matth. 5. Daleko podobno widza takie oczy?
Ioannis 4. **K.** Wierz mi / iż barzo daleko. czego
 nie niebacz / iedno oczyma duchowa-
 nymi; a cielesny Zaczę / co za chwata
 jest Swietych w Niebie / nigdy tego nie
 7 Dom. wyjrzy. **M.** Jako darne jest Wzy-
 wanie Swietych, w Kościele Powoła-
Liturgia nym? **K.** Opisał Nsza Apostola
 S. Iacobi. Pa S. Jakub: przy niej jest wzywanie
 Swietych / y częsta pamiątka Panny
 Maryey, barzo uczciwa. Z kad sie zna-
 232. cze; iż to od samych Apostolow wyšlo.
M. Coż mowią przeciwko tey Nszy,
 nowi

do p. Máriaey.

nowi ciłninystrowie: podobno oni po-
wiedza; i; tey Mŕey S. Jakub niepi-
sat: K. Takci om/według zwoyczu
swego/mowia: ale niedowodzą; dowio-
de ia / (da Pan Bog) i; to Mŕa jest
Apostolska, od S. Jakuba napisana;
gdy/ w Obronie Kanonu Koſcielnego/
na bluźnierstwa iadowit;ch; Xiążek
Polskich, w Brzeſciu 1560 drukowa-
nych / za pomoca Boſka / w krótkim
czacie, ſluſnie odpowiem. na ten cza-
tu; przyſtaſzamy do Miłości. MIE.

Jeszcze mam iedne rzeç; tu pytaç. Zwoń-
nie na

KA. A nie o zwońnienu na Páćies-
rze: MIE. Nie. wſakże gdyś to

wſpomniat; rad tego pierwey ſłuchać
bede. KA. Zawszy maia pámieç

tać Chreſcijanie; iako diſownie / z wiel-
Poſyła.

kiey miłości ſwey / p. Bog raczył nam

zbawienie ſprawić: przeto też y w za-
rań / y w wieczor / na Páćierze zwońia.

MIE. U nas, y po Mŕy to czynia.

KA. Tym lepiey: aby z Dawidem Psal. 54:

Prorókiem / w Wieczor, y Ráno, y w

Południe, opowiedaliſmy dobrodzie-
ſtwa Boże; y zátym od niego, w na-

Modlitwa

Koch Prośbach, wysłuchani byli.

MIE. Coż mamy w ten czas mo-
wu? **KA.** Po,drzwie Pannę Ma-

Pozdro- ria trzy kroć / panietatac na wesole do
wienie. mey Poselstwo Angielskie. **MIE.**

Trzy Ciemu trzy kroć? **KA.** J; wcie-
kroć. lemie Syna Bożego, sprawa jest Troy-
ce Świętey. **MIE.** Dla tego pos-

Dzieli. doбно trzy kroć w, mon biza. **KA.**
Uznał tego. Panu Bogu tedy, w
Troyce iedynemu, na ten czas dzieko-

Łuce 10. wać mamy: i; to / czego święci Krole-
wie y Prorocy pragneli / nam raczyt
dać przez Wiare widzieć. a i; Pan

Poko- Chrystus, w żywocie Panny Maryey
wcielony, jest Pokołem naszym; przez
Ephes. 2. którego Pan Bog nas z sobą zjednat:
2 Cor. 5. za Pozdrowieniem Panny Maryey / o
Pokoy osobliwie prosimy. **MIE.**
Pacierz wolno też przy tym mówić:

Pacierz. **KA.** A barzo. dla tego mówicie;
Dla Pacierze zwonia. **MIE.** Snać

Odpasti sa Odpusty do tego? **KA.** Sa.
" A o co miałś mi iestę pytać? **M.**

Nła. Władziera jest przy Modlitwie; i; ar-
dzień w mie nauczył. i; tedy Modlitwe do P.
Świet. Maryey/

do p. Marię.

Marię/ y do mch Świętych/ czynię **Lt 187.**
mi: Władzię rei w nich podobno po-
kładamy. **KA.** Inaczej prosimy **Rozę**
Pana Boga; - wietych tego inaczej: **dział.**
przeto inaczej jest pan Bog Władzię
za nasza; inaczej Panna Maria, y wo-
słysey Święci. **MIE.** Pamiętam
iż; czegoś mi dawno nauczył. **KA:**
Tejci Pana Boga mitować mamy: á **Liczbę**
przedst mituieiny y samych siebie / y **76 / 77.**
Blińich naszych; ale daleko inšym **Dowod.**
sposobem nas / niżli Pana Boga **Matt. 22.**
ga. Stuchaycie uż; o
Miłości.

Miłości, y Przykazaniu Bożym.

RAPLAN. Odpra-
wilismy / za łaską Bożą /
dwie Cnoty pierwsze Chry-
scijańskie; Wiare / y Na-
dzieie / przez sie bärzo wiel-
kie y poważne : wszakże gdy ich przyro-
wnasz tu trzeciej / która iest Miłość ;
według rozsądku Apostolskiego / nad
Wiare y Nadzieie więcej iest Mi-
łość. Niedarmoć Pan Christus / przy-
wiera sio swojej / ten Zwolewnikom
swoym Testament zostawit ; aby Miłość
chowali : Ten iest (powieda) moy Ma-
dat ; abyście sie mitowali wespotek.
O Miłości także Bożej pilnie przypo-
minat : Kto (mowi) mnie miłuię ; be-
dzie tej mitowan od Oycā mego : do te-
go my przydziemy ; y mieszkanie w nim
sobie uczynimy. Rozważie / moy mity
Synu ; co to za słowa są ; Ten iest moy
Mandat , y Rozkazanie moje. Ała
malo

Mi-
łości
Zale-
cenie.

1 Cor. 13.

2 Zale-
cenie.

Ioan. 15.

3 Zale-
cenie.

Ioan. 14.

1 Roz-
ważanie

O Miłości.

mało jest Bojogo Rozkazania: czemuż
 Pan Jezus iedne tylko Miłość nam
 przekłada: Miłość zaiste Miłość, jest „
 nawierśa y nazacnieysza Cnota Chrysta „
 scij miśka: a kto miłuje; ten Wypełnia *Roma. 13.*
 Zakon / y chowa słowa Pańskie. Wszę *Ioan. 14.*
 kto jest takwie, y miło, miłowacemu: „
 na iedney Miłości wszystek jest Zakon *Matt. 22.*
 z Proroki. A coż za odpłatę ma Mił 2 Roz-
 tość! co to jest / co; i; tego / który mił, wazanie
 ie Pána Chrystusa / Bog tej Ociec mi-
 łuje! Laske Krolewska / Laske Cesarz *Mnieys-*
 ka / mątych Pánów Laske / ktora mo- *ba.*
 że być bez Miłosci / wielce sobie waja
 ludzie: a Miłość Oycy naszego Niebie „
 kiej / ktora od Laske nigdy niemoże być „
 oddzielená / mamy sobie lekce wazyć: „
 Krolowi / na nas / takawemu / obija-
 my domu naszego gmachy: a co; i; gdy
 do nas Pan Chrystus / z Oycem swym,
 y Duchem S. przychodzi! gdy miejsca 2 3 4.
 nie w nas samych sobie czyni! O miły
 Panie / iakież to wraczenie nas twoie!
 A coż jest niedźny a mierny człowiek; i; *psalmo 8.*
 tak nań pamiętaś! i; go tak takawie
 sam nawiedzaś! Kasię nam, siebie
 h u i miłos

O Miłości.

milować. iż są niewinniśmy to / Krom
 W Brez. Kształtania twego / czymś ? ualib ty
 dzie. nas stworzył / bez naszych zasług; odo-
 kupił tak, e / y poświęcił ? Kaześ nam
 milować / barzo winnymi ciebie miłos-
 wac; ale nie sprosta kaześ: niewymowa-
 ne nad to, y nieogarnione, nam za to
 zapłaty obiecowac racysz. M. Ach
 Przygda- niewdzieczności y niedbałości nasza; i
 na. my takich rzeczy y siebie / im rapilo
 4 Zalece niey może być / nie wważamy. KA.
 mia Dos. Milować Pana Boga / potym też Bli-
 wod / Do- niego / trzeba nam wszystkich; Ktory
 trzeba Kolwiek chcemy wiecznie z Panem Bo-
 zbawien- giem / w Miłości wieczney Bożej, y
 na. Anielskiej, y wszystkich Świętych, na-
 i wtórz Niebieskich mieszkać. Tak o Miłości
 dzenie. piśe / potrzebe iey okazać / S. Apo-
 2 Cor. 13. stot Paweł: Bym (powieda) mówił
 językami ludzkimi y Anielskimi; bym
 the; miał wszystkie Piśma świętego
 Tarcemnice / y każda Nauka; bym też
 miał wszystkie Wiary / y Ktora gory z
 miejsca przynosi; bym też rozdał wszy-
 stko ubogim / y wydał czato siwoie na
 miłki; a to gdybym z Miłości nie czynił:
 wszystko

O Bogoboyności.

wszystko to, nie mi nie jest pojęteczno.
 Tę Miłość jest Szata Godowna. 2 wtwiez
dzienie.
 Ktorey i; on nieborak niedziny, na Go Matt. 22.
 dziech niemiat; dla tego / w dalsze jest
 wrzacon ciemności. Ulepomoie tedy Św. 19
Janie.
 ani sama Wiara / ani sama z Wiara
 Nadzieja: Miłości, nad Wiare y Roma. 5.
 dziele wietszey / Ktora w sercach otrz-
 czonych Duch S. rozlewa / erieba ię
 żeże do zbawienia. Ta Miłość Chre- Miłosc
 ścijańska rodzi się z Boiaźni Bozey; z Bogo
 Ktora my jednym słowkiem zowie my Łożnos
 Bogoboynością: y gdziekolwiek Piśmo ści.
 S. zaleca Boiaźni Bożę; Boiaźni Sy-
 nowskę, z Miłości prawey Ku Oycu po-
 chodząca, mamy rozumieć. Boć się tei Boż
 zły sługa, y niewolnik, pana swego; dla dziat / z
 kija tylko / nie dla cnoty: nie taka Bo- Opisa
 ią, ni Boiaźnia jest Synowska, z Miło- niem.
 ści płynąca: wypędza od siebie prawa i Ioan. 4.
 Miłość Boiaźni takowa: nie na kiy po-
 gląda Syn dobry; ale na cnotę: nie ije-
 by karama wstędi / czci, wazy, ślania, 235.
 y woli przyszczega Oycu swego; ale ro-
 zważać dobrodzieystwa Oycowskie /
 aby nie nad iego wolę nieuczynił / z
 h iij winney

O Bogoboyności.

**Zawia-
zanie.** winney tu rodzicom wczciwosci, tego
 przysrzega. Bogoboyność tedy Syn
 nowska, jest początek prawey Madros
 sci; jest osobliwym darem Ducha S:
 do ktorey barzo często nas przyzywa /
Psaln. 33. w Psalniech swoich / Prorok Dawid.
 Chocście (powieda) Synowie; słuchaya
 cie mnie; Boiaźni Bożey was naucze:
 Boycie się Pana Boga wszyscy Święci
 Jego: Albowiem niecierpią niedostate
 ku, boiać się iego. **M.** A czemuż
 ni **Nie** nam często na Kazaniu grożą Nieka
 wolnic; i mi Piekielnymi; gdyż Boiaźni Niewol
 pojytel. nica, niema co czynić z prawa Miłos
 scia? **K.** Dla tego to bywa; iż ona
 częstokroć Boiaźni Synowska rodzi: a
 za Boiaźnia Synowska, wnet idzie **Ni**
Wykład tość. Kto na Piektu nie niedba / ani
 się leką mał iego wiecznych / a wtrące
 nia Nieba; iuż to wiecznie zgineły jest
 stworzek: ale na tego strach czasem z
 tad przychodzi; ten moje, czasu swego,
**Zawia-
zanie.** począć mitować Niebo / a zatym tu
 Bogoboyności przystąpić. Przeto dos
 brze jest, y Piektu grozić / y obiec
 wać Niebo / wieczną rzecz oboje; tam
 niebże /

O Grzechach.

niebzi / tu roskoż: aby ktorymkolwiek
 sposobem ku Bogoboyności / a z tad
 takwie ku Miłości / mogli przyść Chry-
 scijański cztowiek. **M.** Jakoż tedy Zama-
 mam przyść ku Miłości Chrześcijan? **Knienie.**
 Ktędy? **K.** Przez Bogoboyność. **M.**
 A Bogoboyność w czym należy? **K.**
 Uleczyć się / a Czynić dobrze / te są Bogo-
 boyności. Albowiem Dawid Pro-
 rok / gdy ku Bożym Bożey wiodł syny rozdział
 swoje, lud Boży / wnet tam co przyto **Psal. 33.**
 żył: Odwróć się od złego; a czyni dobrze.
 Na drugim także miejscu / zalecając
 nam cztowieka Sprawiedliwego / ty-
 mi słowy pisze: Skłaniaj się od złego; **Psal. 36.**
 a czyni dobrze. A Izaiasz Prorok **Isa. 1.**
 dom / od których Pan Bog oczy swoje
 odwrócił, ani ich modlitw chciał słus-
 chać / to lekarstwo daie: Przestańcie
 złe czynić; weście się dobrze czynić. **A Zawa-
 przeto naprzod to maś wiedzieć / y na zanie:
 to pamiętać; iż kto złe czyni / Miłości 1 Cor: 13.
 mieć nie może. Dobrym drzewem jest Math. 7.
 Miłość: a dobre drzewo dobry owoc
 daie. naprzod tedy jest. tego potrzeba
 do Miłości; abyśmy poniechali Grzes-**

O Grzechach.

T O , chow naszych. Po ki rola niewyprawiſz;
Gr. , poty nie ſie dobrego na niey nie zrodzi-
c. u. **M.** A coż to ieſt, ſle czynić? **K.**
Opis = **Ieſt**, Grzeſzyć. **M.** A Grzech, co
nie. ieſt? **K.** **Ieſt** przeſtapienie Przyka-
Kor. zania Boiego. co bywa troiaki ſpos-
dział. ſobem; Sercem / Słowem / y Dczyn-
S. mod. kiem. Ten troiaki obyczay grzeſzenia
Matth. 5. pokazał Pan Chyſtus / w wykładaniu
 piat^o Przykazań Boie; gdy ſakałat,
 Gmować ſie / ſle mówić / i ſabijać. **M.**
 Grzechow Serdecznych wiele ieſt? **K.**
Grzechy **Ile** ieſt ſtych myſli / y ſpraw, z ſtego
Serdecz. ſerca pechodzących; tak tu obrażeni
cz. 2. Pana Boga / iako te; Bliźniego. **Wła**
2. 3. w. **Serce** Pan Bóg napilniey patrzy: z
 2. 7 „ ſerca ſprawy ciowiece on ſady. byś te;
 „ nalepiey co czyni: po ki ſerce ſte maſz;
 „ roſyſtko to nie w niego. **Modl ſie** / iako
 2. 6. **it ceſt**: Poſć / by te; nawiecey: day naſ
 2. 2. 13. obyeſtę Jazmuiny, y Dneſiſciny: ieſt
 Serca dobrego / y Oka proſtego, nie
 ładnie: roſyſtko to niepodoſta ſie Panu
Zawia = **Bogu.** Prieto Sercem grzeſzymy / nie
ganie. tytko gdy ſle myſlimy; ale te; / gdy rze-
 czy dobre niedobrym wymyſlim czynimy.
Ieſt

Serdecznych.

Jest Grzech Serdeczny; Niedowiar; Wykład
 Irwo / Kospacz / Pycha wewnętrzna / Les
 niſtwo / Gniew / Nienawiść / Pojaſ
 danie ſony y rzeczy Bliźniego ſwego :
 ale tej y to Grzech ieſt; czynić co dobre 237.

go / dla prozney chwaly. M. Jakoſ
 mam ſie wmiarować Grzechom Ser
 decznych? K. Bądź Serca Proſte

go, y Czystego. Abowiem kaie ſie w eſe
 lić prorok ludnom Proſtego Serca :

Dobrym ieſt Pan Bóg tym; ktorzy ma
 ia Proſte Serce : Czyste tylko Serce,

chodogim okiem duchownym Pana Bo
 ga wyſzry. Proſte Serce, nie ieſt obtuſ

one; ani ſie odſtania od Proſtey Wo
 ley Bożej: Czyste tej Serce, czystym vo

myſlem Pana Boga chwali; a nikomu
 zle niemyſli. M. Raczcie / miły Pa

nie / Serce Czyste ſtworzyć we mnie ; a

Wmyſt tej Proſty odnow / w wnetrzy
 noſciach moich duchownych. K. O

toć napilniej trzeba zawżdy proſić : za

Sercem wſzyſtko idzie; co w Sercu ieſt;

to y w wáciach; z Sercá wſzytkich ſpraw
 y ſalecenie, y naganienie, pochodzi.

M. Grzechy Wſtne ktore ſą? K.
 Rze

Nanká

Pſalm. 32.

Pſalm. 72.

Matth. 5.

Opisá
 nie.

Żadza.

Pſalm. 70

Kozna.

Luce 6.

O Grzechach

Grze. X te bywaia rozmaite: kazde zle wywa-
chy V nie izyka naszego, Grzechem jest V
sine kto stnym: przez izyk dobry / wssystko dos-
re. bre do ludzi przychodzi; Wiara / Cia-
Iacobiz. uka / Upominanie / Kada / Poceste-
nie / Dzieki Chwata Boia. ic. zty tak
ze izyk wssystko zte na swiecie broi.
Wylicza Abowiem z tad rosta te Grzechy V
nie. sine; Krzywoprzysistwo / Bluznier-
Exod. 20. stwo / marne Imienia Boiego wywa-
Gr. nie / Storzeczenie / Plugawa mownosc /
Obmarwanie / Posadzanie / Potapias-
238. nie / Niecierpliwosc / Zdradanie / Sas-
teczne swiadectwo / Atamstwo / Blas-
znowanie / Synderstwo / y kazde naosta-
Matt. 12. tek Prozne a niepotrzebne namniysze
Rozwa Rowko. M. Takze wiele Grzechow,
zanie. z tednych Vst! K. X Sercei tej jest
Matt. 15. jedno: a wzdy rozliczne Grzechy z niego
pochodza. Czlowiek sprawiedliwy gdy
sobie / za taska Boia / naprosi y oczysci
Serce; nie latwie w Grzechy Serdeczo-
ne / ktore wlasnie sa Serdecznymi / wa-
pada: (abowiem mysl zle / gdy ie ku
sercu nieprzyppu szcamy / ani im przyczy-
ne dawamy / Grzechem nie sa Smiera-
telnym) ale slowem ktoby niewystapil:
osobli

osobli
slizka
masin
jest sto
zerdzie
M. Z
m. a. a
Dobre
gdsm
wiedzi
czym
Bojer
samog
mato
temu
nosci
potrze
bysny
trzeba
Boga
stelni
na lek
ry gd
Dmy
abym
cey ta

Vstnych.

osobliwa w nim jest doskonałość. Jez. Iacobi 3.
 Niez każdego słowa próżnego / leczby dać Matt. 12.
 musimy Pana Bogu: coż tych v nas
 jest słów próżnych! Gdziekolwiek się
 zedyjemy; ięzyk nasz nigdy nie wstaie.

M. Za prostaka, y za głupiego dziś
 maia; któryby przy stole milczał. K.

Dobrac jest rzecz, mowić: trudno jest,
 gdyśmy v ludzi / milczeć: ale potrzeba
 wiedzieć; co mamy mowić. M. O

czymże gadać? K. Coby tu chwale
 Bożej było; tu naprawieniu y ciebie

samiego / y Bliźniego twego: a coby
 miało obrącić y Pana Boga; y ludzic;
 temu dać pokoy. Wielkiey zaście ostroż

ności potrzeba wstać naszym: na wodzy
 potrzeba zawždy nasz ięzyk trzymać: a
 byśmy ięzykiem naszym niewytracali;

trzeba tego pilnie przestrzegać / y Pana
 Boga o to prosić. Chodźt ieden Pn

stelnik / ktoremu imię było, Pámbo /
 na lekcy do niektorego Doktorá; kto

ry gdy usłyszał ten wierszł; Psalterz;

Wmysłtem przestrzegać drog moich /
 abym niewystąpił w mym ięzyku; wie

cey tã niepostat. Potkał go on Doktor.
 w pul

Wstanie
 tã.

Wstanie
 tã / Wstanie
 wodzy.
 miew Jez
 3yk.
 Psalm. 38.
 Socr. Lib.
 4. Ca. 23.

O Grzechach Dŝtynych.

w putroku: przeczyby w niego niebywał
 wiecey; o to pytał: Jefeze (powieda)
 niewniem czynić; com od ciebie ŝyŝał.
Rozwa- A niedziwno. Abowiem ledwo ŝie nana
 ŝanie. czył tego/ za lat 19. Niedarmo/ wierz
Eŝaie 1. mi/ Prorok ŝe ŝiaŝ mowi; Dŝcie ŝie
 „ dobrze czynić. Trzeba, dŝiŝ troche; iuŝ
 „ tro takie: nie za tydzień / ani za rok /
 „ ŝtym ŝie rzeziom odwracać; a przyŝ
 23 9. wracać dobrym. Jeŝli nie proŝte ŝaŝ
 1. **U**niej uŝi, czaŝu potrzebuia; a co; ŝlauka do
 ŝe **Eŝaie.** brze cymienia / y iŝyka na wodiy trzys
 2. mania? Wielka rzecz ieŝt/ naŝadować
 ŝiaŝado ludu, w weŝciwoch ŝlaukach ŝlawnych:
 wanie. caŝ ie teŝ w Bogoboi noŝci / y z ŝtrony
 Spraw naŝtych / y z ŝtrony Jeŝyka / boŝ
 goboynych ludŝi naŝadować mamy.
 M. A ktorychcie? K. Wietŝać ieŝt
 „ moc Przyŝladow iynoych: ale peromiey
 „ ŝe ŝa one; Ktore ŝam Pan Bog zalecił.
 2^a Cor. 10. **J**aŝo ŝie ŝwieci rzadŝili / na co iŝyŝi
 ŝawia **ŝ**we obracali; tego patrzaymy: Piŝmo
 ŝanie. ŝwite; hiŝtorie teŝ powaine, to ktoroych
 nam dodadza przyŝladow. M. Dawa
 ŝadza. ŝe nam to/ miły Boŝe; abyŝmy wmieli
 na dobre/ mi na ŝle / Jeŝyŝ naŝ obras
 cać.

cać.
 Pro
 moin
 M. I
 Uciy
 wiele
 liczy
 ŝe G
 na ŝie
 ŝtem
 ŝkot c
 dna/
 dzieć
 na B
 ŝmy
 domy
 oczyŝ
 nienie
 Grze
 w to
 czaŝ
 twoic
 niemi
 niegr
 grzed
 w to

O Grze: Uczynkow.

cać. Tak o cho pięknie prosił Dawid
Prorok: Day / miły Panie / straż wstań
moim; y drzewi, broniace warg moich.
M. Powiedzże tej / Kaptanie miły / o
Wczyntowych Grzechach; ktore są / a
wiele ich jest. K. Rzekł trudno było
liczyć: niemala ich jest liczba A kto mo-
że Grzechy rozumieć? Chociaż ja nie
na sie miewiem; iednak prze to nie ies-
stem usprawiedliwiony: tak S. Apo-
stol o sobie mówił. Nicetylko tedy tru-
dna / ale też niepodobna rzecz jest / wie-
dzieć; iak w wielu rzeczach, wśpółcy Pa-
na Boga obrażamy; y dla tego winni
siny zarzody tego prosić; aby y od niewia-
domych Grzechow naszych / raczył nas
oczyszcic. M. Jakoż tedy beda sum-
nienia dobrego? K. Gdy niebedzie
Grzech w twoim ciełe królował / ani
w tobie panował; bedziesz już na ten
czas niepomazany / y od Grzechow
twoich oczyszcionym. Bez Grzechu być
niemożesz: niemasz stworzeńka / ktoryby
niegrzeszył: ktoby to mówił / i niema
Grzechu; prawdy w nim niemasz: aby
w tobie niekrólował / ani nad toba pa-
nował

O Grzechach

240.

1 Ioan. 5.

Rozdział.

Pierwo.
Dczynko
wy 3.

Dczynko
wy 2.

Powſze
dni.
prou. 24.

nowal Grzech; bez tego maſz być. Je-
ſtoſci/ y z Wiadoſtoſci, gdybyś grze-
ſzył; w ten czas Grzech w ciebie twym
kroluje/ y nad toba panuje. A przeto
Chrzeſcijanſcy Doktorowie (wiedzac/
iż y Sprawiedliwy grzeſzy; ale Grze-
chem, ſmierci nie zaſługuiacym) wſzy-
ſtkie Grzechy, y Serdeczność, y Oſtę, y
Dczynkowe / tym ſpoſobem dziela; a
troche z dala poczynają: Grzech, ieden
ieſt Pierworodny/ a drugi Dzynko-
wy. Pierworodny ten ieſt/ w którym
z Adama ſierodzimy; a Dzynkowy, kto-
ry ſami czynimy, a to bywa, albo Serce/
albo Językiem/ albo Dzynkiem. Pier-
worodny Grzech, na Krzcie bywa zgła-
dzon; a Dzynkowy przez Pokutę by-
wa odpuſzczon. O Dzynkowych tedy
Grzechach z toba/ iako z Człowiekiem
iż Chrzeſcijanſkim, y Okrzczonym/ i-
na ten czas gadam. Których Grzechow,
iedne ſą Śmiertelne / Nieśmiertelne
drugie. Nieśmiertelne Grzechy, ſą po-
wſzednie: y Sprawiedliwy człowiek
ſiedm kroć na dzień, tak wpada; co ieſt/
czteſtokroć Powſzednie grzeſzy; ale iż z

Powśednich.

ra: powstaie / y v Pana Boga Win
 swoich odpuszczenia prosi; dla thego
 swietobliwosci swej / grzeszac Powśed-
 dne / nie utraca. 3 Krewkości / y 3 Opisa-
 niewiadomości, te male Grzechy pos-
 chodza: przeto tej Pan Bog ie odpus-
 fca; gdy nabożnie sie modlac / tak mo stwo-
 winy: Odpusc nam / Oyc nasz / nasze Matth 6.
 winy; Pamie Bose / badz miłosierw Luc 18.
 mnie grzesznemu. do czego wa;ne tej
 sa Posty; y Jaltmizny; według swia-
 dectwa S. Augustyna. Za Powśednie Epif 108;
 dnia y Pospolita także Spowiedzia; / 6 in kn-
 ktora w Koscielo, w dni Swiece, a chir. Ca-
 zwolascza w Niedzieli, lud pospolity puc 78.
 czym / te Niesmiertelne Grzechy Pan
 Bog, iatuiacym za nie, przebacza.
 M. Acorez te sa Powśednie Grzes-
 chy? K. Acore sa przez sie niewiel-
 kie; a nie z vmystu / ale z frasunku / czyz Opis-
 mione bywala. Na Krewkość y Nies-
 wiadomość nasze / w tych małych Grze 241.
 chach / trzeba tu pamietac. bo cięskie Wyklad
 Grzechy, zawždy sa Smiertelne; y
 Grzech mały / gdy z wiadomości a ze-
 chcenia bywa / moze być Smiertelnym.

M.

O Grze: Powż.

Wiele M. Jestże pewna ich liczba? K.
ich. Trudno ich wyliczyć: wszystkie Myśli
y Słowa niepotrzebne / wszystkie te
Sprawy nieprzyстойne, Pana Boga
niebawo obrażające / Grzechami są
Powśednimi. a niecno czasem roze-
znac; jestli Śmiertelny/ albo Powśe-
dny: Boży Sad / w tych rzeczach / jest
grze= „ napewniejszy: nasza rzecz jest, y matych
semia. „ Grzechom nierwymawiać; ale przed Pa-
nem Bogiem zawidy ie oskarżać. Albo
1 Dow. wiem dobrze á bacznie napisat S. Au-
1a Ench. gusten; i; Wielki a Mały Grzech / nie
Cap. 78. ludzki / ale Boski Rozsądkiem / ma-
być ślacomany. [Que sint Leuia, et que
Grauia Peccata; non humano sed Di-
uino pensanda sunt iudicio.] Ależ ko-
żo wiek tedy y Sprawiedliwy człowiek
Nieśmiertelnie grzeży: wskazuje potrze-
ba nam tego pilnie przestrzegać; aby-
śmy chcieli a wiedząc, y Powśednie nie
2 Dow. grzeszyli. Albowiem metylko cięskłość
Grzechu; ale też wmyśl y nalog, częstos-
proć dzieli Grzech Śmiertelny od Po-
wśedniego. Pewna to jest / y ma być;
i; Małe tylko / a z Brawościami y Nie-
wiadom

wiadom
Grze
wa na
zem g
tymi
wać
tej tr
zań ja
jestli
ta ote
tucha
dzwig
Toć
g. ba
tae
niebe
on pa
zen, y
Pocha
ciu /
swoi
Pod
to bi
tego
strze
czy /

O Grze: Głównych.

K. wiadomości wezmione Grzechy / są
 Grzechami Powśednimi. Ntatoć by 3 Dow.
 wa na tym / iako okricz tonie: iesli zaraz Augustin:
 sem gi woda pogrąży; albo zleżka nas Ep4. 108.
 tymi dymkami wchodzą. Trzeba wyłes
 wać wodę; iesli niechcesz wronać; takie
 tej trzeba zarazem poinać Grzech / y
 żać żatorować / a potem sie wiarować;
 iesli niechcesz zginąć. Nie wielka brys 4 Dow.
 ta otworu mozesz sie wrazić: y od wana
 tucha chmielu, albo pierza / gdybyęgo 242.
 dwoigal / pen niebyś sie zerwał. M.
 Toc Smiertelnie grzeża ci, ktorym Przygá
 g. ba nie wstaje / a leda co zawidy pleś
 ta: K. Tak jest: maczey Pan Bog
 niebiedzie sadić: na serdeczne kochanie
 on patrzy. Tak sie ten Pletarz, Bła
 zen, y Kuglarz / w swoim kuniśtowaniu
 kocha; iako Pýanica, w zbreniu pi
 ćiu / a Cudzołożnik, w niecwstosci: tym
 swoim cześnowaniem y dworskim,
 Pochlebce Panom służy; y zapłatę za
 to biera / y wieczny miernota. Dla 5 Dow.
 tegoć Młdrzec tymi nas słowy przes
 strzega: Kto lekce waży sobie mater. ea
 Eccl. 19.
 czy / zleżka upadnie: aby z Powśednie

O Grzechach

8. Dow. Grzechu, niesłat sie Smiertelny. y
Epif. 109. Augustyn S. taka / dla tych Grzechow
Porosiednich / czyni przestroge: Grzes-
chy mate, z Krewkosci ludzkiey pocho-
dzace / iesliby sie przeciwko nam zgros-
madzily / tak nas obciaza y ucisna; iako
ieden ktory Griech Cieśli. [Parua
Peccata, si collecta contra nos fuerint,
ita nos grauabunt & oppriment; licet
vnum aliquod Grande Peccatum.]

Smierz- Co sie trzye Grzechow Smiertelnych;
telny y tych iedne sa Stowne / (wy ie Smier-
Grzech telnymt zowiecie) drugie, Duchowi s.
Kor= przeciwne / a niektore, do Nieba Wos-
dział. talsace: sa tez y Cudze Grzechy; y Bis-
kupom czesc / a czesc Papiezowi zacho-
wane. M. O wszystkich rad bede słu-
chal, aby m sie mogt ich wiarowac.

K. Stowne Grzechy te zowie my; z
Stow= ktorych nie rosta / a iakoby z studnice
ne Grze meiatkiey plyną. Jest ich siedm wes-
chy 7. dlug liczby pospolitey; Pycha / Las-
komstwo / Nieczystosc / Gniw / Zaro-
drosc / Obzarstwo / y Lenistwo. Jan
1 Ioan. 2. S. Ewangielista trzy tylko przypom-
niawosy / tak o nich napisal: Cokolwiek

jest

Słownych.

jest na świecie; iako jest, Pożądanie
 Ciata / y Pożądanie Oczu / y Podnies 243.
 sienie Żywota; nie jest to z Boga Oycā.
 y w Bogaczem onym, Pawłocynym, a Luce 16.
 Godniacym / y ktory od Wielkiej Wie Luce 14.
 czerzey wymawiali sie / trzy te osobliwe
 Grzechy naydziemy: y sam Pan Chri- Matth 4.
 stus od Dyabła jest kuszon cym: Słowo
 nymi Grzechami; Obżarstwem / Py-
 cha / y Łakomstwem. M. Obżarstwo Wykład
 ia baci / w Chlebie z kamienia czynies
 nu; y Łakomstwo / w Królestwie swia
 ta tego pożądaniu: ale Pycha gdzie
 jest? K. Nadot w spuszczeniu. Albo
 wiem pożądanie Prozney Chwały, do
 Pychy należy. ta jedna zła matka wie- Czemu
 le złego plodu rodzi: niedarmote Grze- Słowny
 chy, Słowne zowiemy. Day mi cztos mi 30.
 wieka Pyśnego: przy iedney Pyśe, k- wiemy.
 pe tam Grzechow naydziesz: wśyśkich
 Dobr sworch / ktore ma od Pana Bo-
 ga / Pyśny cztowiek ile wywoać musi.
 M. Jako; musi? K. Tak mowić / y
 prawde mowić; Musi. A mniemaś Wykład
 ty; aby ci / nad ktorzym Grzech panuje /
 Szataniskiey wołey czynić niemusiel:

O Grzechach

Iaanni 3. Kto czyni Grzech; nieośmiżłem iest
1 Woli Grzechowcu: sam Pan Jezus tak po-
czynie/ y wieda. Pyśny tedy człowiek iadnego
Wprowad Dobra Bógiego dobrze wprawac nie mo-
tafothe ze: małym rozumkiem głowki swojej
Grzechy więcej chce roźnić/ niż Swięty Po-
ta Słow wsiechny Kościół wielki: na swoy mło-
ny dy rozum sadzi się: z dobrych Uczyna-
 kow się podnosi: w rodzaju zacnym/
 albo Siłachetnym/ rad się chępi: lu-
 dze proste za nie sobie niema: mocy cia-
 ła swego duszy wrody swej wynosi się:
 w byzow y stroiow gotowaniu, miary
 niechowa: gmachy/ kamienice/ folwar-
 ki/ dla prożney chwaty, kosztownie bu-
 dute y malute: na jedne Rotacya/ co-
 łaowiek na myśl przydzie, y na rynku a
 w piwnicach nayda / takie kupić. M.
Kuwasz Coć tego uego/ z iedney Pychy! K.
tonie. Z więcej bręś nalał: gdy się przypa-
244. trzyś troiakiemu Dobru/ Duszniemu,
2 Wylis Cieleśniemu, y Fortunniemu. Łakomy
czanie. tak, e człowiek/ dla iednego piemi-
 ądania / cylek wsty w Boga wierzy:
 wiera się cięstoć / albo te. przysiega:
 Swiętą nieświeta: na wolanie Raznoś
dylescow

dyje
 go y
 rad
 prze
 żyte
 nie
 fiśt
 swo
 ścię
 ie!
 gto
 dlu
 zefo
 Ba
 wni
 cam
 Bo
 Je
 tre
 daf
 wi
 ro
 str
 swo
 Po
 La

Głównych.

jest Dziecwo niedba : Dziatki swe zbyt nie-
 go gospodarstwa wzy : czeładnika nie
 rad do Koscioła posle : niepobożnie
 przedaie : Kłamstwa / dla swego po-
 żytku / miazg sobie niema : a na pożada-
 nie rzeczy Bliźniego swego / chce w-
 brystko sam ieden mieć / wbrystko myśl
 swoit obraca. M. Toć wbrystko dzie- Bograz-
kanie.
 ścioro Boie przykazanie przestę-
 pie! K. Namieniam ia tylko rzeczy
 głośniejsze; syroko wywoduć / dla prze-
 dlużenia / niechci : zaiste wic czyby tego
 iestże, w iednym Łakomstwie znalazł.
 Baczysie mi; iako z iedney iedne^o Gło- Zawia-
kanie.
 wnego Grzechu studnice / wiele rozli-
 cnych Grzechow płynie? M. Panie Zadza-
kanie.
 Boże / raczys nas ich wchowac. K. Rozm-
kaniem;
 Jest o co Pana Boga prosić; y pilney
 trzeba w tym ostrożności. Jako sie poda-
 daś w niewola Głównemu Grzechowi :
 wierz mi / trudno sie z tey niewoli
 wyrbić. M. Jakoś sie mamy ich w-
 strzedz? K. Rozmitymy sie Cnot Zefara-
 siwierzych, tym Grzechom przeciwnych; swa.
 Pokory / Szerodroblowości / Czystości /
 Łaskawości / Zyczliwości / Mierności /

Głównych.

nieestety: niey spaść niemore. M. Uchowaycie nas / Panie Boże / tey Pychy; a raczy dać pokorę. K: Pokor-
nym Pan Bog swe łaski daje; y tym sa-
nym zwierza sie Tajemnic zbawie-
nych: Początkiem każdego Grzechu,
jest Pycha: w Pyśle wpadają / ktorzy
Boże przestępna Rozkazanie: o Tę-
tylko Pychy / aby nań nieprzystąpił / Król
y Prorok Dawid prosił. Abowiem po-
czut dobrze; co Pycha za sobą nośi: gdy
dnia iednego, Pan Bog powietrzem za-
bit 70 tysięcy mężow; dla iedney tylko
Krolewskiej Pychy. M. Wszak wiesz
le test ludzi prostych / podobno niepra-
wnych; ktorzy ciężko grzeszą innymi Grze-
chami: czemuż w Pyśle / iako powia-
dają / wpadają; ktorzy są przestępcami
Rozkazu Bożego? Jakiż tak to ro-
zumiem; iż każdy Śmiertelnie grzeszą-
cy / według twoich słow / nie jest bez Py-
chy. K. Nie moje są te słowa; ale /
na Miedrowe, y Dawidowe: a tak
jest / nie ma; iż każdy / kto Śmiertelnie
grzeszy / jest Pyśny. Nie wiesz ty iestote; co
to jest Pycha. M. Przeto rad sie

Zadza.

1 Petri 5.

Matt. 11.

Eccle. 10.

Psal. 5.

2 Re. ult.

Wykład

O Grzechach

246. tego namięt. K. Niemoże nikt wie- K.
dzieć; co jest Pycha: iedno kto pierwey d...
pozna/ a poznawszy, v siebie wważy; co dat...
jest Pan Bog/ a co też Cztowiek. Co libe...
Przykład jest vbogi Żebrak/ przeciw Cesarzowi: me...
podobny M. Dalekoż tad do onad. coż mamy brt...

rownąć Żebraka z Cesarzem? K. Ni...
Tak ieszcze więcej; smysł Żebraka nau- da...
boszego/ nanieczywstego/ y na świecie ty...
nawzgardzienieśkiego; a przyrownay go any...
Panu takiemu, wśystkiemu światu pa- tra...
nującemu/ we wśystkim nafortunney za...
siemu/ y v wśech ludzi na sławneyś- l...
siemu y napoważneyśsiemu. M. Ale e...
nie maś takiego Pana, na świecie. K. te...
Ani będzie: wśakże ty smysł takiego; a zan...
przyrownay go też takiemu Żebrakos Py...
wi; iak niedźnego ten świat nigdy nie- u...
miał. co gdy uczyniś: coć sie będzie wis- da...
dział ten, ku onemu? M. Daleko ten po...
od onego: inżemci powiedział. K. ie...
Takie też przyrownay nasze niewynos- da...
rone Żebractwo/ ku nieogarnionemu ten...
Państwu Bogu wśechmogącego, Pa- in...
na y Stworzyciela naszego: coż my do Be...
niego będziemy? M. K czemuż to? ma...

W Kres
owie.

K

Stonnych.

K. A themeu: Boy, y on nawigir: P-zro-
 d. n. i. j. y Zebrat, lekce sobie wa, x. i. i. n. w. n. a. n. i. e.
 ; co dat Pana onego nastawmierzkiego: nas
 Co liby w nim / swego y Pańskiego stanu
 wi: meowaj i: xym / meznosna Pycha nie-
 my bet: **M.** W. gard: by tpo beta, a
 K. Nieba, modć wielka. **K.** A W. gard: Wyklad
 Da: z Pychy roscie. W. gard: Manda-
 ty Kro'ewski prosty chlopek na wol-
 go: in / k. s. i. e. wynosi / tymi garda. Pa-
 pa: triayie in; a rzech pilnie obacz. **K.** psal. 17
 me: zai Pan Bog / a barzo rozkazal; aby
 K. siniego Mandaty chowali: cztowic
 K. k. s. / niechac baczyć / co on iest, a co
 K. k. s. Pan Bog / gdy Mandatu y Rozkaz
 : a zania Boiego mestrucha; wali me przez
 K. Pychy upada: **M.** Zaiść tak iest;
 K. tak powieda. **K.** Nie ta powie-
 K. dam; prorok Boy y Pismo S. chat
 K. powieda: Poczatkiem kazde^o Grzechu
 K. ie t. p. c. n. w. P. s. i. e. upada kazdy; Man-
 K. datow Boich przest. p. c. a. Aa moje
 K. ten / k. s. o. y. Drablu przest. Grzechu
 K. inego niec ducho redno Szataniego:
 K. B. i. t. i. e. y. p. r. i. m. i. e. s. i. e. y. nad Drabla niec
 K. ma: moc Bo, a nad soba wolowid. i /
 K. s. k. p. o

O Grzechach

- Luce 10.** ; Kład iest stracon: do kład spadł / czuie;
Matt. 25. wie / co za Ogień iemu zgotowano: a
 widy niechce Panu Bogu sie wniżyć
Zawia- zanie. Pyśnego tedy Ducha sa pełni; Ktory
 przestępia Wola Boża. Jako Po-
 kora / przykładem Syna Bożego i Ma-
 tki iego zalecona / iest początkiem Cnot
 swietych; tak Pycha / Grzechow. A
Groźba. przeto niechay sie naprzod leża / by tej
 naprostszym zdał sie być / nadety Ka-
Matt. 18. cerz; Ktory Kosciołem Powośechnym /
10. ann. 21. iednym iedney Gwoźdź armey Pasterzem /
 nad Mandat Pána Chrystusow, á mie-
1 Petri 5. gardzić: potym tej y zty Powośechnik /
 co Pycha za soba nośi / a kto iest wiel-
 kim iey Przeciwnikiem / ma rozważyć
 w sobie. M. po czymże Pyche po-
Znać znać: K. Pyche Zwiertschnia latwie
Pychy obaczyc / z spraw y z słow cztowieczych /
2. z stroiu / z ubioru / z bryżow / z Kotacyey
 etcaet. ale Wnetrżney trzeba sie pilniey
Luce 18. przypatryać: y w dobrych Wczynkach /
Matth. 6. y w Modlitwach, Pościech, Jazmu-
 nach / w Kazaniu, Pisaniu, Lekcyach,
 Rozmowach / Pycha często sie zawa-
 dza: Pychy trzeba sie wśedzie napilniey
 chronić.

chron
być ci
przod
mu / a
biega
Krot
rym w
Kore
R. Le
wać:
du: i
y w na
Abor
nie w
L. Ke
Daw
wie si
tomy
służa
djom
mieć
wiele
wiel
maie
natt
trze

Głównych.

chronić. Kto chce być widziany / y chce Wykład
 być chwalony; niechce dać ni komu nas
 przód; do miejsca przedniejszego, w do- Luce 14.
 mu / a do formy; w Kosiele / rad się w-
 biega; inż tam trzeba się bać Pychy. Zawia-
zanie.
 Krotko mówiac; z serca twego / Kto
 rym wmyślem co czynisz / Pyche y po-
 kore marny; ale sobie nie pochlebur.
 A Łakomstwa trzeba się pilno wiaro- O Ła-
koms-
twie.
 wać; y to Pan Bog, według serca sa- Opis-
nie.
 du: iako Pyche / tak też Łakomstwo /
 y w nauboższym jebraku naleść moję. 248.
 Abowiem w pożądaniu serdeczym; a
 nie w obfitości bogactw / własnje jest
 Łakomstwo. Bogatym był Abraham / Dowod.
 Dawid / y inż Patryarchowie a Krol- Genes. 13.
 wie świeci: Bogatymi byli; a nie Ła- 2 Reg. 8.
 komymi, bo mieli, niemając: mieli, nie- 1 Cor. 7.
 słuząc; ale panując y rozkazując pienia-
 dom. Łakomy tedy jest; Który chce Zawia-
zanie.
 mieć / a nasycić się niemoże: chociaż nie
 wiele / albo też nic, niema. Wszakże Popr-
w-
a.
 wielka jest rozność / między mało
 mającym; y tym / Który wiele maąc,
 natkan być niemoże. on nieiało z po- Pizyczy-
na.
 trzeby pożada; ale ten potrzeby niema;
 on /

O Grzechach

on/gdybyco miał/ podobnoby latwie
na tym przesił; ale ten, y przy skona
niu o Boga ctwiech myśli/ a w pienia
Rozważ dziać gmera. Niedarmo Pan Chris
janie stus mori; Niemolecie słuzyc Bogu,
Matth. 6. y Boga ctwom: Paweł też S. Łakoma
Colos. 3. siwo Białwoch walsłwem zowie. M.
Wskład Jako; to? K. Łakomce każdego,
Matth. 6. Bogiem są pieniadze: gdzie jest czy
stark; tam y serce. Pieniadze przeto są
nad Pána Boga cztowiet Łakomy: w
Bogáctwie on/ nad zaktazanie S. pa
1 Timo. 6. wola/ woli dusać; niżli w samym Panie
Zadza. Bodzie. M. Uchowaycie nas / Panie
Boże/ tego Białwochwalstwa. K.
1 Kor. 13. Łaśrafarstwo pamiętaj / y na Wes
st 20. la Boża; tu pełnieniu Wolę Bożej;
a nie tu Łakomstwu/ serce twe z De
P' l. 113. widem skłaniaj: cał Pan Bog ucho a
cie od Łakomstwa. Wieś; co sie esto to
Rozważ Bogacowi Łakomemu? M. Roz
1 Timo. remu? K. Onemu; który gumna siro
Luc 12. rozszerza. M. Strach o tym ná
Kazaniu: dziś chciał odpeczynąć / gos
dować / jeść / pić; a teyże nocy / zostawi
wsy wbystko/ musiał iść do Piękta.

K.

K.
Ł.
ca by
ca sie
Vcho
Kosy
Kosn
brych
tu w
Piek
Pror
stosce
nieza
fyste
dyle
też y
bieśia
fimer
moro
medb
rzecy
Gnie
M.
Gnie
stwen
sieb:

Glownych.

K. Ten jest koniec tych Łaskomców: 249.
 a to tu, Piemiedzy a Bogactwo nieche
 ca byc sytem; tak też w Piekle, men: sy
 ca sie ogniem / siarka / smota. 2c. M.
 Ochoyayje nas / Panie Boże / tych roz
 stoży. K. A Cieleśny, Tłeczysty, a roz
 stożny człowiek / (wierz mi) nie na do
 brzych będzie godnych: Jako wiele kto
 tu w cym sie tocha; chał wiele mał y
 Piektu miec b. dzie: S. Jan w swym
 Proroctwie / to napisat. Albo w Cys
 stożeriy; aldo w Matienistwie: daley
 niezachodzi. bo zbladził / y zginieł: w
 brstkie Tłeczyste, y Cudziotojnik, be
 dzie sadził y porępi Pan Bog. Jadłci
 też y pit / a hojnie zawiady godował y
 bieśiadowat / on drugi Bogacz: ale po
 śmierci; Wielkie męki cierpi (tak sam
 mowi) w tym płomieniu. M. Ach
 niedbatosti naša; i; my na te ostatnie
 rzeczy pamiętać niechcemy. K. Ba y
 Gniew nasz, gniew Boży za sobą nośi.
 M. Który cho jest Gniew? K.
 Gniew zastarzany; który jest mełoboy
 stwem Duchownym / y Tienawiśc z
 siebie rodzi. Nie kładź Gniewu, Grzes
 chem

O Uie
 czysto
 sci.
 Bajt.
 Apoc 18.
 Lekárz
 stwo.
 Hebr: 13.
 Roztra
 žanie.
 Luce 16.
 Kárzetá
 nie.
 O Gnie
 wie.
 Opisá
 nie.
 Roznost

O Grzechach

- chem iest Śmiertelnym: Gniw i Nienawiscia zlaczony być Stowynym Grzechem, masz rozumieć. Na Grzechy ludzkie mamy się gniewać; nie na Persosne: a tak się na Grzechy gniewać; abyśmy Człowieka / którego Pan Chrystus zowie Bratem naszym / w Nienawiscie nie mieli. Ten tedy Gniw wielce gniewa Pana Boga; i którego Nienawieć roście. Abowiem każdy, brata swego nienawidzący, iest Niezoboyca: a Niezoboyca każdy, niema Żywota Wiecznego. Takci się gniewał na Dawida Saul; na Pana Chrystusa, Żydowie; i tego Gniwu iako wrosła Nienawieć / a i Nienawisci Niezoboystwo; historya Pisma S. iasnie nam pokazuje.
- O Żazdrości.** Piąty Grzech Stowny, iest Żawieć: y ten iako iest wielki / i rad się domyslać mamy; i i Żawisci Dyabelskier, śmierć na świat wespół. Dłonie się gryzie sam w sobie Żazdrości wyestowiet; gdy Dąrow Bojych / albo ktorych sam niema / albo, równe być swoim, widzi / albo mnieysze ma / Bliżniemu swemu nieżyłozna. M. Coż mu na tym schodzi; odysztal

Głównych.

Rozdawanie Last Bozych, na woli jest 1 Cor. 12.
 Boiey? K. Złość to jest Beryra: Mus
 tości niemaś. M. Ktoich rzeczy lu
 dzie Zawisni Braci swoiey zajrza?
 K. Dobrá troiatie, Lastami ja Bo Dobrá
 zymi: Dobrá tedy troiatiego zajrzec 3.
 zwykt Zawisny estowiek. M. Już sie
 ostacta domyslam. K. Zabij Dya Genesis 3.
 bel Estowieka, z Uienawisci: y Zawis Matth. 2.
 sny Krol Herod, mate Dziatki: a Al 3 Reg. 21.
 chab, niewinnego dat zabic Nabotha.
 widusi; co Uienawiscie rodzi! A dym Plecie
 nie sie z soba plotą te Grzechy Głowa nie Grz.
 ne; ieden z drugiego roście; nietylko ins Głowa
 fych niezlicznych z siebie rodza. Zajz Głowa
 rzat Achab swemu poddanemu Wina nych.
 nice: a dla czego? dla Pychy zaiste. y Wyklad
 Łakomstwo zrad wrośło; za Łakom
 stwem Gniew; a z Gniewu nakoniec
 Niejakoystwo. co też y w Herodzie, tak
 twoie bacysz. Jest sie zaiste czego lekać, Rozma
 lednego Grzechu Śmiertelnego. wnet żanie.
 trzeba ztemu zabiegać. M. Panie „Zodza.
 Boie/ dajcie nam w co vgodnić. K. O Oba
 A Objarstwo co zac; jest / widziai ten jarsta
 dobrze; który Brzuch opitych a objar wie,
 t tych

O Grzechach

Philip. 3. tych ludzi, Bogiem nazwał. A jeśli
Przyw. 3. więcej ich zabija Ebiarstwo / niżli
po mieś. mieć; siebie zabie, chrzeście jest Mieszko-

1 Cor. 6. boystwo. Pewnie jeden Bartok, y ja-
den Pijaniec, niebędzie miał dziedzic-
stwa w Królestwie Niebieskim. M.

Wskaz. O Polsko msta, Polsko; iako sie w cie-
bie te Głowne Grzechy rozmnożyły!

K. Wierz mi; że kaźń nad nią Bo-
ża: jeśli się nieoprawi. A ja niemam
za co karać? ja nie wszystkich Grzes-
chów Głównych, a tych iawnych, y we-
wszech ślaniach pospolitych / Polska na-
ja jest pełna: Przechy niemam końca:

251. Wylcz. Wylcz: się Lakomstwa ieli: cielesney
nie. Nieczystości / bez wstydu / wstydzie do-
ść: namiędiania, gwałtown, y Mieszoboy-
stwa, mi narbyt: Zarwisci miary nie-
mam; we wszystkich, ieden chce nieć
nad drugiego: iako niespetniß / a nie-
odczestwieß; gniew y wgarda pełna:

O Le- a na chwate Boża niechce się iść do
nistwie. Kosciola. a co / gdyby na Jutrznie
wstać / na Wieśpor dobieżec; albo z
godzinkę w Kosciół, na Młodziewach
nabożnie zetrwać! Boy się boy / Pol-
sko /

Głównych.

iefli / y leżay sie gniewu Bożego. Nie Stoso-
 mili leniwaś, rano wstawać do Op iśtwā; wanie.
 lejoś ale na służbę Bożā, głowa boli; na noś
 y ias we stroie, nieciśśkoc nakłady czynić; a
 dics na ubogie / y na potrzeby pospolite /
 M. bano leniwie pogladaś. Biadaś wam;
 wies ktory radzi długo dośiadacie: tchoś
 ty! wam Prorok grozi, s. Zyciaś. Przecż Efsie 5.
 Boś ochotney Drabtu służyś / mili Bogu? Rozwaś
 maś O byś wiedział, y wierzył; iakac zas żanie.
 Źreż ptactwo Kijaś Świeckie gotne: wieś
 y we rebyś czyniemyśym był, ożoto iawie
 a na nia twego. Gdy przyśedi Pambo Pus Socr. Lib.
 Ńca: stelmi do Alerandryey / na iadanie A 4, Cap. 23
 esney thanasiusa Biskupa / wyzrawśy iedne
 e doś Tamiecnice, począt rzewno ptakać, cześ
 oboy go przyczyne gdy chciaño wiedzieć od
 nieś niego; takā dat odpowiedź: Dwie (poś
 nieś wieda (rzeczy mne ruszyty; iedna / zaś
 nieś tracenie tey Niewiaśty; a druga / iś iaś
 a na: nie tak pilno, chce sie Pānu Bogu poś
 ic doś dobać / iakō tak Nieczystym ludziō. A zaś
 rznie y my niemamy czego opłacać / y w nas
 lbo z samych / y w mitych Polakach naszymyś
 wach Jaki zaślugowania; dla namniemyśych Stoso-
 polś Prziedow / a bāżo krotkich Pożytoś! wanie.
 sko / E q a dla

Grzechach

a dla Królestwa Niebieskiego / nie tań-
 kiego po nas nieznać. Wierz / niedole-
 żymy się wiecznego Królestwa Bożego.
 Ps. 2, 62. go, trzeba służyć / a ochotnie y z rado-
 scią służyć / Panu Bogu : jeśli chcemy
 252. z Panem Chrystusem, w Niebie dzie-
 duczyć. M. Panie Boże / daj nam
 wznamię. K. Jeśli pokutować nie-
 będziemy: pewnie / dla Grzechów Sto-
 Ducho- wnych / wiecznie zginiemy. y naprzeciw
 roci S. Duchowi Świętemu dosyć jest Grze-
 przeci- chów, w naszej Polsce: z onych Słow
 wne. nych / gdy w nie głęboko zachodzimy, a
 Grzech tu Grzechowi przykładamy /
 wiele się ich w nas narodziło. M.
 Opis d- Której to są? K. Które nie z Kre-
 nie. włości / ani też z Niewiadomości; ale
 ze Szczyrej Śłości / bywała czynione. a sa-
 Matt. 12. tak ciężkie; i; ani na tym / ani na przy-
 Spór- M. Wszak y najmilsze Grzechy Pan
 Ezech. 18. Bog odpuści? K. Tak jest: jeśli
 pokutujemy. ale te Grzechy tak cię-
 wieka zaslepiają; i; trudno ma ich o-
 poniechać / y prawdziwa za nie poku-
 czyni. Szczyra Śłość jest, Grzech Du-
 chowi

Duchowi S. przeciw.

chowi S. przeciwny: i Miłoscia tch /
 Ktora on w sercach naszych rozlewa / m^o Roma. 5:
 gdy sie nie zgodzi. M. Wieleż ich jest: Wiele
 K. Ji za pokuta nasza / gotow jest ich.
 Pan Bog wszystkich nam Grzechy od
 puszcic; dla tego S. Augustyn w r^o Serm. 11.
 d. 1 / sumo Niepokutowanie Grzechu De uerbis
 Duchowi S. być przeciwnym: w^o k^o Domini.
 gdy sie y onemu miejscu przypatrzemy /
 gdzie ten Grzech Pan Christus gani; Matt. 12.
 więcej naleść możemy Grzechow ta
 kowych. Pospolicie tedy sięć ich licza;
 Wporne. Prawdy zbijanie / Miłosci
 Chrześcijańskiej Zayrzemie / Zaczwar
 dziatobę serca / Niepokutowanie / Mi
 łosierdzia Bojzego od Sprawiedliwos
 ści odrywanie / y Rozpacz. Czerzy pier
 wże Grzechy, były w Pharisaeuskach: Drze
 ktorzy / za świadectwem Pańskim / na^o stad o 4
 Grz.
 przeciw Duchowi S. grzeszyli. do sprze
 ciwiali się szczyrey Prawdzie; Ktora P.
 Chustus / palcem Bojym Wyabelstwo
 wyrzucatac / Znakami potwierdzał:
 Miłosci spólney Zwoleńnikow Pańs Math. 9.
 stich / y ktorzy sie do nich gárneli / zto
 słowie zayrzeli: ani Nauka zbawienna,
 E iij : ani

O Grzechach

Ioannis 7, ani Cuda przedziwne / ani jymot, oso
 9 etc. bliwie switobliwy / ani Obietnice, ani
 Grozby / niemogly ich do tego przy
 A. Au 7. wieść ; aby zatwardziata kroczyca / y
 nicobrzezanem sercem / niemieli sie sprze
 ciwiać S. Duchowi. M. Tocy Kac
 253. cerze diujeyfzy / y ci w Polsce nowi
 Racz rżow sto Chryścianie / tych Grzechow sa pełni.
 swame K. A z kad sie domyslasz tego ? M.
 3 Phari z Nauki naszego Kosciola Powstach
 saulami nogo; Ktore Pan Bog Cudami pod
 Cuda. twierdza. K. Reorymu? M. Slys
 1 Dow. chamy o S. Woycieſze / y o S. thajie
 Lu 12. Stanisławie; iako ich Nauki / y Dyo
 w Odp: wot / sam Pan Bog, w Polsce zalecił.
 Licz: 6. K. A o Koscielu Ciata Bożo / przecz
 2 Dow. jest v waszego Poznania zbudowany,
 Roku przed pultorem stem lat / co slychasz?
 Państ: M. Osobliwymi Cudy Pan Bog o
 1402. kazat chwale tego Ciata Państiego;
 Ktoremu dziś żadney czci niema; cys
 Odożc: nie ci Nowowierney. wieleby o tym
 nie. powiedać; iako Żydzi v Niewiaſty Ci
 to Boże kupili; a co za Cuda Pan Bog
 w on czas pokazat. K. Jest to napis
 Mar: Crö: sano y w Kronikach Polskich. Tu w
 Libro 16. Socha

Duchowi S. przeciw.

Sochaczowie co sie niedawno szkato 2 3 Dow.
 M. Jest w Gmiejnie / w Kosciele S. Kosc.
 Gierzego / wymalowana o tym praco Dni: 1556.
 duwa historia; iako tej zli a zapamie-
 tali Zydowie / dla naemiewiska y zlos-
 czynstwa swego, nad Ciatem Borym /
 z ktorego ktorego widomie Brev cie-
 sta / sprawiedliwie sa spalem. ba y v
 nas to; Malowanie bylo / v Ciarnych
 Nimchom w Kosciele: ale Zydowie / Matt. 23.
 wedlug wyczaju swego / gabe komus
 zatkali; i; musiala z tad przytlo ona
 Fortyna wyleciec. K. Chcialby Dyz Rozwa-
 abet prawde zatlumic; ktorey sie zarw-
 zdy / przez swe naczynie, sprzeciwia; ale
 iednak Prawda musi byc na wierschu.
 Stysiales co sie niedawniej szkato, w 4 Dow.
 Brosnie: M. Powiesc tylko ludzka
 szkatem: radbym co pewniejszy wies-
 dzial. K. Tego / ktory byl przy tym,
 y na to patrzal / iam List czytali: a rzecz
 jest wosytkim w Brosnie wiadoma; za-
 przec tego nikt niemoze. tak sie dzialo;
 W Niedziele, w Otkawie Ciata Bos-
 zego / Roku Panskiego 1564 / spiewat
 tam Bapcian nowa Misa; byla tei przy
 e inu Mijey

O Grzechach

254. Młłey żonā jednego Młłeczanińā, Stā
 młławā Klimkowica: (ktorego / dla
 lepszego świadectwa / mianować mus
 ła) a ten Młłeczaniń sękte Kalwino
 .., we dzierżał: y onē też swā żonē (patrzą /
 .., co to iest; dawać za Odświeżenie swā
 corki) na tħo nāwiodł. Krotko mo
 wiać ; gdy ludzie szli po Kazaniu na
 Ofiarę / za Bormistrzem y Raycami
 onego miastā , na Podgorszu przedniey
 szego / teściżā oney Klimkowicowey żo
 ny wyćiągnęta też iā z sobą, dawszy iey
 na Ofiarę putgroszą : y zathym | onā
 Młłey słuchać musiała / aż do końca.
 Gdy się wrocila do domu ; iż tak dlu
 go była w Kosciółce ; począł na nie mąż
 Bluz = fukać: a onā; O mity Młłżu / powieda /
 niestwo nāpatrzałā tam sie tam Eugłārstwa Pa
 pieckiego: Xiād; ten Papięski (strachci
 mnie to wspominać ; ale musie) igrał
 sobie z Optarkiem ; iakoby kot z myśką.
 Była też tam gdzieś w domu malowā
 na tabliczka S. Stānistawā / nad Sto
 wā Optatek przy Młłey dzierżącego: y
 Starā = z tey sienierisāć pocztā. ale owości nie
 nieBoże długo moia z zastola leci; Raduē iā
 wyrzuć

Duchowi S. przeciw.

wyrzucić, w poórząd i by: rzecz wnet
zamknięta: skarat Pan Bog bliźnier
stwo: dnia trzeciego we wtorek, z wiel
ką boleścią zdechła. Te rzecz ten pisał:
ktory przy tym był: Miasło wszystko
na to patrzano. M. Czemuj sie ludzie Rozma
niechą obaczyć? K. A czemu też Janie.
niechcieli sie obaczyć Żydowie / za Cus
dami i Nauką Pańską: Pamiętaj; co
jest Grzech naprzeciwko Duchowi S.
Wielką ślepota jest ztych ludzi, wpo
nie grzeszacych. A w Poznaniu było
coś osobliwego / przed ośmiu lat: dzieś
weczek czyias malutka dziewczynie jest na Pańskie
oczy zdrowiona / przy Processiey w
Oktawie Ciata Bożego. M. Wiem
iate historya pewnie. K. Powiedz
że też mnie; iakom ja tobie powiedziat
M. Bardzo rad. Symon Kaletnik,
Mieśczanin Poznański, sasiad mój / a
niec Pana Jana Kośmidrą, ciotowieś
ka w naszym Mieście zacnego, wdowca
bogobojnego / teraz Rayce, a przed
tym Borumistrza, cias niematy, Poz
nańskiego / ten tedy Symon Kaletnik z 55
ma teraz w ieden naste lat dziewczęci,

Grzechach

imientem Regine: Ktora we trzech le-
ciech na on czas bedac / wapnem podob-
no (bo przy wapnie ta nalezi miewia-
diaca) oczy tak zaspane miala ; iż w-
slyscy Doktorowie iuz watpili o tey wy-
roku. A bowiem oczu swych / wielki bol
cierpiac / namniemy memogla otworzyc:
y lezala tak od Srody, az do Wtorku /
w domu przyrzecionego Pana Jana
Kosmidra, Diaba swego. We Wto-
rek tedy, w Ostrawe Ciata Bozego /
sto z Processia od Gory (wedlug zwy-
czaju) do onego Kosciota Ciata Bo-
zego; ktorysiny niedawno wspomnieli:
z kad gdy sie iuz nazad wracano; ona
Dziweczka miewidzaca vstyskala zwo-
nienie / ktore przed Monstrancya czy-
nia: y tak do kucharzki Pana Kosmida
Drowey / na lozku lezac / z radoscia y z
kleskanem zawolat a Juzci ida iuz /
Anno. Anna imie tey Kucharce / bo-
goborney y statec ney bratley glowie /
w Pamienistwie Panu Bogu tak slus-
zacy; iż w dnu Swiete / niedrac zamie-
stawar sluchania Slowa Wezego /
Panu Bogu zwykla poruczac obiad
warzy

Duchowi S. przeciw.

warzyć, cnota Kazania. Ta tedy Ana
na / oślabła radość widząc oney ni
opłotaney Dniweczi / wyjechała do
osna; y przeciw Sakramentowi postas
wiwszy, raczki stojąc kazała / tak mo
wić do niej: Wła / Reginko / medl ję
Panu Bogu; aby cię raczył uzdrowić.
Dziwna rzecz; ledwo to wyrzekła / Dne
ciarko, obrociwszy się do niej, y raczka
wła. uiać Monstrancya, tak zawota
ła: Onoś sa / Anno. Pogląda Anna Re
gince w oczy: oczy widzi zdrowiuchne /
takoby mgdy żadnego bolu niematy:
dziękuję Panu Bogu; y Panu Kośmu
drowi / który siedzi za Processią / dać
wnet znać. Przybieł on z radością:
nalazł tak; iako powiedziano: cieszyć się to
y chwalić dać Panu Bogu. Tak Pan
Bóg przysłał ił wyrok onemu Dne
ciarku / na wzrzenie Sakramentu Cią
tą Pańskieg: z pilnymi przysięgami o
nej Dniweczi modlitwami. Rzecz ta,
jest wświedzenia Poznaniowi świadom
ni: dniekowano Panu Bogu za to / w
Koscielech, na Kazaniu: wszyscy są
świadkowie żywi / co to widzieli; żywa
jest

O Grzechach

Rozmawiasz jest y tá Panienko. Diwo wielki zóiste
 Janie. w ten czas Pan Bog okazał. K. 36.
 256. widyć on swego Kosciota Porębnego
 go broni / y Wiara tego prawiła po
 chwala. i; Racz trwa w biednych /
 a Prawdy winać niechce; i swoimi cho
 Ioann. II. stym czyni: by tej y Lazara dziś kto
 Mar. Crō. skrzęsił / albo naszego miłego Piotra
 Lib ro 4. wina zbudut; iatwardniały Odsiecz
 pieniec Beelzebubowi to przypisowac
 Przeczy nieprzeftanie. Niemasi dziś wietfych
 no Cuz roznic y swarow, o tych Nowowier
 dom, prz nikow; iako okolo naszego Ssa
 Ciele B. kramentu. Wiara tedy Kosciota Po
 rofelnego Pan Bog chciał czasow
 dzisiejszych podwierdzić / w ten oso
 bliwie Ciata Pańskiego Swiatosci.
 aby żaden przeciwko Nfey switey
 niefmiat bluźnić; ani sie / okolo dwu
 Przegląd Osob / swarzyć. O nieowierności a kras
 na. brności Raczka. Przecz Cuda Boie,
 na Beelzebuba składasz? przecz rhey
 Klauki / kora Pan Bog Cudy pocho
 5 Dow wala / niefłuchasz? Jesteś mato na
 tym; coć doma Pan Bog / w Prockim
 czasie, pokazał: czytas pewne Nowiny
 Indyjskie

Duchowi S. przeciw.

zóisse Indyjskie y Arabskie. co P. Bog przez
 Jesuity, świętego swęta Kaptany,
 czynić raczy / a iako Wiara Powoſechno
 na Znakami potwierdza; tam ſie do
 wieſz. Ciemu nie rac. ey wierzyſz z Żwoſ Ioannis 6.
 lennikami; niſi ſie maſz gorſzy z Phar
 iſaeuſſami? Wierſz mi; ſeć tego bliſz
 meſtwa pr. e. w Duchowi S. nieodz Matt. 12.
 puſci Pan Bog / ani na tym, ani na
 przyſtęp ſwiecie: ieſli ſie w czas nie
 wynaj. Ulebbeſz wierzyć Powoſechno Scoto 2
 ſci / Etorą Cudami Pan Bog zaleca; wanie.
 ale wolisz iſć za nowymi poſtępnymi
 błedy, z ſobą nigdy niezgodnymi. a ro
 zumie to? Co za cuda uczynił Hns?
 co Piktar? co Luter? co Kalwin? co
 NowoKryſtjanec? Chciał też Luter i Cud
 Drabla wypędzić, z iedney dziewki; Nowo
 Etorą do niego / iako do Proroka / z wierni: a
 Myſłniew była przywiedzioną: ale ten to w.
 Drabet tak był przypart Lutrowi; iż
 nieborak / od ſtrachu / do drzwi co rę
 chley muſiał. Nato ſie nie ſtato coſ
 ſtego: ten / co był przy tym / y Echory Frid. Sta
 drzwi od Drabla zawartych ſieklera phil in De
 dobywał / the rzecz dowodnie opisał: ſenſione
dział 9 Apologii

O Grzechach

257. *Idēstaph. ibidem.* *2 End.* *3 End.* *Feliciano Ning. De Miraculis Hereti.*
- byłato sie to, Roku Pańskiego 1545 /
 w Zakrysyey Sarstkiego Kościoła Wis-
 temberskiego / przy wielu Doktorach y
 uczoney ludzich. Atoż miał trzeciego
 Eliasa / y piątego Ewangeliste. Rys-
 chley ci wezyna umartym z żywego; ni-
 żliby mieli chroma skape wyzdrowić.
 powiedziała to o Kalwinie / y jest na-
 pisano; że na mary żywego włożymy /
 zbiat z nich i dech tego. Ale co mam ci
 dze rzeczy wspominać: y Biecia, na
 Podgorszu, co sie stało / Roku 1558 /
 we wsi jednej Siemianiskiej; słuchaj:
 a wiedzaś mi o tym y obcy ludzie. M.
 A co cho takiego? K. Włożyli na
 mary żywego sługę, imieniem Matthu-
 śa: kazał mu zostać Minister tej no-
 wey Ewangieliey, iakoby z martwych;
 y nad Prawo, czwarty króć; Mato-
 chusiu / powieda / w Imię tego, którego
 ia Ewangieliey ucze / powstań. Wstał
 Matthus / Kacerzu; ale nie teraz: na
 Sadny dzień zostać muś: ty iakoś z ży-
 wego uczynił martwego; żona Mato-
 chusowa / która wiedziata o tej napra-
 Rozwa wie / wśędzie rozwolata. Takci cha-
 okazyje

okazyje
 Ewa-
 nauk
 scie si
 a iest
 wied
 Nar-
 rego.
 Apo-
 tow-
 wien
 Duch
 Dob-
 fiego
 kcho-
 cie z
 mka
 wde
 Cud
 Wia-
 la m
 zayis-
 sci ie
 twa
 Pra-
 pon

Duchowi S. przeciw.

okazuje Pan Bóg po was / my nowey
Ewangeliey Ministrowie; iako waszą ^{Hier. 14.}
naukę Dusze ludzkie ożywia. Wstała ^{23.}
ście się sami; nie Pan Bóg was posłał:
a jeśli on was posłał, cudami tego do-
tędzicie: my wam nie wierzymy. M.
Nawrócił się oni, do Kościoła sta-
tego; ktorzy nie wytknęli ten Dział (bo y
Apostołowie nie czynili takich Znaco-
stów) na on czas widzieli? K. Ja nie
wiem: to miem; ił Grzech przeciwko
Duchowi S. trudno ma być odpuszczone.
Dobrześ ty obaczył / w tych ciachu nasz
tego Nowomierników / tej Grzechy;
Echore byś / gdy Pan na tym świę-
cie Bazał / w Żydziech y w Licemier- <sup>Zślepie-
nie.</sup>
nikach. Widza (bo widzieć mogą) pra-
wde Kościoła Powszechnego: widza
Cuda przy Krzyżu: widza Jedność
Wiary / Zgode / Miłość: walczyć wo-
ła na Prawde; miłi Prawdy słuchać:
zawierać wola Miłości / Ktora w Jedno-
ści jest; miłi się z nią zjednoczyć. ^{Exo. 7. 8.}
Zas-
twardziate jest serce Pharaonowe: ani
Prawda / ani Cuda / ani Jedność nie-
pomogę sercu takowemu. Panie Boże /

O Grzechach

258. **258.** day to; aby chcieli potutować. ale tak ich ty Cuda / które Pan Bog czynić raczy / nie nielepšyły; ze też przykładem krakubnych Żydów / im daley / tym wie
- Smia:** tšych rzeczy sinieja sie waijć. **Styka:** loſe wiel teſ; co ieden z tych ucynit / w Lubli
- fa.** nie? **M.** Kiedy? **K.** Tak dwie le
- Roku** cie / w Wigilia Ciata Bożego. **M.**
- Paniſkie:** Bytem ja tam tedy, na Jarmarku:
- 2564.** ſinat ſie targnać na Sakrament / za dwanaście złotych Czerwonych (iako powiedaia) przendiety. wſakie niepo
- Baſi** cieſzył go Pan Bog. **K.** Wic nie
- Boża.** ma Pan Bog, vnas czego karać? **M.** Skaraci Lublin niedawno powoła
- Spacie** trzem. **K.** Karaty nie mieysca: a w
- zdy ci tego niewidza. y owſem na naſ
- Koſciot wſyſtko z ſiebie zwałaia. **M.**
- A iako? **K.** Ji ich nie chcemy przyiać
- 1. Dow.** Ewangeliey. **M.** Za naſzey ſtarey
- Ewangeliey, wſyſtko lepiey p. Bog
- ſzczecił: znać to každy moie, po ſamych
- 2. Dow.** Seymach Koronnych. **K.** Tak cho
- prawdziwa potwarz, na Wiare Powo
- ſedna; iako / gdy Pogańi rozmnoży
- niu Wiary Chrzeſcijanſkiey każi Boża
- przypis

Duchowi S. przeciw.

tak przypisowali. na co pięknie odpowie-
 ra da S. Augustyn/ niemato Xiąg o tym De Ciuit.
 dem Pisać. Dziwna zaiste cierpliwosc Bo- De.
 wie lka. Karzec nas; ale iescze pomatu: coś Rozwa-
 ka ciejszego / iesli pokutować niebedzie- żonie
 bli my / spodziewac sie trzeba. M. Czes Luce 13.
 e les mu; iednych karze; (iako one niebogę / Sady
 M. w Krosnie) a drugim folguit? K. Boże.
 ku : Sady to sa iego dziwne. Dotknai sie 2 Reg. 6.
 / za Oia Skrzynie Bożej ; tamie wnet na
 iako placu zostai: Arzyjowali Syna Bożes Matt. 27.
 po go Żydowie ; scierpiat ie Pan Bog. on
 mie wie; przecz to czyni. Jesli wnet skarze ; ..
 M. Sprawiedliwym iest: iesli cierpi; ; Mi ..
 oles iolierdzia cierpi. wśakie ktho gárdzi ..
 i wo bogactwem takawosci iego / ktora on Roma. 2.
 naś czlowieka ku pokucie wiedzie ; biadaś
 M. temu wielka bedzie / w dzien Sprawie-
 yiać dlwego Sadu Bożego: ktory kazdes ..
 arey mu ptać, według iego Uczynkow. ..
 Bog Wiele ich iest ; ktorzy niewiedza / co Luce 23:
 ych czynia: takowi takwieteż moga przyść
 ktho do potęcy : ale ci ich Ministrowie, z
 owi Bezirey zlosci pospolicie grześa. przeto 259.
 ojes tej z ludzi Szlacheckich, y z pospolites
 bożo go czlowieka / niemato sie ich vyznawa ;
 isos 27 1 ale

O Grzechach

Zadza. ale z onych / barzo malo. Panie Boze / w t
 day to; abyśmy my Duch.; oni pilniey W
 swego powinowactwa pilnowali / A Tu
 Lucz 24. mecznym Klauka y Zywotem byli: zai / smi
 sie wszystkie Polska mogłaby niedlugo wiel
 Poprą = być, po staremu Chryscijaństku. wska / być
 wa. je mieć / dla tego / żadney wymowki nie ma
 bidzie miał u Pana Chrystusa: Który dani
 Matt. 23. rozkazał słuchac y tych; Którzy / Kaza
 dobrze czynić / sami tego nieczynią. siert
 V Piąty Grzech Duchowi S. przeciwny
 Grzech przeciwny, tak jest tym Włocowiernikom po
 Ducho polity; i go maia fundamentem swey wed
 m. fundam. nowoy piątey Ewangeliey. M. Wied
 fundam. dluwno tej; i; na złym fundamencie / mi
 ment pra wanie maia budowane. K. A ias
 tce Ewa toz M. A to w naszym jednym Pol
 gelio. znanu / iedni przed miasto chodzą, do
 Budow. Piłarcow; a drudzy do Kamienice: M
 wanie. Bartoś, na Gierzyka; a Gierzyk, na
 Bartośa Łaje. K. A co; gdybyś iel
 fce inych przypuszcil: y Sarnicki z
 Grzegorzem Troybożaninem / na sie
 iada: y przy Szymach, dosyć inż tego
 forma: bylo. O Polacy Polacy, wy nowey
 y Napo. Wiary; gdzieście oczy podzieli: czemu
w r

Duchowi S. przeciw.

Boże/ w toż niezgodę/ w różną y odmienną
 Wiare/ prawym okiem niewystrzecie? 260.
 Tu/ przypuszcza ięście ku tym inych: we
 zai/ żmi y one Wielozony Ochmuse/ y za w Odp.
 tugo wiela żon Obrezańce. 20. żali takie ma Li: 179.
 być Miasto Boże? Babilonci to jest;
 nie nie Miasto Boże. Nie dobry masz fun
 tory dament/ Babilonie: na samey Wierze
 żę się sadzi. żle wynosisz samo Miasto
 ię. Sierdye Boże/ Sprawiedliwości ięgo
 przeciw żamechawşy. Prawda; wielkie jest Spółcie
 w po/ Miłosierdye Boże/ y niema końca; Psal. 50.
 swę wedlug Dawida Proroka: wżak ię nie 135. etc.
 darmo tei Medzecz przestrzega nas ty Ecclef. 5.
 cie/ im słowy: Nie mów/ Synu; Miłosiera
 ię Pańskie wielkie jest; smutne sie on
 po/ nad wiele Grzechow moich. A czemuż Wykład
 a, do tak niemować? Tyleżko (powieda)
 nice: Miłosierdzie/ ale też y Gniew, rychto
 k, na sie od niego do nas przybliża. Na
 s ię to tak pisat Medzecz: Na was/ 1 Tim. 4.
 ki z Raczerze; Ktorzy leżąc vsy ludzkie/
 a sie Miłosierdzie od Gniewu, y od Spra
 tego wiedliwości (bo Gniew Boży, Spra
 owey wiedliwość ięst ięgo) odrywacie. Vciy
 nemu Matka Powstęchna z Medzecem; Nie Ecclef. 5.
 w t. i. 4. opuśćaj

O Grzechach

opuszczay Boiażni / Synu / y w odpus-
 ścionym grzechu. a v was / samą Wia-
 ra wšęgo dodate bezpieczeństwa : me-
 chciecie ; aby Pan Bog / odpuszcwoſy
 nam Kaſſi Wieczna / zoſtawił ſobie
 w Odp: Docheśna: Skruha serdeczna / Spos-
 Lic: 51 / wiedzia vſſna / y Doſyćwczynieniem v-
 54. czynkowym / gárdacie; a z nauki pra-
 wey Koſciola Pomſednego / ktora
 ieſt o Połucie / według ſwoey woli, na-
 trzeſacie ſie. Ky / wiedział ci ten Me-
 drzec, o wielkim Miłofierdziu Bo-
 ſym; y tak o nim ſpodziwieniem piſe :
 Ecce. 17. Jak wielkie ieſt Miłofierdzie Pańſte /
 y Lutość iego! Tak on napisał o Mi-
 łofierdziu : ale wnet tego dotożył; iſ-
 tym / ktorzy ſie nawracają do niego /
 Miłofiernym ieſt y Lutościwym. A
 ktorzy ſie Nawracają do Pana Bo-
 Ecceſi. 2. ga: ci / ktorzy ſie go boia. Albowiem do-
 tych tenże Medzec mow: Wy / ktorzy
 ſie Pana Boga Boicie / oczekawaycie
 Miłofierdya iego: Bo Laſkaw y Mi-
 łofierny ieſt Pan Bog: y odpuszcza /
 Wyklad czaſu ſmektu / Grzechy. Co tu rzeczeſ /
 z Rozw. Kacerzu : tu ſamey Wierze zechceſ
 ciągnąć

ciągnąć
 dno
 iny
 chci
 na 2
 wu
 chay
 gdy
 ſiną
 da:
 tego
 rzyſ
 ca ſe
 ſwie
 boia
 każ
 wne
 boyn
 rzyſ
 mu /
 cie g
 dye
 a Eo
 wiſy
 ſych
 Mi

Duchowi S. przeciw.

diagnac Boiazii Boia: Stuchay ies
dno Medrea/ a w Medreu Ducha S:
iny wykta d tamie naydziei/ nizlibys ty
chciat. Ktorzy (powieda) boia sie Pa
na Boga; niebeda niedowierzac Slo
wu iego. Tu/ masz tu Wiare: ale sus
chay daley: nie same Wiare naydziei;
gdy niebedziesz po czesci wyrywat Pis
sina. Tak bowiem Medrzec sam wykta
da: Ktorzy sie boia Pana Boga; beda
tego szukać/ co sie iemu podoba: Kto
rzy sie boia Pana Boga; nagotowa ser
ca swoje/ y przed Oblicznoscia iego. po
swietca Dusze swoje. ieszcze/ Ktorzy sie
boia Pana Boga; beda chowac Przy
kazania iego. a troche wyiszej/ trzy Sto
wne Chrzescijaniske Enoty / w Bogos
boynosci zamknat, tymi slowy: Kto
rzy sie Pana Boga boicie; Wierzcie
mu/ Wladziei w nim mieycie/ Mituy
ciego. ic. Wielkie tedy jest Mitosiers
dzie Boze; ale tym/ ktorzy sie go Boia:
a ktorzy sie Boia; tuż ci/ iako prawdis
wi synowie/ z Mitosci Mandatow Bo
zych strzega. ale kto sie Nieboi / a nie
Mituię/ ani chowa Rozkazania Boze;

O Grzechach

Gniew Boży bliski jest od tego: jeśli niebędzie pokutował; a nie przystaczy tu Miłosierdium Sprawiedliwości.

Rozważ
Janic.

Exod 20.

Psal 100.

Ec.

Roma. 2.

VI

Grzech

przeciw

Ducho.

Poprzą-
wó.

Lt. 200.

262.

Genesis 4

Matt. 27.

Aktu 1.

Miły Boże; tak na wielu miejscach /
Pisano S. ślaczego Miłosierdziu Spr. i
wied. iwość! a razdy ci śmiecia rozrywac
rzeczy, z sobą spoiłone. co kto czyni; i za
li przeciw S. Duchowi / który się śl
seia naszą brydy / y dla tego każdy
Grzech Sprawiedliwie karze / iawnie
niegrzeszy: Od iednego tylko, Grzechu
takiego, podobno są wolnymi ci dus
sieszy Wzowowiernikow Ministro
wie. M. Od którego? K. Od Ros
spaczy. M. Chwała Panu Bogu.
K. Wszakie ich Władzieia / pośi sa
wylaczeni od Jedności / nie jest prawa
Władzieia; ale perwa jest Praesump
pcya. Gdy w Kościele Porosłecznym
trwając / y według nauki tego za Grzes
chy pokutując / czynimy to, co z nas
jest; Władzieie mamy mocną y perwą:
Bożewchoway rozpaczac; by tei w na
wicey, y naciższych Grzechach. Bła
da Ramowi y Judasowi, w Miłos
sierdziu Bożym Władzieie memaize, m.
Tę

Tę
Duc
Sto
Nia
niez
Oyc
Sae
Grz
im
prz
wi,
aczk
fied
dym
dla
nia
jest
Oyc
ciw
Sto
Duc
ze d
aby
plac
Kor
M.

Duchowi S. przeciw.

Też są przeciw Grzechom, naprzeciwko Zámie
fnienie.
 Duchowi Świętemu; które z szczyry
 Złości pochodzą: wskazuje na ciebie jest
 Niepokutowanie. M. Przeczyć tej
 niezowiemy ich, przeciwnym Bogu
 Ojcu / albo Synowi Bożemu? K. Wykład
Słowa.
 Są przeciwne Trójcy Świętej; jako
 Grzech każdy: wskazuje niedarmo dać
 im to imię Pan Chrystus. Bogu Ojcu W Bze
dzie.
 przypisujemy Wszechmocność; Synowi 1 Cor. 1.
Roma. 5.
 wi, Mądrość; Duchowi S. Miłość;
 chociaż i Syn i Duch S. jest ws
 Źechnym; i Ojciec i Duch S. Mą
 drym; i Ojciec i Syn szczyra Dobroć.
 Dla tego tedy osobliwego przypisowa
 nia / Grzech, z Krwotoci uczyniony,
 jest iakoby przeciwko Wszechmocności
 Ojcowskiej; a Niewiadomość / prze
 ciw Mądrości Syna Bożego: iako
 Złość, przeciwna jest Dobrociwemu
 Duchowi Świętemu. M. Racz Zadza.
 że dać / Panie Boże / Polpce naszej;
 aby się ztak ciężkich Grzechom wy
 placata. K. A co; jeśli i Grzechom / Grze
 które do Nieba wolata / jest pełna! chy do
 M. Co toż racz są? K. Nie może Nieba
 Też wolać

O Grzechach

- ich Pan Bog długo cierpieć: Sobl. wy
mi plagami / dla nich / Królestwa y
- Imie.** Miasta Karze. **M.** Czemu ich tak
zowia? **K.** Z Pisma to wzięto. **M.**
Wiele Ktorej sa? **K.** Cztery ich naydu-
ich. zemy; Mizoboystwo dobrowolne /
Grzech Sodomski / Vbogich, Wdow,
y Sierot ściskanie / a Zapłaty zatrzy-
1 manie. Zapłać vbogiemu Nalemni-
Grzech kowi (tak rozkazuje Moyses) thegoś
do Nie dnia / przed zachodem Słońca: iż vbo-
ba wol gim będąc / z swey roboty żywie. aby nie
taia cy. Wotał przeciwko tobie do Pana Bos-
Deut. 24. ga; a za to ty Grzechu nie miał. Swię-
Iacobi 5. ty Jakub chał do niesprawiedliwych
Bogaczow mowi: Skarbicie sobie
263. gniew w ostateczne dni: oto Robotni-
kow waszych zapłata / w ktorey podes-
bliscie ich / Wota; a to Wotanie, w vs-
Ecc. 34. sy Pana Zastepow wešlo. Medrzec
Protko; Ktory (powieda) Krew wyle-
wa / y ktory zdradza Nalemnika; bra-
2 cia sobie sa ci dwa. Kaide tej Vcie-
Grzech snienie tak Wota do Pana Boga pom-
do Nie sty; iako w Egypcie byto. przetoż P.
ba wol. Bog o tym dat ten Mandat; Wdo-
Exodi 3.

do Niebá Woła.

wie y Sierocie nieczynicie sie: Jesli ich Exodi. 22.
 obrażicie: beda do mnie Wołać: a ja
 wyslucham ich Wolanie; y zruszy sie
 Gniew moy; y wysiekie was Nieczem:
 a beda za to, Żony wasze Wdowami;
 a Synowie, Sierotami. **M.** Sroga Rozwa-
 a surowa to kaza. **K.** Kazdego / Pro- żanie.
 ry niema ratunku od ludu / Pan Bog
 ozywa sie Obrońca: dla tego temu jest Ps. 9, 67.
 zostawion ku obronie Ubogi; y on jest
 Sędzią Wdow / a Oycem Sierot. 3
 Grzechu Sodomskiego brydliwość, Grzech
 tak Pan Bog Abrahamowi opowie do Nie-
 dat: Wolanie Sodomcyków y So- bá woła
 mocyków rozmnożyto sie; a Grzech tacy.
 ich, barzo sie sstat cięskim. Echory Gene. 18.
 Grzech co zaci był; z onych Mejow Gene. 19.
 Echorzy Lota z Sodomy wymiedli / mas
 dry niechay sie dorozumiewa. **M.**
 Strach, słuchać o tym; iako Pan Bog Rozwa-
 Sodomcyki karat. **K.** A tego strach żanie.
 słuchać: iż cięjsza będzie z tym Chrzes-
 scjanom / w dzien Sadny; niżli onym Matih. 22.
 miastom zapadłym / a siarka y ogniem
 spalonym. **M.** Co za przyczyna była Przycz-
 onych Sodomskich Grzechow? **K.** na So-
domy

O Grzechach

Ezech. 16 Pycha / Zwyność / Obpćcość / y Prożno-
 wanie : tak powieda S. Prorok Eze-
Rozwa- chiel. Patrzajcie ; iako sie tej Polacy
żanie. wynosia ! na co guinna swe obracaia !
 z mtodu tylko troche sie pouczyć : a po-
26 4. tym nic mego ; iedno iść / pić / spać. 16.
Sadza. M. Pame Boże / firzei nas : na oko
 wszystko to widzimy. K. A Miesz-
4. boystwa Dobrowelnego iako wiele jest
Grzech v nas ! y A blowey krwie w Polsce do-
Genesis 4 syć ; ktora wota z ziemie do Bogá.
Rozwa- Trzeba sie bać iednego Grzechu , do
żanie. Niebá Wotaiacego ; aby Pan Bog,
 estapiwszy Krolestwa męskarat : a ias-
 koj sie niebać ; gdy sie w łupie wszystko
 zgromadza ? A za dziś ptacz Bzenies-
 fńtkom ; co kto winien ? za niemaś ścis-
 snienia vbogich Kmiotkow ? Jednego
 dnia iuż wolnego niemaia ; niebożeta /
 na niektórych nuyescach. A uż Wdow-
 wy y Sieroty vbogie / gdy imiennie ich
 gospodarnym Panom przynależy / co
 cierpia ; usli chca sie z swex czastki wes-
 felic ! przedać musi naostatet / rad,
 nierad / rada , nieradá. A kto uczyni
 Sprawiedliwość : pierwszyby wszystko
 imiennie

Do Niebá Woła.

imienie woogi Szlachcić wraćit; niżli
 Prawem co wygrat. M: O gdybym
 ia tej; tobie powiedzia.; iaki wciśt my
 Nieśczęanie cierpimy! K. Wiem; y
 bacze. Coj czynić? Cierpimy; a o Cier ^{Leżarz}
 plwóć Pana Boga prośmy: tak on ^{stwo.}
 nas chce mieć. dla naszych Grzechow / ^{Iob 34.}
 niegodniny czasow lepszych. Pan Bog
 rzadzi światem: bez iego woley / ^{ani Mat. 6, 10}
 wlos; głowymie spadnie; y serce Kro ^{Prou. 21.}
 lew kie w rękach iest Bożych; y Past ^{Ieremia 3}
 rze on, wedtug serca swęgu daie. M.
 Ale iednak ztego starze? K. O Ociec / ^{Es. 10, 14.}
 skarawşy syna; ianie miocie. Nawieś
 dza nas y karze Pan Bog. poprawia ^{Kozwa}
 myś sie z tego? M. Wiera mało. ^{żanie.}
 K. Lepiej tedy czyni; iż nas karze.
 Abowiem niemaś wiecşego nieśczę [„]
 scia; iedno gdy grzeşacym dobrze sie [„]
 powod. i: tak mądrze S. Augustyn nas ^{Episto. 5.}
 piśat. [Nihil infelicius felicitate pec
 cantium.] M. Przecze to? K:
 I; takowi na wieczne bywaia chow [„]
 ni porępienie. [tales enim æternis sup
 pliciis reservantur.] M. Panie
 Boże/ wchowa; je nas tego. KA.
 Przyto

O Grzechach

265. Przeto lepię ; i tu karze. a za sie kiedy
 dynamy. M. Niemasz poprawy nic.
 K. Gdy masz polepszenia ; a Gzes
 chow sie przymnaża ; czegoż sie nadzie
 wać w Polsce ? Ja sie boię ; aby / dla
 Matt. 23. jednego niezlicznego krwie wylania /
 Królestwa niemielismy spustoszonego.
 M. Barzo ku temu idzie ; day Panie
 Boże lepsza. K. Nato iest Wiary
 Luce 19. na ziemi. wolaiać dosyć Raznoduie :
 a przedsię każdy idzie za swa. M.
 Wszak dziś o Wiare tylko sie swarza ?
 Wyklad K. Swarza sie ; ale iey niemaię. We
 Psal. 144. wszybszym trzeba dać Panu Bogu
 wiare / y w Obietnicach, y w Groźbach
 iego ; a wierząc, trzeba to czynić / co on
 każe ; nieczynić / co zakazuje. takiey Wi
 ry mało naydzie Syn Człowieczy ; gdy
 na Sad swoy przydzie. Odprawitem
 Domto
 rzenie. trochę Grzechy nasze wolasne / które sa
 Smiertelnyimi ; Stowne / Duchowi S
 przeciwne / y do Nieba Wolaiace : o
 Grzes Grzechach Cudzych iuż gadamy. M.
 chy Cus Wszak każdy swa złość ponieśie ? K.
 dze. Cudze Grzechy te zowiemy : które acz
 Eze. 18. nie my sami czynimy ; wszakże albo druz
 gich

Cudzych.

gith Uprawiamy / albo pomagamy / albo nie hamujemy. Opis^{nie}
Wiele
ich. M. Wie-
 le jest chałowych Grzechow? K.
 Dziwięć osobliwych sposobow jest do
 tego; Kada / Koskazanie / Przyzwala-
 nie / Pobudzanie / Pochwalanie / W-
 czesnictwo / Obrona / Zamieszanie / y Rozwa-
 Ochylanie. M. A tu niemato z tego? Psal. 18.
 K. Uiedarmo Dawid pilnie prosił;
 aby Cudze Grzechy raczył mu Pan
 Bog odpuszczyć, y Páwet S. tak Przez-
 tożone / iáko też pospolitego człowieka, Timo. 5.
Ephes. 5.
 wspominał: żeby niemieli spoleczności z
 Grzechami Cudzymi; ale raczey z nich
 Parali. M. Gadajże już o pierwszym.
 K. W ten czas Kada bywamy win-
 ni Cudzego Grzechu; gdy na zte radia-
 my. Przypisuje Piotr S. wkrzyżowa-
 nie Pána Chrystusa, Annašowi / Ba-
 phašowi / y innym Przetożonym Żydo-
 wstom: a my w Ewangeliay czytamy; Io. 11, 18.
Matt. 27.
 iż oni Kade tyłko ná to dali. bo od Ces-
 tarzow Pitatowch. Pan Jezus jest Lef. 18.
 ná Arzyj wbiły. Przeto wszyscy, ktorzy
 w Kadzie siedzą / wszyscy ludzie Por-
 dni y Wczni, do ktorych ini o Kade
 chodzą /

O Grzechach

Luce 23. Dzia / maia naśladować Jozeph'a Aris
 mathskiego; ktory nie zezwalał na Ras
 de y sprawy Wziednikow, w on czas,
 256. Żydowskich. na rzeczy dobre / o co oł
 wiek idzie / mamy radzić; a od złych, y
 2 od Grzechu, zawsze odradzać. Także
 Griech tej Nathan Prorok powiadał Dawid
 Cudzy; domi; i on miezem zabij Rycerza swe
 Rosta = go, Wriasta; a to sie estato, za rostkaz
 zanie. niem Listowym / przy dobywaniu Ana
 2 ge. 12, 11 mońskiego miasta, Rabby. y Krol A
 3 Reg. 21. chab nie zabij sam Naboth; (tak
 mu wyrzucat Elias Prorok) ale na
 List tego / ktory za tego przyzwoleniem
 Krolowa Jezabel pisł / to sprawie
 Rostu no bylo. y Marcina Lutra mozem
 Państwa: słusnie tym przypodobac; i on pisał
 1525. niem swojemu Chlopaka wojnie, przeciw
 Szwabom = Panom zbudził / w Niemczech. Przeto
 zanie. ktokolwiek komu kaze, zle co czynić;
 Zefars kaze sam czyni. Panowie tedy niechay
 swo. nic zbrojnego slugom swoim mierzka
 Adu. 4. znia; a słudzy / gdyby im co takiego
 rostkazano / Pana Boga wiecey maia
 Matt. 18. słuchac; niżli ludzi. Ani Kefa / ani
 Hoga /

Cudzych.

i Aria Woga/ ani oko/ niema być nikomu tã
 a Ra ko mte; to iest/ żaden Pan, by też na
 czas, pożytecznięby: od ktoregoby nierãczey
 corols wolat bogoboyny Stuga/ by też y za
 tych, y rãz/ odstãc; mili na Kalkazanie Pãñ
 Także kie/ przeciw Woley Boiey czynić. Nie
 dawia rozkazuyemy ile czynić; raczey od ztego
 a swes hamuyemy: tak iako niegdy Dawid ha
 1 Reg. 26.
 skazał morat Abisaiã, sluge swego/ od zabia
 2 Alms cia Pomazãñca Boiego, Krola Sau
 ol 2 la, gtownego (rozwa; co to iest) swes
 (iako go nieprzyiaciela. Trzeci sposob Grzes
 3 Grzech
 le na Cudzego, iest Zezwolenie. Albo Cudzy.
 ement wiem nie tylko ci/ ktorzy ile czynia/ go
 4 Roma. 1.
 awies dnu sa smierci; ale/ ktorzy też zezwala
 5 Añ. 7, 8.
 6 enny ia na zte. Niekamienowal Sãwet S.
 7 pusa Szczepana; ale zezwolil na smierc ies
 8 e tw go/ byt tedy winien bywie oney. A tu
 9 dzeto maia być ostrojnymi; ktorzy o Rzeczy
 10 ynĩc; pospol. radza: aby ani na zte wotum/
 11 n Kro ani na żądanie niesprãwiedliwe, nigdy
 12 eday nikomu nieprzyzewalali. Osobliwy Zetãrã
 13 postã przyktad iest w synie Saulowym, Jos
 14 twego nathasie: ktory oycu swemu/ na smierc
 15 1 Reg. 20.
 16 maia Daroida niewinnego/ żadnym obyczã
 17 / ani iem niechciał zezwolić; y owsem thãt
 18 oga/ pilnie

O Grzechach

267. pilnie iego niewinności broni; iś chciał
gi oćiec wloczyć dla tego przebie / y
Kozwas musiał iść zarazem z zastola. Wielka
żanie. to zaiste cnota / a zwaśceza w tym: kto
ry miał po oycu (co mu też tam oćiec
przypominat) Królestwo trzymać.
Nápomí Niechayże z tad się wczu wśyscy, na jas
námie. dno / ani na oycow swoich niesprawies
dluwość niezezwalac. Nabyt imienia
twey oćiec niesprawiedliwie: niezwytke
wyciągat y ustawit roboty / czynsfe /
Śwóla podatk, co niestusnie komu wzięte; ty
żanie. wroc: co niesprawiedliwie ustawiono;
Roma. 1. słaś / a napraw. inaczej; y kto czyni / y
kto przyzwala / obadwa godni są śmierci.
4 Grzechy tej niemato ludzi, Pobus
Cudzy. daniem tu Grzechowi. Tak grzeszył
żona Jobowa, y Tobiaszowa / z niekto
rymi ich przyiacioty: wiodac bogoboy
ne a cierpliwe ludzic, do przeklinania
Boga / sami w ten cieśki Grzech wpa
dli. Ale co S. Job, y Tobiasz / na to i
Job 2. Nowis; iako gtupia: (tak pierwszy
z nich żenie swey odpowiedział) Przy
mujemy dobre, z ręki Pańskiej: czemu
tę y złego przymować niemamy:

Cudzych.

a drugi; Niemowicie tak / powieda, syz Tobie z.
 nowie ludzi swietych, onego Zywota
 czekamy: ktory Pan Bog tym / ktorzy
 Wiare w nim meodmenna maia / nas
 gotowac racyst. **M.** Zaisze y dzie, v Rozwa-
żanie.
 nas w domu naydzie Pokusy takowe.

K. Przeto trzeba byc ostroznym. Gdy Zefar-
 przygoda / albo choroba / przydzie na swo.
 ciowieka; cieszye smietnego / y z ptas Roma. 12.
 czacyimi ptakac, mamy: Boie vchoz 1 Petri 3.
 way, smietnemu wiekszego smietku do-
 dawac. Bywa thej Pobudzanie ku Wyklad
 Grzechowi, czasem rzecz; nie slowy:
 gdy ktory Bogacz, niemaiac lutości Luce 16.
 nad vbogim, glodnym, y wrzodliwym /
 moglby go ku semraniu przeciw Bo-
 gu przywieść. y nierzadnego oka poys Prou. 7.
 zrenie / domow nierzadnych chowanie /
 coś do tego pobudzenia ida. trzeba vs,,
 rzadowi pilnie w rzecz kazda weyrzec. ,,
 Co sie Pochwalama dotycze; tym gzes 5
 sia wssyscy / rzeczy zle chwalacy. Dal Grzech
 ściac Herod S. Jakuba: pochwalili Cudzy.
 to Zedowie. y ci tedy winni byli Mejos Aclui 12.
 boystwa onego. Al iako na on czas, ne Stosof-
 lazt swoy swęgi; ktory zta rzecz, dobra wancie z
Przegaz
byc na.

O Grzechach

- być powiedział : także też y dziś / Ktorzy
 268. Posty tamia / Sluby gwata / z Kła-
 storow zbiega / w Święta robia /
 Koscioty lupia. i. e. maia tych ; Ktorem
 Eſaie 5. sie to zuchwalstwo y swowolenstwo po-
 doba. Ale Biada wszystkim takim /
 2 Tim. 4. ze ztego dobrze czyniacym : iako też Bła-
 Eze. 13. da onym Mistrzom , wſy ludzkie tes-
 kaczemy ; a Poduski pod tokieć / Wez-
 głowka pod Stowe / ku wloziem
 Kozmas-
 ſanie. duſſ ſcietaiacym. M. Bardo mila ieſt
 ciatu , ta diſſieyſza Wlowowiernikow
 nauka. K. Przeto też cielesni a ro-
 ſkoſni ludzie przedko ſie ieſy chwyca.
 Matth. 7. Koſciot Powſzechny ciaſna droge ch-
 wali ; a ci / po ſwych roſkoſach wſtawia-
 czych / ani w Czysta niechca być na-
 Apoc. 18. czas. Niebada , niebada : gdzie indzie ieſc
 Wyklad muſi cztowiek roſkoſny. Wſyſcy też za-
 wſnicy tym ſpoſobem grzeſza : wſlugo-
 wać wola ; niſli prawde mowić : iako
 Pan rzecze ; tak y ſlaga : tak ; tak : nie-
 Pſalmo 9. tak ; nietak. co gdzie bywa / a gdzie po-
 chwalaia ; iadze grzeſzacego ; tam Koſci
 Lekars-
 ſtwo. grzeſſeniu niemaſ. Wato dſis naydzie
 Para. 21. Iſa bow / zta wola Paſta jednym
 tylko

Cudzych.

tylko słowkiem hamulacych: podobno
 iesteż mniey Królom, y Pánom; Ktoż Psal. 140.
 rzyby one słowa Proroctie, z serca mo-
 wili; Niechay mie Karze/ y na mie fus-
 ka/ cztowiek Bogoboyny; a Grzesznik
 niechay gtowy moiey nigdy nieglaścze.
 M: Pięć mi rzeczy pamietam; Kade/
 Rozkazanie/ Zezwolenie/ Pobudzenie/ 6
 y Pochwalenie: daley co? K: Vczes Grzech
 snictwo. Abowiem kto sie dzieli ze złos- Cudzy.
 dzieiem/ albo kraść poddanemu dopus- Prou. 29.
 ścza/ albo w domu i todzieta y raytas Esaie 1.
 ra chowa; y Pana Boga sam iest taa-
 rowym. M: A ci; co zydom pienia 269.
 dy pożyczają/ y lichwą sie z nimi dzie-
 la? K: Lichwarzmi są: w Gmachu Psal. 14.
 Bozym mieszkać niebada. Takie też Wyklad
 ktorzy nymnia piwnice/ albo domy
 synkowe/ a zatym dla pożytku swego,
 zbytkow dopuszczają; sami przez sie wo-
 systkie te zbytki czynią. żadnym systkiem
 nieprzystoynym/ Ktory iest przeciwny Zawiaz-
sanie.
 Woley Bozey/ niemamy sie z nikim
 dzielić. A towarzystwo młacy z Kle-
 tymi/ albo też z Kacerzmi/ ich grze-
 chow vczesnikami bywają. Tobiasz mi-

O Grzechach

- Leſarz** ty, in; w ſlepoćie będący / gdy ſoná ieſo
ſtwo. go w dom moſtá bekarace koſlatko ;
20 Eſez Strzeżcie tego / powieſda / aby kradzioſ
 ne niebyto. **M.** Podobno ten wolá
 ieſć chleb ſuchy / w ſwey ſlepoćie ; niſi
 być Wcieſnkiem cudzego? **K.** Pew
 na, nie dbat on nic; chociaſy ſie y ſona ná
 niego oburzytá. **7** Siódmy ſpoſob Grzech
Grzech chu Cudzego, ieſt Obrona ; gdy kto
Cudzy. złoſci, przewinienia , y nieſprawiedli
Eſaiz 5. woſci ludzkich / bywa obrońca. Wiada
 tym wſyſtkim ; ktorzy ze złego czynią
 dobrego. Tym ſpoſobem grzeſia ; ktor
 rzy wałé niepobożnych pomagają.
2 Par. 19. Prorok Jehu kará z tego Joſophá
18. ta Króla / ztemu Achabowi ná ratu
 neſć iedacego . zá co teſ mato ſam / ná
 oney wojnie / gardſia nie dáł. Kto teſ
Iudicam 9 chowa przy ſobie ztoczyńce ; iáko czyniſ
 tyrann Abimelech , ſyn Jeroboalero ;
 ma ſie obawać tego ; aby ná ſobie ſam
Wyſtad kaſni Boſey nie noſit. **8** Sędziowie / y
 Prokuratorowie / memają nigdy kaſz
 nieſprawiedliwych bronić. aby onemu
Luce 18. Sędziemu / ktorý Boga ſie nie bał , y
 ludzi nie wſtydat / niebyli podobni. Ale
 żaden

Cudzych.

żaden z tych obrońca ciężey niemoże grze-
 szyć; iako / Ktory przechowywa y broni/
 albo tej przechowywać y bronić dopu-
 szczą Racerze, Dusi ludzkich kate o-
 krutne. Panie Boże / daj to; aby v nas
 nie było żadney Bethsury: do kadby I Mat. 10
 zbiegali wszyscy przestępcy Zakonu Bo-
 żego / a wielcy przeciwnicy Świętego
 Kościoła powszechnego. M. Wszak Przysią-
 co indziej wypędza; to v nas w Polsce na.
 przyma. K. Zgubili rozum Polacy/
 za tą swoją nową Wiara: metacy byli 270.
 Oycowie nasi; gdy Jan Hus w Cze-
 chach nową naukę rozsięwał. Pánowie Lekar-
 tedy / y Urząd każdy / za niewinnymi, st 10.
 porządnie miała się zastawiać; iako Da- Danie. 13.
 niel za Suzanna: a tymże przykładem
 naponinient; kto prawdę mówi / a kto. Wspomi
 fałsz; miała się pilniey przypatrywać. namię.
 Jesli się zgodzą ná iedno / Hus / Pi-
 kart / Luter / Zwinglius / Nowotricze-
 niec / Wielożon / Troybożanin / Obzes-
 zamec / y kto inny takowy; mogłaby ich
 być Prawda; ale iesli ten powieda iną/
 drugi iną / wszyscy rozna y przeciwna;
 czemuż the niezgodne Świadki mamy

m 14.

wspira

O Grzechach

vsprawniewliwac: przec; ie bronimy/
 Wyklad przechowywamy / podobniemy: A
 co Panowie czynia skutkiem / pod swa
 Obrona zte mairac; tego ini izytkiem y
 zewalaniem niechay niebronia. bo tak
 Roma. 1. by ci byli winni; iako Panowie, ztych
 bronacy: a Panowie zasie tak; iako,
 ktorzych sa nieprzystoynymi Obronca-
 mi. M. Zamieszanie k czemu idzie?
 8 K. Nam to Raznodzierom w glos
 Grzech Cudzy, we: ktorzy / niechac sobie nikogo nad-
 gniewac / siekac czasem nie winiemy; a
 Ezaie 56. chlebem gebe zatkana miewany. Co
 1 Cor. 5. winni czynic Pastarze Duchowni; iako
 2 Cor. 2. zte mairac karac; Poturuiace ciepyc;
 Ezech 33. za Kosciot Powstachny zastawiac sie;
 33. 3. Gniew Bozy iasnie wysytkim opowie-
 dac: z Pisina S. ktore im Pan Bog zles-
 cit / niechay sie weza: Panowie tej / y
 kto inny takowy / zgrzeszyliby Zamiesz-
 Prou. 24. niem; gdyby niewinnych / mogac ich
 Psalm. 81. porzadnie wybawic / stracic dopuscili.
 Nam to gdzieby kto zamieszal slosc
 czyie / bedac winny przystoynie iaw-
 iawic; y tenby od Cudzego Grzechu
 Matt. 18. wolen niebyt. Niedarmo Pan Chris-
 tus /

Cudzych.

stus / po iednym y drugim napomnie-
niu / kaze opowiedac Kosciotowi.

Ostateczny sposob spolecznosci Grzech
chow Cudzych, jest Ochylanie, na co Grzech
wszystcy / ktorzy pod moca swoja sobie Cudzy,
zlecone maja / maja pamietac. Dwa 271.
Nieciez sa w Chrystianstwie: przy Luca 22.
Duchownych dwa sa Klucza: ieden, Matt. 16.
przy Biskupach / a drugi, przy Kaptan
ie kazdym: maja tez swa Moc Panow
wie swiececy / na Przedziech bedacy; y
ktorzy przy sobie doma slugi chowaja:
y w skolach Mistrzowie / y w domiech
Rodzice z Gospodarzmi / maja swoje,
nad dziatekami y czeladka, wirge y las-
te. Duchowni kogo maja Klac / kogo
Rozgrzeszac / ich cho bacznosci zostawiam.
Urząd aby Kacerstwa y zbytki
karal; Panowie hamowali zlosc w
poddanych, y w slugach swych. Gospo-
darze pilnowali swoy czeladki / Oycos-
wie synow / Matki dziatek / Mistrzo-
wie zakonow: wszyscy ci maja pilne na to
od Pana Boga rozkazanie. Niedarmo
Niecz jest dany Urzednikom: kazdy
Przełożony da liczbe z poddanego swego

Roma. 13

Hebr. 13.

m iij

80:

O Grzechach

Psal. 100. **gd:** dobre slugi Panowie mają przy
 sobie chowac; Gospodarze, Czeladź nie
Pr. 22, 23. swowolna; a dla głupstwa matych dnia
 tek / y z Szkoły, y z Domu / niema prze
 wychodzić. Wszyscy niechay się boiać
Licz 31. przykładu Żelowego / zbytki synow
 swych słowy tylko karzącego. Acoż
 Żm = masz Cudze Grzechy / y dniewić tego
Enienie. Grzeszenia sposobow. bytoby y tu co,
 y nas, optakać; gdybym się daley nie
 kwapit. **M.** Dosyć się powiedziato:
 byśmy iedno chcieli czynić. **K.** Tu /
 słuchaycie daley. A pamitaj o czym
Powto = mam gadać? **M.** Wspomnie podob
czenie. bno sobie. Odprawiowszy Grzech Po
 wszedni / poczatek wykladać Smiers
 telne; naprzód Głowne / potym, przes
 ciwne S. Duchowi / potrzebie, Wołać
272. iace do Nieba: terazes Cudzych Grzes
 zesz chow dokonat. iuż tedy masz gadać o
 chy Bis tych; ktore Biskupom y Papieżowi za
 stup: y chorwane bywaia. przecztobywa?
Pap. 34: **K.** Dwie sa tego osobliwe przyezyny;
chow = dla ktorych niepozwała Rosciot pro
ne. stym Raptanom, każdy Grzech roz
z Przy = grzesząc: na ten czas tylko / gdy kto jest
ynie. niebespies

Bisk: y Pap: zachow.

niebepiecznego zdrowia / y naprosty
 Kaptan ma te moc ; aby od wszystkich
 Grzechow rozgrzeszył : ale gdy nagley
 potrzeby niemał ; choćayby sie tego
 wazyl / (co niema czynić) nie jest wa-
 żne ono Rozgrzeszenie. Dwie tedy sa
 przyczyny tego : jedna ; aby Porządek /
 y Jedność Wiary / tym obyczaiem za-
 chowana była : a druga ; iżeby ludzie ,
 od wielkich y ciężkich Grzechow tym
 łatwo sie powściągali. Pierwsza 1 Przyczyna.
 przyczyna wrosta z postanowienia Pań-
 skiego : Ktory Klucze Królestwa Nie-
 bieckiego , osobliwie dał Piotrowi ; y
 temu też osobliwie , kazał swoje Owce
 paść y Baranki. Abowiem iesliby nie-
 była wieksza moc przy Biskupach / ni-
 żli przy Kaptanach ; a przy Papieżu
 zaś wieksza / niżli przy Biskupach : roz- 2 Dow.
 zmańcie Odświeżenie / Ktore Pan 1 Cor. 11.
 Bog dla polerowania swych dopu-
 szczal / nigdyby końca nie miały. Nie 10 wto cz
 darmo zaiste napisał S. Jeronim : iż dzenie.
 gdyby spoleczna moc była Biskupow 2: 155.
 z Kaptan ; iżeby Kaptanow / tyle też
 y Kacerstwa było. M. My to dżis

O Grzechach

2 wtwier na oko widziimy: Cierzyk v Piłartow,
dzienie. niechce mieć nikogo nad sobą: Baro

coś v Lutrow, poty będzie Erasmus
sa słuchał; po ki co nowego nie zaydzie.

K. Takżec też Grzegorz / tak Sara
nicki / tak Stanke / tak Dyfłordya /
tak im; każdy z nich swa chce prowa

4 wtwier dżic. A Cyprian S. z kad sie Odszczes
dzienie. piełstwa rodza / te dale tego praw

Libro 1, dżiwa przyczyni; iż iednego na czas

Episto: 3. Raptana / y iednego też na miexcu

ro Odp: Pana Chrystusowym Sądziego / swo

Lic. 88. wolni ludzie znać niechca. [Nec enim

2 73. aliunde Hæreses obortę sunt, aut nata

sunt Schismata: quàm inde, quòd Sas

cerdoti Dei non obtemperatur; nec

vnus in Ecclesia ad tempus Sacerdos,

& ad tempus Iudex, vice Christi cogis

tatur. &c.] Piękny jest porzadek w

3 Dow. Niebie: dziewiec jest Chorow Ana

gielskich: niżsy wyżsych słuchana; a w

byscy Pana Boga. thakże też chciał

7 dżiwa= mieć Pan Chrystus / w swoim Koście

7 dżiwa= le, na ziemi. Pierwsza tedy przyczyna

tego zachowania pewnych Grzechow,

jest zachowanie pęknego a potrzebnego

go Po

Wist: y Pap: zachow.

go Porządku Kościelnego; aby nieby-
ła / co gówno / tho Wiara: a druga & Przyczyna
jest, hamowanie cięskich czynów.

Grzechow w Chrześcijaństwie. Jesli Wykład
sie niebo: Pana Boga zły a okrutny
czowiek; który sie niehydzi krew swe-
go Brznięgo, y swego Brata wylewać:
widy ona iawna Pokuta Wielko-
czwartkowa (zwłaszcza / gdyby w swo-
jej mierze a surowosci zachowana by-
ła) mojego nieco od tad powściągnąć.

Ey / wstydałby sie Pan Ziemiann;
gdyby nasi oczyma pogladano / palcem
wklazowano. ic. M. Jui dziś sieka / Przygo-
bija / naiejdziaga / morduna; a na Wiel-
ki Czwartek nie niedbała. K. A kco-
temu winien? aza nie ta też nowa Wi-
ra; kcora sie z tey iawney Pokuty smie-
ie: Tacy jest też osobliwa przyczyna: iż

dziś nasza Polska wylana domą krwio-
opływa: za starey Wiary, mebyto też i Swo-
go Abowiem musiał każdy / na Wiel-
ka Noc / do Scotu Pańskiego przys-
stąpić: kto to chciał; (a każdy winien
chcieć) pokutować pierwey musiał:
jesli niechiał; byt Klety: jesli trwał

O Grzechach

stat. v. v. rok w Klatwie; imienie / według Stas
ladst. & tutu / brat Starośca, a tak / rad, nieś
Kazimir. rad / opioć; w Wieś siedzenia / musi at
Fol. 76. w Wielki Czwartek, w Koscielę na
10. Herb. Poćucie lejeć; a żeby nie leżał / ani się

okrucieństwa swego wstydał / ani przy
Koscielach (co za starych naszych Wy-
cow / dobrze też było) ciano siwe biczos-
roat, dobyty mieczem swa nad swym
Bliznim mielutosc okazuiac; latwie
sie mogt od Nieoboystwa hamowac.

Śawia = M. Zaisze trafies: nowych naut Ka-
zanic. cerstwo nawietśa iest przyezyna; iż
dżis krew Wola Pomisły na Polske.

2 Dow. K. Toż też rozumiey o innych Grzes-
chach / Biskupom, albo Papieżowi, zo-
274. stawionych. poći tego zachowania nie
skazita Luterya; poty była w Polsce
wrietśa Bogoboyność, we wfyskim.

Bisku = M. Ktoż są te Grzechy? **K.**
pie^o roz Biskupi one Grzechy sobie zachowali;
zgrzesze dla Ktorych ludye / na Tum, po roz-
ma grze grzeszenie chodza, a są te osobliwe; Oda-
chy. stanie od Chrzescijaństwa / Czary /
cieście Bluznierstwo / Krzywoprzy-
sustwo / Slubu przestapienie / na Kos-
djice,

Bist: y Pap: zachow.

diace, y na Kleryki, ra: sciagnienie/
Trucizna / Niejoboystwo / Nieczy-
stość nieprzyrodzona / z Begu poslus-
biona, z Krewona, z Dnerwica, y Nie-
żakta Griech popetniony / Diatek y
ptodu odesce; y iesliby co takowego/
wedlug dobrego zwycza:u / byto gdzie
chowano. Cieszkciec sa te Griechy: do-
brze ich hamować; a swowolnym y nie-
bogoboynym ludzom, wiecey do te-
go pobutki niedawać. M. Wszak
sie ani Spowiedala ci Nowowierni-
cy. K. Patrzaycie; iako Drabet na
swa bye! umie on sobie / wedlug swey
mysli / nowe Wiary kować. Chcesz
sluchać y tych; ktore sobie zachowywa-
Papies-
Papies? M. Boie sie; abym y ia-
kie^o ro-
kiedy czego nieprzestapił: przeto lepiej
zgrzesz:
wiedzieć. K. Sluchaycie. Napier-
Grzes-
sly Griech, zachowany Papiezowi, jest
chy.
Kacerstwo, a nie bez przyczyny. Albo
Bácer =
wiem w iednym Kacerstwie, iako wie-
stwo.
le jest Grzechow; przy Stownych Li: 247
Griechach / y ktore sa przeciw Ducho-
25.
wi Swietemu / iasneś mogt obaczyć.
M. Pamietam. K A. Na Bulle
Papies

O Grzechach

Bolta Papiestkiew / **Ktora** w **Wielki** **Czwartek**
Wielko- **tek**, w **Kosciele**, y w **Rzymie**, ogia-
czwar- **sa** / **niemato** jest **Grzechow** **takow**
stowa. **wych** : prze **ktore** **ci** / **ktorzy** **ie** **czynia** /
wpadaja w **Klaster** **Papiestki** : w **szko-**
ze **ia** **tylko** **one** / **ktore** **nam** **Polakom**
trzeba **wiedziec** / (aby **smysle** **ich** **ustrze-**
gli) **na** **ten** **czas** **mianuit** . a **sa** **te** : **Kas-**
cerstwo / **Czytanie** , **Drukowanie** , y
Chowanie **Krag** **Kacerstich** / **Bromes-**
nie y **Przechowanie** **Kacerzow** / **Kays-**
carstwo , y **Zbijanie** / **Satbowanie** **Bul-**
y **Listow** **Papiestkich** / **Turkow** , y **nie-**
przyaciol **nych** **Chrzescijanstich** , w **sz-**
felkie **przeciw** **Chrzescijanom** **ratowa-**
nie / **na** **Kaptany** y **Biskupy** **rei** / **Pods-**
mesienie / **Kauz** , **ktore** **sie** **tocza** **przy**
Stolicy **Apostolskiej** , y **Pietgrzym-**
stwa **do** **Rzymu** , **Przenagabanie** /
Praw , **Jurisdikcyer** , y **Wolnosci** **Kos-**
cielnych **kazanie** / **Dochodow** **Kosciele-**
nych **odeymowanie** / **Exekucyey** **List-**
ow **Papiestkich** **niedopuszczanie** / **od**
Posluszenstwa **Papiestkiego** **odstepo-**
wanie / y **od** **tych** **namienionych** **Grzes-**
chow , **bez** **mocy** **sobie** **danej** . **Kozgrze-**
Sanie.

Bist: y Pap: záchow.

śanie. Te są Grzechy / które nam oś
 sobliwie potrzeba wiedzieć / na Bulle Rozwa
 Papiestkiej Wielkoćwartkowej. Kto zanie.
 wie / a wierzy; co za Grzech jest, nie
 słuchać tego; któremu. Klucze Króles Matt. 16.
 stwa Niebieskiego są dane / a Owce y Ioann 21.
 Baranki Pana Chrystusowe zlecone:
 ten sobie lekce onych Grzechow niebe
 dzie wazył. Na inych też miejscach /
 w Prawie Duchownym / naydujemy
 ieście mece; przecz w Klatwę Papię
 sta niektórzy wpadają. M. A tego
 rad będę słuchał; dla lepszej ostrožno
 ści. K. Ja też, y tu nic inego nieprzy
 pominię; jedno / co potrzeba świeckim Ine gize
 ludziom wiedzieć. Wpadają tedy w chy / mo
 Klatwę Papiestką y ci: którzy Kościo
 tom gwałt czynią / y miejsca święte tu
 pia; Listów Papiestkich Satysrzom
 sprzyjaia; na obieranie według myśli
 swej Opatów / Zakonniki przymuszaia;
 spraw Kościelnych do Wzędu Ducha
 wnego niedopuszczaia; Posłuszeństwa,
 Duchownym powinne, zabraniaia;
 Kościelne dobra sobie przywłaszczają;
 i; sług Kościelnych / y z Kleryków /
 ciał

O Grze: Bisk: y Pa: zách.

27 5.

Niepo =
služen =
stwo .
Genesis 3.
1 Reg. 15.
Matt. 18.
Lefár
stwo.

cta a myto biora ; Kacerze / Klete / y
iawne Lichwarze / na mieszcach swiez
tych pogrzebua ; z Krewnymi y Powi
nowatymi / z Ministkami / z Mníchy y
z Kaptany, w Młatienstwo wstępuia ;
Prawem y Statutem Lichwy dopu
szczaią ; z mianowicie Klerym / chcąc ,
wiedziac, y dobrowolnie obciua ; Bes
necia Koscielne kupuiac y przeda
iac, w Swietokupstwo wpadaia / al
bo tego pomagaa ; od Kosciotow is
mienie oddalaia / a oddalonego wzyw
ia ; okolo Poczucia Panny Maryey /
nie wedlug Koscielnego zrozumienia,
trzymaia ; Legaty Papiestkie gabaia ;
a Kiegi / bez dozwoleńia Vrzedu Kos
cielnego / drukua , albo drukować
daia. M. A tu niemato tego ! K.
Wszystko ro roście z iednego Niepos
lużenia =
stwa : dla ktorego / Adam iest z
Raim wypędzon ; Saul Krolestwo
stracił ; a Chrześcijanin sstawa sie Ja
wno grzesznym iakoby Poganinem .
Stuchac tedy Kosciota ; y Przetoj
nych iego: tak niewystapimy przeciw
ko swietey Stolicy Apostolskiej.

Zamknięcie Grzechow.

a coby i niewiadomości byto; łatwie
 to Pan Bóg przebaczy. Będziecież mi
 pamiętać te Grzechy? M. Barzo
 się ich lecam: są rozmaite: trudno się
 ich ostryed. Abowiem oprocz tych
 czynów wychcieśskich / i wśnych y Serde
 czynach trzeba się wiarować. coż wiady
 mamy czynić? Dziwne na nas czasem chow / a
 Pokusy przychodzą. K. Synu mój
 ty / Pokusy Grzechem nie są: zezwole
 nie tylko na Pokusę, Grzechem jest.
 M. Ale Adam stary nam wómin: ciał
 to nasze, i ktonne jest tu ztemu: K.
 Ale też Łaska Boża, y Słowy czto
 wiel, mocniejszy jest / niżli Ciało. do
 brze będzie: my tylko nieprzyzwala
 my; ani się w Pokusach Kochamy.
 Przeto masz tu wiedzieć: i po i na trze
 ci Stopień Grzech niewstąpi / poty
 nie jest Śmiertelnym. Straci go z pier
 wszego y z drugiego Stopnia; a miera
 dusz się ztemu Gościowi: iefcze niegrze
 szyć Śmiertelnie. M. Co to jest ta
 kiego? K. Pierwszy Stopień, jest
 Pokusa; drugi, Kochanie; a trzeci,
 Zezwolenie: a Gość ten żyty, Grzech
 n jest.

Powto
 rzenie z
 Rozwa
 żaniem.

Zam
 knienie
 Grze
 chów.

Spór
 ciele
 Ephes: 4.
 Colos. 3.

I Sta
 uka; o
 3 Stro
 pniach /
 fu popet
 niem
 Grzechu
 Iacobi 1.

Zámknienie

1 Poku^{sa} = jest. Kto z nas może być / ná tym stwie-
Lu: 2: 19 cie / krom Poku^{sa}? Przeto then zly
276. Gość / chce sie wt^{rac} do domu náš /
2 Bo^z prawie zaw^ody ma przystep na pierwo-
kanie. sty Stopnie; rzadko wr^{ót}ł zstepować z
 mego; y na drugi (zwłaszcza gdy nie-
 c. umy b^owamy) cz^osto sie w^ospina. A
 b^owiem co s^oba przy^ost; b^owa tho
Smy^{sl} 9 Ci^otu n^otemu 'ubo: rado czasem o^o-
Gen^{is} 9. ram patr^o; i rad zara; odwrócone ma-
 bre: n^o c^ost^oroć, tam nachylać w^o-
 dia; g^odie trze^ona obiedwie zatulić:
 tak je t^o / w^o sm^ołowaniu potraw w^opis-
 cia / cz^ost^oroć sie kocha W^oskusenie:
 monia s^olot y w^odek rozmaitych, Pos-
 roomanie rado miewa; y Reka cz^ost^o-
 Proć tam sie s^ociaga; g^odie nieprzystoi.
 M. Toć dla tego / d^otemy sie winny
 mi Panu Bogu / na Pow^osedniej
 Spowiedzi / z piaci Smy^{sl}ow ciatá
 nášego prz^ostnego? K. Dla tego.
 „Przez Smy^{sl}y naše, Grzechow^o nam
„ z^och^onia przychodza: ale mocen jest
Pr^ost^o 2 Rozum / za Laska Boia / tego Gościa
stwo. stracić y z drugiego Stopnia; nietylko /
 na ktory mu ci^oz^o w^ost^opić / z trzecie-
 go y

Grzechow.

go y z ostatniego. M. Awo iuz Gość z Jez.
doma; kiedy jest na trzecim Stopniu: wolneje.

K. Biade wieczna ten zły Gość nosi:
boday v nas nigdy niepostawał.

Diwona tu walka; bywa; gdy Rozum Ro. 7, 8.
nasz z Smyśłami naszymi walczy. A Galat. 5.

bowiem Smyśły nasze / za starim Adamem idac / rady tego ztego Goscia
przyymaia: ale Rozum y Duch nasz /
poddac sie Adamowi nowemu y Duchowi Bożemu / głównym jest iemu

nieprzyacielem. Jestci na co biadać; Rozwas
połi raz / y drugi / y trzeci, Goscia tego śanie.

niezephnieś: wśakże im daley / tym
wiecey / mnieysza moc zwykt miewać.

a im go rychley y barzley straciś; tym
też on cieşey spadnie / y nierychley z nos

wu pocznie sie wspinać. M. A gdy
iuz sie wespnie na Stopień trzeci; co z Lekars

nim daley czynić? K. Zezwolites: stwo.

iuzci źle: snierc (iako mowia) za paś Genesis 3.
sem. wśakże biedi sie z nowu z nim; im Roma. 6.

nalepiey moješ: wotay do Ciebie; Raś Psal. 50.
ta. byc sie napietniey zalecat then etc.

Gość; byc niewiem co obiecował: wól Matt. 4.
czyć z nim tak dlugo / aź za Katunkiem

n ij Bozym

Zámknienie

277. Božym přemoieš / nepřestáý. Prá-
wda; ieš sie w tym biedzeniu spraco-
wat. odpocyněie: pošíl sie: a baď; ná-
„ potym mežmejšy. na drugi Stropieš
„ nepřypuščizay: to test rzecz nabespieš
Ioannis 3. czynieš. Tloc ten zlv Gošc mitue:
Ephes. 5. cizy pilno zarzdy. M. A iakož; czuť
Matt. 26. mođe zarzdy? mušic; slowiek spať.

K. Sipi: abyš odpocynal; a odpo-
czynawše, czut pilněy. Rozumiešie;
czego chce? M. Domyslám sie; das
leka. Awo treba trwać na Modlit-
twie wstawiczněy. K A. Tegom
chciat. Přeto gdy od Modlitwy od-
chodíš / tak odchodíš; abyš tu niey ka-
žda raz byt sprawnějšym. Szatan
tedy kuáí: Smysly máš kochanie: a
Rozum přyzwala, nepřyzwala; be-
„ dnye naša dobra: Panem v nas ieš
„ Rozum, v Duch naš. Poťi Duch naš
„ Duchá Božego slycha; a Smyslom
„ cielesnym nepřyzwala: meďi wierzga
Ciato / iako chce; předsie przy nas ieš
zwočiestwo; ale iako Duch naš zewo-
li: iesli nepowstáemý; šadlo wšyšt-
ko. M. Ba teraz niematoš mie pos-
ciešyt.

Žám-
knienie
Kauš.

Grzechom.

cieżył. K: Żaden Grzech nie jest / ,
 iedno dobrowolnie uczyniony. niezes ,,
 zwalaj; przyczyny Grzechowi nie daj;
 a Łasce Bożej / (o która proś) nie
 twymślitam; dufaj; Grzechu Śmierci
 telnego niebedzie. acz w Kochaniu ,
 może być czasem Powołaniem. Naostas
 tek wszystkie myśli twoje masz do tego
 skłonić; abia się każdego Grzechu / by
 tej namierzeńskę / wszelkim strzeżi o
 byczajem. Ciężkiej rzeczy na cztowieka /
 a mierzniejszą przed Odliczem Bo
 żym / nad Grzech nie masz: Przeszpa
 stwo Przykazania Bożego / y nieycie
 według Wolej świętey jego / Pana
 Boga niewymownie obraża. Abo
 wiem jeśli nie kto inny / iedno sam tylko
 Syn Boży / mógł za Grzech dosyć
 czynić: jeśli (dla okazania Śmierci
 Bożego nad Grzechem) czasowa o
 statecznych, pan Chrystus cierpiat; a
 jeśli (aby wszystkie świat ciężkość Gze
 chu obaczył) w gtownym miejscu Je
 rozolimskim: jeśli nie inftyktory czas; Święto
 ale (gdy nawitcey zewszad ludzi było)
 dni Wielkonocne, raczył do tego obrać:
 n ię naostas

Ma
 ut.;
 Grzechu
 strzeż się
 napil =
 niec.
 Rozwa
 żanie.

Personā
 278.
 Czas.

Miejsce

Święto

O Dob: Uczynkach

Brzyż.   n*ie* o*stat*ek / i*esli* m*e* p*rzez* l*ad**a* i*ad*ka
               S*mierci*; a*le* p*rzez* c*ie*stka / d*luga* / s*nu*
               t*na* / r*atunk*u y p*o*c*iechy* z m*ie*ad m*e*s
               m*ie*sc / z m*ocy* n*as* D*ya*belskiej w*ykus*
Z*awia*zanie   p*it*: i*esli* / m*owie* / t*ak* c*ie*stka r*ecz* i*est*,
               K*o*sz*ta*nie B*o*z*e* p*rze*stap*ie* : c*zemu*z /
               w*o* w*ia*rowaniu G*rze*chow , m*amy* b*yc*
               l*eni*w*ie* : p*rze*c*z* w*sk*elkiej p*il*nosci / a*by*s
               s*my* W*o*la B*o*z*a* c*zyn*ili / n*e*p*rzy*toz*ys*
               m*y* d*o* t*ego*? I*esli* g*dy*te / t*u* z*ais*te, c*zu*c
               n*am* t*rze*ba / S*ynu* m*ity*: t*rze*ba p*o*z
               z*na*c G*rze*chow c*ie*stko*sc* ; a p*o*znaw*sz*y,
               w*o* p*il*ney a c*u*ryney z*aw*o*z*d*z* b*yc* o*stro*z
               nosci. D*la* t*ego*m*e*i i*a* t*ak* d*luga* o
P*rzeczy*na.   G*rze*chach g*ada*t ; a*by*s*my* s*ie* i*ch*
               s*trze*d*z*, y w*ia*rowac, m*ogli* y w*mieli* : a
               o*dp*raw*ie*m i*u*z / i*m* n*ak*rocey m*og*to
               b*yc* / p*ier*w*sz*a c*z*is*ci* B*o*goboy*nos*ci.
I*le*z*esc*   A*to* g*rze*sz*yc* p*rze*stanie ; D*ob*rze c*zyn*
B*ogo*   n*ie* / z*a* p*om*oca B*o*z*a* / t*at*wie t*en* b*e*s
b*yno*   d*z*ie m*og*t M. A m*o*z*esz* k*to* D*ob*rze
sci / D*o*   c*zyn*ic / w*o* G*rze*chu k*to*rym l*ez*ac ?
b*ie* D*o*   K. M*o*ie. m*o*ie N*ie*c*zyst*y c*z*lowiek
c*zyn*ti.   D*ob*rze d*awa*c J*at*m*u*z*ne* ; P*ij*anica, M*o*d*lic*
D*ob*rze   s*ie* : y t*rud*no z*na*lesc t*ak* Z*los*liwego
c*zyn*ia y   c*z*lowieka ; a*by* n*e*m*ia*t co d*ob*roci w
gli.   s*o*b*e*.

Pospolitych.

sobie. ale co; po tym? Kto w iednym: 279.
 wystąpi / y w iednym Grzechu Śmierci ^{lacobi 2.}
 telnym leży; po ki nie Połutnie / i bez
 wion być niemore: by tej niemiem co
 dobrego czyni. Tak Pan Bog iest: Do Rozwa.
 brotliwy: i; aczkolwiek Śmiertelnie ^{3: me.}
 grzeszacy, a prze; Połute niepowstas
 tacy cztowiek, tego iest goduen; i; by od
 niego wstętkie Łaski swoje (a Łaska ^{10. 15.}
 Boia iest, Dobrze czynić) Pan Bog
 odia: wiat i; z wielkiego Miłosier
 dzia swego / (aby tym łatwiey cztowiek
 z Grzechu powstał) y niewdzięcznym ^{ioannis 1.}
 Dtry swoje ro, dawa. Niechay i; ^{Łekar=}
 Grzechu powstanie: chceli, Dobre swe ^{stwo.}
 Uczynki mieć pożytecznymi. a te i; on ^{Poprá=}
 to / nie z Synowskiej / ale z Niemola ^{wa.}
 niczey Boia i; czyni. Abowiem Bo
 iaiń Synowska, w Grzechu Śmierci
 telnym leżec niebedzie. A iestli; c; to
 wiek, w Grzechach wielkich bedacy / ^{Mniez=}
 moie niemato Dobrze czynić: daleko ^{ba.}
 wiecey / Prawa Połute wzmocny /
 bedue mogt przyść do tego. M. Do Roz
 bre Uczynki ktore sa: K. Sa dwa: ^{iduat}
 i; te; iedne pospolite / a drugie Osobli ^{Sob: V=}
 n ^{uq} we, czynowa

O Dob: Uczynkach

we. Pospolite należą każdemu Chre-
scjaninowi; a Osobliwe, perwonym tyl-
ko stanom. M: Które są Pospolite?

K. Nie jest rzec, przystoyn; aby zte,
a zwołać Duchowne, Drzewo / mia-
to dawać wiecey ztego owocu / niżli do-
bre, dobrego: przetoż tej wiecey jest
Dobrych Uczynków / Które Miłość

Roz-
dzał

Pospolite
tych do-
brych U-
czynków

Li. 244

280.

rodzi; niżli Spraw Żtych / Które z Gze-
chow pochodzą. Naprzód tedy, każ-
dy Grzech ma Przeciwna sobie Cno-
te; iakom / przy Słownych Grzechach /
nieco pokazać. potym są Dobre Uczyn-
ki, do Usprawiedliwienia Pożytecz-
ne: są Cnoty Gruntowne: są Dary
Ducha Świętego / Błogosławień-
stwa / y Rady, na dobra wola dane.

1 Co. 13.
Psalmo 1.

Wierzyć; iż prawa Miłość prozno-
wać niemoże. Kto się Kocha w Miłości
Bożej, y Bliźniego; jest ten osobliwie
pożytecznym Drzewem: M. Już /

I. Do-
bre Ucz-
Grze-
chom prze-
ciwne.

Li. 244

porządkiem gadamy o tych wszystkich
Dobrych Uczynkach Chrześcijańskich.
K. O napierwszych / Które są Grzes-
hom Przeciwnie / nie trzeba tu wiele
mówić: dawają się znać o tym / na-
swym

Pospolitych.

swym miejscu / przy opisaniu Grzes-
 chow; iako onych zaniechawszy / w Cno-
 tach, im przeciwnych, Kochać się ma-
 my. Niechceś być Pysnym? badijcie Wylicza-
 Pokornym. niechceś być Niepokut-
 racym? Pokutujcie. niechceś; aby
 Ściśł poddanych twoich Wolat na-
 cie do Niebā? obchodźcie się z nimi
 Sprawiedliwie y pobożnie: także też
 w Powołaniach Grzechach / w Vst-
 nych / Serdecznych / y E chore bywaia
 Zachowane Przetoionym Bosciel-
 nym / łatwie obaczysz; Etoż Cnota Eto
 remu Grzechowi jest Przeciwna.
 Badij Posłusznym; wstrzymajcie się Nie-
 posłuszeństwa: Niemow lada czego;
 wstrzeżcie się Prożnych Stow: Zyc
 każdemu dobrego; śle Wyślić nieba
 dzieś. ic. M. Już rozumiem. K.
 Co się dotyczy Dobrych Wczynkow /
 Etożem ja nazwał Pożytecznymi do
 Vsprawiedliwienia; dla tego to imie
 dać im słusze możemy: iż po Arzcie /
 potrzeba ich jest do Vsprawiedliwie-
 nia / tak i tych ludzi, iako dobrych.
 Rzecz krótko tak pojmi / niż ten czas.

II. Do
 bre Dcz:
 de Vpici
 wiedli a
 wienia
 Pożre-
 czne.

O Dob: Vczynkach

- Wskaz** Gdy inż cztowiek napierwsze Vspráá
W Op: wiodliwienie na Krzcie bierze / y stáe
Lic: 6 8. sie; Grzesnego Swietym: po Krzcie /
 albo zachowa sie, w onym pierwszym
 Vsprawiedliwieniu: lbo niezachowa.
Apoc. 22. iesli zachowa; ; Sprawiedliwego, y z
 Swietego. / stáe sie Spr. wiodliw
 sym, y Swietym, y Bogobornier
Pf. 50. etc sym: a iesli y niezachowa; pr. ei Pos
Sáwia= taci muéi go zaá sobie nabye. Do tes
zame. go tedy Vsprawiedliwienia dwoiego,
 y z tych y dobrych Chr. es. i. Jan. / sa Pos
 trzebne y Potrzebne te trzy D. bie Va
 czynk: Post. M. dliwie / y Miłosiera
 dzie: y przeto stánie im ono imie / u sa
 Potrzebne do Vsprawiedliwienia /
Somod. moie byé dane. Chcieli vbiagać Paná
1014 3. Boga Nimowcytkowie / y otrzymac,
 za Vsprawiedliwieniem, odpuszczenie
Luce 18. Grzechow; Poscili: Celnik Jawnos
Danie. 4. gr. esny pilnie sie Modlit: Krolowi
 Nabuchodonosorowi kázał Prorok
 Jatinuinnam Grzechy odkupowac: a
Tobia 1, 2 S. Tobiasi / S. Anna Prorokim / os
Luce 2. kazniac Miłosierdzie potrzebniacim /
 Panu Bogu, w Poscie y w Modlit
twach

Pospolitych.

twach służyli; a tym sposobem / 3 Sprá-
 wiedliwych y 3 Bogoboynych, stawá-
 li sie Sprawiedliwými y Bogoboy-
 nieyými. Przeto lepsza jest Modli- Jám =
 twa / 3 Postem y 3 Jasnózną / niżli śkar Paczenie.
 bić ztore; według świadectwa Angio- Tobia 12.
 ta Raphata: y sam Pan Chrystus / 12 28 1.
 Pośa mite te trzy Cnoty Ch-ześcijañskie
 Panu Bogu / w Ewangelii pokazał; Matt: 6.
 Gdy sposobu Modlitwy / Postu / y Mi-
 losierdzia / nauczyć nas raczył. Post
 na iny czas odkładam; o Modlitwie w Odp:
 poręduję / przy Pociersu: Mito- L: 107
 sierne Deynti trochę tu odprawie. 10.
 Zastę potrzeba jest nam być Mitosier- III. Mi
 nym: iesli tei chcemy mieć Pana Bo- tosier
 ga, ku nam Mitosiernego. M. Coś ne D
 to jest Mitosierdziej? K. Jest raco- exentk:
 wanie nadzie y potrzeby naszego Bli- Opis
 niego / 3 Litosci serdeczney y 3 Mitos- nie.
 ści pochodzące. Widziś głodnego / al- Wyklad
 bo wroźdliwego / Brata y Bliźniego
 twego: widziś zaśtego w Gzechach /
 bázro głodnego y chorego na Duszy: y
 mezlutwiejsze sie nad iego nadzie: jest
 ku chobie Mitosiernym Pan Bog: Luc: 6.
przez

O Dob: Dczynkach

- przeć tej Brat y Blum twoy ciebie
1 Ioan. 3. me zna Miłosiernym? Jesli ty / wia
diac Brata, potrzebniacego twoiego
ratunku / zamkniesz przed nim swa Lu
tosć serdeczna: Miłosci Bożej w to
Matt. 22. bie niemaś. a iesli ta sie nieodkryjesz / na
Luce 16. Godziech Pańskich: w dalsie Ciemno
sci wrzucony / z Pawłoczym Bogas
czem będziesz cierpiat draczenie w O
gniu Piekielnym; a niebędziesz miał
ani kropie wody / Tu ochłodemu nas
Rozważ miniejszego ciotku trzeogo. Widajcie;
żanie. i; kto zatula uszy na wolanie Obogiego
Prou. 21. go / będzie tej sam wolał; a Pan Bog
Matt. 25. niebędzie go słuchał: A iako Ciemi
sierni ludzie, Pana Boga poznali też
Ciemiłosiernego: tak zaśie na Miłos
sierne, dżiwne on prawie wylewa w
Bytko swoje Miłosierdzie. Gadi Gre
Eccles. 3. chy Miłosierdzie; iako woda ogień:
Eccles. 16. Miłosierdzie sprawi miejsce każdemu /
Matt 25. wedlug Zasług Dczynkow iego: Kros
rzeniem swiata zgotowane / ludzom
Miłosiernym daruje Pan Christus.
M. Wiele jest tych Dczynkow i
tosier

Pospolitych.

tosiernych? K. Jest osobliwych 14; Roz-
 siedni Cieleśnych / a siedni Duchow- dział.
 nych, iako dwoic jest **Ni** Dza; Ciata / y 282.
 Dusze: tak tej y nad Ciatem, y nad Du-
 szą / lutość mieć mamy. **Ni** tosierne Cieleśne
 Deynki Cieleśne, te są; **Lacznacego** Matt 25.
 nakarmić / **Pragnacego** napoić / **Gos** Esaie 58.
 scia w domi przyjąć / **Ni** tagiego przyor-
 dzać / **Ni** emocnego nawiedzić / **Ni** es-
 znia y **Smetnego** pocieszyć / **Ni** mazłego Tob. 2, 12.
 pochować. także tej Duchownych **Ni** Duchow-
 czynkow **Ni** tosiernych siedni pospoli- wne.
 cie licza; **Rarać** Grzesznego / nauczyć Matt. 18.
Ni emieutnego / **Rade** dobra dać po Ro. 12, etc
 trzebnacym / **żyć** y **prosić** Zbawie-
 nia **Ni** bliżniemu / **Smetne** cieszyć / **Brzy**
 wdy / **Fromnie** znosić / y **Wine** przepu-
 ścić. **M.** Ale nie każdy może mieć; z
 kadby nakarmić Zebraka / y co innego
 takiego uczynić? **K.** To ma czynić; Nauka.
 co może: y wbody w **Sypitalu** moga /
 a dla tego też, winni są Duchowne **Ni**
 czynki **Ni** tosierne czynić. **Cnotom**
Gruntownym / prze te przyczyny / to III.
 imie dano; i; wszystka sprawa peczę- Cnoty
 wogo y przystoynego życia / iako na grunt-
wne.
grun- Zmie.

O Dob: Dcz: Posp.

Libro 1 grbńcie / na nich sie fundue. Osebliwie
Officio. Ktęgi napisat o nich S. Ambrosy.
Pos = M. Ktorei sa te Cnoty? K. Mę-
dział. drość / Sprawiedliwość / Mierność /
Sapien. 8. y Mocność. Których ta jest sprawa; a
Opis = byśmy sie, na tym świecie, rzadzili Was
nie. cnie / Każdemu zachowali Sprawie-
Titum 2. dliwość / zawždy ieli Nie rnie / ystwali
 w sprawach Świętych Meinie. M.
Odoże Daj to / Panie Boże. K. Rzeczy tych
nie. dla tego tu niesyrze; i; na inych chej
Lic: 37. imieśc: ch / gdzie byto potrzeba / o tym
 sie mowito; Bada; Mądra Panna; bez
Lic: 14. dzieś umiat sprawować sie Mądrze:
 przestań na tym / coć dał Stworzyciel
Li. 249 Nieba y Ziemię; nie uczyniś Krzywdy
250. nikomu: wiaruy sie Objárstwa / y Nie-
283. czystości; zachowaś w sobie! Mierność:
Li: 117 a na Szatość Świętych Mieczennis
118. Kow y Mieczenniczek pamiętaiac / nie
V. Dás daś sie nikomu: ibić z prawey drogi.
ry Du: R o Dárach Duchá S. nie trzeba tu
cha 8. gadać. M. Czemu? K: Alza nie-
Lic: 88. pamiętaś; gdzie tego byto mierzyć; za-
 pomniates iux; iako; Dorow Duchá
 S. poznac Swietobliwość? M.
 Tu/

O Rádach Dobrow.

Nu/ pamietam. Przechies ie tu po-
wtorzył? K. Abym żadnych Do-
brych Uczynków/które z osobną mia-
nowicie zaleca Piśmo/na tym miejscu
(gdzie o Dobrych Uczynkach gada-
m;) niepuszcil. Błogosławieństwa
też oem liczymy, nie żeby ich więcej
niebyło: ale i te osobliwie Pan Chri-
stus mianował / wszystkie one pod tą o-
śmiazamknął. W dzień Wszech Swie-
tych/ bywa o tym Ewangelia: z Ka-
żania może sie każdy ich nauczyć. Na
Końcu rodyjatu Dobrych Uczynków/
które są Pospolite wszystkim Chrze-
ścijanom / potożytem Rady Dobro-
wolne. za którymi kto idzie: ten wola-
miej y pilniej / w żywocie Doskona-
łym/ Panu Bogu służy: y dla tego be-
dzie też miał osobliwą, w Brolestwie
Niebieskim zaptarę. M. Wieleż
jest tych Rad, na dobra Wola nasze
danych: K. A tych jest niemato: trzy
są osobliwe; Wbośtwo dobrowolne /
Posłuszeństwo Zakonne / y Czystość
wstawiczna. A żeby więcej ich było: Doda-
przykładu S. Jana Krzyciela/któ-
ry pra-

Pizchy-
ná.

VI.
Biego
staw s.
Matth. 5.

VII.
Rady
Dobro-
wolne.
Pożytek.

Roz-
dział.

Domod.

O Kádach

ry práwie oycem iest Pustelnikow y
 Zakonnikow / mozesz to obeçzyc. A bo
 wiem on Puscza sobie obrat: Wina /
 y cokolwiek wpoic moie / nigdy niepit:
 co sierodzi na pusce; tego tylko poiy-
 wat: w wloziemey ostrey zawidy et os-
 dilaæ. M. Przecie Pan Christus /
 ktory nadoskonalszego byt żywota / nie
 tak sie wychowal? K. Piękna cho-
 rzec; iest w Ewangeliu; ktora mi te-
 raz / za twymi slowy / na pamieć przy-
 sta: Lukasz S. dziwne dwu Dziećias-
 tek Poczecie y Narodzenie / y tychie
 dwu swietobliwe wychowanie / dla
 naszey Nauki pięknie opisal. A bo wiem
 dal znać / w Janie S. Krzciæciu; i-
 nam ludziom / ktory latwie wpaść mo-
 żemy / bezpiecznieysze iest (ieslibysiny
 pragneli Doskonatego żywota) na os-
 sobnych miejscach wychowanie. a w
 Panie Chrystusie / to oznaymit: na-
 przod; i- Doskonalszym ten być moie /
 ktory miedzy ludzmi mieszkaæ, y Ro-
 sciotowi Wojemu w Kádach Dobro-
 wolnych slużac / niewinność Dusza y
 Cieleśna, umie zachowac: (ale kto iest
 takim?)

Luce 1.3.

Math. 3.

284.

Wy-
 chowa-
 nie p.
 Jesusa
 y Jana
 S.

tak
 dla
 gli
 nar
 być
 mie
 Ko
 cho
 tak
 ciel
 on
 Jan
 lud
 iad
 pić
 dzie
 go
 wyn
 trze
 żyw
 sto
 iac
 Mo
 Kaza
 nom
 Piaz

Dobrowolnych.

takim?) a potom; i Pan Christus
dla tego/abyśmy tego naśladować mo-
gli / sposobem żywota swego raczył
nam folgować. Pierwa to jest / y ma-
być / y nas Chrześcijan : i; krotko wiek
miał być Chrześcijaninem; tak / i; a-
ko Pan Christus chodził / ma też on
chodzić. a gdyby Pan Christus był
tak wychowan; i; ako Jan S. Arze-
ciel : krotko by się niewymawiał, tak / i; ako
on chodził / chodzić? Przyszedł tedy
Jan S. ani iedząc / ani pijąc tego; co
ludzie iadają y piją : Pan Christus
iadł to / y pił; co nam Pan Bog iedł y
pił dozwala. wszakże dla tego niebe-
dnie smutnieliśmy ganić S. Jana; krotko
go sam Pan Christus, nad wszystkie
wyniosł syny niewieście. Jako jest po-
trzebny nam / krotko łatwie wpadamy /
żywot osobliwy; y Pan Christus / cze-
sto z żywotem naszym na puszczy mieszka-
jąc, y przy miejscach osobliwych na-
m i; krotko trwał / raczył nam po-
kazać: wszakże i; wszystkim Chrześcija-
nom chciał po sobie zostawić Przy-
kład / krotko naśladować winni :
wnet

1 Ioan. 2.

Matt. 11.

Poprzed-
w.

Mat. 11.

285.

Marc. 1.

Lut. 5, 6.

O Kádach

Rozwa-
żanie.
Matt. xi.
1 Cor. ii.
wnet sie zis nawracat, do spotece-
go i ludmi obcowania. Niedarmo
zaiste y sam Pan morat; Vezcie sie o-
demnie; y Prowet Swiet; iako ia (mo-
wi) Pana Christusa / tak tej roymnie
nasladuycie. M. Ale my tak memos-
zemy; iako Pan Christus? K. Teja
Wistad ci niemozemy rownie byc Miłosierni;
Luce 6. iako Bog Cielec jest Miłosiernym; a
wyde chce tego ponas Pan Christus;
y to nam roskaral. M. Tu / mi bas
Li: 208. cie; iakoś mi dawno wytkadal. nie
Koronie; ale Podobnie / mamy nasla-
dowac Pana Christusa. K. Od Wy-
L: 408. chowania dziatek nalepiet poczac; na
stwo. to maia pi. ietac Roduce: dla tego
S. Lu: 48. opisat Pańskie Dziećni-
stwo, Serce / miłi Jana S. Brzci: 128.
.. li. Mił: a rofca i dokad sie nachyli;
.. erudno bewa potym, z ramtad ia o-
Spraw chylci. M. Coi mamy czynic? K.
w: 128. Dzieciatto Pan Christus, albo w Do-
ciństna sciele by; albo Doma: co on tam cys-
pańskie nit; to tej Chrzeszczanśkie Diateki ma-
go. ia czynic. M. Coi cymt w Roscie-
w: 128. le? K. Spraw Bojych pi: nowat.
s: 128. M. Bto

Dobrowolnych.

M. Których: K. Modlitwy / *Ła. 2, 18.*
 ki / y Ofiary. te były / y są / osobliwe
 sprawy Koscielne. Abowiem Anna
 Priorkini, w Kosciele służyła Modli-
 twami Panu Bogu; y Jawnogrzebnie
 (tak / iako potym Apostołowie) na *Ak. 13.*
 Modlitwie do Kosciota wstąpił; y P.
 Chrystus / rzeczy nieprzyistoyne wyrzu- *Ła. 19.*
 ciwszy z Kosciota / Dom Boiy nazwał *Ioannis 2.*
 Domem Modlitwy. Nie gdzie też in- *Ła. 2.*
 dzie znalazła Panna Maria Dzieciąt-
 ko swe; iedno między Doktorzy / słucha-
 iace, y pytające. Widysz; iako Pan Rozm-
 Chrystus chciał nam dać z siebie Przy-
 kład; abyśmy tak / iako on czynił / y my
 czynili. bo mogąc wezyc / niewczył; ale
 słuchał / y pytał: abyśmy tego w tym
 naśladowali. *Ła. 11.*
 Naostaték chodził do *Ła. 11.*
 Jeruzalem / dla Ofiarowan'ia y Poży-
 wania Baranka Żydowskie^o / na dzień
 Wielkonocny. aby też Rodzice brali
 z sobą Dzieci swoje na Mszę / do Ofia-
 ry Baranka Chrześcijańskiego; a ci-
 sów peronych / do Pożywiania tego; Ba-
 ranka Ofiarowanego, pilnie ich przy-
 prawiali. Byłoby tu co rozwieść; gdy-
 o *h* bym *Ła. 11.*

O Kádach

286.

bym rzeczy niestracał. Uciec inego nie
maia Chrześcijanie czynić w Kościele:
jedno Przykładem Pana Chrystusa
wym/ albo się Mody; albo Doktorow
porządnych słuchać; albo Sakramen-
ta, przy Cierze, przymować. nie dla
rozmow/ ani dla przechadzek/ Kościo-
ły są zbudowane. M. A Doma co

W Dos-
inu.

Lyce 2.

Rozma-
żanie.

1 Petri 2.

Rodzi-
ce.

Lyce 2.

Przyg-
na.

on czyni? K. Poddany był Rodu
com: a iako w Lecech; tak też w Ma-
drości w Lasce, postępował/ u Pana
Boga, y u ludzi. A to y tu nie wszystkie
żaraz Mądrość pokazuje; ani wszystkie
supetność Last Bożych / w Cztowie-
czeństwie swoim: a to czyni / dla przy-
kładu naszego. M. Już bacz; i

chce/ abyśmy tego corem za nim śli.

K. Upominać cię tam Rodzice S.
Łukasz; iacy maia być/ przy Wychowa-
niu dzyatek swoich. M. A iako?

K. W Kościele/ maia zachowywać
w sercu swoim Słowa Boże; a Do-
ma / aby dzyatek swoich niezgubili /
maia pilnie przysłuchać. Takci Pa-
na Maria z Jozephem czyniła: ale dziś
podobno nie wiele nadyzie Oycow y
Matek:

Dobrowolnych.

Młatek; któryby z iałem szukał zginie-
 tych Diateł swoich. y owsem Rodzi-
 ce sami Diateł swoje gubią; przez złe
 wychowanie / za Odszepieńskie Młie-
 dowanie / do Kacierzow na naukę wy-
 słańsem. 16. W tych rzeczach / które Rozma-
 sa Orya mego / (powieda Dzieciatko zanie.
 Pan Chrystus) potrzeba jest być mnie-
 a Roduce Chrześcijanscy co o swoich
 Diatełach mówią: aja nie to; Potrze-
 ba spać Dzieciatku, 10 albo 12 godzin;
 potrzeba piękney sukienki / kieliszka /
 kubeczki; potrzeba się pierwej najeść
 y napić / niż iść do Szkoły; niepotrze-
 ba się wlele wstyd / długo w Szkole sie-
 dzieć 16. O biadaś wam będzie: kto-
 rzy swe Diateł gubicie; a zgubionych
 nie szukacie. A przeto tak swe Dzieci-
 two raczył sprawować Pan Chrystus;
 abyśmy iego naśladować mogli: w mo-
 szych też sprawach swoich, tak się po-
 spolicie miarkować; abyśmy żadney /
 niechcąc za nim iść / wymówki niemie- 287
 li. surowe byto życie S. Jana Krze-
 ściela: Pustelnikom ten y Zakonnikom /
 za sprawą y wolą Bożą / dał z siebie
 o iij przy

O Kádach

przykład. Aczkolwiek tedy Pan Chri-
 stus / którego między ludźmi pospoli-
 towanie niemyym zgorzyć niemogło/
 nierównie doskonałego był żywota;
 niżli Jan S. Brziciel / który się scho-
 wał na Puszczę: wszakże my / których
 Łada co zgorzyć, y myśl rzeczy Ciebie-
 śkich przerwie / niemożemy być dosko-
 nalszymi, między ludźmi; niżli oni / kto-
 ry mieszkaia na Puszczach / w Klasto-
 rzach / y gdzie indziej w osobności. Nie
 mieszcem się to dzieie; ale nasza Kres-
 wkością: moje naleść czasem doskona-
 łe / nie w Klastorze; niżli w Klasto-
 rze; ale kto będzie śmiał to o sobie ro-
 zumieć? Pycha to wielka, przykładac
 się nad drugie. Dla tego y Zakonnicy
 niemają być tego o sobie mniemania;
 iżoby oni nad wszystkich / ktorzy nie są
 z nimi / mieli być doskonałszymi: iż dla
 wolniejszego y bezpieczniejszego służes-
 nia Panu Bogu, światem wzgardzili/
 wszystkich opuścili / y osobliwy sobie ży-
 wot obrali; to tylko mają mieć przed
 sobą. Każdy na swym stanie / Robo-
 ty megoay pilnuie; y o innych lepiej / niż-
 li o

O sobie
mieszka.

Głównie do
Zakonn
tów.

Zakonn
stwo.

żli o
 dar
 swe
 dem
 ober
 nad
 post
 tojy
 Pyc
 Kai
 nia
 kor
 Ma
 jest
 pyś
 zóna
 Pon
 ono
 iako
 nam
 ony
 Kto
 por
 ci m
 dzie
 cem

Dobrowolnych.

Źli o sobie / niechay rozumie. Gospo-
dar; on / który rozmaite do Winnice Matt. 20.
ſwey ſie roboćniki / będzie wniał Pa;

demu zaptacie. Jako Pan Chriſtus /
obcuiac z ludźmi / doſkonałym był, Aug. Lib.

nad Puſtelnika S. Jan; tak też A-
poſtołſki iſwot mojemy ſuſſnie prze- 1 Cor. 7.
tożyć / nad Puſtelnicy y Zakonnicy. De Ciuit.

Pychy ſie chedy / y w Dobrowolnych
Radach / wiarujemy; a ſa - go wezwaw in Ps. 65.

niapiſnujemy; Lepſzać ieſt Panna po-
korna; (mowi S. Auguſtyń) niſi 288.

Matyjonka pokorna; ale zaſie lepſza
ieſt Matyjonka pokorna; niſi Panna
pyſna. takie też lepſzy ieſt Chłopek
żonaty; y Pokora; niſi Kapłan y Za- Li: 226.

konnik; y Pycha. Pamiętać mamy na
ono; iſi obludna Swoicobliwość, dwo- Mant. 6.

ſako gnieſy: Oka proſtego wſi, dnie
nam potrzeba. Ale nawrocmy ſie do
onych trzech Rad Dobrowolnych.

Ktora ieſt pierwoſia? M. Ubostwo I. Ubo-
powiedziateſ Dobrowolne. K. Tak. ſtue Do
ci mowi Pan Chriſtus onemu Mto- brow.
dzieńcowi, Koſtazanie Boie pełnia, Matt. 19

cemu: Jeſli chceſ być Doſkonałym;

o iiii przye

© Kádach

przedawszy wszystko, i rozdawszy ubo-
 gum / naśladowy mnie. i Zwołenniemi swo-
 ie / ktorzy to uczynili / na Stolicach
 przy Sadzie swym posadzi: i ktobytola
 wiel iny, dla niego co opuścił / a iego
 naśladował; Sto-krotna zapłaci, na
 tym świecie / a potem Żywot Wieczny /
 Wykład raczyt iemu obiecać. M. Ktoraż to
 jest Sto-krotna / na tym świecie / zapła-
 „ ta? K. Jedna Bogomyślność, jest
 „ sto-kroc droższa / nad wszystko Świat.
 Dobrem tedy Duchownym płaci Pan
 Chrystus wszystkim; ktorzy, dla niego,
 opuszczają co Doczesnego. A coż o ży-
 Rozma- wocie Wiecznym rozumieś! M.
 żanie. Wielka to zaiste zapłata; za mała Ro-
 „ bota. K. Diuwie cho jest hojny y
 „ ścisiodroblivy Pan: ma czym płacić; y
 Wy = „ chce: dobrze iemu służyć. Ale nie do-
 kład. „ być jest na tym, opuścić wszystko: (bo y
 Hiero. in „ Socrates / y Philosophowie int, uczyni-
 Matt. 19. „ li tej to) ta droga za Panem / ktora
 „ on śledzi / iść potrzeba. maia na to pła-
 „ nie pamiętać wszyscy Chrześcijanie.
 Przy- Przykład Ubóstwa Dobrowolnego,
 kład. „ dat z siebie sam Pan Chrystus: ktory
 „ bidać

Dobrowolnych.

bidac Pánem wšego swiata / sštat sie 2 Cor. 8.
 Vbogim. á iako on / dla tego, iest wys Philip. 2.
 niesion nad každy imie ; tak te ; swoje
 Wybrane / ktorzy tego Vboštwá nas
 śladuia / bedzie vmiat pad inſe wy-
 nieść. Z Dobrowolnego Vboštwá / v
 Zakonnikow / roſcie Poſtuſeńſtwo
 Zakonne; gdy kto wola ſwoie podda /
 pod rząd y wola Starſzych ſwoich.
 Wiele my ſobie pobłazac zwykli : lu-
 dzie mądry y bogoboyni (bo tacy ma-
 ją rządzić drugimi) rychley w nas oba-
 cza; co iest ztego / a co tei dobrego. A
 to ; Przykładu iest Pańſkiego : ktory
 w Vboštwie Dobrowolnym trwając /
 poddany byl ſwoim Rodzicom. Te
 dwie Kady Dobrowolne, Zakonni-
 kom przynależa: trzecia naydzieſz tei w
 inych ſtaniech Chrzeſcijańſkich. Abo
 wiem každy Kleryk / ſkoro zoſtanie
 Subdiaconem / iuż winien być w Cys-
 ſtoſci: ktora ſobie w ten czas / gdy ſie
 ſwicił / Dobrowolnie obrat. Dobra
 iest Cysſtoſć Matieñſka ; lepſza, W-
 domia ; nalepſza, Pamięſka : wſ-
 kiego tego Kleynotu żadt orozc niewymiat /

II. po
 Ruſeñſ-
 ſtwo
 Za-
 konne.

„ rozwa-
 żanie.

289.

Luce 21.

III. Cys-
 ſtoſć
 Ciele-
 ſna.

w Ody-
 21: 15.

16.
 Bz-
 dyat.

O Kádach

- á petym w Czystosci Dobrowolney żyć
 Ioan. 14. vmyslił; y ten bi dnie miał / w rozma-
 tych Patacach Niebieskich / siroie za-
 plate. Jako sie podobá Panu Bogu
 Li. 229. Czystość Cieleśna; (która zawidy z
 2 Cor. 11. Duchowna ma być złączona) teraz to
 opuszczam: o tym tylko / którym oby-
 czajem ma być zachowana / chciałbym
 coś o ja-
 chować
 niu Cys-
 tości.
 4 rzeczy.
 1. Oso-
 bność.
 Prou. 6.
 2 Cor. 6.
 Luce 1.
 2. Modli-
 twa.
 sapien. 8.
 Luce 2.
 3. Post.
 Tobie 12.
- nowanie. Abowiem kto sie o niej nie do-
 tyra / albo tej przy nim siedzi i sparyć y
 zagryzać sie musi: a iesli by co miał w
 zanadrużu / sytma zgoré. Dciekać także
 S. Paweł przed Nieczystością: ná
 Osobności zastat Angioł Czysta Pana
 ni Maria. Modlitwa iakorei jest po-
 trzebna Czystości; y Medrzec dobrze
 naucza / y S. Anna swym przykładem
 zaleca: Postem iá trzeba często ciekro-
 wać w Trzejmości żyć zawidy. Osobli-
 wym

Dobrowolnych.

wym jest darem Bożym Czystości: trze Lvca 21.
 ba o nie pilno prosić; y ciało swoje 1 Cor. 7.
 martwić. Za Proznowaniem co idzie; na Proz
 slyskales / przy Sodomczykach. Kto nowanie
 miluje Czystość; niema wychodzić 2. 26 3.
 z Kościoła: w domu także / zawidy cie Lvca 2.
 ba co czyni: proznować nigdy. Pięknie 290.
 opisał Prorok / w iednym Psalmie / w Psal. 76.
 stawic;ne Cwiczenia ciotwieka Bogo
 boynego: ktore młomu wiecey / iako w
 Czystości żyć / przynależec niema
 ia. Abowiem Modlić sie Panu Bogu,
 a Sercem do niego Wotać / w iego
 Miłosci sie Kochać / Sprawy iego dła
 wne rozmyślać / rano przed innymi W
 stawiać / Dni dawno przeszle y Rok
 wieczne rozważać / Dusze swoa często os
 czyścić / Zakonu Bożego czystania nie
 opuszczać / Komu wiecey nalezy: iedno
 nam, Czystość chować powinnym.
 M. Ach męszczyś / zlec: gdzie poirysz; Wskaz
 wpiędy zle. K. Zlec; prawda. w Janie.
 saktie ma Pan Bóg swoje. Każdy swe Galat. 6.
 brzemię ponieś. M. Oczymie da
 ley? K A. O Dobrych Deynkach Dobro
 Osobliwych, bo te / kchore wsiestki Deyn:
Osobli
Chrze

O Dob: Uczynkach

Chrześcijańom należa / wiem odpra-
wit. A iakom tu niechciał, wiele sie
bawic; tak też weymie / przy opisanu
powinowactwa Stanow rozmaitych.

Właśc. M. Ciemu? K. Jiem/ na wielu
miejskach / tego doświadczał. Wszyscy
ta rzecz, na tym jest: aby każdy z nas o-
baczyl; jeśli tylko sam z siebie/ albo też
daż liczy z innych, sobie zleconych/ ma dać liczbę
be. Panu Bogu. Nam Kapłanom: dusze
Wyliczać ludzkie są zwierzone: winniśmy, mieć
nie. o nich piecza: mamy Paść Owieczki
10. 10. etc nasze: Ofiara / Modlitwa / Piśmo /
1 Petri 2. Światłości/ to jest nasze rzemiosło. Ces-
sarzom; Krolom/ Książcom/ y wojska-
rům Przednikom należą, zle Karąć; do-
Exodi. 18. bre bronić. a na Przedy mała być o-
bierani, ludzie Mądry/ Bogoboi/ y
Prawde miłujący/ y Łakomstwo nie-
21: 81/ nawidzający. Tu/ co winni Panowie
271. slugom/ Przetożeni poddanym/ Gos-
podarze czeladzi/ Rodzice dyakom/
Mistrzowie żakom; żalisto to mi odes-
mnie nieśleszał: a przy wykładzie Dnia
śięciorga Bożego Przykazania/ trzeba
też będzie to przypomnieć. M. Pa-

Osobliwych.

mięram y ono: coś powiedział o sebie Li: 254.
 mu kmiotkowi: ale też oni niechcą swo-
 mu dosyć czynić; a prawie poniewoli
 robia. K. Na dwu miejscach / S. 291.
 Paweł pitnie opisał powinność Stug Ephes. 6.
 y Poddanych, przeciwko swym Paś Colos. 3.
 nom: Studzy (powieda) bądźcie we Poddan-
 wszystkim posłusni Panom waszym ni.
 swieckim / z bojaźnią, y z strachem; nie-
 tylko gdy Pan widzi / ale w prostosci
 serca, y w Bojaźni Bożej / iako Panu
 Chrystusowi y Panu Bogu / służyć y
 robić. Przetoż iesliby nieżyliwie /
 ani chutliwie / Panom swym robili;
 ma ie Pan Bog za co karać / iako prze-
 stepce Wolej swojej: a iesli czyniac
 swemu dosyć / wciąż przedsię cierpia:
 niech maia Cierpliwość. wie P. Bog: ..
 co komu jest zbawiennego. W Mat: ..
 żeństwie też / iako jest potrzebna Miał-
 tość; iako Miał gotowa ma być / y po-
 wodem do rzędu dobrego: iiali trzeba
 znorow / na tym miejscu opisać: M.
 Nie trzeba dosyć o tym przy Matiejsia Li: 168:
 skiej Swiatarosci. K. Innych takze 2c.
 stanow ludzi / Doktorow / Sedziow / Li: 74 /
 Prokur 269.

O Przykazaniu

- Prokuratorow / na swym miescie cywilnym zmianke; mebacze; przeczniatobym siedluier tu bawic. **M.** Co; daley? **K.** Poznałszy dwie części Bosgoborności / czynimy dobrze; nie czynimy źle: wiarujemy sie wszystkim Grzechom / Serdecznych / Wstychnych / y Wstychnych; a w Dobrych Wstychnach / Ezech. 2. rech po nas chce Pan Bog / chodźmy. tego jest nam najpilniejsza potrzeba.
- Luce 12.** Abowiem sługa / wiedzący wola Pana swego, a nie czyniacy tego / będzie srodze karan. A ta Bogoborność wszystka, krociuchno sie zamyka w Dziesiaci Stowach Bojych; które są dziesięciorgiem tego Przykazaniem: wszystkie Grzechy / (których mamy być prozni) y wszystkie Dobre Wstychny / (których mamy być pełni) w Dziesiaci Przykazaniu Boszym tak sie zawijają; jako w Kredzie y w Pacierzu / zmięnione są wszystkie rzeczy zbawienne. y ewsem w jednej Mitosci jest; o czym teraz gadalem
- Galat. 5.** Króce. **M.** Dobre jest misterstwo Boie. **K.** Tak on nasemu zerwad poradzi zbawieniu; jedne rzeczy rozmaitym

Bożym.

małym obyczajem nam podać. aby y
z rad, y z owad / co nam iest zbawiens
nego / moglibysiny obaczyć. M. Rad
tedy bede y cho baciyl; iako wszystkie
Grzechy / y Dobre wszystkie Uczynki /
sa w dziełciu Przykazaniu Bożym.

K. Słuchay; a czyż: ieli chcesz do *Matt. 19.*
Żywota wnieć Wiecznego. Abowiem *Roma. 2.*
nieśluchacie / ale sprawce, Zakonu Bo

żego / y Pana Boga; sa swiartobliwy-
my. Kto słucha tylko Słowa Bożego *IACobi 1.*
/ a niepełni go Uczynkiem: ten wis-
dzieć oblicze swoje w Żwierciadle; ale

jakim iest / wnet zabaczy. Przykazanie *Wyklat*
dziełcioro Boże, przetrocystym iest
Żwierciadłem: w to patrzay; gdy sie
chcesz ogladać. M. Panie Boże / *Śadza:*
racz dąć: abym to czynić umiał. K.

A la, o to nawitcey Pana Boga pro-
szę. Surowe sa one słowa Boże: Wen *Matt. 7.*
odemnie / sprawce złości; Nie znam *25.*
was. M. Uieeday nam / Panie Bo-

że / głosu tego słyszeć. K. Przet-
ho opatrzymy to za czasu; a weźmy sie pil-
no, Boże Przykazania pełnić. Gdy
Pan Bog dawał Żydom swoy Zakon:

czyli

1 Przykazanie

1 Przy tymi słowy do nich mowit:

Kazanie

Boie.

Exod. 20.

Deutr. 5.

Sluchay / Izraelu : Jam iest
Pan, Bog twoy; ktorym cie wy
wiodł z Egiptu / z domu nie-
wolstwa: Niebedzieś miał Bo-
gow inych przedemna: niebe-
dzieś sobie czynił rytego Obrá-
zu, y Bóstwánu / áni żadnego po-
dobieństwa tych rzeczy; ktore
sa ná Niebie / ná ziemi / y w Wo-
dzie: niebedzieś ich chwalił / áni
im służył.

á na inšym także miejscu;

Leuit. 26.

Jam iest / powieda / Pan,
Bog wáś: Niebedziecie sobie
czynić Bóstwánów / áni rzezas-
nego Obrázu: Stupow niebe-
dziecie budować / áni Kámi-
niá znákomitego wystáwiać; á-
byście go chwalili.

Sum-
ma

Powazne sa te Boskie slowa. w ktor-
nych

Boże.

rych naprzód sam o sobie świadczy; co
on jest/ y co dobrego nam uczynił: a po
tym dwoiego zakazuje Białochwał: 293.
stwa; Serdecznego/ y Wiedomego.

M. Coż jest Pan Bog? K. Jam Wykład.
jest/ powieda/ Pan, Bog twoy/ Iz
raelu. To słowo/ P A N / w Żydech pan.

wspom ięzyku znaczy, Istność, które
Imię swoje sam też wykladał / tak
do Mojżesza mówił: Jam jest/ którym

Jest. Sam tedy Pan Bog zawždy Exodi 3.
Santia =

Jest: nie Był on/ ani Będzie; ale Jest zanis.
Malac. 3.

zawždy: a od niego, nigdy nieodmiennego/ Actu: 17.
wszystko stworzenie ma swoje J

stność y bytność. On tedy jest P A N /
zawždy będący / Końca y początku

niemający: ten P A N, jest B O G
nasz. M. A B O G co jest? K. Bog.

Co nie jest; wiem: czym jest; niewiem.

z tego tylko spraw dziwnych, Pana Bo

ga znamy. M. Sprawy iego, które

sa? K. Jedne tu osobliwa przypo Niewoś
la Acgy.

mina; i nas wyrzodził z Egypckiej piska.
Roma. 2.

niewoley. M. Żydom on to uczynił,
K. Duchownym Izraelem sa Chryś
scjanie: z Duchowney też niewoley /

1 Przykazanie

Wystad   Która jest Dyabelska / Chrzescijſny P.
 Bog wywiodł. M. Toć tu przypo-
 minamy druga część Kreda; Która
 jest / o naszym przez Pana Chrystusa
 Odkupieniu? K. A Poswiececie
 przez Ducha Świętego, tam jest; gdzie
 jest wywiedzenie z Niewoley Dyas-
 belskiej. M. A Stworzenie gdzie
 jest / w tym najpiękniejszym Przykazaniu
 Bożym? K. Przy trzecim / iasney
 dacie znać o tym. wskazuje / gdy mo-
 wi; Jam jest B O G twoy; i; on nas
 stworzył / możemy się domyslić. M.
 Awo zamyka się tu Kreda nasza? K.
 Tak jest. M. Dobrze tedy my trochę
 mówimy:

Wierz w Boga iednego.

Śawia =
 zanie.   **R** A P. Dobrze tak / dla pa-
 mięci. A przeto gdy słyszysz te
 słowa Boże; Jam jest Pan,
 Bog twoy / Którym cię wywiodł z me-
 woley Egypckiej; toć tymi słowy Pan
 Bog rozkazał; abyś wierzył w iednego
 Boga / Oycę, Syna, y Ducha Świę-
 tego /

Boże.

tego / Serwonyciela, Zbawiciela, y Po-
 stoniciela twego. a co to jest; Wierzyć
 w Pana Boga; przy Bredzie / Słyskać
 o tym dowodnie y dostatecznie. M.
 Jużś powiedział; co jest Pan Bog /
 y ktorosia Dobrodziystwa jego: o zas
 łazaniu dwoiego Batwochwalstwa /
 rad tei bede słuchał. K. Na serce
 Pan Bog patrzy: tego on chce po nas;
 gdy mowi: Niebedziesz miał inych Bo-
 gow przedemną / oprócz mnie. Boże
 tedy vchoway tego: aby kto vsty miał
 wyznawać Wiare w jednego Boga; a
 sercem ina wierzyć, toćby Serdecznie
 Batwochwalstwo byto. A i za Ser-
 cem ida sprawy Zwierschnie / y z serca
 z tego wysytko zte wychodzi: Batwa-
 now / Kamieni / Stupow / y wśelkich
 Obrázow / tak rzezanych, iako tei mas-
 lowanych / dla tego czynić Pan Bog
 zakazał; aby ich za Boga niechwalos-
 no / y cici Bożey im niewyrządzano.
 Byto w Poganiech Serdecznie Bāt-
 wochochwalstwo; z tad tei Widomych z
 Batwanow peten był świat: y Zydos
 wie iako skoro wiele Bogow do serca
 p 4 swego

Licz. 9/
73.

Batwo-
chwal-
stwo 2.
Serdec-
znie.

Widom-
me.
Matt. 15.

Wyklad
z Przy-
kadowi

1 Przykazanie

Exodi 32. swego przypuszcili; wnet za tym sobie
 3 Reg. 12. czynili Cielce / y Bóstwa y inne. awo
 3a 19 = perona to jest: iż gdzie jest Bóstwoch-
 3anie. walstwo Serdecine; tam też mogą być
 rozmaite Obrazy / dla widomey Bóst-
 wańskiej chwaty / spráwione: ále gdzie
 Spórnie potwar-
 3zy. Eto sercem wierzysz w Pana Boga, w
 Trocy iedyneho; ten iesliby miał Ob-
 razy / nie jest dla tego Bóstwochwa-
 lca. Abowiem nie przeto Obrazy cho-
 wa; aby ie za Boga chwalił; ale infa
 przystoyna będzie tego przyczyna. A
 raz / y drugi / mówię; dla potwarzy
 Kacerstey: iż Eto Wierzy w iedyneho
 Boga / Oycá, Syna, y Ducha Świes-
 tego; temu / dla Obrazow / niemoie być
 przypisane Bóstwochwalstwo. Dla cze-
 go są Obrazy w Kościele / rzezane, y ma-
 lowáne; namienitem w Kredzie: zaiste
 nie dla tego / aby naszymi Bogami by-
 wanie. li / pozwała ich Kościół. potwarz to
 Li. 113: jest na nas Drabelsta. Były Obrazy
 w Odp: rzezane, w Przybytku Bożym / y w Ko-
 Li. 200. ściele takie Salomonowym: były za-
 3 So-
 wody. o rożdy w Kościele Powośechnym: y Cons-
 trorch ciliu Powośechne, Obrazy Kościoła
 niżey. ne po-

Boże.

ne poć walito. przeto; gdy Pan Bog Wyklad
zakazał; nieć Obrazow / Stupow /
Kamieni; zaś to ma być rozumiano:
i naprzód, nemu narod wi 3ydow 295.
Kiemu / Tu Latwochwalsztwu przedko
skłonieniu / Obrazow czynic dla tego
zakazał; aby żadney / Kt Chwaleniu.
Witwanow / niemeli przyczyny: po
tem hebrzy on a cielesny lud chciał na
wezy; i Oraz Bosstwa tego / nietylko
malowaniem opisany / ale ani myśla
lud, że, niemore być ogarniony: naos
statek zakazał Obrazow / dla tego; aby
im cici a chwaty Bożej medawano. 4 Dow.
przeto; / na końcu tego pierwszego Ko
stawania / pilnie tego Mójżesz dołożył:
Jeśli by zgoda zakazał Pan Bog O Wyklad
brazow: przecie kazał Cherubiny po Dowo =
stawić / w swym onym na puszcy Nas dow.
miecie; przecz sie nieodwrócić / dla O Ex:25,32.
brazow / od Modlitwy Króla madres 3 Reg. 8.
go Salomona: czemu Prorokowi Ezechielowi taki Kosciot / w którym rze
zane malowanie drzewa Palmowego
było / Pan Bog ukazał: czemu zarządy Conciliū
trwają Obrazy w Kosciolach Chrześ Nica:2.

Przykazanie

scijańskich / za Dekretem nioſtatek
 5 Dow. Concyliu i Powſzechnego? A Nieſ
 Matth. 9. wiasta ona / ktora od Czerwoney nieſ
 Euſ. Li. 7. moce Pan Chryſtus wzdrowit / pamia
 Cap: 14. tke dobrodzieſtwa tego wciymia mieſ
 Nice: Li: dzianymi dwiema wianymi Obrazy:
 6, Ca: 17. przy ktorych iakie Cuda Pan Bog cwo
 nit; zacni hiſtoryſkowie opifa. M:
 Czego; ſie nauczyc / z pierwieſzego Przy
 kazania Bożego? K. Tych dwurze
 czy: abyſ w ſamego Pana Boga wie
 rzyt; a Batwochwalcę nabyt dla Bo
 go / ſurowie tam Batwochwalcom gro
 zi Pan Bog, tymi ſlowy: Jam ieſt
 Pan, Bog twoy / mocny Miłoſnik, ka
 rzacy y wſtadaſacy przestęp wo Wy
 296. cowa ſyny / do trzeciego y czwartego
 pokolenia / tych, ktoryy mnie mienarwi
 dza; a czyniaacy Miłoſierdzie, nad wie
 le tyſiacami tych / ktoryy mnie miłuiac,
 mego Koſtazania ſtrzeżę. M. Jako
 to mam rozumieć; Mocny Miłoſnik?
 Wykła K. Jako prawy Ma; ſone ſwa mia
 11 Mocny tuiacy, nieprzypuſzcza ku Miłoſci ie
 12 Miłoſ nikogo: tak te; Pan Bog niechce; aby
 13 ſuk. ſiego Oblubienica miała obrocić ſwoie
 Miłoſć

Boże.

Miłość B. inem / oprócz tego samego /
 uczynionym Bogom. ale ciowice nie
 zawidy moie: Karac Cudzołostwo: Pan
 Bar. awidy moie: y dla tego nazwał psal. 72.
 siebie Mocnym Miłosinim: Czesły Hier. 3.
 jest sposób tego mowienia / w Piśmie Eze. 16.
 świecym: a ktorzykolwiek mają Boga
 inego / oprócz iednego Pana, Boga na
 tego: ci Cudzołostwem Duchowitem Li: 76.
 skarad, ie sie mają. a to z Taimnice
 God Syna Boiego wysło. M. A
 syny iako Pan Bog, za oyc Karze? Kasi
 K. Jesli nasł. duna złości swych rodzi
 cor. M. A iesli nie? K. Wiebe
 dyk noji na sobie syn Grzechow oyc
 cowski: Przydat to / przy Obrazach /
 Pan Bog: aby ich mechdałono za Bo
 gi: tu takie dolożył: i to potomstwo /
 ktore mienawidzi Pana Boga / Karac
 on chce. Miłość a Mienawisć Boja, 3 Dow.
 dwie rzeczy są przeciwe. iesli okazuje
 Pan Bog Miłosierdzie tym / ktorzy go
 imiue: Karac ich niebedzie / za Grzes
 chy oycowskie: a iesli Karze: trzeba sie
 obawiać Mienawisci Bojey. Abowic
 iako Miłość Boja poznać / z pełnie
 „ ga. „

1 Przykaz: Boże.

- nta Woley Bożej; chał Uienawiść
 1. 2. 3. Boja / z przestępstwa Kolkasania iea
 Spółcie go. M. Ciemi Karat ze stemi Pan
 Tob. 1. etc Bog Tobiasza dobrego: K A. W

Kajń docześna dare Pan Bog pod czas
 y święte ludne: dare / dla hamowania,
 y cieśnienia / dla przykładu, y napomina

Poprą = ma slych: a czech Kajń, nie cał iest Ra
 wś. śnia; iako Probowaniem. bo iako w

Ecl. 27. piatu Gaenciarstym / garniec sie w

Sapien: 3. twierdza; a Stotnik ogniem polernie

297. złoto: chał ludzie Bogoboyń y przy

śmicki y frasanki swoje / ciystym y

Sam = mocneyzym bywaia. Kajń tedy Bos
 Inienie. za / ktora iest Docześna / z tym iest Nie

ka; a dobrym Korona; dla Grzechow

złego oycy / dobry syn niebywa Karan.

ale iesli syn za z tym idzie oycem: cie iśa

iesze / niżli oćiec / bedzie cierpiat. A

2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108.

2 Przykaz: Boże.

Jedno ktorzy Wola tego; Nitoscj pę-
 nia / pokazac obiecac. M. Panie
 Boze / racysz okazać nad nami nieogar-
 monet Nitoscj due twoie. K. Prosz
 my tego zarobek; a powinowactwo nas-
 se czynimy. M. Masz co wiecey tu
 powiedac? K. Ji to pierwsze Roz-
 kazanie Boze, tego chce po nas: aby-
 smy sercem w jednego Pana Boga wie-
 rzeli / Dobrodzneystwa tego rozważali /
 Dobrem danym dobrze szafowali, y
 wodzićni tego na wszelki czas byli; zaś
 niechali Batwanow / Kacerstwa /
 Czarnoriestwa / Czarów / Gwiazdas-
 row / y co innego takiego: a to wszystko
 iż sie tu; wytożyto / przy Apostolskim
 Kredzie: dla tego nie trzeba jest / co
 wiecey tu o tym powiedac; ale przy-
 stąpmy do wtorego Przykazania Bos-
 zego. powiedzcie; które jest. M.

Żadza.
 Psal. 84.

Sum-
 ma.

Odłoże-
 nie.
 Licz. 9 /
 73.

Nie bierz nędaremno
 Imienia tego.

p v

K

2 Przykaz: Boże.

R A P. W Pisanu S. tej prae
mie są słowa: za którymi i he
pogrozi Pan Bog przydał:

298. **A**lborem nicoczysci P. Bog
tego; ani wydzie ten Kazni Bo
żej; tihoryby ná rzecz prozna
brał Imię Pana, Boga swego.

Wyklad M. Brzywo przysięwa tu zakaz
znie Pan Bog. **K.** Tego osęblis
wie. **Matth. 5.** Wszakże Pan Christus pilnie
nas odwodzi od każdego przysięgania;
psal. 14. nie żeby Grzech był, sprawiedliwie
Hebr. 6. przysięgać; (bo to przy Prawie być
musi) ale aby za wielką potrzebą / y za
miewola prawie / przysiępowano do
Przysięgi. **M.** Coż wiecey zakazał tu

Lit 37. Pan Bog? **K.** Zakazał ztego wzy
wania Jezyka / na przeciw iemu; y za
cym / iakobyśmy Osiynaśeni tego Im
mie chwalili / pewnie rozkazał. A to
dobrze Pacierz mowi; (aby m trotko
powieduał) a petn: t. wtore Przy
kazanie Boże. **M.** Ale Pacierz do
Lit 89. brze mowić, wiele jest na tym. pamię
tam; iako o wywodził. **K.** Także
tej,

3 Przykaz: Boże.

też, dożyć czymś temu Rozkazaniu Bo
żemu / wiele jest na tym. Abowiem y o
rzeczach świętych nieprzytłoczyć mo
wić / zażamie to Przykazanie Boże :
Imię Boże trzeba też z wielką piety
woscia wstrzymać; a Piśma S. na nie
nieciągnąć. 1. Pierwsze Przykazanie, Porzą
tego chce porządek; abyśmy wszystko Ser deł z
ce nasze Panu Bogu oddali; a drugie; Przyka
żeby y Usta. M. Tak trzecie zechce zama
Wszystko? K. Zgadnie? Sercem/
Usta / y Wszelkimi, mamy chwalić Pa
na Boga; y tymi też trzema rzeczami
niemamy go nigdy gntować. Jako
mowisz Przykazanie trzecie? M.

Święt Świate.

RAP. To jest; Święt spras
wy czyn / w Świate. Tak wy
proście z prośbą trochę mówicie;
ale Pan Bog tymi słowy to rozszerzył:

Pamiętaj / Izraelu / abyś
dzień Sobotny święcić. Strzeż
dnia

Ex: 20, 31.

Deutr: 5.

3 Przykazanie

dnia Sobotnego: abyś go świe-
cił: iakoć rozkazał Pan, Bog
twój. Przez sześć dni bedziesz
robił y czynił wszystkie sprawy
twoje, a dnia siódmego / Sobo-
ta jest Pana Boga twego. Nie
bedziesz żadney sprawy czynił
w ten dzień / ty y syn twój, y
corka twoja / sługa twój, y słu-
żebnica twoja / woł, y osioł, y
każde bydło twoje; y przycho-
dzień / który jest y miasto w
Exod 20. mieście twoim; bo przez sześć
dni ułożył Pan Bog / Niebo / y
Ziemię / y Morze / y cokolwiek
w nich jest; a dnia siódmego od-
poczynek: y przetoż błogosławił
P A N dzień Sobotny / y po-
Deut 5. święcił go. Na odpoczynek słu-
ga, y służebnica twoja: iako y
ty.

Boże.

15. Pamietaj / żeś y ty Miżyl w
Egypcie / a wywiodł cie z tam 299.
16. Pan Bog twoy / Kaza mo
mu, y Kámiieniem wysołim : y
przekoć rosfazał pilnowót a
świećcie dzień Sobotny. Strzeż
cie Soboty moiey. Ktoby ja po- Exodi. 31.
mazał; Śmierćia niech ymrze :
ktoby w nie robił; zginie Ducha
iego / z pośzodfu ludu mego. 2c.

M. Z kądże to ieść; iż miasto So- Niedziele
bory / my Wiedziele świécimy? K. Z
Wstawy Apostołów. M. Czemu
go dowodziś? K. Świadczeństwem
Kościółu Powśiechnego. o czym gra-
nowmey, trochę mię powiem. M.

Czemuż więcej Świat myświécimy / Spárele
oprocz Wiedziele? K. Aco rosfaz Świat
zał Soboty świécieć; więcej Świat nie więcej/
słgował. Jesliby za tym rosfazaniem
świecenia Soboty / zakazał Pan Bog, 1. Dow.
Świat inych; tedyby ich był sam wi-
cey nie

3 Przykazywanie

- Leuit. 23. cey nie wstawiat. co iak o uczynku nate
 2 Dow. nym mienscu opisał i Mżysk. Jesli ces
 Apoc. 4. w Niebie zarozdy Swiate to swiatec; i
 my prosimy o taką wola Boja / iak
 jest to Niebie: im więcej Swiat; iak
 lepiej: gdybyśmy iedno przystoime
 3 Dow. Swiate: iusticji. Wieganit Pan Bog
 Swiat Żydowski, od Żydow, iu
 chwale iego stanowionych. y Pan Chri
 loan. 10. stus bynat w Kosciele Salomona
 1 Mach 4 wym / na tych Swietach; ktore stary
 Kosciol Żydowski / bez wskazania
 Boiego / dobowolnie wicawil. z tad
 Sawa = znać peronie: i; Pan Bog / przez kęś
 zanie 3 dni dozwalaiac robić i podmy rosta
 Wyfla = zuiac swiecie / potracbam Żydowski
 dem. folgował; a me Swiat więcej zaka
 4 Dow. wat. A iest on And Cielesty iuat wie
 cey Swiat / iak iedn. w tydzień Sobos
 te: przecz Chriesćanie naszy / ktorzy
 Matth. 5. maia być ludem doskonałym / niebe
 da chcieć więcej nad Niebiele Swiat
 1 Przy = swiecieć? Gospodarze więcej, y Nie
 gána. dzieli nieprzepuszcza; ale Panu Bogu
 radu służyć, niestęlnia sobie w wielu
 2 Przy. Swietach. M. Wie pan Bog; iak
 kie są

Boże.

Nie są nasze Święta. K. Kto nieś
 święci; ale miałś świętych spraw, grze 300.
 By / w dni Święte; biedneś tego będa
 Święta / na dzień Sadny. w dan Święt Wykład
 te / opuścisz Roboty / uamy cennie Święcie
 rzeczy święte; oddać się / Kazania y
 Między słuchać / Panu Bogu się spra-
 wie / Świętosci przypisować / Jalmus
 żny dawać; y co mego Świętego czy-
 nić. Zakazał Pan Bog w Święta w
 ślektley Niewolniczey roboty. niewol-
 stwa memaś ciębiego; i kto Grzechos-
 we y Drabelskie. Nie dla Karczmy / Stofo-
 są dni Święte: na Nieszpor trzeba wanie.
 iść / po obiedzie; nie na Biesiadę. abyś Zarwa-
 śmy Święcić; to jest / Święte Uczyn-
 ki czynili: dla tego robić niedopuszcza-
 ją / w Święto; a Pan Bog to, w sta-
 rym Zakonie, pilnie zakazał / y suro-
 wież: to, występne karat. Pan Chri- 3 Przy-
 stus trzy osobliwe przyczyny pokazał czyny Ro-
 dla których wolno jest, w dzień Świę-
 ty co robić. M: Ktore? K. Przy-
 służbie y Chwale Bożej; dla Miłoś-
 ści Bliźniego; y w własney Potrzebie.
 Abowiem y w starym Zakonie / Obreza-
 zowano

Leuit. 23.

Ioannis 8.

Stofo-

wanie.

Zarwa-

zanie.

3 Przy-

czyny Ro-

boty.

3 Przykazanie

Ioannis 7. zowano w Sobote / y Ofiary bydla

Matt: 12. sprawowano : ratować Bliźniego w

Marci 2. nagley przygodzie / y chore wydrawiać.

Luce 13. wolno też byto : a iesli wpadło w stus

dnie bydlatko / albo co resć niebyto :

godzito sie zagnazem wyciągnąć / y

ziarnka z Ktosu wybierać . 2. przeto

Roboty Chrzesci

an/ warzenie potraw ; nie też wezwne

sprawy / ktore niemoga być na dzień

powshedni oddzone / maza w dzień

Swiety mieszcze ; a wtaffcza / ktore na

leja ku Miłosci Bożej y Bliźniego :

ale o koto Gospodarstwa chodzić / bys

dtem y czeladzia robic / targować / na

targ wysyłać ; a ieste niegodzi sie w dzień

Swiety ; gdy niemaß nagley tego Po-

Rozwa- trzeby . Swiecić mamy Swieta my

żanie. Chrzescianie ; nie robic w Swieta : a

wiecey y pilniey my Swiecić mamy ; ni

żli swiećili Żydowie . A czemuż też sluga

twoy / Chrzescijaninie / niema ; toba w

Swieto odpoczynać ; aby z toba wes

Stoso- spotek Swiete rzeczy czynit : bawit sie /

wanie. w dni powshednie / gospodarstwem two-

im ; przecż też / w dzień Swiety / niema

sie.

Boże.

sie bawić sprawami Wyścał Niebieskie^o;
 dla zbawienia swego? M. Dziwneś
 diuś flugi mamy; dziwne swowolna
 czełade: wola oni na piwo / niżli do Ko
 ściota: a na Nieszpor iść, ani wspomie
 nay. K. Przadby cho hamować y kćar =
 karac mien. Na wsiach takie chos stro.
 pi, kargamy tylko w Swieca pilnua. 2 Przy
 medarmo ich Pan Bog strmi Pany
 kare. M. Coz lepszy; Wpic sie / czyz Spacie
 li Robic? K. Zatał mas pytać;
 Coz gorzej? Prawda; iż ciższy jest 3 O r.
 Grzech, Wpic sie / niżli Robic; ale nie
 dla tego / iż sie kto wpija w Swieto /
 mamy Robic w Swieto. Ciższyć tej
 jest Grzech, Cudnotostwo / niżli Stq
 dzierstwo: ale nie dla tego miż mnie
 wolno Braść; iż ciższa jest Nieczy
 stość. M. Czemu jest Grzech, Ro
 bic w Swieto? K. W takim Zako
 me tak być musiało; jako Pan Bog / Robić
 w tym Przykazaniu ciecic, rozkazal: w Swie
 a v nas Chrześcijan / dla tego Kosciot to grzech
 Powożedny zakazuie Robic; abyśmy
 swiete sprawy Boskie czynili. Nie Ros
 bota tedy jest zla; ale Nieswincenie Wyklad

3 Przykazanie

Świate. Ato by robili w Świto / nie
 przeto grzechy; i; Robić ale i; (oprocz
 1 Reg: 15. Nieposłuszeństwa, Grzechu przez nie-
 ciątkiego) świętych rzeczy w Świto
 Prowod. nieczyni. Niciylkoć trzeba zle nie czyni
 L: 235. nie; ale potrzebatej, Dobrze czynić: a
 „ trzeba zawnždy ná to pilnie baczyc; dla
 „ czego co iest Grzech / albo. Nie grzechy.
 Podobie Jako Nieso iest dobre / y Matzen-
 stwo. stwo dobre; a przeb sie y tam / y tu / czas
 w Dop: sem Grzech bywa; takze tej Robota
 Lic: 98. dobra / gdy bywa czasu nieprzystoynego
 go / zá Grzech bywa porczytana. nie-
 zówia= Robota / morie / Grzechy; ale me-
 zanie. przystoynne Robienie: iato wch nie-
 so / ani Matzenstwo ganiotte być czas
 sem moze; ale nieprzadnie (ch) wyro-
 nie. Baczysia tu; przez zle iest; Rob-
 bie w Świto. M. Bacz K. A
 Vpic tieby ciezsze Grzech byt, Vpic sie / nie
 Fe / w zli Robie w Świto; zrad masz oba-
 Świto. czyc; i; ciu sie iest niewolstwo Dupne /
 1 Dow. mili Cieleśne. Zakazat Pan Bog wa-
 felakicy Roboty Stulebničky / w
 Świta: Robić, iost (i; tak zete)
 Stulebniectwo Cieleśne: a vpic siedna-
 sne;

Boże.

Sm: przetoż cięższy jest Grzech ten;
 niż on. y dla tego S. Augustyn po-
 wieda: Ktorzy wolność od Robót, o-
 braczą na Grzech; lepiejby ci cały
 dzień Kopali / niżli cały dzień Tańco-
 wali. [Quotio abutuntur ad nequis-
 tiam; melius utiq; tota die Foderent;
 quam tota die Saltarent.] Piękne jest
 ono miejsce r niego; gdy dzieść strun
 Psalterzu / przy którym mają tańce-
 wać Chrześcianie / cał wyklada: Pier-
 wsza Struna twoja / Chrześciani nie /
 ta jest; Pan Bog twój, jest Bog ies-
 den: druga; Ciebiez na rzecz dare-
 mna Imienia Pana Boga twego: a
 trzecia; Pilnuy y przestęgay dnia
 Świętego. Odpoczywajcie. (powieda)
 w Chrześcijańska Sobota / nie Ciele-
 snie / ani w rozkoszach Zydowskich / co-
 rzę Tierobota swoit na Grzech obra-
 cają: (a lepiejby cały dzień Kopali /
 niżli cały dzień Skakali) ale ty myślac
 o Odpoczywaniu w Panie Bode two-
 go Odpoczywania wójśko
 / przestań od Roboty Stus-
 żebniczej. Abowiem każdy / Ktory Ioannis.

3 Przykazy

Grzech czyni / Sluga jest Grzechom
 wym. a Bógeday to; aby raczej Czysty
 myczym / niżli Grzechomym. Te są
 tam Augustynowe słowa osobliwe /
 Summa: Tu naszey rzeczy bardzo należą, z kros-
 rym y to widusi; iako / dla Odpoczy-
 wania w Panie Bógday / (a thaj jest,
 Świecić świecić) od Roboty mawny być
 wolni: y to z Lepiejby Robić, Grać,
 Kopac / niżli iść Wpisać, Biesiadować,
 Tańcować; lepiej Słuchyc Cytowiekos-
 wi / niżli Grzechom. A przeto niechay
 Panowie z swych poddanych,
 Świecić świecić; a nie Robić w Świe-
 ta: Wszak imieyć synku picia wśhel-
 kiego / a żeby na iść porze było / nie-
 chay niedopuszczać; a temu / aby zbyt-
 kow y p jańszwa nie było / mechay pil-
 nie zabiegać. cha ma być naprawa
 Świat świecenia; nie, Roboty pozwa-
 lania. Kto tego meczymy Bład / pod
 władzą swoją: wyrzy; iak frogą liczbę
 zechce od mego Pan Bóg, Świecić
 Wierba. świecić pilno rozkazujący. Robi tobie
 chłopek: przecież tej mema robić Panu
 Bogu: M. A coż o naszych Tani-
 cach

Boże.

cach rozumiesz? K. Wszakęs słyszał O Tań-
 otym rozsądek zacnego Doktora Doa cu.
 scielnego. Jestże lepiey jest, Kopac w ; Dow.
 Swieto, niżli Tancować: tedyć nies
 masz co chwalić, w tych waszych Tań-
 cach. M. Ale on na te pisał; Ktorzy 1 Spár-
 cały dzień Tancują. K. Jako i ; cie.
 lepiey, cały dzień Kopac; niżli cały
 dzień Tancować; tak też lepiey jest, 3 03.
 trochę Kopac / niż trochę Tancować.
 M. Ale ośoby może, być i esole? K. 2 Spár-
 W ; ale według Pana Boga. cie.
 W ; a gdzie się woszczat Taniec? 2 Dow.
 M. ; K. Przy onym ży-
 domskim Cieleu. Przedz sobie iść y Exodi 32.
 pić; a potem roztali Tancować. M.
 A co ty nam Tancu niedzwolisz. K.
 p. Bog niepozwała; ani i ; moze. a cho-
 ciarbym ja pozwołit; przedz Gzech,
 Tancować. Powiedym; co dobrego 3
 Tancu roście; podobno by nałazt pier- 3 Dow.
 wey wiele ztego; niż trochę dobrego.
 M. Pijaństwo tak łatwo wychodzi; 3 Spár-
 nry. K. Ani Wpływ sie; ani Tań- cie.
 cny. M. A coż czynić? K. Nales
 zlibyście; gdybyście chcieli. wymawia-
 9 iij cietyl-

3 Przykazanie

- cie tylko zle Pogańskie zropeżacie: opar-
 4 Dow. fiżać ich niechcecie. A czasu, miły Bo-
 ze / co się Dyra, per Janu; y nżli się
 4 Spdr: Pannaz y Panie, Tancowac nąucza!
 cie. Wiele rzeczy wam dozwalał to pty; ale
 P. Dobie nie Pan Bog. Dozwala Wład męgi
 4. 10. scti Domu w mieście Hierozdnego. A
 Dom le inże so Prawa Cesarstę; Inże Paud
 mierzaz Chrystusowe: inże iust. Papiniaz; in-
 dny. fia, S. Paweł: cał S Hieronim, to
 In Epi: wspominać; mowi, y Augustyn co.
 taph: Fa: Zropeżacie przyzyla Miastu ziemskie
 biote. mu; a nie Bóskiemu. [In vlu scortos
 De Ciuit: rum, Terrena Ciuitas licitam turpitu-
 Del, Lib: dinem fecit.] Takżec też nigdy; tego
 14, Can: 19. niepozwoili Prawo Bóskie, aby mara
 Prou. 6. ne czasu tyranie; y Ogna w zanadru-
 1. 1. 9. nošenje / miało się temu podobac. -
 „ Grzechy oskarżac mamy / nie wymaż;
 „ wiać; a oskarżysty, zamiechać. M.
 3. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2

Tego chce Wosciot / y y Wosciolem P. 304.
 Bog / w Swieto Chryscjanistie. A Biesiady
 iesli sie trapi Biesiada iaka : Chryscja
 aniska ma bydz krotka, a mierna / y w
 iedle / y w picciu / y w sprawach / y w ro
 znowach : wtaficya odprawimysy nas
 przod skutke Pana Boga naszego.
 Nauzczysie iay : cad / Syn mity : Dla
 czego sa wstawione Swieta Chrysc
 schjanistie. bo me wstawione sa dla tes
 go / abyśmy pro:nowali / ta:nowali /
 godowali / biesladowali : ale / abyśmy Li: 302.
 (iako S. Augustyn mowit) o Wdpor
 cywaniu w Panie Bode, myslili / y
 dla tego wstęsko czynili : a (iako my
 krotko / ale wrotowate, mowimy) aby
 śmy Swieto swiećili. Przy Swieceniu Sprá
 Swiat / ta jest osobliwa sprawa swie wy: dnt
 ra; pilne Spraw y D:brodzierstwo Bo Swie
 jczy rozmyślanie: za czym roscie, Chwa tych.
 ta y Dilekta Panu Bogu / Serca poda
 mesienie, y Witosci zapalenie ku me
 mu: a tego wstęskie naboina Modli
 troa potornie prosi. Tóć sie dzieie przy
 Msey / na Łazaniu / y w rozdawaniu
 Swiatosci: Modlitwy pospolite Ro
 q uij scielne,

3 Przykazanie

Sobota: ścielne, tego też nas ucza: Prietoż y w
nie: Przykazaniu trzecim / dwie osobliwe a
 dziwne Sprawy swoje Pan Bóg przy
 pomina: po Stworzeniu Świata swe
 Odpoczymienie / y Żydów z Egiptu wy
 bawienie: które dwie rzeczy lud Żydo
 wski winien był osobliwie rozczytawać
 sobie / w dzień święty Sobotny. **M.**
 A my Chrześcijanie, na co też mamy
 osobliwie pamiętać / w dzień święty
 Niedzielną? bo Niedziela / w nas / jest
 miasto Soboty: według ustatku (ias
 koś powiedziat) Apostolskiej. **K A.**
Rozważanie. Miałbym ci tu jedną piękną rzecz po
 wiedzieć / y osobliwą w tym trzecim
 305. Przykazaniu Bożym Tajemnicę ukas
 zać: gdybyś jedno ty mógł to zrozu
 mieć. **M:** Pana Boga będzie o to
 prosił. **K.** Stuchaj jedno pilno: za
 taska Boża / zrozumieś nieco. Wieście
 ty o tym: iż Sobota Żydowska, męysła
Sobota dla czego. koda Świecenia była ustatkowiona / ale
 też była Sakramentem rzeczy prze
 szłych y przyszłych? **M.** Teraz się te
 go chce nauczyć. **K A.** Dwie rzeczy
 mają baczyć / w Sobocie Żydowskiej:
 Świat

Boże.

Słótte Spráwy / y Tajemnice. Ji
 rozkazat Pan Bog, Dni swięte Swięs
 cie; Swięcenie Swiat, nie jest rzecz 1 Swię
cenie,
 odumenna / y pod Nowym Zakonem
 trwac musi: ale w Sobocie kthoby 2 Tái =
 chciat / starym obyczajem Żydowski / mnicá.
 iakoby s Rozkazania Bożego, odpo-
 rzyć: temu tak by niebył pożyteczny Podobie
 Christus / iako, gdyby się Obrzezował. stwo.
 M. Kad cho słysze: nu daley. K. Galat. 5.
 Jest co wiedzieć: wierz mi. Gdyby Wyklad
 się ktho Obrzezował; dla tego niebyłby
 iemu pożyteczny Pan Christus: i by
 Obrzezaniem swoim to wyznawał; iá-
 koby on Syn Abrahamy był w którym Gene. 22.
 wystąpił narody ludzkie: iá iá: Błogos-
 ławieństwo: ięście się mienarodził.
 Abraham / Panu Bogu Wierzący / y Gene. 15.
 Posłuszeństwo: iá iá: temu czynias-
 cy / przez Żywą Wiare otrzymał W-
 sprawiedliwienie; niżli był obrzezany: Gene. 17.
 Wsprawiedliwionym Pan Bog uczyni-
 nił Przymierze / obiecując go uczynić
 Wycem wiele narodów ludzkich: y ná-
 znał tego Przymieria (które Páweł
 S. jowie Zapieczętowaniem Abrah-
Roma. 4.

3 Przykazanie

mowey Wiary) dat mu ^{posłanie} ~~posłanie~~ Os-
 brzezanie widome Cieleśne. ^{Do ysa.}
 Gene. 17. wie tego Obrzezania / ^{z Sary}
 obiecał Syna ; ktoremu miał Błogos-
 ławieć. co nam ^{ma być} ~~ma być~~ rozu-
 mo o Panie Chrystusie ; Ktorego Figura
 był S. Izak , Syn z Sary Abraham
 mow. Aby tedy poznano ; Ktore jest po-
 tomstwo Abrahamowe / a z tad, Pana
 Chrystusa : Obrzezanie, Znak widomy
 potomstwa Abrahamowego ; ^{ma być}
 być chowane / aż do Przyscia y ^{Uro-}
 dzenia Pańskiego. ale gdy sie już Uro-
 dził / ^o dla wypowiedzenia Obietnic-
 Bożych, jest też Obrzezan ; co nam już
 po Obrzezaniu ? Obrzezanie / ^{głowie}
 miało wskazać onego Syna Abraham-
 mowego ; w którym Pan Bogu wysł-
 kim nam Błogosławić raczył. Wska-
 zało już ; dosyć sie stało Figurze / y Zna-
 kowi Przynnerza z Abrahamem Bo-
 żego : co ; daley po Obrzezaniu : Dla
 tegoż S. Apostoł ten ^{dał} Dekret ; i
 Ktoby sie Obrzezował / nie mu niepo-
 moie Christus : abyśm po okazaniu
 Prawdy / nie trzymali Figur. Figurze
 y Zna-

Zawsza =
 zanie
 Wskaz =
 on.

Božes

Przełożenie
Nadobie
stwo . 6
z tad

Wyftad

Stofo
wanie
Znaku
Kreca
Genesis 2.

3 Przykazanie

Exodizo. wie żadney sprawy nie czyni w Sobote; a święcić ją brai powinni. też
 Ex. 12, 13. święce / iako Żydowie wstawili sobie, i
 służby Egypckiey wyśwobodzeni; tak
 Deutr. 5. też sługam y słabym iak wyśwob
 nać y odpeczynąć w Sobocie / rozkazat
 Zawsze Pan Bog. Pamiątka tedy Rzeczy przy
 zanie. slych, podobna byta przestym Rzes
 ciom: Sobota Żydowska, byta podgo
 dna Odpoczynieniu Bożemu / (dla tego
 Somod go też Sobota, wyklada sie Odpoczy
 niemem) y po Niewolcy Egypckiej,
 Żydowskiemu. M. Coż to ku temu;
 Przeczy na Stosowanu iż Sobota wstać miała? K. Że So
 bota byta Pamiątka onych dwu Rzes
 czy / y osobnych dwu Spraw Dobro
 dzieystw Bożych; a między Pamiątka /
 307. y Rzeczy, ktora nam wspomina / ma
 Lt. 108: być mianem (pamiatać na Regule S.
 175. Augustyna) Podobieństwo: dla tego /
 potrzeba by to to objaśnić; i zwaśfca /
 dla utwierdzenia oney pewney a porzą
 dney Reguły. Stuchajcie mi; iako
 Somod: Sobota Żydowska słusnie wstata.
 iż Sobota Niewola Egypcka znaczyta zawżdy
 ra ma fo Niewolstwo Dyabelskie; i ktorego iś
 miec. nas

Boże.

and ten wywiodł / który umarł dla 1 figura
 Grzechow naszych; Figura wybarwie- ra:
 nia z Aegyptu / gdy Rzecz mamy / wstać
 muś. Odpoczywame też Boże / po 2 figura
 Stworzeniu onych wszystkich rzeczy, ra.
 barzo dobrze / a na ostatek po swo- Genesis 2.
 rzem na Obraz swoy Ciowicka, i Te Genesis 1.
 za y Tienasty / było figura y Taie-
 mnica Odpocymienia w grobie Pana Ioan. 19.
 Chrystusowego: który dnia hostego, w etc.
 Wielki Piątek / z Eslowieczeństwa
 swego Boła, nowo stworzywszy sobie
 w blubienice y Zoni / pogrzebiony,
 puchł a Sobotę odpocynał: a cho-
 sprawni / dzień osnująca Zmaro-
 twych wstaniem poświęcił; y temu os-
 sobliwie błogostawia: M. Prawda
 jest; i na temu do końca nierozumiem:
 (bo nie mox to głowy) wśakże nieco,,
 widzę: i za jedna sprawa / y Sobota
 iakos wstać / y Tieduela nastaje. K.
 Tajemnice Królestwa swego, nie Pas LVca 8.
 zdemu Pan Bog dać wjedzieć. M.
 A naszy dwa gmerać w Pismie swie- Przyg.
 tym lada iak! K. Thei lada iaka na.
 Wiare mają. dziś wstąpił iakto sika.
 Tak

3 Przykazanie

Jám = Tak jest zaiste ; iako sie domyslat : za-
 mienie / iedna sprawa swoia / za Smiercia, po-
 5 Toiem = giebem / y Smartwyschroftaniem / do-
 mnicami / sye uczyni Pan Christus Figuram / y
 Sakramentom , przyśle Rzeczy zna-
 Genesis 1. ciacym : stworzył nowo / w dzień po-
 10. 19. etc sty / narod nasz / stworzeczy : z Boku
 Strefo „ swego Ciężkościstwa / ktore na Os-
 nanie „ braz swego Boku wziat , (dżiwny sie
 wieleum Ciężkościstwa) y ktoremu dał
 doskonałe Państwo nad wszystkim
 Stworzeniem : z tego tedy Ciężko-
 ściem o stworzonego Boku / gdy był
 jasny / sprawił sobie piękne Oblubie-
 nice : sprawiwszy to , odpoczywał : od-
 pocynawszy , Ciężkościstwa Sobie na wys-
 pełnił : wypełniwszy wszystko , nowy
 308. zaś dzień obiad ; ktoryby w zaciemionych
 rzeczy Pamiętać , / za. dnie mogł być ob-
 broczony . Swiećili Sobie z Jędowiem
 wspomniacie Odpoczywanie Bostie ,
 po Stworzeniu / y znacząc przyszłe Ob-
 poczynanie Pańskie , po Odkupieniu :
 Figure / gdy sie Rzecz zacięta / koniec
 stworzyła . aby też Chrześcijanie swie-
 ćili Trziednieli swym , te° Dnia , Smar-
 twych

Boże.

twychrośtaniem roztacza! Pan Chri-
 stus/ a święci Apostołowie uśtawili.
 Była osobliwa Tajemnica Sobora /
 w Żydów, oprócz tego / iż Święcona
 była: w Chrzescijan / iż na to miejsce ws-
 tąpiła Niedziela; oprócz tej Świę-
 cenia iey / poważne ma Sakramenta.
 Dziwna rzecz; iako one Święte Znaki Rozwa-
 żanego Żołnierz, w lepszą. Pan Chri-
 stus obrócił! Dobra jest Stworzenie;
 lepsze, Odkupienie: Dobra Odkupie-
 nie; lepsze, Żywota Wiecznego otrzy-
 manie. patrzyjcie odmiane Starych
 Znaków; w Nowe / dobrych, w lepsze!
 Spominata y znaczyta Sobora, Od-
 poczynienie po Stworzeniu, pamięt-
 kę tej jest Niedziela, Żywicielstwa po-
 Odkupioniu: ono Odpoczywanie zna-
 czyto, Odpoczywanie w Grobie, a to
 Żywicielstwo, znaczy Żywicielstwo w
 Niebie. Niedziela tedy Chrzescijań-
 ska nie Soborą Żydowską / ma być od
 Chrzescijan w Rozcieleświotania: y ta
 jest Tajemnica Zmartwrod, wstania w Odp:
 Pańskiego; a Zmartwychwstanie Pań L: 1574
 skie, Rozłowania po Zmartwychwsta- L: 109.
16.
 niu Nie-

3 Przykazanie

Rozma-
żanie. niu Niebieskiego. M. Piękne to sa-
rzeczy. K. Komu da Pan Bóg
to wierzec; wielkiś taś Wiary Chre-
scijańskię wciwierzanie baczysz, y pacie-
sne miewa duchowne pochama. M.
Zaiste osoblina, aś zaś reskoś, aśch
Pisma S. Tajemne słuchac. K.
De utilit. Dobrze napisał omych S. Augustyn
Pamit. „iś niebytyby nigdy tak młoty; gdyby
„były zamknięte, Słuchaycie dale; gdy
Stofo = sie podobają. Od Adama pociat sie
wanie. Stary Zakon; a od Pana Christusa,
Nowy; Komiec Starego Zakonu / y
Sakramentow iego / do Pańskiego
Zmartwychwstania; Nowy też nie-
309. pierwex sie skończy / a; przydzie Zmar-
twychwstanie ciat naszych. miał Sta-
ry Zakon swa Tajemnice, y Znaki swie-
1 Cor. 13. też Nowy także / po; nie ogladamy
Pana Boga oko w oko / swych Tajem-
nic nieopuszcza. Slepota by wielka
była, y niewiemietność Kacerstwa: gdy-
by dla tego / niechciał Niedzieli mieć
Sakramentem Pańskiego Zmartwy-
chowania; i; Sakramenta Zakonu
Starego, wzięty Komiec. także też y
ślepy

Boże.

ślepy y głupi ten jest : kłhory prieto w Cdp :
 Misa mechce miec Sakramentę Mis Lu: 15 2.
 Ki Pańskie; i; Ofiary Starego Zakos
 nu są wypetnione . Ale tu rzeczy teraz.
 Wstata tedy Sobota Żydowska ; na
 stata Niedziela Chrześcijańska , która
 dla czego Świecimy ; mi podobno ba
 czyś. M. Naprzód jest dniem świę
 tym / od Apostolow , dla Świecenia
 ustawionym : potym jest Pamiątka
 nieśmiertelnego Żmartych wstania
 Pańskiego ; a Żmartych wstanie to , dla cze
 go .
 jest Tajemnicą wesela / po Żmartych
 wstaniu naszym / Wieleńskiego . K .
 Wszakże winniśmy , wszystkie Dobro
 dzieystwa Boże w Niedziele wspomie
 nac ; za nie dziękować ; o nie prosić ; do
 nich się mieć . 2c. Za ustawieniem So
 boty / były też i ne y Żydow Święta :
 Wielkiej Wocy pierwszy dzień , y sio
 dmy , święcili ; a cały tydzień , Chleb
 przasny iedli : od naypierwszego i niwa
 dzień Piecdziesiąty , każdy rok świętym
 mieli : pierwszy dzień Miesiaca siód
 mego w Traby trabiac / a dnia dzie
 siątego , z trapieniem dusz swoich Pań
 ę
 Bogá

Nies
 dzieła
 go.

Witec
 Swiat
 oprocz
 Sebo
 ty.
 Exodi 12.
 Leuit. 23.
 Deut. 16.

3 Przykazanie

2012 Bogá ubiagaciac / od Wieczoru do
 7 Wieczoru dwoię tej Swi. ta y nich by-
 . ty: były y Kuciki / albo Namoty / dnia
 2. piętnastego, w tymże siódmym Mies-
 2013 siacu / przez siedni dni; a dzień pierw-
 . szy / także tej osmy / bar. o mieś swi. to-
 . bliwy. Te były / opioch Sobory / Żydow-
 . skie Swi. ta, w Kiegach Moysesow-
 310. 2014 wych opisane: trzy troc każdego roku /
 . na dni Przasne / na Przedwiejaty dzień
 . od inwa / y gdy w Namietach mies-
 . fiano / mężczyzna winna była być w
 . Kościele Bożym. M. Były też śnac
 . Swi. aćki, w Żydow / dnia od Wielkiej
 . Swi. aćki Nocy pięćdnego? K. Nie-
 . maszci o tym Pisma: wskazać znać / i
 . były: a to, z onego zgromadzenia roz-
 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738 2739 2740 2741 2742 2743 2744 2745 2746 2747 2748 2749 2750 2751 2752 2753 2754 2755 2756 2757 2758 2759 2760 2761 2762 2763 2764 2765 2766 2767 2768 2769 2770 2771 2772 2773 2774 2775 2776 2777 2778 2779 2780 2781 2782 2783 2784 2785 2786 2787 2788 2789 2790 2791 2792 2793 2794 2795 2796 2797 2798 2799 2800 2801 2802 2803 2804 2805 2806 2807 2808 2809 2810 2811 2812 2813 2814 2815 2816 2817 2818 2819 2820 2821 2822 2823 2824 2825 2826 2827 2828 2829 2830 2831 2832 2833 2834 2835 2836 2837 2838 2839 2840 2841 2842 2843 2844 2845 2846 2847 2848 2849 2850 2851 2852 2853 2854 2855 2856 2857 2858 2859 2860 2861 2862 2863 2864 2865 2866 2867 2868 2869 2870 2871 2872 2873 2874 2875 2876 2877 2878 2879 2880 2881 2882 2883 2884 2885 2886 2887 2888 2889 2890 2891 2892 2893 2894 2895 2896 2897 2898 2899 2900 2901 2902 2903 2904 2905 2906 2907 2908 2909 2910 2911 2912 2913 2914 2915 2916 2917 2918 2919 2920 2921 2922 2923 2924 2925 2926 2927 2928 2929 2930 2931 2932 2933 2934 2935 2936 2937 2938 2939 2940 2941 2942 2943 2944 2945 2946 2947 2948 2949 2950 2951 2952 2953 2954 2955 2956 2957 2958 2959 2960 2961 2962 2963 2964 2965 2966 2967 2968 2969 2970 2971 2972 2973 2974 2975 2976 2977 2978 2979 2980 2981 2982 2983 2984 2985 2986 2987 2988 2989 2990 2991 2992 2993 2994 2995 2996 2997 2998 2999 3000 3001 3002 3003 3004 3005 3006 3007 3008 3009 3010 3011 3012 3013 3014 3015 3016 3017 3018 3019 3020 3021 3022 3023 3024 3025 3026 3027 3028 3029 3030 3031 3032 3033 3034 3035 3036 3037 3038 3039 3040 3041 3042 3043 3044 3045 3046 3047 3048 3049 3050 3051 3052 3053 3054 3055 3056 3057 3058 3059 3060 3061 3062 3063 3064 3065 3066 3067 3068 3069 3070 3071 3072 3073 3074 3075 3076 3077 3078 3079 3080 3081 3082 3083 3084 3085 3086 3087 3088 3089 3090 3091 3092 3093 3094 3095 3096 3097 3098 3099 3100 3101 3102 3103 3104 3105 3106 3107 3108 3109 3110 3111 3112 3113 3114 3115 3116 3117 3118 3119 3120 3121 3122 3123 3124 3125 3126 3127 3128 3129 3130 3131 3132 3133 3134 3135 3136 3137 3138 3139 3140 3141 3142 3143 3144 3145 3146 3147 3148 3149 3150 3151 3152 3153 3154 3155 3156 3157 3158 3159 3160 3161 3162 3163 3164 3165 3166 3167 3168 3169 3170 3171 3172 3173 3174 3175 3176 3177 3178 3179 3180 3181 3182 3183 3184 3185 3186 3187 3188 3189 3190 3191 3192 3193 3194 3195 3196 3197 3198 3199 3200 3201 3202 3203 3204 3205 3206 3207 3208 3209 3210 3211 3212 3213 3214 3215 3216 3217 3218 3219 3220 3221 3222 3223 3224 3225 3226 3227 3228 3229 3230 3231 3232 3233 3234 3235 3236 3237 3238 3239 3240 3241 3242 3243 3244 3245 3246 3247 3248 3249 3250 3251 3252 3253 3254 3255 3256 3257 3258 3259 3260 3261 3262 3263 3264 3265 3266 3267 3268 3269 3270 3271 3272 3273 3274 3275 3276 3277 3278 3279 3280 3281 3282 3283 3284 3285 3286 3287 3288 3289 3290 3291 3292 3293 3294 3295 3296 3297 3298 3299 3300 3301 3302 3303 3304 3305 3306 3307 3308 3309 3310 3311 3312 3313 3314 3315 3316 3317 3318 3319 3320 3321 3322 3323 3324 3325 3326 3327 3328 3329 3330 3331 3332 3333 3334 3335 3336 3337 3338 3339 3340 3341 3342 3343 3344 3345 3346 3347 3348 3349 3350 3351 3352 3353 3354 3355 3356 3357 3358 3359 3360 3361 3362 3363 3364 3365 3366 3367 3368 3369 3370 3371 3372 3373 3374 3375 3376 3377 3378 3379 3380 3381 3382 3383 3384 3385 3386 3387 3388 3389 3390 3391 3392 3393 3394 3395 3396 3397 3398 3399 3400 3401 3402 3403 3404 3405 3406 3407 3408 3409 3410 3411 3412 3413 3414 3415 3416 3417 3418 3419 3420 3421 3422 3423 3424 3425 3426 3427 3428 3429 3430 3431 3432 3433 3434 3435 3436 3437 3438 3439 3440 3441 3442 3443 3444 3445 3446 3447 3448 3449 3450 3451 3452 3453 3454 3455 3456 3457 3458 3459 3460 3461 3462 3463 3464 3465 3466 3467 3468 3469 3470 3471 3472 3473 3474 3475 3476 3477 3478 3479 3480 3481 3482 3483 3484 3485 3486 3487 3488 3489 3490 3491 3492 3493 3494 3495 3496 3497 3498 3499 3500 3501 3502 3503 3504 3505 3506 3507 3508 3509 3510 3511 3512 3513 3514 3515 3516 3517 3518 3519 3520 3521 3522 3523 3524 3525 3526 3527 3528 3529 3530 3531 3532 3533 3534 3535 3536 3537 3538 3539 3540 3541 3542 3543 3544 3545 3546 3547 3548 3549 3550 3551 3552 3553 3554 3555 3556 3557 3558 3559 3560 3561 3562 3563 3564 3565 3566 3567 3568 3569 3570 3571 3572 3573 3574 3575 3576 3577 3578 3579 3580 3581 3582 3583 3584 3585 3586 3587 3588 3589 3590 3591 3592 3593 3594 3595 3596 3597 3598 3599 3600 3601 3602 3603 3604 3605 3606 3607 3608 3609 3610 3611 3612 3613 3614 3615 3616 3617 3618 3619 3620 3621 3622 3623 3624 3625 3626 3627 3628 3629 3630 3631 3632 3633 3634 3635 3636 3637 3638 3639 3640 3641 3642 3643 3644 3645 3646 3647 3648 3649 3650 3651 3652 3653 3654 3655 3656 3657 3658 3659 3660 3661 3662 3663 3664 3665 3666 3667 3668 3669 3670 3671 3672 3673 3674 3675 3676 3677 3678 3679 3680 3681 3682 3683 3684 3685 3686 3687 3688 3689 3690 3691 3692 3693 3694 3695 3696 3697 3698 3699 3700 3701 3702 3703 3704 3705 3706 3707 3708 3709 3710 3711 3712 3713 3714 3715 3716 3717 3718 3719 3720 3721 3722 3723 3724 3725 3726 3727 3728 3729 3730 3731 3732 3733 3734 3735 3736 3737 3738 3739 3740 3741 3742 3743 3744 3745 3746 3747 3748 3749 3750 3751 3752 3753 3754 3755 3756 3757 3758 3759 3760 3761 3762 3763 3764 3765 3766 3767 3768 3769 3770 3771 3772 3773 3774 3775 3776 3777 3778 3779 3780 3781 3782 3783 3784 3785 3786 3787 3788 3789 3790 3791 3792 3793 3794 3795 3796 3797 3798 3799 3800 3801 3802 3803 3804 3805 3806 3807 3808 3809 3810 3811 3812 3813 3814 3815 3816 3817 3818 3819 3820 3821 3822 3823 3824 3825 3826 3827 3828 3829 3830 3831 3832 3833 3834 3835 3836 3837 3838 3839 3840 3841 3842 3843 3844 3845 3846 3847 3848 3849 3850 3851 3852 3853 3854 3855 3856 3857 3858 3859 3860 3861 3862 3863 3864 3865 3866 3867 3868 3869 3870 3871 3872 3873 3874 3875 3876 3877 3878 3879 3880 3881 3882 3883 3884 3885 3886 3887 3888 3889 3890 3891 3892 3893 3894 3895 3896 3897 3898 3899 3900 3901 3902 3903 3904 3905 3906 3907 3908 3909 3910 3911 3912 3913 3914 3915 3916 3917 3918 3919 3920 3921 3922 3923 3924 3925 3926 3927 3928 3929 3930 3931 3932 3933 3934 3935 3936 3937 3938 3939 3940 3941 3942 3943 3944 3945 3946 3947 3948 3949 3950 3951 3952 3953 3954 3955 3956 3957 3958 3959 3960 3961 3962 3963 3964 3965 3966 3967 3968 3969 3970 3971 3972 3973 3974 3975 3976 3977 3978 3979 3980 3981 3982 3983 3984 3985 3986 3987 3988 3989 3990 3991 3992 3993 3994 3995 3996 3997 3998 3999 4000 4001 4002 4003 4004 4005 4006 4007 4008 4009 4010 4011 4012 4013 4014 4015 4016 4017 4018 4019 4020 4021 4022 4023 4024 4025 4026 4027 4028 4029 4030 4031 4032 4033 4034 4035 4036 4037 4038 4039 4040 4041 4042 4043 4044 4045 4046 4047 4048 4049 4050 4051 4052 4053 4054 4055 4056 4057 4058 4059 4060 4061 4062 4063 4064 4065 4066 4067 4068 4069 4070 4071 4072 4073 4074 4075 4076 4077 4078 4079 4080 4081 4082 4083 4084 4085 4086 4087 4088 4089 4090 4091 4092 4093 4094 4095 4096 4097 4098 4099 4100 4101 4102 4103 4104 4105 4106 4107 4108 4109 4110 4111 4112 4113 4114 4115 4116 4117 4118 4119 4120 4121 4122 4123 4124 4125 4126 4127 4128 4129 4130 4131 4132 4133 4134 4135 4136 4137 4138 4139 4140 4141 4142 4143 4144 4145 4146 4147 4148 4149 4150 4151 4152 4153 4154 4155 4156 4157 4158 4159 4160 4161 4162 4163 4164 4165 4166 4167 4168 4169 4170 4171 4172 4173 4174 4175 4176 4177 4178 4179 4180 4181 4182 4183 4184 4185 4186 4187 4188 4189 4190 4191 4192 4193 4194 4195 4196 4197 4198 4199 4200 4201 4202 4203 4204 4205 4206 4207 4208 4209 4210 4211 4212 4213 4214 4215 4216 4217 4218 4219 4220 4221 4222 4223 4224 4225 4226 4227 4228 4229 4230 4231 4232 4233 4234 4235 4236 4237 4238 4239 4240 4241 4242 4243 4244 4245 4246 4247 4248 4249 4250 4251 4252 4253 4254 4255 4256 4257 4258 4259 4260 4261 4262 4263 4264 4265 4266 4267 4268 4269 4270 4271 4272 4273 4274 4275 4276 4277 4278 4279 4280 4281 4282 4283 4284 4285 4286 4287 4288 4289 4290 4291 4292 4293 4294 4295 4296 4297 4298 4299 4300 4301 4302 4303 4304 4305 4306 4307 4308 4309 4310 4311 4312 4313 4314 4315 4316 4317 4318 4319 4320 4321 4322 4323 4324 4325 4326 4327 4328 4329 4330 4331 4332 4333 4334 4335 4336 4337 4338 4339 4340 4341 4342 4343 4344 4345 4346 4347 4348 4349 4350 4351 4352 4353 4354 4355 4356 4357 4358 4359 4360 4361 4362 4363 4364 4365 4366 4367 4368 4369 4370 4371 4372 4373 4374 4375 4376 4377 4378 4379 4380 4381 4382 4383 4384 4385 4386 4387 4388 4389 4390 4391 4392 4393 4394 4395 4396 4397 4398 4399 4400 4401 4402 4403 4404 4405 44

Boże.

to są Tajemnice? K. Tam / na ta Wyklad
 blichach kamiennych; a tu / na tablicach Ex: 2, 34
 Dusznych / Duch S. Prawo Boże na Act: 2.
 pisat. M. A Poswiacania Kosciola Poswiac
 Swieto, kiedy u Żydow bylo? K. canie Ko
 A tego nie napisano; iesli bylo: ws: kie sciola.
 podobna rzecz; i: bylo Abowiem iesli
 Poswiacanie tylko Oltaria, przez oem
 dni pamiatki; cymone; i: wstawy Ma: Mach: 4
 chabaeusow, y w: s: kiego Kosciola
 Żydowskiego: (a na tym Swiecie / sam 10an. 10.
 Pan Christus bywat) wielkie iest po
 Dobienstwo; i: tej niebyla zamiechana
 pamiatka Starożytnego Poswiacania
 Kosciola Salomonowego. Wiele i: wy
 czaiow mieli Żydowie (iako y mydżi)
 niepisanych. co moie Paidy obaczyć / 3 Wie: 4
 jednego onego roku Wielkiej Tocy; Pa: Tige
 korego Pan Christus cierpiat. M.
 Co to iest? K. Jest to rzecz p: k: 4 Pożyte
 a ku zrozumieniu Ewangelier, barzo
 pożyteczna: ku zaleceniu tej Swiat,
 bez Pisma S. podanych, wiele należy:
 Sobote one Wielka / w kora Pan
 Christus w Grobie leiat / niemato oba
 iasnia: y Tajemnice naostatek pora
 r ij jne /

3 Przykazanie

311.

Wielka
noc Pań
ska.

Matt. 26.

Marc. 14.

LVca 22.

Wielka
Noc Hy
dowska.

10AII. 12.

10AII. 13.

żne / ku wtwierdzeniu Wiący Powstę
chney / w sobie zamyka. przetoż słuchay
pilnie tego : iá krotko rzecz wyprawia.
Trzey pierwszy Ewangelistowie iasne
pisa : iż wedtug pisanego Załonu Bos
żego / na wieczor Wielkiego Czwarta
ku, przypadła była ona Wielka Noc;
tiedy Pan Christus Baranka poży
wawszy / swoje uczynił z swoimi Apos
toly Wieczera. to iasne znacza one
S. Ewangelistow słowa: Po dwu dni,
będzie Wielka Noc / Pierwszego dnia
Przasknego, śiadł ze dwunastu Apos
toly. ic. Tak tedy pisa ci trzey; Mat
thaeus / Marek / y Łukasz: ale Jan S.
iasne też to pokazuje; iż Wielka Noc
Hydowska / nie na wieczor Wielkiego
Czwartku / ale na wieczor Wielkiego
Piątku / onego roku trafita się była.
Ciaprzod piśe; iż sześć dni przed Wiel
ką Nocą / Pan Iesus w Bethamey
wieczeriał. co się działo w Kwietna
Sobote. Abowiem nazawtż (iako
tenże S. Jan powiada) wiechał Pan
na Oflecin do Jeruzalem. Przed
dniami też świętym Wielkonocnym /
Pan

Święt Boże.

Pan Chrystus sprawił Wieczerszą wie-
 dług tegoż Ewangelisty pisania. co i
 w Wielki Czwartek byto; nie o tem
 nie wąpi. Jezc / gdy rzekł przy Wie-
 czerzy Judaśowi; Co czynisz / czyni rze-
 chley; z tych słow minimali niektorzy;
 iakoby rozkazał kupić potrzebne rze-
 czy / na Dzień Święty. a ten Dzień
 Święty, nie insy rozumiano; iedno on
 Wielkonocny. Abowiem o Wielkim
 Piątku wspomina Święty Jan; i
 był dnem / którego Żydowie gotowali
 sobie potrawy na Wielką Noc; y dla
 tego też / (mowi) nie weszli do Pitara;
 aby niepomazani Baranka iedli Wiel-
 konocnego. Lud wszytek pospolity /
 gdy Wielka Noc przychodziła / (o
 którym Żywezi wiedziat y Pitara)
 wypuszczenia więźnia prosił; y Joseph,
 y Łykodem / (ktory Ciato w Grobie
 pochowali) y Marya Magdalena, z
 innymi dobrymi Paniami / (ktore ma-
 ści gotowały) w wieczor Wielkiego
 Piątku, wszyscy zgodnie Baranka O-
 fiarowanego pożywali: wszyscy zaiste o
 tym zgodnie wiedzieli / y Święty Jan

ibidem.

IOAN. 19.

IOAN. 18.

MAT. 27.

etc.

IOAN. 18.

MAT. 27.

etc.

Mat. 28.

Marci 16.

Luce 23.

Żawia 4

Janiea

3 Przykazanie

Ewangelista ia nie to opisał / y rzecz
Exodiz. sama przy Młce Pańskiey (bo w pier-
 wby dzień Wielkonocny / niegodziło się
 nic czynić) to potazuje; iż Wielka Noc
312. Żydowska / według ich pąymego Żwy-
 czaj / w wieczor Wielkiego Piątku;
 na on czas być miała. y przechoi on
10m. 19. dzień / z Piątku na Sobotę / S. Jan
 nazwał Wielkim dniem Sobornym:
 iż y Sobota był; y pierwszym dniem
Żm. Wielkonocnym. Goyz tedy tak jest;
Imie. iż wszyscy zgodnie / y złi, y dobry / Pią-
 tku na Sobotę mieli Wielką Noc, o-
 nego roku / a Pan Chrystus ia odras-
 wit,) Czwartku na Piątek: zład tą
 różność była? **M.** Ja niewiem. **K.**
Rozwa Ba radbym: aby mi na to ten Odsze-
żanie. pienniec odpowiedział; który powie-
 dza, być iasna Ewangelia / na każdym mie-
 ścu. a ia śmiem to twierdzić / z nauki
 Doktorow Kościoła Powśiechnego;
 iż wielkie a głębokie są Tajemnice, w
 onych sprawach Pańskich / przy Młce,
 y przy Wieczerzy tego. Tuż Bace-
 rzu; wystąp: odpowiedz mi na te quae-
 stio. **M.** Wierę to nie Gerzykowey /
 ani

Doże.

dni Bartoszewey / ani Erasmusowey
 głowi gadka. Jako wody one prze- Myślak
 ciwność godnie? K. Tak. Za po- rozney
 trzeba tego przystrzegali Żydowie / z Wielkiej Włoc.
 podobania podobno (bo 40 był lat z Ży- Exodi 7.
 dy, na Puręcy) Nozysowego; oby Deut. ult.
 dwu Smier / iedno po drugun / razem
 mierzili. a co dla / k. emia poraw / 2. Przy
 y dla chorowania umartych; w onych czynie.
 wotakia gorących Bramach. prze co Domod.
 tej, Pan Bóg nierozkazał im nigdy /
 święcić dzień podle dnia: ale pierwszy
 tyko y siódmy / na Wielka Włoc; pier-
 wsy y osmy / (iakoś stykał) przy Li: 309.
 mieciech y Zuczach. Ji tedy onego Zawia
 roku / którego Pan Chrystus cierpia: / z niewy
 Wielka Włoc, i opisanie Zakonu, w
 iasnie przypadła była na wieczor Wiel-
 kiego Czwartku; Pan Chrystus / dla os-
 sobnych Tajemnic / według Pisma 313.
 odprawił: ale Żydowie wstępy / y ci,
 którzy Pana Chrystusa młowali / na
 Wielka Sobocie z Piątku, co cwnili;
 za wieta / a Pana Boga nie obras-
 kaica / Oycow świętych Tradycya. Zawia
 Tym obyczajem żadney przeciwności zanie
Po

3 Przykazanie

niebędyle v S. Ewangelistow; a inas-
zey trudno zgodzić historya. Dobrze
teby jest, Swięta świecić / nie tylko w

Wstlad Pismie pisane; ale też bez Pisma podas
Tajem = ne. M. O Tajemnicy / która w Wstla-
nice / w której Dłocy Pańskiej byta / radbym też
Wielkiej nieco słyszał. K. Słuchay; a dziwuy
się. W Starym Zakonie / pierwoy Bar-

Exodi 12. raneł ustawion jest Ofiara / na Pa-
miatke Przescia Pańskiego; niżli zabi-
ty, był ofiarowany: y Pan Christus też

Ioan: 13. dy, na pamiatke swego Przescia do

Luce 22. Ofcá / pierwoy ustawion Ofiars, na Wie-
czerzy; niżli był zabity y ofiarowany /
na S. Krzyżu. Za tym iuż nowey Of-

Exodi 12. fiary ustanowieniem / powstała w sę-

Luce 23. ska gromada Żydow, synow Izrael-
skich; Baranka onego / których żadney

Exodi 12. niemiat maktuty / gdy się iuż przybliżał

Ioan. 19. Wieczor / Żydowie zabili; a w zabitym

Zawia = y Ofiarowanym, kości nietamali. Też

zante / okazuje skryta Tajemnice S. Jan E-

Bara = wangelista / w swej Ewangelicy. A ie-

neł Ży = si iuż ustawiona jest insha Ofiara / na

dozyski pamięć Przescia Pańskiego: iesli ob-

wształ. w sę wszystkiego ludu Żydowskiego / pra-

wy a

Boże.

wy a iſty Baranek zabici ieſt y Ofiaro-
 wan / bez tamania iego Koſci : tedy
 mi / iako Sobota ſwoy koniec wzietła ;
 (coſ niedawno ſyſiał) tak teſz Bara- Li: 3. 05.
 nek Żydowski uſtat : a na mieyſce iego, Ioannis 1.
 on Boży Baranek wſtąpił ; ktorego Matt. 26.
 Ofiarowania y Pożywania ſpoſob / etc.
 przed Erwarowym Ofiarowaniem / od w Odp:
 nawyſſzego Kaptana wedle rządu Lu: 12 21/
 Melchisedekowego, od ſamego Pana 149.
 Chriſta, ieſt okazan. M. Dziwne ſą Rozwa-
 ſanie.
 ſtawienie Piſma Bożego. K A. Matt. 10,
 Przeto teſz nie leda komu ſleci go p. 28. etc.
 Bog ; ale ſwym tylko Apoſtocom , y
 porządnyim Kaptanom . Jako tedy Zam =
 ona Żydowska Wielka Noc , nie byta tawienie /
 z Zakonu piſanego ; ale z niepiſaney do- a przy =
 brey Ustawy : tak ſie teſz o Świecie Po- ſtep fu =
 ſwiacania Koſciola Salomonowego / rzeczy.
 od ktoregom troche odſtąpił / moſemy Li: 3 10.
 rozumieć. Co ſie w dobry ſpoſob , ktos 3 14.
 rego kolwiek czasu ſtanowi / tu chw- "
 le Bożey ; nigdy tego Pan Bog nieg- "
 nr : y one Święto / ktore Mardoche- "
 uſz ; Krolowa Eſther uſtawił / Panu Eſther 9:
 Bogu było przyiemne. A przeto tak

3 Przykazanie

tuż zamyślam to nasze Świat rozmaia
 Li: 3 09. tych utwierdzenie: iż iako Żydowie /
 oprocz Soboty / niemato innych Świat
 mieli / y z Pisanja, y z Podania: takie
 tej / y daleko więcej / u Chryścjan ma
 być. Jedno tylko Świato / które Świa
 ta Chrześciami zowiemy / Łukasz 8. jasnie wo
 ścążając sponinał; iż go Apostołowie święcili:
 Kto wstał
 wst.
 Aktu: 20. cie opisanach, mieniąc dnie. Jestci
 zmianka Dnia Pańskiego; Echory też
 Apoca: 1. zowa Jednym dnem Sobotnym: ale
 Aktu: 20. rozkazania tego o nim / aby był miasto
 1 Cor: 16. Soboty święcon / w Piśmie niemaj.
 Clemens
 De Const: w iakże pewna to jest; iż z Ustawy Ży
 Apoc: 11. d: sciele: których potym porządni Pasto
 5, Ca: 13. rze Rozcieln tym więcej przymnaia
 li; im więcej do Mięba Świętych Pa
 nu Chrystusowi przybrwato. Święci
 2 Dow. li Żydowie y ustawiali Święta / dla
 Boich dobrodziejstw czynnych: my /
 dla wychwalania Błogosławieństwa
 wiecznego / które Pan Bóg Świętym
 swoim daie / przecież byśmy niemiel i
 go, w Święta nasze, czysto chwalić.
 Głowa

Bože.

Słowa bez Cytontow być niemożę ; 3 Dow.
 Pan Chrystus tak je nie jest przez Świę-
 tych, tak się podobalo temu. Widzieli-
 że pamiętał summi trzeciego Przyka-
 zania Bożego ? M. Proszę ; abyś
 powtórzył. K. Soboty w Starym
 Zakonie / każeł Pan Bóg świecić ; y
 wszelkiej sprawy zakazał czynić : a to
 dla dwu przyczyn : na pamiątkę Ods-
 poczynienia Bożego y Kłopotliwa-
 Aegypcijskiego. a i figura tych dwu
 rzeczy, tu się uosobi ; za czym, dzień o-
 sobny Pan Chrystus swym śmiarczym
 chwostaniem poświęcił : przeto Chrze-
 ścijanie / nie Soboty / ale miasto
 Soboty Niedziela, winni są świecić.
 Były też nie Święta y Żydow / oprócz
 Soboty ; Chryścijanie (którzy świę-
 toblliwość ma być wiecna) mają też
 Święta więcej / niż jedna Niedziela, a
 we wszystkie Święta / Święte rzeczy
 mamy czynić ; y dla tego / wszelkich Ro-
 boty Spraw pomiechać. Potrzeba też
 si tak będzie : 3 Bożnia Bora / w-
 ziarsko dozwolenie od Pasterza swe-
 go / może się w święto odprawić ; ale
 robić

3 Przykazanie

- 1. Nian-** robić w Święto / gdy potrzeby nagley
24/co czy niemasz / zaiste nieprzyystoi. **M.** Kada
nić w bym już wiedział ; co bym miał cały
Święto dzień w Święto czynić . abym tak / ias
 ko chce Pan Bog / wzyt sie Świętą
 świecić . **K.** Namienie chy krótko
 teraz ; w innych Książkach to potym opis
 he / za taśka miłego Boga . **Przed**
Wieczor dniem Świętym , masz w czas robory
 zaniechać : abyś też mógł wstać y na
Rano. Jutrznia . a iesliby do Kościoła trus
 dno : domą Panu Bogu , wstawy pos
 dziekuy / y modl sie . Do Kościoła pos
 tym idź co narychley : tam pilniey pos
w Ko wtory Dziekowanie za wszystkie Dos
ściele ; brodzierstwa Boże / y za Angiela , stras
Dzieki. za przydanego tobie : Paciorki y Moa
Modli- dliczoy mów nabożnie a pokornie / z
twy. roziwianiem każdego słowka : przy
Mga. Misy / rozmyślaj Misi Pańska ; za nie
 Dziekuy ; y rzeczy potrzebnych a zbaw
 wiennych , przez Pana Chrystusa proś :
Spiewa Spiewania Kościelnego (iesli rozum
nić. mieś) nabożnie słuchay ; y serce two
 ku rzeczom Niebieskim wzbudźay :
Bazanie Kazania słuchajac / za wzywaniem tak
 si Bo

Boże.

Pi Boiey/ Słowa Boie tak od R¹ 3 16.
 ptana przem¹: iako od Stugi Pa¹
 skiego/ y Szafarza Tajemniczego: Vo
 bogum/ iest. co masz/ z twoy roboty pos
 day: a sprawy t woie rosyttie / iakoś
 sie w dni powśednie rzadził/ pilnie ro
 zbacz y roicixtay; za dobre rzeczy Panu
 Bogu Dziękować/ a Gzechow sie Spo
 wiedziac: Winien iest każdy Chrzes
 scjanin, w Święto N¹śa wysłuchać/
 y być na Kazaniu. potrzeba iestliby nie
 dopuścica: sercem iednak każdy ma
 być w Kościele: Po N¹śy na Obiad
 śedzą/ proś naprzod; abyć Pan Bog
 Chleb twoy Powśedni Błogostawil:
 y Krzyżem S. ¹, co masz poiywać,
 przeięgnay; a po obiedzie/ podziękuy. Po O =
 Dobrzeby iść na poobiednie Kazanie; biedzie.
 gdy być moie: y na N¹śporze/ gdy nie N¹śpor
 masz słasney wymowki/ winien być ka
 żdy. aby iasie Panu Bogu, w N¹ś
 dliwach tam stniyt; Dobrodziestwa
 Boie rozważal; temu dziękował; bło
 gostawil; prosił. ¹. Po N¹śporze /
 albo tej po Komplecie/ moie sie czo
 wiek prosty czym przystoynym bawić;
 a3 zay

Jalmu
 ina

Sprawy

Potrze
 ba.

Obiad.

Po O =
 biedzie.

N¹śpor

Po N¹ś
 sporze.

3 Przykazanie Boże.

- Wloc.** **2** **U** **fa/Co to** **dni Do-** **wędnie** **1** **Doży-** **tek.** **2** **Doży-** **ioannis 1.** **3** **adza.** **Sum** **nia 3** **Przykaz-** **ania.** **3** **17.**
- aż zarządził wieczor i noc: w który ci sa-
 nią gotować się sobie / aby jutro ros-
 bił / na północ pierwej niema iść: a, by
 sobie rozmyślił i wspaniałą sprawę
 swoje, całego dnia onego. a to też ma-
 ra, ~~dy cię w~~ w dni powszednie: i tak
 ie się sprawować / od Żaranku do Wie-
 ciora: nie być nalepiey more. Wiele na-
 tym iest: gdy się naczysciey ciłowiek
 swym sprawom przypatrze. tak łatwo
 przestanie żłego; a Dobrze wci się cya-
 nie: Pan Bog też wdaje ciym Dobro-
 dziejstw tego / a pociągającym zbawie-
 nia swego / Darow swoich i wyki przy-
 mazać: i łaskę za łaskę dawać. **M.**
Dobra to Nauka: Pamię Botez woy-
 nam to: abyśmy ią chowali. **K.** Pa-
 mietaycie mi: w cym należy troie pier-
 wkie Przykazanie Boże: wśzystkich
 Myśli serdecnych / wśzystkich Stow-
 w, iych / i wśzystkich spraw Deyntos-
 woych / po nas chce Pan Bog: sercem
 mamy weń wierzyć: Usta ku chwale
 tego świętey obracać: a Deyntiem os-
 ładować się prawymi tego sługami.
Toc troie Przykazanie / z strony Mi-
łosci

4 Przykaz: Boże.

łosci Pana Boga, w Troycy iedyne-
go/ Oycā, Słowa, y Ducha Świtez
go/ na pierwszey Tablicy było; ostatek, 2 Table
se.
na drugiey. Ktorej iest czwarte: M.

Czcī Oycā, y Mātke
twoie.

RAP. A w Zakęcie Bożym
ta słowa:

Czcī Oycā twego, y Mātke Exodizo.
Deut. 5
twoie: iakoć rozkazał Pan Bog
twoy, abyś długo żył/ y dobrzeć
się wodziło / na ziemi; Która
Pan, Bog twoy, daie tobie.

Miedzy Bliżniemi naszymi/ po Panie Kodzia
cow za a
Bodze/ napierwsze mieysce maia Ro-
dice. a nie bez Przyczyny. A bowiem leccie
1 Przy
o Duszy y Ciele naszym/ Ktore mamy od
Pana Boga, Stworzyciela wszystkich czynā.
rzeczy/ oni pieczą maia; y mieć winni.
a niecyłko ta praca/ Ktorey nam napil-
niey potrzeba/ P. Bog na nie włożył:

■le

4 Przykazanie

2 Drzy. ale tej przez nie dawaj nam Ciąta nā
Nāta. ſe. A to trzeba obaczyć; iako P. Bog,
ſwiata wſzego każdy czas Stworzya
ciel, przez ſwoie Stworzenie nas nā
ſwiat wywodzi/ opatrza/ karmi/ y ży-
wi. Rodzicom tedy naſzym/ dla ich o-
toto nas ſkarama/ napierwſze Pan
Bog po ſobie dat mieyſce: y tych nam
oſobliwie Czcic kazał/ Zapłatał do te-
go przytęczywſzy. M. Ktorzyſ ſa
ci Rodzice naſzy: Ktory Ojciec, y Ma-
ta? K. Wſyſcy; ktorzy nam dobrze
czynia/ y przez ktore Pan Bog rozdał
nam Dobrā ſwoie. wſak pamiętaſ o
trojakim Dobrze? M. Duchowna
ieſt iedno; drugie, Cieleſne; a trzecie,
Fortunne. K. Przetoż od ktorech te
Dobrā bierzemy; ci ſa Ojcem y Ma-
ta naſza: y tym wſyſtkim Pan Bog
rozkazuje Cześć wyrzedzać. Rodzice/
ktorzy nas na ſwiat wypuſcili/ dla te-
go pierwſze maia mieyſce; iż oni nam/
z ſtrony Duſze, y Ciąta, y Maiećnoſci/
zmyſli dobrze czynić. nioga nas naſ
przod do Arzta: dawajā potym do
Szkoły: chowajā doma/ niemato nie-
wczasow

Boże.

wczasow cierpiac: opatrznia: na kłoby
 czynia. 2c. wsiekie przedmieszia jest co Kosciot.
 na Matka; dla ktorey ma czlowiek /
 gdyby tego potrzeba byla / przyrodzo
 nego Oycy y Matce opuscic. M. 2 y 14
 Kosciot podobno rozumiesz? K A.
 Tak jest: pamietay iedno; com ponies Licz. 98.
 duat przy Kredzie. Nieby nam nies
 bylo pożyteczne, z Ciata y Krwie nas
 rodzenie; co nam Pan Bog prz: ez Ko
 dšice nasze daie) gdyby nas iasie Pan
 Chustus / w Kosciole swym Ewangelijem /
 przez Wode y Ducha S. nie odnowil.
 tam rodšimy sie / na smierc; tu odro
 dzenie bierimy / na Żywot wieczny.
 A przeto przez tego nam Pan Bog Zdrowie
 zbawienne rzeczy daie; tego Czcic nas zan 12.
 witcey iestefmy powinni: Kosciot / y
 Studyjiego / naprzedmieszia maia byc
 Rodšice naszy. i; nie bez przyczyny /
 owoiaka Ciesc Pawel S. na dobre 1 Timo. 5.
 Kaptany Kladzie; y samtej siebie Oys 1 Cor. 4.
 cem zowie. Krotko mowiac; wsistkie
 Przetożone nasze / Duchowne, y Ewangelijne /
 kazdego Oycy y Matce / kazdego
 Mistrza / kazdego naostatet Dobres
 Dzieł

4 Przykázanie

Waleśa naszego / Ktory nam co dobrego
czyni / y opieka sie Dusza albo Ciałem
naszym / zamknat Pan Bog podrym
czywarcym Przykazaniem swoim. M.

Ja: bacze; Ktory sa Robnice naby:
Cześć ich, w czym nalezy? K. We

Czech. trzech rzeczach; w Uczciwosci / w Po-

3. Rusienjwie / y w Podatku. ~~Trzeba~~

Moklav. ciuic y wazyć Prietojone w slystkie; Ra-

2. Patri 2. piany / Zrole / Pany / Starosty / Boz-

niustry. to: tegoz chea ponas / Ociec,

Marka / Wlanczyciel / y kazdy nasz Do-

brodziej. Ktorym w slystkim jesmy tez

romni Postupenstwo / według wolej

Bozej; y przystym powinne Podatki / y

oddawanie dobrodzieystw wzietych: b

tym mlt / iedno niewodzieczny cztowiek,

nad bekyra gerby / watpic niebedzie.

Dowod. A za malo Pisina o tymz aby smy tych /

Hebr. 13. Ktory z nas rachunek muska uczynic /

Matt. 18. byli poslusni; aby smy Bosciota y Pze-

1 Cor. 9. tojonych tego sluchali; y aby smy kaz-

cym Ewangelia / y slysiacym Otcarzo-

wi / winna zywnoac dawali? Co tez

Matt. 22. test Cesarstkie; trzeba oddac Cesarzowi:

Roma 13. Komu cześć: temu cześć: Komu hos; tes

my

Koſe.

ma ſos. 12. a ubogich Rodzicow ktor
by nieżywił / malar; kado; nad zwierze
ta nierezunne byłby gerſzym. Karmi
ſtare ſwe rodnice Rodian: Człowiek
Karmić nabędzie? Pilniejszy ieſt, do
ma żywić Rodnice; niſzli do Koſciota
pomieść Ojciec: iako nas Pan Chry
ſtus gromić Pharisaeuſe y Synow
ſkie Doktorow / nauczyć raczył. Jakoteż
on ſwych ſłuchał Rodzicow; o tym nie
barzo dawno ſłyszaleś odemnie. M.
A gdy rożni rożną roſkazuia; kado; is
naczej / Pan macier; inſza Ociec y Ma
tka / a inſza Muſtrz w Szkole: kogoś
ſam ſłuchać? K. Koo według Wo
dey Boiey roſkazuje: tego ſłuchay. Wo
la Boſka, ieſt proſta; naſza, eżaſem ſie
zakrzywi: więcej trzeba ſłuchać Pana
Boga / niſz ludzi: więcej Koſciota / niſz
Krola. 12. a Koſciot ktory ieſt prawy,
z Wola Boia zawždy zgodny; w Bre
dziem to wywiadoſz. M. Wiem; co
ieſt Cześć / y ktorzy ſa Rodnice naſzy:
wykładu Zaptaty czekam. K: Dłu
gie życie, y dobry Powod / na tey ziemi,
ktory nam daie Pan Bog / oſobliwa

319.

Kozma
Janie.

Marci 7.

Li: 286.

Pytanie

Ps: 24, 91.

Actu 7.

Matt. 19.

Li: 97. 12

Zaptá
ta.

f 4

ſa 329

4 Przykaz: Boże.

Rozwa- **sa** zaptara Czesma Rodzicow nã
 żanie. **sydch.** Wielka to jest niewdzieczność/
 Dobrodzieiom swoim oddawać / tym
 dobre: niemoże tego Ziemia długo nã
 sobie nosić / ani będzie tego Pan Bog
 bezesit; który lekce sobie waży swoje
 Rodzice. Gna dżiã marnie ludzie ro-
 zmaici, y młodzi. a przecie: nã dżiã
 Raptana: za dadza co, na Urząd / y
 na Króla samego naostatet: W Szko-
 tach thei wiele jest nieposłuszeństwa,
 przeciw Nauczycielom: a tego sami
 Rodzice / którzy głaszcza swoje syny /
 bywają przyczyną. Niechajże sie po-
 tym nie gniewa nã Pana Boga; gdy
 sydych Dekretow czyniac exekucyã / al-
 3. **Żam:** bo zabić dopusci; albo co innego takie
 żanie. **go.** Abyś długo żył na ziemi / y do-
 brzeć sie na meymodżito; rozkazywać Pi-
 0. **Bog / Synu /** cześć twoie Rodzice.
 Rodzice są, nie tylko Domowi; ale też
 Kościelni / Szkolni / y na Urzędziech
 będący. ciciu Ojca y Matki twoie:
 słuchaj; słuchaj; dobre dobrym oddaj.
 takto niewierni tego: zginesz prędko /
 y młodzi cię będzie cześkować, wieczna na-
 8. **komiec.**

5 Przykaz: Boże.

Łoniec. Abowiem to roztazanie Boże,
napierwsze ma przydana odpłata: ias
to przypomina S. Pawel. A teć słowa Ephes. 6
Bożkie, są osobliwe; gdy mowit: Ziemie Rozma-
Pan, Bog twoy, daie tobie. aby wies zanie
dział każdy; i i y żyć na świecie / y dingo
żyć / y mieć ziemskie imienie / wssystko
cho z reki idzie Bożey. Piąte mow
Przykazanie Boże. M. 320.

Nie Zabijaj.

RAP. A w Bibliey niemaś
wiecey. Nisli potaje; ciego Porząd-
nam tu zabrania Pan Bog: dek X
thce; abyś sie pięknemu Porządkowi Przyka-
przypatrył / w tym dzieściorgu Roz-
kazaniu Bożym. M. Wielki wna-
zama
tem pojyć w Pacierzu, y w Kredzie /
za obaczeniem Porządku rzeczy zbás-
wiennych. K. A tu nie mniemyś bez
Bożo:
dzie: tylko pilnie słuchay. Pan Bog Eph. 4.
ma być v nas naprzod; y nad wssystko: ..
Pan Bog, iest w Trocy jedyny; a ma
być chwalon od nas / Sercem, Usty, y
f iij Uczyna

5 Przykazanie

1/2/3/ Wczynkiem: tego wszystkiego uczyn nas
Przykaz. troje napierwsze Przykazania Bóże. i

4 Przykazanie. Po Pame Bóże, przecz Kódzice nasz
ia przednie miejsce; medawnom okas
tak: Którym Porządkiem daley idą
Przykazanie Bóże; tak rzecz krótko

„ poym. Dusza drojsza jest, niż Ciało; a

„ Ciało, niż rzeczy Fortunne; ani U

„ czynkiem też / ani Słowem / ani Serc

„ cem / niemamy odrażać nas samych nas

„ przod; a potym, Bliźniego naszego

5 Przykazanie. Gdy tedy Pan Bóg rozkazuje; Nie-
zabijaj; y Dusznego y Cieleśnego Nie-
zoboystwa nam zabrania; tak z strony
nas / iako z strony Bractey naszej. Gdy

6. Grzechu zakazuje Nieczystego; Ciał.

7. naszych chce chędogosci: gdy Króć nie

kazuje; broni Młactności ludzkiej. atos

masz porządnie zakazane ste Wczynki;

naprzod Duchowne / potym Cieleśne /

Krózwa, nakoniec Fortunne. M. Zaisze puz
fanie. lny Porządek. K. Aza nieporządny

Śawia= Mistrz tego uczyn! Troje tedy przerze-

zanie. czone Przykazania Bóże, zakazują

złych Wczynków: wedle troiego dobra

naszego; potym zabrania Pan Bóg

Grzech

Boże.

Grzechu Vstnego; a na Kościu, Ser-
 edcznego. Abowiem Gatefne Swias
 dztwo, do Nst nalezy; a Poiadanie
 zony y rzech Blisnego, do Serca. na
 tym izali nie wdzisi rozr-ktoy Chres-
 scjanfkiey Mtofer; ku Panu Bogu /
 ku nam / y ku Blizniemu; z prony W-
 fe / Ciata / Jiniema? M. Wytonie
 luj piate Przykazanie Boze. K A. W
 Dwoy Zywot nam bywa dany, od Pa-
 na Boga / przez Rodzice nape; Dus
 fny / y Cielefny. naprzod tedy P. Bog
 zakazuje wfysfkim Rodzicom; aby so-
 bie zleconych, niezabijali: potym kajs-
 demu z nas; aby fie sam niezabijal: a
 potrzebie; aby tez swego Blisnego: a
 to wfysfko / y Duchownie, y Cielefnie.
 Wfsadzilci Pan Bog Rodzice, wnet
 po sobie: rozkazat surowie, Lzic iai /
 Stuchać / Zywic; ale medarmo. Abos-
 wiem iesli zabije Raznodzieia, zto Na-
 uka; Pasterz, niedbalstwem; Wrie-
 dnicz, nie karaniem; Ociec z Matka,
 glastaniem; Nauczyciel, ochylaniem;
 wfysfscy / z tym stowem, albo przykta-
 dem: ie: biada fi bedzie tym Mizoboy-

g Prze-
 9/10.

Tom-
 fume

Wra-
 trad V
 przyta-
 2 Zywot
 Sum-
 ma / we
 3.
 3 2 1.

I. Ro-
 dzice nie
 mala za-
 bjać.
 Lu. 11 29.
 1 Eps-
 sob nie-
 zabija.

5 Przykazanie

- com Duchownym: i ich rządzić będzie pan
Eze: 33. trządzić Pan Bóg dusze, starania ich po-
 ruczoney. Nie dla iedniemać tylko, ani
 dla panowania / są Przedy w Chrześ-
 scjanistwie / Duchowne, y Świeckie
Matt. 20. Kto jest większym; ma być mniejszym:
Luce 22. ma rządzić zabiegac wszystkich / na swoim
 Przedy; aby naniży słowiek, za ie-
 go wina nieginat. Niemaż też zabie-
 gac nikogo niesprawiedliwie / na swoich
**2 Spół-
sob.** Sadniech; ani kazać tego czynić; ani
Luce 16. radzić na to; ani zamieścić; ani ochy-
 lać: Niecz, sobie dany, sam maia o-
Roma 13. brocić; do kąd Pan Bóg kaze. A i
**2 Spół-
sob. nie
zabicia.** wszyscy ludzie patrza polpolicie, na
 sprawy swoich Przetożonych: dla tego
 oni maia być w tym ostrożniejsi; aby
 ani skaradymi słowy / ani z tym życia
 przykładem / nikogo niezgorsyli / y Du-
Matt: 18. chowanie niezapili. bo biada chemu i
 prze: koto przychodzi zgorzenie. O-
**Koszt-
kanie.** trzebażby barzo pilnie weyrzec, w to
 Przykazanie Boże, wszystkim Przes-
 dnikom / Koscielnym, y Świeckim: ty-
 siąc Nieoboystwa / które albo sąnt
 czynią / albo czynić dopuszczają / a na-
 wicey

Boże.

wiecey z strony Dusze/ podobnoby w
 Drugich nalaż. Tu / coż za kazi ca
 Eim Przytoionem bedue! zaiste sro Hebr. 13.
 giew od nich lic:by/ czasu swego/ zechce
 Pan Bog. Tegoż maia przysrzegac Ini Ro
 Rodzice/ Mistrzowie/ Poedagogos dzice.
 wie; y ktorzykolwiek maia kogo w swo
 im porucienstwie: aby niebyli przycys 3 2 2
 na zabicia/ albo Dusze, albo Ciata /
 albo y Dusze y Ciata; na Sad Boży
 niechay pomnia. Wiele tu temu nala
 za one Cudze Grzechy; o ktorych na Li: 26
 swym miejscu gadalismy. A w Mals w Mals
 zenstwie, aby niebyla z Matzontow zenstwie
 przyczyna odescia diabel; trzeba tego tez.
 przysrzegac. A ii niedosyc jest / Zle ,, 2 Wy
 nieczynic; gdybyś Dobrze nieczynit; ,, Flad
 Eto zakazuje zabijac; ten tez rozkazuje o Ohy
 Ozywiać. Nie dosyc jest Pasterzowi, wani.
 byc przy Plebaney / zyc przystoynie / Bosciels
 niedopuszczac Kacerstwa: ma tez swe m Rodz
 Owieczki wzy; Chlebem Duchownym 10 m. 10
 ma ie pobilać y karmic, takie tei Kro 1 Petri 5
 lowie y Panowie/ zabroniwszy M jo S
 boystwa/ te Prawa winni czechowac; cy.
 Etoe czynia Wiary iednośc/ y mit osn Rom: 10
 1 Petri 2

5 Przykazanie

- Domo wi.**   a jeżeliwa przyznan. Do na tej cześci: swoje/ poddane, y dylat/ swoje/ Roduce y Gospodarze mają wieść ku Bogobornosci, przykładem y słowem: aby nie tylko mezbili; a i tei zbawiennie ozywiali. **M.** Niemate to na Roduce brzemie. **K.** Niemata tei i praca zaptara; y tu Czesć / Posłuszeństwo / Podatek; y petyi Żywota.
- II. Są**   w Niebie wieczny. Każdy; maor wie mi sie / ma baczyć; aby sie sam nie zabijał. **M.** bie nie =   Tot oroi niebożeta i lo czynia; co sie nas bawimy. mi wieść: **K.** Dla tego; test o ich i śmierć; zbawieniu Chryścijanie duerzo; iako
- Matt. 27.**   o Judašowym. A Płanice y Gozli ludzie, mezbijaja sie? Jazte wiele ich gine od niemernego zycia; a trzej wi ludzie, przydara sobie ywota: iako
- Eccle. 37.**   Mledrzec mledrze naplat. Duchowa na śmierć. Każdy sie zabija; gdy w
- Roma. 6.**   Grzechu leży; zaptata Grzechu, śmierć iest; smiertelne grzeszacy cilorwie; a z
- 1 Tim. 5.**   Grzechu niepowstajacy / ywym bez
- Przeestro**   dac, iest wiarlym. A trzeba ka; oem pilno baczyć; iako / a Prozym o brzoś iem, sam sie zabija. A bowiem wiele ich
- na sie

Boże. 117

na sie miec w domu chowania: (jako prou. 6.
 sa, swych Naloznic; domu niewyrzu 3 2 3.
 asacy) a diudzy chca y wiedzac / na prou. 7.
 pewne Duszy zabicie, bezpiecznie da.
 Nie zabijajcie sie / Cztowiecze: nie zabija-
 grzesz; ani choway przychyne grzechu / zanie.
 ani chodi za nia. co tym tawiey be- Lektor
 dyasz mogt uczynic; gdy sluchaniem y swo.
 pelnieniem Stowa Boiego, Zywot Math: 4.
 trozy Duchowny bedziesz karmit / pos.
 silat / wewierdzat / y od zginienia prze-
 strzegat. Co sie dotyczy zabicia Bli- III.
 niego; o tym malo trzeba gadać. M. Bliźnie
 Jako to: K. Rodnice Duchowni y go me-
 Gwieccy, Bliźnie swoje maia sobie zabijaj-
 zlecone: ktorym sposobem oni niemai-
 zabijac / a maia ozywiac; tym rei oby-
 czajem diudzy. i; co sie tam powiedzia. Li: 3 2 1.
 to ku tym / ktorych oni w swym opie-
 kunstwie maia; to tawie do wsfys-
 tich moze byc przystosowano. A prze- Zama-
 to gdyi drozsa jest jedna Dusza / ni; knienie /
 wsfyszek swiat; a dla zachowania i; 3 Rozwa-
 wota swego / wsfyskte materność swa-
 danc cztowiek; nad Dusze mowie / y nad zaniem.
 Cia to, gdyi niemasz nic v nas drozse-
 go /

Zama-
 knienie /
 3 Rozwa-
 zaniem.
 Matt. 16.
 lob 2.

5 Przykaz: Boże.

go / ani nikłego : y Przeciwni sobie
zleconych / y każdy sam siebie / y Bliż-
nich swoich wosłse, tak maia pilno-
wać Dusze y Ciała; takoby nie Smera-
ci / ale Żywota / y sobie y drugim przy-
żyna byli. M. Toć trzeba y idrowia
Lekarze. naszego przystrzegac. K. Trzeba; do-
le wedding Pana Boga. Lekarze są od
tego / y Duchowni, y Cieleśni. M.
Już podobno przystąpim do kolejego
Przykazaania? K. Wykładu Pana
Boga / o tym Przykazaniu piątym /
nie trzeba zamiechać. Abowiem on za-
kazał nam zabijać Bliźniego naszego /
nie tylko Stowem, y Deynkami; ale
też y Sercem. M. Prawda: pamięt-
tam Ewangelia: zakazał się y Gniew-
wać. K. Gniew ten, on jest Grzech
Stowny; który z siebie wrodził / Nie-
nawieść. Kto tedy Gniewa się na
Brata swego; (na Brata Pan mówi
nie na Grzech czynieczy) zasługuje
potępienie: a kto z Nienawisier obrzy-
dli na Bliźniego; ciężey będzie kara;
a kto złe / zeschmoci / albo przykre
słowo rzecze; wielka będzie tego biada
w pie-
kła.

6 Przykaz : Boże.

w Piekle. Już me zaiste pokazał Pan Rozważanie.
Chrześlus / w tym Bożego Przykazania Janie.
wykładzie; iako ani Sercem / ani Wsty / 324.
ani W. entem, grzeszyć niemamy. 3.
Tu pomiędzy Bożę Przykazanie Bo
że: M I E.

Nieczyni Grzechu Nie- czystego.

R A P. Ażkolwiek p. Bog / Wykład
Przykazanie to sioście dać /
Cudzołóstwo tylko wspominał :
wpakie każdy Grzech Nieczysty,
Grzechem jest Śmiertelnym. Zład Nauka.
też to mamy baczyć : i nie na słowa /
ale na zrozumienie słow / trzeba się o-
glądać / w Piśmie S. O tym Grzes-
chu dosyć już gadałismy / na innych mie-
scach : nie trzeba, tu o nim więcej mo-
wić ; to napilniej / abyśmy z Ciał nas-
zych / (które są przybytkiem Bożym) Rozważanie.
cystonkowi Djabelskich nieczynili / roz-
ważać potrzeba. Dwie też drogie są 1 Cor. 6.
dobre, y zbawienne ; albo Matjęś-
stwo / albo Czystość : trzecia zawodzi

Li 168

249.

Rozważanie.

Janie.

1 Cor. 6.

3. Progi

7 Przykaz: Boże.

do piekła. Przetoż każdy to swym sta-
nie / tak się ma rządzić; aby nie tylko
2 Cor. 11 Dusze / ale też Ciało swoje / Panu Bo-
1 The: 4- gu cyszte zachować. Podmyśl daley.
M. Stodnie Przykazanie to jest:

Nie Kradź.

Opisá-
nie.

Roz-
dzał.

325.

Lich-
wá.

RAP. Rzeczy cudzey abyśmy
niebrali / a co jest cudzego, każ-
demu dawali; thego arce po-
nas podme Przykazanie Boże, a Stoi
dzieystwa tego zakazanego, rozmaite
są sposoby. A bowiem każde niepoboż-
ne marności y żywności nabywanie,
y każda niesprawiedliwość / w kupo-
waniu / przedawaniu / pożyczaniu / oda-
mianiu / nąymowaniu / płaceniu /
zapłaty wyciąganiu / satkowaniu / pra-
wowania / kart albo kosztów igraniu / y
cobykolwiek takowego byto niepobo-
żnego y niesprawiedliwego / Pan Bog
tak zakazał; nie tylko tego / które pospo-
licie zowiemy Kradzieństwem y Stoi-
dzieystwem. Na Lichwiarze też Pan
Bog

7 Przykaz: Boże.

Bog bardzo się gniewa. ani w Ciebie Psal. 14
 ci odpoczywać niebada; ani na świecie Li: 274
 tych nieyscacy Koscielnych / pogrze-
 bieni być niemoga. M. Już dziś ży- Przygá-
 dom metryba: dosyć jest Lichwias na.

rzow / między Chrzesciány. a wie Pan
 Bog; co za fortele do tego, ludzie so-
 bie naleli. K. Ach niestety / skas-
 zito się rozeszło; a niikt w to wejrzeć
 niechce. Co żyd wylichwi / y co wytu-
 pi na Chrzesciyanach; tym om zaryka-
 ta Panom; gebe, aby wolno im było;
 lichwić; to jest / iawnie tupić. M.
 Znam ja Pany niektore / ba y Xieją po-
 dobno; co się Lichwa z żydy dzieła.

K. Wytannaćci tey Lichwy / w Pie-
 kle. A co imienie dzierż / a przed sie-
 spetna Summa maia; co o tych rozua-
 nueć? Ba y v was Nieszczan / snadź
 tej niemato się zaradza rozmaitey Li-
 chwy. M. Jawnie z żydy kupcza y
 handluja; żydom sklepy náyminą; nie-
 może thego dać Chrzesciyanin; co da
 Pan żyd Lichwiarz, iawnie (co rzecz
 niegodna) Chrzesciyanńskiego ludu tu-
 piecja. K. Wszystko to zgienie, y z ty- Baśn.
 mi Lio

7 Przykazanie

- mi Lichwiarzmi wespotek / czasu swed
Swift 4. go. A Swietokradystwa / nie taie ma
 tokiad; nego, ale iawnego / aza malo w Pol
 stwo. fceje! malo Kosciolow zupiono! **Figis**
Bazn. miesz zginiesz / Polsko / zginiesz; iako
 tych iawnych Grzechow męskarza.
- Gene. 15.** Jeszcze sie miewypelnity zlosci Amora
 reyczylkow: przydzie ten czas / kiedy tak
 cie skarze Pan Bog; (iesli Pokuto
 wac niebedziesz) iako Krola Chaldey
Daniel 5. skiego, Baltazarza. Wapniesz sie z Nie
Psalm 74. lichow Koscielnych; ale nie dobrego
 trunku. nu / wynaslay teraz rogi: wa
 szak wyjrzy; i przydzie ten czas / kiedy
 ich zerza. **M.** **E.** / mily Boze; i; tes
Bosci 3. go niekarza. **K.** A Kosci Swietych
 z profanowaniem, pomsci sie Pan Bog:
Zawia = trasi on w rzecz kazda. A przeto kazdy
zanic. ma w to weyrzec pilno; iako sobie dy
 wnosci nabywa: w kazdey rzeczy, trze
 ba na Pobożność y na Sprawiedli
Przyga = wość pamietac. Durnie dziś kazda
na. rzecz zdrojata: satys wsiadue dosyc / w
 kupiach / w synkach. i. c. y Rzemiesnicy
 kazda rzecz wyciągala. **M.** Byś
1 Spór = wiedzial / Baplanie mily; iako dus
cie. kazda

Boże.

Pajda rzecz droga : niedziwowałbyś .
 sie v bogim Kzemiesnikom ; i ; nieprzes
 dała tamie. K. A to na co robi ; ma . .
 z tad miec żywność : ale trzeba sie też . .
 temu we wssytkim miarkować. Jeden . .
 Obiad / iedną śatą / co dziś kosztuje 3 2 6.
 Wnieszczanina iednego ! co iedna iedney
 dziewki wyprawa ! A z tad sie na to
 wytać : O trzebaśby miare miec we
 wssytkim, y wam Wnieszczanom. Wa
 śak iuz nieznać ; co Ziemianka / co
 Wnieszczka : a v Wnieszczanina pyśniera
 by czasem obiad bedzie / mizli v Szlas
 chćci. M. Zwyczaj. K. Zły zwyczaj z Spars
 czay / Proza nim idzie / niogo niemyś
 cie.
 mów v Boga. Każde niepobożne y Rozma
 niestusne żywności nabywanie, dla tes
 żanie / i ;
 go ma więcę każdego ruszyć : i ; Pro co Cudze
 niesprawiedliwie y niepobożnie nabyt ; wroćć.
 wssytko to winien iest wroćć. Takci Luce 19.
 Zachaenś wezynit : y na Złodnieie Pan Exodi 22.
 Bog dat byt to Prawo ; wracać mus
 sieli / czasem we dwoie / czasem we czo Prom. 6.
 woro, pięćoro, y siedmioro. M. A
 kiedy niemaś co wroćć ; albo o cieść Spartie
 by śto ? K. Wiec było mebrać / ani
 c Forzy

7 Przykazanie

Porzyscić naszego. Kaptan mądry / co
 z tym czynić / w to vgodu. **M.** W
 sponimacieś tej Karty y Kółki: azaby
 to ku Złodzieystwu sło? **K.** Inśac
 jest, Vtraci; inśa, Wygrat: ale iako
 pod Cudzołóstwem / w siozym przy
 kazaniu / razda Nieczystosc się zamy-
 ka; tak pod Złodzieystwem / razde nies-
 poboine y nieprzytorne rzeczy nabywa-
 nie, Pan Bog zawiazał. praeote; kto
 co wygra; z dobrym sumieniem tego
 memoze trzymać przy sobie. na wysy-
 ftko / co wygrat / wścieta wścermes
 ma grać o piemiadze. **M.** Ale kiedy
 dla biesiady / y dla krotosile: nie dla
 wygrania? **K.** A kto jest takowy
 krotoby niepraagnat wygrać? vłaj m te-
 dnego; krotoby grat / bez požadania rze-
 cy cudzey. Cukrzymy my; iako chce-
 my: Pan Bog serce widzi. **M.** Pra-
 wde mowiś. wśakie gdyby to niazę
 sobie niemiał; wygra / niewygra: tyl-
 ko / aby sie bawit; albo krotom u czy-
 nit; albo też goście sobie zachował.
 (bo drugi, dla kart tylko. do karczmy
 idzie) i zali by ten Śmieci. nie gzesy-
 K. Vłaz-

Boże.

K. Właż mi: kto jest takowyż. **M.**
 Ale/ jeśli by był. **K.** Durna rzecz;
 otrzymać/ czego niemam: a to ięćże **Prygda**
 dwunicyssa; ił to go Wład dozwala. **na**
 a za mało złego za kartami idzie! ias **2 Do w.**
 Nie cudzego iadanie/ długie w noc śla
 danie gniecy/ nienawisci/ krzywdie
 mia/ y zabijania naostatet! a gdy sie **Prygda**
 kto przegza; gdy jest wiaac? music scias **na.**
 gnac do cudzego. O Wziedmcy, pra
 wne Chryscjanse; ktorzy tego iawnie
 w kartaniach dopuszczacie. **Biada 3 2 7.**
 wam; ktorzy dacie zabijac przy kara
 cich, ludzkie Dusie/ a czasem y Ciała.
M. Ty przedsie w swa id; iest. **K.**
 A ty w swa. A iako ia mam chwalic to **Św. 1.**
 Drzewo; z ktorogo tak sie rosta Owoc **zanie.**
 ce? Kaidec Drzewo, z swowego Owocu **Matth. 7.**
 poznane bywa. Tu/ dasz mi tego/ (a **Luce 6.**
 na smiecie, niewiem bró go nalazt)
 ktorzydy dla biesiady tylko/ bez wskła
 kiego cudzey rzeczy poiadania/ Gra
 sie bawit: t^oiego gdy ty mnie dasz: ia **3 Do**
 iednak o tey Grze inaczey niemoge sa **wod/ fu**
 duc; iedno iako (co pami. tasi) o Tan **Sporu**
 cu. Tyraczo Tan cmit; tyra y Karo **wlasne.**
Lu. 3 02.
 e q **cowit;**

7 Przykazanie

Stosowa-
wanie. rownik: przychodzi on z Tancu, ku po-
szadliwosci; y ther trudno iaa być do-
niey wolen: wpadnie on ożasent
Grzech, z Tancu; y ten, z Igry. M.

2 Spór-
cie. Ale kiedy nie miał się czym iym być
wić; a czas rei jest nie potemu: K.
Takeś też Taniec wymawiał: M.
Two rosyjko Grzech/ v ciebie. K.

Wskazá-
nie. Wła te lata (mestetyś) przyślisiny / y
takeśiny daleko w świat zaśli; iż iasne
Grzechy/ iasne Woley Bojey przećia-
wne/ za Grzech sobie niemamy. Rada.

Rozwa-
żanie. bym ia czasowi y swycziowoi folgo-
wał: ale iestli niechce cudzych Dusz za-
wieści; prawde/ według Pana Boga/

Dziw-
kład. mam powiedzieć. Byłem przy skona-
niu człowieka iednego: ktory/ Kanto-
rem po Szkolach bywałac/ a Warca-
bow pilnujac/ przy dziwnym konaniu,
czesto mowil; Żyz/ kwater ze. a zaiste
w inych rzeczach był statecznym; czas
tylko swoy marnie tyrat. Patrzcie; co
to iest, sty Wlatog. M. Pamię Bo-
że/ daw go nam słozyć z siebie. K A.

Wskazá-
nie. Tego by trzeba: a z tego antczynie/ ani
wykład bromić, metrzeba. Salomon, stosuic
Złobziese

Boże.

Złodzieystwo; Cud; ołostwoem / mąłym Prou. 6.
 Grzechem ono czyni. nie przeto; iakoby
 Złodzieystwo Grzechem Nieśmiertela
 nym było. ale; ti jest mureysze / niżli Cu
 dziołstwo. M. Czemużś kłocęś ga? Pytanie
 dat o nim. niż teraz o Kradzieiżwie?
 K. Złazm. Słysz. t. przyczyny? Miato Li: 3 2 4.
 cobyś ia był iestżeś mema. o mowić;
 zwłascza / dl. ołazama cieśłosci. Nie 3 2 8.
 cystego Grzechu: ale folgować wstę 2 Przy
 dliwym ludziom / niechciatem tego byś czyni.
 rzyć. Nie wiem; iako kto: mnie barzo
 zaiste jest brydka rzecz / o Cieleśney
 Nieczystości gadać. Jeśli jest cieśkie
 Złodzieystwo: vależo cieśby on Grzech; Stoso
 dla którego mate jest Złodzieystwo. wanie.
 Maś iu; Przykazania Boże; abyś V. Powró
 cynkiem nieobrażat / ani Duse / ani rzenie.
 Ciata / ani Żywności twego Bliźniego:
 do Vst należy to VIII;

Nie mów / przeciw Bliź
 niemu twemu / fałszywe
 go Świādectwa.

s Przykazanie

Episł
nie.

MIE. Podobno przykazanie
wzrostu Pan Bog zamie
lnat: K. I Dobro wiecy

(iako Mitowanie wsklepien Kaza dy)
w tym zawiazet. Razde falcyno y
Kamliwe slowko / ktorym / niek vmy
stem morione / Gwadem jest; niecytko
Galsywe Swiadectwo. Jako Swias

Prou. 19.

dku falczynym napisano: i; w nim
Gals bedzie skarany: tak re; o wsklepiu

1 Klam. 2.

Klamstwo, Jan S. mowi: i; nie jest

psalm. 5.

3 Boga. a Prorok: Zatraci; / powies

1 Klam. 8.

ce. Pan Bog jest Prawda; a Szatan

Klamca / y oćiec Klamstwa. M.

Genesis 3.

Znac potym; co sie stalo w Raju. K.

Roz.

Jestci rozność wielka; ktorym vmy

dział.

stem kto Klamca; wskazie iadne Klam

stwo (i; Prawdy jest przeciwno) nie

jest bez Grzechu. Sa jedni; ktorzy to /

dla Krotosile czynia; drudzy / dla Po

zytku; a trzeci / dla zaszkodzenia: y ci o

statni / y oni pierwszy grzesza; wskazie

ci nawiecey. M. Biaznowie podob

no na pierwszy sa miejscu: KA.

Ktorzy: M. Alza ich malo wspie

1 Klam
st. /
Buzstro
wne.

dzie

Boże.

Dzie? Tymci jedno kłamliwym tre-
fnowaniem dziś biesiadysiało. K.

Zajste jest z Słowa Proznego, dany

liczbe daleko więcej / z Słowa Klam-

liwego. To wielka; i Prawda, jest

Boja, a Kłamstwo, Dyabelskie. M.

Dla Pojrtku Kłamacy, Ktorzy są?

K. Jest y między tymi rozność. A-

bowiem inſa jest, czynić to z ſ. oda cus-

dia; inſa / bez škody. Klamaty w

Aegypcie Niewiaſty; dla zachowa-

nia Żydowiat: Klamata y Rachab / w

Jerichu, dla wybawienia Szpiegie-

szow ludu Bożego; Ktorci to z Mito-

ſci, y Lutoſci czynili; ona ich kn Blis-

znieimu Mitość, takwie y Pana Bo-

ga odpuſzczenie wproſita. Cokolwiek

też dobre p Bog onym Niewiaſtam

wczyni, Dobrodzieyſtwo, y przyja-

ność / nie fałſz, ani Kłamſtwo / im od-

ptácił: tak S. Auguſtyń piſe. [Non

est in eis remunerata fallacia, ſed be-

neuolentia; benignitas mentis, non in-

iquitas mentientis.] Inſa tedy jest /

tak Klamac; iako one niewiaſty po-

gańskie: inſa, dla droiſz-gorzezy przes-

c uq

dama;

1 Słow:

Matt. 12.

2 Słow.

11 Klam-

stwo /

Pożyte-

czne.

Rozność

hxo

loſu z 2.

Wy.

3 2 9.

Contra

Mendac:

Cap: 15.

Żawa-

zanie.

8 Przykazanie

Refdr =
Stwo.

Rozważanie.

Spär
die

1 Dow.

Klam-
stwo w
czym.

Gene. 12,
21, 26.

Gene. 15.

Հովիտ և
հանգ.

dania, tam obrazem Bliźnięgo nie-
 było; według rozsadku Boiego: ale ni-
 jest iasne. Ma każdy powiśdzieć: czy
 by chciał co dać: (wsak mu nie wy-
 dra) Etamż dla Pojtku swęgo nie-
 ma, co iż jest naprzeciw Młotcu Bli-
 żnięgo; bez Śmiertelnego Grzechu być
 niemożę. M. Wic y one zgrzeszyły;
 Etore Kłamstwem swym zdrowia lue-
 dzie zachowały? K A. Jesli żadne
 Kłamstwo; Boga nie jest: (a to S.
 Jan piśe.) tedyć zgrzeszyły. M. To-
 lepiey było, wydać ich na śmierć. K.
 W czym jest wtasne Kłamstwo; trze-
 ba to wiedzieć: nie jest Kłamstwo / za-
 milezić Prawde; ale / Gatsz powie-
 dzieć. J; Abraham S. takie też syn-
 ięgo Jaaak, Żony swe nazywali Siostra-
 mi; tym podobno nie grzeszli: (były
 bowiem Siostry; to jest / Krewne ich)
 zamileżeli / (aby niekwaśli Pana Bo-
 ga) co im szkodziło; powiedzieli / co im
 szkodzić niemiano: a ostatek poruczyli
 sprawie Boię; y nieomyśliłi się na tym.
 One tedy Mierwiasty Pogańskie / gdy
 chciały niewinnym dobrze uczynić /
 miały

Boże. 1

miały były co takiego wynaleść; bez
 kłamstwa: ale fałszywa rzecz mo-
 wiac / od Grzechu niemoga być wy-
 mówione. Wiele też jest na tym; i 2 Dow.
 one, iefieze były Poganek / a 3 Miłos-
 sei to czynili. bo iedna Miłość, wiele 1 Petri 4
 Grzechow zakrywa: a Pogański bogos-
 boyny czowiek, Wolej Bożey niemog-
 że znać doskonale. Czynimy przystoynie; 33 O.
 co możemy: ale gdy do tego przydzie; 34 Wia-
 aby / dla Pożytku / kłamać: iu; tam
 na regule Apostolska pamiętać ma-
 my; a dla tego / aby co dobrego z tad
 wrosto / nie czynić niemamy. M. Cies-
 kłać to jest / po prawdzie. Wolatby 35 Rozma-
 czowiek doma czasem siedzieć / niżli 36 Janie / 3
 biesiadować: przysle ten Przyjaciel;
 przysle on Pan / raz y drugi: iakoż sie
 wymówić? K. Bacznie, a mądrze:
 ale nie kłamać. M. Ale muśi czas
 sem. K. Przec; muśi? M. Uważ
 maś iak inaczej: muśi albo biesiady
 pomoc; albo co takiego zmyślić. K.
 Przyday trzecia; Albo Przyjaciela, y
 Pana, rozniewać. Btoż wiec; Pan,
 świecki / czyli Pan Bog? M. Aleby
 mogt

§ Przykazanie

mogł mi cytować ze słodziej. K. A
 „ Pan Bog, niemoże starać : niemoże
 „ bromić : W kogoż wierzyś ? Tu / nie
 „ zechceś skłamać ; dla Wolej Bożej. y
 „ niemaś ; aby / dla tego / niebył on
 Przygą-
 na. twoim Obrońcą ? Awo nie chcemy
 żadney przeciwności cierpieć ; ani za-
 dney ludzkiej metaskina sobie nosić : z.
 „ God na Gody chcielibyśmy. a to być
 „ niemoże. M. Jesli dobrze historya
 Przystep
 do Spis-
 cia. pomni: oney Niewieście w Jerichu,
 Iosue z. tak mówiono: Wyday nam Szpiegie-
 rze ; ktore maś w domu twoim. K.
 Chociaż się tak. coż na tym ? M. Toć
 tu iuż rozum ludzki wstąpił. bo albo po-
 wiedzieć ; Niemaś ich ; a skłamać : al-
 bo je wydać. K. A tu trzecia przy-
 „ toż : Sa; ale ich niewydam. M. Gara-
 „ dło w tym. K. A zapłata w Nies-
 Capit. 17. bie / iá to. A chociażby też wydata,
 Contra onych bytá : Pan Bog / iesli chciał / i-
 Mendac. zali niemógł swoich inak wybawić ? y
 pokazał to ; ie mógł : gdy ie goniono.
 Gene. 19. Do tegoć też było przyszło Lotowi / w
 Sodome ; do ciego też Niewieście / w
 Jerichu : a wszdy on nie zaprzat gości
 swoich ;

Boże.

swoich; ani chciał (tak o S. Augustyn
 mówi) dla Ciał gości swoich / Kłama-
 stwem Dusze swoje pomazać. A przeto
 ciłowiek Chrześcijański (abym zama-
 knat słowy tegoż S. Doktora) niechay
 czyni / co może; dla doczesnego zdro-
 wia / albo też Pożytku swego; ale gdy 33
 do tego punktu przydzie i to; Grzes-
 chem być musi; dla dobrego / niechay
 zle nieczyni. Jeśli zgrzeszył: odpustu
 ma prosić; a pothym się Kłamstwa
 strzedz: Boie uchoway, wymawiać. Lekars
 Panie Boże / daj nam Miłość Pra-
 wdy; uchoway Kłamstwa. Grzech III Kłam-
 tedy jest / y Kłamiem Kłamać / y dla swo /
 Pożytku i wstępnego trzeci spysob Kłama-
 stwa, prawie jest Dyabeł. tem wie-
 le zaszkodził nam Diabeł / w Raju: Genes 3.
 tym zabijają wiele Dusz Koczery / cza-
 sow naszych. Kto tedy kłama; aby za-
 bit / zdradził / o lekkość, błode, y co to
 nego takiego przyprawu: prawem ten
 jest nalladowca Dyabeł. M. IOAN. 8.
 Awo onegoby się nam trzymać; Tak /
 tak; nie tak / nie tak. K. Dobrze to
 jest Lekarstwo; dobra / od Lekarza
 dobrego

Zama-
 knienie.

Lekars

III Kłam-
 swo /
 Szkodli-
 we.

Genes 3.

Zemia
 zanie.

IOAN. 8.
 Lekars-
 two.
 Math. 5.

9 y 10 Przykazanie

dobrego / Recepta: chociaż ieoy co przy
 Zám: tym przycierpieć. Tęż tedy Pan
 fment / Bog nas nauczył; i tak byśmy ani
 z Dorząd Deyntiem / ani Słowem / naszego
 fiem. Bliźniego nieobrażali; tego też nako
 niec chce po nas: abyśmy / iako prawi
 Synowie iego / w Prawdzie się poch
 li; a Kłamstwa wszelkiego zamiechali.
 co sprawiwszy / od Ład począł / tym
 Kończy: począł od Serca; Sercem też
 zamyka. Mówie ostatet Boiego dzie
 ściorga Przykazania. MIE.

Niepożądaj Żony Br
 tá twego / ani żadney
 rzeczy iego.

Exodi 20.
 Deut. 5. **N**AP. w Biblii tak napisan
 Nie pożąday żony (no
 Bliźniego twego: Nie pożąday
 ani domu iego / ani roley; ani słu
 gi / ani służebnice; ani wolu / ani
 ośły; ani cokolwiek jest iego.

Dwoie

Boże.

Dwoie są, w tych słowach, Przy Wykład
 Kazania Boże / tu siostemu v siódme-
 mu należące : tam zabroni Uczynku ;
 tu samego Pożądania. y przetoż Pan
 Chrystus / sioste Przykazanie Boże wy- Math. 5.
 kladał / tak powiedział : Aco by na 332.
 Cudzożone pożywał , z Pożądaniem
 iey ; iuż na sercu swym , iest Cudzołoż-
 nictwem. M. Tobymogto być mniem / Czemu
 mili X / tego Przykazania Bożego ? X Przy
 K. Tak iest ; ale iako w Kredzie / licz- kazania
 ba XII ; w Pacierzu VII ; tak też w Boże.
 Przykazaniu Bożym / liczba X, pán-
 nu Bogu się podobata. á to wszystko /
 dla prawdy przyezen , y Tajemnic :
 Jesli dziewiate y X Przykazanie / kto Dowod.
 re się zamyka w VI y w siódmym /
 osobne Pan Bog uczynił : y Gniew /
 ktory tak iest / Niezbożystwem Serdec-
 czynym / iako Pożądanie c idzey żony ,
 Serdeczynym Cudzołożstwem / mogł też
 być zakazany z osobna . ale tak się po- 1 Przy
 pobato Panu Bogu ; dla Doskonato- czyna.
 ści y Tajemnic liczby Dziesiątej. Moze z Przy- 2 Przy
 też być ta słusna tego przyczyna : i ; czyna.
 Królestwo Boże, nie na subtylnym iest
 piśmniu /

9 y 10 Przykazanie

pisaniu / albo o nim gadaniu ; al' na
 1 Cor. 4. prostym a statym tego pełnieniu. Po
 2. inawsiy Wola Boja, czynie: ktora
 kielwiec droga do iey poznania przy
 chodzisz ; y od ktorego kielas Bapta
 3. na ia strzys. Przeskocz na trzym
 4. cudzego nie maszay. ani Serce m. pac
 5. podda sie i Nieczystosci ; ani Inienia
 6. dobrego / ani S. iugis i tecz. nego / ani
 7. Dobryta plodnego / twenai Bliznie
 8. mu maszay. y. Patrz tu zlosc Zydow
 9. na / o wy wka / y przez roiny Boiego Przykaz
 10. klad Blizniama wklad. Spytay Zda ; Czemu /
 11. Zydzie / lichwicz : wka Pan Bog za
 12. ka. a. / prze: Echiela Proroka, y goze
 13. indzie / na Lichwie pojrac Bliznie
 14. mu swemu. Blizni / porweda / moy iest ;
 15. Zydryko. Tu / Zydzie / iesli twoy Bliz
 16. ni, tylko Zyd iest : tedyc bidzie wolno
 17. Zon nie Zydowskich pojada. (bo Pan
 18. Bog y tu / y v Prorokow / Zone Bliz
 19. niego mianowal) a iesli / przy pojada
 20. mu Zony / Blizniego wyklada. n. i. s. i. s.
 21. ka ; dego Cytowicka : czemu tej nie ;
 22. Podobig wyklada / przy Lichwie : Tak pra
 23. stwo. wie Zydzi / wchrzac Zakonem Bozym /
 24. Lichwy

Boże.

Lichwy swojej bronia; iako Luterus
 nowie/ ożeniony swoy Kieży y Mnis-
 chom. Ale daymy teraz; Zdompołoy: nante.
Matth. 5.
 tegoby nam pilniey przysrzegać; iako
 by omi. z Oczekow nażyty, Pana Bo-
 ga chwaliła. My sami/ i; nie Chrześcia-
 n; tro i; mamy/ wielka im prz czynę da- Przega-
na/ z Wy-
licaniem
 iemy ich L;iedowiarstwa. A za my pil-
 nie strzeiemy; Wykazania Bożę. Trze-
 ba dobrej o; Cerca naprzod/ tu Panu
 Bogu, y tu Bliżniemu: trzeba Storo-
 wczuwoych/ y Chrześcijanom przystoy-
 mych: a w Sprawach naszych/ ze chce-
 nia y z wiadomości/ nieby takiego być
 niemiat; z; K; aby kto mogł mieć przys-
 czynę/ odstac, albo nie przystac do Chre-
 scjanstwa. Tuz/ wmiemy; Przykazania
 nie Bożę: Kochamy; sie w nim z rozu- 333.
 miemy; go? M. Prawde mowis;
 sam po sobie ciwie. K. A przeto kto;
 Polwiek chce; sie w;iaziować Grzechow/
 a choduc przed Panem Bogiem w D- Zámie-
knienie
X Przy-
kazania
Bożę.
 czynach dobrych; niechay pamiętać na
 dzień; te; krotkich/ y nie barzo trudnych/
 Mandatow Bożych. Oddaw; sie Panu Dowro-
zanie.
 Bogu siebie w;yskiego/ potym od-
 Rodzi;

Záměnění

Rodzicow mehay každý pocinie: tym
 wimien jest Cześć / Postupekstwo / Po
 datek. po Rodzicach przystapiwše do
 Bliźniego swego / niema škodzić / Du
 šy y Ciała / y Żywności jego; ani Va
 cynthiam / ani Stowem / ani Sercem
 a naprzód / aby sam sobie nie škodził /
 doma sie ma nauczyć. Abowiemt co
 Dowod. takwież sam sobie škodzi: y Duše swoa
 Mat. 16. 18. / rzecz na świecie nadrojsza / Grzes
 chem potępia: trudno ten ma sie ha
 mować od škody Bliźniego swego.
 M. Już widze Porządok piękny X
 Bożego Przykazania. Ni joboystwem
 Wyklad niemam zabijać, ani Duše / ani Ciała
 Powto= ta; ani swoiey / ani cudzey: Nieczysto
 rzenia. ści niemają być mazane Ciata nasze
 Duchowi S. na Krzcie oddane: Zło
 dzieystwo zabrania wszelkiego niepo
 bożnego y niesprawiedliwego Żywno
 ści nabywania. potym niemam škod
 zić Bliźniemu memu Vsty moimy /
 żadnego Błamsstwa niemowiac: y Ser
 ce moje naostatek, od wszelkich zlych
 Zedz oczyszcione mam mieć. K. Sers
 ca strzeż napulniey: zgd wbyśtko po
 chodzi:

10 Przykaz: Bożego.

dziódin Chrystmiersko Sercem p. Bog Matt. 17,
bedzie wdzuani; a Prosteo Sercu lu 5.

duem, Wiececne bedue Wesele. M. Psalm 96.

Amen. K. Jui masz wyklad Bo-
zego Przykazania. coi chcesz daley?

M. Tho masz wklazac; iako rosyfikie
Grzechy / y rosyfikie Dobre Deynki / Li: 291.

zamykaja sie w tym X Przykazaniu I Klau

Bozym. K. Tu / dobrze: ia bede ka;

pytal; ty odpowieszay. a co bys ty opu- Wsist

scit; ia dotoie. Grzechy Serdecine, Ste zofa

gdue sa zamknione? M. W I / IX / zano / a

y X Przykazaniu. K. W V iest tej Dobre

Smew Serdeczny. M. Pamietam. roskaza

K. Vstne, gdue? M. W II / y w no / w X

VIII. K. A Deynkowe? M. Przyka-

Teś roznacie rozdzielit. z osobna mie sym.

pytay o nich. K A. Powiedzie nas Li: 323.

przed o Powiednich. M. Ale nies Li: 329.

powiedziates ich pewney liczby. K. Powie-

Widzy co powiedz. M. Prozne Slo- dnie

wa, iesli Pana Boga obrazaia; nalez Grzechy

za ku II Przykazaniu; a iesli Bliznes 334.

go; ku VIII. K. Dobrze. takze

tej o inych latwie jadic; co do czege

idzie. A Smiertelne iako? M. Glos

Zamknięcie

Głównymy Grzechami jest 7: Pycha, złość,
 żal, Pan Bog / w I podobno przy
 żaniu swoim. K. Ciemu wac pilność
 mówisz. M. Dłieprawie moge
 czyć. K. Wspomni jedno na Arca
 Licz. 20. dożiakorofstkie Dobro od Pana Boga
 mamy: a. Pecha tego niechce pa
 mietać. Łakniemy gbuż, a broni P.
 Bog. M. Łatowu cytowieć i chos
 wa to / co by miał u bogu rozdać; y iac
 toby cudza rzecz przy sobie trzymać.
 przeto ku Stodurstrou nalezy. K.
 Wą y przeciw pierwf. Wykaz
 niu grzeszy i y w Epia. . . .
 wacpi; y nie tak / iako mu słońc Pan
 Bog / tego Dobrem sfałte. M. Nie
 czystość iasnie jest zakazana w VI y
 IX; iako Gmiew z żądroszcia / w V
 przykazaniu Bozym. K. Żądrosć /
 ile jest Nieczystości / ku Niezoboy
 strou przynależy; ile Pożądaniem / ku
 Pożądaniu rzeczy Bliźniego: wfałże
 z strony Darow Bozych / dla których
 sie na sercu gryzie Zawisły cytowieć /
 zabrania też tey napierwfy Mandat
 Boży. M. Objarty y Zabija sie / y
 Bradnie:

10 Przykazy Bożego.

Władnie! przeto tej Objawie jest
naprzeciw V i VII przykazaniu Bo-
żemu. K. Jako to Objawie Adra-
mie? M. Dilesiaby sie ich pożywi-
to; co ieden w Brzech swoy natka y
nateie. Lemstwo nterado Swiat swi-
ci; zna/ ede kad przyslucho. K. A o Ducha-
Grzechach Duchowi S. Przeciwnych, wis. Przec-
co rozumiesz? M. Uporne prawdy
zbijanie, fałszywe jest Swiadectwo:
Nitosci Chrześcijańskiej. Zawiżenie,
tam jest; gdyie Zandrość, Grzech Sto-
wony: Zaczynadłaoci serca/ Nitos-
jego łaczenie od Sprawie-
dliwosci/ Koipacz/ y Niepokutoma-
nie/ i/ sta Wiare w Pana Boga po-
kaznia; w napierwszym Przykazaniu
swoim (jako mnie sie widzi) zawiązał
ie Pan Bog. K. Chcesz krocey?
M. Dobrze. K. Ji sa Duchowi
S. Przeciwnie; w ktorego tak Wies-
rzyny/ i/ ako w Oyca, y w Syna: przeto
wszystkie sa / pod pierwszym Mandas-
tem Bozym. wsakże i/ obrazata chej
Wlżniego; a ieden Grzech/ rozmaitym,,
obyczajem/ y tam, y tu moze przynales,,
1022. v ij jec;

10 Przykaz: Bożego.

K. Dobrze mówisz. **M.** Właściwie
 ten się rego/ na kilka miesięcy: i go do
 mi wykładaj Przykazania Boże. **K.**
 Dyle co? **M.** Dobrze Uczynki po
 tebie w Sprawiedliwości. Anna S. Dobre
 dno: Proferim, Posty i Modlitwami
 Panu Bogu służyła: a cho: nalew bi
 Ewangelizacji. **K.** A pod Wła
 dziecią zamierza się Modlitwa: a Wła
 dziecą, w pierwej jest Przykazania
 Bożym. Po te: ożywia Ducha: cho:
 ciay: matery: Ciato: i tak możemy go
 poddać, i Właściwość i Właściwość
 się strzeżem. **M.** Właściwość V. Dobre
 czynki: i cięciwa: niedy: Właściwość na
 szego/ albo na Dufy/ albo na Ciele/ al
 bo w Tron: się okolo tych trzech rze
 cy ma pieczę V/ VI/ i VII Przyka
 zania Boże: y o tych/ prze te przywiny/
 możemy być trudny rozsadek. **K.**
 Powiedzieć tedy o Enotach Gruntos
 wnych. **M.** Mądrosć dale p. Bog.
 dla tego bawie, pod Rozkaz: pierws
 sym **K.** Wszystko dobrze Pan Bog
 dale. dla tego/ tak możemy przydać.
 Mądrosć sprawuje się opatrznie y

v ij bacznie/

Enoty
 Gruntos
 WŁAŚCIWOŚĆ

o Zamięnienie

336.

dacieńie / ku Pana Bogu naprzyod / po
 tym ku Błajnemu. a przecho iest w
 służbie Bożej / albo w Tronu staro
 szych / albo w Ułobraczeniu. Błagmo
 go / mądrej postępuemy : grad / co ku
 czemu idzie / nie trudno obaczyć. M.
 Twoja wiele stron moją się oglądać :
 K. Tak. M. Sprawiedliwość odo
 dać rzeczy. Boże. Bogu / Cesarzkie,
 Cesarzowi ; karmi Rodzice ; broni Krzy
 wdy. toć też / y tam, y sam / rozkazał i
 Pan Bogu : Uciernie iynace, Uciernia
 swego Ciata : a Mocny ciomiek, y w
 wyznaniu Wiary / y w Słowie swięce
 nnu / siatność pokazuje. K. Takie
 też w innych Sprawach dobrych / tro
 re Błajnemu czynimy / potrzeba moce
 nie trwać : y zrad jedna a nosa moją
 się zamienić, w wielu świętych Man
 datach Bożych. Tłum o Radach Do
 kady browolnych. M. Pamięństwo pod
 Dobro = VI podobno jest Przykazaniem. K.
 wolne. Aza Pamięństwo jest rozkazane ? M.
 Bro słubił Panu Bogu Czystość : w :
 czemu Pan Bogu niepomoli Jony. K.
 A to nieglei rozkazie tak lepiey. Tłum
 Kro

10 Przykaz: Bożego.

Pro wemnie na sie Dobrocie na: Ktorz
 Rade: i: Kada nie jest za Kosciaz
 niem: i: od: Bożego Przykazania bedzie
 wytaconia: ale gdy Słabowym Pania
 Bogu: niema brać nadaremno Imie
 nia Bożego: Już one rze: o Dobre D
 czyn: / Ktorz sa Osoblive: / trzeba od
 prawic. M: Latwie obaczyć, zstana
 czlowieczego: co komu Pan Bog przy
 kazal: a za tym: do Ktorzgo Przykaz
 nia Bożego, co nalezy. Kosciaznia i
 dni: drudy Stuchara: oni niema
 zabijac: i maia Cwicic. K. Przy
 opisania Swiatosci Koscielnych: od
 tojstem iedne rzecz, na to miejsce: pa
 mietasz: Ktorz: M. Podobno po
 kutu. K. Wiezta masz pamiec: tak
 jest. Stuchajz teraz: iako sie mamy
 tu Potucie gotowac: miejsce temu tu
 jest barzo przystoyne. Co Grzech jest:
 co Dzynek Dobry: a iako oboia rzecz
 plynie z dziesieciorga Bożego Przyka
 zania: trzeba to wiedziec Potutuiace
 mu czlowiekowi. o czym, i: sie tu do
 wodnie gadato: tu tej latwiey obaczyć
 mojemy: i: Ktorz sposobem mamy da
 wac

Dobre
 Dzynek
 Osobl
 we.

Li: 167.

II Kłaz
 uka;
 Gotow
 nie na
 Potuc

tu przy
 stoyne.

Święcenie

wiść się winnym Panu Bogu / z dopie-
 szczenia Złego / a opuszczenia Dobrego
 Potrze = go. Kieć jest barzo pożyteczna : zawo-
 ba. 33. aby nam potrzebne jest to Złotyśwo :
 psalm : 31. Błogosławieni są ; ktorzy Pan Bog
 21 : 181. odpuszcza Grzechy. M. Klauzie
 mie tego / moy miły Kaptanie : jestem
 337. barzo grzeszny człowiek. K. A ia.
 Odożes obadwa się wezmę. Niepotrzeba mnie
 nie : w. jest na tym miejscu wywodzić ; iako
 Odpow. Pożuta mamie Skrudę serdecina /
 Licz : 54. Spowiedź wstna / y wezynkowe Dosyca
 wezmiemiet ; czym do Kaptana przysta-
 pic / a iako mamy nasze Grzechy sobie
 rozczystać ; tom ia na to miejsce odloz-
 Coomiet iyt. Kaidy człowiek Chrzescijański ma-
 trzeba. thak vniec dylestecioro Przykazanie
 Boze ; iako Pacierz , y Zdrowa Alas-
 rya / y Kredo : na tym jest Wiara nas-
 sz / Wladziera / y Nitość. Nli rchdy
 do Kaptana poydyle, na Spowiedź / z-
 wietkim jalem serdeczynym , y Sercem
 Zwierniadam do Przykazania Bozego : tam / iakim
 nasze / jest / iacwie sie oglada. Do I Przyka-
 X Przykazania przystapiwszy , bedyle sobie ro-
 la. Boze. spamięt

10 Przykaz: Bożego.

spamiętam; jeśli prawie o Panu Bo-
 ga wierzył; przy dki jeśli niebrał nadas-
 renino Inuenia tego: a przy III; jeśli
 Świera swiercił. za czym porydnie do
 Kreda / y do Pacierza. Jeśli Dobr
 Boich dobrze wiywał; droga siedi Pa-
 na Chrystusowa; Postawicenia od Dus-
 cha S. przystrzegał; a Wiare Kościo-
 ta Pomiechnego mocno dueriał: to
 wszystko pilnie rozważy. iako mowil
 Pacierz; a jeśli sie słowa zgadyły; i za
 mocem: to tej będzie rozbierat. Jeśli
 co dobrego nabydnie w sobie; podzięk-
 ie Panu Bogu; a ze złego, sam siebie
 pilno oskarży. Wszystkim tedy spras-
 zom żywota swego, Słowom y Nys-
 słam, przypatrzyc się ma. aby mogli
 na potym / żałować y optakować prze-
 stę, niedbatosć swoje / Panu Bogu
 samemu oddać siebie wszystkiego: aby
 w niego prawym a czystym Sercem
 wierzył; Usty onego chwalił; Uczyn-
 kam iemu służył. M. Toć trzeba
 nam prostym, nie tylko wnieć; ale też
 rozumieć / y Pacierz / y Kreda / y Przy-
 kazania Boże: K. Ale iako? M.

Li. 182.

16.

Li. 240

16.

Regul.

Zawia

zanie

Przykaz

zania Bo

żego.

Rogu

meć nie

tylko v

meć.

... Zmknienie ...

Na wól / drugi Pacierz niewnie.

4 Przy-
Patonie KA. Biada Pasterzowi, który nie
Boże, nieczu / ani doglądaia. ...
Przykazanie weyższarosty, iatwie obne
czy / gdy go zrocznie; iesli Czcic /

Li: 318. chaj / y dywot, swoje Rodzice / Cielec
sine, y Duchownie. Wskaz pamietaj:
co to jest / dywot is: M. Dobre doe

338. brem oddawac; darow podacki; Dne
sliczny placic ie. K. A to napilnney
sa przy cym; iesli roierzyl Swisty Kos

Li: 98: c sciot Porosieczny. Wiesz / y pamietaj:
takie ma skaramie ta. Wiatka nasza / o
zbawieniu naszym: trzeba ia Czcic /

Regula. wt, dawac. A ioby wiedzny artyst ule
mehciał trzymac; Switym Kosciot
tem Porosiecznym; Kapłan tego me
ma rozgrzezać: a iesli by rozgrzesyl:

Wspomi-
nanie pil-
ne. nieważy to nie v Pana Boga. Iesli
na co trzeba dżis pamietac / przy cym
Przykazaniu cyrartym: na Kosciot
Porosieczny / y na Wiare tego / trzeba
sie napilnney ogladać. przy cym mi o-

Li: 90 /
181. ic stacel Breda rozważy sobie każdy; iea
si nieustracal Switych Obcowania;

10 Przykaz: Bożego.

a o Grzechow Odpuszczeniu / Ciał
 martwych wstania / także też o żywot
 cie wiecznym / jeśli / Rescio / cia p
 wstaniem wierzysz. M. Jest (tak
 widzi) co czynię / jest co rozważać; nie
 żli do Króla przystąpić: a my las
 da iak odprawiamy wszystko. K A.
 Wiele też ciałem / iaka Spowiedz; tak
 kie bowa Odpuszczenie Grzechow: za
 wstania / gdy ślepy na ślepego trafi
 albo swoy swego szuka. Rozczytawszy
 (im nalepię y napisniesz być moje)
 stworz pierwsze Przykazanie Boże / y
 Roduce po Panie Będzie odprawia
 się / w V Przykazaniu tego się nauczyć: s Przy
 jeśli Niezabijać Wierzyć iem / naprzód
 świętej świąt / potym Bliźniego swego / Boże.
 Dusze y Ciała; a jeśli też Grzechem Ser
 decznym / y Złotym Dziać / co
 teżowego kiedy nieczyni. Tu też woy
 żnia pilno w swoy Urząd Rodzice / y 339.
 Przetożem wysłszy: jeśli swojemu doży
 czynia / a niedarmo z potu y z robot lu
 dskich żnia; jeśli Niezabija / y Zabijać
 niedopuszczają: pamiętając na liczbę
 swoje / y na drogosc jedney nędzy
 nieszczęśliwego

Śantilenie 107

nie tego swego Kamczu. Bóg i będa
je swym porwinnosciom przypatrzyć.

Chorem i cho zaisse ku Zapchaniu idzie; gdy
wczas choremu nie wslugujemy / ani wczasa
czynie. (wedlug moimosci) czynim. a co; tes
si smectny y melancholies przynharas
my. M. Potrzebna cho rzecz wles
dies; niewspominales tego przedmi.

Regals. K. Wiele jest tego; com ja m. gl. nies
bacze / albo tes i bacze. za czaisem
wsketo idzie. Kto sie pilniey a cziescey
zbawienym rzeczom przypatrzywa /
y Doktory. Tu temu przystacia; za
widzy co osobliwego wkaie mu P. Bog.

psal. 1. Komyslac trzeqa zakon Boży; nie
49. lada nie czytać. Przeto ogladnawszy
się w Przyem Rozkazaniu Bożym / we
zanie. dluż wżroku od Pana Boga danego /
wslisny zibili y siebie y Braci naszey,
albo Dusie albo Ciato; Panu Bogu /
przed Kaplanem iego / pokornym a
skruszonym sercem, darmy sie winni.

Przykazanie VI Przykazanie / wslisny Ciat naszych
Boże. 10. cielesna Nieczystoscia niesplugawili /
przedko nam pokaze; ale na VII / po
trzeba nieco zmieścić. M. Ciemu
K. Aza

10 Przykaz: Bożego.

K... A... nie pamiętaś; i... trzeba Rozwa
 o...ności w...nini y...wice...
 d...wem...nabym... Jesli...
 s...tego...w...nam...
 nadzi; tego...Mandat Bo
 s...ma...tani pilno...s...
 go...w...M...tego o
 br...mamy...; i...
 z...nagrodzić. W...
 sie...w... A...
 n...B...s...
 m...ludzi...a...
 r...a...bez...
 X...trudne...w...
 z...brzydza...
 m...y...niepoborna...
 na...s...ale...
 c...y...potrzeb
 s...nab...; beda...
 c...ć. To...na co Pan...
 Bog...czy...mar...
 E...o...napilniey...
 b...d...hamowac; a...
 niehamowato;...
 w...oplać. Og...
 w...Przykazaniu Bożym: M. pa
 mietam:

340

Widpo
 munda
 ne.

Samknienie

Powtorze: miltam; i tam wsiytko narodzi: gdi
 rzenie. saskaznia / Sercem, Wsta, y Dezynkie /
 ginemac Pana Boga i a-collaznia / cym
 wsiytkim iema sluzyc. calze co z sro
 ny nas / y z strony Blizniego naszego /
 wsiytko tam jest: gdi, mieniamy sro
 dze Duszy, y Ciata / am Dezynkiem,
 am Słowem, am Wzyla: ale cym w
 wsiytkim / y nam samym pouczac /
 Bracia nasze mamy radować. K. A
 Tak, rozważywszy Przykazania Boie /
 a przytym (i takom powiednia) z Kres
 dem Pacierz / potrzeba tam wzegrzec me
 Wey: wsiytkie opifane Grzechy, y Dobre
 rzenie w Dezynki: aby tam / przez Dopusczenie
 Grzechy a tu / przez Opuszczenie / nieobrazilo
 y w Do- siny cym Pana Boga. M. Wiem
 bre D- to: i; nietylko Grzech jest, Słoczynrę /
 czynki. ale też Dobrze nieczynić: ale co po onym
 i Spár. powtarzaniu Grzechow / y Dobrych
 ele. Dezynkow; gdyś wsiytkie / w X Przy
 kazaniu Bozym? K. Prawda / nie
 bytoby tego trzeba; gdybyśmy z samych
 słow Przykazania Boiego / co w tych
 jest wstach / mogli obaczyc: ale y nau
 czeńszy Doktor (zwłaszcza / i; też z pa
 mieci

10 Przykaz: Bożego.

młodzi i starzy i wszyscy nam odpowiadają: 1
 Dnia tego i rano i wieczór: tego ciu słowa 2
 Dnia tego i rano i wieczór: tego ciu słowa 3
 To wiele Grzechów Cudzych / i to wiele 4
 le Dziejów. Miłosierdnych / w V 5
 klasę. Przykazaniu: zamknąć Pań 6
 Boga: M. W y Grzechy zachować 7
 Biskupom / także tej Papieżowi / trun 8
 dno pamiętać. K. Wario to jest do 9
 bra y pęczęł na rzecz / i Dobrymi 10
 czyn. Ani wszystkie Grzechy rozczynać / 11
 po 12 Przykazaniu Bożym. M. Ale 13
 nie każdy czytać umie? K. Kto nie 14
 umie; do, i będzie miał na Przykaz 15
 nia Bożym. Wszakże ma się uczyć: aby 16
 umiał; co być ma; i co jest na potrzebę 17
 bniefszego. I na prośby ma wiedzieć, 18
 o VII Grzechach / i o Miłosierdnych Dziejach. 19
 M. A te 20
 sił nie ma; czasu / do przeczytania? 21
 K. Przeciwnie być? M. Dla po 22
 trzeb naszych domowych. K. Od 23
 żyć potrzeba na stronę: pilniejszy jest, 24
 s Panem Bogiem się ujednać / przez 25
 Połutę świętą: niżli Tyłacie odbierać. 26
 Dla tego tej są Dni święte: pilniejszy, 27
 28

Zawsze
 same.

2 Spór
 cie.

3 Spór
 cie.

341.

1 Dni

2 Dni

to w

10 Przykaz: Bóżego.

Nie wstydź się Spowiedzi: pokleknaj
 wsty naboimie, przejeżdżaj się z Krzy-
 żem świętym: a przeto wsty Powiesz
 Dnia Spowiedzi / własne potym Grzes-
 chy bdyś powiedał, che; skoroś od Tęgo
 przestępy Spowiedzi uczynił; albo Spo- wieść.
 wiedać się ich, zapominał; albo niedba-
 ło Spowiedał: albo za nie, przed tym,
 nieprawdliwie Połutował; albo w ko-
 rychbyś nauki potrzebował Spowies-
 dnika twego. M. Wite trzeba po- Potro-
 wtórzyć drugi raz Grzechy: K. Jes- z nie
 sliabyś to czyni do siebie; i; onych Grzes- Grzes-
 chow / którychś się Spowiedał / do- pom.
 statecznieś nieopuszczał; albo też; Połuty
 naznaczoney przystoynie niewypełnił:
 Dla tego musiałbyś Grzechy twoje po-
 wtórzyć. ale jeśli obrzydziłbyś sobie
 Grzechy / takżeś się wstyktich wiarował;
 jako smrodu napługawoś: y iestli
 czynił / według sumnienia twego; coś 342.
 mógł z siebie czynić: w ten czas / czegoś
 się raz Spowiedał / nie trzeba drugi
 raz na Spowiedzi wspominać. Albo Dowód.
 wiem nieodpuszcza Pan Bóg Grzes-
 chy / za Rozgrzeszeniem Kapłańskim /
jedno

Zamknięcie

jedno tym; którzy prawdziwie Po-
 tnia / przez prawa Skrochi, y Spo-
 wiedzi, y Dośćczynność. M. A od
 Zape- Grzechow Zapamięcanych, wśak też
 mierale rozgrzeża Kapłan? K. Tak jest; y
 Grzechy odpuszcza ie Pan Bog; gdy ich niepa-
 mnamy. ale skoro nam przyda na pa-
 mięć; a jeśli są Śmiertelne i mamy ich
 powiedzieć; y Połute za nie od Kapła-
 Regula na przysiać. Każdy Grzech / o którym
 w Odp wiemy / mamy w sobie przez Połute
 Licz 55 karać. M. Którym je porządkiem
 Porzą- bede wolie, at Grzechy? K. Ktoś
 del Spo- rymsie Pan Bog nauczy, wsiać je nas
 wiedzi. lepsza jest / trzymać się porządku dy-
 fiejorga Przykazania Bożego. A przy
 Spowiedni masz powiedzieć / nietylko
 Grzechy; ale też Okoliczności Grze-
 Okoli- chow. M. Jako to? K. Okolicz-
 ciności ności Grzechow naszych, te są osobli-
 Grze- we; Persona / Liczba / Sposob / Mie-
 chow. sce / y Czas. które też wszystkie zamyka-
 ia się w Przykazaniu Bożym. Czynić
 Wsklad ze Dobrobytiom swoim, cięższa jest /
 1. P. rso- niż komu inemu; cięższa też, niż nam
 na. ztego nieczyniącym / niżli Nieprzyja-
 cielom.

10 Przykaz: Bożego.

Niełom. także cię; są też Nieczystość &
 Nieczysta / albo z prawa Panna / nieli
 z Nierządnicą wolna; z poslubiona
 Pann Bogu / nieli która jest oddana
 Człowiekowi. zc. Obaczysz. Perso-
 ne / któraśmy rozniewali, zgorzeli /
 albo też z nią Grzech popełniła / potym 2. Licz-
 na Liczbę pamiętać mamy; tak o dłu- ba.
 go / tak często. zc. na Sposob; jeśli prze 3. Spo-
 cino przyrodzeniu / zdrada / obtudno- sob.
 scia. zc. na Miejsce; jeśli w Rosciele / 4. Miej-
 na Cmentarzu / na Ryńku / przy Lu- sce.
 duach / przy dyatkach. zc. na Czas; ies 5. Czas
 si w Święto / przede Wstą / przed O-
 biadem / w Post / w dni Żalobne. zc.
 M. Xcho dobrze wiedzieć. K A.
 Xce; sama wkaże nam Okoliczność; y Reguła
 Przykazania Boże tego pomoga: tyl-
 ko pamiętaćmy, niezaniedbawać y te-
 go. Powiedziawszy tedy Kapłanowi
 Grzechy swoje / które za pilnym a nie-
 troskim rozmyśleniem, będziesz mogł
 pamiętać / potym zamkniesz Spowiedź 3. Zama-
 tym sposobem: X tych wszystkich Grzech- 4. Znie-
 chow / które mi na pamięć nie są / y któ- 5. Spowie-
 rych sobie za Grzech niemam / Spow 3 4 3.
 3 4 3.

Самініе

[illegible]

10 Przytaz: Bożego.

rozgrzeszyć. - Abowiam cho, niebyłoby Lomod
 Rozważania danie; ale Związane go
 sercapochwalanie. Kaptanicki rozso
 dek, i rozso dkiem Bożym ma być zg
 dny. Gdy ciowiek dobrowolnie sam a Pom
 Polucnie; albo też / za namowami Ka
 ptanickimi / prawie Polutować po
 nie: Kaptan zawiaie i powie; pos
 spolitym woznaniem Grzechon; Snuer Spowie
 telnych, y Porosiednich. Serdecznych,
 Wstnych, y Wzrostowich / Talcennych;
 y Jawnych / Własnych, y Cudnych /
 Spowiednych, y Zapamiętanych / Cy
 niem Błogos, a opuszczeniem Dobre
 go: wnetie odsylając, do Miłosierdzia
 Bożego / do Zasługi Młki Pańskiej / y
 do Przewyższenia wszech Swiętych / da od
 wszech Grzechon Rozgrzeszenie /
 modlac się pierwej, y mówiac; W
 mie Oyca / y Syna / y Ducha S. Amen.
 a co gdy Kaptan porządnie uczyni / za
 mocą sobie dana; ciowiek nie oblu
 bnie Polutniacy odehyzie i za pewna
 y mocna Władziela: i go Pan Chri
 stus (o którego Lasce / ktora on Poka
 zującym daje / mocna ma w sobie Wia
 344.

Wzrost
 Kaptan
 4 Pom
 now d
 rwa / y
 Zmian
 zdm
 dli

Rozgiz
 senie.

Odesie.

Zánit mienie

1. *Prze* Kapłana swego / ze wſſyſſych
 Grzechow rozwiązać raczył. A prze-
 2. *Prze* badnie iuz pilnie za to iemu dyſkowati:
 3. *Prze* będzie ſie Grzechow wſſyſſych wiaro-
 4. *Prze* wat: oſtrojmey iyc napocym będzie i-
 5. *Prze* Enot Chreſcyanſkich / miasto pierw-
 6. *Prze* ſych Zloſci / czynić nieprzeſtanie. M.
 7. *Prze* Dayſe nam to / Panie Boże. Dneru-
 8. *Prze* ſe za te, zaroby perzebna. Klauſt-
 9. *Prze* mowym Kapłanie: bide wmiat / (da
 10. *Prze* Pan Bog) y będzie ſie ſtarat, lepiey á
 11. *Prze* pilney Potucowac; uſilim do czego
 12. *Prze* ozaſu cymit. K A. Wielka zaſte ro-
 13. *Prze* nas bywa niedbatość / á ſzkodliwe
 14. *Prze* nam beſpieczeńſtwo, imniemam zaſta-
 15. *Prze* byſmy ſwietym: a ſoro roſtrzaſniemy
 16. *Prze* Przykazania Bożeja: i Grzechow pet
 17. *Prze* no! W Bożaſni trzeba ſprawować
 18. *Prze* zbawienie naſe: Bożaſni (według S.
 19. *Prze* Jeronima) ieſt ſtrażem Enot y Bła-
 20. *Prze* goſtawieńſtwo: á Beſpieczność ta-
 21. *Prze* twie wpada. [Timor e Virtutum cu-
 22. *Prze* ſtos eſt ac Beatitudinis; Securitas ad
 23. *Prze* lapſum facilis.] Rcorz ſie nowych
 24. *Prze* uka; Wiar choytaſ / tácy ſa przeſtepec Bo-
 25. *Prze* oſzeze jego Przykazania: i; za jednym Ra-
 26. *Prze* pieńcy ſa cerſtwem

10 Przykazy Bożego.

Pierwszym w dziesięć tysiąc Talentów przestępi
 (które znaczą dziesięć przykazań Bożych) zabiła się Panna. choć to ba-
 szczyć. M. Dobrze. K. Pręstepnia
 naprzód Wdżecpieney pierwsze Przy-
 kazanie Boże, Pycha / Niedowiar-
 stwem / y Batwochwalsstwem: a wśy-
 sey / ktorzykolwiek gárdia Rosciotem
 powśednym / w che cięskie Grzechy
 wpadała. M. O Pyśe mi; wiem.
 K. Niedowiarstwo wtym iest; iż O-
 bietnicam Bożym, y Pana Chrystusa
 wym, wierzyć niechca. Gdoby kcho
 był / ośaś swego / powiedat; iż dla ba-
 wochwalstwa Salomonowego, y A-
 chazowego / także tej dla wielkich
 set innych potomków Dawidowych, pe-
 wnie potępionych / niemiał sie z nich
 Młesiast narodzić: iżaby mebrta tam /
 w niedomiennych Obietnicach Bo-
 żych / pewna wątpliwość? M. Śa-
 ma to rzec; wkażuie. Abowiem zięćit
 Pan Bog swe Stowa: choćaiy oni / z
 ktorzych sie narodził / iego nieprzyjacio-
 ty byli. K. Takżec tej Pan Bog o-
 biecat / po Młice Syna swego / Pow-
 śedny

Замѣтки

[illegible]

Żadnia = wydać! M. Żaister wielkie chowanie. Jest Niedowiarstwo: niechaj się oni

Batwo Erica; iato dha. A w Batwochwale
chwale stwo Etorym oby;atem wpa daia; 18

sta Wy K. Piſe S. Jeronim/ na Proroc
woda - two Książkowe; i; Paźda Tłauke sa

**In Cap: 2. teczna / Pora jest Prawdy przeciw-
na / zowia tej Prorocy Batwanem.**

Maiores. [omnia Dogmata falsitatis, contra
ria Veritati, Idola etiam nominantur.]

maioris. a dāte rego ten stuſny Wywod; ie ona
probatio. Flauka/od ludii umyslona y ulepiona/

... jest sprawa cał' estowieczych. Pa-
triarze inni / z odmiany Wiar dsiŃsya

Minoris etiamque in / 3 domibus ubi est
probatio: huius / y 3 tunc samit rosabatu; iato
Sama melle est / miedu nini / Duchownego

Date _____

10 Przykaz Bożego.

Białowodałstwo! Gdy nastawał oni cheż
 Luterani, wsiły Luterani, za Stowo sam/żew
 Boie oprywowali; coelwieb on pa znawo. A
 wiedał, y pisał: od czego teorzy potym 14 20 22
 odstawał: a wyznać cho musieli; i. co. Luter. 23
 mniemali być Stowem Bożym / było 24 25 26
 Stowem Luterwym. Sam jeden 27 28 29
 Philip Melanchthon, naprzedniyszy Philip.
 Theolog Wtembersti / cieszko odwiec.
 maiać swoie Locos Communes / y odo-
 stepował sam od siebie, y od Confessiey
 Augustańskiey / (ktora on sam zmyślił
 y wlepił) swoym to przykazadem pokazał.
 Mniekoni naprzed / za sicyre a prawe 34 6.
 Stowo Boże / to mniemanie Philippo
 we; i. eak sprawot Bogzdraductwo In Annot.
 Judaflowe / tako nawracenie Pawła Episto. ad
 Roma;
 we; ale potym wzgardził tym Stowem
 Melanchthonowym; iako sicyre a pra-
 wie cztowieczym, Stowu Bożemu
 przeciwnym. A Polacy nasi / i. ali
 niektorzy naprzed niebyli, albo husi-
 tami / albo Luterani; potym Zwingli-
 ancy; wnet Kalwinistami; medlugo
 Trojbojanami; w tenże czas. Obrze-
 jancami; y Wieleżanami; a nadość

Zamknięcie

Inj: Nowotrzebiecanie: Postapi Dya-
 bel dalej: wyjrzyś; albo wstępyś. W
 cher jest on: Kreć / y Kreć nie zawo-
 niepostoi na jednym. a tak też być mu-
 Rozm-
 żanie. śi / w tych: Którym Pan Bóg sprawi-
 bliwie odiał rózny. Niechca wierzyć
 Obietnicam Bożym: Prawda nieoda-
 nienna Kosciola Powołanego gara-
 dza: gardza Urzędnikami / od Syna
 Bożego stawionymi: Kłamstwo tedy
 2 Thes. 2. odmiennie, a niezgodny nierząd musi
 przynosić / miasto zgodnego y rzadne-
 go Stowa Bożego. Baczyszże in; cze-
 go chce? M. Niemaż nic trudności:
 Piłarci sami sie wrzadzi. Albowiem gdy pyta-
 Poznani my naszych Piłartow: Przecze od
 fcy. sitow odstawać: a do Luteranow za-
 nowu przystawać? E / y hus y Pi-
 łart (powiedzieli) ludzie byli: tu teraz /
 y Bartosia / prawe Stowo Boże. A
 przedtym niebożeta wolali: Teraz nas
 Duch S. oświecił / przez to czyste Sto-
 wo Boże; ktore Gierzyk wzy. K.
 Ależ go-
 da. Zmniemaż ty: aby ci / Który porzu-
 cił Gierzyka, Bartosia słuchać po-
 czeli / byli z sobą w Wierze zgodni:
 Peronać

10 Przykaz: Bożego.

Pewnać rzecz powiedam a ista: tak
 sie dzialo: kilka lat jest temu: iako re-
 den Mieszanin Samborski / Ktory też
 dal sie wnieść tym Niewowiernikom /
 przyjechał do Krakowa: sedł do Sy-
 nagogi Sakramentarskiej, do Kalwi-
 nistow: trzymalac; Lutrem, o Sakra-
 mencie / a o czym innym, niewiem / Kam /
 chcial od nich pod dwiema Osobami
 przyjać. y przyjałby był Luteran, od
 Kalwinisty / wierzacy iakokolwiek o
 Ciele Bozym, od wierzacych o Chlebie
 tylko: gdyby go było; iestli wpisany y
 nich: pierwej niespytano. On wiedział
 że insey był Wiary: czasnał sie. Pa-
 triarchie iaka ślepota! iaki Reprobis
 sensus! odiał Pan Bogorum. Tak
 żec też między tymi / Ktorzy sie teraz w
 Pomanu do Kamienice schodza / ca-
 ła zgoda naydnieś; iaka była przy two-
 rzeniu wieży Babel. A przeco sami co
 pokazują, ta swa kaśdy rok odmienna
 Wiara: i i wielkimi są Batwochwala-
 cami: gdytego roku / inie miała śezyre
 Słowo Boże: a przez rok zaśie / albo
 kilka raz wrot / inie: co iny Dbor / o
 nich:

Historia
 diurna/
 Powod

347.

Rozwał
 Janie.
 Roma. i.
 Zarwa z
 Janie.
 Gene. ii.

Żama
 Kienie z

Przebieg choroby

nich; to te; ma Wiara; i wrodo co noy
 wogo noy; i boz i wrodo wlepiła pierz
 rofe swe w myśli poruci; y pocipli. A
 Przekaz rad te; i w niecieba wiele wrodniez
 iato cięsto; omi Władaremno biara. Je
 mie Boie. Wierzytko bowiem sie. wro
 tocia Stowa Boiego / i wrodo miasto
 Prawdy wozac; ale chej oświawia sie
 wrodo. Wrodo wrodo. M. A w
 tym. K. A w tym; i od Boscia
 ta Porofednego / i wrodo byc Swietym
 na Rzie wrodo; y wrodo stać op
 biecali / niebacznie a wrodo odcho
 dza; y wrodo zaiste; i na białutne no
 we, odmienne a niegodne Wiary / raz
 y drugi przysięgaia. Byłoby co rozsy
 rzae; y wiecey Grzechow ich okazać;
 ale ia gtoniewie rzecy tylko, i trocho
 Przekaz nannemam. M. W Swieta te; i
 wrodo robia / orza / ina / woza. K.
 A rzecy Swietych nieczymia. Wrodo
 podobno ieden Pacierz ledwo zmowia /
 w Swieto. Trzeba sie bez przestanku
 Modlić; wedlug nauki Pańskiej, y
 Apostolskiej; a oni ani Wiarytko nie
 ma; ani Wrodo i wrodo; i zaiste
 barzo

10 Przykaz: Bożego.

Bądź poświecony / nieświecony; ani
 Pała wiele płac Paćterow. 10. Roz Pizecwo
 Duce Duchowoni nracz y nich: Satecs 111.
 Ki Driad do cad wynosia; polsi im wol 34 8
 no / tako chea / Wierze. A Muzobey
 swa co deymu e y czynia: iat wiele
 Dusz swym Kacerstun iadem zabila
 iata pryncyna / z Polney sintiac sie 21: 29 A
 Wielko: wortkowey / do wylania Re
 wote ludzkiej dala: M. A Zakom Pizecwo
 mizki sie niewybiegaty przed mini: VI.
 K. Bary Mmisy sie zienali; (aczto Li: 169.
 niest Zontome) metyleo Kiza. czego w Odp:
 niadyw Chryscijanistwie / stycha onie Li: 215.
 bylo. Przep: trz sie; iatoci Dyabel ceh 12.
 niessie przestepstwo Przykazania Bo Rozmac
 zego, swym Stowem im ocukrowat: janie.
 Aborowem y Slodierstwooni nieproste Pizecwo
 mata / Echore ich Nauka broni; ale 21: 17
 Swietokradystwo. M. Coi Roscioz
 Row zlupili: K. A na co obrocił: 12.
 zali na potrzebe Koronnke na siodla;
 na skapy; na biefiady; na Panie Du
 bli. 12. O mili starzy Polacy; iasce Rozmac
 wy na to; badoma i, nadali Roscioz janie.
 tyl W Sulsywym Swiedectwie / y VII.
 w pos

Zámknienie

Rozwa-
 žanie. w Posadzaniu ludzu: infa-czynić nie-
 mogą; iedno co znaćza imiona tego/
 Ktorego Stowo kaza: By nalepiey co
 wstawiono / w Powsechnym Koscies-
 kanie. le / y na Concilium Powsechnym na
 Komiec; sprzeciwia sie temu Szatan: a
 niewinnych Posadza; y Potwarzaj: a
 Diabel nigdy niepriestaje. Naostatek
 Kaza. gdzie jest ta Kupa Grzechow / nie; sro-
 dy tylko Person / ale; iawney ich Nias-
 tr; iaki tam moze być Serce dobre?
 Który bierze Panny; Bogu poslubio-
 ne / y Slub tej swoy, Bogu wczyno-
 ny, tamte; chęć niema na swym sercu
 Požadliwosci; y Cudzego ten perwne
 Pojada; Który smie Koscioty tupać / a
 rzecze, na Stubi Bożą oddane, pro-
 fanować. Toć w sobie ma Kacerstwo;
 Zám-
 knienie. te są owocelauki: Mowey y Kacneye
 a Kosciot Powsechny czego wcz; y ty/
 Rozwa-
 žanie. na ten czas / odemnie słysyś. A iestli-
 kacie iest Kacerstwo / tak cieśkich y
 349. haniebnych Grzechow pełne: gdy dla
 niego burzy Pan Bog Krolestwo / y
 pod moc Turkom poddaje; niema sie
 nite dymować. Co sie stało; Grae-
 cija /

Záměnění

10an. 21. to co jest Pan / pře; Kaplana svého;
 to odpustit Podornému / y ludec tej
 nad iným mlatcemu; ciego nikdy mlat
 odpusti Pyšným, y Liemiloherným.
 Dovol. Abowiem potřeba, nanuicy Panu Bo
 1 Petri 5. gu sie vtorzyc; a Grzechy tej swore;
 Danc. 4. chuchwym tu Bližniemu Mitostera
 IIII dajem odkupit. A co sie vkarato, w
 nauka; Odszepieniu od Wiary Kosciotapa
 Glow = wšechnego; iako / za iednym Začera
 ny 1 stwem / ostawa sie przest: pca wšestie
 Grzech, go Przykazania Bojzego: tego tej mlat
 przest: = char sie boia ci Powšechnicy; ktorzy
 gale 15 Drzka: w Glownych Grzechach leja. ieden
 Boje. Grzech Glowny czystość zaisie nas
 350. przywodzi, do wystapienia ze wšestich
 Mandatow Bojych. M. Pamiet
 Lk. 243 tam; iakoś to okazal, w Pyše / w Las
 Komstwie / y w Nieczystym Grzechu.
 V Klás K. Nato tej / przy Spowiedi, y przy
 uká; pokucie / mamy pamietac; iak obryny
 Obrázo tym / ktorych obraiamy / slusna vczyn
 nym od nieie, nili Nagrode. M. A w cym? K
 nagrode Jesliś obrazit stowem: przepros. i
 vczyn. slis co wšiat; albo vškodit: wroc; y
 Dyzgá = nagrodj. ic. M. Dymne časem bys
 ná. wšig

ro Przykaz: Bóžego.

wóla: nieprzyjaci, między ludźmi / iśa
 da ocoi y niechca sobie odpuszcic. K.
 Ale odrasit; ma nieobłudnie przepros
 sic. to gdy on wezmi. odpusci mu Pan
 Bóg wszytkę; chociażyby Człowiek od
 puszcic niechciał. O miżerny Prochu/
 sam sobie škodzi; nie drugiemu: gdy
 twoim Winowaycom / ktore wspomni Matib. 6.
 naś w Pocieryn / z serca odpuszcic nie
 chceś. M. A ieslibym ja nie niebył 1 Spór
 winien; a drugi sie na mnie gniewa? 2.
 K. Na choc odpowiedza sam Pan
 Chrystus; abyś pierwey / zostawiośy Matib. 7.
 dar twoy w Oltarza / z Bratem twoim
 ujednac sic. M. Ale ja nie iemu 2 Spór
 niewinien; ani sie tej nań gniewam? 2.
 K. Ale on sie na cie gniewa. a Pan
 mowi: Jesli Brat twoy ma co; przes
 ciw tobie: nie mowi; Ty sam masz co;
 przeciw Bratu twemu. Miłość; po 2 Dob
 kora iesli jest w tobie: wniyś sie y tes
 mu; ktoremuś snadi niewinien: a za
 tym / cha Miłosna Pokora pozyskać
 Panu Bogu mojesz twego Bliźniego. Roztra
 żaśże trzeba nam na te rzeczy pamiet 3.
 tać: bez Miłosci / a bez Pokory / nie 4 Mat. 23.
 niebda

Zamienienie

- niebiedzie podwysion, w Krolestwie
 Lita 18. Niebieskim. Odpuszc Pan Christus
 35 I. swoim Brzybownikom / mogac sie za-
 razem sprawiedliwie pomścić / y za ma-
 Luce 22. mi prosił: weźmił też to S. Sze. epani.
 Afta 7. czynili y drudzy: przeciw my niedźcemy
 sie wmszyć / ani pokazać Miłości / Bra-
 VII. I. tom naszym: Pamiętać nam trzeba na-
 1. I. Przykazy Boże / y na Mandaty ie-
 Drzylas. go. te a byśmy napilniej chowali: y Do-
 zania bo. ezdnyimi, y Wiecznymi, tak Raznia
 ze napil- mi, iako też obietnicami / na wielu mie-
 niey cho- ścach Pisania Świętego / on nas roze-
 wec ma, dus: a dla naszego dobra / z wielkiej
 me. 1. Dow: swej Dobroci / czynić to raczy. Jest
 2. Roz. a. dobrych Krolew a Panow Mandas-
 3. I. I. I. ty / które nam y pospolitemu dobru sa-
 2. Dow. 2. I. I. I. pożyteczne / rady przymusiemy: daleko
 witcey Rozkazania Boskie, maia być
 nam miłse / y w nas wdzięczniysze. By-
 3. Dow. 3. I. I. I. toby co rozważać w S. Mojżesia / Za-
 Deut. 32. kon Boży ludu Bożemu przed śmier-
 4. I. I. I. cia swa, pilnie przekadającego: iako
 takawy jest Pan Bog tym / ktorzy
 Wola jego pełnia; a surowymi y stro-
 gum / naprzeciwko gwałtownikom
 Przyka-

10 Przykaz: Bożego.

Przykazania swego; byloby co zaświ-
 zbierać: na ten czas meczay bądne na 4 Dow.
 tym dosyć; co sama Prawda inowet: ^{Matt. 19.}
 Chceśli wnieść do Ciebie; choway Przy-
 kazania Boie. Kowaj redno/Chres-
 scjaninie/ tych kilka pańskich słówek:
 dosyć będzie ci naat na tym; gdy Bogos-
 boyny wmyśl do tego przystoysię. Po Powto-
 wiedziałem ia na początek; i Młodość ruci-
 rodu sie z Bogobornosci Synowskiej: 21:235.
 Bogobornosc na dwiem cielei rozdzie-
 lili; Przestac sie czynić / a Dobrze po-
 ezać: to oboje i sie zamyka w dzieściacu 21:335.
 Przykazaniu Bożym; o tym była nako-
 niec moja z thoba rozmowa. przetoż
 Protokolnie Pana Boga sie boi; dobrze
 będzie czynić / Boże chowaćac Przykaz- 352.
 zania: a kto chowa Przykazania Bo-
 że; ten też Pana Boga, i swego Bliż-
 niego, perwie miłuje. Widzieliście; iako
 rzec; i rzeczy pięknie płynie! M. Wi-
 dziecie ile ia moge; za taką Bożą. Ale mi-
 to jeszcze durnia: iako ten / który Przy-
 kazanie Boie chowa / perwie Pana
 Boga miłuje. K. Przecie temu sie
 dziwnieś: sam Pan Christus tak mo-
 sci ga-
 y i
 wi: dania.

Kozwas-
 zanie.

Wres-
 tlad/ Po-
 czatek o
 Młodo-
 sci ga-

O Miłości

1041. 14. wi: Kto mnie miłuje, przykarcania mo-
 je chowa. **M.** Szczęśliwym od ciebie /
 1 Cor. 13. i światu deczka **S.** Parola: i moje kto
 y dobra siw rozdać / y na me i ciat o wy-
 dać / me: **M.** Miłości. **K.** Prawda jest:
 Li: 278. wiele z tych ludzi dobrze czasem czynią;
 Math. 6. Modla się / Pością / Jaznużne ubo-
 gum dają: a wiżdy dla tego niemają pra-
 13739. wy Miłości: a czemu: i niemają pra-
 na. wy Bogobojności: która jest prawdzi-
 Zdrwia- Synow Bożych. Pan Christus tedy,
 zanie. o prawdziwych Synach Bożych, one słowa
 mori: Kto mnie miłuje / Wola mo-
 cyni: a Paweł **S.** o tych / Którzy nie są
 6. Syny Bożymi / to napisał: i mogą też
 czasem y na śmierć iść. Żaden z tych po-
 107. tępionych stworzeń / żaden Kacarz / Syn-
 nowskich Bożych niema: by też nie-
 wiem co cierpią i napić się swe me-
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

O Miłości

grobowy estorek Pana Boga miłus
 ie: K. Perona. dla tego mił i tym
 porządkiem / Ktoręś bawit / postępo
 wać abym cię ku Miłosci Bożej / y sie
 biesamęgo stoba / porządnie mogł przy
 wieść. Chcemy Pana Boga miłos
 wać: nieczyńmyś ile: ile czyniacy. Mi
 tości Bożej nie maia. bo chociaż ci co
 dobrego czynia: Piekła tyleś sie leka
 tać / czynia. Chcemy iestże Pana Bo
 ga miłować: borymyś sie tego: z Boia
 zmi Synowskiej dobroć czynimy: Bogos
 borni tylko Chrzescijanie / Ktorzy strze
 ga Przykazania Boiego / Pana Boga
 miłai. M. Co; to iest Miłosc? Miłos
 K. Trudno ta słowy wytożyć: lepiey
 ta serce czuje; niżli ięzyk wypowiedzieć
 umie. Jesli ty Ktora rzecz miłuięś: co
 iest Miłosc; moieś wiedzieć. A za nie
 wszystka myśl twoia tam iest; gdzie co
 masz miłego: Miłuięśli Roduce / zos
 ne / dyatki / przyjaciela / dobrodzieia:
 gdy z nich Kchorego, przez długi czas
 niewidziś; radbyś co rychley ogladać.
 co za ogień masz na sercu: chociaż po
 wiedzieć niemożesz; czuięś. A iestliż taka
 y iij iest

2 Dom
 3 Porzą
 dku.

Lu: 279

353

8ci Opi
 fanie.

Przy
 Klad.

2 Miłos
 3a.

O Miłości.

Miłość jest Miłość / przeciw ciłowiekowi mi-
 łoża. temu: coś rozumiesz / o Miłości Świe-
 Stosze. tych: Proza omi tu Panu Bogu mieli /
 wanie. ymala! Da gardło dobry maż / przy
 bobrej żenie; żona / przy matu; oćiec /
 przy synu; córka / przy matce; czemuż
 Święci Męczennicy / dla Pana Bo-
 ga / z radością wielką, gardł swoich da-
 Ambro. Li: wać niemala? Palit ogień / na żelazo
 1, Cap: 4ª nym tożu / ciasto S. Wawrzyńca, ro-
 Ofic. skosił cho brata jego: Ogień on na jego
 sercu, wszystkie te widome ognie ga-
 Rom. 1. 9. ścił. Opowiada się Paweł S. iarwne:
 Perwienom ta jest / iż żadna rzecz nie ob-
 dał nimie od Miłości Bożej; Ełhora
 jest w Panie Jezusie Chrystusie. Żado-
 Rozważ je on to miał? Czut wielki ogień w
 łożenie. sobie / naprzeciw onemu; Ktory go pier-
 Galat. 2. wey wmiłował / y zań, siebie samego
 De laud. wydat, że nie bez przyczyny S. Chryso-
 bus pauli, stom / o tym Apostole tak piśe: Jako
 Hō. 3. „ żelazo / w ogniu włożone / wszystko się
 „ stawia ogniem; tymie thei obyczaiem
 „ miły Paweł / Miłością zapalony / wo-
 „ szył się staw Miłością. Wliniego
 Miłość także Miłość, co jest / wiedzą ci; Ełora
 Bliźnie rzy mi

O Miłości.

Tę histosnę ku memu palenie / y z bawie
 ma iako sobie iyczenie / na swoim sercu
 maia. Dziwna rzecz / co mówi Moya
 jest: Albo odpuść / miły Panie / ludu
 twemu winę; albo (ieśli tego nieracysz
 czynić) wymaż mnie z Kniag twoich / dła
 wna y to; co S. Paweł napisał: Pra
 gnatem ia sam być odrzuconym od Pa
 na Chrysta; dla Bractey moiej. Wiel
 ki to zaiste / a dziwny, test Ogień. A
 przeto coby ta Miłość była; nierolem /
 ani wypowiedzieć wniem: Panie Boże
 daj to; abyśmy ia wernaczi czuli.
 Mituieś ty siebie? M. A koby sam
 siebie niemutował? K. Co; iest cha
 Miłość? wstał ia maś w sobie: co
 iest; powiedz mi. M. Tak iest; iakoś
 powiedział; serce ciut; wsta wymowić
 niemoga. K. Przeto też / gdzie ten
 test Mitosny ogień / zataić się niemaje;
 ale / gdzie brywa potrzeba / zawidzy tam
 świeci. Widziatę; co czyni Apostoł /
 co Moya; co S. Wawrzyniec: paerz
 też na Marya Magdalene / w Miło
 ści gorejąca. iakoc za Panem Chrystu
 sem biega; o nim / gdzieby był / wymia

Exodi 32.
 Rozwra
 żanie.

Roma. 9.

354

Sama
 pniecie.

Miłość
 siebie sa
 mego.

Ciało
 Pa / Mi
 łość zna
 3 pełnia
 nia Wo
 ły Bożej
 Dowody

y iij

duie

O Miłości

bnie się; nogi w cudzych domach; ony
 wa/ wiera/ ciałuie/ mają; przy nim
 słuchając Słowa Bożego/ y onę się
 dzi! Co to jest, co / Chrześcijanie
 janie. Zaisze/ kro miluie / chowa Przykaza
 zowią. nia Boże. Ta tedy Miłość/ khoru
 Mi- czuć możemy/ a wymowić nieważemy/
 tość 2. jest dwoiaką; jedną ku Panu Bogu/ a
 druga ku Człowieku; y przeto tej dwoi-
 ie są / o Miłości/ Przykazania Boże
 Wmiesz ie? M. Boże wchoway, nie
 wnieć: dwie podobno w rok, bywają o-
 tym Ewangelie. K. Mówie ie. M.
 Matt. 22. Miłuy (człowiecze) Pana
 Mark. 12. Boga twego/ ze wszystkich Ser-
 Luc. 10. cą twego/ y ze wszystkiey Dufi-
 Deut. 6. twoiey/ y ze wszystkich Sił two-
 ich / y ze wszystkiego Rozumu
 twego: a Bliźniego twego: iá-
 ko siebie samego.

W. K. Rozpalmy się / moy miły Synu /
 Nad / 3 prawu ku Panu Bogu naszemu Mi-
 pilnym łościu. a iá! gdzie ind, ie czyniliśmy też
 Rozwa- tu napilniey wszystkich rzecz rozbięra-
 janiem. my.

Bożey.

my. Co za Ogniu chce po nas to słowa
 Eoy. M. L. V. Y. : terazes odemnie sly
 sial: co ci jest P A T R O S; przy
 Bozym Przykazaniu / ilem ia mogl / Licz 9
 powiedzialemci. Mituycie / Cztowiec
 cie / mituy. a tegoż. P A N A. J a s
 ti Pan to jest: ktory zawdy Jest / a od Exod 4
 ktorego kazde stworzenie jest: nikt dos
 statecznie obaczyc nie moze. Ktoż ies 355
 szcemasz Mitować? B O G A: y tu /
 gdybys chcial Maresat Boży rozus
 mem ogarnac / wstanieś. Mituycie mi
 tui Pana Boga: a czyiego? T V V E
 G O: Twego / mowie / Pana Boga
 mituy / Chrześcijanie. Twoy jest: i s
 ciebie Stworzył: Twoy; i s cie Odku
 pit: Twoy; i s cie Poswiecił: Twoy; i s
 siebie samego, nawyśse Dobro twoie / 10an. 14.
 a byś sie oznaymł / tobie chowa. ciegoż
 wiecey chcesz po Panie Bодye twoim / Kozwa
 Chrześcijański Cztowiecze? O byś wie Janie
 dzał / co to jest; i s siebie samego Pan
 Bog chowa tobie: nicbys memial tak
 ciebie / y tak miłego / na tym niedza
 nym swiecie: i w cymbys niechcił, pra
 woy a wulney Miłości Panu Bogu
 y v pokazac

O Miłości

Stofo-
wanie.

podziś. Swarzyli sie Pogańscy Philo-
sophowie / okolo Tawrisiego Do-
bra; ale ani go porwać / ani osiągnąć
niemogli: tobie Chrześcijanie / bi-
dziesli iego Milować / Pan Bogtwoy
da siebie samego; y dla tego też / na tym
Dziwy
na niew
czasy
Rozwa-
żanie.

In Ps. 62.

Stofo-
wanie.

świecić / tak ci rzadzi y sprawienie; abyś
tu sobie czego inego / miasto niego sa-
mego / narodził Dobrem twoim nie-
bacznie nieodrat. A czegoż nam nie do-
stani; gdy samego mieć będziemy Pa-
na Boga / Pana Boga (mówi) na-
szego? Tak tam będziemy wszystkiego
pełni; (i to to rozstraja S. Augustyn)
i wszystko nam niedostatek: gnie / y nie
wiecej pożądać ni; nie będziemy. bo
cokolwiek tu nam jest żadnego / y os-
blacie miłego; wszystko to tam będzie.
Nie mamy tu wiec in; chOrcow; a tam
zarobyć będziemy mieć swego OCE-
jednego: tu być z sobą razem niemoż-
my / ale ni; jeden drugiemu wsta-
pić; tam / gdzie niema; umierającego /
niebdziesz też; puścisz po nas pobiera-
jącego. [Vbi nullus est decessor; nullus
etiam erit successor] Miluie; chi
(po-

Bożey

(powieda) Bogactwa : mituięś y co 35. 6.
 .anego: Pan Bog twoy / od Echoręgo
 ięst wśystko / stanieć za wśystko. M.
 Kluz daley / moy mity Kapłanie: bartołdza
 zo rad tego słucham. radhym tej mito
 wat Pana Boga mego. K. Kożdwo
 toney Włtosci niechce thea Pan Bog
 nasz: pamietay na ono; Jam ięst Włto
 cynł Włtosnię. Jesli co mituiemy: z nim
 mitować mamy; to ięst / wedlug Wo
 ley y Dozwolenia ięgo: iemu winniśmy
 wśystko Serce naše / wśystkę Duszę /
 wśystkę Siłę / y wśystkę nasz Rozum.
 M. Coż to ięst: K. Z Serca mituię Z Ser
 camy; gdy nieobłudnie mituiemy. wcz
 sie tego / z obłudnych y z prawych Przy
 iaciol. Wiele czasem ludzi pięknie sie
 nam stawia / y słowa piękne dawają :
 ale / Eto prawie mituię / pierwey nie
 poznamy; aż gdy potrzeba nas zaydzie.
 tak ięć tej Pana Boga nie Stowymis
 tować trzeba; ale skutkiem / y pełnie
 niem Woley / a broniem czi y chwa
 ty ięgo. a toć ięst, z Serca Pana Boga
 mitować. Ato też z Serca mituię; nie
 dla Pożytku mituię: tak ięć tej P. Bog /
 nie

Spos
 sob Mi
 losci Bo
 żey.
 Li. 296.

ca.
 Podobie
 stwo.

Lucas 6.
 Ioan. 14.
 1 Ioan. 2.
 2 Wy
 klad.

Bliźniego

Rozumu naszego; a byśmy wszyscy bali 3 Ro-
 czemy i staranie nasze / do tchey jednej sumy
 rzeciy; nam papotrzebney / chwała 357
 wielkoni. M. Panie Boże daj
 to. ale kto tak doskonałym jest aby te
 mi dosięczył? K. Sam z siebie
 nikt nie może; w Panie Będzie wszystko 2 Cor. 7.
 to może. a te / według różności Stas-
 now ludzkich / każdemu Pan Bóg sła-
 guie. Walmesym jest Kapłan / niż Hebr. 5.
 pospolity ciłowiek; Żakonnik / niż Zak. 1 Cor. 7.
 pisan; Panna / niż Młodziarka: Pan
 Bóg nie chce daley wyciągać ciłowies-
 ta; jedno co / za łaską Jego / na sobie
 znieść może. wszakże nam, wprzecznie o-
 tym potrzeba chodzić / a świętym rzec-
 czami tak się bawić; takobyśmy z na-
 wiekłym staraniem, y o tym myśleniem
 naszym / stale a trwale / we wszystkich
 sprawach naszych / z Serca prawego
 Pana Boga naszego młowali. M.
 O Bliźniego jako młować mamy? Mitose
 K. Jako sami siebie. Bliźni nasz, Bliźnie
 każdy jest Ciłowiek; według wykładu
 Pana Chrystusowego. pamiętaj y na
 dno; com powiedział / przydzieliatym
 Przyk.

Mitose
 Bliźnie
 go.
 Bliźni.
 Luca 10.
 11:3 34

O Miłość

Miło / Przykazaniu Bożym, Miłość tedy Bo
 sci Rożka, nie dyle na iest: rownie mitować
 301at. mamy S. Trojca / Oycę, Syna, y Du
 cha S. Ale Miłość Cytowicza / Ktora
 ludnom okazować mamy / naprzod
 dzieli sie na dwoie: na Miłość nasza
 mych / y Bliźniego naszego: a potym /
 dla rozmaitych przyczyn / rozmaite roż
 nym okazana bywa. **M.** Ale Pan
Jako. Bog mowi: Jako siebie samego? **K.**
 21: 208. Co naczy / Jako; slyszaleś nieraz: Po
 285. dobney chce Pan Bog po nas Miło
 sci / przeciw Bliźniemu naszemu: a nie
 Kowney / Ktora przeciw sobie mamy.
Sowodj Abowiem y Pan Chrystus wiecey mia
 21: 129. tował Jana S. Ewangeliście / nad ta
 1 Ti. 5. ne swe Apostoly: y Paweł S. rozkaz
 Galat. 6. zuie; abyśmy pieczę o swych domowych
 nawietża mieli / a z nami iednakże wie
 rzacym przychylneyby byli: y z Rozka
 21: 117. zania czwartego / w Którym Rodzice
 Pan Bog nad inne przetoż / Rozney
 ku Bliźnim naszym Miłosci nauczylia
Słowia = sime sie. A przeto Podobnie mitujemy;
 301at. gdy niemożemy / ani iestemy winni /
 358. Kownie. Gdy sie trafią dwaj / albo też
 wiecey;

Bliźniego.

witcey; ktorýmby dobrze potrzeba w Wyklad
 czynić: (bo Miłość prawa, dobre da- „
 te owoce) tam / pierwey y witcey dacie „ 1 Co. 13.
 mu; ktorzgo witcey mitować mamy:
 ale gdy tego niemaś: każdemu potrzeba Luce 10.
 bniemu dobrze czynić, iestefiny powin-
 ni. Rzecz sama pokaze: takoby to być
 miało: tylko dzierimy sie Wolex Bos-
 żej; a ja aff. kcy cielesnymi mehodis-
 my. M. Trzeba tedy nam, to nas
 przod umieć: iako mamy Siebie sa-
 mych Mitować. K. Dawałemci
 znać o tym / indziej. A bowiem kto chce
 umieć, nie zabijac Bliźniego; sam sie-
 bie naprzod niema zabijac. Dwie rze-
 czy sa potrzebne / ku Miłości nas Sa-
 mych: abyśmy Grzechu w nas nie mito-
 wali; a skutkiem sobie Miłość swa
 pokazowali. Zaisze kto Grzech milu-
 ie w sobie; nienawidzi ten siebie same-
 mego: prawa Miłość ku sobie iest / rze-
 czy zbawienie w sobie mitować; a o-
 te / nie słow / ale uczynkiem / pilnie sie
 pracować. Jako tedy mitujesz Siebie
 samego; tak też Mituy y twego Bli-
 niego: to iest wtore / po pierwszym na-
 wietszym /

Leśar-
stwo.

Siebie
samego
Mitow-
ać.

2: 3 2 21
3 3 3.

Psal. 10.

Zdrowie
zanie.

Matt. 22.

Zámknienie,

Regula: wietšym / Przykazanie Boží. Jest do
 Math. 7. tej Milosři Blizniego- osobliwa Reg
 gula / chymi słowy od samego Pana
 Chrysta wyłożona: Wšystkie rzeczy /
 ktorymbyście sami radzili byli / wy chet
 Druze czyncie drugim: co wyktadacie. S. Alu
 Relig. Ca. gustyn / tak na oboje strony piše: A co
 46. by czego życzyl sobie; y Blizniemu swo
 47. mu niechay życz: a czemu by sam był
 48. nierad; niechay tej nieżyczy tego dru
 Wyklad giemu. Ażaby niemilo nam było; aby
 nas taczacych nałarmiono; za namu /
 49. w Grzech upadłymi / Pana Boga pro
 50. ſono; y nie także Dczynki Milosřierne,
 Li. 281. nam czyniono? Miluymy ſe tedy Bli
 Zámknienie. zniego našego; iako ſami ſiebie: nie
 51. Grzech; ale Brata našego / y stworze
 nie Boże / w Bliznim miłujemy: a Sł
 52. 100. 3. reczna Milosř / gdzie dobrze czynić po
 trzeba / chutliwie y miłosřnie pokazu
 my.

359.

Zámknienie.

Powtożenie. **A**ż masz (za tašką Bożą) wa
 ſyſtko; co ieſt potrzeba wie
 dzieć, y czynić. Prawemu Chre
 ſcijanu

Zámknienie.

schánňow: bacyřina cym leř Wida
 ra; y Uadźeia nařa: o Wřitořci tei/
 podobno dořć ťie gadato. M. Coř
 daley? K. A co inego; iedno / abyř Uadź
 řny řie tych rzeczy ťbarwiennych Ucyř Ka;
 k/a ucyř Czynili? zařte / ieřli thego Ucyř /
 czynić niechcemy / wiecnie bedziemy a Czyni:
 na řie ťamych biadać. A przetoř / moy Rozma:
 řnily Synu / rozmowe te nařie zámny řanie.
 řamniř onym / ktore do nař czyni Nie
 dzieć / barřo potrzebnym napominař
 řiem:

Pámietay / Człowiecze / we Ekle: 7
 wřyřćkich ťpráwách twoich/
 na twe ořćateczne rzeczy.

Abowiem ťtatut na Ćie ieř dany: abyř Hebr. 9.
 po řmierći řćanat / na Sadye Wořym; 2 Cor. 5.
 a z tamtađ odmiř / wedtug twoich Řana. 2.
 Wcyřńow / przystořna wieczna zaptas Dani. 12.
 01. Gdy miař rozmazáć wřyřćkim luř
 dźiom Proroř Dawid te rzecz iedne; Kařń
 iakie meři beda mieć řli / w Pieřle; w wiecz
 řen řpořob rzecz poćzat czynić: na.

řluchayćie thego wřyřćkie řřal. 43
 narody ludźkie: bierzćie řobie

Żanłnienie.

Docza = w vszy wbyscy / Ktorzy mieszka-
 tel / 2 Ro cie na ziemi; y vbodzy / y bogac-
 zwała = ci: Wsta moie / y rozmyślame ser-
 n. em. ca mego / osobliwa wam opoz-
 wiedza. Uładrosć. ic.

M. Coś tu wielkiego bedne. K.
 Wielka y osobliwa tego Gadka: dla
 ktorer te słowa porwane przelożył / ta

Gadka. Czego (mowi) mam sie (leści-
 leć / w Dzień zły?

Odpowiedzie ty na tą gadkę. M.
 Prostażemna jest: wole ciebie słuchać.
 K. Słuchaj samiego Proroża: tak
 on sam sobie odpowiada / to persone-
 ludu me bogobornych:

W-pr = Nieprawość drogi moiej
 m. 2 / 3 (mestetyś) ogarnie mie-
 Wsta =
 dem. Toć jest / toż czego sie ma zły leć / w

zły iemu Dzień Sadny: każdy ztylos
 wiek / Ktory niedba o Zbawienie swo-
 ie / niechay na to pomni: każdy też Boga
 gacz, y Mocarz swiata tego / Ktory o
 Miłosć Bożą, y o pełnienie Woleg
 jego.

Sąnt mienie

iego, plecty niema / niechay te słowa
rozması. Abowiem :

Ktorzy w swey Mocy dusze. *ibidem*
ia / y chwale swa w obfitych Bo-
gactwach maia : tych brát nie-
odkupia. á coż iny człowiek ? Już
trudno vblágac Pána Boga / y
odkupowac swa Dusze : robić so-
ba ná wleki bedzie : á nigdy nie-
vmrze.

Gdzie sa one ich Bogactwa ?

Zostawili (powieda) obcym
Bogactwa swoje : á Groby swo-
ie / y Gmachy swoje / ktorymi so-
bie pámiatke ná ziemi czynili /
domy beda mieć swoimi .

A za to rozsi / Bogactwach nieestety /

Człowiek / gdy był we czci /
niemial rozumu : przyrownan
jest bydletom nierozumnym ; y
sstał sie im podobny. Niechay

Zamknięcie

20
65
sie on tu chwali / y podobna so-
bie: przed sie / iako owce zwiaz-
zana / wrzuca go do Piekla. tam
beda używać państwa wiecznej
Smierci.

Sapien 8. Coż ci pomogła twoja Pycha / niebo
główny Człowiecie : co za pożytek
masz swoich onych Bogactw : Sprac-
cowales sie / Niebo sie / na drodze Grze-
chowej ; a drogi Państwa / po ki był
czas / nie chciales znać. W ; grasz ; ale
nie do brze .

16: Psalm. . Abowiem gdy zemrzesz / nie
nie weźmiesz z soba ; ani zsiapi-
z toba chwala twoja. tu za ży-
wota twego / będzie Dusza twoja
błogosławiona : ale potem mu-
sisz iść za rodziem swoich o-
tow ; a Światłości wiecznie
nie wyżżyś .

M. . Wy miły Boże / takie głupstwo
y ślepotę naszą ! K. . Przeto też / abyś
my w czas przyszli , y mdrzy
byli /

Zamknienie

boli/powazne onefwe slowa powtorzyt
Prorok; y tymi swoy Psalm zamknat: Zamk
nienie
Psalmu
48.

Czlowiek we czci bedac / ro-
zumi zgubil: zrownat sie z by-
dlem glupim; y sstat sie iemu po-
dobnym.

Tak tedy str Karan bedzis; Ktory nled 360.
dba o zbawienne rzeczy / ale w Swiecie
y w Ciele woli sie Kochac; a Sprawied-
liwci ludzie / (co tez tam Krociuchno
przypomina Dawid) od raki Piekiel Wesele
ney wyswobodzeni, a do Pana Boga wiecz-
nosci / wieczne otrzymata Panstwo.
Ale co za Panstwo! o Panstwie tym,
Dane nam znac Pan Chrystus: gdy obie Math. 5.
ctie Pokornym, Krolestwo Niebie-
skie; Cichym, wieczna Dziedzicwo Zie-
mie; Placzacy, Pociestwienie; Laczacy
y Pragnacy, Nasytienie; Nitosi-
ernym, Nitosierdzie; Czystemu ser-
cu, Pana Boga widzenie; Pokoy cys-
nacy, Synow Bozych imie; Cierpi-
acy dla Bogoboynosci, Krolestwo
Niebieskie. Gdyby Kto ludziom Kozna
swieckim obiecat Panstwo wieczne / ze Janie / 3
Wyskaza-
dem.

Zámknienie.

1 Cor. 2.

wšech šeron Roškosne / we rošyškim
 Dostateczne / namilše Pucia; dŕkma
 zace; a czego by šie niepodiali šierpicó
 y mewažyli cynic? takie Państwo
 (ale co mowu; Takie; gdy go rožum
 niš wmyšli. memoje?) Państwo nie
 w mowu nie a be; tońca; roškosne, obie
 cat nam Pan Chriřtusa / za Chřiřci
 ańskie Enoty; obiecat Kroleřstwo / nie
 Źemskie; ale Niebieřkie; obiecat Nie
 bieřka Źiemie / nie na cza; ale w wiecz
 nym; soba Dŕedictwie; obiecat to /
 ktore ma dŕwne Pociędy w sobie / nie
 przebrane Obřicořci; y namilše w O
 blicu Božym Kochania / Źwoie Krole
 řstwo Niebieřkie. co; chceř wiecey /
 Chřiřcijaninie? uali to nie ieř / pra
 wie być Synem Božym; gdyć takie
 daria Niebieřkiego Kroleřstwa Dŕe
 dŕictwo? Bŕdžze Pořornym; chceřli
 mieć Niebo; Opuřczay tu Źemie; chceřli
 wřiać odumane lepřa; Nieko
 chay Źie w Źwiecie; abyř mial pocięhe
 potym; tu Pragi y tacy ni Bogoboy
 nořci; tam nařcon budeř. bŕdž Mi
 tořetnym; takie Kroleřstwo / iakiem te
 raz wřpo

Nápom
 nŕnle p.
 ne / iřře
 z Wyřka
 dem.

Záměnění.

řek' vospomínat / z Milosierd'ia řek'
 roček Božego: Cyste m'ey Serce: řek'
 Em Pan B'og b'ed'ie w'idzian: řged'e
 m'itay y Pokoy; abyš byl Synem Bo-
 žym: a ti tr'eb'íš přez w'iele frasunkow
 w'itac do U'ieba; znošie w'syšk'e pre-
 činow'sci skromnie. M. Pán'ie Bož'e/
 daj nam tam byc. K. U'ierwymorez
 na iest w'ielkosć namil'sych on'ch U'ie-
 biest'ich rostk'osy; ktore Pan B'og lu-
 d'iom Bogobornym nagotowal. P'rys-
 patriowal sie temu pilnie Krol y Pro-
 rok Dawid. O'la tego teš / tedney chey
 ř'ec'ey w'prosil, y šukal: aby m'iestkal w'
 domu Pař'skim / na w'etek w'iekow; aby
 ogladal rostk'os one Bož'ia / y přechas-
 d'jal sie po U'iebiest'ich gmachach řez-
 go; tego řednego on S. Krol y P'rorok
 prošil, a šukal. Jedn'á řař'ste ř'ec'z, iest
 nain pot'rzebn'á: prawey Bogobornos-
 sci / ktora c'zeni prawe Chř'esťan'y /
 nam iest napil'mey pot'rzeb'á. U'ie w'
 m'iz'ie přecha do U'ieba; ani Drap'ie-
 řenie lud'u; ani rostk'osne tu Godowa-
 nie; ani w'řeczach sw'et'ych Lem'stroo;
 ani U'ielucosć nad Bl'iznim; ani U'ie-

Ad' 22.

Sadza.

Psal. 30.

Psal. 26.

Luce 10.

Psal. 33.

Řez ře
 Řez řa-
 řanie z
 W'etla-
 dem.

z uř' čistosć;

Záměnění

Apoc. 21. **C**zystość; ani Niedogody; ani Pliećter-
pliwosć; żadna rzecz, Grychem zmas-
zają, do onego Miasta Świętego nie-
wchodzić; ale ci tylko / Ktore Pan Chri-
stus w osmych Błogosławieństwie za-
leca; Pokoim / Cisy / Zaczynacy y Pia-
gnacy / Miłostiermi / Czystość serdecza-
na chowacy / Pokoy czyniący / a dla
Zmienia Bojego cierpiacy; ci zaiste
chylko (według pewnego rozsądku
Pánského) osiągną wieczne Dziedzic-
two w Królestwie Niebieskim / z iedy-
nym Synem Bozym, Pánem naszym,
Jesusem Chrystusem. Ktoremu nie-
chay będzie cześć y chwala / z Bogiem
Oycem, y z Duchem Świętym / y

teraz / y zawždy / y na wieki

wiekom. **MIE.**

AMEN.

Regest potrzeb- nych rzeczy / tu opisanych. w którym trzeba na to pamiętać:

I.

Lidzba po króciach prze-
to jest znaleziona: aby te
Regest zawsze trwał
nieodmienny.

II.

Przezwiśt rączy ku-
lay / wsiłki własnych
mion. iako Marcin Ku-
ter: przy R. D. 20.

III.

Sprawy też y Przypa-
dłości person, wolałem
osobliwie dla tego zna-
czyć: aby się wiele rze-
czy na jedne kopy nie-
znaszało. iako Smartwy:
Chwstanie P. Chrystus-
we/ przy J. M.: Ciał-
o/ przy C. J. 20.

III.

Słowa też Łacińskie /
albo z Graeckiego ięzy-
ka wzięte/ pod te Litery
kładać: ktorymi po Łaci-
nie ich pisa. iako Philip/
przy D. b. Chrzescjanin
przy Ch.

V. VI.

Świateł różne/ także
też Świedziele/ nieznaczy-
łem w Regestcie: ta-
kowie ich znajdzie każdy/
na swym miejscu: pocza-
wszy od Adreju Bukae/
y od S. Andrzeja. Tak-
że też/ co ku ktorey rze-
czy należy/ tam tego be-
dzie patrzeć: gdzie o
miej gadamy. iako pod
3 v. Każdym

Regest.

1. Półdym Przykazaniem
 2. Bożym/ nazywać się wby-
 3. stko: co się o nim zawie-
 4. zuje: pod Krzyżem/ 54.
 5. albo Młodziem/ 55.
 6. cokolwiek im przysłu-
 7. ga: 10. wół: 56. by-
 8. lo. pomieba, co: 11. 12. 13.
 9. czy: 14. naznaczył: 15. 16. 17.
 18. no/ y na rożnych mias-
 19. scach: 20. by: 21. 22. 23. 24.
 25. czego kto będzie chciał/
 26. przedko mógł znaleźć.

VII.

1. Wskazaniu/ pod dwie
 2. ma wielkum Literami
 3. pateray. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

A.

1. A. Aron 23.
 2. Zoná tego z Pół-
 3. lenia Judy. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 10. 20. 30. 40. 50. 60. 70. 80. 90. 100.
 2. Ale: 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Regiſt.

Adrzej S. 119.
Angeli/ co: 130.
ich porządki w Niesz-
bie: 273.
przez me P. Bog nas
Wybawia; 221.
y swe dary dacie; 76. 2c.
4 Kore Dary: 130.
Przeto też do nich się
Módlmy. 76 2c.
Anna Święta. 127.
Anna Prorokini; okro-
rey S. Łukasz. 191.
Annas/ matka Samu-
łowa. 197.
Appollonius S. Ne-
czennik. 8. (216.
Apostołowie kuszani:
z Jedytwa kiedy o-
degli: 8.
Wsta wy ich. 8. 157.
A. Kisteles. 87.
A. Spektu nieczynia. w
nas Grzechow. 214.
A. Guſtańska Con-
ſeſia. 345.

B. (185.

Babylon / w Piekle.
do Babilonu wciąć. 73.
Balwochwalcstwo dwo-
iatie jest: 284.

zmięci Sacerstwo;
Łukasz feliſ. walczani-
ki; Hieron. 344.
Borane Wielkonocny;
stary ofiał z 4 Kory
noſtal. 213.
Bartoſz, Łuterſt. M-
nister/ przy Pozna-
niu; 272. 12. 346.
niezgody z Gerzy-
kiem Suſſita. 259.
Baſiliuſa S. ſwiadc-
two/ o mepiſonch
ſkawach Apoft. 158.
B. Ederman/ Kanoni-
ſt. Poznański. 43.
Beneficia Koſciel. 92.
Bernarda S. ſtowa-
ſobne. 97.
Bezpiecznoſcieſt ſłodu-
wa. Hieron. 344.
Bethſura. 269.
B. Zermowania nie-
odkładać: 146.
o nim: 165.
4 Kiedyma br. 167.
v Bieczy/ z żywego
marly. 257.
Bieſtady Chrzeſcijan
ſkie, iſkie. 304.
Biskupia moc nad in-
ę
Bapłony

Regeſt.

Kapłan / iſt pódziſe
 dña: Bie: 155. 273.
 Grzechy: i in zachod
 wanc. 172. 274.
 Blaznowice: Cimer
 relnie Grzeſa. 142.
 Blizni naſzy rego
 koſe: 157.
 temu niemoſe będoz
 bym: 2 kthv ſobie
 zlywi: 333. (342.
 rego ſie Jed wyklada
 Błogoſławie niſtwe
 dwoic Teſtam: 229
 ieſt ich oſſi: 283 360
 Skad idzie donas.
 (230.
 Bluznierſtwa w Brod
 ſwie ſkarónego / przy
 klad ſtroſliwy. 234
 Bóćian formi ſwoie
 rodſcie. 319.
 B O G / ieden Jſtnoſ
 ſcia / troiſcie w Pier
 ſonach. 233. 330.
 co ieſt: 293. 335.
 co ieſt, przyrownany
 Człowiekowi: 146.
 iako ieſt wſędzie: 201
 zewſdy ieſt Jeden /
 Nieodmienny: 33.
 o pum Młowie / iako: 1

krzyż / iſt wſimniſia
 temu: 182.
 Dobra ſwie ſaſo roſz
 dſie: 201. 176. 237.
 Cóniego ſiebie naim
 gotował: 2. 4. ca tho
 ieſt! 355.
 Doſyć on z ſiebie czy
 ni: 2 kaſdy za ſwa mi
 na gnie: 298
 dat Boſ / przyktoe ſo
 bie: 27.
 Boſe Wmęczenie: 232
 go wcy: 113.
 to / przy Fonaniti: 42
 Sogani: 2. 4. me Lako
 mi / kiozy. 248.
 Bogoboynoſci zalece
 nie: 381
 Wyklad ich: 261.
 o niey gadanie: 234.
 am dno: 237 (391.
 wgrzechumeleſy: 279
 Dobrze czyni: 341.
 ieſt prawych Synow
 Boſych: 9 Pana Bo
 ga miſtule: 352.
 Boiaſn dwoiſka. 234.
 Boiaſn / a Beſpieczni
 ſtwa: 344.
 Boieſci Dzielne roz
 wiazane. 50.
 Boieſe

Regeſt.

Bolſeſta / ſodza / roznę
ſa męczy. 151.
Bolta Paſyſta Wiel
foramarſka. 174.
Bpſto przed catorla
wſta. 174. 175. 176.

C.

Alanus bliźni / ná
Paná Chriſta Grzech
Kadaci. 170.
Umierłego chęta / ſtrze
ſie. 176.
Cantorá iednego ſtrá
ſłowe Konanie. 327.
Czapke zdeymowác w
Boſciele. 134. 139.
Czoſu trzeba do ſtauki:
zá tem idzie zrogiuie
nie Piſma S. 339.
temu ſolgowác ma
my / wó dle Paná Bo
ſa. 176.
Cremontae Boſcio
la Potrzebnego / iá
ſo pieknie rzeczy zbá
wienych. rozmaicie
beza. 176.
w czym ſa rozn. / od ſtrá
rego Jaſonu:
ſam ie Pan Chriſtus
ſoleci. 153.

Ćciemnice ſb: (141.
przy Swiatoſciach
á dla czego: 172.
przy modlitwach: 195
Kozmaitie, nie ſa zbý
anie. 176.
Cbleb / przez ręce Ja
poſtoſkie / przec: 223
o Poróſedum: 208.
ſtory y naſieſt / y me
náſi. 175.
Chłopek bogobójny. 89
Chłopek wojná / w
Niemcach. 266 / 267
Choryá trzeba čieſzyć:
nich zabijają. ſto: 31 im
nieoſługiw. 339.
Choroba čieleſna: 324
czy Duchowna. 142.
Chriſma / co. 154.
čſtátek patrzy / przy
Krazmie.
C. Chriſtus / co teſt. 22.
od Chriſma / ná imię:
á dla czego: 154. 156.
Chriſte / Synu Bóży /
ſmúty ſie: Proſná.
(60.
Čſtátek patrzy / ná ſwo
ich męciſcach: Człoz
przezeńſtwo / Císto /
Wáſta / przy e. 176.
Chriſcie

Regeſt.

Chrzeſcijanin / ma miuſe
od Pana Chryſtuſa:
5. 24. 154. 156.
co ma umieć: 7. 3. 37.
ktore jest Prawo: 4.
temu na wieſt: dat P.
Bog dobrodziejſt: 20.
y przetoż wielka biaz
da bedzie zlych Chrze
ſcijan: 20. 21. 210.
Chwała iedna P Chri
ſtus ma być chwaa
lon: 23. 59.
o Ciało iego. 23.
Chwała prozna: 3 Py
chy jest. 243.
O Jaso Pana Chryſtuſa
ſowe / iaka jest pami
łka: 79.
czeste iego przymowa
me: 214.
po ktorey Smiercioſci /
ma być dawane: 167.
Smiercio: 106. 110
o Odpuszc: 125.
Cud / przy Droce: 255
Boſcioł v Pojma: 253
wielkie / oſo, a gdzie
jest: 119. 121.
Ciał Smarow: 121.
ma: przy 3.
Cicero. 87.

Ciemnica Chreſcowa 54
Ostatek / przy Czytu.
Cierpieć mam: 231. 34
dla Miſoſiernych v
czyńk: 21. 213.
y co Pan Bog prze
puſzcza: 264.
przykady iego. 267.
Cierpliwosc Boża, ſtem
a niewodziecznym ſto
liwa. 225.
Cieſlo, Pan Bog. 80.
Almena Papieſ, 214
ſty y Kiegi p. ſat 118
w Wodzie wtopi: 78.
y Grob iego tom: 42.
o Brzcie co piſe. 158.
Czł: 1. iednego ciała:
po czym znać. 160.
Człowieczeńſtvo Pana
Chryſtuſowe minieſ
ſe: od Boſtwa: 59.
iego właſnoſci, czemu
Boſtwnu przyczyna
my: v Boſkie Człowie
czeńſtwn. 27.
iego Chwała / przy C.
Człowiek / 3 Duſe y 3
Ciała: 27.
ma wyſtytel P. Boga
ſłużyć: 197.
iego wraczenie: 67. 69
72. 130. 234.

Regeſt.

Dionizj/okryſcie: 57
 iego Krag obrona: 58
 Diſcordia. 272. (213
 Dlugom odpuſzczanie
 Dni Chreſcjanſkich
 roznosc. 118. (317.
 Dobra/troſkie: 20.
 Szafanek ich: 20.
 wielkicy potrzebuja
 Oſtroſnoſci. 220.
 za Dobrodziekowacze
 zlego oſkarzaj ſie.
 337. 341.
 D O B R O naſe naſe
 wyſſe, P. Bog: 355.
 iako Dobroliwy ieſt!
 (279.
 Dobrodziejſtwo 10° roz
 zwaſzanie. 69. 79.
 O Dobrze cymieniu: 278
 trzeba ſie te^o wyje: 239
 komu pierwocy: gdy
 kſka ich bedzie pro
 ſito: 358. (278.
 y. Zli czynia dobrze z
 iakoto. 352.
 Oſtatek o Dobrych D
 czynach z przy D.
 Dobrze proſic/co ieſt.
 (189.
 Dochody Koſcielne. 92.
 Dochody mairacy, niema
 10 ſkarbic. 17.

Dolutkowſkie. 14.
 Doktorowſkie. 14.
 dzierzeli: a gdzie ſa
 poſwieceni. 87.
 Dom obalony./ y Dus
 chowny. 79.
 Domowe ſprawy Dnie
 cinſkie. 186.
 bez Dopuſzczenia Boſe
 go/ nie. 18.
 Doſkonaloſc ludzka/ ko
 ra: 208. 357. (287.
 gdzie: a ktora: 384.
 O Kagi/ trzyp: 324.
 ktora da Ciacha/ y do
 Piekla: przy N/ y P.
 w Droga iſc. 193.
 Drzewo dobrego o
 woce 279. (30.
 przez Drzewo, Grzech
 D V C H S. ieſt y Bo
 ga Oycy/ y Syna: 12
 tego pochodzenie: 11.
 kiedy ieſt Obraſnio 10
 czemu Swiezy: 13. 63
 Siedmioraki: 164.
 Bogiem nie zowie go
 Pismo. 69.
 w Koſciele tylko Po w
 ſechnym mieſta: 89.
 do Przyetia ie^o trzez
 ba ſie gotowac: 167.
 4 co

Regest.

Co to trzaskadzi: 106.

O Gzichachomupizer:

Aronych. 252. 254.

162.

Duch nasy walecy 3 Eny

slamu: 276.

rego podobnie Ducho

Bozema. 277.

Duchomnem bosc/co 94

Duch Szataniski/ ias

247.

Dusia / dressa jest niz

wysstet swiat: 323.

pizercho pilniey starac

sie o me/nizli o Cias

to: 209. 320.

gnaczy Swrot 2 co

jest / 3 Duse nitoz

wosc. 336.

Dydz / dwiatr. 188.

O Ziarku maracy / iako

maia starbie. 18.

Pañ =

Dzieciñ / stie. 103.

stwo / Zana f. 284.

Dziedziacami byc Niez

biestnie/co to 1231.

Dziekować weza, Cere-

moniae przy Brzcie.

(148.

Dyleñ kady, czego

wezy. 112.

O Dzieciestinach. 922

E.

Elementum, stad ma

inoc: Cyp: 155.

Eliaß / 3 Enodre: 126.

Kate profic odsiebie 77.

Elitacufowek fola 163.

Elloch 3 Eliaß. 126.

Elasmus, Minister

rer. o Pozn. 72 372

Esau, iako wshora

ny. 818

Ena / ndzwana Niez

wista, Donna des

dat. 229. (231.

byla y Corta / y Jona:

Psych. 228. (198

Evangeliey wczitrosie

niewpedzie nstiesnaz

3 przy Wiczerzy y

Niecdoniskiey / wiel

kie sa dinnice: 312

nie wstisko jest wnicy

napiłano: 159.

a conapilano iako ma

biełsprowowano 160

Evangeliey piatcy fun

dament. 259.

Evangeliey z pierz /

Bacerze.

As. S. Lu

天啓元年

B. Epistola: 78
 Gebete: 3 (147)
 Briefe: 142, 146
 86 Apostelbriefe: 148, 149
 Briefe: 148, 149
 Briefe: 148, 149
 Briefe: 148, 149

F
S. Iohannes Dapiez 156
Zusatzens 2 przo Ph
S. Iagur / pisek miedz
ia. 1508. 308.
filio 2 przo Ph
S. Dancie Pan Boglu
dzim. 337
w Fortunnich rzeczach
takto sie rzadzi. 74
Kosciel cemu Pan
Bog, ug nas dopu-
szca. 355.
Fundament platey E-
wangeliay. 259

G.	
Głowa potrzebna 3 59	
Wolens.	87.
Gł. dłowanie.	3 5.
Gł. Edeon	228.
Krzyżem S. + zwa-	
459.	421.

[illegible]

2000

[illegible]

25 Władomosci / Breg
wypis / 34. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855

Regelst.

Jank. Jankowicz. 283.
Zana S. Brzeczula Po
ofstaniec. 289.
Jankowicz. 289.
Formalek. 289.
Leffe, y cieffie. 290.
Edneffie. 350.
Zephrege corka. 29.
Jeremiasz, paswiecony
Jezus / sio test y dobry:
ma bracia was. (237).
Dziś do czym ma gła-
daci. I 238.
Jesusae. 256.
Jozef / cos w d. 23.
Imię Cłowieczęństwa
Dnińskiego : 59.
Kłanacie się im. 2.
I Grac tart. 2c. 326.
II Luminati. 158.
III Mioná pyrdnie/przy
Arzie. 151.
IV Kłoskie Cłowinij 256.
o Interdykcje. 164.
V Ob / od złego bę-
mnia / bajum 268.
Sobá S. Wiaráz. 73.
Cierpliwosć. 267.
Buzenia. 215.
Jonathas. 267.

1. Iſaiah. 269. (265.
 2. Iſaiah. Arimathaeiſt.
 3. Iſaiah. 308. (304.
 4. Iſaiah. 319. (315.
 5. Iſaiah. 329. (325.
 6. Iſaiah. 339. (335.
 7. Iſaiah. 349. (345.
 8. Iſaiah. 359. (355.
 9. Iſaiah. 369. (365.
 10. Iſaiah. 379. (375.
 11. Iſaiah. 389. (385.
 12. Iſaiah. 399. (395.
 13. Iſaiah. 409. (405.
 14. Iſaiah. 419. (415.
 15. Iſaiah. 429. (425.
 16. Iſaiah. 439. (435.
 17. Iſaiah. 449. (445.
 18. Iſaiah. 459. (455.
 19. Iſaiah. 469. (465.
 20. Iſaiah. 479. (475.
 21. Iſaiah. 489. (485.
 22. Iſaiah. 499. (495.
 23. Iſaiah. 509. (505.
 24. Iſaiah. 519. (515.
 25. Iſaiah. 529. (525.
 26. Iſaiah. 539. (535.
 27. Iſaiah. 549. (545.
 28. Iſaiah. 559. (555.
 29. Iſaiah. 569. (565.
 30. Iſaiah. 579. (575.
 31. Iſaiah. 589. (585.
 32. Iſaiah. 599. (595.
 33. Iſaiah. 609. (605.
 34. Iſaiah. 619. (615.
 35. Iſaiah. 629. (625.
 36. Iſaiah. 639. (635.
 37. Iſaiah. 649. (645.
 38. Iſaiah. 659. (655.
 39. Iſaiah. 669. (665.
 40. Iſaiah. 679. (675.
 41. Iſaiah. 689. (685.
 42. Iſaiah. 699. (695.
 43. Iſaiah. 709. (705.
 44. Iſaiah. 719. (715.
 45. Iſaiah. 729. (725.
 46. Iſaiah. 739. (735.
 47. Iſaiah. 749. (745.
 48. Iſaiah. 759. (755.
 49. Iſaiah. 769. (765.
 50. Iſaiah. 779. (775.
 51. Iſaiah. 789. (785.
 52. Iſaiah. 799. (795.
 53. Iſaiah. 809. (805.
 54. Iſaiah. 819. (815.
 55. Iſaiah. 829. (825.
 56. Iſaiah. 839. (835.
 57. Iſaiah. 849. (845.
 58. Iſaiah. 859. (855.
 59. Iſaiah. 869. (865.
 60. Iſaiah. 879. (875.
 61. Iſaiah. 889. (885.
 62. Iſaiah. 899. (895.
 63. Iſaiah. 909. (905.
 64. Iſaiah. 919. (915.
 65. Iſaiah. 929. (925.
 66. Iſaiah. 939. (935.
 67. Iſaiah. 949. (945.
 68. Iſaiah. 959. (955.
 69. Iſaiah. 969. (965.
 70. Iſaiah. 979. (975.
 71. Iſaiah. 989. (985.
 72. Iſaiah. 999. (995.
 73. Iſaiah. 1009. (1005.
 74. Iſaiah. 1019. (1015.
 75. Iſaiah. 1029. (1025.
 76. Iſaiah. 1039. (1035.
 77. Iſaiah. 1049. (1045.
 78. Iſaiah. 1059. (1055.
 79. Iſaiah. 1069. (1065.
 80. Iſaiah. 1079. (1075.
 81. Iſaiah. 1089. (1085.
 82. Iſaiah. 1099. (1095.
 83. Iſaiah. 1109. (1105.
 84. Iſaiah. 1119. (1115.
 85. Iſaiah. 1129. (1125.
 86. Iſaiah. 1139. (1135.
 87. Iſaiah. 1149. (1145.
 88. Iſaiah. 1159. (1155.
 89. Iſaiah. 1169. (1165.
 90. Iſaiah. 1179. (1175.
 91. Iſaiah. 1189. (1185.
 92. Iſaiah. 1199. (1195.
 93. Iſaiah. 1209. (1205.
 94. Iſaiah. 1219. (1215.
 95. Iſaiah. 1229. (1225.
 96. Iſaiah. 1239. (1235.
 97. Iſaiah. 1249. (1245.
 98. Iſaiah. 1259. (1255.
 99. Iſaiah. 1269. (1265.
 100. Iſaiah. 1279. (1275.
 101. Iſaiah. 1289. (1285.
 102. Iſaiah. 1299. (1295.
 103. Iſaiah. 1309. (1305.
 104. Iſaiah. 1319. (1315.
 105. Iſaiah. 1329. (1325.
 106. Iſaiah. 1339. (1335.
 107. Iſaiah. 1349. (1345.
 108. Iſaiah. 1359. (1355.
 109. Iſaiah. 1369. (1365.
 110. Iſaiah. 1379. (1375.
 111. Iſaiah. 1389. (1385.
 112. Iſaiah. 1399. (1395.
 113. Iſaiah. 1409. (1405.
 114. Iſaiah. 1419. (1415.
 115. Iſaiah. 1429. (1425.
 116. Iſaiah. 1439. (1435.
 117. Iſaiah. 1449. (1445.
 118. Iſaiah. 1459. (1455.
 119. Iſaiah. 1469. (1465.
 120. Iſaiah. 1479. (1475.
 121. Iſaiah. 1489. (1485.
 122. Iſaiah. 1499. (1495.
 123. Iſaiah. 1509. (1505.
 124. Iſaiah. 1519. (1515.
 125. Iſaiah. 1529. (1525.
 126. Iſaiah. 1539. (1535.
 127. Iſaiah. 1549. (1545.
 128. Iſaiah. 1559. (1555.
 129. Iſaiah. 1569. (1565.
 130. Iſaiah. 1579. (1575.
 131. Iſaiah. 1589. (1585.
 132. Iſaiah. 1599. (1595.
 133. Iſaiah. 1609. (1605.
 134. Iſaiah. 1619. (1615.
 135. Iſaiah. 1629. (1625.
 136. Iſaiah. 1639. (1635.
 137. Iſaiah. 1649. (1645.
 138. Iſaiah. 1659. (1655.
 139. Iſaiah. 1669. (1665.
 140. Iſaiah. 1679. (1675.
 141. Iſaiah. 1689. (1685.
 142. Iſaiah. 1699. (1695.
 143. Iſaiah. 1709. (1705.
 144. Iſaiah. 1719. (1715.
 145. Iſaiah. 1729. (1725.
 146. Iſaiah. 1739. (1735.
 147. Iſaiah. 1749. (1745.
 148. Iſaiah. 1759. (1755.
 149. Iſaiah. 1769. (1765.
 150. Iſaiah. 1779. (1775.
 151. Iſaiah. 1789. (1785.
 152. Iſaiah. 1799. (1795.
 153. Iſaiah. 1809. (1805.
 154. Iſaiah. 1819. (1815.
 155. Iſaiah. 1829. (1825.
 156. Iſaiah. 1839. (1835.
 157. Iſaiah. 1849. (1845.
 158. Iſaiah. 1859. (1855.
 159. Iſaiah. 1869. (1865.
 160. Iſaiah. 1879. (1875.
 161. Iſaiah. 1889. (1885.

K.

A Aczerze / nie sa Prás
 mymi Chrześciani :
 ale sa podobni Po-
 szonim : **W 4.**
 bo y Chwierza : **344.**
 y Batwochwalcé :
345.
 przerhoż nie obcować
 z nimi : ani ich poz-
 drawiać : **269.**
 Bogoboyności nie-
 macia : **352. 347.**
 Dykue^o Duchá pełni :
 s kad sie rodza : Cypr :
274.
 nie widza Calemnic
 Brolestwa Bo : **176.**
 ani Kostoży Nubie-
 stich : **231**
 A a iá **W 340a**

Wiergościu 7 8 Cze
 mca 18: 345. 747.
 niedziela wielkizy 10
 wolska 19 zmiem 94.
 Przestępcie słu Boga
 go Owefazan: 244
 słu Boga 1012 47.
 N edwie: słu 23 44
 Białochwał: 345.
 245/ Brzeczoprynie
 słu/ Swietokład:
 słu/ Portwarze. 26.
 347.
 Włoboszcz: 248,
 przetrz: niedziela P.
 Bog/ dla nich barzy
 Krolestwo: 349.
 7 słu nie ten Grzech
 samemu Papieżowi
 jest zachowany 26 186
 pilnie trzeba się go
 strzedz. 349.
 Bzdziłem Ładzie. 46
 na Kamieniu się pod
 kład: 1012 187.
 Banony Apostołów. 9.
 Bantonu Obrona. 132.
 Banonizowanie Stwier
 tych. 187.
 Bantonu jednego słu
 głowe konanie. 127.
 Banancem Hecony jest
 Zafon Boga 22 1.

Baptista iżer miodo? 2.
 14. Dominowacie na
 2. 5) 216. 290
 ed nida mur z Doko
 2300 y d fako im! Bas
 fo wde? 16. (348.
 żeniecie niemoga 169
 Baptanysa też Chrzes
 tianie? 174. 196.
 Baptanistwo dwolic sta
 rego Zakonu; a idko
 oboje Pan Christus
 wypelnił? 197. 23.
 z Pokoleniem Broles
 west m/ idko. 128.
 Bapa 43.
 Baranie; paterz Bażn.
 Battigrad. 1726.
 Bar; r Baż Pstefiel. 69
 Batychism/przy Brzele.
 1750.
 Bawick. 82.
 Batholieu. 48. (319)
 Bazama idko sluchac:
 Domowe 133.
 Baznadzieta/ czyie ma
 mieryce? 2.
 ma Szczekac. 27c.
 Bażn Boża namierza/
 bcz z wyćieczonym od
 Dyabla: 217.
 Dorczesna/z Grzechu
 212. Dos

Keppel:

Dobrym zażemni przec
 spólna / 40 / 196.
 B. Jeruzość : 39 (126.
 Jaki słowo. S. Pamiłá:
 z opiewa: 79 i 202 28.
 S. porem obwrota
 wówa: ... 273.
 O hoj wania zabrania
 Klerym. 269.
 Biećanie przy Włodzia
 o trach-anotach 295.
 S. Blumunt z párry/
 Clemens. 111 / 271.
 Błażze Boskielny 125.
 B. Miotkow. pomim =
 190ff. 290.
 Duka droga: 339.
 Doff. 307 / 264.
 B. mierzowis / dwa na A
 wiecena: 143.
 y jeden być może: 145
 przy Bierzmowaniu
 o uch. 174 ff. 165.
 B. Olące sbytnie. 2 10.
 Bolenda. 106 / 202.
 Bonamie Chrzestiań
 kie. 43 / 294.
 Konalium Trydenckie.
 Korab Boogae 26.
 Boski calowanie. 163
 o Boskiele: 82.
 Summa tego / co-o
 4e. 119

nim, w Bredzie, mę-
 zym, 104. 105. 106.
 Kiechadzki, 107. 108.
 109. mamy sił, 110. 111.
 na feni, 112. 113. 114.
 115. 116. 117. 118. 119.
 y Gorka, 120. y Zona:
 y Ste y Dobroć, 121. 122.
 w nym, ył, 123. 124. 125.
 Włora/ Włodziu/ y
 Włoki: 126. (238.
 z nym, 127. 128. 129.
 Ostatek na feni, 130.
 feni: 131. 132. 133. 134.
 Kosciele, 135. 136. 137.
 Dochod, 138. 139. 140.
 141. 142. 143. 144. 145.
 to tam, 146. 147. 148.
 to / y w dnu, 149. 150.
 dnu: 151. 152. 153. 154.
 B. Kodo/ 155. 156. 157.
 158. 159. 160. 161. 162.
 163. 164. 165. 166. 167.
 168. 169. 170. 171. 172.
 173. 174. 175. 176. 177.
 178. 179. 180. 181. 182.
 183. 184. 185. 186. 187.
 188. 189. 190. 191. 192.
 193. 194. 195. 196. 197.
 198. 199. 200. 201. 202.
 203. 204. 205. 206. 207.
 208. 209. 210. 211. 212.
 213. 214. 215. 216. 217.
 218. 219. 220. 221. 222.
 223. 224. 225. 226. 227.
 228. 229. 230. 231. 232.
 233. 234. 235. 236. 237.
 238. 239. 240. 241. 242.
 243. 244. 245. 246. 247.
 248. 249. 250. 251. 252.
 253. 254. 255. 256. 257.
 258. 259. 260. 261. 262.
 263. 264. 265. 266. 267.
 268. 269. 270. 271. 272.
 273. 274. 275. 276. 277.
 278. 279. 280. 281. 282.
 283. 284. 285. 286. 287.
 288. 289. 290. 291. 292.
 293. 294. 295. 296. 297.
 298. 299. 300. 301. 302.
 303. 304. 305. 306. 307.
 308. 309. 310. 311. 312.
 313. 314. 315. 316. 317.
 318. 319. 320. 321. 322.
 323. 324. 325. 326. 327.
 328. 329. 330. 331. 332.
 333. 334. 335. 336. 337.
 338. 339. 340. 341. 342.
 343. 344. 345. 346. 347.
 348. 349. 350. 351. 352.
 353. 354. 355. 356. 357.
 358. 359. 360. 361. 362.
 363. 364. 365. 366. 367.
 368. 369. 370. 371. 372.
 373. 374. 375. 376. 377.
 378. 379. 380. 381. 382.
 383. 384. 385. 386. 387.
 388. 389. 390. 391. 392.
 393. 394. 395. 396. 397.
 398. 399. 400. 401. 402.
 403. 404. 405. 406. 407.
 408. 409. 410. 411. 412.
 413. 414. 415. 416. 417.
 418. 419. 420. 421. 422.
 423. 424. 425. 426. 427.
 428. 429. 430. 431. 432.
 433. 434. 435. 436. 437.
 438. 439. 440. 441. 442.
 443. 444. 445. 446. 447.
 448. 449. 450. 451. 452.
 453. 454. 455. 456. 457.
 458. 459. 460. 461. 462.
 463. 464. 465. 466. 467.
 468. 469. 470. 471. 472.
 473. 474. 475. 476. 477.
 478. 479. 480. 481. 482.
 483. 484. 485. 486. 487.
 488. 489. 490. 491. 492.
 493. 494. 495. 496. 497.
 498. 499. 500. 501. 502.
 503. 504. 505. 506. 507.
 508. 509. 510. 511. 512.
 513. 514. 515. 516. 517.
 518. 519. 520. 521. 522.
 523. 524. 525. 526. 527.
 528. 529. 530. 531. 532.
 533. 534. 535. 536. 537.
 538. 539. 540. 541. 542.
 543. 544. 545. 546. 547.
 548. 549. 550. 551. 552.
 553. 554. 555. 556. 557.
 558. 559. 560. 561. 562.
 563. 564. 565. 566. 567.
 568. 569. 570. 571. 572.
 573. 574. 575. 576. 577.
 578. 579. 580. 581. 582.
 583. 584. 585. 586. 587.
 588. 589. 590. 591. 592.
 593. 594. 595. 596. 597.
 598. 599. 600. 601. 602.
 603. 604. 605. 606. 607.
 608. 609. 610. 611. 612.
 613. 614. 615. 616. 617.
 618. 619. 620. 621. 622.
 623. 624. 625. 626. 627.
 628. 629. 630. 631. 632.
 633. 634. 635. 636. 637.
 638. 639. 640. 641. 642.
 643. 644. 645. 646. 647.
 648. 649. 650. 651. 652.
 653. 654. 655. 656. 657.
 658. 659. 660. 661. 662.
 663. 664. 665. 666. 667.
 668. 669. 670. 671. 672.
 673. 674. 675. 676. 677.
 678. 679. 680. 681. 682.
 683. 684. 685. 686. 687.
 688. 689. 690. 691. 692.
 693. 694. 695. 696. 697.
 698. 699. 700. 701. 702.
 703. 704. 705. 706. 707.
 708. 709. 710. 711. 712.
 713. 714. 715. 716. 717.
 718. 719. 720. 721. 722.
 723. 724. 725. 726. 727.
 728. 729. 730. 731. 732.
 733. 734. 735. 736. 737.
 738. 739. 740. 741. 742.
 743. 744. 745. 746. 747.
 748. 749. 750. 751. 752.
 753. 754. 755. 756. 757.
 758. 759. 760. 761. 762.
 763. 764. 765. 766. 767.
 768. 769. 770. 771. 772.
 773. 774. 775. 776. 777.
 778. 779. 780. 781. 782.
 783

Neuest.

Wszystkie te. 69
Przypomnienie Chleba
Błogosławieństwo. 94.
Brośnięta Boże / Lud
Fre / o Szablach / 102
Pis. 206. (nie). 154
Brośnięta Chrzestna,
Rzeź / rożniane jest ;
a także ma być świadko-
wstwem i mój id. 160
na rzy rzy pamię-
cie / wry hmy. 166.
Woda : 30 Kości : 35
tego Tęciennice : 174
Ceremoniae : 142. 159
Oziaref matych : 148.
149. 155.
w Potrzebie. 141.
Brzyś S. + 30.
iego Moc : 48. 121.
im Zegnaniu. 112.
Boże umocnienie : przy
BO.
Brzyś nóg / iako leżisz i
Pórz y Zarymno.
Brzyśmo / z kad : co zna-
czy. 10. 152. 153 10.
B Wasne tabitka. 78.
Bupietwo. 17.
Bustiel. 218.

L.

II. *Deinstie slova nPo*

la Fow / Skrzygdo. 7.
 Łańfowie. 154
 Łąkomst wó / test. 340
 dniestwo. 334.
 o nim. 244. 248.
 Chlebowi Powszednie
 mu przeciwne: 209.
 Tararka um śmierz
 Staca. 40.
 Łaska Boga / co: 217.
 bez mego nie niemożę:
 70. (218: 221.
 ię / Niepewność. 187.
 Łaska Pańska doczesna.
 32. 218. 54. 55.
 Łazarz na Łanie Abrah.
 U Łazarz Bóg. by. 125
 o Lemistwie. 251.
 Lewyabel 65. (184
 na Lewicy ianie Ciała.
 U Lichwarze; 269.
 o Lichwie. 323.
 Lichwa. 179.
 U Ono Abrahámowie /
 co jest: Antema Boz
 lesi: 2. ani jest Pies.
 Flem: Aug. 50. 51.
 Miejsce jest Ocho
 dzema / o Piekła: 2.
 Bier.: 54.
 Ktorzy tam idą: 48.

1941

Regeſt.

w mieſciech / Wiarobze-
 nie / Porzeſcie 229
 Marya Magdalena 2
 parz M Ag.
 Marcin S. galke O-
 gniſta maſ nad ſor-
 ba / przy Mſy. 118.
 Marta S. m on 241.
 Marbuſa 209 (163
 Marſka / karzac milue:
 niekaſzda farmis 79.
 ta iſt Koſciol 98. 10.
 nad wſſyſkie Koſciol-
 ce. 218.
 Marzonia 2 parz Pam.
 M Czemiſtra zalece-
 nie 2. 101. 163. 4.
 na me Gotoranie.
 Mieczennicy Koſciol
 Porz. chnego. 117.
 y Mieczennicy 118.
 iako kuſon 119. 115.
 Miſka Paſka / zepola
 wona 2 Miſko 40.
 Rozmyſlanie 109, iſt
 poſtrecznie 115.
 Saſtuge 109 318 Ko-
 ſciol / y 109. 118.
 Melania S. niewiaſta
 meſkiego ſerſ 115.
 Melchisedek. 23. 313.
 Melchiff: 22.

y 30. 313. 115.
 Meſoboregare Deſula 2
 a czemu 109. 115.
 Doſſce. 2-3.
 M Jary przeba, wſſe
 dzie. 3. 6.
 Mieſto moloſone: 5.
 Niebieſkie / iſt 115.
 cym iſt Koſciol. 86.
 Miecz / przed Kaie 55.
 Miecz dwa. 271. (47.
 Mierſka 4' po ſmierci.
 Miſzczanem przebabu
 ſu martoſowa 3 26.
 Miſki Goſa ſiwa P.
 Chriſtoſowego. 115.
 Miſoſe / czemu 115.
 wa Grzech. 3 115.
 Miſoſi zalecenie 233
 a 115. 26. 115. 35.
 Rozdział / y Wyſiad:
 354. (130. 122.
 iroſka iſt / w Paſcie
 ku ſobie ſommu: 354
 358. 115. 358.
 Porradek opiaſania 115.
 109. 115. / 115. 36.
 iſt Drzewo dobrym:
 y Poſtrecznie 280.
 Przetoż Nieproznue:
 280. 115.

Regel.

[illegible]

Słucha boga / w Dpo-
 stola : 8.
 co nie : 10.
 czy Son : 13 9 7 26.
 w Gieschu 7 miedzi
 Pi Boggi / Cyp. 29
 225.
 iako na nie znawu
 Brzechodzie : 277
 do P. B. ydo E : 75 101
 Pańska / pąty / Pa-
 tka : 161 4 10 14
 Monik S. plakat Zas
 anstyn G. 44.
 w Kierzu grob. 42.
 Morze / KŁ lar, 3
 Zdy ! 13 12. (3 93.
 iako patat Miosofia :
 iako s nim Pan Bog
 m wys. 77.
 W Za Dpeffolsta? 2.
 S. Jakuba : 13 12.
 wo Pana Chrystusa w
 sta widnia! : 103 13.
 Si Cyp: fciadecrwo;
 ytezy / w Biech Koro
 dzienia Woje : 1. 7.
 co sie przymcy dziecie ;
 116.
 co przymcy czynie 15
 gdzie ma bde : 13 7.
 po kie / Polacy wygrd
 lipole : 126. przy

大政

7 pzy nowel / Cud: 24.
 7 tocy niekafi: 13 Pan
 7 Chrystos figury C.
 7 12 wespstyl. 7 04.
 7 12 str 216, fiedy me so
 7 Brz dham. 238.

N^o

D. Aboth. 230. 266.
 Nabaznistwo wazbudze
 nie / 109.
 Naczenie / w tym test
 prowa. 200. 262.
 9 mcy. 187.
 109 Znaczenie / a w
 czym naleze. 74.
 109 Znaczenie / 3
 przyklad w S. 138.
 w samym P. Bo. 76.
 w Elzowicze. 77.
 y w Swietech. 232.
 Nagrode wczynic / przy
 Dokuic. 350 (263).
 Naleznosci zaplat
 Naklad na Pogrzeb 38
 Nalozg zly, y przy kona
 nionu trwa. 327.
 Naloznice domowe 323
 Narodzenie Syna Bo
 zego. 11.
 1300. 26.

Sinfonias 1. 172. 173.
 Klaviersolomonie dobych
 trecke. 174. 175. 176.
 Klaviersolomonie 177. 178.
 Choralien 179. 180.
 Klaviersolomonie 181. 182.
 Klaviersolomonie 183. 184.
 Klaviersolomonie 185. 186.
 Klaviersolomonie 187. 188.
 Klaviersolomonie 189. 190.
 Klaviersolomonie 191. 192.
 Klaviersolomonie 193. 194.
 Klaviersolomonie 195. 196.
 Klaviersolomonie 197. 198.
 Klaviersolomonie 199. 200.
 Klaviersolomonie 201. 202.
 Klaviersolomonie 203. 204.
 Klaviersolomonie 205. 206.
 Klaviersolomonie 207. 208.
 Klaviersolomonie 209. 210.
 Klaviersolomonie 211. 212.
 Klaviersolomonie 213. 214.
 Klaviersolomonie 215. 216.
 Klaviersolomonie 217. 218.
 Klaviersolomonie 219. 220.
 Klaviersolomonie 221. 222.
 Klaviersolomonie 223. 224.
 Klaviersolomonie 225. 226.
 Klaviersolomonie 227. 228.
 Klaviersolomonie 229. 230.
 Klaviersolomonie 231. 232.
 Klaviersolomonie 233. 234.
 Klaviersolomonie 235. 236.
 Klaviersolomonie 237. 238.
 Klaviersolomonie 239. 240.
 Klaviersolomonie 241. 242.
 Klaviersolomonie 243. 244.
 Klaviersolomonie 245. 246.
 Klaviersolomonie 247. 248.
 Klaviersolomonie 249. 250.
 Klaviersolomonie 251. 252.
 Klaviersolomonie 253. 254.
 Klaviersolomonie 255. 256.
 Klaviersolomonie 257. 258.
 Klaviersolomonie 259. 260.
 Klaviersolomonie 261. 262.
 Klaviersolomonie 263. 264.
 Klaviersolomonie 265. 266.
 Klaviersolomonie 267. 268.
 Klaviersolomonie 269. 270.
 Klaviersolomonie 271. 272.
 Klaviersolomonie 273. 274.
 Klaviersolomonie 275. 276.
 Klaviersolomonie 277. 278.
 Klaviersolomonie 279. 280.
 Klaviersolomonie 281. 282.
 Klaviersolomonie 283. 284.
 Klaviersolomonie 285. 286.
 Klaviersolomonie 287. 288.
 Klaviersolomonie 289. 290.
 Klaviersolomonie 291. 292.
 Klaviersolomonie 293. 294.
 Klaviersolomonie 295. 296.
 Klaviersolomonie 297. 298.
 Klaviersolomonie 299. 300.
 Klaviersolomonie 301. 302.
 Klaviersolomonie 303. 304.
 Klaviersolomonie 305. 306.
 Klaviersolomonie 307. 308.
 Klaviersolomonie 309. 310.
 Klaviersolomonie 311. 312.
 Klaviersolomonie 313. 314.
 Klaviersolomonie 315. 316.
 Klaviersolomonie 317. 318.
 Klaviersolomonie 319. 320.
 Klaviersolomonie 321. 322.
 Klaviersolomonie 323. 324.
 Klaviersolomonie 325. 326.
 Klaviersolomonie 327. 328.
 Klaviersolomonie 329. 330.
 Klaviersolomonie 331. 332.
 Klaviersolomonie 333. 334.
 Klaviersolomonie 335. 336.
 Klaviersolomonie 337. 338.
 Klaviersolomonie 339. 340.
 Klaviersolomonie 341. 342.
 Klaviersolomonie 343. 344.
 Klaviersolomonie 345. 346.
 Klaviersolomonie 347. 348.
 Klaviersolomonie 349. 350.
 Klaviersolomonie 351. 352.
 Klaviersolomonie 353. 354.
 Klaviersolomonie 355. 356.
 Klaviersolomonie 357. 358.
 Klaviersolomonie 359. 360.
 Klaviersolomonie 361. 362.
 Klaviersolomonie 363. 364.
 Klaviersolomonie 365. 366.
 Klaviersolomonie 367. 368.
 Klaviersolomonie 369. 370.
 Klaviersolomonie 371. 372.
 Klaviersolomonie 373. 374.
 Klaviersolomonie 375. 376.
 Klaviersolomonie 377. 378.
 Klaviersolomonie 379. 380.
 Klaviersolomonie 381. 382.
 Klaviersolomonie 383. 384.
 Klaviersolomonie 385. 386.
 Klaviersolomonie 387. 388.
 Klaviersolomonie 389. 390.
 Klaviersolomonie 391. 392.
 Klaviersolomonie 393. 394.
 Klaviersolomonie 395. 396.
 Klaviersolomonie 397. 398.
 Klaviersolomonie 399. 400.
 Klaviersolomonie 401. 402.
 Klaviersolomonie 403. 404.
 Klaviersolomonie 405. 406.
 Klaviersolomonie 407. 408.
 Klaviersolomonie 409. 410.
 Klaviersolomonie 411. 412.
 Klaviersolomonie 413. 414.
 Klaviersolomonie 415. 416.
 Klaviersolomonie 417. 418.
 Klaviersolomonie 419. 420.
 Klaviersolomonie 421. 422.
 Klaviersolomonie 423. 424.
 Klaviersolomonie 425. 426.
 Klaviersolomonie 427. 428.
 Klaviersolomonie 429. 430.
 Klaviersolomonie 431. 432.
 Klaviersolomonie 433. 434.
 Klaviersolomonie 435. 436.
 Klaviersolomonie 437. 438.
 Klaviersolomonie 439. 440.
 Klaviersolomonie 441. 442.
 Klaviersolomonie 443. 444.
 Klaviersolomonie 445. 446.
 Klaviersolomonie 447. 448.
 Klaviersolomonie 449. 450.
 Klaviersolomonie 451. 452.
 Klaviersolomonie 453. 454.
 Klaviersolomonie 455. 456.
 Klaviersolomonie 457. 458.
 Klaviersolomonie 459. 460.
 Klaviersolomonie 461. 462.
 Klaviersolomonie 463. 464.
 Klaviersolomonie 465. 466.
 Klaviersolomonie 467. 468.
 Klaviersolomonie 469. 470.
 Klaviersolomonie 471. 472.
 Klaviersolomonie 473. 474.
 Klaviersolomonie 475. 476.
 Klaviersolomonie 477. 478.
 Klaviersolomonie 479. 480.
 Klaviersolomonie 481. 482.
 Klaviersolomonie 483. 484.
 Klaviersolomonie 485. 486.
 Klaviersolomonie 487. 488.
 Klaviersolomonie 489. 490.
 Klaviersolomonie 491. 492.
 Klaviersolomonie 493. 494.
 Klaviersolomonie 495. 496.
 Klaviersolomonie 497. 498.
 Klaviersolomonie 499. 500.
 Klaviersolomonie 501. 502.
 Klaviersolomonie 503. 504.
 Klaviersolomonie 505. 506.
 Klaviersolomonie 507. 508.
 Klaviersolomonie 509. 510.
 Klaviersolomonie 511. 512.
 Klaviersolomonie 513. 514.
 Klaviersolomonie 515. 516.
 Klaviersolomonie 517. 518.
 Klaviersolomonie 519. 520.
 Klaviersolomonie 521. 522.
 Klaviersolomonie 523. 524.
 Klaviersolomonie 525. 526.
 Klaviersolomonie 527. 528.
 Klaviersolomonie 529. 530.
 Klaviersolomonie 531. 532.
 Klaviersolomonie 533. 534.
 Klaviersolomonie 535. 536.
 Klaviersolomonie 537. 538.
 Klaviersolomonie 539. 540.
 Klaviersolomonie 541. 542.
 Klaviersolomonie 543. 544.
 Klaviersolomonie 545. 546.
 Klaviersolomonie 547. 548.
 Klaviersolomonie 549. 550.
 Klaviersolomonie 551. 552.
 Klaviersolomonie 553. 554.
 Klaviersolomonie 555. 556.
 Klaviersolomonie 557. 558.
 Klaviersolomonie 559. 560.
 Klaviersolomonie 561. 562.
 Klaviersolomonie 563. 564.
 Klaviersolomonie 565. 566.
 Klaviersolomonie 567. 568.
 Klaviersolomonie 569. 570.
 Klaviersolomonie 571. 572.
 Klaviersolomonie 573. 574.
 Klaviersolomonie 575. 576.
 Klaviersolomonie 577. 578.
 Klaviersolomonie 579. 580.

Nawiedzenia Boiego
pożycie! 297.
Ná wielki / co jest! 68.
Nóutá Antezym Gwie-
ryni: 88 (2 i)
dla czego bowa dóna:
Proia wczy dobrze czyn-
nie 2 10.
ta potrzebuie Czasy y
Wskłodowidnia: 239
Koscielná jest dworán-
ka; Pisána / y Podá-
na (Basil. 77. 158.
Gionys. 159.
Ristorius. 28; (282.
Wierza, dworaka jest.
Zebiosa / cor. 201. 10.
droga do nich Proia:
31. 61. 66. 71.
florz y edmida: 48.
á nie zaráz: 53.
ich Tarcimice wie-
dzieć nie nógá rzeczy:
Aug. 58. Nies

Reges.

Wierzyły Gredzi 49.

Wiedos wian 49. 16. 18.

W nim gładce 49. 16. 18.

Wiedoskarki nase nyc

moim wyndawic.

Wiedniela / 3 kad: 2 99.

dla czego: 3 08.

Wywod icy ofobny:

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

Wpisi 3 07. 2 15. 16. 17.

O

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

O 47. 49.

Regist.

[illegible]

Ow Aposztoł test! 179.
O minis bradrecwo S.
Ostadeow. 179.
Ostatnie użycie
zakle. 179.
Oleg & Bogatiew. 37.
Odarcieciel P. B. 14.
Opiekę sie lednint &
wsiłinn. 14 (179).
O Rigenesow opadek.
O Sob-Łrocyce S. w
Łafnosie? 10.
Orszadek. 11.
Osobó, lednaretest wo Pi
Christinio. 27. 178.
Osobe ledne prawnik
Luterani od Bal
nistos. 31 179. 47.
Osobosc miekanta test
półecena. 1785. 179
w Czestokli żyjacym.
Oskamina 78. (179)
Ostaniec czasow prze
P Chm. cierpiak. 178.
O Wied swocony. 104
O Yce sciorze, od daw
na rety. 52. (179)
O Zaprzy Skrzyni B.

p.

Deitz/collet: 199

Wogost

Jego zalecenie: 198.
 211. 222. (Fam: 2. 17
 Potrzebny jest wogost:
 rzecze w um zba wien
 noch Summa: 22 2. 2c
 tako nadożnie mamy
 go mości: 22 2. 24.
 pierw: perzeba Grzech
 opłafce: 40 lepiey:
 mości: 40 lepiey: gdy
 w Grzechu kro lży:
 225.
 Wiele ich mości: 225.
 pewna: 1 chłdżba: 199
 na niezwomienie: 23 2
 Paedagogawie: 3 11.
 Pambu Pustelnik: 1czy:
 fa wczyl sie powstia:
 1: 238. 238.
 nad Tanecnica plakal
 Damić nasa nieerwa:
 14. 23 2. 240.
 Damićstwo / niema
 sie wyśnić: Aug. 178
 P. Chrystus go miluje:
 23 2. 240.
 Potrzebne temu cze:
 23 2. 240.
 nad Maltęństwo jest:
 komu jest Kofkazanie:
 a iuż nie Kaba: 3 36.
 Woguposlubione, iuż

nie może do Maltęń.
 23 2. 240.
 w Starym Zakonie
 czym rzadzić: 23 2.
 prz. czynu / tu miłofa
 Oblubienica P. 6.
 wzbudziaca: 22 2.
 Panne zowie Pismo
 Mierwiasta: 22 2.
 Możliwość Świec: 22 2.
 118. (293. 354.
 P A N / imie Boże:
 nasa 3 E S D S
 Chrystus: 23. 25.
 211. 222. 72. 99.
 Panom dafi dafi: 7
 211. 222. 72. 99.
 ich powinność: 81.
 w czym ich słuchaj:
 266. (272.
 Papieśta moc: 2 Cyp:
 temu Grzechy zachowane:
 272. 274.
 Pasterstie powinowac:
 two. 322.
 o Patronach: 129 (35
 Pawel ich ostrego oka:
 palat Miłofa: 3 53.
 Mieczem ściety: 78.
 Paula S. Zakonnicy:
 44.
 P. Klagiany Szarek
 niefrzisz

Rejest.

niekrzeli 2. a czemu. 149.
Patriarchow zlosc
 niewstydliwa 158.
 a obłudna. Swieta =
 bliwosc. 216.
Philip S. fufiony. 215.
Philip Melancthen,
 odmienny; a bluznier
 stwo tego. 345 (108)
Piatek ma byc smietny
Pieklo / co jest: 49.
 jest slowo Niepocie-
 sne: 30.
 tego Mleki iafic: 6.
 a Boiafn ich: 235.
 do mego droga: 68.
 tego Bolesci rozmia-
 zane: 70. (56.
 znaczy tez Grob. 54.
Pieniedzy chowanie: 5
Prañstwo: patrz / Ob-
 zarstwo.
Pikarci przymoznania;
 w Wierze odmienni.
Pisat Pon. sti. 30 (345
Pierworodny Grzech co
 jest: a przez Krzest
 bywa zgładzon. 240
Piotr S. fufiony: 216.
 Upadł: 219.
 Poznał sie: 218.

Przyjzgon: 78.
 w Rymie. 122. (256)
Piotrowi, Krzestow.
Pisina S. zrozumienio-
 za czasem bywa: 339
 w nim nie ohyfko jest
 69. (29.
Poczeć: 21.
P. Moriez: 127. 228. 275.
 Dochlebee. 268.
 Podania Apostolskie 2
 patrz / Tradycje.
P. ddany: patrz / Buno
 Poganie / kaźni (ref.
 Boże na Chrzesciány
 skladata. 258.
 w nich Sary Bo: 70.
 ich Zwyczaj, satej pos-
 dobneludowi B. 120
Pogrzeb P. Chust: 42.
 Zalobny: 45.
 tego Tarcenica: 35.
 o Chrzesciañst. m. 37.
 Zalobnym tez 49.
Pokora iafosc m. 34
 iey zalecenie: 245.
 jest poczatkiem Enot:
 Swierschnia. 247.
 przy Modlit. 194.
 w Synie Bozym / y
 P. Mar: iafa 228.
 Pokoy

Regest.

Pokoy zroba. 152.
 Pokusy nie są Grzech:
 onich. 215. 26. (275).
 Pokuta/ na czym iest: a
 iey Ceremonia: 167.
 Grzech poznać, sto-
 pien doniey naypier-
 wshy: 226. (36.
 Gotowanie do niey:
 częsci iey trzy: 337.
 iako dluga ma być:
 343. (344.
 skutki Prawdziwey:
 Czas Wspolitey. III.
 Zawna: 113.
 Wielkoczwartk. 273.
 Polska/ Grzechow iest
 petna: 251. 264. 325.
 iakoby sie vznać mo-
 gla: 259 (muic. 269.
 Racetze zbiegłe przy-
 iey zrownowiernicy iak
 to są odmienni. 346.
 Pomazaniey, trołacy.
 154
 Pomazowanie Chrześ-
 an/ trzy kroc: 181.
 od Apost: wyslo: 153.
 Ociem s: patrz, Oley.
 Pontus. 30. (6. 11.
 Postanie Synaj Ducha
 Post rostazany iest w

Ewangeliey: a iako
 ma być trzyman: 160.
 ozywia dusze; martwi-
 ciato: 335.
 Powshednim Grze-
 chom odpuszczeniey
 praśa: Aug. 240.
 lu Swiety: 120.
 Matzeystwa niemaią
 mieysca w ten czas-
 ani we Grode/ ani-
 w Piotel/ w Gobo-
 te. 177. (wiek. 28.
 Posrzednik, Bog y czo-
 Poswiacanie Kości 133.
 Ceremoniae iego co
 znacza: 138.
 v Zydow/ byli i thez
 Swieto. 310. 313.
 Poswiećciel: 13.
 nás swięci ztáški 170
 Poswiecone rzeczy zlad
 moc mąia. 156 (184.
 Potepionych rozność.
 Powietrzem Karanicz
 Powshednik/ co za kton
 nie iest prawym Chry-
 scijaninem. 4.
 Powshedny Kość. 8. 2. 2.
 Poroshednia Spowiedz.
 o Powshednich Grze-
 chach. 240.
 B b w Pow-

Regest:

w Powszednie dni
 żyć. 316.
 w Poznaniu bżw prj
 Process. Cia. B. 255.
 Nie dla pożytku, Pana
 Boga młowac 356.
 Pracować zbytnie. 15.
 Praktykarsze. 73.
 Praesumpcia 188. 200.
 Prawa, które mają być
 w Execucy. 322.
 Prawde zawżdy mówić
 328. (58. 60.)
 na Prawicy siedzieć?
 stać. 61. (44.) 184.
 iakie tam bśda ciā
 Praesumpcia patry Prae.
 Processie Niedziel. 112.
 z ciałe vmarłych. 43.
 Prokuratorowie. 269.
 Proroctwa były naśmiej
 wiściem. 85.
 Prorocy ostro a daleko
 widzący. 230.
 Prościć dobrze a przy-
 stojnie. 75. (troje.
 Ostatel przy Modli-
 Prośna chwata. 3 Py-
 chy. 243. (263. 289.)
 Proznowanie, że jest.
 Prusacy porażeni. 125.
 Przelojeni patry Wzja-
 dniczy.

Przeprosić się. 350 (19.
 Przestac na tim co mamy
 Przyczyna wstaw trzeba
 wiedzieć. 163. (167.
 w Przyczynie i cieśyc.
 Przykaz. Boczemu K.
 onim: 291. (332.
 jest zwierciadłem na-
 szym: a ma gośażdy
 umieć y rozumieć 337
 pilnie chować. 358.
 a nie lećce sobie wāżyc
 Porzadek y sumy (27.
 mając: 320. 333. 340.
 Grzechy. y dobre Wzjm
 si wśzystkie w nim są
 zamknięte. 191. 333.
 To chowaiacy, jeśli mi-
 łuje P. Boga: 352.
 napierw hę summa. 9
 Opisane iakie sprā-
 wowanie. 160.
 Przykłady ku naślado-
 waniu. 139. (ne. 36.
 Przypadek rzeczy odmie-
 ostatel przy zwierzy-
 o Przysiedze. 198 (nosci.
 Przysłowność w modli-
 twach. 194. 196.
 Psalmi co znaczą 195.
 objaśniana Pacierz:
 204. 211. 214. 221.

śpiewać

Regeſt.

ſolewac ielptw Fonas
 Patterz dno (nisi. 41)
 Paterz dno. 302
 Pacy iako mowia y
 ſpiewoia: Aug. 190
 Poſtelnik. 40. (287)
 reit oieci Jan. 283.
 Pochyco 10. 241. 245
 przeciwna iestzadaniu
 chleba Pomke: 210.
 Swoiaka iust: a po
 czym znać oboie: 247
 trzebś sie iey wiadro=
 wać pilno. 224.
 w doſkonaleſm 39=
 woicie: 287.

R.

Rady Dobrowolne:
 287. 288 (nie. 336)
 iako bywaia roſkazo=
 Radzie na zle, cudzy
 Grzech. 265.
 w Kain / Lotr: 54.
 dzwi do niego wybi=
 ze y flucz do niego
 Brew Pańska. 55.
 Rana wielka, wielkiego
 lekarza potrzebuie.
 Regina oſlepio: (164.
 na panna ozdrowiona
 przy Bo. Ciele. 255.

Reſolucy. 178. 179
 Reprobis ſenſual. 177.
 Reſolucy. 301. 317
 3Panie Bogiem: 17.
 ten wiſienſio pozym=
 fi bierze. 94. (263).
 Robornikowi zaplac.
 Rodzice, aby niezobna=
 li: maia byc oſtrozni:
 321. 339.
 ich ezeſe: 17.
 powinowactwo. 81.
 2718. 286.

Rofeniſki Biſkup. 33.
 Roku poczatki 98. 102
 Rola niewyppraw. 236.
 Roſſe młoda nacylde.
 281.

Rospacz, potepia: 187.
 o niey. 261.

Rozdziału potrzeba,
 w rownych rzeczach.
 174. (343).

Rozgrzebyć fogo: 338.
 wielka laſka Boża / zd=
 tym: 341.
 ktorzyta biera: 342.
 przy śmierci / każdy za
 plan ma moc na wſy
 ſkie Grzechy. 272.

Rozum, iako walczy z
 myſłami: 276.
 Rd 4

Neue Pf.

odkryto. D. Bog-
: wotern. 3 45-3 47.
R. Szadzeń. 1 4
Rzemioło: 1 7.
pa. 1111: Rzemioło
: pognaci. 1 8.

S

S Sakramenta Starego
 y Nowego Sakramh.
 139. 129.
Sakrament/ to test, Tę-
 iennica/ co: 194.
 pżywiec ich: y dobre od-
 mieniac wlewie: 308
Wstia z gdp Rzecz
 pzywiec: 306.
 mia podobieństwo z
 Rz. 34 z Aug. 108.
 175. 306.
Sad P. Chustusow: 58.
 o nim: y test dwoiaki:
 63. (62).
 z czego sadzić bedate:
 5 Swietym. 67.
Szafarstwo nage: 50.
 bra nam zleconego z
 15. 16.
Troickiego: 20.
 przyczyny zt go: 16.
 Pomu test trudne. 18.
Szafarz Brolewski: 15

Dobrze sobie pórada
 Dół. 21. 219
 Słomę madre, spada :
 w Balmochwalcstwo :
 344.
 dał się wiesić. 171.
 Samborski mieścianin
 Luteran. 346.
 Samego siebie miło =
 wał. 354. 358.
 Sámuel Prorok. 20.
 Sarnieki 319. 3272
 na Gzregorz. 259.
 Szatan / pater / Diabeł
 Szczepan Świetego
 zasnienie. 40.
 Madlona zó wle =
 przetraciły : 351.
 Pogrzebna 42.
 Sączka / pater / Droga
 Sebaſtian Świetego
 strzelan. 378.
 Sedzego powinność.
 269.
 Szemrać w Łazni Bo
 379. 164.
 Serce / Frzywa y pro
 sta : 297.
 proste y tiche : 237.
 z tego Pan Bog sa
 ożi z na to patrzy :
 236. 237.
 y na

Recept

9 na Kochanika ie 92 42
Przetoż napilniczy tego
mamy przestrzegac 2
godziych sadz hamo =
wec. 310 3 40
tego chwałę P. Boga
jest przyliczna 2 97.
nie milować. 3 56.
Serdecne Gizech. 2 36
sa rozmaite 3 8
Seraf, pokorny. 3 31
Siedmiorki Duch
Święty. 16 4
Gierob. broni. Pan
Bog. 310 3 40
Simulata equitas Augu-
stinus. 310 3 40
Strens Papież. 1 17.
Skapte nabyte. 19.
Skarbie metrzeba. 1 5.
Szkoły. 80
Sladzie, loteryjic
czymacy. 1
Slepota, co znaczy. 1 42
Stońce dworofie. 1 88.
Stowa trudniemy wy-
kladamy latwoiefy=
ni. 310 3 40
nie tych / ale ich zrozumienia patrzyć w
Pismo S. 324.

Słowo Boże Pana
 Chrystusa. 13.
 Słowa Bożego weznie-
 sienie: 13.
 tagańtey not rest: a 13.
 to weznie ma bytne-
 go słuchanie / y po-
 wiedanie: a gdzie:
 13.
 imafomanie tego, zna-
 czy Sól / przy Krzcie.
 147.
 Słub czyniony, dwo-
 162.
 Matczński. 173.
 Sługa, w czym ma Pa-
 ną słuchać: 266.
 tego po wino wacność:
 291.
 niepożyteczny: 21.
 Podobieństwo zdry-
 ce zbitego. 225.
 Słuszne P Bogu: 71.
 iako: 183.
 ludzom y Syablu. 72.
 Słuchanie se y weselić.
 110. (44.
 Smetek po Dmarłych.
 Smetkow pożytek. 297.
 Smierć Pańska: 30.
 o co wspomina. 36.
 przed Smiercią / przy
 11.

Nettel

zmierz do niego tego
patrzeć na Drogę do
37. 40. 43.
pamiętać na nie... 69.
o Ciemiernych Grzechach
Smoł, Spabel... 68.
Ciepły i ciepło wależy
rozumem i ciepło grze-
cha.
S O b a t a, czemu...
wykłada się Odpoczy-
wanie
w Ochotzowie, Zdyż-
spaleniu.
Socrates...
Sodomski Grzech...
Sól świecana, przy
Brzędzie:
przy Ofierze...
Spiewać, nie tak / jak
to pracy.
Spowiednicy S...
Spowiednicy, co mają
przy Spowiedzi...
nie.
Spowiedź sześć: 211.
Porządek...
iako się na nią gotować:
pilne gotowanie iako

pożyteczna...
przystąpić do niej;
Ta Biserka gardza.
Sprawiedliwość Bo-
ża złączone jest z Mi-
łosierdziem...
Kamień szlacheński...
Sprawy swe rozczyta-
wać, wielki jest po-
tyteł.
Skoda posić jest...
Stanisław Swięty;
z tego obrazu nasłucha-
wisko, staranie...
Stankar...
Stany rozmaite...
rozney są doskonałe...
ich powinowactwa...
Stoić się modlić...
Stols, co znać...
Stopnie do Grzechów...
Straż od Pana Bogalskiego
przez Angioły bywał...
Stworzył...
z łaski nas stworzył;
a czemu:
Doprawda dacie nam...
przez

Kent

[illegible]

Swieci, jako kruszyna
Krusze i mi gzi
ich Karomazanise
dymalo ich: 68. r 72.
nasladownice: 68.
mawianie przez Wido
dlicmy: 75 230.
w nich nadzicie: 232
Czemu / A czym nam
pomagaia: 96.
Enory ich y fowidry
fu chwale Boffy / 3
nosim wstetkim poiz
tikiem: 132.
ich nusskanie / przed
prwieien / y po prwe
jem Ponskim: 234.
Gay w Ewfen: 32.
Kacserednace: 86.
Swiera ich / panz /
przy Swierlich
Swiercone rzeczy: 3 fab
moc mala. 156.
Swiera Jydowskie:
dwuróżem piżenie-
szekono. 312.
Swiatki. 310. (B)
Swierobitofajgnall
Bb uq Boscio

Regest.

Bosciola Dwiech: 270.
Fusona: 216.
S V A Bosci / corda
mecz v asial sie Czo-
mekiem: 214.
idko jest obiadno. no
Klrodzente tego
prze N.
Syny Bozym by / skad
to. 231.
Syn, bywali faran za
oyca: 296.
niesprawiedliwe osta-
wy oycowskie ma ska-
cie. 257.

T.

Abllice dwie Przyka-
zania Bozego. 317.
Ciermnice so w mub
czentu: 159.
w sprawach P. Chri-
stusowych: 35. 36.
w znakach v w swia-
tosciach v Swietego
Pawla: 174.
Baplanom zlecone:
129. 307. 313.
iato sa miłe: 288.
nie gmyrad w nich:
14. 307.
ostatek

Regeſt.

• ofſetec pater / przy
 Sakramencie.
 • Talar naſz. 21 (327.
 • Tañcomac Gizech 302
 • Tancemac. 251.
 • Taidetka iſkomſtwem
 cudnacta 40.
 • Tchniema przy Krzcie/
 moct. 149. (148.
 • od Apostołow wyſto.
 THAV T. 121.
 • Theleſphorust 117.
 • Thomas Bedermā. 43.
 • Thomas Morus. 33.
 • Tobiaſz ſ. kuſony: 215.
 cudzego iſechce: 269.
 • cierpliwoſć tego: 267.
 • przecz ze zlymi kard=
 ne. 296.
 • T Kadycze Apostol=
 ſcie: 8. 157. 159.
 • o Swietach: 914.
 maia być chowane:
 313. (110.
 • Boſcielných zalecente:
 podobaiia ſie Panu
 Bogu. 314.
 • T K O Y E A S. 10.
 ſa mney Mitofc. 357.
 • T Ydzieñ czego vczy.
 111.

• W Alenredo ſ. poſt: 120
 • Walenty Wrobl. 42.
 • Walka chlopſta w ſie=
 mech. 22. 146.
 • meſprawiedliwcy nie=
 pomagac. 269. (117
 • Wawrzyniec S: 78.
 mitofcia iako patat.
 353.
 • W Bioryzbytne. 110.
 • Wbodzy przy Boſciele.
 114. 138.
 • Wboſtwo Dobrowolne.
 • Wczynek D. Chriſtuſow
 ieſt naſz opominek 36
 • Wzwaſt dobre: 278.
 • Wzdziaſt ich: 279.
 pod X Przykazaniem
 B Ozym zamyſla ſie:
 335. (239.
 • Wczynkowe Gizechy:
 3 Wczynkow bedziemi ſa=
 dzieci. 66.
 • Wdziecznoſć naſza, ieſt
 dar Boży: 149.
 w czym ieſt. 400.
 • Wſelić ſie / y ſmieć.
 • W Jaraw Pāna. 110.
 Boga: y wierzyć Bo=
 gā / Bogu: 9. 297.
 • co ia wzbudza: 73.
 y vmocnia: 218.
 • W b o moc

V.

Sagest.

iude icy dżiwnaży wy
 la wianu wotashy
 fawie: 120. 121.
 iey zrozmienić, fidec
 rest bożeretznę 127.
 co iest/ Wierze: 128.
 wnośe rzeczy wierze
 cych: 129.
 nie osprawiedliwia fā
 mā: 130.
 o nico gadac niemā
 prości: 131.
 a niemāż iey/ choć sie
 stwārza o nico: 132.
 Rozna, rozlaczalnat
 feniśtwā. 170. 127.
 Wierze przystojne:
 Wiera, czemu mīla:
 128.
 wierze, co niewidzi/
 niechce wierze co
 widzi: 134.
 Widzacy Prorozy 136.
 wieli fcytowierze: 137.
 wieli fciatā. 104.
 Wielka Noc: 105.
 wesoła: 109.
 inśa była v Żydow/
 czāsu mefī Pānīstij: 110.
 inśa v Pānā: 111.
 y tādennicā tego: 113.
 Wina niepić, dobra
 121.

Wina i wotashy: 120.
 chę: patrz Wierze:
 Wierze: 121.
 Wierze: 127.
 Wierze: 128.
 Wierze: 129.
 Wierze: 130.
 Wierze: 131.
 Wierze: 132.
 Wierze: 133.
 Wierze: 134.
 Wierze: 135.
 Wierze: 136.
 Wierze: 137.
 Wierze: 138.
 Wierze: 139.
 Wierze: 140.
 Wierze: 141.
 Wierze: 142.
 Wierze: 143.
 Wierze: 144.
 Wierze: 145.
 Wierze: 146.
 Wierze: 147.
 Wierze: 148.
 Wierze: 149.
 Wierze: 150.
 Wierze: 151.
 Wierze: 152.
 Wierze: 153.
 Wierze: 154.
 Wierze: 155.
 Wierze: 156.
 Wierze: 157.
 Wierze: 158.
 Wierze: 159.
 Wierze: 160.
 Wierze: 161.
 Wierze: 162.
 Wierze: 163.
 Wierze: 164.
 Wierze: 165.
 Wierze: 166.
 Wierze: 167.
 Wierze: 168.
 Wierze: 169.
 Wierze: 170.
 Wierze: 171.
 Wierze: 172.
 Wierze: 173.
 Wierze: 174.
 Wierze: 175.
 Wierze: 176.
 Wierze: 177.
 Wierze: 178.
 Wierze: 179.
 Wierze: 180.
 Wierze: 181.
 Wierze: 182.
 Wierze: 183.
 Wierze: 184.
 Wierze: 185.
 Wierze: 186.
 Wierze: 187.
 Wierze: 188.
 Wierze: 189.
 Wierze: 190.
 Wierze: 191.
 Wierze: 192.
 Wierze: 193.
 Wierze: 194.
 Wierze: 195.
 Wierze: 196.
 Wierze: 197.
 Wierze: 198.
 Wierze: 199.
 Wierze: 200.

Regest

Wolffard do Aleba . . . 262.
 S. Woyciech / iest folez
 tym. . . 86.
 W. Padef / wielkich / 4
 fowetph. Ludzi. 219.
 Wpif niew. S. miew. 301.
 W. Kias / wyroz dobry.
 . . . 308.
 Wrobl Walenty. 42.
 Wzrostko w. potwinoz
 wactow. 301. 312.
 W. Kias / wyroz. 313. 319.
 Wzrost / bld. szego. 94.
 . . . 311. 312. 313.
 W. Szechmogacy. 13.
 W. Spr. mied. m. w. 76.
 summa tego wyw. 210.
 W. W. h. 210. 211. 212.
 W. W. 213. 214. 215.
 W. W. 216. 217. 218.
 W. W. 219. 220. 221.
 W. W. 222. 223. 224.
 W. W. 225. 226. 227.
 W. W. 228. 229. 230.
 W. W. 231. 232. 233.
 W. W. 234. 235. 236.
 W. W. 237. 238. 239.
 W. W. 240. 241. 242.
 W. W. 243. 244. 245.
 W. W. 246. 247. 248.
 W. W. 249. 250. 251.
 W. W. 252. 253. 254.
 W. W. 255. 256. 257.
 W. W. 258. 259. 260.
 W. W. 261. 262. 263.
 W. W. 264. 265. 266.
 W. W. 267. 268. 269.
 W. W. 270. 271. 272.
 W. W. 273. 274. 275.
 W. W. 276. 277. 278.
 W. W. 279. 280. 281.
 W. W. 282. 283. 284.
 W. W. 285. 286. 287.
 W. W. 288. 289. 290.
 W. W. 291. 292. 293.
 W. W. 294. 295. 296.
 W. W. 297. 298. 299.
 W. W. 300. 301. 302.
 W. W. 303. 304. 305.
 W. W. 306. 307. 308.
 W. W. 309. 310. 311.
 W. W. 312. 313. 314.
 W. W. 315. 316. 317.
 W. W. 318. 319. 320.
 W. W. 321. 322. 323.
 W. W. 324. 325. 326.
 W. W. 327. 328. 329.
 W. W. 330. 331. 332.
 W. W. 333. 334. 335.
 W. W. 336. 337. 338.
 W. W. 339. 340. 341.
 W. W. 342. 343. 344.
 W. W. 345. 346. 347.
 W. W. 348. 349. 350.
 W. W. 351. 352. 353.
 W. W. 354. 355. 356.
 W. W. 357. 358. 359.
 W. W. 360. 361. 362.
 W. W. 363. 364. 365.
 W. W. 366. 367. 368.
 W. W. 369. 370. 371.
 W. W. 372. 373. 374.
 W. W. 375. 376. 377.
 W. W. 378. 379. 380.
 W. W. 381. 382. 383.
 W. W. 384. 385. 386.
 W. W. 387. 388. 389.
 W. W. 390. 391. 392.
 W. W. 393. 394. 395.
 W. W. 396. 397. 398.
 W. W. 399. 400. 401.
 W. W. 402. 403. 404.
 W. W. 405. 406. 407.
 W. W. 408. 409. 410.
 W. W. 411. 412. 413.
 W. W. 414. 415. 416.
 W. W. 417. 418. 419.
 W. W. 420. 421. 422.
 W. W. 423. 424. 425.
 W. W. 426. 427. 428.
 W. W. 429. 430. 431.
 W. W. 432. 433. 434.
 W. W. 435. 436. 437.
 W. W. 438. 439. 440.
 W. W. 441. 442. 443.
 W. W. 444. 445. 446.
 W. W. 447. 448. 449.
 W. W. 450. 451. 452.
 W. W. 453. 454. 455.
 W. W. 456. 457. 458.
 W. W. 459. 460. 461.
 W. W. 462. 463. 464.
 W. W. 465. 466. 467.
 W. W. 468. 469. 470.
 W. W. 471. 472. 473.
 W. W. 474. 475. 476.
 W. W. 477. 478. 479.
 W. W. 480. 481. 482.
 W. W. 483. 484. 485.
 W. W. 486. 487. 488.
 W. W. 489. 490. 491.
 W. W. 492. 493. 494.
 W. W. 495. 496. 497.
 W. W. 498. 499. 500.
 W. W. 501. 502. 503.
 W. W. 504. 505. 506.
 W. W. 507. 508. 509.
 W. W. 510. 511. 512.
 W. W. 513. 514. 515.
 W. W. 516. 517. 518.
 W. W. 519. 520. 521.
 W. W. 522. 523. 524.
 W. W. 525. 526. 527.
 W. W. 528. 529. 530.
 W. W. 531. 532. 533.
 W. W. 534. 535. 536.
 W. W. 537. 538. 539.
 W. W. 540. 541. 542.
 W. W. 543. 544. 545.
 W. W. 546. 547. 548.
 W. W. 549. 550. 551.
 W. W. 552. 553. 554.
 W. W. 555. 556. 557.
 W. W. 558. 559. 560.
 W. W. 561. 562. 563.
 W. W. 564. 565. 566.
 W. W. 567. 568. 569.
 W. W. 570. 571. 572.
 W. W. 573. 574. 575.
 W. W. 576. 577. 578.
 W. W. 579. 580. 581.
 W. W. 582. 583. 584.
 W. W. 585. 586. 587.
 W. W. 588. 589. 590.
 W. W. 591. 592. 593.
 W. W. 594. 595. 596.
 W. W. 597. 598. 599.
 W. W. 600. 601. 602.
 W. W. 603. 604. 605.
 W. W. 606. 607. 608.
 W. W. 609. 610. 611.
 W. W. 612. 613. 614.
 W. W. 615. 616. 617.
 W. W. 618. 619. 620.
 W. W. 621. 622. 623.
 W. W. 624. 625. 626.
 W. W. 627. 628. 629.
 W. W. 630. 631. 632.
 W. W. 633. 634. 635.
 W. W. 636. 637. 638.
 W. W. 639. 640. 641.
 W. W. 642. 643. 644.
 W. W. 645. 646. 647.
 W. W. 648. 649. 650.
 W. W. 651. 652. 653.
 W. W. 654. 655. 656.
 W. W. 657. 658. 659.
 W. W. 660. 661. 662.
 W. W. 663. 664. 665.
 W. W. 666. 667. 668.
 W. W. 669. 670. 671.
 W. W. 672. 673. 674.
 W. W. 675. 676. 677.
 W. W. 678. 679. 680.
 W. W. 681. 682. 683.
 W. W. 684. 685. 686.
 W. W. 687. 688. 689.
 W. W. 690. 691. 692.
 W. W. 693. 694. 695.
 W. W. 696. 697. 698.
 W. W. 699. 700. 701.
 W. W. 702. 703. 704.
 W. W. 705. 706. 707.
 W. W. 708. 709. 710.
 W. W. 711. 712. 713.
 W. W. 714. 715. 716.
 W. W. 717. 718. 719.
 W. W. 720. 721. 722.
 W. W. 723. 724. 725.
 W. W. 726. 727. 728.
 W. W. 729. 730. 731.
 W. W. 732. 733. 734.
 W. W. 735. 736. 737.
 W. W. 738. 739. 740.
 W. W. 741. 742. 743.
 W. W. 744. 745. 746.
 W. W. 747. 748. 749.
 W. W. 750. 751. 752.
 W. W. 753. 754. 755.
 W. W. 756. 757. 758.
 W. W. 759. 760. 761.
 W. W. 762. 763. 764.
 W. W. 765. 766. 767.
 W. W. 768. 769. 770.
 W. W. 771. 772. 773.
 W. W. 774. 775. 776.
 W. W. 777. 778. 779.
 W. W. 780. 781. 782.
 W. W. 783. 784. 785.
 W. W. 786. 787. 788.
 W. W. 789. 790. 791.
 W. W. 792. 793. 794.
 W. W. 795. 796. 797.
 W. W. 798. 799. 800.
 W. W. 801. 802. 803.
 W. W. 804. 805. 806.
 W. W. 807. 808. 809.
 W. W. 810. 811. 812.
 W. W. 813. 814. 815.
 W. W. 816. 817. 818.
 W. W. 819. 820. 821.
 W. W. 822. 823. 824.
 W. W. 825. 826. 827.
 W. W. 828. 829. 830.
 W. W. 831. 832. 833.
 W. W. 834. 835. 836.
 W. W. 837. 838. 839.
 W. W. 840. 841. 842.
 W. W. 843. 844. 845.
 W. W. 846. 847. 848.
 W. W. 849. 850. 851.
 W. W. 852. 853. 854.
 W. W. 855. 856. 857.
 W. W. 858. 859. 860.
 W. W. 861. 862. 863.
 W. W. 864. 865. 866.
 W. W. 867. 868. 869.
 W. W. 870. 871. 872.
 W. W. 873. 874. 875.
 W. W. 876. 877. 878.
 W. W. 879. 880. 881.
 W. W. 882. 883. 884.
 W. W. 885. 886. 887.
 W. W. 888. 889. 890.
 W. W. 891. 892. 893.
 W. W. 894. 895. 896.
 W. W. 897. 898. 899.
 W. W. 900. 901. 902.
 W. W. 903. 904. 905.
 W. W. 906. 907. 908.
 W. W. 909. 910. 911.
 W. W. 912. 913. 914.
 W. W. 915. 916. 917.
 W. W. 918. 919. 920.
 W. W. 921. 922. 923.
 W. W. 924. 925. 926.
 W. W. 927. 928. 929.
 W. W. 930. 931. 932.
 W. W. 933. 934. 935.
 W. W. 936. 937. 938.
 W. W. 939. 940. 941.
 W. W. 942. 943. 944.
 W. W. 945. 946. 947.
 W. W. 948. 949. 950.
 W. W. 951. 952. 953.
 W. W. 954. 955. 956.
 W. W. 957. 958. 959.
 W. W. 960. 961. 962.
 W. W. 963. 964. 965.
 W. W. 966. 967. 968.
 W. W. 969. 970. 971.
 W. W. 972. 973. 974.
 W. W. 975. 976. 977.
 W. W. 978. 979. 980.
 W. W. 981. 982. 983.
 W. W. 984. 985. 986.
 W. W. 987. 988. 989.
 W. W. 990. 991. 992.
 W. W. 993. 994. 995.
 W. W. 996. 997. 998.
 W. W. 999. 1000. 1001.
 W. W. 1002. 1003. 1004.
 W. W. 1005. 1006. 1007.
 W. W. 1008. 1009. 1010.
 W. W. 1011. 1012. 1013.
 W. W. 1014. 1015. 1016.
 W. W. 1017. 1018. 1019.
 W. W. 1020. 1021. 1022.
 W. W. 1023. 1024. 1025.
 W. W. 1026. 1027. 1028.
 W. W. 1029. 1030. 1031.
 W. W. 1032. 1033. 1034.
 W. W. 1035. 1036. 1037.
 W. W. 1038. 1039. 1040.
 W. W. 1041. 1042. 1043.
 W. W. 1044. 1045. 1046.
 W. W. 1047. 1048. 1049.
 W. W. 1050. 1051. 1052.
 W. W. 1053. 1054. 1055.
 W. W. 1056. 1057. 1058.
 W. W. 1059. 1060. 1061.
 W. W. 1062. 1063. 1064.
 W. W. 1065. 1066. 1067.
 W. W. 1068. 1069. 1070.
 W. W. 1071. 1072. 1073.
 W. W. 1074. 1075. 1076.
 W. W. 1077. 1078. 1079.
 W. W. 1080. 1081. 1082.
 W. W. 1083. 1084. 1085.
 W. W. 1086. 1087. 1088.
 W. W. 1089. 1090. 1091.
 W. W. 1092. 1093. 1094.
 W. W. 1095. 1096. 1097.
 W. W. 1098. 1099. 1100.
 W. W. 1101. 1102. 1103.
 W. W. 1104. 1105. 1106.
 W. W. 1107. 1108. 1109.
 W. W. 1110. 1111. 1112.
 W. W. 1113. 1114. 1115.
 W. W. 1116. 1117. 1118.
 W. W. 1119. 1120. 1121.
 W. W. 1122. 1123. 1124.
 W. W. 1125. 1126. 1127.
 W. W. 1128. 1129. 1130.
 W. W. 1131. 1132. 1133.
 W. W. 1134. 1135. 1136.
 W. W. 1137. 1138. 1139.
 W. W. 1140. 1141. 1142.
 W. W. 1143. 1144. 1145.
 W. W. 1146. 1147. 1148.
 W. W. 1149. 1150. 1151.
 W. W. 1152. 1153. 1154.
 W. W. 1155. 1156. 1157.
 W. W. 1158. 1159. 1160.
 W. W. 1161. 1162. 1163.
 W. W. 1164. 1165. 1166.
 W. W. 1167. 1168. 1169.
 W. W. 1170. 1171. 1172.
 W. W. 1173. 1174. 1175.
 W. W. 1176. 1177. 1178.
 W. W. 1179. 1180. 1181.
 W. W. 1182. 1183. 1184.
 W. W. 1185. 1186. 1187.
 W. W. 1188. 1189. 1190.
 W. W. 1191. 1192. 1193.
 W. W. 1194. 1195. 1196.
 W. W. 1197. 1198. 1199.
 W. W. 1200. 1201. 1202.
 W. W. 1203. 1204. 1205.
 W. W. 1206. 1207. 1208.
 W. W. 1209. 1210. 1211.
 W. W. 1212. 1213. 1214.
 W. W. 1215. 1216. 1217.
 W. W. 1218. 1219. 1220.
 W. W. 1221. 1222. 1223.
 W. W. 1224. 1225. 1226.
 W. W. 1227. 1228. 1229.
 W. W. 1230. 1231. 1232.
 W. W. 1233. 1234. 1235.
 W. W. 1236. 1237. 1238.
 W. W. 1239. 1240. 1241.
 W. W. 1242. 1243. 1244.
 W. W. 1245. 1246. 1247.
 W. W. 1248. 1249. 1250.
 W. W. 1251. 1252. 1253.
 W. W. 1254. 1255. 1256.
 W. W. 1257. 1258. 1259.
 W. W. 1260. 1261. 1262.
 W. W. 1263. 1264. 1265.
 W. W. 1266. 1267. 1268.
 W. W. 1269. 1270. 1271.
 W. W. 1272. 1273. 1274.
 W. W. 1275. 1276. 1277.
 W. W. 1278. 1279. 1280.
 W. W. 1281. 1282. 1283.
 W. W. 1284. 1285. 1286.
 W. W. 1287. 1288. 1289.
 W. W. 1290. 1291. 1292.
 W. W. 1293. 1294. 1295.
 W. W. 1296. 1297. 1298.
 W. W. 1299. 1300. 1301.
 W. W. 1302. 1303. 1304.
 W. W. 1305. 1306. 1307.
 W. W. 1308. 1309. 1310.
 W. W. 1311. 1312. 1313.
 W. W. 1314. 1315. 1316.
 W. W. 1317. 1318. 1319.
 W. W. 1320. 1321. 1322.
 W. W. 1323. 1324. 1325.
 W. W. 1326. 1327. 1328.
 W. W. 1329. 1330. 1331.
 W. W. 1332. 1333. 1334.
 W. W. 1335. 1336. 1337.
 W. W. 1338. 1339. 1340.
 W. W. 1341. 1342. 1343.
 W. W. 1344. 1345. 1346.
 W. W. 1347. 1348. 1349.
 W. W. 1350. 1351. 1352.
 W. W. 1353. 1354. 1355.
 W. W. 1356. 1357. 1358.
 W. W. 1359. 1360. 1361.
 W. W. 1362. 1363. 1364.
 W. W. 1365. 1366. 1367.
 W. W. 1368. 1369. 1370.
 W. W. 1371. 1372. 1373.
 W. W. 1374. 1375. 1376.
 W. W. 1377. 1378. 1379.
 W. W. 1380. 1381. 1382.
 W. W. 1383. 1384. 1385.
 W. W. 1386. 1387. 1388.
 W. W. 1389. 1390. 1391.
 W. W. 1392. 1393. 1394.
 W. W. 1395. 1396. 1397.
 W. W. 1398. 1399. 1400.
 W. W. 1401. 1402. 1403.
 W. W. 1404. 1405. 1406.
 W. W. 1407. 1408. 1409.
 W. W. 1410. 1411. 1412.
 W. W. 1413. 1414. 1415.
 W. W. 1416. 1417. 1418.
 W. W. 1419. 1420. 1421.
 W. W. 1422. 1423. 1424.
 W. W. 1425. 1426. 1427.
 W. W. 1428. 1429. 1430.
 W. W. 1431. 1432. 1433.
 W. W. 1434. 1435. 1436.
 W. W. 1437. 1438. 1439.
 W. W. 1440. 1441. 1442.
 W. W. 1443. 1444. 1445.
 W. W. 1446. 1447. 1448.
 W. W. 1449. 1450. 1451.
 W. W. 1452. 1453. 1454.
 W. W. 1455. 1456. 1457.
 W. W. 1458. 1459. 1460.
 W. W. 1461. 1462. 1463.
 W. W. 1464. 1465. 1466.
 W. W. 1467. 1468. 1469.
 W. W. 1470. 1471. 1472.
 W. W. 1473. 1474. 1475.
 W. W. 1476. 1477. 1478.
 W. W. 1479. 1480. 1481.
 W. W. 1482. 1483. 1484.
 W. W. 1485. 1486. 1487.
 W. W. 1488. 1489. 1490.
 W. W. 1491. 1492. 1493.
 W. W. 1494. 1495. 1496.
 W. W. 1497. 1498. 1499.
 W. W. 1500. 1501. 1502.
 W. W. 1503. 1504. 1505.
 W. W. 1506. 1507. 1508.
 W. W. 1509. 1510. 1511.
 W. W. 1512. 1513. 1514.
 W. W. 1515. 1516. 1517.
 W. W. 1518. 1519. 1520.
 W. W. 1521. 1522. 1523.
 W. W. 1524. 1525. 1526.
 W. W. 1527. 1528. 1529.
 W. W. 1530. 1531. 1532.
 W. W. 1533. 1534. 1535.
 W. W. 1536. 1537. 1538.
 W. W. 1539. 1540. 1541.
 W. W. 1542. 1543. 1544.
 W. W. 1545. 1546. 1547.
 W. W. 1548. 1549. 1550.
 W. W. 1551. 1552. 1553.
 W. W. 1554. 1555. 1556.
 W. W. 1557. 1558. 1559.
 W. W. 1560. 1561. 1562.
 W. W. 1563. 1564. 1565.
 W. W. 1566. 1567. 1568.
 W. W. 1569. 1570. 1571.
 W. W. 1572. 1573. 1574.
 W. W. 1575. 1576. 1577.
 W. W. 1578. 1579. 1580.
 W. W. 1581. 1582. 1583.
 W. W. 1584. 1585. 1586.
 W. W. 1587. 1588. 1589.
 W. W. 1590. 1591. 1592.
 W. W. 1593. 1594. 1595.
 W. W. 1596. 1597. 1598.
 W. W. 1599. 1600. 1601.
 W. W. 1602. 1603. 1604.
 W. W. 1605. 1606. 1607.
 W. W. 1608. 1609. 1610.
 W. W. 1611. 1612. 1613.
 W. W. 1614. 1615. 1616.
 W. W. 1617. 1618. 1619.
 W. W. 1620. 1621. 1622.
 W. W. 1623. 1624. 1625.
 W. W. 1626. 1627. 1628.
 W. W. 1629. 1630. 1631.
 W. W. 1632. 1633. 1634.
 W. W. 1635. 1636. 1637.
 W. W. 1638. 1639. 1640.
 W. W. 1641. 1642. 1643.
 W. W. 1644. 1645. 1646.
 W. W. 1647. 1648. 1649.
 W. W. 1650. 1651. 1652.
 W. W. 1653. 1654. 1655.
 W. W. 1656. 1657. 1658.
 W. W. 1659. 1660. 1661.
 W. W. 1662. 1663. 1664.
 W. W. 1665. 1666. 1667.
 W. W. 1668. 1669. 1670.
 W. W. 1671. 1672. 1673.
 W. W. 1674. 1675. 1676.
 W. W. 1677. 1678. 1679.
 W. W. 1680. 1681. 1682.
 W. W. 1683. 1684. 1685.
 W. W. 1686. 1687. 1688.
 W. W

Regest.

tak ich bronia Lintera
 ni: iako Jydowie Li
 chwy. 332.
 Wierciadło Przyka-
 zania Boż. 292. 337.
 Zwiersznie sprawy Bo-
 ścielne dla ceggit 96.
 odmienne sa: August
 36. 196.
 prze Modlitwie. 193
 Zwone na Pacierze.
 212.
 Zwony swiecone. 128.
 Zwycięzcy i ppuszcac:
 a niewymowiac 326
 Jydowie ku białwoc-
 walsz wu sklonni: 295
 Dwiczezi, niekpi: 8
 Ciato Bożupuiq: 253
 ichiezi k słowa prze-
 go sa u nas. 7.
 Jyst niepobożny. 259.
 Jywi y omarli. 64.
 Jywnosc. 17
 Jywoit Chrzescijanſki
 ktory doskonalszy:
 287.
 nášego ogladowanie/
 iako pożyteczne 341.
 Jywoit Swietych / ku
 chwale Bożeyida, 3
 naszym wolellim po-

tykiem. 132.
 Jywoit wieczny / y rosta.
 sywego. 184.

Bismá swie-
 tego mieysca wy-
 lożone.

cap. Genes.
 1. Stworzenia czlos-
 wiecznego Tarcia
 nica. 307.
 2. Ewa z bożu wyie-
 sz / co znaczy: 231
 Odpoczywanie Bo-
 że. 307.
 37. Stapienie Jakó-
 bowe do Pieślá.
 34.

cap. Exod.
 1. Niewiaſty Jegyptu
 ſkie, Plamiacca.
 325.
 1. Jmie Boże: 325
 iest. 202. 293.
 36. Baran

Księgi

Cap. 1.

12: Bóżeństwo Wielkie: 313.

23: Bóżeństwo: 313.

24: Pan Bóg Mocny: 296

25: Leuitic. 296

26: Złazanie roboty

niewolniczy 300.

Deuteron.

27: Zakon Bóżeński 34

lecente. 351.

28: Iosue.

29: Kłótnia Kłótnia

sty Kłótnia. 329.

30: Psalm.

31: Bóżeństwo Pana Bó

ga w Bóżeństwie

32: 330.

33: Bóżeństwo Pana Bó

ga w Bóżeństwie

34: 352.

35: Dział się obfotofa

domu Bóżeńskiego. 230.

36: Bóżeństwo spadł jest

wo Dział. 245.

37: Sprawy niedługo nie

bywa opuszczone. 28.

38: Bóżeństwo w Bóżeństwie

39: 300.

40: Bóżeństwo w Bóżeństwie

41: 300.

42: Bóżeństwo w Bóżeństwie

43: 300.

Cap. 1.

44: Bóżeństwo, Bóżeństwo

Psalmu. 359.

45: Bóżeństwo podwójne na

46: 344.

47: Summa Psalmu

48: 290.

49: Chwalcie Pana w

50: Świecie. 132.

Proverb.

51: Bóżeństwo niecie

52: 27.

Eccles.

53: Niemow: Wielkie

54: 260.

55: Póżeństwo Bóżeństwa

56: 45.

Esaias.

57: Bóżeństwo Bóżeństwa

58: 35.

59: Bóżeństwo Bóżeństwa

60: 38.

61: Bóżeństwo Bóżeństwa

62: 38.

63: Bóżeństwo Bóżeństwa

64: 38.

65: Bóżeństwo Bóżeństwa

66: 38.

67: Bóżeństwo Bóżeństwa

68: 38.

69: Bóżeństwo Bóżeństwa

70: 38.

Regest.

Cap. **Daniel.**
2: Kámienn/ bez rak. 85.
Idél.

2: Oblubieniec z toż-
nice. 177.

1 Machab.

10: Bethsurá, miásto. 269.

2 Machab.

12: Modlitwá z á v
márte. 56.

Matthaeus.

4: Kuſenie P. Chrk
susa. 243.

5: Oſm Błogostá-
wienſtwa: 360.

P. B. widzieć: 231.

Śiednác ſię z Brátē
pierwey: 350.

Nie zabijaj: 236.
323.

Kazaniá ná Gorze
porzad. 208.

6: Niewiele mowić,
modląc ſię: 191.

Oyce náſz: 90.

Bogu służyć, nie
Mámonie: 32.

Królestwo Boże ná
przod: 208.

Cap. Outrzeniemyſić
frasowliwie. 15
7: Corobie mił: cyh
drugiemu. 224.
358.

Ciaſna droga do
Niebá. 220.

9: Lekárz z zdrowym
nietrzebá: 226

Niewiáſty/ czet-
wona niemoc ciet
pięty pamiątká: 295

11: Jazmo mił: brze-
mie lekkie 25. 34.

132.

15: Lud/ oſty Boga
chwalacy. 190

16: Klucze Piotrowi
dane. 124.

18: Dziesięćtyſiąc Ta-
letom. 344. 349.

19: Chceſli do Nieba:
choway Przykaza-
nia: 208. 351.

Opuſcić wſyſtka
y naſadowac Pa-
ná. 288

20: Pić Kielich. 94

22: Odzienie Bodo-
wne: 234.

25: Lámpy z Oleiē 37
Nieznam

Regeſt.

Cap.

Nieznam was:
Chryſoſt. 6. 185.
26. Wodlić nie przeciw
Dofufie. 219.
Alarcus.

8. Chleb przez rece A-
poſtołſkie rozda-
wany. 223.

Lucas.

1: Właſzła Mária
taſſe Doża. 227.
na pokorę ieſy Pan
D. weyſztał. 228.
2: Anna Protokolini
192.

Wychowanie dzie-
ciątka Pana Chri-
ſta. 285.

6: Pozycać, nie ſie nie
nadziejować. 213.

7: Niewiaſta Grze-
ſznicá. 21.

8: Tajemnice Kroles-
ſtwa Bożego. 222.

10: o Samarytanie 14.

16: Szafarz/ albo Wó-
łodarz mądry. 21.

18: Syn człowieczy nie
naydzie Wiary.
285.

Cap.

23: Lud Baranka od
dawaiaący Pila-
towi. 313.
24: Potrzeba było cier-
pieć Chryſtus. 98

Ioannes.

1: Światłość w ciem-
noſciach ſwieci 81.
Słowo ſtalo ſię cia-
łem; 99. 100.
Słowo pełne taſki.
155.

3: Syn człowieczy ieſt
w Niebie. 27.

8: Stuga grzechowy.
243.

10: Święto poſwiaca-
nia Ołtarza. 310.

12: Kto mnie ſłuży; nie
chay mnie naſtá-
duie. 71.

13: Wielkiey nocy Ży-
do: wykład; 311.
Przeſeie Pauſkie do
Oyca. 313.

14. Przyſcie y mieſtá-
nie Boże w nas.
133.

Wituiący chowa-
Przypłazania. 151.
Miłoſc

Regest.

Cap.

- 15: Miłość, przykaza-
nie P. Chri. 233.
16: Niewiaśty przy po-
rodzeniu smutney/
Tajemnicą. 231.
19: Wielki dzień So-
botny? 312.
Kosć niełamana w
Darántu. 313.
21: Piotrzej miłujesz
mnie? 218.

Act.

- 7: Widzę Niebiosą o-
tworzone? 41.
Szczepan zasnął w
Panie;
Widziat stojącego
na prawicy. 61.
8: Pogrzeb S. Szce-
pana. 42.
9: Saul/cjemu mie
przesładujesz. 90
10: P. Christus poma-
żany Duchęs. 155.
15: Tyś jest syn moy;
3 Psal: 1. 45.

Ad Rom.

- 1: P. Christus jest mo-
cą Bożą. 117.
2: Cierpliwość Boża

Cap.

- czeka grzesznych.
225.
3: Nie czynić złe dla do-
brego. 330.
6: Pogrzebienie nasze
3 Panem Chry-
stem: 174. 35.
P. Christus zmar-
twych wstawił
nie wmiata? 36.
Grzech niema w
nas królować.

- 7: Niebezpieśny ia cze-
wiek. 1c. 220.
8: Własnemu synowi
Pan Bog nie prze-
puszcil; 24
Kto mnie wyłaczy od
Miłości Bo. 34.
10: Chedogie nogi Pa-
jących Ewang. 1.

1. Corint.

- 2: Oko niewidziato.
1c. 67. 186.
4: Królestwo Boże,
nie w stowiech
jest. 332.
5: Brat iánnogrze-
sny, flety. 91.
Pánná

Regeſt.

Cap.

7: Pánná myſli o Pá
nie Bódze. 229.

9: Oltarzowi ſtující
3 Oltarza żyje. 17.

10: Jeden Chleb, iedno
ciáto. 175.

11: Máz modlácy ſie,
odkrywa głowe.

13. Bez miłoſci (134.
nie niepożytecz-
no. 352.

2. Corint.

5: Legatowie Páni
ſtuſowi. 135.

Philip.

2: Vniżenie páńſkie
aż do ſmierci. 58.

zbawienie ſprawo-
wać w boiaźni.

4: Wſytko moze (219.
w P. Chriſt. 34.

Coloſſ.

3: Łákoſtwoieſt Bóg
wochwałſt. 248.

1. Theſſ. 4.

Nie ſmiecć ſie po
Vmarłych; 44.

Zachwyćenie w o-
błóach. 64.

1. Timoth.

Cap.

2: Poſtędnik Bóży y
ludzi. 28.

5: Wdowa idąca za
máz, poſlubie / ma-
potępienie. 160.

Tit. 2:

Bóg wydat ſie za
nas. 28.

Heb. 5, 6:8:

Oſiarować Dary y
Oſiary. 22.

Iac.

1: Obezmec ſie w
Zwierciadle 292.

2: Wyſtąpić w iedny
przytáżán. 278.

1 Pet.

3: Kazanie Duchá
Páńſkiego. 52.

1 Ioan.

2: Ták chodźć iáko P.
Chriſtus. 284.

Apoc.

14: Pánný ſpiewają
nowá Píoſnkę.

229.

Koniec.

